JULKAISTAAN
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN (BOLSHEVIKKIEN)
KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

NKP(b):n KESKUSKOMITEAN MARX—ENGELS—LENIN INSTITUUTTI

J. V. STALIN

TEOKSET

★

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
*Petroskoi * 1952*

J. V. STALIN

4 OSA

MARRASKUU 1917 – 1920

ESIPUHE

J. V. Stalinin Teosten neljänteen osaan kuuluvat teokset, jotka on kirjoitettu Lokakuun vallankumouksen jälkeen, vuoden 1917 marraskuusta vuoden 1920 joulukuuhun.

Tämän kauden teoksissa käsitellään sosialistisen valtiojärjestelmän lujittamisen kysymyksiä, Neuvostovallan kansallisuuspolitiikkaa, Punaisen Armeijan luomista ja lujittamista sekä sotilaallista strategiaa ja taktiikkaa ulkomaisen sotilaallisen intervention ja kansalaissodan vuosina.

Neuvostovallan valtiollisen rakennustyön ja kansallisuuspolitiikan kysymyksiä kehitellään J. V. Stalinin puheissa Neuvostojen III Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, haastattelussa „Venäjän Federatiivisen Tasavallan rakenne“, „VSFNT:n Perustuslain yleisissä säännöksissä“, artikkeleissa „Lokakuun kumous ja kansallisuuskysymys“, „Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä Venäjällä“ ja muissa kirjoituksissa.

Useissa kirjoituksissa (artikkelit „Ukrainan solmu“, „Donin alueesta ja Pohjois-Kaukaasiasta“, „Valoa

Idästä“ ynnä muut) valaistaan Ukrainan, Kaukaasian ja Itämerenmaiden kansojen taistelua ulkomaisia anastajia vastaan Neuvostovallan pystyttämisen puolesta.

Kansalaissodan rintamilla vallinneen tilanteen erittelemiselle on omistettu: „Puolueen Keskuskomitean ja Puolustusneuvoston komission selostus toveri Leninille Permin kukistumisen syistä joulukuussa 1918“, VKP(b):n Keskuskomitean kirjeen „Kaikille puoluejärjestöille“ luonnos, artikkelit „Etelän sotilaallisesta tilanteesta“, „Ententen uusi sotaretki Venäjää vastaan“, Tsaritsynin, Pietarin ja Lounaisen rintaman sotakatsaukset ja myöskin useat kirjeet ja sähkösanomat Leninille.

Yhteenvedot neuvostokansan taistelusta ja voitosta kansalaissodassa on tehty J. V. Stalinin selostuksissa: „Tasavallan poliittisesta tilanteesta“ ja „Kolme vuotta proletariaatin diktatuuria“.

Tässä osassa julkaistaan: kirjoitus „Lenin VKP:n järjestäjänä ja johtajana“ ja puhe VKP(b):n Moskovan komitean kokouksessa V. I. Leninin 50-vuotispäivän johdosta, joissa hahmotellaan suuren Leninin piirteet.

Tässä osassa julkaistaan ensi kertaa: J. V. Stalinin kirje V. I. Leninille Tsaritsynistä (heinäkuu 1918), kirje tilanteesta Länsirintamalla (elokuu 1919), kirje ja lausunto puolueen Keskuskomitealle Tasavallan rintamareservien muodostamisesta (elokuu 1920) sekä muita asiakirjoja.

Tähän osaan ei ole sisällytetty monilukuisia sähkösanomia, kirjeitä, lennätinkeskustelujen tekstejä, päiväkäskyjä ja muita operatiivisia asiakirjoja eikä myös-

kään Punaisen Armeijan eri sotajoukkoyhdistelmille, sotilaille ja komentajille lähetettyjä tervehdyksiä.

Kaikki päivämäärät ennen uuteen ajanlaskuun siirtymistä (vuoden 1918 helmikuun 14 päivään) osoitetaan vanhan ajanlaskun mukaan.

NKP(b):n Keskuskomitean
Marx—Engels—Lenin Instituutti

MARRASKUU 1917

–1920

PUHE SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN EDUSTAJAKOKOUKSESSA HELSINGISSÄ

marraskuun 14 pnä 1917

Toverit!

Minut on lähetetty edustajana luoksenne tervehtimään teitä Venäjän työväen vallankumouksen nimessä, joka horjuttaa juuriaan myöten kapitalistisen järjestelmän perusteita. Olen saapunut luoksenne tervehtiäkseni edustajakokoustanne Venäjän työväen ja talonpoikaiston hallituksen nimessä, tämän vallankumouksen tulessa syntyneen Kansankomissaarien Neuvoston nimessä.

Mutta en ole saapunut luoksenne ainoastaan tervehtiäkseni teitä. Haluaisin ennen kaikkea kertoa teille ilosanoman Venäjän vallankumouksen voitoista, sen vihollisten sekasortoisesta tilasta ja siitä, että tyrehtyvän imperialistisen sodan ilmapiirissä vallankumouksen mahdollisuudet kasvavat päivä päivältä.

Tilanherrojen ies on murrettu, sillä maaseudulla on valta siirtynyt talonpoikain käsiin. Kenraalien valta on murrettu, sillä armeijassa on valta keskitetty sotamiesten käsiin. Kapitalistit on pantu kurin alle, sillä tehtaat ja pankit alistetaan kiireellisesti työväen-

valvontaan. Kaikkialla koko maassa, kaupungeissa ja kylissä, selustassa ja rintamalla, on työväen, sotilaiden ja talonpoikain vallankumouskomiteoita, jotka ottavat hallinto-ohjat omiin käsiinsä.

Meitä peloiteltiin Kerenskillä ja vastavallankumouksellisilla kenraaleilla, mutta Kerenski on ajettu pois, ja sotamiehet ja kasakat, jotka myöskin kannattavat työläisten ja talonpoikain vaatimuksia, ovat panneet kenraalit kuriin.

Meitä peloiteltiin nälällä, ennusteltiin, että Neuvostovalta tuhoutuu elintarvikepulan kourissa. Mutta meidän tarvitsi vain panna keinottelijat kuriin, meidän tarvitsi vain kääntyä talonpoikaiston puoleen, ja viljaa alkoi virrata kaupunkeihin sadointuhansin puudin.

Meitä peloiteltiin valtiokoneiston epäjärjestykseen joutumisella, virkamiesten sabotaashilla j.n.e. Me tiesimme itsekin, että uusi, sosialistinen hallitus ei voi yksinkertaisesti ottaa vanhaa, porvarillista valtiokoneistoa ja tehdä sitä omakseen. Mutta meidän tarvitsi vain ryhtyä vanhan valtiokoneiston uusimiseen, sen puhdistamiseen yhteiskuntavastaisista aineksista, ja sabotaashi alkoi vähetä.

Meitä peloiteltiin sodan „yllätyksillä", mahdollisilla selkkauksilla imperialististen koplakuntien taholta sen johdosta, että olimme tehneet ehdotuksen demokraattisesta rauhasta. Ja todellakin oli olemassa vaara, hyvin uhkaava vaara. Mutta tuo vaara oli olemassa Saarenmaan valtaamisen[1] jälkeen, jolloin Kerenskin hallitus valmistautui pakenemaan Moskovaan ja luovuttamaan Pietarin, ja englantilaiset ja saksalaiset imperialistit neuvottelivat Venäjän kustannuksella tehtä-

västä rauhasta. Sellaisen rauhan perustalla imperialistit olisivat todella voineet tehdä tyhjäksi Venäjän ja ehkä kansainvälisenkin vallankumouksen asian. Mutta Lokakuun vallankumous tuli ajoissa. Se otti rauhan asian omiin käsiinsä, se löi kansainvälisen imperialismin käsistä kaikkein vaarallisimman aseen ja suojasi siten vallankumouksen uhkaavalta vaaralta. Imperialismin vanhoille susille jäi valittavaksi jompikumpi kahdesta: joko alistua kaikissa maissa liekkiin leimahtavan vallankumouksellisen liikkeen edessä ja suostua rauhaan tai käydä edelleen taistelua sodan jatkamisen pohjalla. Mutta sodan jatkaminen sen neljäntenä vuotena, jolloin koko maailma on tukehtumaisillaan sodan kourissa, jolloin „edessäoleva“ talvikamppailu saa kaikkien maiden sotamiesten keskuudessa aikaan suuttumuksen myrskyn ja jolloin likaiset salaiset sopimukset on jo julkaistu, — sodan jatkaminen tällaisissa oloissa merkitsee itsensä tuomitsemista varmaan tappioon. Imperialismin vanhat sudet ovat tällä kertaa erehtyneet laskuissaan. Ja juuri siksi imperialistien „yllätykset“ eivät meitä peloita.

Meitä peloiteltiin lopuksi Venäjän hajoamisella, sen pirstoutumisella monilukuisiksi riippumattomiksi valtioiksi, ja tämän yhteydessä viittailtiin Kansankomissaarien Neuvoston julistamaan kansakuntien itsemääräämisoikeuteen „turmiollisena virheenä“. Mutta minun on sanottava mitä syvimmällä vakaumuksella, että me emme olisi demokraatteja (en edes puhukaan sosialismista!), ellemme tunnustaisi Venäjän kansoille vapaan itsemääräämisen oikeutta. Minä sanon, että me olisimme pettäneet sosialismin, ellemme olisi ryhtyneet kaikkiin toimenpiteisiin Suomen ja Venäjän

työläisten keskinäisen veljellisen luottamuksen palauttamiseksi. Mutta jokainen tietää, että ilman sitä, että Suomen kansalle tunnustetaan päättäväisesti oikeus vapaaseen itsemääräämiseen, sellaisen luottamuksen palauttaminen on mahdotonta. Ja tässä ei ole tärkeätä tämän oikeuden pelkkä sanallinen, vaikkapa virallinenkin, tunnustaminen. Tärkeätä on se, että Kansankomissaarien Neuvosto vahvistaa tämän sanallisen tunnustamisen teoissa, että se toteutetaan horjumatta käytännössä. Se siksi, että sanojen aika on mennyt. Se siksi, että on tullut aika, jolloin vanha tunnus „Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!“ on toteutettava käytännössä.

Täydellinen vapaus oman elämänsä järjestämiseen Suomen kansalle samoin kuin muillekin Venäjän kansoille! Suomen kansan vapaaehtoinen ja rehellinen liitto Venäjän kansan kanssa! Ei minkäänlaista holhousta, ei minkäänlaista valvontaa ylhäältäkäsin Suomen kansaan nähden! Sellaisia ovat Kansankomissaarien Neuvoston politiikan johtavat periaatteet.

Vain tällaisen politiikan tuloksena voidaan luoda Venäjän kansojen välinen keskinäinen luottamus. Vain tällaisen politiikan pohjalla voidaan toteuttaa elämässä Venäjän kansojen yhteenliittäminen yhdeksi armeijaksi. Vain tällaisen yhteenliittämisen tuloksena voidaan lujittaa Lokakuun vallankumouksen voitot ja viedä eteenpäin kansainvälisen sosialistisen vallankumouksen asiaa.

Sen vuoksi me hymyilemme aina, kun meille puhutaan Venäjän kiertämättömästä hajoamisesta kansakuntien itsemääräämisoikeuden aatteen elämässä toteuttamisen yhteydessä.

Sellaisia ovat ne vaikeudet, joilla viholliset ovat meitä peloitelleet ja peloittelevat edelleenkin, mutta jotka me voitamme sitä mukaa kuin vallankumous kasvaa.

Toverit! Me olemme saaneet tietää, että teidän maanne kokee jokseenkin samanlaista valtapulaa kuin Venäjä Lokakuun vallankumouksen aattona. Me olemme saaneet tietää, että myöskin teitä peloitellaan nälällä, sabotaashilla y.m. Sallikaa minun sanoa teille Venäjän vallankumousliikkeen käytännöstä saadun kokemuksen perusteella, että nuo vaarat, vaikkapa ne olisivat realisiakin, eivät ole lainkaan voittamattomia. Nuo vaarat voidaan voittaa, jos toimitaan päättävästi ja horjumatta. Sodan ja rappion tilanteessa, Lännessä kiihtyvän vallankumouksellisen liikkeen ja Venäjän työväen vallankumouksen lisääntyvien voittojen tilanteessa ei ole olemassa sellaisia vaaroja ja vaikeuksia, jotka voisivat kestää rynnistyksenne. Tällaisessa tilanteessa voi kestää ja voittaa vain yksi valta, sosialistinen valta. Tällaisessa tilanteessa kelpaa vain yksi taktiikka, Dantonin taktiikka: rohkeutta, rohkeutta ja vielä kerran rohkeutta!

Ja jos teille on tarpeen meidän apumme, niin me autamme teitä ja ojennamme teille veljellisesti kätemme.

Siitä voitte olla varmoja.

„Pravda" № 191,
marraskuun 16 p:nä 1917

VASTAUS UKRAINALAISILLE TOVEREILLE SELUSTASSA JA RINTAMALLA

Siitä hetkestä lähtien, kun suhteet Ukrainan Radan[2] kanssa kärjistyivät, olen saanut ukrainalaisilta tovereilta paljon päätöslauselmia ja kirjeitä, jotka koskevat selkkausta Radan kanssa. Pidän mahdottomana ja tarpeettomana vastata jokaiseen päätöslauselmaan ja jokaiseen kirjeeseen erikseen, koska nuo päätöslauselmat ja kirjeet melkein aina kertaavat toisiaan. Siksi päätin ottaa niistä useimmin esiintyvät kysymykset ja vastata niihin niin selvästi, ettei epäilyksille jää sijaa. Ne, nuo kysymykset, ovat kaikille tunnettuja:

1) miten selkkaus syntyi,

2) minkälaisissa kysymyksissä selkkaus syntyi,

3) minkälaisia toimenpiteitä tarvitaan selkkauksen ratkaisemiseksi rauhallisesti,

4) alkaako todellakin veljeskansojen veren vuodatus?

Sitten seuraa yleinen vakaumus siitä, että kahden sukulaiskansan välinen selkkaus tulee ratkaistuksi rauhallisesti, ilman veljesveren vuodatusta.

Ennen kaikkea täytyy panna merkille eräänlainen käsitteiden sekoittuminen ukrainalaisilla tovereilla.

He kuvailevat toisinaan selkkauksen Radan kanssa Ukrainan ja Venäjän kansojen väliseksi selkkaukseksi. Mutta asia ei ole niin. Ukrainan ja Venäjän kansojen välillä ei ole eikä voi olla selkkausta. Ukrainan kansa ja Venäjän kansa, samoin kuin Venäjän muutkin kansat, ovat työläisiä ja talonpoikia, sotilaita ja matruuseja. Kaikki he ovat taistelleet yhdessä tsarismia ja Kerenskin komentoa vastaan, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, sotaa ja imperialismia vastaan. Kaikki he ovat vuodattaneet yhdessä vertaan maan ja rauhan puolesta, vapauden ja sosialismin puolesta. Taistelussa tilanherroja ja kapitalisteja vastaan he kaikki ovat veljiä ja tovereita. Taistelussa omien perusetujensa puolesta heillä ei ole eikä voi olla selkkausta. Työtätekevien vihollisille on tietysti edullista selittää selkkaus Radan kanssa Venäjän ja Ukrainan kansojen väliseksi selkkaukseksi, sillä sellaisen käsityksen avulla voidaan kaikkein helpoimmin usuttaa sukulaiskansojen työläisiä ja talonpoikia toistensa kimppuun näiden kansojen sortajien iloksi. Mutta onko valveutuneiden työläisten ja talonpoikain vaikea käsittää, että se, mikä on edullista kansojen sortajille, on vahingollista kansoille?

Selkkaus ei syntynyt Venäjän ja Ukrainan kansojen, vaan Kansankomissaarien Neuvoston ja Radan Pääsihteeristön välillä.

Minkälaisissa kysymyksissä selkkaus syntyi?

Sanotaan, että selkkaus syntyi sentralismia ja itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä, että Kansankomissaarien Neuvosto ei anna Ukrainan kansan ottaa valtaa omiin käsiinsä ja määrätä vapaasti omaa kohtaloaan. Onko se totta? Ei, se ei ole totta. Kansan-

komissaarien Neuvosto pyrkii juuri siihen, että kaikki valta Ukrainassa kuuluisi Ukrainan **kansalle**, siis ukrainalaisille työläisille ja sotilaille, talonpojille ja matruuseille. Neuvostovalta, s.o. työläisten ja talonpoikain, sotilaiden ja matruusien valta, **ilman** tilanherroja ja kapitalisteja, — se juuri onkin se **kansan** valta, jonka puolesta Kansankomissaarien Neuvosto taistelee. Pääsihteeristö ei tahdo sellaista valtaa, sillä se ei halua tulla toimeen ilman tilanherroja ja kapitalisteja. Siinä, eikä sentralismissa, on asian ydin.

Kansankomissaarien Neuvosto on aivan alusta alkaen ollut ja on edelleenkin vapaan itsemääräämisen kannalla. Sillä ei ole mitään sitäkään vastaan, että Ukrainan kansa eroaisi riippumattomaksi valtioksi. Se on ilmoittanut sen monta kertaa virallisesti. Mutta kun kansan itsemääräämineu sekoitetaan Kaledinin itsevaltiuden kanssa, kun Radan Pääsihteeristö yrittää esittää kasakkakenraalien vastavallankumoukselliset omavaltaisuudet kansan itsemääräämisen ilmauksena, niin Kansankomissaarien Neuvosto ei voi olla huomauttamatta, että Pääsihteeristö leikkii itsemääräämistä verhoten tällä pelillä liittoansa Kaledinin ja Rodzjankon kanssa. Me olemme **kansojen** itsemääräämisen kannalla, mutta me olemme sitä vastaan, että itsemääräämisen lipun alla salakuljetettaisiin Kaledinin itsevaltius, Kaledinin, joka vielä eilen teki kaikkensa Suomen kuristamiseksi.

Sanotaan, että selkkaus syntyi Ukrainan tasavaltaa koskevassa kysymyksessä, että Kansankomissaarien Neuvosto ei tunnusta Ukrainan tasavaltaa. Onko se totta? Ei, se ei ole totta. „Uhkavaatimuksessaan“ ja „vastauksessaan“ Pietarin ukrainalaiselle esikunnalle[3]

Kansankomissaarien Neuvosto tunnusti virallisesti Ukrainan tasavallan. Se on valmis tunnustamaan Venäjän minkä kansallisen alueen tasavallan hyvänsä, jos tuon alueen työtätekevä väestö sitä haluaa. Se on valmis tunnustamaan maamme valtiollisen elämän federatiivisen rakenteen, jos Venäjän alueiden työtätekevä väestö sitä haluaa. Mutta kun kansantasavalta sekoitetaan Kaledinin sotilasdiktatuurin kanssa, kun Radan Pääsihteeristö yrittää esittää monarkistit Kaledinin ja Rodzjankon tasavallan tukipylväinä, niin Kansankomissaarien Neuvosto ei voi olla lausumatta, että Pääsihteeristö leikkii tasavaltaa verhoten tällä pelillä täydellistä riippuvaisuuttaan monarkistisista rahapösöistä. Me olemme Ukrainan tasavallan puolesta, mutta me olemme sitä vastaan, että tasavallan lipulla verhottaisiin kansan vannoutuneita vihollisia, monarkisteja Kaledinia ja Rodzjankoa, jotka vielä eilen tekivät kaikkensa vanhan valtakomennon palauttamiseksi ja kuolemanrangaistuksen käytäntöönottamiseksi sotilaita varten.

Ei, sentralismin ja itsemääräämisen kysymyksillä ei ole mitään yhteyttä selkkaukseen Radan kanssa. Kiista ei syntynyt näiden kysymysten ympärillä. Sentralismin ja itsemääräämisen Pääsihteeristö on sotkenut asiaan keinotekoisesti, strategisena juonena, jonka tarkoituksena on peittää ukrainalaisilta kansanjoukoilta selkkauksen todelliset syyt.

Selkkaus ei syntynyt sentralismia ja itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä, vaan kolmessa seuraavassa konkreettisessa kysymyksessä:

Ensimmäinen kysymys. Selkkaus alkoi Pääsihteeristön jäsenen Petljuran antamista rintamapäivä-

käskyistä, jotka uhkasivat saattaa rintaman täydelliseen sekasortoon. Päämajasta ja rintaman tarpeista välittämättä, rauhanneuvotteluista ja yleensä rauhan asiasta välittämättä Petljura alkoi päiväkäskyissään kutsua kaikkia armeijan ja laivaston ukrainalaisia joukko-osastoja Ukrainaan. On helppo käsittää, että rintama olisi luhistunut silmänräpäyksessä, jos kaikki ukrainalaiset joukko-osastot olisivat totelleet Petljuran käskyjä: pohjoiset ukrainalaiset joukko-osastot olisivat lähteneet etelään, eteläiset ei-ukrainalaiset joukko-osastot pohjoiseen, muut kansallisuudet olisivat myöskin lähteneet liikkeelle „kotia kohti“, rautatiet olisivat joutuneet kuljettamaan yksistään vain sotilaita ja varusteita, elintarvikkeiden kuljetus rintamalle olisi lakannut, sillä ei olisi ollut millä kuljettaa niitä,— ja rintamasta olisi jäänyt jäljelle vain pelkkä muisto. Siten olisi välirauhan ja rauhan asia tullut järkytetyksi perinpohjin. Sanomattakin on selvää, että tavallisena aikana ukrainalaisen sotilaan paikka on ennen kaikkea kotonaan, Ukrainassa. Sanomattakin on selvää, että armeijan „kansallistaminen“ on hyväksyttävää ja toivottavaa. Kansankomissaarien Neuvosto on tehnyt siitä monta kertaa virallisen ilmoituksen. Mutta sodan oloissa, kun rauhan asiaa ei ole vielä saatu järjestykseen ja kun rintamaa ei ole rakennettu kansallisen tunnusmerkin mukaan, kun viipymättä toimeenpantava armeijan „kansallistaminen“ uhkaa kulkulaitoksemme heikkouden vuoksi sotilaiden poistumisella ja rintaman luhistumisella, rauhan ja välirauhan murtamisella, niin on sanomattakin selvää, että sellaisissa oloissa kansallisten joukko-osastojen viipymättömästä poistumisesta ei voinut olla puhettakaan.

En tiedä, käsittikö Petljura sen, että ajattelemattomilla päiväkäskyillään hän hajoittaa rintamaa ja murtaa rauhan asian. Mutta ukrainalaiset sotilaat ja matruusit ymmärsivät sen heti, sillä he kaikki, harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, kieltäytyivät tottelemasta Petljuraa ja jäivät paikoilleen rauhan solmimiseen asti. Siten ukrainalaiset soturit pelastivat rauhan asian, ja Petljuran harkitsemattomia päiväkäskyjä koskeva kysymys on menettänyt toistaiseksi erikoisen kärkevyytensä.

Toinen kysymys. Petljuran päiväkäskyjen alkamaa selkkausta kärjisti Radan Pääsihteeristön politiikka: se alkoi Ukrainan edustajain Neuvostojen aseistariisumisen. Pääsihteeristön joukko-osastot karkasivat Kievissä yöllä neuvostosotajoukkojen kimppuun ja riisuivat ne aseista. Samanlaisia yrityksiä oli Odessassa ja Harkovissa, mutta nuo yritykset epäonnistuivat, sillä ne kohtasivat siellä vastarinnan. Mutta meillä on varmat tiedot siitä, että Pääsihteeristö kuljettaa sotajoukkoja Odessaa ja Harkovia vastaan neuvostosotajoukkojen aseistariisumisen tarkoituksessa. Meillä on varmat tiedot siitä, että monissa muissa vähemmän huomattavissa kaupungeissa neuvostosotajoukot on jo riisuttu aseista ja „laskettu kotiin". Näin ollen Radan Pääsihteeristö on asettanut päämääräkseen toteuttaa Kornilovin ja Kaledinin, Aleksejevin ja Rodzjankon ohjelman Neuvostojen aseistariisumisesta. Mutta Neuvostot ovat vallankumouksen tuki ja turva. Ken riisuu aseista Neuvostot, se riisuu aseista vallankumouksen, se saattaa perikatoon rauhan ja vapauden asian, se pettää työläisten ja talonpoikain asian. Neuvostot pelastivat Venäjän Kornilovin ikeeltä. Neuvostot pelastivat

Venäjän kerenskiläisyyden häpeältä. Neuvostot voittivat Venäjän kansoille maan ja välirauhan. Neuvostot, ja vain ne, kykenevät viemään kansanvallankumouksen täydelliseen voittoon. Siksi se, joka nostaa kätensä Neuvostoja vastaan, auttaa tilanherroja ja kapitalisteja kuristamaan koko Venäjän työläisiä ja talonpoikia, auttaa Kaledineja ja Aleksejeveja lujittamaan „rautaista" valtaansa sotilaiden ja kasakkojen yli.

Meille on turhaa puhua, että Pääsihteeristössä istuvat sosialistit ja että siksi he eivät voi pettää kansan asiaa. Kerenski nimittää itseään sosialistiksi, mutta siitä huolimatta hän lähetti sotajoukkoja vallankumouksellista Pietaria vastaan. Gots nimittää itseään sosialistiksi, mutta siitä huolimatta hän nostatti upseerikoululaiset ja upseerit kapinaan Pietarin sotilaita ja matruuseja vastaan. Sosialisteiksi nimittävät itseään myös Savinkov ja Avksentjev, mutta siitä huolimatta he saattoivat rintamalla voimaan kuolemanrangaistuksen sotilaille. Sosialisteja ei pidä arvostella heidän sanojensa, vaan heidän tekojensa perusteella. Pääsihteeristö saattaa sekasortoon ja riisuu aseista Ukrainan Neuvostoja tehden Kaledinille helpommaksi verisen komennon pystyttämisen Donilla ja kivihiilialueella, — se on tosiasia, jota ei voida peittää minkäänlaisilla sosialistisilla lipuilla. Juuri siksi Kansankomissaarien Neuvosto väittää, että Pääsihteeristön politiikka on vastavallankumouksellista politiikkaa. Juuri siksi Kansankomissaarien Neuvosto uskoo, että ukrainalaiset työläiset ja sotilaat, jotka ovat taistelleet Venäjällä ensi riveissä vallankumouksellisen Neuvostovallan puolesta, pystyvät kutsumaan Pääsihteeristönsä järjestykseen tai panemaan toimeen sen

uusintavaalit kansojen välisen rauhan etujen mukaisesti.

Puhutaan sotajoukko-osastojen „vaihtamisesta" Ukrainan ja Venäjän välillä, rajankäynnistä y.m. Kansankomissaarien Neuvosto käsittää täydellisesti rajankäynnin välttämättömyyden. Mutta rajankäynnin täytyy olla veljellistä, sovinnollista ja sopimukseen perustuvaa eikä väkivaltaista, sellaisen „periaatteen" mukaista, että „kaappaa minkä voit ottaa", „riisu aseista kenet voi aseistariisua", kuten nykyään tekee Pääsihteeristö, joka kaappaa elintarvikkeita ja anastaa tavaralasteja syösten armeijan viluun ja nälkään.

Kolmas kysymys. Selkkaus kehittyi kireimmilleen, kun Pääsihteeristö kieltäytyi tiukasti päästämästä Neuvostojen vallankumouksellisia sotajoukkoja Kaledinia vastaan. Pääsihteeristön osastot pysäyttävät vallankumouksellisia sotajoukkoja kuljettavia junia, purkavat rataa, uhkaavat ampumisilla ja sanovat, että ne eivät voi laskea alueensa kautta „vieraita" sotajoukkoja. Siis venäläiset sotilaat, jotka vielä eilen taistelivat yhdessä ukrainalaisten kanssa niitä hirttäjäkenraaleja vastaan, jotka yrittivät tallata jalkoihinsa Ukrainan,— siis nämä venäläiset sotilaat osoittautuvat nyt „vieraiksi"! Ja tällaista tapahtuu samaan aikaan, kun tuo samainen Pääsihteeristö päästää esteettömästi alueensa läpi Rostoviin kaledinilaisia kasakkaosastoja ja vastavallankumouksellisia upseereja, joita virtaa kaikilta tahoilta Kaledinin luo!

Kornilovilaiset ja kaledinilaiset keihästävät rostovilaisia punakaartilaisia, mutta Radan Pääsihteeristö estää avunannon meidän tovereillemme Rostovissa! Kaledinilaiset upseerit ampuvat kaivoksilla meidän

tovereitamme, mutta Pääsihteeristö estää meitä ojentamasta avunkättä tovereillemme, kaivostyöläisille! Voidaanko ihmetellä sitä, että vasta eilen hajalle lyöty Kaledin etenee tänään yhä kauemmas pohjoiseen vallaten Donetsin kivihiilialuetta ja uhaten Tsaritsynia? Eikö ole selvää, että **Pääsihteeristö on liitossa Kaledinin ja Rodzjankon kanssa?** Eikö ole selvää, että **Pääsihteeristö pitää parempana liittoa kornilovilaisten kanssa kuin liittoa Kansankomissaarien Neuvoston kanssa?**

Puhutaan Kansankomissaarien Neuvoston ja Radan Pääsihteeristön välisen sopimuksen välttämättömyydestä. Mutta onkohan vaikea ymmärtää, että sopimus nykyisen Pääsihteeristön kanssa olisi sopimus Kaledinin ja Rodzjankon kanssa? Onkohan vaikea ymmärtää, että Kansankomissaarien Neuvosto ei voi tehdä itsemurhaa? Me emme alkaneet vallankumousta tilanherroja ja kapitalisteja vastaan sitä varten, että lopettaisimme sen liittoon hirttäjä Kaledinien kanssa. Työläiset ja talonpojat eivät ole vuodattaneet vertaan sitä varten, että antautuisivat Aleksejevien ja Rodzjankojen armoille.

Joko tahi:

joko Rada katkaisee välinsä Kaledinin kanssa, ojentaa kätensä Neuvostoille ja avaa vallankumouksellisille sotajoukoille tien Donilla olevaa vastavallankumouksellista pesää vastaan, ja silloin Ukrainan ja Venäjän työläiset ja sotilaat lujittavat vallankumouksellisen liittonsa veljeilyn uudella purkauksella;

tai Rada ei halua katkaista välejään Kaledinin kanssa eikä avaa tietä vallankumouksellisille sotajoukoille, ja silloin Radan Pääsihteeristö saa aikaan sen,

mitä ovat tuloksettomasti yrittäneet saada aikaan kansan vihölliset, nimittäin veljeskansojen veren vuodatuksen.

Pääsihteeristön kutsuminen järjestykseen tai sen uudestaan valitseminen vaarallisen selkkauksen rauhallisesti ratkaisemiseksi riippuu ukrainalaisten työläisten ja sotilaiden valveutuneisuudesta ja vallankumouksellisuudesta.

Ukrainalaisten työläisten ja sotilaiden lujuudesta ja päättäväisyydestä riippuu myös se, että Pääsihteeristö pakoitetaan sanomaan selvästi, minkälaisen liiton kannalla se on nykyään: kannattaako se liittoa Kaledinin ja Rodzjankon kanssa vallankumousta vastaan vaiko liittoa Kansankomissaarien Neuvoston kanssa kadettien ja kenraalien vastavallankumousta vastaan.

Selkkauksen rauhallinen ratkaiseminen on Ukrainan kansan käsissä.

Kansankomissaari *J. Stalin*

Joulukuun 12 pnä 1917

"Pravda" № 213,
joulukuun 13 pnä 1917

UKRAINAN RADASTA

Puhe Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa joulukuun 14 pnä 1917

Saattaa tuntua kummalliselta, että Kansankomissaarien Neuvosto, joka on aina puolustanut päättävästi itsemääräämisen periaatetta, on joutunut selkkaukseen Radan kanssa, joka myöskin lähtee itsemääräämisen periaatteesta. Jotta voitaisiin ymmärtää tämän selkkauksen syntyperä, on asetettava kysymys Radan poliittisesta olemuksesta.

Rada pitää lähtökohtana vallan jakamisen periaatetta toisaalta porvariston ja toisaalta proletariaatin ja talonpoikaiston välillä. Mutta Neuvostot hylkäävät tuollaisen jaon antaen kaiken vallan kansalle ilman porvaristoa. Juuri siksi Rada asettaa tunnusta „Kaikki valta Neuvostoille“ (siis kansalle) vastaan oman tunnuksensa „Kaikki valta kaupunkien ja kuntien itsehallinnoille“ (siis kansalle ja porvaristolle).

Sanotaan, että selkkaus syntyi itsemääräämistä koskevan kysymyksen pohjalla. Mutta se ei ole totta. Rada ehdottaa, että Venäjällä pystytettäisiin federatiivinen järjestelmä. Mutta Kansankomissaarien Neuvosto menee pitemmälle kuin Rada, aina eroamis-

oikeuteen saakka. Siis Kansankomissaarien Neuvoston ja Radan välinen erimielisyys ei ole tässä kysymyksessä. Aivan väärä on myös Radan väite, että erimielisyyden kysymyksenä on sentralismi. Kansankomissaarien Neuvoston tyyppiin rakentuneet aluekeskukset (Siperia, Bielo-Venäjä, Turkestan) pyysivät Kansankomissaarien Neuvostolta toimintaohjeita. Kansankomissaarien Neuvosto vastasi: te itse olette valta paikkakunnilla, ja teidän tulee itse laatia toimintaohjeet, siis erimielisyys ei ole siinä. Kansankomissaarien Neuvoston ja Radan välinen todellinen erimielisyys syntyi kolmessa seuraavassa kysymyksessä.

Ensimmäinen kysymys: ukrainalaisten joukko-osastojen siirtäminen Etelärintamalle. Kansalliset sotajoukot voivat kieltämättä puolustaa parhaiten omaa aluettaan. Mutta nykyään meidän rintamamme ei ole rakennettu kansallisen tunnusmerkin mukaan. Rintaman uudelleenjärjestäminen kansallisuuksittain kulkulaitoksen ollessa rappiolla olisi johtanut rintaman täydelliseen luhistumiseen. Se olisi murtanut rauhan asian. Ukrainalaiset soturit osoittautuivat järkevämmiksi ja rehellisemmiksi kuin Pääsihteeristö, sillä suurin osa ukrainalaisista joukko-osastoista ei halunnut alistua Radan käskyihin.

Toinen kysymys: neuvostosotajoukkojen aseistariisuminen Ukrainassa. Puolustaen ukrainalaisten tilanherrojen ja porvariston etuja Ukrainan Rada antaa neuvostosotajoukkojen aseistariisumisella iskun vallankumoukselle. Tässä suhteessa Radan teot eivät oleellisesti eroa mitenkään Kornilovin ja Kaledinin teoista. Sanomattakin on selvää, että Kansankomissaarien Neuvosto tulee kaikin voimin taistelemaan Radan

tuollaista vastavallankumouksellista politiikkaa vastaan.

Ja lopuksi kolmas kysymys: kieltäytyminen päästämästä neuvostosotajoukkoja Kaledinia vastaan, jonka ympärille ovat kerääntyneet kaikki Venäjän vastavallankumoukselliset voimat. Rada perusteli neuvostosotajoukkojen kauttakuljettamiskieltoa „puolueettomuudella“ „itsemääräytyneeseen“ Kalediniin nähden. Mutta siinä Rada panee salaa työtätekevän kasakkaväestön itsemääräämisen tilalle Kaledinin itsevaltiuden. Ehkäistessään neuvostosotajoukkojen kauttakulkua Rada auttaa Kaledinia etenemään pohjoiseen. Samaan aikaan Rada laskee esteettömästi läpi kaledinilaisia kasakkaosastoja Donille. Hetkellä, jolloin meidän tovereitamme ammutaan Rostovissa ja Donetsin kaivosalueella, Rada estää meitä lähettämästä heille apua. Sanomattakin on selvää, että tuota Radan petturimaista menettelyä ei voida sietää.

Kansankomissaarien Neuvosto ei voi luopua taistelusta Kaledinia vastaan. Kaledinin vastavallankumouksellinen pesä on murskattava. Se on välttämätöntä. Jos Rada tulee vastustamaan meidän etenemistämme Kaledinia vastaan asettuen itse sen suojaksi, niin Kalediniin suunnatut iskut sattuvat Radaan. Kansankomissaarien Neuvosto ei tule karttamaan päättävää taistelua Radaa vastaan, sillä Kansankomissaarien Neuvostolle ei ole salaisuus, että Rada on salaisessa liitossa Kaledinin kanssa. Kansankomissaarien Neuvosto on kaapannut salakirjoitussähkösanoman, josta käy selville, että Rada on välittömässä yhteydessä Ranskan lähetystön kanssa — tarkoituksena rauhan solmimisen lykkääminen kevääseen saakka — ja Ranskan lähetystön kautta

Kaledinin kanssa. Tuo liitto on suunnattu rauhaa ja vallankumousta vastaan. Tuo liitto on murskattava ja se murskataan.

Meitä moititaan siitä, että me toteutamme päättäväistä politiikkaa Radaa vastaan. Mutta juuri tämä päättäväinen politiikka on avannut ukrainalaisten työläisten ja talonpoikain silmät ja tuonut esiin Radan porvarillisen olemuksen. Se näkyy esimerkiksi sähkösanomista, joissa tiedoitetaan, että Ukrainassa on muodostettu uusi Ukrainan vallankumouksellinen valta[4], joka tunnustaa Neuvostovallan ja toimii porvarillista Radaa vastaan. (Suosionosoituksia.)

„Izvestija" № 254,
joulukuun 17 pnä 1917

MIKÄ ON UKRAINAN RADA?

Alempana lukijalle esitetään Neuvostovallan kaappaama salakirjoitussähkösanoma, joka paljastaa Radan todellisen olemuksen ja „meidän liittolaistemme“ sotilaslähetystöjen todelliset aikomukset rauhan kysymyksessä. Sähkösanomasta näkyy, että Ranskan lähetystön ja Radan välillä on jo saatu aikaan jonkinlainen liitto, ja „Ranskan lähetystön virkamiehet toimivat välittömässä yhteydessä Radan kanssa“. Sähkösanomasta näkyy edelleen, että tämän liiton tarkoituksena on „pitää yllä Venäjän rintaman näennäistä olemassaoloa helmi- tai maaliskuuhun asti ja lykätä välirauhan lopullista solmimista kevääseen“. Sähkösanomasta näkyy lopuksi, että Ranskan lähetystö on tehnyt „sopimuksen kasakkakokouksen“ (s.o. Kaledinin „hallituksen“) kanssa „Romanian ja Lounaisen rintaman (jotka suunnitelman mukaan Radan tulee ottaa huostaansa. J. St.) varustamisesta hiilellä ja elintarvikkeilla“.

Lyhyesti sanoen: osoittautuu, että Radan, Kaledinin ja Ranskan sotilaslähetystön välillä on olemassa liitto, jonka tarkoituksena on murtaa rauha, „lykätä“ se „kevääseen“. Ja Ranskan sotilaslähetystö ei toimi

itsenäisesti, vaan „Ranskan hallituksen kiireellisten ohjeiden“ mukaan.

Emme halua kajota tässä „liittolaistemme“ sotilaslähetystöjen menettelyyn. Niiden tarkoitus on käynyt riittävän selväksi: elokuussa ne auttoivat Kornilovia, marraskuussa Radaa ja Kaledinia, joulukuussa ne varustavat kapinallisia panssariautoilla. Ja kaikki tämä tehdään „sodan käymiseksi loppuun saakka“. Me olemme varmoja siitä, että Venäjän kansojen taistelu demokraattisen rauhan puolesta tekee tyhjäksi tuon „liittolaisten“ väkivaltaisen hankkeen. Lähetystöt käyttäytyvät siten kuin olisivat Keski-Afrikassa. Mutta „liittolaiset“ tulevat pian vakuuttuneiksi siitä, että Venäjä ei ole Keski-Afrikka... Meitä kiinnostaa tässä pääasiallisesti se surkuteltava tehtävä, minkä Rada on itselleen ottanut.

Nyt me tiedämme, mitä varten Rada siirtää ukrainalaisia joukko-osastoja Romanian ja Lounaiselle rintamalle: armeijan „kansallistamisen“ lipulla se yrittää peittää sopimustansa Ranskan lähetystön kanssa välirauhan lykkäämisestä kevääseen.

Nyt me tiedämme, miksi Rada ei laske neuvostosotajoukkoja alueensa kautta Kaledinia vastaan: Kalediniin nähden „puolueettomuuden“ lipulla se pyrkii peittämään liittoaan, jonka se on solminut Kaledinin kanssa Neuvostoja vastaan.

Nyt me tiedämme, miksi Rada vastustaa Kansankomissaarien Neuvoston „puuttumista“ Ukrainan sisäiseen elämään: fraaseilla puuttumattomuudesta se pyrkii peittämään Ranskan hallituksen todellisen puuttumisen Ukrainan ja koko Venäjän elämään vallankumouksen saavutusten hävittämiseksi.

Ukrainalaiset toverit kääntyvät tämän tästä puoleeni kysymyksellä: mikä on Rada?

Vastaan.

Rada, tai oikeammin sen Pääsihteeristö, on sosialismin petturien hallitus, jotka joukkojen pettämisen tarkoituksessa nimittävät itseään sosialisteiksi. Se on aivan prikulleen samanlainen kuin myöskin itseään sosialisteiksi nimittäneiden Kerenskin ja Savinkovin hallitus.

Rada, tai oikeammin sen Pääsihteeristö, on porvarillinen hallitus, joka taistelee Neuvostoja vastaan liitossa Kaledinin kanssa. Aikoinaan Kerenskin hallitus riisui liitossa Kornilovin kanssa aseista Venäjän Neuvostoja. Nyt Radan hallitus riisuu liitossa Kaledinin kanssa aseista Ukrainan Neuvostoja.

Rada, tai oikeammin sen Pääsihteeristö, on porvarillinen hallitus, joka taistelee liitossa englantilaisten ja ranskalaisten kapitalistien kanssa rauhaa vastaan. Aikoinaan Kerenskin hallitus pitkitti rauhan asiaa tuomiten miljoonia sotilaita tykinruoaksi. Nyt Radan hallitus pyrkii murtamaan rauhan asian „lykkäämällä välirauhan kevääseen".

Siksi Venäjän työläiset ja sotilaat kukistivat yhteisin ponnistuksin Kerenskin hallituksen.

Me olemme varmoja siitä, että myöskin Radan hallitus tulee kukistetuksi Ukrainan työläisten ja sotilaiden ponnistuksin.

Vain uusi Rada, Ukrainan työväen, sotilaiden ja talonpoikain Neuvostojen Rada, voi astua Ukrainan kansan etujen vartioon Kaledineja ja Korniloveja vastaan, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda" № 215,
joulukuun 15 pnä 1917

SUOMEN RIIPPUMATTOMUUDESTA

Selostus Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa joulukuun 22 pnä 1917

(Sanomalehtiselostus)

Hiljattain Suomen edustajat kääntyivät puoleemme vaatien Suomen täydellisen riippumattomuuden viipymätöntä tunnustamista ja sen tosiasian vahvistamista, että Suomi on eronnut Venäjästä. Vastaukseksi Kansankomissaarien Neuvosto päätti suostua tähän vaatimukseen ja antaa dekreetin (asetuksen) Suomen täydellisestä riippumattomuudesta, joka on jo julkaistu sanomalehdissä.

Tässä on Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen sanamuoto:

„Vastaukseksi Suomen hallituksen pyyntöön Suomen tasavallan riippumattomuuden tunnustamisesta Kansankomissaarien Neuvosto, kansakuntien itsemääräämisoikeuden periaatetta täysin vastaavasti, päättää: esittää Toimeenpanevalle Keskuskomitealle ehdotuksen: a) tunnustaa Suomen tasavallan valtiollinen riippumattomuus ja b) järjestää yhdessä Suomen hallituksen kanssa erikoinen valiokunta (kummankin puolen edustajista) niiden käytännöllisten toimenpiteiden määrittelemiseksi, jotka johtuvat Suomen eroamisesta Venäjästä“.

On ymmärrettävää, että Kansankomissaarien Neuvosto ei voinut menetellä toisin, sillä jos kansa omien edustajiensa kautta vaatii riippumattomuutensa tunnustamista, niin proletaarisen hallituksen, pitäessään ohjeenaan periaatetta itsemääräämisoikeuden myöntämisestä kansoille, on suhtauduttava siihen myönteisesti.

Porvarillinen lehdistö väittää, että me olemme saattaneet maan täydelliseen hajaannustilaan, menettäneet kokonaisen joukon maita, siinä luvussa myöskin Suomen. Mutta me emme ole voineet sitä menettää, toverit, sillä tosiasiallisesti me emme ole koskaan omistaneet sitä. Jos me olisimme pitäneet Suomen hallussamme väkivalloin, niin se ei olisi lainkaan merkinnyt sitä, että me olisimme saaneet sen omaksemme.

Me tiedämme mainiosti, kuinka Wilhelm „hankkii“ väki- ja mielivallan avulla kokonaisia valtioita ja minkälainen maaperä muodostuu sen johdosta kansan ja sen sortajien välisille keskinäissuhteille.

Sosialidemokratian periaatteet, sen tunnukset ja pyrkimykset tähtäävät kauanodotetun kansojen keskinäisen luottamuksen ilmapiirin luomiseen, ja vain tällä pohjalla on toteutettavissa tunnus „Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!“. Kaikki se on vanhaa ja yleisesti tunnettua.

Jos tarkastelemme syvällisemmin sitä, miten Suomi sai riippumattomuuden, niin huomaamme, että vastoin tahtoaan Kansankomissaarien Neuvosto antoi tosiasiallisesti vapauden ei kansalle, ei Suomen proletariaatin edustajille, vaan Suomen porvaristolle, joka omituisen asiainkulun ansiosta oli kaapannut

vallan ja sai riippumattomuuden Venäjän sosialistien kädestä. Suomen työläiset ja sosialidemokraatit ovat joutuneet sellaiseen asemaan, että heidän pitää ottaa vapaus vastaan Suomen porvariston välityksellä eikä välittömästi Venäjän sosialistien kädestä. Nähden tässä Suomen proletariaatin tragedian me emme voi olla panematta merkille sitä, että Suomen sosialidemokraatit ovat vain horjunnan ja käsittämättömän arkuuden vuoksi olleet ryhtymättä päättäviin toimenpiteisiin ottaakseen vallan omiin käsiinsä ja temmatakseen Suomen porvariston käsistä riippumattomuutensa.

Kansankomissaarien Neuvostoa voidaan soimata, siihen voidaan suhtautua arvostelevasti, mutta ei ole olemassa sellaisia ihmisiä, jotka voisivat väittää, että Kansankomissaarien Neuvosto ei täytä lupauksiaan, sillä maailmassa ei ole olemassa sellaista voimaa, joka voisi pakoittaa Kansankomissaarien Neuvoston peruuttamaan lupauksensa. Tämän me todistimme sillä tosiasialla, että suhtauduimme täysin objektiivisesti Suomen porvariston vaatimuksiin riippumattomuuden myöntämisestä Suomelle ja ryhdyimme viivyttelemättä laatimaan dekreettiä Suomen riippumattomuudesta.

Helpoittakoon Suomen riippumattomuus Suomen työläisten ja talonpoikain vapautumisen asiaa ja luokoon lujan perustan kansojemme väliselle ystävyydelle.

„Pravda“ № 222,
joulukuun 23 pnä 1917

„TURKIN ARMENIASTA“

Niinsanottu „Turkin Armenia“ on luultavasti ainoa maa, jonka Venäjä on miehittänyt „sodan oikeudella“. Tämä on se sama „paratiisinkolkka“, joka monien vuosien ajan on ollut (ja on edelleenkin) Lännen ahnaiden diplomaattisten pyrkimysten ja Idän veristen hallinnollisten kokeilujen kohteena. Toisaalta armenialaispogromit ja -verilöylyt ja toisaalta kaikkien maiden diplomaattien tekopyhä „puolesta esiintyminen“ uuden verilöylyn verhona, ja tuloksena vertavuotava, petetty ja orjuutettu Armenia, — kukapa ei tuntisi näitä „sivistys“-maiden diplomaattisen „taiteen“ „tavanomaisia“ kuvia?

Armenian pojat, jotka ovat synnyinmaansa sankarillisia puolustajia, mutta eivät ole läheskään kaukonäköisiä poliitikkoja, ja jotka ovat monta kertaa joutuneet imperialistisen diplomatian rosvojen petoksen uhreiksi, eivät voi nyt olla näkemättä sitä, että vanha diplomaattisten sommitelmien tie ei ole Armenian vapautuksen tie. Käy selväksi, että sorrettujen kansojen vapautuksen tie kulkee työväen vallankumouksen kautta, joka aloitettiin Venäjällä lokakuussa.

Nyt on kaikille selvää, että Venäjän kansojen kohtalo, ja erikoisesti Armenian kansan kohtalo, on sidottu kiinteästi Lokakuun vallankumouksen kohtaloon. Lokakuun vallankumous mursi kansallisen sorron kahleet. Se repi rikki tsaarin salaiset sopimukset, jotka olivat sitoneet kansoja käsistä ja jaloista. Se, ja vain se, kykenee viemään päätökseen Venäjän kansojen vapautuksen asian.

Näiden näkökohtien vuoksi Kansankomissaarien Neuvosto on päättänyt julkaista erikoisdekreetin „Turkin Armenian“ vapaasta itsemääräämisestä. Tämä on erikoisen välttämätöntä nykyään, kun saksalaiset ja turkkilaiset viranomaiset, pysyen uskollisina imperialistiselle luonnolleen, eivät salaa haluaan pitää miehitettyjä alueita väkivaltaisesti valtansa alla. Tietäkööt Venäjän kansat, että Venäjän vallankumoukselle ja sen hallitukselle valtauspyrkimykset ovat vieraita. Tietäkööt kaikki, että imperialistista kansallisen sorron politiikkaa vastaan Kansankomissaarien Neuvosto asettaa sorrettujen kansojen täydellisen vapauttamisen politiikan.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda“ № 227,
joulukuun 31 pnä 1917

PUHE VSDTP(b):n KESKUSKOMITEAN ISTUNNOSSA SAKSALAISTEN KANSSA SOLMITTAVAN RAUHAN KYSYMYKSESTÄ

tammikuun 11 pnä 1918

(Lyhyt pöytäkirjamerkintö)

Toveri Stalin on sitä mieltä, että jos hyväksymme vallankumouksellisen sodan tunnuksen, niin me hyödytämme imperialismia. Trotskin kantaa ei voida nimittää kannaksi. Lännessä ei ole olemassa vallankumouksellista liikettä, ei ole olemassa vallankumouksellisen liikkeen tosiasioita, siellä on olemassa vain mahdollisuus, mutta me emme voi nojautua käytännöllisessä toiminnassamme vain pelkkään mahdollisuuteen. Jos saksalaiset alkavat hyökätä, niin se voimistaa meillä vastavallankumousta. Saksa pystyy hyökkäämään, koska sillä on omat kornilovilaiset sotajoukkonsa — „kaarti". Lokakuussa me puhuimme pyhästä sodasta imperialismia vastaan, sillä meille tiedoitettiin, että jo yksistään „rauha"-sana nostaa Lännessä vallankumouksen. Mutta niin ei tapahtunut. Meidän toteuttamamme sosialistiset uudistukset herättävät Lännen, mutta me tarvitsemme aikaa niiden toteuttamiseen. Jos hyväksymme Trotskin politiikan, niin me luomme vallankumoukselliselle liikkeelle Lännessä

mitä huonoimmat ehdot. Siksi toveri Stalin ehdottaa hyväksyttäväksi toveri Leninin ehdotuksen rauhan solmimisesta saksalaisten kanssa.

Ensi kerran julkaistu kirjassa:
VSDTP:n Keskuskomitean pöytäkirjat.
Elokuu 1917—helmikuu 1918.
M.— L., 1929

KIEVIN PORVARILLISESTA RADASTA

Porvarilliset lehdet levittävät innokkaasti huhuja muka „Radan ja Kansankomissaarien Neuvoston välillä aloitetuista neuvotteluista“. Vastavallankumouksellisia lähellä olevat piirit lietsovat kaikin tavoin näitä huhuja korostaen niiden „erikoista“ merkitystä. Asia on mennyt niin pitkälle, että useat toverit ovat valmiit uskomaan taruun neuvotteluista Kievin Radan kanssa, ja samalla monet heistä ovat jo kääntyneet puoleeni kirjeellisillä kyselyillä sen todenperäisyydestä.

Ilmoitan julkisesti, että:

1) Kansankomissaarien Neuvosto ei käy eikä aio käydä Kievin Radan kanssa minkäänlaisia neuvotteluja.

2) Kievin Radan kanssa, joka on lopullisesti sitonut itsensä Kalediniin ja käy Venäjän kansojen selän takana petturimaisia neuvotteluja itävaltalaisten ja saksalaisten imperialistien kanssa, — sellaisen Radan kanssa Kansankomissaarien Neuvosto katsoo mahdolliseksi vain ankaran taistelun käymisen Ukrainan Neuvostojen täydelliseen voittoon saakka.

3) Rauha ja levollisuus Ukrainassa voidaan saada aikaan vain Kievin porvarillisen Radan täydellisen hävittämisen tuloksena, sen tuloksena, että sen tilalle asetetaan uusi, sosialistinen Neuvostojen Rada, jonka ydinryhmä on jo muodostunut Harkovissa.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda“ № 9,
tammikuun 13 pnä 1918

PUHEITA TYÖVÄEN, SOTILAIDEN JA TALONPOIKAIN EDUSTAJAIN NEUVOSTOJEN III YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA

tammikuun 10—18 pnä 1918[5]

1. SELOSTUS KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ

tammikuun 15 pnä

(Sanomalehtiselostus)

Eräs niistä kysymyksistä, sanoo selostaja, jotka erikoisesti askarruttavat nykyään Venäjää, on kansallisuuskysymys. Tämän kysymyksen vakavuutta lisää se, että isovenäläiset eivät muodosta Venäjällä väestön ehdotonta enemmistöä ja että heitä ympäröi muiden, Venäjän reunamaissa asuvien „ei-suurvaltalaisten" kansojen rengas.

Ottaen huomioon kansallisuuskysymyksen vakavuuden tsaarin hallitus pyrki pitämään kansallisuusasiat lujissa kourissa. Se toteutti reunamaiden kansojen väkivaltaista venäläistämispolitiikkaa, ja sen toimintametodina olivat äidinkielen kieltäminen, pogromit ja muut vainot.

Kerenskin kokoomushallitus hävitti nämä kansalliset rajoitukset, mutta luokkaluonteensa vuoksi se ei voinut ratkaista kansallisuuskysymystä sen koko laajuudessa. Vallankumouksen ensimmäisen vaiheen hallitus ei vain ollut lähtemättä kansakuntien täydellisen vapauttamisen tielle, vaan turvautui monessa tapauksessa sortotoimenpiteisiin kansallisen liikkeen

tukahduttamiseksi, kuten tapahtui Ukrainan ja Suomen suhteen.

Vain Neuvostovalta julisti julkisesti kaikkien kansakuntien itsemääräämisoikeuden aina täydelliseen eroamiseen saakka Venäjästä. Uusi hallitus osoittautui tässä suhteessa radikaalisemmaksi kuin kansalliset ryhmät eräiden kansakuntien sisällä.

Ja siitä huolimatta Kansankomissaarien Neuvoston ja reunamaiden välillä syntyi kokonainen joukko selkkauksia. Nämä selkkaukset eivät kuitenkaan syntyneet kansallisluontoisten kysymysten ympärillä, vaan nimenomaan valtakysymyksen ympärillä. Puhuja esittää kokonaisen joukon esimerkkejä siitä, kuinka reunamaiden hätäpikaa kokoonkyhätyt porvarillis-natsionalistiset hallitukset, jotka muodostettiin omistavien luokkien huippukerrosten edustajista, pyrkivät omien kansallisten kysymystensä ratkaisemisen varjolla käymään määrätietoista taistelua neuvosto- ja muita vallankumouksellisia järjestöjä vastaan. Reunamaiden ja Neuvosto-keskusvallan välillä syntyneiden kaikkien selkkausten alkujuuri on valtakysymyksessä. Ja kun eri alueiden porvarilliset piirit pyrkivät antamaan näille selkkauksille kansallisen värityksen, niin he tekivät sen vain siksi, että se oli niille edullista, että kansallisella puvulla oli helppo verhota niiden taistelua työtätekevien joukkojen valtaa vastaan oman alueensa sisällä.

Puhuja selostaa yksityiskohtaisesti Radan esimerkkiä ja osoittaa vakuuttavasti, miten Ukrainan porvarilliset ja chauvinistiset piirit käyttivät itsemääräämisoikeuden periaatetta omiin imperialistisiin luokkatarkoituksiinsa.

Tämä kaikki viittaa siihen, että itsemääräämisoikeuden periaate on ymmärrettävä kysymyksessäolevan kansakunnan työtätekevien joukkojen eikä porvariston itsemääräämisoikeutena. Itsemääräämisoikeuden periaatteen on oltava sosialismin puolesta käytävän taistelun keino, ja se on alistettava sosialismin periaatteille.

Venäjän Tasavallan federatiivista rakennetta koskevasta kysymyksestä puhuja sanoo, että Neuvostofederation ylimpänä elimenä on oltava Neuvostojen Edustajakokouksen. Edustajakokouksien välisiksi ajoiksi edustajakokouksen tehtävät siirtyvät Toimeenpanevalle Keskuskomitealle.

2. PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOS VENÄJÄN TASAVALLAN FEDERATIOLAITOKSISTA

1) Venäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta perustetaan Venäjän kansojen vapaaehtoisen liiton pohjalle näiden kansojen Neuvostotasavaltojen Federationa.

2) Ylin valtaelin Federation sisällä on Työväen, Sotilaiden ja Talonpoikain Edustajain Neuvostojen Yleisvenäläinen edustajakokous, joka kutsutaan koolle vähintään kerran kolmessa kuukaudessa.

3) Työväen, Sotilaiden ja Talonpoikain Edustajain Neuvostojen Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean. Edustajakokousten välisenä aikana ylimpänä elimenä on Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea.

4) Federation Hallituksen, Kansankomissaarien Neuvoston, valitsee sekä vapauttaa tehtävistään kokonaan ja osittain Neuvostojen Yleisvenäläinen

edustajakokous tai Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea.

5) Sellaisten alueiden neuvostotasavaltojen federatiohallitukseen osallistumisen muodot, jotka ovat erilaisia erikoisten elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta, kuin myöskin Venäjän Tasavallan federatio- ja aluelaitosten toimipiirin puitteet määrittelee heti alueiden neuvostotasavaltojen muodostamisen jälkeen Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea ja näiden tasavaltojen Toimeenpanevat keskuskomiteat.

3. LOPPULAUSUNTO SELOSTUKSEEN KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ

tammikuun 15 pnä

(Sanomalehtiselostus)

Loppulausunnon Venäjän Tasavallan federatiolaitoksista ehdotetun päätöslauselman johdosta esittää toveri **Stalin**.

Hän mainitsee, että ehdotettu päätöslauselma ei ole laki, vaan se ainoastaan hahmottelee Venäjän Federatiivisen Tasavallan tulevan Perustuslain yleiset perusteet.

Siihen saakka, kun ei ole päättynyt taistelu kahden poliittisen virtauksen välillä: toisaalta natsionalistisen vastavallankumouksen ja toisaalta Neuvostovallan välillä, siihen saakka ei voi olla puhettakaan viimeistellystä Perustuslaista, joka määrittelee selvästi ja täsmällisesti neuvostotasavaltojen valtiorakenteen kaikki yksityiskohdat.

Päätöslauselma sisältää vain Perustuslain yleiset perusteet, jotka jätetään yksityiskohtaista käsittelyä varten Toimeenpanevalle Keskuskomitealle ja esitetään Neuvostojen seuraavalle edustajakokoukselle lopullista vahvistamista varten.

Vastaukseksi moitteisiin Neuvostovallan liiallisesta ankaruudesta taistelussa porvarillista Radaa vastaan toveri **Stalin** sanoo, että kysymyksessä on taistelu porvarillista vastavallankumousta vastaan, joka on pukeutunut kansallis-demokraattiseen asuun.

Toveri **Stalin** korostaa, että joidenkin Radan johdossa olevien poliittisten toimihenkilöiden (kuten Vinnitshenko) demokraattinen lippu ei ole vielä laisinkaan takeena todella demokraattisesta politiikasta. Me emme arvostele Radaa sen sanojen, vaan sen tekojen mukaan.

Missä on ilmennyt Radan „sosialistien" sosialismi? Universalissaan[6] he julistivat sanoissa olevansa kaiken maan kansalle luovuttamisen kannalla, mutta käytännössä he yleisön tietoon saattamassaan selityksessä rajoittivat tätä luovuttamista julistaen koskemattomaksi osan tilanherrojen maista, jota osaa ei luovuteta kansalle.

Sanoissa he julistivat lojaalisuuttaan Neuvostoja kohtaan, mutta käytännössä kävivät raivokasta taistelua niitä vastaan riisuen aseista neuvostosotajoukkoja, vangiten neuvostotoimitsijoita ja poistaen kaiken mahdollisuuden Neuvostojen olemassaolon jatkumiselta.

Sanoissa he puhuivat uskollisuudesta vallankumoukselle, mutta käytännössä osoittivat olevansa vallankumouksen pahimpia vihollisia.

He puhuivat puolueettomuudesta taistelussa Donia vastaan, mutta käytännössä antoivat välitöntä ja aktiivista apua kenraali Kaledinille auttamalla häntä neuvostosotajoukkojen ampumisessa ja ollen päästämättä viljaa pohjoiseen.

Kaikki nuo ovat kaikille tunnettuja tosiasioita, ja se, että Rada on olemukseltaan porvarillinen ja vallankumouksenvastainen, ei herätä pienintäkään epäilyä.

Minkälaisesta Neuvostojen taistelusta demokratiaa vastaan sitten Martov täällä puhuu?

Puhujat oikealta, ja erikoisesti Martov, ylistävät ja puolustavat Radaa nähtävästi siksi, että näkevät sen politiikassa oman politiikkansa heijastuksen. Radassa, joka edustaa herrojen sovittelijoiden sydämelle niin mieluista kaikkien luokkien kokoomusta, he näkevät Perustavan kokouksen esikuvan. Luultavasti myöskin Rada, kuultuaan oikeistosivustan edustajain puheita, alkaa ylistää yhtä innokkaasti heitä. Eipä suotta sanota, että kaukaa kalamies kalamiehen tuntee. (N a u r u a, s u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Edelleen puhuja selittää Kaukaasian itsemääräämistä ja osoittaa varmojen tosiasioiden perusteella, että Kaukaasian komissariaatti[7] toteuttaa selvästi aggressiivista politiikkaa Kaukaasian neuvostojärjestöjä ja Rintamaneuvostoa vastaan pitäen samalla yhteyttä Kaukaasian vastavallankumouksellisen liikkeen sankarin, kenraali Przhevalskin kanssa.

Ottaen tämän kaiken huomioon täytyy jatkaa niinsanottua kansalaissotaa, joka tosiasiallisesti on taistelua kahden suunnan välillä, joista toinen pyrkii pystyttämään reunamaissa kokoomus-, sovitteluvallan ja toinen taistelee sosialistisen vallan, työtätekevien

joukkojen, työväen, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen vallan pystyttämisen puolesta.

Siinä on niiden kärkevien selkkausten sisältö ja historiallinen merkitys, joita syntyy toisaalta Kansankomissaarien Neuvoston ja toisaalta reunamaiden porvarillis-natsionalististen kokoomushallitusten välillä. Näiden hallitusten vetoaminen siihen, että ne käyvät taistelua kansallisen riippumattomuuden suojaamiseksi, ei ole muuta kuin työkansaa vastaan käytävän sotaretken ulkokultaista verhoamista. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Vastaten Neuvostovaltaa vastaan Martovin esittämään syytökseen, että Neuvostovalta on ristiriidassa itsensä kanssa vaatiessaan proletaarista valtaa Venäjän reunamaissa, mutta tyytyy Kuurinmaan, Liettuan, Puolan y.m. suhteen kansanäänestykseen, jota Trotski puoltaa Brestissä, toveri **Stalin** huomauttaa, että läntisillä alueilla olisi aivan mieletöntä vaatia Neuvostovaltaa, kun siellä ei ole vielä edes olemassakaan Neuvostoja, kun siellä ei ole vielä sosialistista vallankumousta.

— Jos, sanoo puhuja, meneteltäisiin Martovin reseptin mukaan, niin pitäisi luoda mielikuvituksissa Neuvostoja sinne, missä niitä ei ole ja missä niille ei ole vielä avattu edes tietäkään. Tällaisissa oloissa puheet itsemääräämisestä Neuvostojen kautta ovat älyttömyyden huippu.

Lopuksi selostaja pysähtyy vielä kerran selittämään demokratian oikeisto- ja vasemmistosivustan peruserimielisyyttä. Samaan aikaan kun vasemmistosivusta pyrkii rahvaan diktatuuriin, enemmistön valtaan vähemmistön yli, niin oikeistosivusta suosittelee

luisumista takaisinpäin, jo ylielettyyn porvarillisen parlamentarismin kauteen. Parlamentarismin kokemus Ranskassa ja Amerikassa on osoittanut silminnähtävästi, että se ulkonaisesti demokraattinen valta, joka syntyy yleisen äänioikeuden tuloksena, osoittautuu käytännössä todelliselle demokratismille sangen kaukaiseksi ja vieraaksi kokoomukseksi finanssipääoman kanssa. Ranskassa, tuossa porvarillisen demokratismin maassa, edustajat valitsee koko kansa, mutta ministerit määrää Lyonin pankki. Amerikassa vaalit ovat yleiset, mutta valtaan tulevat miljardööri Rockefellerin asiamiehet.

— Eikö tämä ole tosi?, kysyy puhuja. On, me olemme haudanneet porvarillisen parlamentarismin, ja turhaan Martovit yrittävät kiskoa meitä takaisin vallankumouksen martovilaiseen kauteen*. (Naurua, suosionosoituksia.) Me, työläisten edustajat, tahdomme, että kansa olisi ei vain äänestävä, vaan myöskin hallitseva. Valta ei ole niillä, jotka valitsevat ja äänestävät, vaan niillä, jotka hallitsevat. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

*„Pravda“ № 12 ja 13;
tammikuun 17 ja 18 pnä 1918*

* Alkutekstissä on tässä kohden sanaleikki, joka syntyy siitä, että venäjän kielessä sanoilla „k martovskomu periodu“ on kaksi merkitystä: „maaliskuun kauteen“ ja „martovilaiseen kauteen“. — *Suom.*

PUHELINSANOMA VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE

Kehoitamme bolshevikkipuolueen Pietarin komitean toimeenpanevaa valiokuntaa ja kaikkia piirikomiteoita nostattamaan hetkeäkään viivyttelemättä jalkeille kaikki työläiset, jotta Pietarin Neuvoston päätöksen mukaisesti, joka tullaan hyväksymään tänä iltana, voitaisiin järjestää kymmenettuhannet työläiset ja lähettää kaikki porvarit viimeistä myöten työläisten valvonnan alaisena kaivamaan Pietarin edustalle ampumahautoja. Nyt, kun vallankumous on vaarassa, tämä on vallankumouksen ainoa pelastus. Sotilashenkilöt osoittavat ampumahautalinjan, varatkaa aseita ja, mikä tärkeintä — järjestäytykää ja mobilisoikaa itsenne viimeistä miestä myöten.

Lenin
Stalin

Helmikuun 21 pnä 1918

Julkaistaan ensi kertaa

SÄHKÖSANOMA UKRAINAN NEUVOSTOTASAVALLAN KANSANSIHTEERISTÖLLE [8]

Viisi päivää sitten kenraali Hoffmann teki meille ilmoituksen välirauhansopimuksen aikamäärän umpeenkulumisesta [9] ja päivän kuluttua tämän jälkeen aloitti sotatoimet. Kansankomissaarien Neuvoston ilmoitukseen sen valmeudesta aloittaa uudestaan rauhanneuvottelut ei ole vielä annettu vastausta. Ilmeisesti Saksan hallitus ei pidä kiirettä vastauksen antamisessa voidakseen ryöstää maan loppuun asti ja aloittaakseen vasta sitten neuvottelut rauhasta. Saksalaiset ovat vallanneet Dvinskin, Rownen, Minskin, Valmieran, Haapsalun ja etenevät Pietaria ja Kieviä kohti. On ilmeistä, että sotaretken päämääränä eivät ole yksistään valtaukset, vaan pääasiassa vallankumouksen ja sen voittojen tukahduttaminen.

Kansankomissaarien Neuvosto on päättänyt järjestää vastaiskun Pietarista käsin, panna liikekannalle koko työläisväestön sekä myöskin porvariston, ja ellei viimemainittu halua ryhtyä kaivamaan ampumahautoja, niin se on pakoitettava väkisin ja pantava kaivamaan ampumahautoja työläisten valvonnan alaisena. Tovereiden yleinen mielipide on sellainen, että teidän, kieviläisten, on hetkeäkään hukkaamatta jär-

jestettävä samanlainen vastaisku Kievistä käsin lännestä, mobilisoitava kaikki kynnellekykenevät, sijoitettava tykistö asemiin, kaivettava ampumahautoja, ajettava porvaristo työläisten valvonnan alaisena ampumahautatöihin, julistettava piiritystila ja toimittava kaikella ankaruudella. Yleisenä tehtävänä on suojata Pietari ja Kiev ja pysäyttää saksalaiset rosvolaumat hinnalla millä hyvänsä.

Tilanne on vakavampi kuin se saattaa teistä näyttää, — me olemme varmoja siitä, että saksalaiset rosvolaumat aikovat marssia Pietariin ja Kieviin saakka ja siellä, ja vain siellä, näissä pääkaupungeissa, ottaa puheeksi rauhanneuvottelut. Luulen, että te ette ole vielä julistaneet mitättömäksi entisen Radan sopimusta saksalaisten kanssa[10]. Jos asia on siten, niin meidän mielestämme teidän ei pitäisi kiirehtiä sen suhteen.

Vielä kerran: ryhtykää hetkeäkään hukkaamatta ja ilman keskusteluja käsiksi asiaan ja näyttäkää kaikille, että Neuvostovalta kykenee puolustamaan itseään.

Koko toivomme on työläisissä, sillä demobilisoituva niinsanottu armeija on osoittautunut kykeneväksi vain pakokauhuun ja pakoon.

Odotan viipymätöntä vastausta.

Kansankomissaarien Neuvoston toimeksiannosta

J. Stalin

Pietari,
helmikuun 21 pnä 1918

Ensi kerran julkaistu kirjassa:
Asiakirjoja saksalaisten miehittäjien murskaamisesta Ukrainassa vuonna 1918.
Gospolitizdat, 1942

LENNÄTINSANOMA UKRAINAN NEUVOSTOTASAVALLAN KANSANSIHTEERISTÖLLE

Kansankomissaarien Neuvoston toimeksiannosta kansankomissaari **Stalin.**

Toissapäivänä, helmikuun 22 pnä, saimme Saksan hallitukselta raskaat, voidaan sanoa petomaiset rauhan ehdot, ja saksalaiset vaativat näiden ehtojen hyväksymistä neljänkymmenen kahdeksan tunnin sisällä. Samaan aikaan saksalaiset osastot hyökkäävät Rääveliä ja Pihkovaa kohden uhaten Pietaria, mutta meidän sotajoukkomme kieltäytyvät lopullisesti vastarinnasta. En tiedä, ovatko nuo ehdot teille tunnettuja. Olemme ilmoittaneet ne radioitse kaikkialle. Tiedoitan niistä tärkeimmät.

„Neljäs pykälä. Venäjä solmii viipymättä rauhan Ukrainan Kansantasavallan kanssa. Ukrainasta ja Suomesta poistetaan viipymättä venäläiset sotajoukot ja Punainen kaarti". „Venäläiset sota-alukset Mustallamerellä j.n.e. on siirrettävä viipymättä venäläisiin satamiin ja jätettävä sinne yleisen rauhan solmimiseen asti tai riisuttava aseista". „Kauppalaivaston liikenne Mustalla- ja muilla merillä palautetaan ennalleen, kuten välirauhansopimuksessa oli säädetty. Miinanraivaus aloitetaan viipymättä".

„Kolmas pykälä. Liivinmaalta ja Eestistä poistetaan viipymättä venäläiset sotajoukot ja Punainen kaarti, ja Saksan poliisi miehittää nämä maat niin pitkäksi aikaa, kunnes maan järjestelmä takaa siellä yhteiskunnallisen turvallisuuden ja valtiollisen järjestyksen. Kaikki poliittisista syistä vangitut asukkaat on vapautettava viipymättä".

„Viides pykälä. Venäjä tekee kaiken voitavansa, jotta Turkille viipymättä palautettaisiin suunnitelmallisesti Anatolian itäiset maakunnat, ja tunnustaa Turkin antautumisen peruutuksen".

Edelleen seuraavat kauppasopimuksen pykälät, joiden perustaksi on otettu teille tunnettu entisen Radan sopimus Itävalta-Unkarin kanssa.

On sanottava, että ehdot ovat yleensä uskomattoman petomaisia. Meistä näyttää siltä, että Ukrainaa koskeva pykälä ei merkitse Vinnitshenkon vallan palauttamista, jolla sellaisenaan ei ole arvoa saksalaisille, vaan sangen realista painostusta meitä kohtaan, minkä tarkoitusperänä on se, että me teidän kanssanne suostuisimme hyväksymään entisen Radan sopimuksen Itävalta-Unkarin kanssa, sillä saksalaiset eivät tarvitse Vinnitshenkoa, vaan tehdastuotteiden vaihtamista viljaan ja malmiin.

Saksalaisten hyökkäyksen ja meidän sotajoukkojemme pakenemisen yhteydessä muodostuneen nykyisen tilanteen me arvioimme seuraavalla tavalla: kukistettuamme omat imperialistimme me olemme joutuneet tilapäisesti Lännen vallankumouksellisen liikkeen hitaan vauhdin, meidän sotajoukkojemme vastustuskyvyttömyyden ja saksalaisten imperialistien ennenkuulumattoman ryövärimäisyyden vuoksi

vierasmaalaisen imperialismin kynsiin, jota vastaan meidän on nyt heti valmennettava voimia isänmaallisen sodan alkamista varten luottaen vallankumouksellisten voimain purkautumiseen Lännessä, mikä on mielestämme kiertämätöntä. Tällaista valmennustyötä varten on ehdottomasti tarpeen minimaalinen hengähdyshetki, jonka voisi suoda petomainenkin rauha. Missään tapauksessa ei saa rakennella harhakuvitelmia. Täytyy olla miehuullisuutta katsoa todellisuutta silmiin ja tunnustaa, että me olemme joutuneet tilapäisesti saksalaisen imperialismin kynsiin. Neuvostojen Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea pitikin lähtökohtanaan näitä näkökohtia tehdessään tänään klo 3 yöllä päätöksen rauhan solmimisesta petomaisilla ehdoilla ja antaessaan Kansankomissaarien Neuvoston tehtäväksi lähettää Brestiin edustajiston, mikä tänään on tehtykin. Toimeenpaneva Keskuskomitea on sitä mieltä, että vain näillä ehdoilla voidaan säilyttää Neuvostovalta. Toistaiseksi on valmistauduttava ja vielä kerran valmistauduttava alkamaan pyhä sota saksalaista imperialismia vastaan.

Me olemme kaikki sitä mieltä, että teidän Kansansihteeristönne pitää lähettää Brestiin oma edustajistonsa ja ilmoittaa siellä, että jos itävaltalaiset ja saksalaiset eivät tue Vinnitshenkon seikkailua, niin Kansansihteeristö ei vastusta entisen Kievin Radan sopimuksen peruskohtia. Tällainen teko teidän puoleltanne korostaisi ensiksikin etelän ja pohjolan Neuvostojen aatteellista ja poliittista veljeyttä; toiseksi se säilyttäisi Neuvostovallan Ukrainassa, jolla on valtavan suuri myönteinen merkitys koko kansainväliselle vallankumoukselle. Me toivomme hartaasti, että te

ymmärtäisitte meitä ja olisitte kanssamme samaa mieltä näissä onnettoman rauhan peruskysymyksissä.

Odotan viipymätöntä vastausta kahteen kysymykseen: lähetättekö te heti tänään edustajat Pietariin tai, mikä on vieläkin yksinkertaisempaa, suoraan Brestiin yhteisiin neuvotteluihin saksalaisten kanssa, — se ensiksi. Toiseksi, oletteko te samaa mieltä kanssamme vinnitshenkolaisen sopimuksen hyväksyttävyydestä ilman Vinnitshenkoa ja hänen koplaansa? Odotan vastausta näihin kysymyksiin valmistaaksemme valtakirjat ja järjestääksemme teidän Brestin matkanne.

Kansankomissaari *J. Stalin*

Pietari,
helmikuun 24 pnä 1918

Julkaistaan ensi kertaa

UKRAINAN SOLMU

Helmikuun lopulla, jo ennen rauhan solmimista Saksan kanssa, Ukrainan Neuvostotasavallan Kansansihteeristö lähetti edustajiston Brestiin ilmoittaen, että se on suostuvainen allekirjoittamaan sen sopimuksen saksalaisen liittoutuman kanssa, jonka entinen Kievin Rada oli solminut.

Saksan sodanjohdon edustaja Brestissä, tunnettu Hoffmann, ei ottanut vastaan Kansansihteeristön edustajistoa, vaan ilmoitti, että hän ei pidä tarpeellisena rauhanneuvotteluja viimemainitun kanssa.

Samaan aikaan saksalaiset ja itävalta-unkarilaiset iskujoukot yhdessä Petljuran ja Vinnitshenkon haidamakkijoukkojen kanssa alkoivat hyökkäyksen Neuvosto-Ukrainaa vastaan.

Ei rauhaa Neuvosto-Ukrainan kanssa, vaan sota sitä vastaan, — sellainen oli Hoffmannin vastauksen ajatus.

Sopimuksen mukaan, jonka entinen Kievin Rada oli allekirjoittanut, Ukrainan oli annettava Saksalle huhtikuun loppuun mennessä 30 miljoonaa puutaa viljaa. Tässä me emme edes puhukaan „vapaasta malmin viennistä“, jota Saksa vaati.

Tämä sopimuksen kohta oli epäilemättä Neuvosto-Ukrainan Kansansihteeristön tiedossa, ja se tiesi mitä teki ilmoittaessaan virallisesti suostumuksensa vinnitshenkolaisen rauhan allekirjoittamiseen.

Siitä huolimatta Saksan hallitus Hoffmannin persoonassa kieltäytyi ryhtymästä rauhanneuvotteluihin Kansansihteeristön kanssa, jonka ovat tunnustaneet Ukrainan kaikki Neuvostot, sekä kaupungeissa että maaseudulla. Se piti parempana liittoa vainajien kanssa, liittoa kukistetun ja karkoitetun Kievin Radan kanssa, kuin rauhansopimusta Ukrainan kansan tunnustaman Kansansihteeristön kanssa, vaikka tämä on ainoa, joka kykenee antamaan „tarvittavan määrän“ viljaa.

Se merkitsee, että itävaltalais-saksalaisen maahankarkauksen tarkoituksena ei ole vain viljan saaminen, vaan myöskin, ja pääasiallisesti, Neuvostovallan kukistaminen Ukrainassa ja vanhan porvarillisen järjestelmän palauttaminen.

Se merkitsee, että saksalaiset eivät halua vain puristaa Ukrainasta miljoonia puutia viljaa, vaan yrittävät myöskin tehdä Ukrainan työläiset ja talonpojat oikeudettomiksi riistämällä heiltä verellä hankitun vallan ja antamalla sen tilanherroille ja kapitalisteille.

Itävallan ja Saksan imperialistit tuovat pistimiensä kärjessä uuden, häpeällisen ikeen, joka ei ole hituistakaan parempi muinaista, tatarialaista iestä, — sellainen on Lännen taholta tapahtuvan maahankarkauksen tarkoitus.

Tämän nähtävästi tajuaa Ukrainan kansa, joka valmistautuu kuumeisesti vastarintaan. Talonpoikaisen

Punaisen Armeijan muodostaminen, työläisten Punaisen kaartin liikekannallepano, useita menestyksellisiä yhteenottoja „sivistyneiden“ väkivallantekijäin kanssa ensimmäisten pakokauhunpurkausten jälkeen, Bahmatshin, Konotopin ja Nezhinin takaisin valloittaminen ja Kievin edustalle marssiminen, yhä kohoava innostus joukkojen keskuudessa, jotka tuhatlukuisina lähtevät taisteluun orjuuttajia vastaan, — sillä tavalla kansan Ukraina vastaa väkivallantekijäin maahankarkaukseen.

Lännestä tulevaa ulkomaista iestä vastaan Neuvosto-Ukraina alkaa isänmaallisen vapaussodan, — sellainen on Ukrainassa kehittyväin tapahtumain olemus.

Se merkitsee, että saksalaisten täytyy ottaa jokainen viljapuuta ja jokainen metallilohkare taistellen, Ukrainan kansaa vastaan käytävien raivokkaiden ottelujen tuloksena.

Se merkitsee, että Ukraina on valloitettava aivan todenteolla, jotta saksalaiset saisivat viljaa ja valtaistuimelle voitaisiin nostaa Petljura ja Vinnitshenko.

„Lyhyellä iskulla“, jolla saksalaiset luulivat voivansa tappaa kaksi kärpästä yhdellä kerralla (sekä saada viljaa että nujertaa Neuvosto-Ukrainan), on kaikki edellytykset muuttua ulkomaisten orjuuttajien pitkälliseksi sodaksi Ukrainan kaksikymmenmiljoonaista kansaa vastaan, jolta aiotaan riistää vilja ja vapaus.

Tarvitseeko tähän lisätä, että Ukrainan työläiset ja talonpojat eivät säästä voimiaan sankarillisessa taistelussa „sivistyneitä“ väkivallantekijöitä vastaan?

Tarvitseeko vielä todistella, että Ukrainassa aloitetulla **isänmaallisella** sodalla on kaikki edellytykset luottaa koko Neuvosto-Venäjän kaikinpuoliseen tukeen?

Entä sitten, jos sota Ukrainassa, saatuaan pitkällisen luonteen, muuttuu lopulta Venäjällä kaiken rehellisen ja jalon sodaksi Lännestä tulevaa uutta iestä vastaan?

Entä sitten, jos tällaisen sodan kulussa saksalaiset työläiset ja sotilaat lopultakin käsittävät, että Saksan vallanpitäjäin tekoja eivät määrää „saksalaisen isänmaan puolustamisen“ tarkoitusperät, vaan yksinkertainen ylensyöneen imperialistipedon ahneus, ja käsitettyään tämän tekevät siitä vastaavat käytännölliset johtopäätökset?

Eikö tästä käy selväksi, että siellä, Ukrainassa, muodostuu nykyään koko nykyisen kansainvälisen tilanteen perussolmu, Venäjällä aloitetun työväen vallankumouksen ja Lännestä tulevan imperialistisen vastavallankumouksen solmu?

Ylensyönyt imperialistipeto taittaa niskansa hyökkäyksessä Neuvosto-Ukrainaa vastaan, — eiköhän tapaustenkulun armoton logiikka johda nyt juuri siihen?..

„Izvestija“ № 47,
maaliskuun 14 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin

TATARIALAIS-BASHKIIRIALAISESTA NEUVOSTOTASAVALLASTA

Neuvostojen III edustajakokouksesta, joka julisti Venäjän Tasavallan federatiivisen rakenteen, on kulunut jo kaksi kuukautta, mutta reunamaat, jotka yhä vielä askartelevat Neuvostovallan pystyttämisessä paikkakunnilla, eivät ole tähän mennessä sanoneet selvästi ja määritellysti mielipidettään liittoutumisen konkreettisista muodoista. Ellei oteta lukuun Ukrainaa, jota „sivistyneet" väkivallantekijät nykyään petomaisesti raatelevat, eikä Krimiä ja Donin aluetta, jotka ovat jo ilmoittaneet kannattavansa federatiivisia yhdyssiteitä Venäjän kanssa, niin Tataria-Bashkiiria on luultavasti ainoa alue, jonka vallankumoukselliset järjestöt ovat hahmotelleet selvästi Neuvosto-Venäjän kanssa liittoutumisen suunnitelman. Me tarkoitamme sitä tarkasti hahmoteltua Tatarialais-Bashkiirialaisen Neuvostotasavallan järjestämisen yleistä kaaviota, josta nykyään puhuvat kaikki ja jonka ovat laatineet tataarien ja bashkiirien mitä vaikutusvaltaisimmat neuvostojärjestöt.

Ottaen varteen tatarialais-bashkiirialaisten vallankumouksellisten joukkojen toivomukset ja pitäen

lähtökohtanaan Neuvostojen III edustajakokouksen päätöstä, jossa Venäjä julistettiin Neuvostotasavaltojen Federatioksi, Kansallisuusasiain Kansankomissariaatti on laatinut Kansankomissaarien Neuvoston ohjeiden mukaisesti alempana esitetyn asetuksen Venäjän Neuvostofederation Tatarialais-Bashkiirialaisesta Neuvostotasavallasta. Tataria-Bashkiirian Neuvostojen Perustava edustajakokous, jonka koollekutsuminen ei ole kaukana, määrittelee tämän asetuksen konkreettiset muodot ja yksityiskohdat. Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Kansankomissaarien Neuvosto vahvistavat — meillä ei ole syytä epäillä sitä — tämän edustajakokouksen työn tulokset.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda“ № 53,
maaliskuun 23 pnä 1918

TAKA-KAUKAASIAN VASTAVALLANKUMOUKSELLISET SOSIALISMIN NAAMIOSSA

Venäjän Federation kaikista reunamaista Taka-Kaukaasia on luultavasti kaikkein luonteenomaisin kolkka kansallisen kokoonpanonsa moninaisuuden ja erilaisuuden puolesta. Gruusialaisia ja venäläisiä, armenialaisia ja Azerbaidzhanin tataareja, turkkilaisia ja lezgiinejä, osetiineja ja abhazeja — sellainen on hyvin vaillinainen kuva Taka-Kaukaasian seitsenmiljoonaisen väestön kansallisesta erilaisuudesta.

Ainoallakaan näistä kansallisista ryhmistä ei ole selvästi määriteltyjä kansallisen alueen rajoja, ne kaikki asuvat rinnakkain ja sekaisin toistensa kanssa, eikä ainoastaan kaupungeissa, vaan myös kylissä. Tämä muuten selittääkin sen seikan, että Taka-Kaukaasian kansallisten ryhmien välinen ankara taistelu on jättänyt hyvin usein varjoon niiden yhteisen taistelun Venäjän keskusta vastaan. Ja se luo sangen „sopivan“ tilanteen luokkataistelun peittämiseksi kansallisilla lipuilla ja helistimillä.

Taka-Kaukaasian toinen, yhtä luonteenomainen piirre on sen taloudellinen takapajuisuus. Ellei oteta lukuun Bakua, tuota alueen teollista keidasta, jonka

liikkeellepanevana voimana on pääasiallisesti ulkomainen pääoma, niin Taka-Kaukaasia on maatalousmaa, jonka laitaosissa, merten rannoilla, on enemmän tai vähemmän kehittynyt kaupallinen elämä, mutta keskiosissa ovat säilyneet vielä lujat puhtaasti maaorjuudellisen talousmuodon jätteet. Tiflisin, Jelizavetpolin ja Bakun lääneissä on vielä nytkin hyvin runsaasti tatarialaisia maaorjuuden aikaisia bekkejä ja gruusialaisia feodaaliruhtinaita, jotka omistavat tavattoman suuria maatiloja, joilla on erikoisia aseellisia rosvojoukkoja ja jotka pitävät käsissään tatarialaisten, armenialaisten ja gruusialaisten talonpoikain kohtaloa. Tällä oikeastaan ovatkin selitettävissä ne agraari-„levottomuuksien“ kärkevät muodot, joihin talonpoikain tyytymättömyys siellä usein valautuu. Tästä tulee etsiä myös syy Taka-Kaukaasian (ellei oteta lukuun Bakua) työväenliikkeen heikkouteen ja kiteytymättömyyteen, työväenliikkeen, joka hyvin usein joutuu agraari-„levottomuuksien“ varjoon. Tämä kaikki luo otollisen maaperän omistavien luokkien ja niinsanotun „sosialistisen“ sivistyneistön, jonka enemmistö on aatelista, poliittiselle liitolle maassa nykyään tapahtuvaa työläis-talonpoikaista vallankumousta vastaan.

Helmikuun vallankumous ei tuonut oleellisia muutoksia alueen työtätekevien luokkien asemaan. Sotilaat, nuo maaseudun vallankumouksellisimmat ainekset, olivat vielä rintamalla. Ja työläiset, jotka alueen taloudellisen takapajuisuuden vuoksi olivat yleensä heikkoja luokkana eivätkä olleet vielä lujittuneet järjestyneenä tekijänä, olivat saavutettujen poliittisten vapauksien huumauksen lumoissa eivätkä nähtävästi

aikoneet mennä pitemmälle. Kaikki valta jäi omistavien luokkien käsiin. Viimemainitut pitivät lujasti kiinni vallasta ja odottelivat sallien mielihyvin eserrä- ja menshevikkistrategien tuuditella työläisiä ja talonpoikia uneen filosofoimalla Venäjän vallankumouksen porvarillisesta luonteesta, sosialistisen kumouksen toteuttamisen mahdottomuudesta y.m.s.

Lokakuun vallankumous muutti tilanteen jyrkästi. Se mullisti yhdellä iskulla kaikki suhteet ja asetti kysymyksen vallan siirtämisestä työtätekevien luokkien käsiin. Tunnus: „Kaikki valta työläisille ja talonpojille!“ kiiri ukkosjylynä maata pitkin nostaen liikkeelle sorrettuja joukkoja. Ja kun tätä pohjois-Venäjällä julistettua tunnusta alettiin toteuttaa Taka-Kaukaasiassa käytännössä, niin omistavat luokat näkivät siellä selvästi, että Lokakuun vallankumous ja Neuvostovalta tuovat niille väistämättömän kuoleman. Siksi taistelusta Neuvostovaltaa vastaan tuli niille elämän ja kuoleman kysymys. Ja „sosialistinen“ eserräläis-menshevistinen sivistyneistö, joka oli jo maistanut vallan tiedonpuun hedelmää ja jonka eteen oli nyt avautunut tuon vallan menettämisen näköala, joutui itsestään liittoon omistavien luokkien kanssa.

Näin muodostui Taka-Kaukaasiassa neuvostovastainen kokoomus.

Taka-Kaukaasian komissariaatti toisaalta Han-Hoiskin ja Hasmamedovin tapaisine tatarialaisine bekkeineen ja toisaalta Jordanian ja Gegetshkorin tapaisine gruusialaisine aatelisintelligentteineen on tämän neuvostovastaisen kokoomuksen elävä ruumiillistuma.

Luokkien kokoomusta varten kansallisten ryhmien sisällä järjestetään „kansallisia neuvostoja": gruusialainen, tatarialainen ja armenialainen. Niiden innoittajana on menshevikki Jordania.

Taka-Kaukaasian kaikkien peruskansallisuuksien omistavien kerrosten kokoomusta varten muodostetaan Taka-Kaukaasian komissariaatti. Sen johtajana on menshevikki Gegetshkori.

Alueen „koko väestön" yhdistämiseksi taisteluun Neuvostovaltaa vastaan järjestetään niinsanottu „Taka-Kaukaasian eduskunta", johon kuuluu Perustavan kokouksen takakaukaasialaisia jäseniä — eserriä, menshevikkejä, dashnakkeja ja kaaneja. Sen kulissina, se on puheenjohtajana, on menshevikki Tsheidze.

Siinä on sekä „sosialismi" että „kansallinen itsemääräääminen" että vielä jotain realisempaa kuin nämä vanhat helistimet, nimittäin: omistavien kerrosten realinen liitto työläisten ja talonpoikain valtaa vastaan.

Mutta helistimien avulla ei voida kauan elää. Liitto vaatii „tekoja". Ja „teko" astui viivyttelemättä näyttämölle heti, kun vain ilmaantui ensimmäinen realinen vaara. Me tarkoitamme vallankumouksellisia sotilaita, jotka rauhanneuvottelujen alettua palasivat Turkin rintamalta. Näiden sotilaiden piti matkustaa Tiflisin, neuvostovastaisen kokoomuksen pääkaupungin kautta. Bolshevikkien käsissä he saattoivat olla vakavana vaarana Taka-Kaukaasian komissariaatin olemassaololle. Vaara oli mitä realisin. Ja juuri siinä, tämän vaaran edessä, putosivat pois kaikki ja kaikenlaiset „sosialistiset" helistimet. Kokoomuksen vastavallankumouksellinen luonne tulee pinnalle. Komissariaatti

ja „kansalliset neuvostot“ riisuvat aseista rintamalta palaavia joukko-osastoja tulittaen niitä petturimaisesti ja aseistavat villejä „kansallisia“ joukkioita. Varmentaakseen „teon“ paremmin ja turvatakseen itsensä pohjoisestakäsin Taka-Kaukaasian komissariaatti tekee liiton Karaulovin ja Kaledinin kanssa, lähettää viimemainitulle kokonaisia vaununlasteja patruunoja, auttaa häntä riisumaan aseista ne joukko-osastot, joita itse ei ollut pystynyt riisumaan, ja yleensä tukee häntä kaikin keinoin taistelussa Neuvostovaltaa vastaan. Taka-Kaukaasian omistavien luokkien suojaaminen vallankumouksellisten sotilaiden hyökkäyksiltä hylkimättä minkäänlaisia keinoja — sellainen on tuon halpamaisen „politiikan“ olemus. Valveutumattomien muhamettilaisten aseellisten osastojen yllyttäminen venäläisten sotilaiden kimppuun, viimemainittujen viekoitteleminen ennakolta järjestettyihin väijytyksiin, pieksämiset ja ampumiset — sellaisia ovat tämän „politiikan“ keinot. Räikeimpänä esimerkkinä tästä häpeällisestä aseistariisumis-„politiikasta“ on Turkin rintamalta Kaledinia vastaan taistelemaan matkalla olleiden venäläisten sotilaiden ampuminen Shamhorin luona, Jelizavetpolin ja Tiflisin välillä.

„Bakinski Rabotshi“ [11] kirjoittaa siitä seuraavaa:

„Vuoden 1918 tammikuun ensi puoliskolla tuhantiset aseistettujen muhamettilaisten rosvojoukot panivat Tiflisin ja Jelizavetpolin välisellä rautatiellä Jelizavetpolin muhamettilaisen kansallisen komitean jäsenten johdolla ja Taka-Kaukaasian komissariaatin lähettämän panssarijunan avulla toimeen Venäjälle matkalla olleiden sotajoukko-osastojen useita väkivaltaisia aseistariisumisia. Tällöin murhattiin ja tehtiin raajarikoiksi tuhansia venäläisiä sotilaita, joiden ruumiita radanvarsi on kirjavanaan. Heiltä on

otettu noin 15.000 kivääriä, noin 70 konekivääriä ja parikymmentä tykkiä".

Sellaisia ovat tosiasiat.

Virallisen menshevismin lipun alla toimiva tilanherrojen ja porvariston liitto Taka-Kaukaasian vallankumouksellisia sotilaita vastaan — sellainen on näiden tosiasiain olemus.

Katsomme tarpeelliseksi esittää tässä otteita „Bakinski Rabotshi" lehden kirjoituksista, jotka valaisevat Jelizavetpolin ja Shamhorin tapahtumia.

„Menshevikit yrittävät salata totuuden Jelizavetpolin tapahtumista. Vieläpä heidän eilisten liittolaistensa, Tiflisin eserrien, „Znamja Truda" lehtikin toteaa heidän yrityksensä „painaa asia villasella" ja vaatii kysymyksen julkista käsittelyä alueen keskuksessa. Me tervehdimme tätä eserrien vaatimusta, sillä siitä, tulevatko Shamhorin tragediaan syylliset virallisesti paljastetuiksi, tullaanko tammikuun 6—12 päiväin tapahtumista ottamaan täydellinen selko vai eikö tulla, siitä riippuu suuresti vallankumouksen tuleva kohtalo Taka-Kaukaasiassa.

Me sanomme, että Jelizavetpolin tapahtumiin syyllisten joukossa on ennen kaikkea mainittava Kaukaasian sosialidemokratian entinen johtaja Noi Nikolajevitsh Jordania, joka nykyään on niinkutsuttu „gruusialaisen kansakunnan isä". Juuri hänen puheenjohdollaan aluekeskuksen puhemiehistö päätti aseistariisua ohikulkevat sotilasjunat ja aseistaa niiden kustannuksella kansallisia rykmenttejä. Jelizavetpolin muhamettilaiselle kansalliselle komitealle lähetettiin hänen allekirjoittamansa sähkösanoma Shamhorin lähistölle ruuhkautuneiden sotilasjunien aseistariisumisesta. Hän, Noi Jordania, lähetti Tiflisistä edustajistoja täyttämään samaa sotilasjunien aseistariisumistehtävää. Tämän ilmoitti virallisesti edustajiston jäsen sotamies Krupko väkirikkaassa Kansalaiskomitean istunnossa Jelizavetpolissa. Noi Jordania ja hänen aina ylettömän innokas apulaisensa N. Ramishvili lähettivät panssarijunan Abhazavan päällikkyydellä, joka jakoi aseita muhamettilaisille ja auttoi heitä ampumaan tuhansia sotilaita ja aseistariisumaan sotilasjunia.

Noi Jordania puolustelee itseään sillä, että hän ei allekirjoittanut sähkösanomaa. Kymmenet henkilöt, sekä armenialaiset että muhamettilaiset, todistavat, että sähkösanoma oli hänen allekirjoittamansa ja että tuo sähkösanoma on olemassa. Jordania sanoo, että saatuaan tietää selkkauksista hän keskusteli puhelimitse Abhazavan kanssa ja pyysi, ettei sotilasjunia riisuttaisi väkivaltaisesti aseista, vaan laskettaisiin ne kulkemaan edelleen. Abhazava on kaatunut; tätä selitystä ei voida tarkistaa, mutta olettakaamme, että he olivat keskustelleet...

Jos jätämme vainajat rauhaan, joiden kontolle, kuten sananlasku sanoo, voidaan panna mitä hyvänsä, niin on elossaolevia todistajia, jotka kumoavat Jordanian todistelut ja vahvistavat sekä sähkösanoman osoitteen että Jordanian allekirjoituksen kuin myöskin edustajiston lähettämisen täyttämään aseistariisumistehtävää y.m. Miksi Jordania ei vedä heitä edesvastuuseen, jos he valehtelevat? Miksi hän ja hänen ystävänsä tahtovat „painaa asian villasella"?

Ei, kansalaiset Jordania, Ramishvili ja Kumpp., teidän harteillanne on raskas edesvastuu tuhansien sotilaiden verestä, jotka surmattiin tammikuun 7—12 päivänä.

Voitteko te todistaa syyttömyytenne tuohon raskaaseen rikokseen? Mutta me emme puhu henkilökohtaisen syyttömyyden todistamisesta.

Jordania ei kiinnosta meitä tässä tapauksessa henkilönä, vaan sen puolueen johtajana, joka määrää politiikan Taka-Kaukaasiassa, Taka-Kaukaasian hallitusvallan arvovaltaisimpana ja vastuunalaisimpana edustajana.

Hän suoritti rikollista työtään ensiksikin aluekeskuksen puhemiehistön ja Kansallisuuksien välisen neuvoston päätöksen mukaisesti ja toiseksi epäilemättä Taka-Kaukaasian komissariaatin tieten. Syytös, jonka me heitämme Jordaniaa vastaan, koskee koko menshevikkipuoluetta ja aluekeskusta, Taka-Kaukaasian komissariaattia, jossa herrat Tshenkelit ja Gegetshkorit kiinteässä ja julkisessa liitossa muhamettilaisten bekkien ja kaanien kanssa tekevät kaikkensa vallankumouksen saattamiseksi turmioon. Me puhumme Jordaniasta ja Ramishvilista, koska heidän nimensä liittyvät sähkösanomiin, määräyksiin ja „rosvo"-panssarijunan lähettämiseen. Tutkimus totuuden selville saamiseksi pitää alkaa heistä.

Mutta on vielä nimiä, jotka pitää mainita, ja on vielä eräs rikollispesä, joka täytyy hajoittaa. Se pesä on Jelizavetpolin Muhamettilainen kansallinen komitea, joka on kokonaisuudessaan pantu kokoon taantumuksellisista bekeistä ja kaaneista ja joka Jordanian sähkösanoman perusteella teki tammikuun 7 päivän iltana päätöksen sotilasjunien aseistariisumisesta „hinnalla millä hyvänsä" ja tammikuun 9—12 päivänä pani päätöksensä täytäntöön uskomattoman julkeasti ja verenhimoisesti.

Kirjoittaessaan Jelizavetpolin tapahtumista menshevikkilehdet kuvailevat asiaa siten, että se oli muka Taka-Kaukaasiassa tavallinen „rosvo"-hyökkäys rautatielle. Se on mitä hävyttömin vale! Rikollista tekoa Shamhorin ja Dalljarin luona eivät suorittaneet rosvot, vaan tuhannet rauhalliset muhamettilaiset asukkaat, joita johti virallisesti Muhamettilainen kansallinen komitea ja joita viekoitteli rikas saalis ja jotka olivat vakuuttuneita siitä, että teko tehdään Taka-Kaukaasian vallanpitäjien käskystä. Muhamettilainen kansallinen komitea keskitti julkisesti Jelizavetpoliin tuhansia muhamettilaisia, aseisti heidät, pani juniin Jelizavetpolin asemalla ja lähetti Shamhoriin. Ja kun „voitto" oli saavutettu, niin silminnäkijäin kertomusten mukaan „eserrä" Safikjurdski ratsasti „viholliselta" vallatulla tykillä juhlallisesti kaupunkiin muiden Muhamettilaisen komitean sankarien saattamana.

Minkälaisista rosvohyökkäyksistä sitten „on puhe"?" („Bakinski Rabotshi" № 30 ja 31).

Sellaisia ovat tämän rikollisen seikkailun pääsankarit.

Ja tässä on asiakirjoja, jotka paljastavat seikkailun alkuunpanijat:

Työväen, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen aluekeskuksen puheenjohtajan N. Jordanian sähkösanoma kaikille Neuvostoille sotilasjunien aseistariisumisesta.

„Taka-Kaukaasian kaikille Neuvostoille.

Tiflisistä. № 505, a. Otettu vastaan 6. 1. 1918, lähet. № 56363. Vastaanotti Naumov. Sanoja 59. Annettu 5—28—24. Kiertokirje.

Sen johdosta, että Venäjälle poistuvat sotajoukko-osastot vievät mennessään aseet ja kansalliset joukko-osastot voivat välirauhan epäonnistuessa jäädä ilman riittävää aseistusta rintaman

puolustamiseksi, työväen, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen aluekeskus on päättänyt kehoittaa kaikkia Neuvostoja ryhtymään toimenpiteisiin aseiden takavarikoimiseksi poislähteviltä joukko-osastoilta ja tiedoittamaan jokaisesta tapauksesta aluekeskukselle.

Aluekeskuksen puheenjohtaja Jordania".

Ratsumestari Abhazavan sähkösanoma Tatarialaisen ratsuväkirykmentin komentajalle Magaloville.

„Jelizavetpol.

Tatarialaisen ratsuväkirykmentin komentajalle Magaloville Dzegamasta. № 42. Otettu vastaan 7. 1. 1918, Zhu, № 1857. Vastaanotti Vata. Sanoja 30. Annettu 7 pnä klo 15.

Matkalla on viisi aseellista sotilasjunaa, joissa on tykkejä. Neuvoston edustajat pidätetty, matkustan panssarijunalla antamaan vastaiskua. Pyydän kaikenlaista ase-apua.

Ratsumestari Abhazava.
Ds. Shatirashvili".

(„Bakinski Rabotshi" № 33.)

Sellaisia ovat asiakirjat.

„Sosialistiset" helistimet jäivät siten tapahtumainkulussa syrjään ja niiden tilalle tulivat Taka-Kaukaasian komissariaatin vastavallankumoukselliset „teot". Puoluelipullaan Tsheidze, Gegetshkori ja Jordania vain peittelevät Taka-Kaukaasian komissariaatin konnamaisuuksia. Tosiasiain logiikka on kaikkea muuta logiikkaa painavampi.

Riisumalla aseista rintamalta tulevia venäläisiä sotilaita ja taistelemalla siten „ulkomaisia" vallankumouksellisia vastaan Taka-Kaukaasian vastavallankumouksellinen komissariaatti luuli voivansa tappaa yhdellä iskulla kaksi kärpästä: toisaalta se tuhosi huomattavaa vallankumouksellista voimaa, venäläistä vallankumouksellista armeijaa, johon alueen bolshevikkikomitea pääasiallisesti juuri saattoi nojata;

toisaalta se sai tällä tavalla „välttämätöntä“ aseistusta gruusialaisten, armenialaisten ja muhamettilaisten kansallisten rykmenttien aseistamiseksi, jotka olivat menshevistisen vastavallankumouksellisen komissariaatin päätuki. „Ulkomaisia“ vallankumouksellisia vastaan käydyn sodan piti näin muodoin turvata „kansalaisrauha“ Taka-Kaukaasian sisällä. Ja tätä kavalaa politiikkaa herrat Gegetshkori ja Jordania toteuttivat sitä päättäväisemmin, mitä turvatummaksi he tunsivat itsensä „selustan“ puolelta, s.o. Pohjois-Kaukaasian puolelta Kaledineineen ja Filimonoveineen.

Mutta tapahtumain kulku löi pirstoiksi Taka-Kaukaasian vastavallankumouksellisten kaikki laskelmat. Rostovin ja Novotsherkasskin kukistuminen, jotka olivat olleet Kaledinin ja Kornilovin turvapaikkana, järkytti perinpohjaisesti „pohjoista selustaa“. Koko Pohjois-Kaukaasian rautatien lopullinen puhdistaminen aina Bakuun saakka teki sen olemattomaksi. Pohjoisesta vyöryävä neuvostovallankumouksen aalto syöksyi siekailematta takakaukaasialaisen kokoomuksen valtakuntaan uhaten sen olemassaoloa.

Tilanne itse Taka-Kaukaasiassa muodostui yhtä „epäsuotuisaksi“.

Rintamalta palanneet takakaukaasialaiset sotilaat levittivät kylissä agraarivallankumousta. Muhamettilaisten ja gruusialaisten tilanherrojen kartanot leimahtelivat tuleen. Maaorjuuden jätteiden tukipylväät joutuivat „bolshevisoituneiden“ talonpoikaissotilaiden päättäväisen rynnäkön kohteiksi. Ilmeistä oli, että Taka-Kaukaasian komissariaatin tyhjät lupaukset maan luovuttamisesta talonpojille eivät voineet enää

tyydyttää agraarivallankumouksen aallon valtaan joutuneita talonpoikia. Siltä vaadittiin tekoja, mutta ei vastavallankumouksellisia, vaan vallankumouksellisia tekoja.

Tapauksista eivät jääneet eivätkä voineet jäädä jälkeen myöskään työläiset. Ensinnäkin pohjoisesta vyöryävä vallankumous, joka toi työläisille uusia voittoja, nostatti luonnollisesti Taka-Kaukaasian proletariaatin uuteen taisteluun. Vieläpä menshevikkivastavallankumouksen tukikohdankin, uinuvan Tiflisin, työläiset alkoivat loitota Taka-Kaukaasian komissariaatista asettuen Neuvostovallan puolelle. Toiseksi, sen jälkeen kun Neuvostot olivat päässeet voitolle Pohjois-Kaukaasiassa, joka oli huoltanut Tiflisiä viljalla Kaledinin ja Filimonovin aikana, elintarvikepula ei voinut olla kärjistymättä, mikä aiheutti luonnollisesti joukon elintarvike-„mellakoita“,— vallankumouksellinen Pohjois-Kaukaasia kieltäytyi jyrkästi ruokkimasta vastavallankumouksellista Tiflisiä. Kolmanneksi, rahamerkkien puuttuminen (kupongit eivät voi niitä korvata!) saattoi sekasortoon talouselämän ja ennen kaikkea rautatieliikenteen, mikä epäilemättä lisäsi kaupunkien köyhän väen tyytymättömyyttä. Lopuksi vallankumouksellinen proletaarinen Baku, joka heti Lokakuun vallankumouksen ensi päivinä oli tunnustanut Neuvostovallan ja käynyt väsymättä taistelua Taka-Kaukaasian komissariaattia vastaan, piti Taka-Kaukaasian proletariaattia valveilla ollen sille innostavana esimerkkinä ja elävänä majakkana, joka valaisi tietä sosialismiin.

Kaikki tämä yhdessä ei voinut olla johtamatta koko poliittisen tilanteen vallankumouksellistumiseen

Taka-Kaukaasiassa. Asia kehittyi lopulta niin pitkälle, että „luotettavimmatkin" kansalliset rykmentit alkoivat „rappeutua" ja siirtyä bolshevikkien puolelle.

Taka-Kaukaasian komissariaatin eteen nousi vaihtoehto:

Joko työläisten ja talonpoikain kanssa tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, ja silloin seuraa kokoomuksen hajoaminen.

Tahi päättävä taistelu talonpoikia ja työväenliikettä vastaan kokoomuksen säilyttämiseksi tilanherrojen ja kapitalistien kanssa.

Herrat Jordania ja Gegetshkori valitsivat jälkimmäisen tien.

Mainittakoon ensiksikin, että Taka-Kaukaasian komissariaatti julisti gruusialaisten ja tatarialaisten talonpoikain agraariliikkeen „rosvoukseksi" ja „huliganismiksi" vangiten ja ampuen „yllyttäjiä".

Tilanherrojen puolesta talonpoikia vastaan!

Edelleen, komissariaatti lakkautti kaikki bolshevistiset lehdet Tiflisissä ja alkoi vangita ja ampua työläisiä, jotka panivat vastalauseensa tätä hävyttömyyttä vastaan.

Kapitalistien puolesta työläisiä vastaan!

Lopuksi asia meni niin pitkälle, että herrat Jordania ja Gegetshkori turvautuivat nähtävästi „ukkosen syrjään-johdattamisen" tarkoituksessa armenialais-tatarialaisten verilöylyjen sukoilemiseen, — häpeä, johon tähän mennessä eivät ole alentuneet edes kadetitkaan!

Taka-Kaukaasian komissariaatti, Taka-Kaukaasian eduskunta ja „kansalliset neuvostot" työläisiä ja talon-

poikia vastaan, — sellainen on tämän „uuden“ suunnan olemus.

Tällä tavalla takakaukaasialaiset vastavallankumoukselliset ovat täydentäneet taisteluaan „ulkomaisia“ vallankumouksellisia vastaan, taisteluaan venäläisiä sotilaita vastaan ja kehittäneet sitä taisteluksi sisäisiä vallankumouksellisia vastaan, taisteluksi „sen omia“ työläisiä ja talonpoikia vastaan.

Tämän takakaukaasialaisten kokoomuslaisten politiikassa tapahtuneen „käänteen“ luonnehtimiseksi on sangen mielenkiintoinen se kirje, jonka Kansankomissaarien Neuvosto sai hiljattain Kaukaasiasta eräältä toverilta, herrojen Gegetshkorien ja Jordaniain vastavallankumouksellisten väkivallantekojen silminnäkijältä. Esitän sen kokonaan ja ilman muutoksia. Se on tällainen:

„Viime päivinä täällä on ollut uusia tapahtumia, ja tilanne on nyt hyvin vakava. Helmikuun 9 päivän aamuna vangittiin neljä toveriamme, heidän joukossaan bolshevikkien uuden komitean jäsen F. Kalandadze. Oli allekirjoitettu määräys myös muiden tovereiden: Filipp Maharadzen, Nazaretjanin, Shaverdovin ja aluekomitean muiden jäsenten vangitsemisesta. Ainoastaan Miha Tshakajaa on armahdettu, nähtävästi hänen sairautensa vuoksi. Kaikki ovat siirtyneet illegaaliseen asemaan. Samanaikaisesti lakkautettiin meidän lehtemme: „Kavkazski Rabotshi“, „Brdzola“ (gruusialainen) ja „Banvori Kriv“ (armenialainen) ja sinetöitiin kirjapainomme.

Tämä aiheutti kuohuntaa työläisten keskuudessa. Sinä samana, 9 päivänä rautatien konepajoilla pidettiin kokous, jossa oli läsnä noin 3.000 työläistä. Kokous päätti yksimielisesti, vain neljän pidättyessä, julistaa lakon vaatien tovereiden vapauttamista ja lehtien lakkauttamisen peruuttamista. Lakossa päätettiin olla niin kauan, kunnes vaatimukset täytetään. Mutta lakko osoittautui epätäydelliseksi. Aitomenshevistinen kopla, joka ei puhunut eikä äänestänyt kokouksessa vastaan, alkoi toimia. Samana

päivänä oli latojien ja painajien kokous, jossa päätettiin 226 äänellä 190 vastaan julistaa yksipäiväinen vastalauselakko samoilla vaatimuksilla. Yksimielisemmän päätöksen lakon alkamisesta tekivät sähkömiehet, nahkurit, räätälit, arsenaalin asekorjaamot, Tollen, Zargarjantsin y.m. tehtaat. .

Kuohunta kaupungissa levisi myös pikkuporvarien keskuuteen. Mutta seuraavana, helmikuun 10 päivänä sattui tapahtuma, joka pani unohtamaan vangitsemiset ja lehdet.

Rautatieläisten y.m. lakkokomitea päätti pitää tuona päivänä, 10 päivän aamuna, Aleksanterin puistossa vastalausekokouksen. Kaikista kokouksen murtamiseksi suoritetuista toimenpiteistä huolimatta kokoukseen saapui yli 3.000 työläistä ja sotilasta (viimemainittuja oli vähän, sillä sotilasjunat seisoivat 15 virstan päässä kaupungista). Kokoukseen saapuivat myöskin piileskelevät toverit — Kavtaradze, Maharadze, Nazaretjan y.m. Kokouksen aikana puistoon tuli (noin kaksi komppaniaa) miliisejä ja „punakaartilaisia". Punaiset liput kädessä ja rauhoitellen kokousta merkein he tulivat hiljaa kokoontuneiden luo.

Osa kokoontuneista, joka oli aikonut hajaantua, jäi paikoilleen ja pitäen tulokkaita omina miehinä alkoi heitä jopa tervehtiäkin „hurraa"-huudoin. Puheenjohtaja Kavtaradze aikoi keskeyttää puhujan ja tervehtiä saapuneita. Samaan aikaan tulokkaat levittäytyivät nopeasti ketjuksi, piirittivät kokouksen ja avasivat kokousta kohti raivokkaan kivääri- ja konekivääritulen. Tähtäimessä pidettiin pääasiassa puhemiehistöä, joka seisoi korokkeella. Murhattuja on 8 ja haavoittuneita yli 20 henkilöä. Kymmenellä kuulalla murhattiin eräs toveri, joka on Kavtaradzen näköinen, puettu samalla tavalla kuin hän, — ja „punakaartilaiset" huusivat toisilleen, että Kavtaradze on jo surmattu. Osa yleisöstä pakeni, osa heittäytyi maahan. Ammuntaa kesti noin viisitoista minuuttia. Juuri tähän aikaan alkoi Taka-Kaukaasian laajennetun eduskunnan ensimmäinen istunto, ja Tsheidze piti puheen kiväärien ja konekiväärien säestyksellä, jotka rätisivät aivan lähellä palatsia.

Tämä ampuminen, joka pantiin toimeen ilman minkäänlaista varoitusta ja niin kavalasti, sai aikaan uuden kuohunnan työläisten keskuudessa, ja uskon, että se repäisi heidät jo lopullisesti irti menshevikeistä.

Nazaretjan ja Tsintsadze saatiin kiinni kokouksen jälkeen ja heitä lähdettiin viemään ammuttavaksi, mutta eserrä Merhalev pelasti heidät. Eserrät „ovat kuohuksissaan", esittävät vastalauseita j.n.e. Kuohuksissaan ovat myös dashnaktsakanit ja yleensä koko kaupunki. Mutta ei voida tehdä mitään. He ovat tuoneet maaseudulta aseistettuja „punakaartilaisia" sekä muhamettilaisen villin divisioonan ja harjoittavat julmuuksia. Kaikkia johtavia tovereita he uhkailevat avoimesti ampumisella. Kokouksen ampumispäivänä kaupunkiin ilmaantui paljon upseereja valkoiset nauhat käsivarressa — valkokaartilaisia, jotka juoksentelivat pitkin kaupunkia ja etsivät bolshevikkeja. He pidättivät katuvaunussa erään henkilön, joka oli kuulemma Shaumjanin näköinen, ja ampuivat hänet, — he huusivat, että tämä oli Shaumjan, mutta pettyivät.

Eilen, 11 päivänä, oli sotilasjunilla kokous, johon osallistui meidän tovereitamme. Siellä noin kuusituhatta sotilasta, ilman tykistöä, päätti vaatia vangittujen tovereiden vapauttamista, lehtien lakkauttamisen peruuttamista ja 10 päivän tapahtumain (joukkokokouksen ampuminen, jolloin murhattiin muun muassa eräs sotilas näistä sotilasjunista) tutkimista. He lähettivät jo eilen edustajiston viemään uhkavaatimusta ja myönsivät 24 tuntia vastauksen antamiseen.

Tänään määräaika kuluu umpeen; tiedoitetaan, että komissariaatti keskittää voimia vastarintaa varten. Yksityisseikkoja en toistaiseksi tiedä. Vastuunalaiset toverit eivät ole vielä palanneet takaisin sotilasjunilta peläten vangitsemista matkalla: heidät on valittu siellä sotilasjunien sotilaallisen vallankumouskomitean jäseniksi. Odotan tarkempia tietoja.

Huomiseksi on määrätty kaupunginduuman istunto, eserrät ja dashnakit esittävät siellä vastalauseen, myöskin meiltä on edustajia. Mieliala on kaupungissa hyvin levoton. Tänään oli duuman edustalla naisten mielenosoitus alkavan nälän johdosta. Kaikkialla kaupungissa pidetään pikakokouksia. Venäjältä saapuneiden gruusialaisten sotilaiden vaikutuksesta, jotka kaikki ovat joko bolshevikkeja tai bolshevistismielisiä, Gruusiassa alkaa kaikkialla talonpoikaisliike. Menshevikit ovat julistaneet tämän liikkeen pogromi- ja rosvoliikkeeksi ja lähettävät „punakaartilaisia" sitä tukahduttamaan. Gorissa on vangittu meidän tovereitamme. Tänään tiedoitettiin, että siellä on riisuttu aseista meidän sotilaitamme

ja että ampumiset ovat jo alkaneet. Kutaisista tiedoitettiin, että kaupunki on bolshevikkien käsissä, joiden johdossa on Budu Mdivani. Sinne oli keskitetty kaikkialta menshevikkien voimia, meidän lähettämiltämme henkilöiltä en ole vielä saanut vastausta. Odotan sitä joka hetki. Eilen Muhranissa vangittiin bolshevikki, Tsertsvadze-vanhus, joka matkusti sinne siksi, että eilen piti tapahtua talonpoikain esiintyminen Muhrani ruhtinaita ja läänitysmaakartanoita vastaan.

Nyt on vangittu 9 henkilöä, ja he istuvat Metehessä. Eserräläinen punainen kaarti, joka on vartioinut vankilaa tähän asti, on vangitsemisten vuoksi poistunut vartiopaikaltaan ja tarjoaa meille palveluksiaan.

Lakkokomitea, johon kuuluu alussa luettelemieni tuotantolaitosten edustajat, julkaisi eilen vetoomuksen kutsuen yleislakkoon. Tänään kysymystä pohditaan kaikkialla. Saa nähdä, mitä tekee Tiflisin proletariaatti.

Eduskunnan avajaistilaisuudessa helmikuun 10 päivänä oli läsnä vain menshevikkejä (heitä oli 37) ja 1 muhamettilainen. Ketään muita ei ollut. Muhamettilainen edustaja pyysi siirtämään istunnon 13. päiväksi, mikä tehtiinkin. Myöskin dashnakit ja eserrät luultavasti lähettävät edustajansa".

Sellainen on „kuva".

Kuinka kauan tuo vastavallankumouksellinen komissariaatti, jolle historia on jo kirjoittanut kuolemantuomion, vielä pysyy pystyssä, — sitä on vaikea sanoa. Joka tapauksessa se selviää lähitulevaisuudessa. Mutta epäilemätöntä on, että viime tapahtumat ovat lopullisesti reväisseet sosialismin naamion menshevistisiltä sosiali-vastavallankumouksellisilta, ja nyt koko vallankumouksellinen maailma voi omin silmin vakuuttua siitä, että Taka-Kaukaasian komissariaatissa ja sen „eduskunnallis-kansallisissa" lisäkkeissä meillä on mitä vihamielisin vastavallankumouksellinen liittoutuma, joka on suunnattu Taka-Kaukaasian työläisiä ja talonpoikia vastaan.

Sellaisia ovat tosiasiat.

Ja kenpä ei tietäisi, että sanat ja helistimet katoavat, mutta tosiasiat ja teot säilyvät...

„Pravda" № 55 ja 56;
maaliskuun 26 ja 27 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin

VENÄJÄN FEDERATIIVISEN TASAVALLAN RAKENNE

„Pravda“ lehdelle annettu haastattelu

Viime päivinä neuvostolehdistössä alkaneen väittelyn johdosta, joka koskee Venäjän Federation rakenteen periaatteita ja muotoja, toimituksemme edustaja kääntyi kansallisuusasiain kansankomissaarin toveri **Stalinin** puoleen pyynnöllä, että hän lausuisi mielipiteensä tästä kysymyksestä.

Edustajamme esittämiin kysymyksiin toveri **Stalin** antoi seuraavan vastauksen.

PORVARILLIS-DEMOKRAATTISET FEDERATIOT

Kaikista olemassaolevista federatiivisista yhtymistä ovat porvarillis-demokraattiselle järjestelmälle kaikkein luonteenomaisimpia amerikkalainen ja sveitsiläinen federatio. Historiallisesti ne muodostuivat riippumattomista valtioista — konfederation kautta federatioon, jolloin ne muuttuivat käytännössä uniteettisiksi valtioiksi säilyttäen vain federalismin muodon. Koko tämä kehitysprosessi — riippumattomuudesta uniteettiin — tapahtui monien väkivaltaisuuksien, sortotoimenpiteiden ja kansallissotien kautta. Riittää, kun palauttaa mieleensä Amerikan etelävaltioiden sodan pohjoisvaltioita[12] vastaan ja Sonderbundin[13] sodan

Sveitsin muita kantoneja vastaan. Tämän yhteydessä ei voida olla panematta merkille, että Sveitsin kantonit ja Amerikan valtiot eivät olleet rakentuneet kansallisen tunnusmerkin mukaan eivätkä edes taloudellisenkaan, vaan aivan satunnaisesti — sen tuloksena, että siirtolais-uutisasukkaat tai maaseutuyhteisöt valtasivat satunnaisesti nämä tai nuo alueet.

MITEN MUODOSTUMISPROSESSISSA OLEVA VENÄJÄN FEDERATIO EROAA NIISTÄ

Mutta se federatio, jota rakennetaan nykyään Venäjällä, on ja sen tulee olla aivan toisenlainen. Ensiksikin, Venäjällä muodostuneet alueet ovat elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta aivan selviä yksiköitä. Ukraina, Krimi, Puola, Taka-Kaukaasia, Turkestan, Keskisen Volgan alue ja Kirgiisian alue eroittuvat maan keskiosasta ei vain maantieteellisen sijaintinsa puolesta (reunamaita!), vaan myöskin ehjinä taloudellisina alueina, joilla on omalaatuisensa elämäntavat ja väestön kansallinen kokoonpano. Toiseksi, nämä alueet eivät ole vapaita ja riippumattomia maita, vaan yleisvenäläiseen valtioelimistöön väkivaltaisesti puserrettuja yksiköitä, jotka pyrkivät nyt saamaan välttämättömän toimintavapauden federatiivisten suhteiden tai täydellisen riippumattomuuden muodossa. Näiden alueiden „yhdistämisen“ historia on alusta loppuun saakka Venäjän entisten vallanpitäjien harjoittaman väkivallan ja sorron historiaa. Federatiivisen järjestelmän pystyttäminen Venäjällä tulee merkitsemään näiden alueiden ja niillä asuvien kansojen vapautumista entisestä imperialismin ikeestä. Uniteetista federalismiin!

Kolmanneksi, siellä — läntisissä federatioissa — valtiollisen elämän rakennustyötä johtaa imperialistinen porvaristo. Ei ole ihme, että „yhtyminen“ ei voinut tapahtua siellä ilman väkivaltaa. Täällä, Venäjällä, sitävastoin valtiollista rakennustyötä johtaa proletariaatti, imperialismin vannoutunut vihollinen. Siksi Venäjällä federatiivinen järjestelmä voidaan ja pitää pystyttää kansojen vapaan liiton perustalla.

Sellainen on oleellinen ero Venäjän federation ja Lännen federatioiden välillä.

VENÄJÄN FEDERATION RAKENTEEN PERIAATTEET

Tästä käy selväksi, jatkaa toveri **Stalin**, että Venäjän Federatio ei ole erillisten itsenäisten kaupunkien liitto (kuten porvarillisen lehdistön karikatyristit ajattelevat) tai yleensä alueiden liitto (kuten eräät toverimme olettavat), vaan määrättyjen historiallisesti muodostuneiden alueiden liitto, jotka eroavat toisistaan sekä erikoisten elämäntapojensa että kansallisen kokoonpanonsa puolesta. Tässä ei lainkaan ole kysymys näiden tai noiden alueiden maantieteellisestä sijainnista eikä edes siitäkään, että näitä tai noita alueita eroittaa maan keskiosasta vesistö (Turkestan), vuoriselänne (Siperia) tai arot (sama Turkestan). Tällä Lacisin propagoimalla maantieteellisellä federalismilla ei ole mitään yhteistä Neuvostojen III edustajakokouksen julistaman federalismin kanssa. Puolaa ja Ukrainaa ei eroita maan keskiosasta vuoriselänne eikä vesistö. Mutta siitä huolimatta kenenkään mieleen ei pälkähdä ryhtyä väittämään, että näiden maantieteellisten tunnusmerkkien puuttuminen poistaa näiltä alueilta oikeuden vapaaseen itsemääräämiseen.

Toisaalta on epäilemätöntä, sanoo toveri **Stalin**, että niiden moskovalaisten aluemiesten omalaatuisella federalismilla, jotka pyrkivät yhdistämään keinotekoisesti Moskovan ympärille 14 lääniä, ei myöskään ole mitään yhteistä Neuvostojen III edustajakokouksen federatiosta tekemän tunnetun päätöksen kanssa. Epäilemätöntä on, että keskinen tekstiilialue, joka käsittää vain muutamia läänejä, on eräänlainen yhtenäinen taloudellinen yksikkö, ja sellaisena sitä tulee epäilemättä johtamaan oma alue-elin, joka on Korkeimman kansantalousneuvoston autonominen osa. Mutta mitä yhteistä voi olla takapajulle jääneen Kalugan ja teollisen Ivanovo-Voznesenskin välillä ja minkä tunnusmerkin mukaan niitä nykyinen alueen kansankomissaarien Neuvosto „yhdistää“, — se on järjelle käsittämätöntä.

VENÄJÄN FEDERATIIVISEN TASAVALLAN KOKOONPANO

Ilmeistä on, että federation subjekteina eivät voi olla kaikenlaiset maa-alat ja yksiköt eivätkä kaikenlaiset maantieteelliset alueet, vaan sellaisina täytyy olla ja voivat olla ainoastaan määrätynlaiset alueet, joissa luonnollisesti yhdistyvät elämäntapojen erikoisuus, kansallisen kokoonpanon omalaatuisuus ja taloudellisen alueen jonkinlainen minimaalinen eheys. Sellaisia ovat Puola, Ukraina, Suomi, Krimi, Taka-Kaukaasia (ja voi olla mahdollista, että Taka-Kaukaasia lohkeilee useammaksi määrätyksi kansalliseksi alueyksiköksi, sanokaamme gruusialaiseksi, armenialaiseksi, azerbaidzhanilais-tatarialaiseksi j.n.e.), Turkestan, Kirgiisian alue, tatarialais-bashkiirialainen alue, Siperia j.n.e.

FEDEROITUVIEN ALUEIDEN OIKEUDET. VÄHEMMISTÖKANSALLISUUKSIEN OIKEUDET

Näiden federoituvien alueiden oikeuksien puitteet niiden kaikessa konkreettisuudessa tullaan määrittelemään koko Neuvostofederation rakennustyön kulussa, mutta näiden oikeuksien yleiset ääriviivat voidaan hahmotella jo nyt. Sota- ja sotalaivastoasiat, ulkoasiat, rautatiet, posti ja lennätin, raha, kauppasopimukset, yleinen talous-, finanssi- ja pankkipolitiikka — kaikki tämä nähtävästi muodostaa keskushallituksen, koko federation Kansankomissaarien Neuvoston toimialan. Kaikki muut asiat ja ennen kaikkea yleisten dekreettien täytäntöönpanon muodot, koulu, oikeudenkäynti, hallinto j.n.e. siirtyvät alueiden Kansankomissaarien Neuvostoille. Ei minkäänlaista pakollista „valtion" kieltä — ei oikeudenkäynnissä eikä koulussa! Jokainen alue valitsee itselleen sen kielen tai ne kielet, jotka vastaavat kysymyksessäolevan alueen väestön kokoonpanoa, ja kaikissa yhteiskunnallisissa ja valtiollisissa säädöksissä noudatetaan sekä vähemmistöjen että enemmistöjen kielten täydellistä samanarvoisuutta.

KESKUSVALLAN RAKENNE

Venäjän Federation erikoisuudet määräävät keskusvallan rakenteen ja sen rakentamisen muodot. Amerikassa ja Sveitsissä federalismi johti asiallisesti kaksikamarijärjestelmään: toisaalta parlamentti, joka valitaan yleisten vaalien periaatteen mukaan, ja toisaalta federationeuvosto, jonka valtiot tai kantonit muodostavat. Se on se sama kaksikamarijärjestelmä, joka johtaa käytännössä tavanomaiseen porvarilliseen lainsäädäntövitkutukseen. Sanomattakin on selvää, että

Venäjän työtätekevät joukot eivät suostu tuollaiseen kaksikamarijärjestelmään. Me emme edes puhukaan siitä, että tuo järjestelmä ei lainkaan vastaa sosialismin alkeellisimpiakaan vaatimuksia.

Meidän mielestämme, jatkaa toveri **Stalin,** Venäjän Federation ylimpänä valtaelimenä tulee olemaan Venäjän kaikkien työtätekevien joukkojen valitsema Neuvostojen edustajakokous tai sen tilalla oleva Toimeenpaneva Keskuskomitea. Tällöin on sanottava jäähyväiset porvarilliselle ennakkoluulolle yleisen äänioikeuden „periaatteen" virheettömyydestä. Äänioikeus tullaan nähtävästi antamaan vain sellaisille väestökerroksille, jotka ovat riistettyjä tai eivät ainakaan riistä vierasta työtä. Tämä on luonnollinen tulos proletariaatin ja maaseudun köyhälistön diktatuurin olemassaolon tosiasiasta.

TOIMEENPANEVA VALTAELIN

Mitä tulee Venäjän Federation toimeenpanevaan valtaelimeen, s.o. koko federation Kansankomissaarien Neuvostoon, niin Neuvostojen edustajakokoukset valitsevat sen luullaksemme niistä ehdokkaista, joita asettavat keskus ja federoituvat alueet. Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston välillä ei näinollen tule olemaan eikä saa olla niinkutsuttua toista kamaria. Epäilemätöntä on, että käytäntö voi ja nähtävästi tuleekin kehittämään muita, tarkoituksenmukaisempia ja joustavampia muotoja alueiden ja keskuksen etujen yhdistämiselle vallan rakenteessa. Mutta varmaa on: kehittäköönpä käytäntö minkälaisia muotoja hyvänsä, niin ne eivät

herätä henkiin vallankumouksemme hautaamaa kaksikamarijärjestelmää.

FEDERALISMI SIIRTYMISASTEENA

Sellaisia, jatkaa haastateltavamme, ovat minun mielestäni meidän silmiemme edessä muodostuvan Venäjän Federation yleiset ääriviivat. Monet ovat taipuvaisia pitämään federatiivista järjestelmää mitä kestävimpänä ja jopa ihanteellisenakin ja vetoavat usein Amerikan, Kanadan ja Sveitsin esimerkkiin. Mutta historia ei osoita oikeaksi federalismiin viehättymistä. Ensinnäkin, Amerikka, sen enempää kuin Sveitsikään, ei ole enää federatio: ne olivat federatioita viime vuosisadan 60-luvulla; asiallisesti ne ovat muuttuneet uniteettisiksi valtioiksi — viime vuosisadan lopusta lähtien, jolloin kaikki valta siirrettiin valtioilta ja kantoneilta federation keskushallitukselle.

Historia on osoittanut, että Amerikan ja Sveitsin federalismi on siirtymisaste valtioiden ja kantonien riippumattomuudesta niiden täydelliseen yhdistämiseen. Federalismi osoittautui täysin tarkoituksenmukaiseksi muodoksi siirtymisasteena riippumattomuudesta imperialistiseen uniteettiin, mutta se elettiin yli ja hylättiin heti, kun kypsyivät ehdot valtioiden ja kantonien yhdistämiselle yhdeksi valtiokokonaisuudeksi.

VENÄJÄN FEDERATION VALTIORAKENNUSTYÖN PROSESSI. FEDERALISMI VENÄJÄLLÄ SIIRTYMISASTEENA SOSIALISTISEEN UNITEETTIIN

Venäjällä valtiorakennustyö tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä. Täällä tsaristisen pakkouniteetin tilalle tulee vapaaehtoinen federalismi, jotta federalismi

jättäisi ajanoloon paikkansa Venäjän kaikkien kansakuntien ja heimojen työtätekevien joukkojen samanlaiselle vapaaehtoiselle ja veljelliselle yhdistymiselle. Federalismin kutsumuksena Venäjällä, päättää haastattelunsa toveri **Stalin**, samoin kuin Amerikassa ja Sveitsissäkin, on olla siirtymisasteena, siirtymisasteena tulevaan sosialistiseen uniteettiin.

„Pravda“ № 62 ja 63;
huhtikuun 3 ja 4 pnä 1918

ERÄS PÄIVÄJÄRJESTYKSESSÄ OLEVISTA TEHTÄVISTÄ

Kaksi viime kuukautta Venäjän vallankumouksen kehityksessä, erikoisesti se kausi, joka seurasi rauhan solmiamista Saksan kanssa ja porvarillisen vastavallankumouksen tukahduttamista Venäjän sisällä, voidaan luonnehtia Neuvostovallan lujittumisen kaudeksi Venäjällä ja aikansaeläneen yhteiskunnallisen ja taloudellisen järjestelmän suunnitelmallisen uusille, sosialistisille raiteille uudestijärjestämisen aluksi. Tehtaiden lisääntyvä kansallistaminen, kaupan pääalojen voimistuva valvonta, pankkien kansallistaminen, Korkeimman kansantalousneuvoston, tuon jo lähellä olevan sosialistisen yhteiskunnan organisatiosolun, päivä päivältä laajeneva monipuolisen rikas toiminta — kaikki tämä puhuu siitä, kuinka syvälle Neuvostovalta on alkanut juurtua yhteiskuntaelämän huokosiin. Keskuksessa valta on jo tullut todelliseksi kansan vallaksi, joka on kasvanut esiin työtätekevien joukkojen syvistä riveistä. Siinä on Neuvostovallan voima ja mahti. Tämän tuntevat nähtävästi myöskin ne porvarilliset intelligentit, Neuvostovallan entiset viholliset, teknikot ja insinöörit, toimitsijat ja yleensä

erikoisalojentuntijat, jotka vielä eilen sabotoivat valtaa, mutta tänään ovat valmiit sitä palvelemaan. Mutta reunamaissa, joissa asuu sivistykseltään takapajuisia aineksia, Neuvostovalta ei ole vielä ehtinyt tulla siinä määrin kansan vallaksi. Maan keskiosassa aloitettu vallankumous on levinnyt reunamaihin, erikoisesti itäisiin, jonkin verran myöhästyneenä. Elinolot ja kielisuhteet näissä reunamaissa, joille on ominaista vielä taloudellinenkin takapajuisuus, ovat jossain määrin vaikeuttaneet siellä Neuvostovallan lujittamista. Sitä varten, jotta valta tulisi siellä kansan vallaksi ja työtätekevät joukot sosialistisiksi, tarvitaan muun muassa erikoiskeinoja näiden reunamaiden työtätekevien ja riistettyjen joukkojen saamiseksi mukaan vallankumouksellisen kehityksen prosessiin. On välttämätöntä kohottaa joukot Neuvostovallan tasolle ja liittää niiden parhaat edustajat yhteen Neuvostovallan kanssa. Mutta se on mahdotonta ilman näiden reunamaiden autonomiaa, s.o. ilman sitä, että järjestetään paikallinen koulu, paikallinen oikeuslaitos, paikallinen hallinto, paikalliset valtaelimet, paikalliset yhteiskunnalliset ja poliittiset sekä valistuslaitokset ja taataan paikallisen kielen, alueen työtätekevien joukkojen äidinkielen, täydet oikeudet yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan kaikilla aloilla.

Juuri näitä tarkoitusperiä silmälläpitäen Neuvostojen kolmas edustajakokous julisti Venäjän Neuvostotasavallan federatiivisen järjestelmän.

Vallankumouksen kulussa paljastuvat vähitellen ne porvarillisen autonomian ryhmät, joita muodostui viime vuoden marras- ja joulukuussa reunamaissa Volganvarren tataarien, bashkiirien ja kirgiisien

alueella sekä Turkestanissa. Sitä varten, jotta niiltä voitaisiin temmata lopullisesti pois „niiden omat joukot“ ja liittää viimemainitut lujasti Neuvostojen ympärille, on niiltä „otettava“ autonomia, puhdistettava se ensin porvarillisesta saastasta ja muutettava se sitten porvarillisesta autonomiasta neuvostoautonomiaksi. Porvarilliset natsionalistiset ryhmät vaativat autonomiaa tehdäkseen siitä „omien“ joukkojensa orjuuttamisen välikappaleen. Juuri siksi ne „tunnustaen Neuvostojen keskusvallan“ eivät kuitenkaan halua tunnustaa paikallisia Neuvostoja ja vaativat puuttumattomuutta niiden „sisäisiin asioihin“. Tämän vuoksi eräät Neuvostot paikkakunnilla ovat päättäneet hylätä kokonaan kaikenlaisen autonomian katsoen paremmaksi kansallisuuskysymyksen „ratkaisemisen“ aseiden avulla. Mutta sellainen tie on Neuvostovallalle aivan kelpaamaton. Se, tuo tie, voi vain liittää joukot porvarillisten natsionalististen huippukerrosten ympärille ja nostaa etualalle nuo huippukerrokset „synnyinmaan“ pelastajina, „kansakunnan“ puolustajina, mikä ei missään tapauksessa vastaa Neuvostovallan tarkoitusperiä. Neuvostovallan päiväjärjestyksessä olevana tehtävänä ei ole autonomian kieltäminen, vaan sen tunnustaminen. Tämä autonomia on vain rakennettava paikkakuntien Neuvostojen perustalle. Vain sitä tietä valta voi tulla kansan valtaksi ja joukoille läheiseksi. On siis välttämätöntä, että autonomia turvaisi vallan kysymyksessäolevan kansakunnan rahvaalle eikä huippukerroksille. Siinä on asian ydin.

Juuri sen vuoksi Neuvostovalta julistaa tatarialais-bashkiirialaisen alueen autonomian. Samoja tarkoitusperiä silmälläpitäen suunnitellaan Kirgiisian

alueen, Turkestanin j.n.e. autonomian julistamista. Kaikki tämä tapahtuu näiden reunamaiden kuntien, kihlakuntien ja kaupunkien Neuvostojen tunnustamisen perustalla paikkakunnilla.

Täytyy koota aineistoa ja erilaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä näiden alueiden autonomian luonteen ja muotojen määrittelemiseksi. On muodostettava toimikuntia kysymyksessäolevien kansojen Neuvostojen ja neuvostoelinten perustavien edustajakokousten koollekutsumiseksi, joiden on hahmoteltava näiden autonomiain maantieteelliset rajat. On kutsuttava koolle nämä edustajakokoukset. Tämä välttämätön valmistelutyö on suoritettava nyt heti, jotta Neuvostojen tuleva Yleisvenäläinen edustajakokous voisi laatia Venäjän Neuvostofederation Perustuslain.

Tatarialais-bashkiirialaisen alueen Neuvostot ja niiden yhteydessä toimivat muhamettilaiset komissariaatit ovat jo ryhtyneet toimeen. Huhtikuun 10 tai 15 päiväksi kutsutaan Moskovaan Kasanin, Ufan, Orenburgin ja Jekaterinburgin Neuvostojen ja muhamettilaisten komissariaattien edustajain neuvottelukokous toimikunnan muodostamiseksi Tataria-Bashkiirian Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumista varten.

Kirgiisian alueella ja Turkestanissa on tällainen työ vasta alussa. Näiden reunamaiden Neuvostojen on tartuttava viipymättä käsiksi asiaan ja saatava työhön mukaan vastaavien kansojen kaikki vallankumoukselliset ja neuvostoainekset. Ei saa sallia minkäänlaista jaoittelua kansallisiin kuurioihin kansallisten „vähemmistöjen“ ja „enemmistöjen“ valitsemine edustajistoineen, kuten eräät porvarilliset natsionalis-

tiset ryhmät ehdottavat. Sellainen jaoittelu vain kärjistää kansallisuusvihaa, lujittaa raja-aitoja kansallisuuksien työtätekevien joukkojen välillä ja sulkee takapajulle jääneiltä kansoilta tien valoon ja kulttuuriin. Perustavien edustajakokousten vaalien perustana ja autonomian pohjana ei saa olla kansallisuuksien työtätekevien ja demokraattisten joukkojen jakaminen erillisiin kansallisiin osastoihin, vaan niiden liittäminen lujasti vastaavien neuvostoyhtymien ympärille.

Siis: reunamaiden autonomiakysymystä koskevan aineiston kokoaminen, kansallisten sosialististen komissariaattien muodostaminen Neuvostojen yhteyteen, toimikuntien perustaminen autonomisten alueiden Neuvostojen perustavien edustajakokousten koollekutsumiseksi, näiden edustajakokousten koollekutsuminen, itsemääräytyvien kansojen työtätekevien kerrosten lähentäminen Neuvostovallan elimiin alueilla, — sellainen on Neuvostojen tehtävä.

Kansallisuusasiain Kansankomissariaatti ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin helpottaakseen tätä Neuvostojen vaikeaa ja vastuunalaista työtä paikkakunnilla.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda“ № 67,
huhtikuun 9 pnä 1918

VENÄJÄN SOSIALISTISEN FEDERATIIVISEN NEUVOSTOTASAVALLAN, PERUSTUSLAIN YLEISET SÄÄNNÖKSET

Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Neuvostotasavallan Perustuslakia laativan valiokunnan hyväksymä luonnos [14]

Nykyistä siirtymisaikaa silmälläpitäen laaditun Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan Perustuslain perustehtävänä on kaupungin ja maaseudun proletariaatin ja köyhimmän talonpoikaiston diktatuurin pystyttäminen mahtavan Yleisvenäläisen Neuvostovallan muodossa porvariston kukistamiseksi täydellisesti, ihmisen toista ihmistä kohtaan harjoittaman riiston hävittämiseksi ja sosialismin luomiseksi, jonka vallitessa ei tule olemaan luokkajakoa eikä valtiovaltaa.

1. Venäjän Tasavalta on Venäjän kaikkien työtätekevien vapaa sosialistinen yhteiskunta, joita yhdistävät kaupunkien ja maaseudun edustajain Neuvostot.

2. Sellaisten alueiden edustajain Neuvostot, jotka eroavat muista erikoisten elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta, liitetään autonomisiksi alueliitoiksi, joiden johdossa ovat edustajain Neuvostojen alue-edustajakokoukset ja niiden toimeenpanevat elimet.

3. Neuvostojen alueliitot yhtyvät federatioperusteilla Venäjän Sosialistiseksi Tasavallaksi, jonka johdossa ovat: Edustajain Neuvostojen Yleisvenäläinen Edustajakokous ja edustajakokousten välisenä aikana Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea.

„Izvestija" № 82,
huhtikuun 25 pnä 1918

SÄHKÖSANOMA TURKESTANIN ALUEEN NEUVOSTOJEN V EDUSTAJAKOKOUKSELLE[15]

Voitte olla varmoja, toverit, että Kansankomissaarien Neuvosto tulee kannattamaan alueenne autonomiaa neuvostoperusteilla. Tervehdimme aloitettanne ja olemme syvästi vakuuttuneita siitä, että te luotte koko aluetta käsittävän Neuvostojen verkoston ja tulette toimimaan kiinteässä yhteydessä jo olemassaolevien Neuvostojen kanssa. Pyydämme teitä lähettämään sen toimikunnan, jonka olette päättäneet muodostaa Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumista varten, meidän luoksemme Moskovaan käsittelemään yhdessä kysymystä, joka koskee alueenne täysivaltaisen elimen suhteiden määrittelemistä Kansankomissaarien Neuvostoon.

Tervehdimme edustajakokoustanne ja toivomme, että se täyttää kunnialla ne tehtävät, jotka historia on sille asettanut.

Lenin
Stalin

Huhtikuun 22 pnä 1918

„Izvestija" № 83, huhtikuun 26 pnä 1918

RAUHANNEUVOTTELUT UKRAINAN KANSSA

„Izvestija" lehdelle annettu haastattelu

Lehtemme edustajalle antamassaan haastattelussa rauhanneuvottelujen neuvostoedustajiston puheenjohtaja toveri Stalin, joka on saapunut Kansankomissaarien Neuvoston kutsusta Kurskista Moskovaan tekemään selostusta, kertoi seuraavaa:

VÄLIRAUHAN SOLMIMINEN

Rauhanneuvottelujen neuvostoedustajiston ensimmäisenä tehtävänä oli välirauhan aikaansaaminen rintamalla, Ukrainan rajalla. Tähän suuntaan meidän rauhanedustajistomme alkoikin käydä neuvotteluja saksalais-ukrainalaisen sotapäällystön kanssa. Me onnistuimme saamaan aikaan sotatoimien lopettamisen Kurskin, Brjanskin ja Voronezhin rintamalla. Päiväjärjestyksessä on kysymys sotatoimien lopettamisesta myös Etelärintamalla. Täten siis rauhanneuvottelujen käymisen ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu meidän mielestämme välirauhan solmiminen ja demarkatiolinjan säätäminen.

MYÖHEMMÄT NEUVOTTELUT

Meidän seuraavaa tehtäväämme — varsinaisten rauhanneuvottelujen aloittamista — vaikeutti se, että jouduttiin odottamaan kauan Keskusradan edustajistoa. Edustajiston saavuttua Vorozhbaan saatiin tieto Ukrainassa tapahtuneesta valtiokaappauksesta sekä

pienen ja suuren Radan lakkauttamisesta, mikä tietysti vaikeutti välirauhan säätämistä ja ennakkokeskusteluja neuvottelujen alkamisajan ja -paikan määräämiseksi.

Viimeksimainitun tehtävän täyttämiseksi me lähetimme erikoislähetin Konotopiin, ukrainalais-saksalaisen sotapäällystön ehdottamaan paikkaan, jossa sijaitsee tämän päällystön keskusesikunta. Meidän edustajallemme on annettu mitä laajimmat valtuudet sopia neuvottelujen alkamispaikasta.

UKRAINASSA TAPAHTUNEEN VALTIOKAAPPAUKSEN VAIKUTUS

Ukrainassa tapahtuneen valtiokaappauksen vaikutuksesta rauhanneuvottelujen kohtaloon on vaikea sanoa mitään varmaa, sillä Ukrainan uuden hallituksen kanta rauhanneuvotteluihin nähden on tuntematon. Hetmani Skoropadskin julistuksessa siitä ei puhuta mitään. Valtiokaappaukseen saakka meillä oli olemassa Ukrainan Radan määritelty rauhanohjelma. Mutta Ukrainan uuden hallituksen aluekysymystä koskeva ohjelma on meille tuntematon.

Ukrainassa tapahtunut valtiokaappaus ei ylipäänsä ole vielä toistaiseksi vaikuttanut kielteisesti rauhanneuvotteluihin. Päinvastoin voidaan ajatella, että Ukrainassa tapahtunut valtiokaappaus ei tee mahdottomaksi rauhan solmimista Neuvostovallan ja Ukrainan hallituksen välillä. Tulee panna merkille, että valtiokaappauksen jälkeen ukrainalaisten puolelta loppui horjunta ja viivyttely rauhanneuvottelujen käymisen valmistelutöiden alalla.

VALTIOKAAPPAUKSEN SYYT

Haastattelun lopussa toveri Stalin kosketteli Ukrainassa tapahtuneen valtiokaappauksen syitä.

Minun mielestäni tuo valtiokaappaus oli kiertämätön. Sen syy oli Keskusradan ristiriitaisessa asenteessa, kun se toisaalta leikki sosialismia ja toisaalta kutsui ulkomaisia sotajoukkoja taistelemaan Ukrainan työläisiä ja talonpoikia vastaan. Keskusrada saattoi itsensä finanssien alalla ja sotilaallisesti riippuvaiseksi Saksasta ja samaan aikaan jakeli runsaasti lupauksia Ukrainan työläisille ja talonpojille, joita vastaan se alkoi kohta sitkeän sodan. Tällä viime askeleellaan Ukrainan Rada loi itselleen sellaiset ehdot, että porvaristo- ja tilanherrapiirien sitä vastaan tekemän rynnäkön kriitillisellä hetkellä sillä ei ollut keneen nojautua.

Ja myöskään olemuksensa puolesta, luokkataistelun lain mukaan, Keskusrada ei voinut pysyä vallassa kauan, sillä vallankumouksellisen liikkeen prosessissa valtaan voivat asettua lujasti vain ne ainekset, joita tukee jokin määrätty luokka. Siksi Ukrainassa oli ajateltavissa vain kaksi ulospääsyä: joko työläisten ja talonpoikain diktatuuri, jonka luomista Keskusrada pikkuporvarillisen luonteensa vuoksi ei voinut edistää, tai porvaristo- ja tilanherrapiirien diktatuuri, johon Rada ei myöskään voinut suostua. Se katsoi paremmaksi puolinaisen asenteen ja tuomitsi siten itsensä kuolemaan.

„Izvestija" № 90,
toukokuun 9 pnä 1918

PUHEET TATARIALAIS-BASHKIIRIALAISEN NEUVOSTOTASAVALLAN PERUSTAVAN EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISTA KÄSITTELEVÄSSÄ NEUVOTTELUKOKOUKSESSA

toukokuun 10—16 pnä 1918[16]

1. NEUVOTTELUKOKOUKSEN AVAUSPUHE

toukokuun 10 pnä

Toverit! Tämä neuvottelukokous on kutsuttu koolle Kansallisuusasiain Kansankomissariaatin aloitteesta ja Kansankomissaarien Neuvoston, sen puheenjohtajan, suostumuksella.

Neuvottelukokouksen tarkoituksena on muodostaa toimikunta kysymyksessä olevan alueen Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumista varten. Tulevan edustajakokouksen tehtävänä on määritellä tatarialais-bashkiirialaisen autonomian rajat ja luonne. Autonomia-ajatus johtuu itse Lokakuun vallankumouksen olemuksesta, joka vallankumous antoi kansallisuuksille vapauden. Venäjän kansojen oikeuksien julistus, jonka Kansankomissaarien Neuvosto julkaisi lokakuun päivinä, ja Neuvostojen III edustajakokouksen tunnettu päätös, joka julisti Venäjän sellaisten autonomisten alueiden federatioksi, jotka eroavat toisistaan erikoisten elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta, ovat vain Lokakuun vallankumouksen olemuksen muodollinen ilmaus.

Neuvostojen III edustajakokous määritteli Neuvostotasavallan Perustuslain yleiset säännökset ja kehoitti Venäjän kansojen työtätekeviä aineksia lausumaan mielipiteensä, minkälaisiin konkreettisiin valtiollisiin muotoihin ne haluaisivat konstitueerautua omilla alueillaan ja minkälaisiin suhteisiin ne haluaisivat asettua maan keskuksen kanssa. Kaikista alueista tietääkseni vain Suomi ja Ukraina ovat lausuneet määritellysti mielipiteensä... ne lausuivat olevansa riippumattomuuden kannalla. Ja sen jälkeen, kun Kansankomissaarien Neuvosto tuli vakuuttuneeksi, ettei ainoastaan näiden maiden porvaristo, vaan myöskin niiden proletaariset ainekset haluavat riippumattomuutta, niin ne, nämä maat, saivat esteettömästi sen, mitä olivat vaatineet.

Mitä tulee muihin alueisiin, niin niiden työtätekevät ainekset ovat osoittautuneet kansallisuusliikkeen kysymyksissä jonkin verran hitaammiksi. Mutta mitä enemmän heillä ilmeni hitautta, sitä suurempaa aktiivisuutta osoitti porvaristo. Miltei kaikkialla, kaikilla alueilla muodostettiin porvarillisia autonomisia ryhmiä, jotka järjestivät „kansallisia neuvostoja“, jakoivat alueensa erillisiksi kansallisiksi kuurioiksi, joilla oli kansalliset rykmentit, kansalliset tulo- ja menosäännöt j.n.e., ja muuttivat tämän vuoksi maansa kansallisuustaistelun ja chauvinismin areenaksi. Nämä autonomiset ryhmät (tarkoitan tatarialaisia, bashkiirialaisia, kirgiisialaisia, gruusialaisia, armenialaisia y.m. „kansallisia neuvostoja“), kaikki nämä „kansalliset neuvostot“ tavoittelivat vain yhtä: sellaisen autonomian saamista, ettei keskusvalta puuttuisi niiden asioihin eikä valvoisi niitä. „Antakaa meille

autonomia, niin sitten me tunnustamme keskus-Neuvostovallan, mutta paikallisia Neuvostoja me emme voi tunnustaa, ne eivät saa puuttua meidän asioihimme, me järjestäydymme siten kuin haluamme, siten kuin osaamme, me menettelemme omien kansallisten työläistemme ja talonpoikaimme kanssa siten kuin hyväksi näemme". Sellaista on se autonomia, olemukseltaan porvarillinen autonomia, jota porvarit tavoittelevat vaatiessaan itselleen täyttä valtaa „omiin" työtätekeviin joukkoihinsa nähden autonomian sisällä.

On itsestään ymmärrettävää, että Neuvostovalta ei voi hyväksyä tuollaista autonomiaa. Neuvostovalta ei voi suostua siihen, että autonomia annettaisiin sitä varten, että tämän autonomian sisällä kaikki valta kuuluisi kansalliselle porvaristolle, joka vaatii Neuvostojen puuttumattomuutta, ja tatarialaiset, bashkiirialaiset, gruusialaiset, kirgiisialaiset, armenialaiset y.m. työläiset annettaisiin tatarialaisten, gruusialaisten, armenialaisten ja muiden porvareiden raadeltaviksi.

Autonomia on muoto. Koko kysymys on siitä, minkälainen luokkasisältö puetaan tähän muotoon. Neuvostovalta ei lainkaan vastusta autonomiaa — se on autonomian kannalla, mutta sellaisen autonomian, jossa kaikki valta olisi työläisten ja talonpoikain käsissä ja jossa kaikkien kansallisuuksien porvarit olisi syrjäytetty ei vain vallasta, vaan myöskin hallituselinten vaaleihin osallistumisesta.

Sellaista autonomiaa onkin autonomia neuvostoperusteilla.

On olemassa kaksi autonomian tyyppiä. Ensimmäinen tyyppi — aitonatsionalistinen autonomia. Tämä

autonomia on rakennettu eksterritoriaalisesti, natsionalismin perusteille. „Kansalliset neuvostot", kansalliset rykmentit näiden neuvostojen ympärillä, väestön karsinoiminen kansallisiin kuurioihin, tällöin kiertämätön kansallisuuksien välinen riita,— sellaisia ovat tulokset tämän tyyppisestä autonomiasta. Tämän tyyppinen autonomia johtaa työväen ja talonpoikain edustajain Neuvostojen kiertämättömään tuhoon. Porvarillinen Rada pyrki tämän tyyppiseen autonomiaan. On luonnollista, että kasvaakseen ja kehittyäkseen Radan oli pakko käydä sotaa työväen ja talonpoikain Neuvostoja vastaan. Samaan tulokseen johti Taka-Kaukaasiassa armenialaisten, gruusialaisten ja tatarialaisten kansallisten neuvostojen olemassaolo. Gegetshkori oli oikeassa sanoessaan Taka-Kaukaasian edustajain Neuvostoille ja Komissariaatille: „Tiedättekö te, että Komissariaatti ja edustajain Neuvostot ovat muuttuneet luulokuviksi, sillä kaikki valta on tosiasiallisesti siirtynyt kansallisten neuvostojen käsiin, joilla on omat kansalliset rykmenttinsä".

Tämän tyyppisen autonomian me periaatteellisesti hylkäämme.

Me ehdotamme toisen tyyppistä autonomiaa, sellaisten alueiden autonomiatyyppiä, joissa vallitsevana on yksi tai muutama kansallisuus. Ei minkäänlaisia kansallisia kuurioita, ei minkäänlaisia kansallisia raja-aitoja! Autonomian tulee olla neuvostoautonomiaa, joka nojautuu edustajain Neuvostoihin. Se merkitsee, että ihmisten välisen rajankäynnin kysymyksessäolevalla alueella pitää tapahtua ei kansallisen tunnusmerkin mukaan, vaan luokkatunnusmerkin

mukaan. Luokkakantaiset edustajain Neuvostot autonomian perustana, autonomia näiden edustajain Neuvostojen tahdon ilmaisemisen muotona — sellainen on meidän esittämämme neuvostoautonomian luonne.

Porvarillinen maailma on kehittänyt yhden määrätyn muodon suhteille, jotka alueautonomioilla on keskukseen. Tarkoitan Pohjois-Amerikkaa, Kanadaa ja Sveitsiä. Siellä, noissa maissa, keskusvalta muodostuu yleisvaltakunnallisesta parlamentista, jonka valitsee valtioiden (tai kantonien) koko väestö, ja federationeuvostosta, jonka valtioiden (tai kantonien) hallitukset valitsevat samanaikaisesti. Tällä tavalla muodostuu kaksikamarijärjestelmä, jolle on ominaista lainsäädäntövitkutus ja kaiken vallankumouksellisen asian tukahduttaminen.

Me vastustamme tällaista vallan rakentamisen järjestelmää maassa. Me emme vastusta sitä vain siksi, että sosialismi hylkää perinjuurin tällaisen kaksikamarijärjestelmän, vaan myöskin elettävänämme olevan ajankohdan käytännöllisten näkökohtien vuoksi. Asia on niin, että nykyisenä siirtymisaikana, jolloin porvaristo on lyöty hajalle, mutta sitä ei ole vielä nujerrettu lopullisesti; jolloin taloudellisella ja elintarvikkeiden alalla vallitsevaa rappiotilaa, jota porvariston vehkeilyt syventävät, ei ole vielä saatu poistettua; jolloin vanha, kapitalistinen maailma on murskattu, mutta uutta, sosialistista maailmaa ei ole vielä rakennettu, — tällaisena aikana maa tarvitsee voimallisen yleisvenäläisen vallan, joka kykenee nujertamaan lopullisesti sosialismin viholliset ja järjestämään uuden, kommunistisen talouden. Lyhyemmin sanoen, me tarvitsemme sen, mitä on tapana nimit-

tää kaupungin ja maaseudun proletariaatin diktatuuriksi. Paikallisten ja alueiden suvereenisten valtaelimien luominen rinnan keskusvallan kanssa tällaisena ajankohtana merkitsisi tosiasiassa kaikenlaisen vallan luhistumista ja palaamista takaisin kapitalismiin. Juuri tämän vuoksi on keskusvallan käsiin jätettävä kaikki koko maalle tärkeät tehtävät ja annettava alue-elimille pääasiallisesti puhtaasti alueluontoiset hallinnollis-valtiolliset ja kulttuurialan tehtävät. Sellaisia ovat: koulu-, oikeus- ja hallintolaitokset, välttämättömät valtiolliset toimenpiteet, yleisten asetusten täytäntöönpanon muodot ja keinot kansallisen elämän ehtoihin sovellettuina, — kaikki tämä tapahtuu väestön omalla, sille ymmärrettävällä kielellä. Juuri tämän vuoksi yleisesti tunnustettu alueyhtymäin tyyppi, jonka johdossa on alueen Toimeenpaneva Keskuskomitea, on tällaisen autonomian tarkoituksenmukaisin muoto.

Sellainen on se autonomian tyyppi, jonka välttämättömyyden nykyisenä siirtymisaikana sanelevat sekä proletariaatin diktatuurin lujittamisen edut että Venäjän kaikkien kansakuntien proletaarien yhteisen taistelun edut porvarillista natsionalismia, tuota imperialismin viimeistä suojamuuria vastaan.

Kaikki tämä määrää riittävän selvästi neuvottelukokouksemme tehtävät. Neuvottelukokouksemme kuulee selostukset paikkakunnilta saadakseen yleiskuvan kysymyksessäolevan alueen kansallisuuksien työtätekevien joukkojen vaatimuksista. Sitten se laatii yleisen ennakkoluonnoksen alueesta, jonka työtätekevä väestö tulee osallistumaan alueen Neuvostojen perustavan edustajakokouksen vaaleihin, jolloin vaalioikeus

annetaan ei vain kysymyksessäolevan autonomisen alueen, vaan myöskin viereisten piirien Neuvostoihin järjestyneille työtätekeville joukoille. Lopuksi neuvottelukokous valitsee toimikunnan, jonka tehtäväksi annetaan alueen Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsuminen. Autonomiaa koskevan kysymyksen ratkaiseminen, autonomian toimivallan määritteleminen ja alueen rajojen lopullinen säätäminen jätetään perustavan edustajakokouksen tehtäväksi.

Sellaisia ovat tämän neuvottelukokouksen tehtävät.

Avatessani tämän neuvottelukokouksen rohkenen lausua vakaumuksenani, että kokous suoriutuu kunnialla sille asetetuista tehtävistä.

2. PUHE NEUVOTTELUKOKOUKSEN LOPUSSA

toukokuun 16 pnä

Sallikaa minun lausua keskus-Neuvostovallan nimessä, että Kansankomissaarien Neuvosto on aina pitänyt ja pitää edelleenkin pyhänä velvollisuutenaan auttaa Idän ja ennen kaikkea eniten vääryyttä kärsineen muhamettilaisen Idän kansojen sorrettujen ja riistettyjen joukkojen vapautusliikettä. Meidän vallankumouksemme koko luonne, itse Neuvostovallan olemus, koko kansainvälinen tilanne ja vihdoin jopa Venäjän maantieteellinen sijaintikin imperialistisen Euroopan ja sorretun Aasian välillä, — kaikki tämä epäilemättä sanelee Neuvostovallalle Idän sorrettujen kansojen veljellisen tukemisen politiikan niiden taistelussa vapautuksensa puolesta.

Kaikista nykyään olemassaolevista sorron muodoista kaikkein hiotuin ja vaarallisin muoto on kansallisuussorto. Se on hiottu, sillä se peittää soveliaasti porvariston rosvonkasvot. Se on vaarallinen, sillä se johtaa taitavasti salamat syrjään porvaristosta ja saa aikaan kansallisia yhteenottoja. Kun eurooppalaisten rosvojen onnistui syöstä työläiset toisiaan vastaan yleismaailmallisen teurastamon areenalla, kun heidän on onnistunut tähän saakka vielä jatkaa tuota teurastusta, — niin se on tapahtunut muun muassa siksi, että porvarillisen natsionalismin voima, joka on huumannut Euroopan työläisten mieliä, ei ole vielä ehtynyt. Natsionalismi on se viimeinen tukikohta, josta porvaristo on lyötävä pois, jotta se voitaisiin voittaa lopullisesti. Mutta kansallisuuskysymyksen sivuuttaminen, sen huomiottajättäminen ja kieltäminen, kuten eräät tovereistamme tekevät, ei vielä merkitse natsionalismin murskaamista. Ei likimainkaan! Natsionalistinen nihilismi vain vahingoittaa sosialismin asiaa ja valaa vettä porvarillisten natsionalistien myllyyn. Natsionalismin murskaamiseksi on ennen kaikkea asetettava ja ratkaistava kansallisuuskysymys. Mutta sitä varten, että kansallisuuskysymys voitaisiin ratkaista avoimesti ja sosialistisesti, se on asetettava neuvostoraiteille ja alistettava kokonaan ja lopullisesti Neuvostoihin järjestyneiden työtätekevien joukkojen eduille. Siten, ja vain siten, voidaan porvariston kädestä lyödä sen viimeinen henkinen ase. Nyt muodostettava tataarien ja bashkiirien Autonominen Tasavalta on tämän meidän koko vallankumouksellemme tärkeän yleiskysymyksen käytännöllistä ratkaisemista. Olkoon tämä Autonominen Tasavalta muhamettilaisen Idän kansoille

elävänä majakkana, joka valaisee sorrosta vapautumisen tietä.

Sallikaa minun ilmoittaa Tatarialais-Bashkiirialaisen Tasavallan Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumista käsittelevä neuvottelukokous päättyneeksi ja toivottaa teille menestystä autonomisen tasavaltanne järjestämisessä.

„Pravda“ № 96 ja 101;
toukokuun 18 ja 24 pnä 1918

VIIMEISIN VALE

„Nashe Vremja" lehden [17] numerossa 97 (iltanumero) on julkaistu lehden oman kirjeenvaihtajan sanojen perusteella saksalaisten Konstantinopolista lähettämän radiosanoman teksti, jossa sanotaan, että „saatuaan vahvoja apujoukkoja Turkestanista ja Astrakanista bolshevikit ovat siirtyneet hyökkäykseen ja muhamettilaisten sankarillisesta vastarinnasta huolimatta vallanneet Bakun".

Ilmoitan kaikkien tiedoksi, että tuolla provokatoorisella radiosanomalla ei ole mitään yhteistä totuuden kanssa.

Baku on aivan vallankumouksen alusta lähtien tunnustanut ja tunnustaa edelleenkin Neuvostojen vallan. Minkäänlaista bolshevikkien hyökkäystä Bakuun ei ole tapahtunut eikä ole voinut tapahtua. On tapahtunut vain tatarialaisten ja venäläisten tilanherrojen ja kenraalien pikku ryhmän seikkailuhyökkäys, joka on mennyt täydellisesti myttyyn sen johdosta, että muhamettilaiset ja venäläiset työläiset ja talonpojat suhtautuvat jyrkän kielteisesti tähän ryhmään. Minkäänlaista bolshevikkien taistelua muha-

mettilaisia vastaan ei ole tapahtunut eikä ole voinut tapahtua. Bakun Neuvoston valta on edustanut ja edustaa Bakun ja sen piirin kaikkien kansallisuuksien työläisten ja talonpoikain ja ennen kaikkea muhamettilaisen kansan valtaa.

Kansankomissaari ***J. Stalin***

„Pravda" № 97,
toukokuun 19 pnä 1918

TILANNE KAUKAASIASSA

I
TAKA-KAUKAASIA

Taka-Kaukaasian tilanne käy yhä uhkaavammaksi. Eduskunnan Taka-Kaukaasian riippumattomuuden julistus (huhtikuun 22 pnä), jonka piti antaa vapaat kädet tiflisiläiselle „hallitukselle", viskasi sen todellisuudessa kansainvälisten rosvojen ansaan. Lähitulevaisuus osoittaa, mihin päättyvät niinsanotut „rauhanneuvottelut" Batumissa[18]. Se vain on epäilemätöntä, että tiflisiläisten menshevikkien ja heidän hallituksensa **riippumattomuus** Venäjän vallankumouksesta muuttuu kiertämättä heidän orjamaiseksi **riippuvaisuudekseen** turkkilaisista ja saksalaisista „sivistyneistä" rosvoista. Se tulee olemaan vallassaolevien tiflisiläisten menshevikkien liitto turkkilaisten ja saksalaisten imperialistien kanssa Venäjän vallankumousta **vastaan**. Menshevikki Tshenkeli tulevan kaukaasialaisen Golubovitshin osassa... eikö totta, herrat Martovit ja Danit, se on opettavainen kuva...

Eduskunnan jäsen Kartshikjan tiedoittaa Tiflisistä:

„Tiflis on kuohuksissa, armenialaiset ovat eronneet ministeristöstä, työläiset ja talonpojat järjestävät kaduilla mielenosoituksia hallitusta vastaan Taka-Kaukaasian riippumattomaksi

julistamisen vuoksi. Kutaisissa, Honissa, Letshumissa, Gorissa ja Dushetissa tapahtuu mielenosoituksia, joissa vaaditaan kansanäänestystä riippumattomuuskysymyksestä".

Koko Armenia panee vastalauseensa itse itsensä nimittäneen tiflisiläisen „hallituksen" vallananastusta vastaan ja vaatii eduskuntaedustajain eroamista. Ja muhamettilaisten keskus Baku, Neuvostovallan linnake Taka-Kaukaasiassa, joka on liittänyt ympärilleen Taka-Kaukaasian koko itäisen osan Lenkoranista ja Kubasta Jelizavetpoliin asti, lujittaa ase kädessä Taka-Kaukaasian kansojen oikeuksia, jotka kansat pyrkivät kaikin voimin säilyttämään yhteyden Neuvosto-Venäjän kanssa. Me emme edes puhukaan Mustanmeren rannikolla sijaitsevasta sankarillisesta Abhaziasta[19], joka on noussut yksimielisesti tiflisiläisen „hallituksen" mustia rosvojoukkoja vastaan ja puolustaa niiltä ase.kädessä Suhumia. „Koko Abhazia, sekä nuoret että vanhat, on noussut etelästä tulevaa anastajien kaksituhantista rosvojoukkoa vastaan ja puolustaa jo 8 päivää Suhumiin johtavia teitä 20 virstan päässä Suhumin eteläpuolella", kirjoittaa meille sotilaallisen vallankumouskomitean puheenjohtaja Eshba. Eräiden tietojen mukaan takakaukaasialaisten joukko-osastojen hyökkäystä tukee mereltäkäsin aseistettujen kuljetusalusten laivue ja hävittäjäryhmä. Mutta Brestin rauhan ja sen saksalaisen tulkinnan mukaan me emme kuulemma saisi hyökätä mereltä Suhumin puolustamiseksi eikä meillä ole edes oikeutta puolustautuakaan. Sellaista on realinen tuki, jota saksalaiset „rauhanrakentajat" antavat takakaukaasialaisille anastajille. Tällaisen tilanteen vallitessa ei ole vaikea ymmärtää, että Suhumin kohtalo on jo melkein

ratkaistu etukäteen. Taka-Kaukaasian väestö on tiflisiläistä „hallitusta“ vastaan. Taka-Kaukaasian väestö on Venäjästä eroamista vastaan. Taka-Kaukaasian työläiset ja talonpojat ovat kansanäänestyksen puolesta eduskuntamiesten pikku ryhmää vastaan, sillä ei kukaan, ei kerrassaan kukaan ole valtuuttanut eduskuntaa eroittamaan Taka-Kaukaasiaa Venäjästä.

Sellainen on tilannekuva.

Eivätpä suotta tunnollisimmat menshevikeistä — Jordania, Tsereteli ja vieläpä (vieläpä!) Gegetshkorikin — ole pesseet käsiään ja jättäneet tuota likaista asiaa hulttiomaisimmille menshevikeille.

Meille tiedoitetaan Tiflisistä, että silloin kun armenialaiset luovuttivat Karsin, Karsin edustalla olleen turkkilaisten armeijakunnan komentaja oli lausunut, että hän pitää välttämättömänä turkkilaisten sotajoukkojen lähettämistä valtaamaan Bakun ja pelastamaan Bakun seudulla asuvia muhamettilaisia, ellei Taka-Kaukaasian hallitus onnistu tekemään sitä lähiaikoina, ja rinnan tämän kanssa „Vehib-pashan kirjeessä Taka-Kaukaasian hallituksen puheenjohtajalle annettiin ymmärtää, että se on välttämätöntä“.

Meillä ei ole mahdollisuutta tarkistaa näitä tiedoituksia asiakirjojen perustalla, mutta epäilemätöntä on: jos turkkilaiset „pelastajat“ todellakin lähtevät Bakua vastaan, niin he saavat lujan vastaiskun väestön laajoilta joukoilta ja ennen kaikkea muhamettilaisilta työläisiltä ja talonpojilta.

Sanomattakin on selvää, että Neuvostovalta tulee tällöin puolustamaan kaikin voimin Taka-Kaukaasian työtätekeville joukoille kuuluvia kiistämättömiä oikeuksia anastusyrityksiä vastaan.

II

POHJOIS-KAUKAASIA

Jo vuonna 1917 pikku ryhmä virkaeron saaneita pohjoiskaukaasialaisia kenraaleja, sellaiset kuin Filimonovit, Karaulovit, Tshermojevit ja Bammatovit, julistettuaan itsensä vuoristolaisten liitoksi otti itselleen Mustaltamereltä Kaspian merelle ulottuvan Pohjois-Kaukaasian hallituksen nimityksen ja salavihkaa valmistautui esiintymään yhdessä Kaledinin kanssa. Marraskuussa 1917, kun Neuvostovalta oli voittanut Venäjän keskiosassa, tämä luvallanne sanoen „hallitus“ alkoi liehitellä englantilaisia ja ranskalaisia sotilaslähetystöjä vehkeillen Venäjän ja Saksan rintaman välirauhaa vastaan. Vuoden 1918 alussa, kaledinilaisen seikkailun mentyä myttyyn, tämä salaperäinen „hallitus“ katosi poliittisesta näköpiiristä ja rajoittui järjestämään rosvohyökkäyksiä junia vastaan ja kavalia päällekarkauksia kaupunkien ja kylien rauhallisten asukkaiden kimppuun. Tämän vuoden kevääseen tultaessa kaikki unohtivat tuon „hallituksen“, sillä Pohjois-Kaukaasiassa, Kubanin ja Terekin alueella, lujittuivat todella kansan edustajain Neuvostot, jotka liittivät lujasti ympärilleen poikkeuksetta kaikkien Pohjois-Kaukaasian heimojen ja kansojen laajat kerrokset. Kabardiinit ja kasakat, osetiinit ja gruusialaiset, venäläiset ja ukrainalaiset liittyivät lujasti laajana renkaana **Terekin** alueen edustajain Neuvoston ympärille. Tshetshenit ja ingushit, kasakat ja ukrainalaiset, työläiset ja talonpojat täyttivät edustajainsa persoonassa **Kubanin** alueen monilukuiset edustajain Neuvostot. Kaikkien näiden heimojen ja kansojen

laajat työtätekevät kerrokset julistivat edustajakokouksissaan kuuluvasti katkeamatonta yhteyttä Neuvosto-Venäjän kanssa. Kaikki tämä ei voinut olla pakoittamatta Tshermojevien ja Bammatovien vallananastus-„hallitusta“ häviämään poliittiselta näyttämöltä. Kaikki olivat sitä mieltä, että tuo kummallinen „hallitus“ oli haudattu ikiajoiksi. Totta kyllä Bammatovien läheinen ystävä, niinsanottu Dagestanin imaami, antoi jo maaliskuussa tietää olemassaolostaan järjestämällä rosvohyökkäyksiä rautatielle Petrovskin ja Derbentin lähistöllä. Mutta jo huhtikuun puolivälissä Bakun työläisten neuvostojoukko-osastot ja itse dagestanilaisetkin tekivät lopun imaamin seikkailusta ja ajoivat imaamin ja hänen venäläisistä upseereista muodostuneen seurueensa Dagestanin vuorille.

Mutta imperialismi ei olisi imperialismia, ellei se osaisi manata esiin „toisesta maailmasta“ vainajien haamuja omia maallisia tarkoituksiaan varten. Enintään viikko sitten meille annettiin kuolleistaheränneiden Tshermojevin ja Bammatovin allekirjoittama virallinen ilmoitus, jossa puhutaan Mustaltamereltä Kaspialle ulottuvan (ei suuremman eikä pienemmän) riippumattoman (leikki pois!) Pohjois-Kaukaasian valtion muodostamisesta.

„Kaukaasian vuoristolaisten liitto“, sanotaan tämän vallananastushallituksen julistuksessa, „päättää erota Venäjästä ja muodostaa riippumattoman valtion“.

„Uuden valtion alueen rajoina tulevat olemaan pohjoisessa ne samat maantieteelliset rajat, jotka Dagestanin, Terekin, Stavropolin, Kubanin ja Mustanmeren alueilla ja maakunnilla oli entisessä Venäjän valtakunnassa, lännessä Mustameri, idässä Kaspian meri ja etelässä rajat, jotka tullaan säätämään Taka-Kaukaasian hallituksen kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesti“.

Siis Taka-Kaukaasian „hallitus“ järjestää „suhteet“ turkkilaisten ja saksalaisten „vapauttajien“ kanssa ja Pohjois-Kaukaasian „hallitus“ Taka-Kaukaasian „hallituksen“ kanssa. Asia on selvä. Pohjois-Kaukaasian seikkailijat, jotka ovat pettyneet englantilaisten ja ranskalaisten suhteen, panevat nyt toiveensa viimemainittujen vihollisiin. Ja koska turkkilaisten ja saksalaisten anastuskiihkolla ei ole rajoja, niin on luultavaa, että pohjoiskaukaasialaisten seikkailunetsijäin „sopimus“ turkkilaisten ja saksalaisten „vapauttajien“ kanssa ei ole lainkaan mahdoton.

Me emme epäile sitä, etteivätkö viimemainitut tule vakuuttamaan uskollisuuttaan Saksan sopimukselle, valmeuttaan pitää yllä ystävällisiä suhteita j.n.e. Mutta kun meidän aikanamme on tullut tavaksi uskoa tekoja eikä sanoja, ja näiden herrojen teot taas ovat selvääkin selvempiä, niin Neuvostovallan täytyy mobilisoida kaikki voimat Pohjois-Kaukaasian kansojen suojaamiseksi mahdollisilta anastusyrityksiltä.

Kansankomissaari *J. Stalin*

„Pravda“ № 100,
toukokuun 28 pnä 1918

TILANTEESTA KAUKAASIASSA

Kansallisuusasiain Kansankomissariaatilta

Sanomalehtien sunnuntainumerossa julkaistiin tiedoitus, että englantilaiset ovat vallanneet Bakun ja Apsheronin niemimaan. Tiedoituksessa sanotaan:

„Odessan lehtien tiedoituksen mukaan Bakusta saapuneet henkilöt kertovat, että kolme viikkoa sitten kaupunkiin saapui kuorma-autoilla englantilaisia sotajoukkoja, jotka olivat tunkeutuneet Kaukaasiaan Mesopotamiasta, Persian kautta. Joukko-osasto on suurilukuinen, ja se on luultavasti etujoukko. Arvellaan englantilaisten järjestävän yhteyttä kornilovilaisiin joukko-osastoihin. Toinen lehti tiedoittaa, että englantilaiset ovat vallanneet Apsheronin niemimaan ja Bakun, josta he etenevät seuraavaan suuntaan: Tiflis, Aleksandropol, Sarikamysh, Kars, Erzerum. Toukokuun 24 pnä".

Kansallisuusasiain Kansankomissariaatin on ilmoitettava tämän johdosta, että tuo provokatoorinen tiedoitus, joka sitä paitsi on saanut alkunsa mitä arveluttavimmista lähteistä, ei lainkaan vastaa todellisuutta. Minkäänlaisia englantilaisia joukko-osastoja ei Bakuun ole ilmaantunut eikä ole voinut ilmaantua jo senkään vuoksi, että koko Bakun lääniä ja Taka-Kaukaasian koko itäosaa suojelevat neuvostosota-

joukot, jotka ovat ensimmäisestä kutsusta valmiit taistelemaan ulkomaista voimaa vastaan, pukeutukoonpa se minkälaiseen muotoon hyvänsä. Erikoiskomissaari Shaumjanin toukokuun 25 pnä antaman tiedoituksen mukaan „Bakua ja sen piirejä ei toistaiseksi uhkaa vaara kenenkään taholta, ellei oteta lukuun tatarialaisia tilanherroja, jotka järjestivät hiljattain hyökkäyksen Adzhikabuliin ja jotka neuvostojoukot löivät takaisin kauaksi länteen“.

Mitä tulee tilanteeseen Taka-Kaukaasian eteläosassa, niin siellä todellakin on olemassa vaara, mutta ei englantilaisten, vaan turkkilaisten taholta, jotka tunkeutuvat eteenpäin linjalla Aleksandropol—Dzhulfa Tabriksen suuntaan „antamaan vastaiskua englantilaisille pohjois-Persiassa“.

Taka-Kaukaasian eduskunnan jäsen Kartshikjan tiedoittaa tämän johdosta toukokuun 20 pnä:

„Toukokuun 13 pnä Turkki esitti Batumissa vaatimuksen turkkilaisten sotajoukkojen laskemisesta Aleksandropol—Dzhulfan rautatietä pitkin Persiaan ja perusteli tätä sillä, että englantilaiset painostavat Mosulin suunnalta ja että turkkilaisten on mitä lyhimmässä ajassa vallattava pohjois-Persia. Turkki tukee vaatimustaan voimalla. Viidennentoista päivän aamuna alettiin pommittaa Aleksandropolia. Yllätetyt sotajoukkomme eivät voineet pysäyttää hyökkäystä ja 16 pnä luovuttivat Aleksandropolin. 17 pnä turkkilaiset vaativat turvaamaan heille sotajoukkojen esteettömän kauttakulun Dzhulfaan ja lupasivat olla koskematta väestöön. Päinvastaisessa tapauksessa he uhkasivat murtautua läpi voimalla. Otettuamme huomioon sen, että Aleksandropolista perääntyminen oli saattanut sotajoukkomme aivan kokonaan epäjärjestykseen ja että siinä tapauksessa, jos tehdään vastarintaa, Surmalinin ja Etshmiadzinin kihlakuntien väestö joutuu kauhean onnettomuuden alaiseksi, meidän oli pakko suostua turkkilaisten vaatimukseen. Aleksandropolin kihlakunnan väestö on poistunut kokonaan ja kerääntynyt Bambak—Lorin seudulle.

Samoin myös Surmalinin kihlakunnan väestö. Tänään sain tiedoituksia, että Ahalkalakin kihlakunnan väestö on lähtenyt liikkeelle ja kulkee Tsalkan suuntaan. Batumissa oleva edustajisto esitti vastalauseensa uhkavaatimuksen johdosta, mutta ei tehnyt siitä casus helliä, vaan päätti jatkaa neuvotteluja".

Tiedoittaessaan tästä kaikesta Kansallisuusasiain Kansankomissariaatti ei voi olla toteamatta, että Odessasta saapuvien valheellisten tiedoitusten ilmeisenä tarkoituksena on peitellä kaikkia oikeuksia rikkovaa turkkilaisten hyökkäystä, jonka tarkoitusperänä on Persian rautatielinjan valtaaminen.

„Pravda" № 104,
toukokuun 28 pnä 1918

DONIN ALUEESTA JA POHJOIS-KAUKAASIASTA

(Tosiasioita ja salajuonia)

Ukrainan edustajisto on ilmoittanut Kievissä rauhankonferenssin[20] ensimmäisessä istunnossa, että sillä on julistuksia Donin, Pohjois-Kaukaasian ja muilta „hallituksilta“, jotka ovat julistaneet itsensä Venäjästä eronneiksi ja pystyttäneet ystävälliset suhteet ukrainalais-saksalaisen hallituksen kanssa. „Me emme vastusta neuvotteluja Neuvostovallan edustajain kanssa“, sanoi Ukrainan edustajiston puheenjohtaja herra Sheluhin, „mutta me haluaisimme tietää, mihin alueisiin Venäjän Federation valta oikeastaan ulottuu, sillä minulla on julistuksia monilta hallituksilta (Donin, Pohjois-Kaukaasian j.n.e.), jotka eivät halua jäädä Venäjän kokoonpanoon“.

Turkkilaiset ja saksalaiset eivät vain ole vastustamatta tätä ukrainalaisten lausuntoa, vaan päinvastoin tunnustavat monissa virallisissa lausunnoissaan noiden mainittujen puolilegaalisten „hallitusten“ vaatimukset oikeiksi ja tarrautuvat niihin muodollisena keinona uusien alueiden „itsemääräämisen“ (s.o. anastamisen) tarkoituksessa...

Mutta mitä ovat nämä salaperäiset „hallitukset“, mistä ne ovat ilmaantuneet?

Ennen kaikkea on kummallista, että näiden „hallitusten“ suojelijana ja koko tämän kamppailun virallisena alkuunpanijana esiintyy Ukrainan hetmanihallitus, joka vasta eilen ilmaantui maailmaan armosta... mutta ei ainakaan kansan armosta. Millä oikeudella Ukrainan edustajisto oikeastaan rohkenee puhua noin Neuvostovallan kanssa, jonka Venäjän Federation kymmenmiljoonaiset väestöjoukot ovat valinneet vapaasti ja joka on yhdistänyt ympärilleen muun muassa Donin, Kubanin, Mustanmeren rannikon ja Terekin laajat alueneuvostot, jotka näiden alueiden miljoonat asukkaat ovat valinneet? Minkälaista painavuutta voi tämän vuoksi olla Ukrainan nykyisellä hallituksella, joka ei ole kansan valitsema ja jolla ei ole edes tekaistua sensus-eduskuntaa, vaikkapa sen tapaista kuin ylimpien kerrosten maapäivät? Tämän lisäksi voidaan pitää todistettuna, että jos rauhankonferenssia ei olisi pidetty Kievissä, vaan jossain puolueettomalla maaperällä, niin hiljattain kukistettu Ukrainan Rada ei olisi laiminlyönyt tilaisuutta esittääkseen lausuntonsa siitä, että sopimus hetmanihallituksen kanssa ei voi velvoittaa Ukrainan kansaa, joka ei tunnusta tätä hallitusta. Tällöin olisi herännyt kaksi kysymystä: 1) kumman valtuuksia olisi voitu siinä tapauksessa pitää pätevämpinä, hetmanihallituksen vaiko Ukrainan Radan, 2) mitä silloin olisi voinut sanoa puolustuksekseen Ukrainan nykyinen edustajisto, joka antaa suuren arvon kaikenlaisille „lausunnoille“...

Toiseksi, yhtä kummallista on, että Saksa, joka kannattaa Ukrainan edustajiston lausuntoa ja liehakoi innokkaasti Donin ja Pohjois-Kaukaasian seikkailu-„hallituksia“ „itsemääräämisen“ tarkoituksessa, ei hiis-

kahda sanaakaan puolalaisen Poznanin, tanskalaisen Slesvig-Holsteinin ja ranskalaisen Elsass-Lothringenin itsemääräämisestä. Onkohan tarpeellista vielä todistella, että mainittujen alueiden tanskalaisten, puolalaisten ja ranskalaisten joukkoluontoisiin vastalauseisiin verrattuna etelä-Venäjän hätäpikaa kokoonkyhättyjen ja kenenkään tunnustamattomien „hallitusten“ seikkailumaiset lausunnot menettävät kaiken painavuutensa, kaiken arvonsa ja kaiken säädyllisyytensä...

Mutta kaikki nämä ovat „pikku asioita“. Siirtykäämme pääasiaan.

Siis minkälainen on etelä-Venäjän mystillisten „hallitusten“ syntyperä?

„Lokakuun 21 päivänä vuonna 1917“, sanoo Donin „hallitus“ „nootissaan“, „Vladikavkazin kaupungissa allekirjoitettiin sopimus uuden federatiivisen valtion, kaakkoisen liiton, muodostamisesta, jonka kokoonpanoon liittyivät Donin, Kubanin ja Astrakanin kasakkajoukkojen alueen väestö, Pohjois-Kaukaasian ja Mustanmeren rannikon vuoristolaiset sekä Venäjän kaakkoisosan vapaat kansat“.

Melkein samaa sanotaan Pohjois-Kaukaasian „hallituksen“ edustajain Tshermojevin ja Bammatovin radiosanomassa, jonka saimme toukokuun 16 pnä:

„Kaukaasian kansat valitsivat laillisesti kansalliskokouksen, joka kokoontui touko- ja syyskuussa 1917 ja julisti Kaukaasian vuoristolaisten liiton muodostetuksi“. Samalla „Kaukaasian vuoristolaisten liitto päättää erota Venäjästä ja muodostaa riippumattoman valtion, jonka alueen rajoina tulevat olemaan pohjoisessa ne samat maantieteelliset rajat, jotka Dagestanin, Terekin, Stavropolin, Kubanin ja Mustanmeren alueilla ja maakunnilla oli entisessä Venäjän valtakunnassa, lännessä Mustameri ja idässä Kaspian meri“.

Siis Lokakuun vallankumouksen voiton kynnyksellä, joka vallankumous kukisti Kerenskin hallituksen, tämän hallituksen kanssa yhteydessä olleet pienet seikkailijaryhmät kerääntyivät näköjään Vladikavkaziin, julistivat itsensä „täysivaltaisiksi“ hallituksiksi ja etelä-Venäjän eronneeksi Venäjästä, jolloin he eivät vaivautuneet edes pyytämään siihen väestön suostumusta. Sellaisessa vapaassa maassa, kuin Venäjä on, ketään ei tietenkään kielletä antautumasta separatismi-haaveiluihin, mutta on helppo ymmärtää, että Neuvostovalta ei voinut eikä sen pitänytkään pyrkiä saamaan aikaan sellaisten haaveilijoiden seikkailujulistuksia, joiden kanssa etelä-Venäjän kansoilla ei ole vähäisintäkään yhteyttä. Me olemme varmoja siitä, että jos Saksa antaisi kansalaisille samanlaisen vapauden, jollaista nykyään nautitaan Venäjällä, niin Poznan, Elsass-Lothringen, Puola, Kuurinmaa, Eesti y.m. peittyisivät sellaisten kansallisten hallitusten verkostolla, joilla olisi paljon enemmän perusteita nimittää itseään hallituksiksi kuin omien kansojensa karkoittamilla ja nykyään maanpaossa olevilla Bogajevskeilla ja Krasnoveilla, Bammatoveilla ja Tshermojeveilla...

Sellainen on kuva etelä-Venäjän mystillisten „hallitusten“ syntymisestä.

Donin „hallituksen“ „nootti“ ja Tshermojevin radiosanoma puhuvat menneisyydestä, vuoden 1917 syys- ja lokakuusta, sekä Vladikavkazista virkaeronsaaneiden kenraalien turvapaikkana. Mutta tuosta ajasta on kulunut melkein vuosi. Tänä aikana ovat muodostuneet Donin, Kubanin-Mustanmeren ja Terekin alueiden kansan alueneuvostot, jotka yhdis-

tävät ympärilleen miljoonaisia väestöjoukkoja, kasakoita ja muualtatulleita, abhazeja ja venäläisiä, tshetshenejä ja ingusheja, osetiineja ja kabardiineja, gruusialaisia ja armenialaisia. Näiden alueiden väestö on jo aikoja sitten tunnustanut Neuvostovallan ja käyttää laajasti hyväkseen sen myöntämää itsemääräämisoikeutta. Ja Vladikavkaz, entinen Karaulovien ja Bogajevskien, Tshermojevien ja Bammatovien olinpaikka, on jo aikoja sitten julistanut itsensä Terekin alueen kansan Neuvoston olinpaikaksi. Herää kysymys, millainen merkitys voisi olla noilla esiinkaivetuilla kenraaleilla ja heidän kesällä vuonna 1917 antamillaan seikkailujulistuksilla näiden kaikille tunnettujen tosiasiain valossa? Syys- ja lokakuussa Venäjällä oli vielä Kerenskin hallitus, joka silloin syyti tulta ja tulikiveä maanalaisuuteen ajetun bolshevikkipuolueen päälle, joka nyt on vallassa. Jos vuoden 1917 syys- ja lokakuulla on Ukrainan edustajistolle ja Saksan hallitukselle niin sakramentaalinen merkitys, niin miksihän ne eivät kutsuneet rauhankonferenssiin Kerenskin hallituksen rippeitä, joka hallitus silloin vielä oli hengissä, aivan samoin kuin ne tekevät Tshermojevien ja Karaulovien „hallitusten“ rippeiden suhteen, jotka hallitukset myöskin olivat hengissä vuoden 1917 syys- ja lokakuussa.

Tai vielä: missä suhteessa muuten vuoden 1917 syyskuu oli parempi kuin vuoden 1918 huhtikuu, jolloin Ukrainan Rada, joka aikoi lähettää edustajiston neuvottelemaan Neuvostovallan kanssa, joutui yhdessä tuokiossa heitetyksi poliittiseen olemattomuuteen kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen saksalaisen „tulkinnan“ „perusteella“?..

Tai lopuksi: miksi kasakkain karkoittaman kasakkakenraali Krasnovin julistusta, Krasnovin, joka joutui vuoden 1917 lopulla neuvostosotajoukkojen vangiksi Hatsinan edustalla ja jonka Neuvostovalta sittemmin vapautti kunniasanaa vastaan, — miksi hänen julistustaan pidetään „hyvin tärkeänä poliittisena tekona“, mutta esimerkiksi Krimin Kansankomissaarien Neuvoston julistusta, Kansankomissaarien Neuvoston, joka yhdistää ympärilleen satatuhantisia venäläisiä ja tatarialaisia väestöjoukkoja ja joka on kolme kertaa julistanut radioitse Krimin katkeamatonta yhteyttä Venäjän Federation kanssa, pidetään poliittisesti merkityksettömänä? Miksi kasakkain karkoittama kenraali Krasnov nauttii ukrainalaisten ja saksalaisten vallanpitäjäin erikoista suojelusta, mutta kansan vapaasti valitsema Krimin Kansankomissaarien Neuvosto on petomaisesti ammuttu?

Ilmeisesti tässä ei ole kysymys „julistusten“ oikeaperäisyydestä eikä joukoista, jotka kannattavat näitä „julistuksia“. Sitäkin vähemmän kysymys on „itsemääräämisen“ käsitteestä, jota viralliset rosvot ovat raakalaismaisesti turmelleet ja vääristelleet. Kysymys on yksinkertaisesti siitä, että „julistukset“ ovat hyvin edullisia imperialististen salajuonien ukrainalaisille ja saksalaisille harrastajille, sillä ne verhoavat sopivasti heidän uusien alueiden anastamis- ja orjuuttamispyrkimyksiään.

Kuvaavaa on, että niinsanotun Donin hallituksen monista edustajistoista, jotka olivat yhtä „laillisia“ kuin kenraali Krasnovinkin edustajisto, ukrainalaiset ja saksalaiset valitsivat viimemainitun, koska mitkään

muut edustajistot eivät noudattaneet saksalaista „suuntaa“. Sitä paitsi Krasnovin—Bogajevskin „hallituksen“ keksitty ja keinotekoinen luonne oli niin ilmeinen, että monet Krasnovin nimittämistä ministereistä (Paramonov, kansanvalistusministeri, ja Semjonov, maanviljelysministeri) kieltäytyivät virallisesti nimityksistä perustellen kieltäytymistään sillä, että „kenraali Krasnov on nimittänyt heidät ministereiksi heidän poissaollessaan“. Mutta tämä ei nähtävästi saata ukrainalaissaksalaisia itsemääräajiä vähääkään hämmennyksiin, sillä Krasnov on heille sopiva verho.

Yhtä kuvaavaa on se, että niinsanottu kaakkoinen liitto, joka jo tammikuussa nukkui herrassa kuolonuneen, heräsi nyt toukokuussa yht'äkkiä kuolleista jossain Ukrainassa tai vieläpä Konstantinopolissa, ja Pohjois-Kaukaasian kansat eivät vielä kaikki tiedä, että niiden aikoja sitten hautaamat „hallitukset“ ovat edelleenkin illegaalisesti „olemassa“ joko Konstantinopolissa tai Kievissä, josta ne aikovat kirjoittaa näille lakeja. Ukrainalaisia ja saksalaisia itsemääräajiä ei näköjään haittaa tämäkään kömpelö salajuoni, sillä se antaa mahdollisuuden hyötyä.

Sellaisia ovat toisaalta etelä-Venäjän vallanhimoisten seikkailijoiden ja toisaalta poliittisten salajuonien järjestäjäin „teot“.

Minkälainen on itse etelä-Venäjän kansojen suhde riippumattomuuskysymykseen, joiden (kansojen) nimen taakse herrat itsemääräajät kätkeytyvät?

Aloitamme **Donista.** Jo helmikuusta lähtien on ollut olemassa Donin Autonominen Neuvostotasavalta, joka yhdistää ympärilleen alueen väestön valtavan enemmistön. Kenellekään ei ole salaisuus, että huhti-

kuussa pidetyssä alueen edustajakokouksessa, johon oli kokoontunut yli 700 edustajaa, vahvistettiin julkisesti katkeamaton yhteys Venäjän kanssa, jonka autonomisen osan Donin Tasavalta muodostaa.

Päätöslauselmassaan toukokuun 28 pnä Donin Tasavallan Toimeenpaneva keskuskomitea sanoo vastaleivotun Krasnovin—Bogajevskin „hallituksen" vaatimuksen johdosta näin:

„Donin Neuvostotasavallan Toimeenpaneva keskuskomitea saattaa täten Kansankomissaarien Neuvoston ja Kievin rauhankonferenssin tiedoksi, että Donilla ei ole mitään muuta valtaa kuin Toimeenpaneva keskuskomitea ja sen puhemiehistö. Kaikki muut hallitukset, jotka ovat itsensä sellaiseksi julistaneet tai julistavat, ovat valtiollisia rikollisia, jotka tullaan antamaan kansanoikeuteen valtiopetoksesta syytettyinä. Meille tiedoitettiin juuri äskettäin, että rauhankonferenssissa esiintyy Donin hallituksen edustajisto. Valtiovaltana me ilmoitamme Kansankomissaarien Neuvostolle ja Kievin rauhankonferenssille, että ilman Donin Neuvostotasavallan antamia todistuksia ei minkäänlaisten edustajien saa sallia käydä rauhanneuvotteluja, ja jos sellaisia on, niin me julistamme heidät laittomiksi ja vale-edustajiksi, jotka tullaan antamaan valtiorikollisina oikeuteen. Toimeenpaneva keskuskomitea vaatii rauhankonferenssia syrjäyttämään „Donin hallituksen" vale-edustajiston, sillä se on laiton eikä sen ole sallittava käydä rauhanneuvotteluja.

Toimeenpanevan keskuskomitean puheenjohtaja **V. Kovaljov.**
Sihteeri **V. Puzhilev.**
(Hyväksytty toukokuun 28 pnä) Tsaritsyn".

Siirtykäämme **Kubaniin.** Kaikille on tunnettu Kubanin-Mustanmeren Autonominen Neuvostotasavalta, joka yhdistää ympärilleen 90°/₀ alueen poikkeuksetta kaikkien osien ja piirien väestöstä.

Kaikille on tunnettu tämän vuoden huhtikuussa kasakka J. Polujanin puheenjohdolla kokoontunut

Kubanin-Mustanmeren alueen väkirikas edustajakokous tshetshenien ja ingushien osanotolla, joka juhlallisesti vahvisti alueen katkeamattoman yhteyden Venäjän kanssa ja yhtä juhlallisesti julisti lain ulkopuolelle kaikki seikkailujen harrastajat, kaikenlaiset Filimonovit ja Krasnovit. Ne kymmenettuhannet aseissaolevat kubanilaiset, jotka puolustavat miehuullisesti Neuvosto-Venäjää Suhumista Bataiskiin asti, puhuvat muuten riittävän kaunopuheisesti Kubanin ja Mustanmeren alueen väestön tunteista ja myötätunnosta. Me emme edes puhukaan laivastosta, jonka tuhoa Krasnovien ja Filimonovien hyväntekijät odottamalla odottavat...

Lopuksi **Terekin alue.** Kenellekään ei ole salaisuus, että Terekin alueella on olemassa Terekin kansan alueneuvosto, joka yhdistää ympärilleen kaikki tai melkein kaikki (95%) aulit, kasakkakylät, kylät sekä paikkakunnat, kaupungeista puhumattakaan. Jo tämän vuoden tammikuussa kokoontuneessa alueen ensimmäisessä edustajakokouksessa poikkeuksetta kaikki edustajat kannattivat Neuvostovaltaa ja katkeamatonta yhteyttä Venäjän kanssa. Huhtikuussa kokoontunut toinen edustajakokous, joka oli laajempi ja väkirikkaampi kuin ensimmäinen, vahvisti virallisesti yhteyden Venäjän kanssa julistaen alueen Venäjän Federation autonomiseksi neuvostotasavallaksi. Nyt koollaoleva alueen kolmas edustajakokous ottaa askeleen eteenpäin siirtymällä sanoista tekoihin ja kutsuu kansalaisia aseisiin puolustamaan Terekiä, eikä vain Terekiä, kutsumattomien vieraiden hyökkäyksiltä. Niinsanotun Donin hallituksen niinsanottu nootti puhuu hyvin paljon „kaakon vapaista kansoista“,

jotka muka pyrkivät eroamaan Venäjästä. Ajattelemme, että tosiasiat ovat „lausuntojen“ parhaita kumoajia, ja siksi annamme puheenvuoron tosiasioille. Ennen kaikkea tutustukaamme Terekin alueen kansan Neuvoston päätöslauselmaan.

„Terekin kansan Neuvosto on saanut sähkösanomista tietää, että Konstantinopolissa olevat Pohjois-Kaukaasian edustajat olisivat muka julistaneet Pohjois-Kaukaasian riippumattomaksi ja notifikatioineet sen Turkin keisarilliselle hallitukselle ja muille valloille.

Terekin kansan Neuvosto, johon kuuluvat tshetshenien, kabardiinien, osetiinien, ingushien, kasakoiden ja muualtatulleiden ryhmät, vakuuttaa, että yllämainitussa tarkoituksessa Terekin alueen kansat eivät ole milloinkaan lähettäneet minnekään ketään edustajinaan ja että jos muutamat yksilöt, jotka ovat nykyään Konstantinopolissa, sanovat olevansa Terekin alueen kansojen edustajia ja toimivat näiden kansojen nimessä, niin se ei ole mitään muuta kuin valenimen käyttämistä ja seikkailua heidän puoleltaan.

Terekin kansan Neuvosto lausuu ihmettelynsä Turkin hallituksen poliittisen lyhytnäköisyyden ja naiiviuden johdosta, kun veijarit ovat voineet johtaa sen harhaan.

Edelläluetelluista ryhmistä muodostuneessa kokoonpanossaan Terekin kansan Neuvosto julistaa, että Terekin alueen kansat muodostavat Venäjän Federatiivisen Tasavallan eroittamattoman osan.

Terekin kansan Neuvosto panee vastalauseensa Taka-Kaukaasian hallituksen hanketta vastaan Pohjois-Kaukaasian vetämiseksi Taka-Kaukaasian riippumattomuusjulistukseen“ (kts. „Narodnaja Vlast“ — „Kansan Valta“, Terekin kansan Neuvoston äänenkannattaja).

(Päätöslauselma on hyväksytty yksimielisesti. Toukokuun 9 pnä.)

Annamme nyt puheenvuoron vallananastajien ja heidän suojelijainsa parjaamille **tshetsheneille ja**

ingusheille. Heidän ryhmänsä, joka yhdistää kaikki tai melkein kaikki ingushit ja tshetshenit, päätöslauselmassa sanotaan:

„Terekin kansan Neuvoston tshetsheniläis-ingushilaisen ryhmän ylimääräinen istunto, käsiteltyään tiedoituksen Pohjois-Kaukaasian riippumattomaksi julistamisesta, hyväksyi yksimielisesti seuraavan päätöslauselman: Pohjois-Kaukaasian riippumattomaksi julistaminen on sangen tärkeä teko, jonka täytyy tapahtua koko asianomaisen väestön tieten ja suostumuksella.

Tshetsheniläis-ingushilainen ryhmä toteaa, että tshetsheniläis-ingushilainen kansa ei ole lähettänyt minkäänlaisia edustajia käymään minkäänlaisia neuvotteluja ottomaanilaisen edustajiston kanssa Trapezuntissa tai ottomaanilaisen hallituksen kanssa Konstantinopolissa ja ettei minkäänlaisissa tshetsheniläis-ingushilaisen kansan tahtoa ilmaisevissa elimissä eikä kokouksissa ole milloinkaan käsitelty riippumattomuuskysymystä.

Siksi tshetsheniläis-ingushilainen ryhmä pitää sellaisia henkilöitä, jotka rohkenevat puhua kansan nimessä, joka ei ole heitä valinnut, valenimen käyttäjinä ja kansan vihollisina.

Tshetsheniläis-ingushilainen ryhmä julistaa, että Pohjois-Kaukaasian kaikkien vuoristolaisten ja vallankumouksen kautta saavutettujen vapauksien ainoa pelastus on kiinteässä yhteenliittymisessä Venäjän vallankumouksellisen demokratian kanssa.

Tätä ei niille sanele vain synnynnäinen vapaudenrakkaus, vaan myöskin ne taloudelliset suhteet, jotka ovat viime vuosikymmenten aikana liittäneet Pohjois-Kaukaasian ja keski-Venäjän kiinteästi yhdeksi eroittamattomaksi kokonaisuudeksi".

(Hyväksytty toukokuun 9 pnä. Kts. „Narodnaja Vlast", Terekin kansan Neuvoston äänenkannattaja.)

Ja tässä on ote ingushien ja tshetshenien puhujan toveri Sheripovin Terekin kansan Neuvoston istunnossa pitämästä tulisesta puheesta, joka on riittävän selvä tehdäkseen lopun kaikenlaisista dagestanilaisiin kohdistetuista moitteista:

„Venäjän suuren vallankumouksen ansiosta me olemme saaneet sen ihanan vapauden, jonka saavuttamiseksi esi-isämme taistelivat vuosisatoja ja voitettuina syöksyivät pistimiin. Nyt, kun me olemme saaneet takeet itsemääräämisoikeudesta, kansa ei luovuta milloinkaan kenellekään tätä oikeutta. Nyt Pohjois-Kaukaasian riippumattomuudesta puhuvat tilanherrat, ruhtinaat, provokaattorit, vakoilijat ja kaikki ne, joita vastaan Shamil kävi 50 vuotta taistelua elämästä ja kuolemasta. Nämä kansan viholliset ovat tehneet erinäisiä yrityksiä julistaakseen Kaukaasian riippumattomaksi ja pystyttääkseen imaamivallan. Mutta minä vakuutan, että Shamil silpoi näiden ruhtinaiden esi-isien päitä, ja hän tekisi siten nytkin. Meidän ryhmämme, joka edustaa ingushilaista ja tshetsheniläistä kansaa, ilmaisi ylimääräisessä istunnossaan oman kantansa Pohjois-Kaukaasian riippumattomaksi julistamisen kysymykseen nähden tunnetussa päätöslauselmassaan". (Kts. edeltä. Lainattu „Narodnaja Vlast" lehdestä.)

Sellaisia ovat tosiasiat.

Onko tämä kaikki tunnettua saksalais-ukrainalais-turkkilaisille itsemäärääjille? Onpa tietysti! Sillä etelä-Venäjän alueneuvostot toimivat täysin julkisesti, kaikkien nähtävissä, ja näiden herrojen asiamiehet lukevat riittävän huolellisesti meidän lehtiämme huomatakseen kaikille tunnetut tosiasiat.

Mutta mitä merkitsee siinä tapauksessa Ukrainan edustajiston edellämainittu ilmoitus mystillisistä „hallituksista", jota ilmoitusta saksalaiset ja turkkilaiset tukevat sanoin ja teoin?

Vain yhtä: käyttää vale-„hallituksia" uusien maiden anastamisen ja orjuuttamisen verhona. Saksalaiset hyökkäsivät Ukrainan Radan suojassa „Brestin sopimuksen perusteella" (kuinkas muuten!) ja valtasivat Ukrainan. Mutta Ukraina on nyt verhona ja suojana käytetty nähtävästi loppuun, kun taas saksalaisille on tarpeen uusi eteneminen. Siitä

johtuu uuden suojan ja uuden verhon kysyntä. Ja koska kysyntä synnyttää tarjonnan, niin Krasnovit ja Bogajevskit, Tshermojevit ja Bammatovit eivät ole viivytelleet astuessaan esiin tarjotakseen palveluksiaan. Eikä ole lainkaan epätodennäköistä, että saksalaisten johtamat ja huoltamat Krasnovit ja Bogajevskit lähtevät aivan lähiaikoina Venäjää vastaan, „vapauttamaan" Donia, samalla kun saksalaiset yrittävät vielä kerran vannoa uskollisuuttaan Brestin sopimukselle. Samaa tulee sanoa Kubanista, Terekistä j.n.e.

Siinä on koko asian ydin!

Neuvostovalta joutuisi elävänä haudatuksi, ellei se mobilisoisi poikkeuksetta kaikkia voimia vastaiskun antamiseksi anastajille ja orjuuttajille.

Se mobilisoi nämä voimat.

Kansankomissaari ***J. Stalin***

„Pravda" № 108,
kesäkuun 1 pnä 1918

SÄHKÖSANOMA V. I. LENINILLE

Kuudentena päivänä saavuin Tsaritsyniin[21]. Talouselämän kaikilla aloilla vallitsevasta sekasotkusta huolimatta voidaan järjestys kuitenkin saada aikaan.

Neuvostot ovat kumonneet Tsaritsynissa, Astrakanissa ja Saratovissa viljamonopolin ja kiinteät hinnat, hurjastelu ja keinottelu on vallalla. Sain aikaan korttijärjestelmän ja kiinteiden hintojen käytäntöönoton Tsaritsynissa. Sama täytyy saada aikaan Astrakanissa ja Saratovissa, muuten kaikki vilja vuotaa pois noiden keinotteluläppien kautta. Vaatikoot Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Kansankomissaarien Neuvosto puolestaan näiltä Neuvostoilta keinottelusta luopumista.

Rautatieliikenne on monilukuisten kollegioiden ja vallankumouskomiteoiden ponnistuksilla saatettu kokonaan rappiolle. Minun oli pakko nimittää erikoiskomissaareja, jotka palauttavat jo järjestystä kollegioiden vastalauseista huolimatta. Komissaarit löytävät paljon vetureita sellaisista paikoista, joiden olemassaoloa kollegiot eivät ole aavistaneetkaan. Tutkimus on osoittanut, että rautatielinjalla Tsaritsyn—Povorino—

Balashov — Kozlov — Rjazan — Moskova voidaan lähettää päivässä kahdeksan ja useampiakin erikoisjunia. Nykyään kokoan junia Tsaritsyniin. Viikon kuluttua julistamme „viljaviikon" ja lähetämme Moskovaan kerralla noin miljoona puutaa rautatieläisten erikoissaattomiesten saattamana, josta ilmoitan ennakolta.

Vesiliikenne on seisauksissa, sillä Nizhni-Novgorod ei päästä laivoja liikkeelle nähtävästi tshekkoslovakialaisten vuoksi. Antakaa määräys laivojen päästämisestä viipymättä Tsaritsyniin.

Kubanilla, Stavropolissa, on tietojemme mukaan täysin luotettavia ostelija-asiamiehiä, jotka ovat ryhtyneet kokoamaan viljaa etelässä. Rataa Kizljarista merelle jo rakennetaan, Hasav-Jurt — Petrovskin rataa ei ole vielä kunnostettu. Lähettäkää Shljapnikov, rakennusinsinöörejä, pystyviä ammattimiehiä sekä veturimiehistöjä.

Lähetin pikalähetin Bakuun, näinä päivinä matkustan etelään. Tavaranvaihtovaltuutettu Zaitsev vangitaan tänään salakaupan harjoittamisesta ja keinottelusta valtion tavaroilla. Sanokaa Schmidtille, ettei hän lähettäisi enää veijareita. Ryhtyköön Kobozev toimenpiteisiin, ettei viiden kollegio Voronezhissa[22] jo sen omien etujen vuoksikaan panisi esteitä valtuutetuilleni.

Saamiemme tietojen mukaan saksalaiset ovat vallanneet Bataiskin.

Kansankomissaari *Stalin*

Tsaritsyn,
kesäkuun 7 pnä 1918

Ensi kerran julkaistu vuonna 1936 aikakauslehdessä „Proletarskaja Revoljutsija" № 7

KIRJE V. I. LENINILLE

Toveri Leninille

Kiirehdin rintamalle. Kirjoitan vain asioista.

1) Rataa Tsaritsynin eteläpuolella ei ole vielä kunnostettu. Hoputan ja manaan kaikkia, joita pitää, toivon, että kohta saamme kuntoon. Voitte olla varma siitä, ettemme sääli ketään, emme itseämme emmekä muita, mutta viljaa annamme joka tapauksessa. Elleivät sotilas-„spesialistimme" (suutarit!) olisi maanneet ja vetelehtineet, niin rataa ei olisi katkaistu, ja jos rata saadaan kuntoon, niin se ei tapahdu sotilashenkilöiden ansiosta, vaan heistä huolimatta.

2) Tsaritsynin eteläpuolelle on kertynyt paljon viljavaunuja. Heti kun tie on saatu puhtaaksi, lähetämme teille viljaa erikoisjunissa.

3) Tiedoituksenne on otettu vastaan[23]. Teemme kaikkemme mahdollisten yllätysten ehkäisemiseksi. Voitte olla varma siitä, että kätemme ei vapise...

4) Lähetin Bakuun pikalähetin viemään kirjettä[24].

5) Turkestanissa asiat ovat huonosti, Englanti toimii Afganistanin kautta. Antakaa jollekin (tai minulle) erikoisvaltuudet (sotilaalliset) pikaisiin

toimenpiteisiin ryhtymiseksi etelä-Venäjän alueella, ennenkuin se on myöhäistä.

Sen vuoksi, kun reunamaiden ja keskuksen välillä on huono yhteys, tarvitaan paikanpäällä laajoilla valtuuksilla varustettu henkilö, jotta voitaisiin ajoissa ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin. Jos määräätte tätä varten jonkun henkilön (kenet hyvänsä), niin sähköttäkää siitä, sähköttäkää myös valtakirja, muuten voitte saada uuden Murmanskin[25].

Lähetän Turkestania koskevan sähkösanoman nauhan.

Tällä kertaa ei muuta.

Teidän *Stalin*

Tsaritsyn,
heinäkuun 7 pnä 1918

Osittain julkaistu „Pravda" lehdessä № 301, joulukuun 21 pnä 1929

KIRJE V. I. LENINILLE

Toveri Leninille

Muutama sana.

1) Jos Trotski tulee harkitsematta jakelemaan oikealle ja vasemmalle valtakirjoja Trifonoville (Donin alue), Avtonomoville (Kubanin alue), Koppelle (Stavropol), Ranskan lähetystön jäsenille (jotka pitäisi vangita) j.n.e., niin voidaan sanoa varmuudella, että Pohjois-Kaukaasiassa meillä kaikki luhistuu kuukauden kuluttua ja me menetämme tämän alueen lopullisesti. Trotskin laita on samanlainen kuin aikoinaan Antonovin. Takokaa hänen päähänsä se, että paikallisten henkilöiden tietämättä ei saa antaa nimityksiä, että muuten Neuvostovaltaa uhkaa skandaali.

2) Ellette anna meille lentokoneita ja lentäjiä, panssariautoja ja kuusituumaisia tykkejä, niin Tsaritsynin rintama ei kestä, ja me menetämme rautatien pitkäksi aikaa.

3) Viljaa on etelässä paljon, mutta sen saamiseksi tarvitaan hyvinjärjestetty koneisto, joka ei kohtaisi esteitä sotilasjunien, armeijain komentajien y.m. taholta. Enemmänkin, on välttämätöntä, että sotilas-

henkilöt auttaisivat elintarvikkeiden hankkijoita. Elintarvikekysymys kietoutuu luonnollisesti sotilaalliseen kysymykseen. Asian edun vuoksi tarvitsen sotilaalliset valtuudet. Kirjoitin jo siitä, mutta en ole saanut vastausta. Hyvä on. Siinä tapauksessa alan itse, ilman muodollisuuksia eroittaa sellaisia armeijain komentajia ja komissaareja, jotka turmelevat asiaa. Tämän sanelevat minulle asian edut, ja se seikka, ettei minulla ole paperipalaa Trotskilta, ei tietenkään voi minua estää.

J. Stalin

Tsaritsyn,
heinäkuun 10 pnä 1918

Julkaistaan ensi kertaa

KIRJE V. I. LENINILLE

Tilanne etelässä ei ole helpoimpia. Sotaneuvosto sai kokonaan hunningolle saatetun perinnön, joka on joutunut hunningolle osittain entisen sotilasjohtajan velttouden ja osittain niiden henkilöiden salaliiton vuoksi, joita sotilasjohtaja oli ottanut Sotilaspiirin eri osastojen palvelukseen. Kaikki oli aloitettava aivan alusta. Olemme saaneet järjestykseen huoltoasian, panneet jaloilleen operatiivisen osaston, ottaneet yhteyden rintaman kaikkien lohkojen kanssa, kumonneet vanhat, sanoisin rikolliset päiväkäskyt, ja vasta sen jälkeen aloimme hyökkäyksen Kalatshia ja etelää kohden, Tihoretskin suuntaan. Hyökkäyksen aloimme siinä uskossa, että Mironovin ja Kikvidzen pohjoiset lohkot, niiden joukossa Povorinon lohko, ovat turvatut murskaamiselta. Mutta osoittautui kuitenkin, että nämä lohkot ovat kaikkein heikoimpia ja turvaamattomimpia. Teille on tunnettua, että Mironov ja muut ovat perääntyneet koilliseen, että kasakat ovat vallanneet koko radan Lipkistä Aleksikovoon saakka, että kasakoiden erillisiä sissiryhmiä on lähetetty Volgan suunnalle ja että

ne ovat yrittäneet pysäyttää liikenteen Volgalla Kamyshinin ja Tsaritsynin välillä.

Toisaalta Rostovin rintama ja yleensä Kalninin ryhmät ovat ammusten ja patruunien puutteen vuoksi menettäneet lujuutensa ja luovuttaneet Tihoretskin, Torgovojen ja ovat luultavasti lopullisen hajoamisen tilassa (sanon „luultavasti“, sillä tarkkoja tietoja Kalninin ryhmästä emme tähän mennessä ole voineet saada).

En edes puhukaan siitä kriitillisestä tilanteesta, johon Kizljar, Brjanskoje ja Baku ovat joutuneet. Englantilais-ystävällinen suuntautuminen on romahtanut lopullisesti, mutta rintama-asiat siellä ovat hyvin huonosti. Kizljar, Prohladnaja, Novo-Georgijevskoje ja Stavropol ovat kapinaannousseiden kasakoiden käsissä. Ainoastaan Brjanskoje, Petrovsk, Mineralnyje Vody, Vladikavkaz, Pjatigorsk ja luultavasti Jekaterinodar pitävät vielä puoliansa.

Täten on muodostunut tilanne, jolloin yhteys etelään ja sen elintarvikeseutuihin on katkennut, ja itse Tsaritsynin alue, joka yhdistää keskuksen Pohjois-Kaukaasian kanssa, on vuorostaan eristetty tai melkein eristetty keskuksesta.

Juuri siksi me päätimmekin keskeyttää hyökkäystoimet Tihoretskin suuntaan ja siirtyä puolustukseen sekä ottaa Tsaritsynin rintaman lohkoilta taistelukuntoisia joukkoja, muodostaa niistä noin kuusituhatta sotilasta käsittävän pohjoisen iskuryhmän ja lähettää sen Donin vasenta rantaa pitkin aina Hoper-joelle saakka. Tämän hankkeen tarkoituksena on Tsaritsynin—Povorinon rautatien puhdistaminen ja vihollisen saattaminen epäjärjestykseen menemällä sen selustaan ja

sen lyöminen takaisin. Meillä on kaikki perusteet uskoa tämän suunnitelman toteutumiseen aivan lähiaikoina.

Syynä edelläkuvattuun epäsuotuisaan tilanteeseen on:

1) Lokakuussa Neuvostovallan puolesta taistelleen rintamamiehen, „vakavaraisen talonpojan" kääntyminen Neuvostovaltaa vastaan (hän vihaa sydämensä pohjasta viljamonopolia, kiinteitä hintoja, pakko-ottoja, taistelua salakauppaa vastaan).

2) Se, että Mironovin joukot on pantu kokoon kasakoista (kasakkajoukot, jotka nimittävät itseään neuvostojoukoiksi, eivät voi eivätkä halua käydä päättävää taistelua kasakkavastavallankumousta vastaan; kasakat siirtyivät Mironovin puolelle kokonaisin rykmentein sitä varten, että saatuaan aseet olisivat voineet tutustua paikanpäällä meidän joukko-osastojemme sijoitukseen ja sitten viedä mukanaan Krasnovin puolelle kokonaisia rykmenttejä; Mironov oli kolme kertaa kasakkain saartamana, sillä nämä tiesivät Mironovin lohkon pienimpiäkin yksityiskohtia myöten, ja löivät tietysti hänet täydellisesti hajalle).

3) Kikvidzen joukko-osastojen rakentuminen osastoittain, mikä tekee mahdottomaksi yhteydenpidon ja toiminnan yhtenäistyttämisen.

4) Kaikesta tästä johtuva Siversin joukko-osastojen eristyneisyys, jotka ovat kadottaneet tuen vasemmalla sivustalla.

Tsaritsynin—Gashunskin rintaman myönteiseksi puoleksi täytyy tunnustaa osastosekasotkun täydellinen hävittäminen ja niinsanottujen spesialistien (osittain kasakoiden ja osittain englantilaisten ja ranskalaisten

kiihkeiden kannattajain) poistaminen ajoissa, mikä teki mahdolliseksi voittaa sotajoukkojen myötätunto puolellemme ja saada niiden keskuudessa aikaan rautainen kuri.

Yhteyksien katkettua Pohjois-Kaukaasian kanssa on elintarviketilanne käynyt toivottomaksi. Yli seitsemänsataa vaununlastia seisoo Pohjois-Kaukaasiassa pyörien päällä ja yli puolitoista miljoonaa puutaa on valmiiksi hankittuna, mutta yhteyksien katkeamisen vuoksi ei ole olemassa minkäänlaisia mahdollisuuksia niiden kuljettamiseksi enempää rautateitse kuin meritsekään (Kizljar ja Brjanskoje eivät ole meidän hallussamme). Tsaritsynin, Kotelnikovon ja Gashunskin seudulla on viljaa paljon, mutta se pitää korjata, ja Tshokprod[26] taas ei ole valmis eikä ole tähän mennessä kyennyt valmistautumaan siihen. Sato on korjattava, heinät on puristettava paaleiksi ja kuljetettava yhteen paikkaan, mutta Tshokprodilla ei ole paalituskoneita. On järjestettävä laajassa mitassa elonkorjuu, mutta Tshokprodin organisaattorit ovat osoittautuneet kerrassaan kelpaamattomiksi. Seurauksena on, että hankintatyö ontuu kummallakin jalallaan.

Kalatshin valtaaminen antoi meille muutamia kymmeniätuhansia puutia viljaa. Lähetin Kalatshiin 12 kuorma-autoa, ja heti kun saamme kuljetettua viljan rautatielle, lähetän sen Moskovaan. Elonkorjuu on kuitenkin käynnissä, sujuneeko se sitten hyvin tai huonosti. Toivon lähipäivinä saavani hankituksi muutamia kymmeniätuhansia puutia viljaa ja lähetän senkin Teille. Karjaa täällä on enemmän kuin tarvitaan, mutta heinää on sangen vähän, ja kun karjaa ei voida kuljettaa ilman heinää, niin sen lähettäminen suurissa

määrin käy mahdottomaksi. Olisi hyvä järjestää edes yksi säilyketehdas, perustaa teurastamo j.n.e. Mutta ikäväkseni en ole toistaiseksi voinut löytää asiaatuntevia ja aloitekykyisiä henkilöitä. Annoin Kotelnikovon valtuutetun tehtäväksi järjestää lihan suolaamisen suurissa määrin, työ on jo pantu alulle, tuloksiakin on, ja jos työ edistyy ja laajenee, niin saamme talveksi lihaa riittävästi (yksistään Kotelnikovon seudulle on kertynyt suurta nautakarjaa 40 tuhatta päätä). Astrakanissa on karjaa yhtä paljon kuin Kotelnikovossa, mutta paikallinen elintarvikeasiain komissariaatti ei tee mitään. Zagotoselin (maaseutuhankintojen) valtuutetut nukkuvat sikeätä unta, ja voidaan sanoa varmuudella, että lihaa he eivät saa hankituksi. Lähetin sinne valtuutettu Zalmajevin hankkimaan lihaa ja kalaa, mutta en ole vielä saanut häneltä tietoja.

Elintarvikkeiden alalla voidaan panna paljon suurempia toiveita Saratovin ja Samaran lääneihin, joissa viljaa on paljon ja joista arvelen Jakubovin retkikunnan voivan koota viljaa puoli miljoonaa puutaa, jopa enemmänkin.

Yleensä täytyy sanoa, että niin kauan, kun yhteyksiä Pohjois-Kaukaasian kanssa ei ole palautettu ennalleen, Tsaritsynin lohkoon ei voida (erikoisesti) panna toiveita (elintarvikkeiden alalla).

Teidän *J. Stalin*

Tsaritsyn,
elokuun 4 pnä 1918

Ensi kerran julkaistu vuonna 1931 Lenin kokoelmassa XVIII

KIRJE V. I. LENINILLE[27]

Kallis toveri Lenin!

On käynnissä taistelu Etelästä ja Kaspiasta. Jotta voitaisiin pitää hallussa koko tämä alue (ja se **voidaan** pitää hallussa), tarvitaan muutamia kevyitä torpeedoveneitä ja pari sukellusvenettä (yksityiskohtaisemmin kyselkää Artjomilta). Pyydän hartaasti, että Te murtaisitte kaikki esteet ja siten helpottaisitte — edistäisitte pyydetyn lähettämistä heti. Baku, Turkestan ja Pohjois-Kaukaasia tulevat olemaan (ehdottomasti!) meidän, jos tilaukset täytetään viipymättä.

Rintamalla asiamme luistavat hyvin. En epäile, etteivätkö ne ala luistaa vieläkin paremmin (kasakat hajaantuvat lopullisesti).

Puristan kalliin ja rakkaan Iljitshini kättä.

Teidän ***Stalin***

Elokuun 31 pnä 1918

Ensi kerran julkaistu vuonna 1938 aikakauslehdessä „Bolshevik" № 2

SÄHKÖSANOMA YLEISVENÄLÄISEN TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN PUHEENJOHTAJALLE SVERDLOVILLE

Saatuaan tiedon porvariston palkkarenkien konnamaisesta murhayrityksestä maailman suurinta vallankumousmiestä, proletariaatin koeteltua johtajaa ja opettajaa toveri Leniniä vastaan Pohjois-Kaukaasian sotilaspiirin Sotaneuvosto vastaa tuohon salakavalasti tehtyyn katalaan murhayritykseen järjestämällä avoimen, joukkoluontoisen ja järjestelmällisen terrorin porvaristoa ja sen asiamiehiä vastaan.

Stalin

Voroshilov

Tsaritsyn,
elokuun 31 pnä 1918

„Soldat Revoljutshii" (Tsaritsyn)
№ 21, syyskuun 1 pnä 1918

SÄHKÖSANOMA KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE

Tsaritsynin alueen neuvostosotajoukkojen hyökkäys on menestynyt hyvin: pohjoisessa on valloitettu Ilovljan asema; lännessä Kalatsh, Ljapitshev, Donin silta; etelässä Lashki, Nem'kovski, Demkin. Vihollinen on lyöty täydellisesti hajalle ja heitetty Donin taakse. Tsaritsynin asema on luja. Hyökkäys jatkuu.

Kansankomissaari ***Stalin***

Tsaritsyn,
syyskuun 6 pnä 1918

Julkaistu vuonna 1939 aikakauslehdessä „Proletarskaja Revoljutsija" № 1

SÄHKÖSANOMA TSARITSYNIIN RINTAMAN KOMENTAJALLE VOROSHILOVILLE

Kertokaa meiltä veljelliset terveiset Tsaritsynin rintaman sankarilliselle komennuskunnalle ja kaikille vallankumouksellisille sotajoukoille, jotka taistelevat uhrautuvasti työläisten ja talonpoikain vallan lujittamiseksi. Sanokaa heille, että Neuvosto-Venäjä panee ihastuksella merkille Hartshenkon ja Kolpakovin kommunististen ja vallankumouksellisten rykmenttien, Bulatkinin ratsuväen, Aljabjevin panssarijunien ja Volgan sotalaivueen sankariteot.

Kantakaa korkealla punaisia lippuja, viekää niitä rohkeasti eteenpäin, hävittäkää säälittä tilanherrain, kenraalien ja kulakkien vastavallankumous ja näyttäkää koko maailmalle, että Sosialistinen Venäjä on voittamaton.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov-Lenin

Kansankomissaari ja Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtaja

J. Stalin

Moskova,
syyskuun 19 pnä 1918

„Izvestija" № 205, syyskuun 21 pnä 1918

ETELÄRINTAMALLA

„Izvestija“ lehdelle annettu haastattelu

Etelärintamalle palaamisensa edellä kansallisuusasiain kansankomissaari toveri Stalin kertoi lehtemme edustajalle vaikutelmistaan tilanteesta Tsaritsynin rintamalla.

— Ennen kaikkea, sanoi toveri **Stalin**, on pantava merkille kaksi ilahduttavaa ilmiötä: ensimmäinen — rintaman selustassa on työläisten keskuudesta noussut hallintomiehiä, jotka osaavat ei vain agitoida Neuvostovallan puolesta, vaan myöskin rakentaa valtiota uusille, kommunistisille perustoille, ja toinen — on ilmaantunut uusi päällikkökunta upseereista, jotka ovat lähtöisin sotamiesten keskuudesta ja saaneet käytännöllisen koulutuksen imperialistisessa sodassa, ja tähän päällikkökuntaan Punaisen Armeijan sotamiehet luottavat täydellisesti.

Sen murroksen seurauksena, mikä on tapahtunut väestön mielialoissa, joka on käsittänyt aseisiin tarttumisen välttämättömyyden vastavallankumouksellisten rosvojoukkoja vastaan, mobilisatio sujuu mainiosti.

Kaikissa joukko-osastoissamme vallitsee luja kuri. Puna-armeijalaisten ja päällikkökunnan väliset suhteet ovat mitä parhaimmat.

— Miten on elintarvikekysymyksen laita armeijassa?

— Sellaista kysymystä meillä armeijassa ei oikeastaan ole olemassakaan. Itse rintamalohkojen asettamien keskusvarastojen joustavan systeemin ansiosta rintama ei kärsi puutetta elintarvikkeista. Nykyään puna-armeijalaisen päivittäiseen annokseen kuuluu 2 naulaa leipää sekä lihaa, perunoita ja kaalia. Rintaman koko elintarvikehuoltoa johtaa Tasavallan Korkeimman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston sotilasmuonitustoimikunta, joka onkin järjestänyt rintamajoukkojen säännöllisen huoltamisen.

Agitatiota harjoitetaan rintamalla, sanoo toveri **Stalin**, levittämällä sanomalehtiä „Soldat Revoljutsii“ [28] ja „Borjba“ [29] sekä kirjasia, lentolehtisiä j.n.e. Sotajoukkojen keskuudessa vallitsee reipas ja voitonvarma mieliala.

Suurena epäkohtana armeijamme vaatettamisessa on se, ettei sotilaita varten ole määrättyä sotilaspukua. Olisi toivottavaa, että mahdollisimman pian suunniteltaisiin ja hyväksyttäisiin uusi sotilaspukumalli ja otettaisiin se viipymättä käyttöön rintamalla.

Toimeenpanevan Keskuskomitean viime dekreetillä puna-armeijalaisten ja kokonaisten joukko-osastojen palkitsemisesta sankariteoista, antamalla ensinmainituille ansiomerkkejä ja viimemainituille lippuja, on, toveri **Stalinin** sanojen mukaan, valtava merkitys.

Jo aikaisemminkin, ennen tämän dekreetin julkaisemista, ne joukko-osastot, jotka olivat saaneet vallankumouksellisia lippuja, taistelivat sen jälkeen kuin leijonat.

Mitä tulee vastassamme oleviin vihollisjoukko-osastoihin, niin niistä 90% on niinsanottuja muualtatulleita, suureksi osaksi ukrainalaisia ja vapaaehtoisia upseereita. Kasakoita ei ole 10%:a enempää. Vihollisen etevämmyytenä on se, että sillä on kevyttä ratsuväkeä, joka meillä on toistaiseksi muodostumistilassaan.

Lopuksi on sanottava, että samaan aikaan kun meillä tapahtuu rintamajoukkojen sisäinen yhdistyminen ja lujittuminen, niin vihollisella tapahtuu täydellinen hajaantuminen.

„Izvestija" № 205,
syyskuun 21 pnä 1918

TOSIASIAIN LOGIIKKAA

(Menshevikkien Keskuskomitean „Teesien" johdosta)

Meille on toimitettu asiakirja, jonka nimenä on: menshevikkipuolueen „Keskuskomitean teesit ja päätöslauselma" (lokakuun 17—21 pnä 1918). Tässä asiakirjassa tehdään yhteenveto Neuvostovallan toiminnasta vuoden 1917 lokakuun jälkeen ja hahmotellaan eräänlainen tulevaisuusnäköala, jolla on nähtävästi tärkeä merkitys menshevikkipuolueen kehitykselle. Mutta kaikkein arvokkainta asiakirjassa ovat johtopäätökset, jotka kumoavat menshevismin koko käytännön vallankumousvuoden ajalta. Lykäten „Teesien ja päätöslauselman" erittelemisen toiseen kertaan me katsomme kuitenkin tarpeelliseksi kertoa nyt heti lukijalle eräistä vaikutelmistamme.

I

LOKAKUUN KUMOUKSESTA

Tämä oli tasan vuosi sitten. Maa nääntyi imperialistisen sodan ja taloudellisen rappiotilan taakan alla. Uupunut, paljon kärsinyt rintama ei kyennyt enää taistelemaan. Mutta samaan aikaan englantilaiset

imperialistit (Buchanan!) kietoivat maata yhä enemmän pauloihinsa pyrkien kaikin keinoin pitämään sen imperialistisen sodan puitteissa. Luovutettiin Riika[30] ja valmisteltiin Pietarin luovuttamista vain sitä varten, jotta olisi voitu todistaa sodan ja sotilasdiktatuurin välttämättömyys. Porvaristo käsitti kaiken tuon ja pyrki avoimesti sotilasdiktatuuriin, vallankumouksen murskaamiseen.

Mitä tekivät tuohon aikaan bolshevikit?

Bolshevikit valmistautuivat kumoukseen. Heidän mielestään ainoana ulospääsynä sodan ja taloudellisen rappion umpikujasta oli se, että proletariaatti valtaa vallan. Ilman sellaista kumousta ei heidän mielestään ollut ajateltavissa eronteko imperialismista ja Venäjän vapauttaminen sen kynsistä. He kutsuivat koolle Neuvostojen edustajakokouksen ainoana vallanperijänä maassa.

Ensiksi vallankumous, sitten — rauha!

Mitä tekivät tuohon aikaan menshevikit?

He julistivat bolshevikkien „hankkeen“ „vastavallankumoukselliseksi seikkailuksi“. Neuvostojen edustajakokousta he pitivät tarpeettomana ja jarruttivat sitä, ja itse Neuvostot taas he julistivat „vanhentuneiksi parakeiksi“, jotka joutavat purettaviksi. Neuvosto-„parakkien“ tilalle he ehdottivat „eurooppalais“-mallista „vankkaa rakennusta“ — esiparlamenttia[31], jossa he yhdessä Miljukovin kanssa laativat „radikaalisten agraari- ja talousreformien“ suunnitelmia. Imperialismista erontekemisen asemesta he ehdottivat mahdollisena ulospääsynä sodasta liittoutuneiden konferenssia Pariisissa. „Johdonmukaisena rauhanpolitiikkana“ he pitivät menshevikki Skobelevin osallistu-

mista tuohon konferenssiin ja menshevikki Axelrodin epäilyttäviä toimenpiteitä Scheidemannien, Renaudelien ja Hyndmanien edustajakokouksen koollekutsumiseksi.

Tuosta ajasta on kulunut vuosi. „Bolshevikkikumous“ on pystynyt pyyhkäisemään olemattomiin sisäisten ja ulkomaisten imperialistien konstikkaan koneiston. Entinen imperialistinen sota on Venäjän osalta siirtynyt muistelmien alalle. Venäjä on vapautunut imperialismin ikeestä. Se toteuttaa ja aikoo edelleenkin toteuttaa omaa riippumatonta ulkopolitiikkaansa. Nykyään on kaikille selvää, että ilman Lokakuun kumousta Venäjä ei olisi päässyt pois imperialistisen sodan umpikujasta, talonpojat eivät olisi saaneet maata eivätkä työläiset olisi tehtaiden isäntiä.

Mutta mitä puhuvat meille menshevikit, heidän Keskuskomiteansa **nykyään?** Kuulkaa:

„Vuoden 1917 lokakuussa suoritettu bolshevikkikumous on historiallisesti välttämätön, koska se, repiessään rikki työtätekevien joukkojen ja kapitalistiluokkien väliset siteet, ilmaisi työtätekevien joukkojen pyrkimyksen alistaa vallankumouksen suunta kokonaisuudessaan niiden eduille, jota ilman ei olisi ollut ajateltavissa Venäjän vapauttaminen liittoutuneen imperialismin puristuksesta, johdonmukaisen rauhanpolitiikan toteuttaminen, agraarireformin radikaalinen täytäntöönpano ja koko talouselämän säännösteleminen valtion taholta kansanjoukkojen etuja vastaavasti, ja koska vallankumouksen tällä kaudella oli suuntana voimistaa myös sen vaikutuksen kantavuutta, mikä Venäjän vallankumouksella oli maailman tapahtumain kulkuun“ (kts. „Teesit ja päätöslauselma“).

Sillä tavalla puhuu nykyään menshevikkien Keskuskomitea.

Se on uskomatonta, mutta totta. Osoittautuu, että „bolshevikkikumous on historiallisesti välttämätön“, „jota ilman ei olisi ollut ajateltavissa Venäjän vapauttaminen liittoutuneen imperialismin puristuksesta“, „johdonmukaisen rauhanpolitiikan toteuttaminen“, „agraarireformin radikaalinen täytäntöönpano“ ja „koko talouselämän säännösteleminen valtion taholta kansanjoukkojen etuja vastaavasti“.

Mutta tämähän on sitä samaa, mitä bolshevikit jo vuosi sitten teroittivat mieliin ja mitä vastaan menshevikkien Keskuskomitea niin kiivaasti taisteli!

Niin, aivan samaa.

Eikö totta: elämä kouluttaa ja oikaisee vieläpä kaikkein paatuneimpiakin. Se on kaikkivoipa ja ottaa aina omansa mistään huolimatta...

II

PROLETARIAATIN DIKTATUURISTA

Tämä oli noin kymmenen kuukautta sitten. Kokoontui Perustava kokous. Täydellisesti hajalle lyödyt porvarilliset vastavallankumoukselliset kokosivat uudelleen voimiaan ja hieroskelivat käsiään nauttien ennakolta Neuvostovallan „tuhosta“. Ulkomainen imperialistinen (liittolaisvaltojen) lehdistö tervehti Perustavaa kokousta. Menshevikit ja eserrät järjestivät „yksityisiä“ neuvotteluja ja laativat suunnitelman vallan siirtämiseksi Neuvostoilta Perustavalle kokoukselle, „Venäjänmaan isännälle“. „Rehellisen kokoomuksen“ uudelleensyntymisen ja bolshevikkien „virheiden“ poistamisen aave leijaili ilmassa.

Mitä tekivät silloin bolshevikit?

He jatkoivat jo aloitettua proletariaatin vallan lujittamisen työtä. He olivat sitä mieltä, että historia on tuominnut häviöön „rehellisen kokoomuksen“ ja sen elimen, porvarillis-demokraattisen Perustavan kokouksen, sillä he tiesivät, että maailmaan oli syntynyt uusi voima — proletariaatin valta, ja uusi hallitusmuoto — Neuvostojen Tasavalta. Vuoden 1917 alussa Perustavan kokouksen tunnus oli edistyksellinen, ja bolshevikit kannattivat sitä. Vuoden 1917 lopulla, Lokakuun kumouksen jälkeen, Perustavan kokouksen tunnus muuttui taantumukselliseksi, sillä se lakkasi vastaamasta taistelevien poliittisten voimien uutta suhdetta maassa. Bolshevikit olivat sitä mieltä, että Euroopan imperialistisen sodan ja Venäjän voittoisan proletaarisen vallankumouksen tilanteessa on ajateltavissa vain kaksi valtaa: proletariaatin diktatuuri, joka oli ottanut Neuvostojen Tasavallan muodon, tai porvariston diktatuuri sotilasdiktatuurin muodossa, — kaikki yritykset keskitien etsimiseksi ja Perustavan kokouksen uudelleensynnyttämiseksi johtavat kiertämättä vanhaan palaamiseen, taantumukseen, Lokakuun saavutusten hävittämiseen. Bolshevikeille oli epäilemätöntä, että porvarillinen parlamentarismi ja porvarillinen demokraattinen tasavalta ovat vallankumouksen jo läpikäymä aste...

Tuosta ajasta on kulunut kymmenen kuukautta. Perustava kokous, joka yritti hävittää Neuvostojen vallan, laskettiin hajalle. Maamme talonpojat eivät edes huomanneet hajallelaskemista, ja työläiset ottivat hajallelaskemisen vastaan riemuiten. Osa „Perustavan kokouksen“ kannattajista matkusti Ukrainaan ja kutsui avukseen saksalaisia imperialisteja taistele-

maan Neuvostoja vastaan. Toinen osa „Perustavan kokouksen“ kannattajista matkusti Kaukaasiaan ja rauhoittui turkkilaisten ja saksalaisten imperialistien syleilyssä. Kolmas osa „Perustavan kokouksen“ kannattajista matkusti Samaraan ja yhdessä englantilaisten ja ranskalaisten imperialistien kanssa alkoi sodan Venäjän työläisiä ja talonpoikia vastaan. Perustavan kokouksen tunnus muuttui täten poliittisten maallikkojen pyydystelemisen keinoksi ja lipuksi, joka verhosi sisäisiä ja ulkomaisia vastavallankumouksellisia heidän taistelussaan Neuvostoja vastaan.

Kuinka menshevikit käyttäytyivät tuona kautena? He taistelivat Neuvostovaltaa vastaan kannattamalla koko ajan vastavallankumoukselliseksi muuttunutta Perustavan kokouksen tunnusta.

Mutta mitä puhuvat meille menshevikit, heidän Keskuskomiteansa **nykyään?** Kuulkaa:

Se „hylkää kaikenlaisen poliittisen yhteistoiminnan demokratialle vihamielisten luokkien kanssa ja kieltäytyy osallistumasta kaikkiin, vaikka demokratiankin lipulla verhottuihin, hallitusyhdistelmiin, jotka perustuvat demokratian ja kapitalistisen porvariston „yleiskansallisiin“ kokoomuksiin tai riippuvaisuuteen ulkomaisesta imperialismista ja militarismista“ (kts. „Teesit“).

Ja edelleen:

„Kaupungin ei-proletaarisiin joukkoihin ja maaseudun työtätekeviin joukkoihin nojautuvan vallankumouksellisen demokratian kaikkia yrityksiä demokraattisen tasavallan palauttamiseksi aseellisessa taistelussa Neuvostohallitusta ja sitä tukevia joukkoja vastaan on kansainvälisen tilanteen luonteen ja Venäjän demokraattisen pikkuporvariston poliittisen kypsymättömyyden vuoksi seurannut ja seuraa sellainen yhteiskunnallisten voimien uudelleenryhmittyminen, joka murtaa demokraattisen järjestelmän palauttamisen puolesta käytävän taistelun vallankumouksellisen

merkityksen ja johtaa vallankumouksen sosialististen perussaavutusten suoranaiseen uhkaamiseen. Pyrkimys päästä hinnalla millä hyvänsä sopimukseen kapitalistiluokkien kanssa ja käyttää valtataistelussa ulkomaista asetta riistää vallankumouksellisen demokratian politiikalta kaiken itsenäisyyden ja muuttaa sen noiden luokkien ja imperialististen kokoomusten välikappaleeksi" (kts. „Teesit ja päätöslauselma").

Lyhyemmin sanoen: kokoomus „hylätään" jyrkästi ja ilman varauksia, taistelu demokraattisen tasavallan ja Perustavan kokouksen puolesta tunnustetaan vastavallankumoukselliseksi, sillä se „johtaa vallankumouksen sosialististen perussaavutusten suoranaiseen uhkaamiseen".

On vain yksi johtopäätös: Neuvostojen valta, proletariaatin diktatuuri on ainoa mahdollinen vallankumouksellinen valta Venäjällä.

Mutta tämähän on sitä samaa, mitä bolshevikit ovat niin kauan teroittaneet mieliin ja mitä vastaan menshevikit vielä eilen taistelivat.

Niin, aivan samaa.

Eikö totta: tosiasiain logiikka on kaikkea muuta, myös menshevististä logiikkaa voimakkaampaa...

III

PIKKUPORVARILLISTA SEKASOTKUA

Siis:

Tosiasia on, että vuoden kestäneen taistelun jälkeen bolshevikkien „seikkailupolitiikkaa" vastaan menshevikkien Keskuskomitean on pakko tunnustaa vuoden 1917 lokakuun „bolshevikkikumouksen" „historiallinen välttämättömyys".

Tosiasia on, että pitkäaikaisen taistelun jälkeen Perustavan kokouksen ja „rehellisen kokoomuksen“ puolesta menshevikkien Keskuskomitean oli, joskin vastahakoisesti ja vastaan tenäten, kuitenkin pakko tunnustaa „yleiskansallisen“ kokoomuksen kelpaamattomuus ja „demokraattisen järjestelmän palauttamisen“ ja Perustavan kokouksen puolesta käytävän taistelun vastavallankumouksellisuus.

Totta kyllä, tuo tunnustus tehtiin vuoden myöhästyneenä, sen jälkeen kun totuudesta, että Perustavan kokouksen tunnus oli luonteeltaan vastavallankumouksellinen ja Lokakuun kumous historiallisesti välttämätön, oli tullut yleinen, kulunut puheenparsi, — niin myöhästyneenä, että se ei ole lainkaan sopivaa menshevikkien Keskuskomitealle, joka pitää itseään johtavana tekijänä vallankumouksessa. Mutta sellainen on menshevikkien kohtalo: he eivät jää ensi kertaa jälkeen tapahtumainkulusta, ja luulemme, etteivät he viimeistä kertaa yritä komeilla bolshevikkien vanhoissa housuissa...

Voitaisiin luulla, että menshevikkien Keskuskomitean tuollaisen tunnustuksen jälkeen vakavalaatuisille erimielisyyksille ei enää ole sijaa. Niin siinä olisi käynytkin, ellemme olisi tekemisissä menshevikkien Keskuskomitean, vaan johdonmukaisten vallankumouksellisten kanssa, jotka kykenevät ajattelemaan asian loppuun asti ja pääsemään asioissa selvyyteen. Mutta siinähän se onnettomuus onkin, että tässä tapauksessa me olemme tekemisissä pikkuporvarillisten intelligenttien puolueen kanssa, jotka ikuisesti horjuvat proletariaatin ja porvariston, vallankumouksen ja vastavallankumouksen välillä. Siitä johtuu kier-

tämätön ristiriita sanojen ja tekojen välillä, mielipiteiden ainainen epävarmuus ja horjunta.

Haluatteko ihailla! Menshevikkien Keskuskomitea, näettekös:

„Pitää edelleenkin kansanvaltaa, millään rajoittamatonta demokratiaa sinä ainoana valtiomuotona, jonka vallitessa proletariaatin yhteiskunnallinen vapautus voidaan sekä valmistella että toteuttaa. Vapaasti valitun täysivaltaisen Perustavan kokouksen järjestämässä demokraattisessa tasavallassa, yleisessä ja yhtäläisessä äänioikeudessa j.n.e. se näkee ei vain millään korvaamattoman keinon näiden joukkojen kasvattamiseksi poliittisesti ja proletariaatin yhdistämiseksi luokkakantaisesti omian etujensa lipun alla, vaan myöskin perustan, jolla proletariaatti, joka yksistään on sosialistinen, voi kehittää omaa yhteiskunnallista luomistyötään“ (kts. „Teesit ja päätöslauselma“).

Se on uskomatonta, mutta totta. Toisaalta „demokraattisen järjestelmän palauttamisen puolesta käytävä taistelu“ kuulemma „johtaa vallankumouksen sosialististen perussaavutusten suoranaiseen uhkaamiseen“, minkä vuoksi se julistetaankin vastavallankumoukselliseksi, toisaalta menshevikkien Keskuskomitea asettuu „edelleenkin“ kannattamaan jo haudattua „täysivaltaista Perustavaa kokousta“! Tai ehkä menshevikkien Keskuskomitea aikoo saada „Perustavan kokouksen“ aikaan ilman „aseellista taistelua“? Mutta mitä on siinä tapauksessa tehtävä „bolshevikkikumouksen historialliselle välttämättömyydelle“, joka kumous viskasi pois „täysivaltaisen Perustavan kokouksen“?

Tai vielä edelleen. Menshevikkien Keskuskomitea ei vaadi enempää eikä vähempää kuin:

„Poliisipakkotoimenpiteiden erikoiselinten ja erikoistribunaalien lakkauttamista“ ja „poliittisen ja taloudellisen terrorin lopettamista“ (kts. „Teesit ja päätöslauselma“).

Toisaalta tunnustetaan proletariaatin diktatuurin „historiallinen välttämättömyys“, jonka kutsumuksena on porvariston vastarinnan tukahduttaminen, toisaalta vaaditaan eräiden sangen tärkeiden vallan välineiden lakkauttamista, joita ilman tuo tukahduttaminen ei ole ajateltavissakaan! Mutta mitä on siinä tapauksessa tehtävä Lokakuun vallankumouksen saavutuksille, jota vastaan porvaristo taistelee kaikin voimin, vieläpä järjestämällä terroritekojakin ja rosvosalaliittoja? Kuinka voidaan tunnustaa Lokakuun kumouksen „historiallinen välttämättömyys“ tunnustamatta siitä johtuvia kiertämättömiä tuloksia ja seurauksia?! Voikohan menshevikkien Keskuskomitea milloinkaan selviytyä tuosta pikkuporvarillisesta sekasotkusta?

IV

ENTÄ EDELLEEN?

Se muuten yrittää siitä selviytyä. Kuulkaa:

„Pitäen kiinni tehtävästä palauttaa vallankumouksen saavutusten perustalla Venäjän yhtenäisyys ja riippumattomuus demokratian omilla voimilla ja ollen siten hyväksymättä mitään ulkomaisten kapitalistien puuttumista Venäjän sisäisiin asioihin“ menshevikkipuolue „on poliittisesti solidaarinen Neuvostohallituksen kanssa, koska se on lujasti Venäjän alueen vapauttamisen kannalla erikoisesti ulkomaisesta miehitysvallasta ja esiintyy noita ei-proletaarisen demokratian yrityksiä vastaan laajentaa tuota miehitystä tai säilyttää se. Mutta tämä poliittinen solidaarisuus suhteessa imperialistiseen puuttumiseen voisi johtaa Neuvostohallituksen niiden sotatoimien suoranaiseen tukemiseen, jotka on suunnattu Venäjän miehitettyjen alueiden vapauttamiseen, vain siinä tapauksessa, jos tämä hallitus ilmaisisi käytännössä valmeutta järjestää suhteensa reunamaiden ei-bolshevistisen

demokratian kanssa keskinäisen sopimuksen eikä tukahduttamisen ja terrorin perustalle" (kts. „Teesit ja päätöslauselma").

Siis, taistelusta Neuvostovaltaa vastaan — „sopimukseen" sen kanssa.

„Poliittinen solidaarisuus Neuvostohallituksen kanssa"... Me emme tiedä, minkälainen on tämän solidaarisuuden täydellisyyden aste, mutta tarvinneeko sanoa, että bolshevikit eivät tule vastustamaan menshevikkien Keskuskomitean solidaarisuutta Neuvostovallan kanssa? Me käsitämme täydellisesti, mikä ero on solidaarisuudella Neuvostohallituksen kanssa ja solidaarisuudella esimerkiksi Samarassa oleskelevien „Perustavan kokouksen" jäsenten kanssa.

„Neuvostohallituksen sotatoimien suoranainen tukeminen"... Me emme tiedä, minkälaisen määrän sotajoukkoja menshevikkien Keskuskomitea voisi antaa Neuvostovallan käytettäväksi, minkälaisilla sotavoimilla se voisi rikastuttaa Neuvostoarmeijaa, mutta tarvinneeko todistella, että bolshevikit voisivat vain tervehtiä Neuvostovallan sotilaallista tukemista? Me käsitämme täydellisesti sen eron suuruuden, mikä on Neuvostohallituksen sotilaallisella tukemisella ja esimerkiksi menshevikkien osallistumisella kerenskiläiseen „puolustusneuvotteluun" [32] imperialistisen sodan aikana.

Kaikki se on totta. Mutta kokemus on opettanut meitä olemaan uskomatta ihmisiin vain sanan perusteella, me olemme tottuneet arvostamaan puolueita ja ryhmiä ei vain niiden päätöslauselmien perusteella, vaan ennen kaikkea niiden tekojen perusteella.

Mutta minkälaisia ovat menshevikkien teot?

Ukrainassa menshevikit eivät ole tähän mennessä katkaisseet välejään Skoropadskin vastavallankumouksellisen hallituksen kanssa, vaan taistelevat kaikin keinoin Ukrainan neuvostoaineksia vastaan ja tukevat siten sisäisten ja ulkomaisten imperialistien herruutta etelässä.

Kaukaasiassa menshevikit ovat jo aikoja sitten menneet liittoon tilanherrojen ja kapitalistien kanssa ja julistettuaan pyhän sodan Lokakuun kumouksen kannattajille kutsuneet avukseen saksalaisia imperialisteja.

Uralilla ja Siperiassa menshevikit, solidarisoiduttuaan englantilaisten ja ranskalaisten imperialistien kanssa, ovat teoissa auttaneet ja auttavat edelleenkin Lokakuun vallankumouksen saavutusten hävittämistä.

Krasnovodskissa menshevikit ovat avanneet englantilaisille imperialisteille Taka-Kaspian alueen ovet tehden siten heille helpommaksi Neuvostovallan murskaamisen Turkestanissa.

Lopuksi, eräs osa Euroopan Venäjän menshevikeistä julistaa „aktiivisen“ „taistelun“ välttämättömyyttä Neuvostovaltaa vastaan, järjestää vastavallankumouksellisia lakkoja armeijamme selustassa sen vuodattaessa vertaan sodassa Venäjän vapauttamiseksi ja tekee siten mahdottomaksi menshevikkien Keskuskomitean julistaman „Neuvostohallituksen sotatoimien tukemisen“ toteuttamisen.

Kaikki nämä menshevismin epäsosialistiset ja vastavallankumoukselliset ainekset Venäjän keskiosassa ja reunamaissa ovat pitäneet itseään tähän asti ja pitävät edelleenkin sen menshevikkipuolueen jäseninä, jonka Keskuskomitea julistaa nykyään juhlalli-

sesti „poliittista solidaarisuuttaan“ Neuvostovallan kanssa.

Me kysymme:

1) Kuinka menshevikkipuolueen Keskuskomitea suhtautuu menshevismin edellämainittuihin vastavallankumouksellisiin aineksiin?

2) Aikooko se katkaista päättävästi ja lopullisesti välinsä niiden kanssa?

3) Onko se ottanut tähän suuntaan edes ensimmäisen askeleen?

Kaikki nämä ovat kysymyksiä, joihin emme löydä vastausta menshevikkien Keskuskomitean „päätöslauselmasta“ emmekä menshevikkien käytännöllisestä toiminnasta.

Mutta kuitenkin on epäilemätöntä, että vain päättäväinen eronteko menshevismin vastavallankumouksellisista aineksista voisi viedä eteenpäin menshevikkien Keskuskomitean nykyään julistaman „keskinäisen sopimuksen“ toteuttamista.

„Pravda“ № 234,
lokakuun 29 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin

PUHE TYÖVÄEN, SOTILAIDEN JA TALONPOIKAIN EDUSTAJAIN MOSKOVAN NEUVOSTON TÄYSISTUNNOSSA ETELÄRINTAMAN TILANTEESTA

lokakuun 29 pnä 1918

(Sanomalehtiselostus)

— Todistelemattakin on selvää, sanoo toveri **Stalin**, että Neuvosto-Venäjän voimat kasvavat,— siitä puhuvat riittävästi sen menestykset. Mutta Neuvosto-Venäjän viholliset eivät ole milloinkaan ennen yrittäneet niin sitkeästi lannistaa meitä kuin nyt. Neuvosto-Venäjän vihollisten suunnitelmana oli riistää siltä rikkaimmat vilja-alueet ja pakoittaa se antautumaan taistelutta. 5—6 kuukautta sitten tämän suunnitelman toteuttamispaikoiksi valittiin Samara ja Siperia. Kaksi viime kuukautta osoitti vihollisillemme, että tuo heidän suunnitelmansa ei ole toteutettavissa. Nyt he yrittävät aloittaa tuon seikkailun uudestaan etelässä. Etelällä on suuri vetovoima. Siellä on ainakin 150 miljoonaa puutaa vapaata viljaa. Hiiltä siellä on satojatuhansia puutia. Vielä suurempi merkitys on etelä-Venäjällä strategisessa suhteessa. Se on alue, jossa muodostuu uusi kansainvälinen solmu. Se näkyy siellä tapahtuvasta toiminnasta. Jekaterinodarissa on muodostunut uusi, Krasnovin johtama hallitus. Siellä on yhdistynyt kolme armeijaa. Pyrkiessään saamaan haltuunsa etelän vastavallankumoukselliset suuntaavat

pääiskunsa Tsaritsyniin. Elokuussa Krasnov antoi päiväkäskyn Tsaritsynin valtaamisesta. Päiväkäsky ei tullut täytetyksi, ja Krasnovin armeijan piti pelastautua pakenemalla. Lokakuussa Krasnov antoi uuden päiväkäskyn: on vallattava Tsaritsyn lokakuun 15 päivään mennessä hinnalla millä hyvänsä ja yhdyttävä tshekkoslovakialaisten kanssa. Taisteluun heitettiin monien kenraalien yhdistettyjä armeijoita, vähintään 40 rykmenttiä. Siitä huolimatta kenraalien piti pelastautua pakenemalla, ja vieläpä niin kiireesti, että eräs heistä hävitti toisen saappaansa. (Naurua.) Vasta silloin kenraalit käsittivät, että meidän armeijamme on todellinen ja yhä kasvava voima, josta suoriutuminen on heille ylivoimaista.

Missä on armeijamme voima? Miksi se niin osuvasti lyö vihollisia?

Armeijamme voima on sen tietoisuudessa ja kurissa. Tietoisuus ja proletaarinen kuri — siinä on eräs Etelärintamalla saavuttamamme menestyksen syistä.

Toinen syy on uuden, punaisen upseeriston ilmaantuminen. Suurimmalta osaltaan siihen kuuluu entisiä sotamiehiä, jotka ovat saaneet taistelukasteen monissa taisteluissa ja tuntevat hyvin sotataidon. He johtavat sotajoukkojamme voittoon.

Sellaisia ovat tärkeimmät tekijät, joista armeijamme menestys johtuu. Ja siksi ajattelen, että mustat rosvojoukot eivät milloinkaan voi voittaa armeijaamme etelässä.

„Izvestija" № 237,
lokakuun 30 pnä 1918

ETELÄ-VENÄJÄSTÄ

„Pravda“ lehdelle annettu haastattelu

Kansankomissaari **Stalin**, joka hiljattain palasi komennukselta, kertoi kirjeenvaihtajallemme vaikutelmistaan Etelärintaman tilanteesta.

ETELÄRINTAMAN TÄRKEYS

Etelärintaman tärkeydestä puhuu jo **yksistään sen strateginen sijaintikin** Donin vastavallankumouksen ja astrakanilaisten, uralilaisten ja tshekkoslovakialaisten rosvojoukkojen välissä. Englantilaisen vaikutusalueen läheisyys (Enseli, Krasnovodsk) vain suurentaa tuota merkitystä. Etelä-Venäjän rikkaudet (vilja, nafta, hiili, karja, kala) jo sellaisenaan kiihdyttävät imperialististen rosvojen pohjatonta ruokahalua, jotka yrittävät reväistä Venäjästä irti tämän tärkeän kolkan. Sitä paitsi on epäilemätöntä, että kun syksy tulee ja samaralaisesta seikkailusta on tehty loppu, niin sotatoimien painopiste siirtyy etelään. Siitä muuten johtuukin se „kuumeinen“ työ, jota etelän vastavallankumoukselliset nykyään tekevät kyhäten kiireesti kokoon uutta (aivan uutta!) „yleisvenäläistä

hallitusta“ tsaarin rengeistä — Shipovista, Sazonovista ja Lukomskista, yhdistäen Krasnovin, Denikinin ja Skoropadskin rosvojoukkoja yhdeksi armeijaksi, kutsuen avuksi Englantia j.n.e.

TSARITSYN ISKUN KESKEISENÄ KOHTEENA

Vihollisen voimakkaimman tulituksen kohteena on Tsaritsyn. Ja se on ymmärrettävää, sillä Tsaritsynin valtaaminen ja yhteyksien katkaiseminen etelään turvaisi vihollisten kaikkien tehtävien täyttämisen: se yhdistäisi Donin vastavallankumoukselliset Astrakanin ja Uralin kasakkasotajoukkojen huippukerrosten kanssa ja loisi vastavallankumouksen yhtenäisen rintaman Donilta tshekkoslovakialaisiin saakka; se lujittaisi etelän ja Kaspian seudut sisäisten ja ulkomaisten vastavallankumouksellisten käsiin; se saattaisi Pohjois-Kaukaasian neuvostosotajoukot avuttomaan tilaan...

Tämä pääasiallisesti selittääkin sen itsepintaisuuden, jolla etelän valkokaartilaiset yrittävät vallata Tsaritsynin.

Krasnov antoi jo elokuussa päiväkäskyn: „On vallattava Tsaritsyn“. Krasnovin rosvojoukot syöksyivät raivokkaasti rintamaamme vastaan ja yrittivät murtaa sen, mutta meidän Punainen Armeijamme löi ne takaisin ja ajoi Donin taakse.

Lokakuun alussa annettiin Tsaritsynin valtaamisesta uusi päiväkäsky. Tällä kertaa sen antoi jo Rostovin vastavallankumouksellinen kasakkakokous. Vihollinen keskitti vastaamme vähintään neljäkymmentä rykmenttiä, jotka oli koottu Donilta, Kievistä (Skoropadskin upseerirykmentit!) ja Kubanilta (Aleksejevin „vapaaehtoiset“!). Mutta Punaisen Armeijamme

rautaisella kädellä krasnovilaiset rosvojoukot lyötiin tälläkin kerralla takaisin, ja sen yhteydessä sotajoukkomme piirittivät ja löivät hajalle kokonaisen joukon vihollisrykmenttejä, jotka jättivät sotasaaliiksemme tykkejä, konekiväärejä ja kiväärejä. Kenraalien Mamontovin, Antonovin, Popovin, Tolkushkinin ja kokonaisen everstijoukon oli turvauduttava pakoon pelastuakseen.

MISSÄ ON ARMEIJAMME VOIMA?

Armeijamme menestysten selityksenä on ennen kaikkea sen tietoisuus ja kuri. Krasnovin sotamiehille on ominaista tavaton tylsyys ja kehittymättömyys, täydellinen irrallisuus muusta maailmasta. He eivät tiedä, minkä puolesta taistelevat. „Meitä käskettiin ja siksi meidän on pakko taistella“, sanovat he kuulustelussa jouduttuaan vangiksi.

Meidän puna-armeijalaisemme ei ole lainkaan sellainen. Hän nimittää itseään ylpeydellä vallankumoussoturiksi, hän tietää, että hän ei taistele kapitalistien liikevoittojen, vaan Venäjän vapautuksen puolesta, hän tietää sen ja menee avoimin katsein rohkeasti taisteluun. Puna-armeijalaisten keskuudessa on pyrkimys järjestykseen ja kuriin niin voimakas, että he usein itse rankaisevat „tottelemattomia“ ja riittämättömän kurinalaisia tovereitaan.

Yhtä tärkeä merkitys on sillä, että entisistä sotilaista, jotka ovat saaneet taistelukasteen monissa taisteluissa, on muodostunut punaisten upseerien kokonainen kantajoukko. Nämä punaiset upseerit ovat armeijamme perussementtiä, joka sementoi sen yhtenäiseksi kurinalaiseksi elimistöksi.

Mutta armeijan voima ei johdu vain sen omista ominaisuuksista. Armeija ei voi tulla toimeen pitempää aikaa ilman vankkaa selustaa. Vahvaa rintamaa varten on välttämätöntä, että armeija saisi selustalta säännöllisesti täydennystä, sotatarvikkeita ja muonaa. Tässä suhteessa on ollut suuri merkitys sillä seikalla, että selustassa on ilmaantunut kyvykkäitä ja taitavia hallintomiehiä, pääasiassa eturivin työläisten keskuudesta, jotka työskentelevät tunnollisesti ja väsymättä mobilisation ja huollon alalla. Voidaan sanoa varmuudella, että ilman tällaisia hallintomiehiä Tsaritsynia ei olisi voitu pelastaa.

Kaikki tämä tekee armeijamme mahtavaksi voimaksi, joka pystyy murskaamaan vihollisen kaikenlaisen vastarinnan.

Kaikki kehittyy siihen suuntaan, että etelässä on muodostumassa uusi kansainvälinen solmu. „Uuden“ „yleisvenäläisen hallituksen„ ilmaantuminen Jekaterinodarissa Englannin käskyläisistä, kolmen vastavallankumouksellisen armeijan (Aleksejevin, Skoropadskin ja Krasnovin) yhdistyminen, jotka sotajoukkomme ovat jo kerran lyöneet Tsaritsynin edustalla, huhut Englannin otaksuttavasta asioihin puuttumisesta, Englannin harjoittama terekiläisten vastavallankumouksellisten huolto Enselistä ja Krasnovodskista — mikään tuosta ei ole satunnaista. Samarassa myttyynmennyt seikkailu yritetään nyt toistaa etelässä. Mutta niiltä tulee puuttumaan — ehdottomasti puuttumaan — se, jota ilman voitto on mahdoton, s.o. tulee puuttumaan armeija, joka uskoisi vastavallankumouksen likaiseen asiaan ja kykenisi taistelemaan loppuun asti. Yksi mahtava rynnistys on riittävä, jotta vastavallan-

kumouksellisten seikkailijoiden korttitalo luhistuu kasaan. Siitä on takeena armeijamme sankaruus, Krasnovin ja Aleksejevin „sotajoukkojen“ rappeutuminen, voimistuva kuohunta Ukrainassa, Neuvosto-Venäjän kasvava mahti ja lopuksi yhä voimistuva vallankumouksellinen liike Lännessä. Seikkailu etelässä päättyy samalla tavalla kuin se päättyi Samarassakin.

„Pravda“ № 235,
lokakuun 30 pnä 1918

LOKAKUUN KUMOUS

(Lokakuun 24 ja 25 päivä 1917 Pietarissa)

Tärkeimpinä tapahtumina, jotka jouduttivat Lokakuun kumousta, olivat: Väliaikaisen hallituksen aikomus luovuttaa (Riian luovuttamisen jälkeen) Pietari, Kerenskin hallituksen valmistautuminen muuttamaan Moskovaan, vanhan armeijan päällystön päätös Pietarin koko varuskunnan siirtämisestä rintamalle jättäen pääkaupungin suojattomaksi ja lopuksi Rodzjankon johtaman mustan edustajakokouksen[33] kuumeinen työ Moskovassa — työ vastavallankumouksen järjestämiseksi. Kaikki tuo yhdessä taloudellisen rappion lisääntymisen kanssa ja rintaman ollessa haluton sodan jatkamiseen teki välttämättömäksi nopean ja hyvin järjestetyn kapinan ainoana ulospääsynä muodostuneesta tilanteesta.

Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea päätti jo syyskuun lopussa ryhtyä mobilisoimaan puolueen kaikki voimat menestyksellisen kapinan järjestämiseksi. Tässä tarkoituksessa Keskuskomitea päätti järjestää Pietarissa Sotilaallisen vallankumouskomitean, saada aikaan sen, että Pietarin varusväki jätetään pääkaupunkiin, ja kutsua koolle Neuvostojen Yleisvenäläisen edustajakokouksen. Tällainen edustajakokous saattoi olla

ainoana vallanperijänä. Moskovan ja Pietarin edustajain Neuvostojen ennakolta valloittaminen, jotka olivat vaikutusvaltaisimpia selustassa ja rintamalla, sisältyi ehdottomasti kapinan järjestämisen yleiseen suunnitelmaan.

Keskuskomitean antamien ohjeiden mukaisesti puolueen Pää-äänenkannattaja „Rabotshi Putj"[34] alkoi julkisesti kutsua kapinaan valmistaen työläisiä ja talonpoikia ratkaisevaan taisteluun.

Ensimmäinen avoin yhteenotto Väliaikaisen hallituksen kanssa tapahtui bolshevikkien „Rabotshi Putj" lehden lakkauttamisen yhteydessä. Väliaikaisen hallituksen määräyksestä lehti lakkautettiin. Mutta Sotilaallisen vallankumouskomitean määräyksestä lehden julkaiseminen aloitettiin uudelleen vallankumouksellisin keinoin. Sinetit murrettiin ja Väliaikaisen hallituksen komissaarit poistettiin vartiopaikoilta. Tämä tapahtui lokakuun 24 päivänä.

Lokakuun 24 päivänä Sotilaallisen vallankumouskomitean komissaarit poistivat pakkokeinoin Väliaikaisen hallituksen edustajat monista mitä tärkeimmistä valtionlaitoksista, minkä tuloksena nämä laitokset joutuivat Sotilaallisen vallankumouskomitean käsiin, ja Väliaikaisen hallituksen koko koneisto saatettiin epäjärjestykseen. Tuon päivän (lokakuun 24) kuluessa Pietarin koko varusväki, kaikki rykmentit siirtyivät päättäväisesti Sotilaallisen vallankumouskomitean puolelle, — poikkeuksena olivat vain eräät upseerikoulut ja panssariosasto. Väliaikaisen hallituksen käyttäytymisessä ilmeni epäröimistä. Vasta illalla se alkoi miehittää siltoja iskupataljoonilla ja ehti sulkea liikenteeltä eräät sillat. Vastaukseksi tähän Sotilaallinen vallankumous-

komitea pani liikkeelle matruusit ja Viipurinpuolen punakaartilaiset, jotka karkoittivat silloilta iskupataljoonat ja miehittivät ne itse. Siitä hetkestä alkoi avoin kapina. Monta rykmenttiämme pantiin liikkeelle tehtävänään saartaa renkaaseen esikunnan ja Talvipalatsin sijaitsemisalue kokonaisuudessaan. Väliaikainen hallitus piti istuntoaan Talvipalatsissa. Panssariosaston siirtyminen Sotilaallisen vallankumouskomitean puolelle (myöhään yöllä lokakuun 24 pnä) joudutti kapinan menestyksellistä päättymistä.

Lokakuun 25 päivänä alkoi Neuvostojen edustajakokous, jolle Sotilaallinen vallankumouskomitea luovutti vallatun vallan.

Varhain lokakuun 26 päivän aamuna, sen jälkeen kun „Aurora“ oli tulittanut Talvipalatsia ja esikuntaa ja kun neuvostosotajoukkojen ja upseerikoululaisten välillä oli tapahtunut laukaustenvaihto Talvipalatsin edustalla, Väliaikainen hallitus antautui.

Kumouksen innoittajana oli alusta loppuun saakka toveri Leninin johtama puolueen Keskuskomitea. Vladimir Iljitsh asui silloin Pietarissa, Viipurinpuolella, konspiratiivisessa asunnossa. Lokakuun 24 päivän iltana hänet kutsuttiin liikkeen johtamista varten Smolnyyn.

Lokakuun kapinassa oli erikoisen suuri merkitys Itämeren laivaston matruuseilla ja Viipurinpuolen punakaartilaisilla. Näiden miesten verrattoman rohkeuden vuoksi Pietarin varusväen osuus rajoittui pääasiallisesti eturivin taistelijoiden moraaliseen ja osittain sotilaalliseen tukemiseen.

„Pravda“ № 241,
marraskuun 6 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin

LOKAKUUN KUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Kansallisuuskysymystä ei voida pitää jonain omintakeisena, kerta kaikkiaan määrättynä. Kansallisuuskysymyksen, joka on vain osa nykyisen järjestelmän muuttamista koskevasta yleiskysymyksestä, määräävät kokonaan maan yhteiskunnallinen tilanne ja maassa vallitsevan vallan luonne sekä yleensä koko yhteiskunnallisen kehityksen kulku. Tämä tulee erittäin selvästi ilmi vallankumouskaudella Venäjällä, jolloin kansallisuuskysymys ja kansallinen liike Venäjän reunamaissa muuttavat nopeasti ja kaikkien nähden sisältöään vallankumouksen kulusta ja tuloksista riippuen.

I

HELMIKUUN VALLANKUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Venäjän porvarillisen vallankumouksen kaudella (helmikuussa 1917) oli kansallisella liikkeellä reunamaissa porvarillisen vapausliikkeen luonne. „Vanhan valtakomennon“ vuosisatoja sortamat ja riistämät Venäjän kansallisuudet tunsivat ensi kertaa voimansa ja riensivät taisteluun sortajia vastaan. „Kansallisuus-

sorron lopettaminen" — se oli liikkeen tunnus. Venäjän reunamaat peittyivät tuokiossa „yleiskansallisilla" laitoksilla. Liikkeen johdossa oli kansallinen, porvarillis-demokraattinen sivistyneistö. „Kansalliset neuvostot" Latviassa, Eestissä, Liettuassa, Gruusiassa, Armeniassa, Azerbaidzhanissa, Pohjois-Kaukaasiassa, Kirgiisiassa ja Keski-Volgalla; „Rada" Ukrainassa ja Bielo-Venäjällä; „Sfatul-Tseri" Bessarabiassa; „Kurultai" Krimillä ja Bashkiiriassa; „autonominen hallitus" Turkestanissa, — siinä ne „yleiskansalliset" laitokset, joiden ympärille kansallinen porvaristo keräsi voimia. Kysymyksessä oli vapautuminen tsarismista, kansallisuussorron „perussyystä", ja kansallisten porvarillisten valtioiden muodostaminen. Kansakuntain itsemääräämisoikeus tulkittiin kansallisen porvariston oikeudeksi ottaa reunamaissa valta käsiinsä ja käyttää hyväkseen helmikuun vallankumousta „oman" kansallisen valtion muodostamiseksi. Vallankumouksen kehittäminen pitemmälle ei sisältynyt eikä voinut sisältyä yllämainittujen porvarillisten laitosten laskelmiin. Tällöin jätettiin ottamatta huomioon, että tsarismin tilalle tulee alaston, naamioimaton imperialismi ja että se, tuo imperialismi, on vielä voimakkaampi ja vaarallisempi kansallisuuksien vihollinen, että se on uuden kansallisuussorron perusta.

Tsarismin kukistaminen ja porvariston valtaantulo ei kuitenkaan johtanut kansallisuussorron hävittämiseen. Kansallisuussorron entisen karkean muodon tilalle tuli uusi, hiotumpi, mutta sitä vaarallisempi sortomuoto. Lvovin—Miljukovin—Kerenskin hallitus ei suinkaan ollut luopunut kansallisuussorron politiikasta, vaan vieläpä järjesti uuden hyökkäyksenkin

Suomea vastaan (eduskunnan hajoittaminen kesällä 1917) ja Ukrainaa vastaan (Ukrainan kulttuurilaitosten hävittäminen). Enemmänkin: tämä hallitus, joka luonnoltaan oli imperialistinen, kutsui väestöä jatkamaan sotaa uusien maiden, uusien siirtomaiden ja kansallisuuksien alistamiseksi. Tähän sitä ajoi, paitsi imperialismin sisäinen luonne, myöskin se seikka, että Lännessä oli vanhoja imperialistisia valtioita, jotka pyrkivät hillittömästi uusien maiden ja kansallisuuksien alistamiseen ja uhkasivat supistaa tuon hallituksen vaikutuspiiriä. Imperialististen valtioiden taistelu pienten kansallisuuksien alistamiseksi näiden valtioiden olemassaolon ehtona — sellainen kuva paljastui imperialistisen sodan kulussa. Tsarismin hävittäminen ja Miljukovin—Kerenskin hallituksen ilmaantuminen näyttämölle ei tuonut kerrassaan mitään parannusta tähän surkeaan kuvaan. On luonnollista, että mikäli reunamaiden „yleiskansalliset" laitokset ilmaisivat pyrkimystä valtiolliseen itsenäisyyteen, ne kohtasivat ylivoimaisen vastustuksen Venäjän imperialistisen hallituksen taholta. Mikäli ne taas, lujittaessaan kansallisen porvariston valtaa, jäivät kuuroiksi „omien" työläistensä ja talonpoikainsa tärkeimmille elineduille, ne aiheuttivat näiden keskuudessa nurinaa ja tyytymättömyyttä. Niinsanotut „kansalliset rykmentit" valoivat vain öljyä tuleen: ylhäältäpäin uhkaavaa vaaraa vastaan ne olivat voimattomia, alhaaltapäin uhkaavaa vaaraa ne taas vain lisäsivät ja syvensivät. „Yleiskansalliset" laitokset jäivät suojattomiksi ulkoapäin tulevia iskuja vastaan samoin kuin sisältäpäin uhkaavaa purkausta vastaan. Syntymässä olleet porvarilliset kansalliset valtiot alkoivat

lakastua ennenkuin olivat ehtineet edes puhjeta kukkaan.

Täten itsemääräämisperiaatteen vanha porvarillisdemokraattinen tulkinta muuttui luulotteluksi ja menetti vallankumouksellisen sisältönsä. Oli selvää, ettei sellaisissa oloissa voinut olla puhettakaan kansallisuussorron hävittämisestä eikä pienten kansallisten valtioiden itsenäisyyden pystyttämisestä. Kävi ilmeiseksi, että sorrettujen kansallisuuksien työtätekevien joukkojen vapautus ja kansallisuussorron hävittäminen eivät ole ajateltavissakaan ilman pesäeroa imperialismista, ilman „oman“ kansallisen porvariston kukistamista ja ilman sitä, että työtätekevät joukot itse ottavat vallan omiin käsiinsä.

Tämä tuli erittäin selvästi näkyviin Lokakuun kumouksen jälkeen.

II

LOKAKUUN VALLANKUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Helmikuun vallankumouksessa piili sovittamattomia sisäisiä ristiriitoja. Vallankumous suoritettiin työläisten ja talonpoikain (sotilaiden) ponnistuksilla, mutta vallankumouksen tuloksena valta siirtyikin porvaristolle eikä työläisille ja talonpojille. Suorittamalla vallankumouksen työläiset ja talonpojat tahtoivat tehdä lopun sodasta ja saada rauhan, kun taas valtaan noussut porvaristo pyrki käyttämään hyväkseen joukkojen vallankumouksellista innostusta sodan jatkamiseksi, rauhaa vastaan. Taloudellinen rappiotila maassa ja elintarvikepula vaativat pääomien ja teollisuuslaitosten pakkoluovuttamista työläisten hyväksi, tilan-

herrain maiden pakkoluovuttamista talonpoikain hyväksi, mutta Miljukovin—Kerenskin porvarillinen hallitus seisoi tilanherrain ja kapitalistien etujen vartiossa suojellen näitä päättävästi työläisten ja talonpoikain hyökkäysyrityksiltä. Se oli porvarillinen vallankumous, joka suoritettiin työläisten ja talonpoikain käsin riistäjien hyväksi.

Mutta maa riutui edelleenkin imperialistisen sodan, taloudellisen rappiotilan ja elintarvikepulan taakan alla. Rintama oli luhistumis- ja hajoamistilassa. Tehtaat alkoivat seisahtua. Maassa kasvoi nälänhätä. Helmikuun vallankumous sisäisine ristiriitoineen osoittautui ilmeisen riittämättömäksi „maan pelastamiseksi". Miljukovin—Kerenskin hallitus osoittautui ilmeisen kykenemättömäksi ratkaisemaan vallankumouksen peruskysymyksiä.

Oli välttämätön uusi, **sosialistinen** vallankumous maan johtamiseksi pois imperialistisen sodan ja taloudellisen rappiotilan umpikujasta.

Tämä vallankumous tuli Lokakuun kumouksen tuloksena.

Kukistamalla tilanherrain ja porvariston vallan ja panemalla sen tilalle työläisten ja talonpoikain hallituksen Lokakuun kumous ratkaisi yhdellä iskulla helmikuun vallankumouksen ristiriidat. Tilanherrain ja kulakkien kaikkivallan lopettaminen ja maan luovuttaminen maaseudun työtätekevien joukkojen käyttöön; tehtaiden pakkoluovuttaminen ja niiden antaminen työläisten haltuun; pesäero imperialismista ja rosvosodan lopettaminen; salaisten sopimusten julkaiseminen ja vieraiden alueiden anastamiseen tähtäävän politiikan paljastaminen; lopuksi, sorrettujen kansojen työtäteke-

vien joukkojen itsemääräämisen julistaminen ja Suomen riippumattomuuden tunnustaminen, — siinä ne perustoimenpiteet, jotka Neuvostovalta toteutti neuvostovallankumouksen alussa.

Se oli todella **sosialistinen** vallankumous.

Maan keskuksessa aloitettu vallankumous ei voinut pitkäksi aikaa jäädä sen alueen ahtaisiin puitteisiin. Voitettuaan keskuksessa sen oli pakostakin levittävä reunamaihin. Ja todellakin, vallankumousaalto vyöryi pohjoisesta heti kumouksen ensi päivistä alkaen yli koko Venäjän vallaten reunamaan toisensa jälkeen. Mutta siellä se törmäsi jo ennen Lokakuuta muodostuneiden „kansallisten neuvostojen" ja alue-„hallitusten" (Doni, Kubani, Siperia) patoa vasten. Asia oli niin, että nämä „kansalliset hallitukset" eivät halunneet kuulla puhuttavankaan sosialistisesta vallankumouksesta. Ollen luonteeltaan porvarillisia ne eivät lainkaan tahtoneet hävittää vanhaa, porvarillista järjestelmää, — päinvastoin, ne pitivät velvollisuutenaan sen säilyttämistä ja lujittamista kaikin voimin. Ollen olemukseltaan imperialistisia ne eivät lainkaan tahtoneet katkaista välejään imperialismin kanssa, — päinvastoin, ne olivat aina valmiit anastamaan ja alistamaan valtaansa „vieraiden" kansallisuuksien alueiden paloja ja palasia, jos siihen tarjoutui tilaisuus. Ei ole ihme, että „kansalliset hallitukset" reunamaissa julistivat sodan maan keskuksessa olevaa sosialistista hallitusta vastaan. Mutta kun ne olivat julistaneet sodan, ne muuttuivat luonnollisesti taantumuksen pesäkkeiksi, jotka vetivät ympärilleen kaiken sen, mikä Venäjällä oli vastavallankumouksellista. Kukapa ei tietäisi, että sinne, noihin pesäkkeisiin, alkoivat rientää

kaikki Venäjältä ulosheitetyt vastavallankumoukselliset ja että siellä, noiden pesäkkeiden ympärillä, he muodostivat „kansallisia“ valkokaartilaisrykmenttejään.

Mutta paitsi „kansallisia hallituksia“ reunamaissa on myöskin kansallisia työläisiä ja talonpoikia. Järjestyttyään jo ennen Lokakuun kumousta omiksi vallankumouksellisiksi edustajain Neuvostoiksi Venäjän keskiosassa olevien edustajain Neuvostojen malliin, he eivät olleet koskaan katkaisseet yhdyssiteitä pohjoisessa oleviin veljiinsä. Hekin pyrkivät voittamaan porvariston, hekin taistelivat sosialismin voiton puolesta. Ei ole ihme, että heidän selkkauksensa „omien“ kansallisten hallitusten kanssa kasvoi päivä päivältä. Lokakuun kumous vain lujitti reunamaiden työläisten ja talonpoikain liittoa Venäjän työläisten ja talonpoikain kanssa sytyttäen heissä uskon sosialismin voittoon. Sitä vastoin „kansallisten hallitusten“ sota Neuvostovaltaa vastaan kärjisti kansallisten joukkojen selkkausta näiden „hallitusten“ kanssa täydelliseen pesäeroon saakka niistä, avoimeen kapinaan niitä vastaan.

Täten muodostui koko Venäjän työläisten ja talonpoikain sosialistinen liitto Venäjän reunamaiden kansallis-porvarillisten „hallitusten“ vastavallankumouksellista liittoa vastaan.

Jotkut selittävät reunamaiden „hallitusten“ taistelun taisteluksi kansallisen vapautuksen puolesta Neuvostovallan „sydämetöntä sentralismia“ vastaan. Mutta se ei ole lainkaan totta. Yksikään valta maailmassa ei ole sallinut niin laajaa desentralismia, yksikään hallitus maailmassa ei ole antanut kansoille niin täydellistä kansallista vapautta kuin Neuvostovalta Venäjällä.

Reunamaiden „hallitusten“ taistelu on ollut ja pysyy porvarillisen vastavallankumouksen taisteluna sosialismia vastaan. Kansallinen lippu liitetään mukaan vain joukkojen pettämiseksi, kansanomaisena lippuna, joka on sopiva kansallisen porvariston vastavallankumouksellisten hankkeiden verhoamiseksi.

Mutta „kansallisten“ ja alue-„hallitusten“ taistelu ei ollut tasaväkistä. Jouduttuaan rynnäköidyiksi kahdelta taholta: ulkoapäin, Venäjän Neuvostovallan taholta, ja sisältäpäin, „omien“ työläistensä ja talonpoikainsa taholta, „kansallisten hallitusten“ oli pakko perääntyä heti ensimmäisten taistelujen jälkeen. Suomen työläisten ja torpparien[35] kapina ja porvarillisen „Senaatin“ pako; Ukrainan työläisten ja talonpoikain kapina ja porvarillisen „Radan“ pako; työläisten ja talonpoikain kapina Donilla, Kubanilla ja Siperiassa sekä Kaledinin, Kornilovin ja Siperian „hallituksen“ romahdus; Turkestanin köyhälistön kapina ja „autonomisen hallituksen“ pako; agraarivallankumous Kaukaasiassa ja Gruusian, Armenian ja Azerbaidzhanin „kansallisten neuvostojen“ täydellinen avuttomuus, — sellaisia ovat kaikille tunnetut tosiasiat, jotka osoittivat reunamaiden „hallitusten“ täydellisen eristyneisyyden „omista“ työtätekevistä joukoistaan. Kärsittyään perinpohjaisen tappion „kansallisten hallitusten“ oli „pakko“ pyytää apua „omia“ työläisiään ja talonpoikiaan vastaan Lännen imperialisteilta, noilta koko maailman kansallisuuksien ijänikuisilta sortajilta ja riistäjiltä.

Siten alkoi ulkomaisen puuttumisen ja reunamaiden miehittämisen kausi, joka vielä kerran paljasti „kansallisten“ ja alue-„hallitusten“ vastavallankumouksellisen luonteen.

Vasta silloin kävi kaikille ilmeiseksi, että kansallinen porvaristo ei pyri „kansansa“ vapauttamiseen kansallisuussorrosta, vaan se pyrkii kansastaan liikevoiton pusertamisen vapauteen, etuoikeuksiensa ja pääomiensa säilyttämisen vapauteen.

Vasta silloin kävi selväksi, että sorrettujen kansallisuuksien vapautuminen on mahdotonta ilman pesäeroa imperialismista, ilman sorrettujen kansallisuuksien porvariston kukistamista, ilman vallan siirtymistä näiden kansallisuuksien työtätekevien joukkojen käsiin.

Täten itse vallankumouksen kulku paljasti ja heitti syrjään itsemääräämisperiaatteen vanhan, porvarillisen käsityksen, jonka tunnuksena on: „Kaikki valta kansalliselle porvaristolle“. Itsemääräämisperiaatteen sosialistinen käsitys, jonka tunnuksena on: „Kaikki valta sorrettujen kansallisuuksien työtätekeville joukoille“, sai kaikki soveltamisoikeudet ja -mahdollisuudet.

Tehtyään lopun vanhasta, porvarillis-kansallisesta vapausliikkeestä Lokakuun kumous aloitti siten sorrettujen kansallisuuksien työläisten ja talonpoikain uuden, sosialistisen liikkeen aikakauden, liikkeen, joka on suunnattu kaikkea — siis myös kansallista — sortoa vastaan, „oman“ ja vieraan porvariston valtaa vastaan, imperialismia vastaan yleensä.

III

LOKAKUUN KUMOUKSEN YLEISMAAILMALLINEN MERKITYS

Voitettuaan Venäjän keskuksessa ja vallattuaan joukon reunamaita Lokakuun vallankumous ei voinut rajoittua Venäjän alueellisiin puitteisiin. Imperialistisen maailmansodan ja syvissä kansankerroksissa

ilmenevän yleisen tyytymättömyyden ilmapiirissä se ei voinut olla siirtymättä naapurimaihin. Eronteko imperialismista ja Venäjän vapautuminen rosvosodasta; salaisten sopimusten julkaiseminen ja juhlallinen kieltäytyminen vieraiden maiden anastamisen politiikasta; kansallisen vapauden julistaminen ja Suomen riippumattomuuden tunnustaminen; Venäjän julistaminen „kansallisten neuvostotasavaltojen federatioksi“ ja Neuvostovallan maailmalle heittämä kutsu päättäväiseen taisteluun imperialismia vastaan, — kaikki tämä ei voinut olla tekemättä syvää vaikutusta orjuutettuun Itään ja verenvuodosta nääntyvään Länteen.

Ja todellakin, Lokakuun vallankumous on maailman ensimmäinen vallankumous, joka teki lopun Idän sorrettujen kansojen työtätekevien joukkojen vuosisataisesta horrostilasta ja veti ne taisteluun maailman imperialismia vastaan. Työväen ja talonpoikain Neuvostojen muodostaminen Persiassa, Kiinassa ja Intiassa Venäjän Neuvostojen malliin puhuu tästä kyllin vakuuttavaa kieltä.

Lokakuun vallankumous on maailman ensimmäinen vallankumous, joka oli Lännen työläisille ja sotilaille elävänä ja pelastavana esimerkkinä ja sysäsi heitä sodan ja imperialismin ikeestä todellisen vapautumisen tielle. Itävalta-Unkarin ja Saksan työläisten ja sotilaiden kapina, työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen muodostaminen sekä vajaa-oikeudellisten Itävalta-Unkarin kansojen vallankumouksellinen taistelu kansallisuussortoa vastaan ovat tästä kyllin kaunopuheisena osoituksena.

Kysymys ei ole lainkaan siitä, ettei taistelu Idässä eikä edes Lännessäkään ole vielä ehtinyt vapautua

porvarillis-natsionalistisista kerrostumista,— kysymys on siitä, että taistelu imperialismia vastaan **on alkanut,** että se jatkuu ja että sen on ehdottomasti kehityttävä loogilliseen päätökseensä.

Ulkomainen puuttuminen ja „ulkomaisten“ imperialistien miehityspolitiikka vain kärjistävät vallankumouksellista kriisiä vetämällä taisteluun uusia kansoja ja laajentamalla niitä alueita, joissa tapahtuu vallankumouksellisia yhteenottoja imperialismin kanssa.

Solmiten yhdyssiteet takapajuisen Idän ja edistyneen Lännen kansojen välillä Lokakuun kumous vetää ne siten yhteiseen taisteluleiriin imperialismia vastaan.

Täten kansallisuuskysymys kasvaa kansallisuussortoa vastaan käytävän taistelun osakysymyksestä kansakuntien, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden imperialismista vapauttamisen yleiskysymykseksi.

II Internationalen ja sen johtajan Kautskyn kuolemansyntinä onkin m.m. juuri se, että ne ovat jatkuvasti hairahtuneet kansallisen itsemääräämisen kysymyksen porvarilliseen käsittämiseen, eivät ole ymmärtäneet sen vallankumouksellista sisältöä, eivät ole osanneet tai eivät ole tahtoneet asettaa kansallisuuskysymystä imperialisminvastaisen avoimen taistelun vallankumoukselliselle pohjalle, eivät ole osanneet tai eivät ole tahtoneet yhdistää kansallisuuskysymystä siirtomaiden vapauttamiskysymykseen.

Bauerin ja Rennerin tapaisten itävaltalaisten sosialidemokraattien tylsyys ilmeneekin oikeastaan juuri siinä, että he eivät ole ymmärtäneet kansallisuuskysymyksen eroittamatonta yhteyttä valtakysymykseen, vaan ovat pyrkineet irroittamaan kansallisuuskysy-

myksen politiikasta ja sulkemaan sen kulttuuri- ja valistuskysymysten puitteisiin unohtaen sellaisten „pikku asiain“ olemassaolon kuin imperialismi ja sen orjuuttamat siirtomaat.

Sanotaan, että nousevan sosialistisen vallankumouksen oloissa itse tapaustenkulku on kumonnut itsemääräämisoikeuden ja „isänmaanpuolustuksen“ periaatteet. Tosiasiassa on kumottu ei itsemääräämisoikeuden ja „isänmaanpuolustuksen“ periaatteita, vaan niiden porvarillinen tulkinta. Riittää, kun luo silmäyksen miehitettyihin alueisiin, jotka nääntyvät imperialismin sorron alla ja pyrkivät kiihkeästi vapautukseen; riittää, kun luo silmäyksen Venäjään, joka käy vallankumouksellista sotaa sosialistisen isänmaan puolustamiseksi imperialismin rosvoilta; riittää, kun syventyy ajattelemaan Itävalta-Unkarissa nykyään kehkeytyviä tapahtumia; riittää, kun luo silmäyksen orjuutettuihin siirtomaihin ja puolisiirtomaihin, jotka ovat jo perustaneet maissaan Neuvostoja (Intia, Persia, Kiina), — riittää, kun luo silmäyksen kaikkeen tähän, jotta voitaisiin ymmärtää sosialistisesti käsitetyn itsemääräämisperiaatteen koko vallankumouksellinen merkitys.

Lokakuun kumouksen suuri yleismaailmallinen merkitys onkin pääasiassa juuri siinä, että se:

1) laajensi kansallisuuskysymyksen puitteita muuttaen sen Euroopassa kansallisuussortoa vastaan käytävän taistelun osakysymyksestä sorrettujen kansojen, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden imperialismista vapauttamisen yleiskysymykseksi;

2) avasi laajat mahdollisuudet ja oikeat tiet tätä vapautumista varten helpoittaen siten huomattavasti

Lännen ja Idän sorrettujen kansojen vapautumista vetämällä ne imperialismia vastaan käytävän voittoisan taistelun yleiseen uomaan;

3) **rakensi täten sillan sosialistisen Lännen ja orjuutetun Idän välille** pystyttämällä vallankumousten uuden rintaman: Lännen proletaareista Venäjän vallankumouksen kautta Idän sorrettuihin kansoihin, maailman imperialismia **vastaan.**

Tällä oikeastaan onkin selitettävissä se kuvaamaton innostus, millä Idän ja Lännen työtätekevät ja riistetyt joukot suhtautuvat nykyisin Venäjän proletariaattiin.

Tällä pääasiassa onkin selitettävissä se raivokkuus, jonka vallassa maailman imperialistirosvot ovat nyt syöksyneet Neuvosto-Venäjän kimppuun.

„Pravda" № 241 ja 250;
marraskuun 6 ja 19 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin

VÄLIMUURI

Sosialistisen Venäjän ja vallankumouksellisen Lännen välille on muodostunut välimuuri miehitettyjen alueiden muodossa.

Samaan aikaan kun Venäjällä on hulmunnut jo toista vuotta punainen lippu ja Lännessä, Saksassa ja Itävalta-Unkarissa, proletaaristen kapinain purkaukset kasvavat ei vain päivä päivältä, vaan tunti tunnilta, niin miehitetyillä alueilla, Suomessa, Eestissä, Latviassa, Liettuassa, Bielo-Venäjällä, Puolassa, Bessarabiassa, Ukrainassa ja Krimillä, porvarillis-natsionalistiset „hallitukset“ jatkavat surkuteltavaa olemassaoloaan Lännen imperialistien armosta, jotka elävät viimeisiä päiviään.

Samaan aikaan kun Idässä ja Lännessä „suuret“ kuninkaat ja „suurvalta“-imperialistit on jo viskattu manalaan, niin miehitetyillä alueilla isännöivät edelleenkin pikku kuningaspahaset ja kääpiörosvot harjoittaen laittomuuksia ja väkivaltaa työläisiä ja talonpoikia vastaan, vangitsevat ja ampuvat heitä.

Eikä siinä kaikki. Ne, nuo aikansa eläneet „hallitukset“, järjestävät kuumeisesti omia „kansallisia“

valkokaartilais-„rykmenttejään“ valmistautuen „esiintymään“, kuiskuttelevat niiden imperialististen hallitusten kanssa, joita vielä toistaiseksi ei ole hävitetty, ja laativat suunnitelmia „oman“ alueensa „laajentamisesta“.

Ne, nuo jo kukistettujen „suurten“ kuninkaiden elävältä mätänevät haamut, nuo „kansalliset“ kääpiö-„hallitukset“, jotka ovat kohtalon tahdosta joutuneet kahden, Idän ja Lännen valtavan vallankumousrovion väliin, haaveilevat nyt voivansa sammuttaa yleisen vallankumouspalon Euroopassa, säilyttää eriskummallisen olemassaolonsa ja kääntää historian ratasta taaksepäin!..

Sen, mitä „suur“-Saksan ja Itävalta-Unkarin „suurvalta“-kuninkaat eivät voineet saada aikaan, nämä kääpiö-„kuninkaat“ luulevat voivansa tehdä „yhdellä iskulla“, parin hajanaisen valkokaartilais-„rykmentin“ avulla.

Me olemme varmoja siitä, että Venäjän ja Lännen vallankumouksen mahtavat aallot pyyhkäisevät armotta pois vastavallankumoukselliset haaveilijat miehitetyiltä alueilta. Me olemme varmoja siitä, että se hetki on lähellä, jolloin noiden alueiden „kuningas“-pahaset seuraavat entisten venäläisten ja saksalaisten „suurvaltalaisten“ suojelijainsa jälkiä.

Meillä ei ole syytä epäillä, etteikö vastavallankumouksellinen välimuuri vallankumouksellisen Lännen ja sosialistisen Venäjän väliltä tule vihdoinkin pyyhkäistyksi pois.

Miehitetyillä alueilla on jo ilmaantunut ensimmäisiä merkkejä vallankumouksesta. Lakot Eestissä, mielenosoitukset Latviassa, yleislakko Ukrainassa, yleinen

vallankumouksellinen kuohunta Suomessa, Puolassa ja Latviassa, — kaikki nämä ovat ensimmäisiä pääskysiä. Sanomattakin on selvää, että vallankumous ja neuvostohallitukset näillä alueilla ovat aivan lähiajan kysymyksiä.

Ankarana ja mahtavana marssii maita pitkin proletaarinen vallankumous. Kauhuissaan ja vavisten painavat sen edessä päänsä entiset maailman „valtiaat“ Idässä sekä Lännessä, ja kirpoavat vanhat kruunut. Miehitetyt alueet ja niiden kääpiö-„kuninkaat“ eivät voi olla poikkeuksena.

„Zhizn Natsionalnostei“ № 2,
marraskuun 17 pnä 1918
Pääkirjoitus
Allekirjoitus: J. S t a l i n

ÄLKÄÄ UNOHTAKO ITÄÄ

Euroopassa nousevan vallankumouksellisen liikkeen hetkenä, jolloin vanhat valtaistuimet ja kruunut luhistuvat vapauttaen paikan työväen ja talonpoikain vallankumouksellisille Neuvostoille ja jolloin miehitetyt alueet heittävät imperialistien käskyläiset ulos alueiltaan, suuntautuvat kaikkien katseet luonnollisesti Länteen. Ennen kaikkea siellä, Lännessä, on murruttava imperialismin kahleiden, jotka on taottu Euroopassa ja jotka kuristavat koko maailmaa. Ennen kaikkea siellä, Lännessä, on alettava pulputa kuin lähteestä uuden, sosialistisen elämän. Tällaisena aikana jotenkin aivan kuin „itsestään" katoaa näkökulmasta ja unohtuu kaukainen Itä imperialismin orjuuttamine monisatamiljoonaisine väestöineen.

Mutta Itää ei saa unohtaa hetkeksikään, vaikkapa senkään vuoksi, että se on maailman imperialismin „ehtymätön" reservi ja „mitä luotettavin" selusta.

Imperialistit ovat aina pitäneet Itää hyvinvointinsa perustana. Idän maiden rajattomat luonnonrikkaudet (puuvilla, nafta, kulta, hiili, malmi) — eivätkö juuri ne ole olleet kaikkien maiden imperialisteille „riita-

kapulana". Tämä oikeastaan selittääkin sen, että sotiessaan Euroopassa ja jaaritellessaan Lännestä imperialistit eivät ole koskaan lakanneet ajattelemasta Kiinaa, Intiaa, Persiaa, Egyptiä ja Marokkoa, sillä tosiasiallisesti kysymys on koko ajan ollut Idästä. Tämä pääasiallisesti selittääkin sen innon, millä he pitävät Idän maissa yllä „järjestystä ja laillisuutta": ilman sitä imperialismin syvä selusta ei olisi turvattu.

Mutta imperialisteille ei ole tarpeen ainoastaan Idän rikkaudet. He tarvitsevat myös sitä „kuuliaista" „ihmisainesta", jota on niin runsaasti Idän siirto- ja puolisiirtomaissa. He tarvitsevat Idän kansojen „alistuvaisia" ja halpoja „työkäsiä". He tarvitsevat sen lisäksi vielä Idän maiden „kuuliaisia" „nuoria miehiä", joiden keskuudesta he värväävät niinsanottuja „värillisiä" sotajoukkoja, joita he siekailematta käyttävät hyväkseen „omia" vallankumouksellisia työläisiään vastaan. Juuri siksi he sanovat Idän maita „ehtymättömäksi" reservikseen.

Kommunismin tehtävänä on herättää Idän sorretut kansat vuosisataisesta horrostilasta, innoittaa näiden maiden työläiset ja talonpojat vallankumouksen vapauttavalla hengellä, nostattaa ne taisteluun imperialismia vastaan ja riistää siten maailman imperialismilta sen „mitä luotettavin" selusta, sen „ehtymätön" reservi.

Ilman sitä on turhaa ajatellakaan sosialismin lopullista voittoa, imperialismin täydellistä voittamista.

Venäjän vallankumous on ensimmäisenä nostanut Idän sorretut kansat taisteluun imperialismia vastaan. Edustajain Neuvostot Persiassa, Intiassa ja Kiinassa ovat suoranaisena merkkinä siitä, että Idän työläisten

ja talonpoikain vuosisatainen horrostila on siirtymässä menneisyyteen.

Vallankumous Lännessä antaa epäilemättä uuden sysäyksen vallankumoukselliselle liikkeelle Idässä, valaa siihen rohkeutta ja uskoa voittoon.

Idän vallankumouksellistamisen asiaa auttavat suuresti itse imperialistit uusine aluevaltauksineen, jotka vetävät taisteluun imperialismia vastaan uusia maita ja laajentavat maailman vallankumouksen perustaa.

Kommunistien tehtävänä on puuttua paisuvan vaistovaraisen liikkeen asiaan Idässä ja kehittää sitä edelleen tietoiseksi taisteluksi imperialismia vastaan. Muhamettilaisten kommunistien äskettäin kokoontuneen konferenssin[36] päätöslauselmalla, joka koskee propagandan voimistamista Idän maissa, Persiassa, Intiassa ja Kiinassa, on tässä mielessä epäilemättä syvä vallankumouksellinen merkitys.

Toivomme, että meidän muhamettilaiset toverimme panevat täytäntöön tuon mitä tärkeimmän päätöksensä.

Sillä täytyy kerta kaikkiaan omaksua se totuus, että se, joka tahtoo sosialismin voittavan, ei saa unohtaa Itää.

„Zhizn Natsionalnostei“ № 3,
marraskuun 24 pnä 1918
Pääkirjoitus

UKRAINA VAPAUTUU[37]

Ukraina ja sen rikkaudet ovat jo kauan olleet imperialistisen riiston kohteena.

Ennen vallankumousta Lännen imperialistit riistivät Ukrainaa niinsanoakseni hiljaisuudessa, ilman „sotaoperatioita". Järjestettyään Ukrainassa valtavia liikeyrityksiä (hiilen, metallin j.n.e. alalla) ja kahmaistuaan omiin käsiinsä suurimman osan osakkeista Ranskan, Belgian ja Englannin imperialistit puristivat mehua Ukrainan kansasta legaalisessa, „laillisessa" järjestyksessä, meluttomasti.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen tilanne muuttui. Lokakuun vallankumous, joka katkaisi imperialismin siteet ja julisti maat ja tuotantolaitokset Ukrainan kansan omaisuudeksi, poisti imperialisteilta „tavallisen", „meluttoman" riistämisen mahdollisuuden. Täten Ukrainasta karkoitettiin imperialismi.

Mutta imperialismi ei halunnut antaa periksi, se ei halunnut mitenkään tyytyä uuteen tilanteeseen. Siitä johtui Ukrainan väkivaltaisen orjuuttamisen „välttämättömyys", sen miehittämisen „välttämättömyys".

Itävaltalais-saksalaiset imperialistit olivat ensimmäisiä, jotka ryhtyivät miehittämään Ukrainaa. „Rada“ ja „hetmanivalta“ sekä niiden „itsenäisyys“ olivat vain helistin, verho, joka verhosi sopivasti tätä miehitystä ja ulkonaisesti „antoi vahvistuksen“ itävaltalais-saksalaisten imperialistien harjoittamalle Ukrainan riistämiselle.

Suunnaton määrä nöyryytyksiä ja koettelemuksia, joita Ukraina joutui kärsimään itävaltalais-saksalaisen miehitysvallan aikana, työläisten ja talonpoikain järjestöjen hajoittaminen, täydellinen sekasorto teollisuuden ja rautatieliikenteen alalla, hirsipuut ja ampumiset, — kenpä ei tuntisi noita tavallisia kuvia Ukrainan „itsenäisyydestä“ Itävallan ja Saksan imperialistien turvissa?

Mutta itävaltalais-saksalaisen imperialismin murskaaminen ja Saksan vallankumouksen voitto muuttivat Ukrainan tilanteen perinpohjaisesti. Avautui tie raatajien Ukrainan vapauttamiselle imperialismin ikeestä. Ukrainan hävitykselle ja orjuuttamiselle tulee loppu. Ukrainassa liekkiin leimahtava vallankumouspalo pyyhkäisee pois imperialismin viimeiset jätteet „kansallisine“ lisäkkeineen. Vallankumouksen aalloissa syntynyt „Ukrainan Väliaikainen työläisten ja talonpoikain hallitus“ [38] ryhtyy rakentamaan uutta elämää Ukrainan työläisten ja talonpoikain vallan perustoilla. Ukrainan Neuvostohallituksen „Manifesti“, joka palauttaa talonpojille tilanherrain maat, työläisille tehtaat, kaikille työtätekeville ja riistetyille täydellisen vapauden, — tämä historiallinen „manifesti“ kiirii ukkosjylynä pitkin Ukrainaa Ukrainan vihollisten kauhuksi

ja kumahtelee kaivattuna kellonsoittona Ukrainan sorrettujen poikien riemuksi ja lohdutukseksi.

Mutta taistelu ei ole vielä päättynyt, voitto ei ole vielä turvattu. Tositaistelu on Ukrainassa vasta alkanut.

Samaan aikaan kun Saksan imperialismi elää viimeisiä päiviään ja „hetmanivalta" vetää viimeisiä hengenvetojaan, englantilais-ranskalainen imperialismi keskittää sotajoukkojaan ja valmistelee maihinnousua Krimillä Ukrainan miehittämiseksi. He, englantilais-ranskalaiset imperialistit, haluavat nyt ottaa saksalaisten miehittäjäin vapaaksi-jääneen paikan Ukrainassa. Samalla pulpahtaa pinnalle „Ukrainan direktorio"[39], jonka päämiehenä on seikkailija Petljura ja tunnuksena vanha „itsenäisyys" „uuteen" malliin, — uusi, „hetmanivaltaa" sopivampi verho Ukrainan uudelle englantilais-ranskalaiselle miehitysvallalle!

Tositaistelu on Ukrainassa vielä edessäpäin.

Me olemme varmoja siitä, että Ukrainan Neuvostohallitus kykenee antamaan tarvittavan vastaiskun noille uusille kutsumattomille vieraille — Englannista ja Ranskasta saapuville orjuuttajille.

Me olemme varmoja siitä, että Ukrainan Neuvostohallitus kykenee paljastamaan Vinnitshenkon — Petljuran leiriin kuuluvien seikkailunetsijöiden taantumuksellisen merkityksen, jotka tahtoen tai tahtomattaan valmistelevat englantilais-ranskalaisten orjuuttajien maahantuloa.

Me olemme varmoja siitä, että Ukrainan Neuvostohallitus kykenee liittämään lujasti ympärilleen Ukrainan työläiset ja talonpojat ja johtaa ne kunniakkaasti taisteluun ja voittoon.

Me kutsumme kaikkia Neuvosto-Ukrainan uskollisia poikia tulemaan Ukrainan nuoren Neuvostohallituksen avuksi ja auttamaan sitä sen kunniakkaassa taistelussa Ukrainan kuristajia vastaan.

Ukraina vapautuu — rientäkää sen avuksi!

„Zhizn Natsionalnostei“ № 4,
joulukuun 1 pnä 1918
Pääkirjoitus
Allekirjoitus: S t a l i n

VALOA IDÄSTÄ[40]

Hitaasti, mutta vastustamattomasti vyöryy vapautusliikkeen aalto Idästä Länteen miehitetyille alueille. Hitaasti, mutta yhtä vastustamattomasti perääntyvät olemattomuuteen Eestin, Latvian, Liettuan ja Bielo-Venäjän „uudet“ porvarillis-tasavaltalaiset „hallitukset“ jättäen paikkansa työläisten ja talonpoikain vallalle. Välimuuri Venäjän ja Saksan väliltä kaatuu ja hajoaa. Porvarillisen natsionalismin tunnuksen: „Kaikki valta kansalliselle porvaristolle“ tilalle tulee proletaarisen sosialismin tunnus: „Kaikki valta sorrettujen kansallisuuksien työtätekeville joukoille“.

Vuosi sitten, Lokakuun kumouksen jälkeen vapautusliike tapahtui samaan suuntaan, samalla tunnuksella. Reunamaissa siihen aikaan muodostuneet porvarillis-kansalliset „hallitukset“ julistivat Neuvostovallalle sodan haluten pidättää Venäjältä tulevaa sosialistisen liikkeen aaltoa. Ne halusivat perustaa reunamaissa erillisiä porvarillisia valtioita voidakseen pitää vallan ja etuoikeudet kansallisen porvariston käsissä. Lukijakunta muistaa, että tämä vastavallankumouksellinen hanke epäonnistui: „omien“ työläisten

ja talonpoikain rynnäköiminä sisältäkäsin näiden „hallitusten“ oli pakko perääntyä. Saksan imperialismin sittemmin aloittama miehitys keskeytti reunamaiden vapautumisprosessin painaen vaakalaudan porvarillis-kansallisten „hallitusten“ puolelle. Nyt, Saksan imperialismin murskaamisen ja miehitysjoukkojen reunamaista karkoittamisen jälkeen, vapautustaistelun prosessi on alkanut jälleen uudella voimalla, uusissa, entistä selvemmissä muodoissa.

Kapinalipun nostivat ensimmäisinä Eestin työläiset. Eestin työkansan kommuuni[41] kulkee voittoisasti eteenpäin hajoittaen Eestin porvarillis-tasavaltalaisen „hallituksen“ perustuksia ja nostattaen Eestin kaupunkien ja kylien työtätekeviä joukkoja taisteluun. Vastaukseksi Eestin Neuvostohallituksen pyyntöön Venäjän Neuvostohallitus tunnusti juhlallisesti Eestin Sosialistisen Tasavallan riippumattomuuden. Onkohan tarpeellista todistella, että tämä teko oli Venäjän Neuvostohallituksen velvollisuus? Neuvosto-Venäjä ei ole koskaan pitänyt läntisiä alueita ominaan. Se on aina ollut sillä kannalla, että nämä alueet ovat niillä asuvien kansallisuuksien työtätekevien joukkojen omaisuutta, jota niiltä ei voida riistää pois, ja että näillä työtätekevillä joukoilla on täysi oikeus määrätä vapaasti valtiollisesta kohtalostaan. Tämä ei tietenkään kiellä, vaan edellyttää eestiläisten tovereittemme kaikinpuolista auttamista Neuvosto-Venäjän taholta heidän taistelussaan työkansan Eestin vapauttamiseksi porvariston ikeestä.

Latvian työläiset ovat myöskin tarttuneet käsiksi koviakärsineen isänmaansa vapauttamisen asiaan. Edustajain Neuvostojen palauttaminen Vörussa,

Walkassa, Riiassa, Liepajassa ja Latvian muilla paikkakunnilla, riikalaisten työläisten yritykset saavuttaa välttämättömät poliittiset vapaudet vallankumouksellisin keinoin, latvialaisten sotilaiden nopea eteneminen Riikaa kohti, — kaikki tämä puhuu siitä, että Latviassa porvarillis-tasavaltalaista „hallitusta“ odottaa sama kohtalo kuin Eestissäkin. Meille saapuneiden tietojen mukaan tullaan lähipäivinä julistamaan virallisesti Latvian Väliaikainen Neuvostohallitus[42]. Sanomattakin on selvää, että tämä teko, jos se todellakin tehdään, jouduttaa Latvian imperialismista vapauttamisen asiaa ja antaa sille asianomaisen muodon.

Latvian työläisten jälkiä seuraavat Liettuan työläiset ja talonpojat. Edustajain Neuvostojen muodostaminen, tosin vielä puolilegaalisten, Vilniuksessa, Shiauliaissa, Kaunasissa ja Liettuan muilla paikkakunnilla; vertaansa vailla oleva vallankumouksellinen aktiivisuus, jota liettualaiset maataloustyöläiset ovat osoittaneet suurtilojen suojelemiseksi tilanherrain toimeenpanemalta ryöväykseltä; liettualaisten sotilaiden nopea eteneminen Liettuan sisäosiin; lopuksi, meidän tietojemme mukaan, suunniteltu Liettuan Väliaikaisen Neuvostohallituksen julistaminen — kaikki tämä puhuu siitä, että kuulu Liettuan tariba[43] ei voi välttää Latviassa ja Eestissä olleiden jäljennöstensä kohtaloa.

Miehitettyjen alueiden kansallisten „hallitusten“ lyhytaikaisuuden selityksenä ei ole ainoastaan niiden porvarillinen luonne, joka on vieras työläisten ja talonpoikain eduille, vaan myöskin ja ennen kaikkea se seikka, että ne ovat miehitysvallan välittömiä lisäkkeitä, mikä ei ole voinut olla riistämättä niiltä

kaikkea moraalista arvovaltaa laajojen väestökerrosten silmissä. Tässä mielessä, paljastaessaan loppuun asti kansallisen porvariston mädänneisyyden ja petturuuden, miehityskaudella on ollut reunamaiden kehityksessä epäilemättä oma myönteinen merkityksensä.

Asia kallistuu ilmeisesti siihen suuntaan, että läntiset alueet, niiden työtätekevät joukot, jotka ovat tähän asti olleet imperialistien konnamaisten salajuonien kohteena, riuhtaisevat joko tänään tai huomenna itsensä vapaaksi ja nousevat vihdoinkin omille jaloilleen...

Pohjoisessa, Suomessa, on toistaiseksi vielä „hiljaista". Mutta tuon hiljaisuuden suojissa on epäilemättä syvällistä sisäistä toimintaa, toisaalta kiihkeästi vapautukseen pyrkivien työläisten ja torpparien ja toisaalta Svinhufvudin hallituksen taholta, joka vaihtaa epäilyttävän tiheään ministerejä ja kuiskuttelee loputtomasti Englannin imperialismin asiamiesten kanssa. Miehitysjoukkojen poistuminen Suomesta epäilemättä jouduttaa Svinhufvudin rosvokoplakunnan hävittämistä, joka on täysin oikeudenmukaisesti ansainnut Suomen laajojen väestökerrosten mitä syvimmän ylenkatseen.

Etelässä, Ukrainassa, ei ole niin hiljaista kuin Suomessa, ei likimainkaan! Kapinallisten sotajoukot vahvistuvat ja järjestyvät edetessään etelää kohti. Kolmipäiväisen, mallikelpoisesti järjestetyn lakon[44] jälkeen Harkov siirtyi työväen ja talonpoikain edustajain Neuvostojen käsiin. Petljuralaisten, saksalaisten miehittäjäin ja Skoropadskin asiamiesten on pakko ottaa huomioon työläisten tahto. Jekaterinoslavissa toimii julkisesti työväen ja talonpoikain edustajain

Neuvosto. Ukrainan Väliaikaisen työläisten ja talonpoikain hallituksen kuuluisa manifesti on painettu julkisesti ja liimattu Jakaterinoslavin kaduille. „Viranomaiset“ osoittautuivat voimattomiksi estämään tällaista „julkeutta“. Me emme edes puhukaan Ukrainan talonpoikain voimakkaasta kapinaliikkeestä, jotka ovat tunnustaneet Ukrainan Neuvostohallituksen manifestin kuin evankeliumin.

Ja kaukaisessa etelässä, Pohjois-Kaukaasiassa, jopa ingushit ja tshetshenit, osetiinit ja kabardiinitkin siirtyvät kokonaisina ryhminä Neuvostovallan puolelle puhdistaen ase kädessä synnyinmaataan Englannin imperialismin palkatuista rosvojoukkioista.

Tarvitseeko puhua siitä, että kaikki tuo on koituva hyödyksi Lännen sorretuille kansoille ja ennen kaikkea Itävalta-Unkarin kansoille, jotka elävät vielä toistaiseksi porvarillis-kansallisen vapausliikkeen kautta, mutta ovat asiainkulun pakoittamina astuneet jo imperialismia vastaan käytävän taistelun vaiheeseen?

Kaikkien näiden suurtapahtumien keskiössä on maailman vallankumouksen lipunkantaja — Neuvosto-Venäjä, joka innoittaa sorrettujen kansojen työläisiä ja talonpoikia voitonvarmuudella ja tukee niiden vapaustaistelua maailman sosialismin hyväksi.

Ei tietenkään torku myöskään toinen leiri — imperialistien leiri. Sen asiamiehet hääräävät kaikissa maissa, aina Suomesta Kaukaasiaan ja Siperiasta Turkestaniin asti, huoltaen vastavallankumouksellisia, muodostaen rosvosalaliittoja, järjestäen sotaretkeä Neuvosto-Venäjää vastaan ja takoen kahleita Lännen kansoille. Mutta eikö ole selvää, että imperialistien

kopla on jo menettänyt tyyten moraalisen arvovaltansa sorrettujen kansojen silmissä, että se on kadottanut ainiaaksi entisen „sivistyksen“ ja „humanismin“ lipunkantajan sädekehän pitäessään yllä rosvonelämäänsä lahjomisilla ja palkatuilla rosvojoukoilla, orjuudella ja Afrikasta kotoisin olevien niinsanottujen „värillisten“ tietämättömyydellä?..

Valo tulee Idästä!

Länsi imperialistisine ihmissyöjineen on muuttunut pimeyden ja orjuuden tyyssijaksi. Tehtävänä on hajoittaa tuo tyyssija kaikkien maiden työtätekevien riemuksi ja lohdutukseksi.

„Zhizn Natsionalnostei“ № 6,
joulukuun 15 pnä 1918
Pääkirjoitus
Allekirjoitus: J. Stalin

ASIAT EDISTYVÄT

Läntisten alueiden vapautumisprosessi edistyy. Vallankumouksen aalto kasvaa edelleen murskaten tieltään kaikki esteet. Vanhan maailman asiamiehet ja Eestin, Latvian ja Liettuan pimeydenpeikot kaikkoavat sitä kuin piru suitsutussavua.

Eestiläiset sotilaat piirittävät jo tärkeää Tapan solmukohtaa. Kansankomissaarien Neuvoston käskystä meidän laivastomme suojelee Neuvosto-Eestiä mahdollisilta yllätyksiltä meren puolelta. Sosialismin punainen lippu liehuu Eestin yllä. Eestin työtätekevät joukot riemuitsevat. Räävelin vapautus ei ole enää kaukana. Sanomattakin on selvää, että jos englantilaiset sotajoukot yrittävät tulla miehittämään Eestiä, niin ne kohtaavat koko Eestin kansan yleisen vastarinnan.

Liettuassa vallankumouspalo kiihtyy kasvavalla voimalla. Vilnius on jo työväen ja maattomien talonpoikain edustajain Neuvoston käsissä. Siellä äsken tapahtuneet valtavat mielenosoitukset[45] saattoivat keisarillisen Tariban lopullisesti hajaannustilaan. Vilniuksen Neuvoston lämmin tervehdys Kansankomissaarien Neuvos-

tolle ja Punaiselle Armeijalle[46] puhuu riittävän selvästi Liettuan vapautusliikkeen luonteesta. Neuvostot Kaunasissa, Shiauliaissa ja muissa kaupungeissa, Neuvostot kunnissa ja kylissä aivan hirttäjäkenraali Hoffmannin nenän alla, — kaikki se puhuu neuvostovallankumouksen rynnistyksen voimasta. Vileikassa muodostettu Liettuan työväen hallitus[47] ja sen tulinen manifesti luovat epäilemättä Liettuan vallankumouksellisten voimien yhteenliittämisen lujan keskuksen. Liettuan punaiset sotilaat tuovat synnyinmaalleen vapautuksen. Liettuan työväen hallituksen tunnustaminen Venäjän Neuvostohallituksen taholta[48] lujittaa heissä uskoa lopulliseen voittoon.

Myrskyisästi ja hillittömästi kasvaa vallankumous Latviassa. Latvian mainehikkaat punaiset sotilaat, jotka ovat jo valloittaneet Walkan, piirittävät menestyksellisesti Riikaa. Hiljattain muodostunut Latvian Neuvostojen hallitus johtaa varmalla kädellä Latvian työläisiä ja maattomia talonpoikia voittoon. Paljastaessaan berliiniläisen hallituksen ja saksalaisten miehitysviranomaisten kaksimielisen politiikan se julistaa manifestissaan suoraan:

„Me kiellämme jyrkästi kaikenlaisen puuttumisen meidän feodaalisten ja porvarillisten vastustajaimme hyväksi, vaikkapa tuollaisella puuttumisella meitä uhkaisi hallitus, joka nimittää itseään sosialistiseksi".

Latvian Neuvostohallitus luottaa vain kaikkien maiden ja ennen kaikkea Venäjän vallankumouksellisen proletariaatin apuun. Se sanoo:

„Me pyydämme apua ja odotamme sitä koko maailman todella vallankumoukselliselta proletariaatilta

ja erikoisesti Venäjän Sosialistiselta Federatiiviselta Neuvostotasavallalta".

Tarvitseeko todistella, että Venäjän Neuvostohallitus antaa vapautuvalle Latvialle ja sen sankarillisille sotilaille kaikinpuolista tukea?

Pohjoisessa, Suomessa, on yhä vieläkin „hiljaista". Mutta hiljaisuuden ja rauhallisuuden verhon takana vastavallankumous ei torku, vaan valmistautuu uusiin taisteluihin. Svinhufvudin virkaero ja Mannerheimin nimittäminen merkitsee maan sisäisistä „uudistuksista" luopumista ja Englannin suunnittelemaa sotaretkeä Pietaria vastaan Suomen kautta. Mutta se ei voi olla kärjistämättä Suomessa kypsyvää vallankumouksellista kriisiä.

Skoropadskin pako Ukrainassa, mikä tapahtui kuin nuoteista soittaen, ja se, että Entente tunnusti Vinnitshenkon direktorion, paljastaa uuden kuvan Ententen diplomatian uusista „aikaansaannoksista". Ilmeistä on, että herra Petljura, joka vielä eilen kalisutteli „itsenäisyyden" miekkaa, kallistuu tänään hänen avukseen „tulevien" Ententen, s.o. Krasnovin ja Denikinin sotajoukkojen puoleen. Ukrainan päävihollisiksi on julistettu kapinallisten sotajoukot ja Neuvostot. Pääystäviksi — „toivottu vieras" Entente ja sen ystävät, Krasnovin ja Denikinin valkokaartilaiset, jotka ovat jo miehittäneet Donetsin kaivosalueen. Herra Petljura, joka jo kerran myi Ukrainan saksalaisille, myy sen nyt uudelleen englantilaisille imperialisteille. Sanomattakin on selvää, että Ukrainan työläiset ja talonpojat ottavat huomioon tämän Vinnitshenkon ja Petljuran petturuuden uuden askeleen. Siitä puhuvat riittävän vakuuttavasti Ukrainassa hetki hetkeltä

kasvava vallankumouksellinen liike ja jo alkanut hajaannus Petljuran armeijan riveissä.

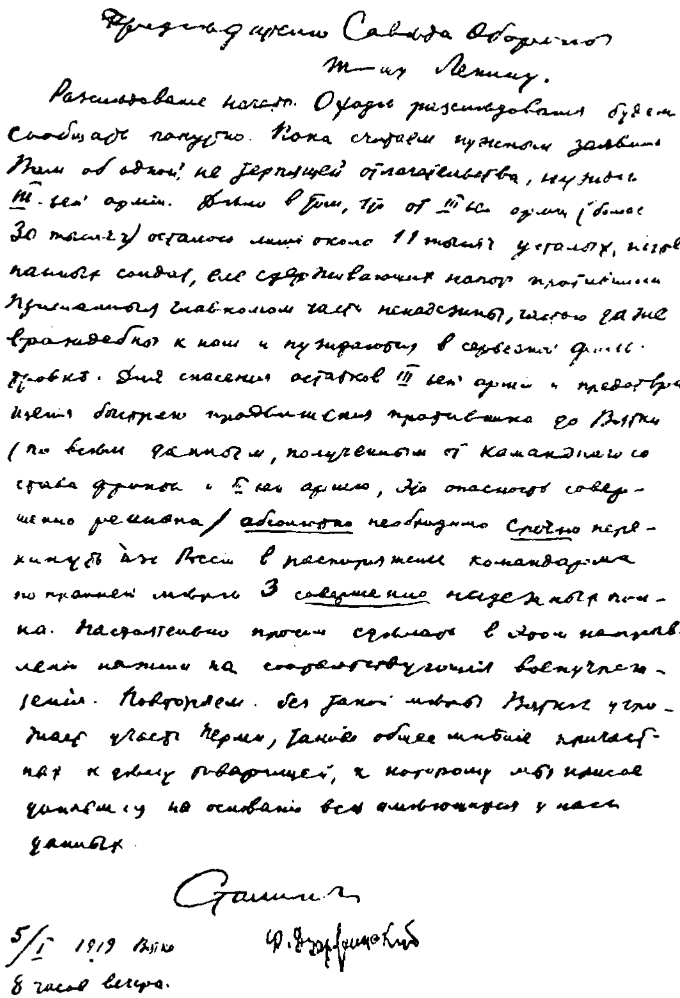
Asiat edistyvät...

„Zhizn Natsionalnostei" № 7,
joulukuun 22 pnä 1918
Pääkirjoitus

KIRJE V. I. LENINILLE ITÄRINTAMALTA [49]

Puolustusneuvoston puheenjohtajalle
toveri Leninille

Tutkimukset on aloitettu. Tutkimusten tuloksista tiedoitamme niiden kulussa. Toistaiseksi katsomme tarpeelliseksi tiedoittaa teille eräästä lykkäystä sietämättömästä III armeijan tarpeesta. Kysymys on siitä, että III armeijasta (yli 30 tuhatta miestä) on jäänyt jälelle ainoastaan noin 11 tuhatta väsynyttä ja rusikoitua sotilasta, jotka hädin tuskin pystyvät pidättämään vihollisen painostusta. Ylipäällikön lähettämät joukko-osastot eivät ole luotettavia, osa niistä on jopa vihamielistäkin meille, ja on tarpeen niiden huolellinen seulominen. III armeijan rippeiden pelastamiseksi ja vihollisen nopean etenemisen estämiseksi Vjatkaan (rintaman ja III armeijan päällystöltä saatujen tietojen mukaan tämä vaara on aivan realinen) on ehdottoman välttämätöntä lähettää Venäjältä pikaisesti armeijan komentajan käytettäväksi ainakin kolme täysin luotettavaa rykmenttiä. Pyydämme vakavasti painostamaan tähän suuntaan vastaavia sotilasvirastoja. Toistamme: ilman tällaista toimenpidettä Vjatkaa uhkaa Permin kohtalo, sellainen on kaikkien

Председателю Совета Обороны
т-щу Ленину.
Расследование начато. О ходе расследования будем сообщать попутно. Пока считаем нужным заявить Вам об одном, не терпящем отлагательства, нужды III-ей армии. Дело в том, что от III-ей армии (более 30 тысяч) осталось лишь около 11 тысяч усталых, истрепанных солдат, еле сдерживающих напор противника. Присланные главкомом части ненадежны, частью даже враждебны к нам и нуждаются в серьезной фильтровке. Для спасения остатков III-ей армии и предотвращения быстрого продвижения противника до Вятки (по всем данным, полученным от командования фронта и III-ей армии, это опасность совершенно реальна) абсолютно необходимо срочно перекинуть из России в распоряжение командарма по крайней мере 3 совершенно надежных полка. Настоятельно просим сделать в этом направлении нажим на соответствующие военучреждения. Повторяем: без такой меры Вятке угрожает участь Перми, таково общее мнение причастных к делу товарищей, к которому мы присоединяемся на основании всех имеющихся у нас данных.

Сталин

Ф. Дзержинский

5/I 1919 Вятка
8 часов вечера.

J. V. Stalinin ja F. E. Dzierzhynskin kirje V. I. Leninille.
Tammikuun 5 pnä 1919
Pienennettynä

asianomaisten tovereiden yleinen mielipide, johon me kaikkien käytettävissämme olevien tietojen perusteella yhdymme.

Stalin
F. Dzierzhynski

Tammikuun 5 pnä 1919,
Vjatka, klo 8 illalla

Ensi kerran julkaistu
„Pravda" lehdessä № 301,
joulukuun 21 pnä 1929

SELOSTUS V. I. LENINILLE

Toveri Leninille

Olemme saaneet salakirjoitussähkösanomanne. Me jo tiedoitimme teille katastrofin syistä tutkimusten tulosten perusteella[50]: armeija, jolla oli väsyneet joukko-osastot ja jolta puuttuivat reservit ja luja päällystö ja jolla oli kaiken lisäksi sivusta-asema pohjoisesta saarrostukseen joutumisen vaaroineen, — tällainen armeija ei voinut olla hajoamatta joututtuaan vihollisen ylivoimaisten ja veresten voimien vakavan rynnistyksen kohteeksi. Meidän mielestämme kysymyksessä ei ole vain III armeijan elinten ja lähimmän selustan heikkous, vaan myöskin

1) Pääesikunta ja sotilaspiirien sotilaskomissariaatit, jotka muodostavat ja lähettävät rintamalle tiettävästi epäluotettavia joukko-osastoja,

2) Yleisvenäläinen komissaaritoimisto, joka lähettää selustassa muodostettaviin joukko-osastoihin poikasia eikä komissaareja,

3) Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto, joka niinsanotuilla toimintaohjeillaan ja päiväkäskyillään saattaa epäjärjestykseen rintaman ja armeijoiden

johtamisen. Ilman vastaavia muutoksia sotilaallisessa keskuksessa ei ole takeita menestyksestä rintamilla.

Vastauksemme sotilashenkilöiden kysymyksiin.

1. **Kahdesta rykmentistä.** Vangiksi antautui kaksi rykmenttiä: 1. neuvostorykmentti ja pietarilainen matruusien rykmentti. Vihamielisiä toimia meitä vastaan ne eivät aloittaneet. Vihamieliset toimet meitä vastaan aloitti Uralin sotilaspiirin sotilaskomissariaatin muodostama 10. divisioonan 10. ratsuväkirykmentti, joka majaili Iljinskin kylässä. Sitä paitsi vältettiin myöskin sotilaspiirin sotilaskomissariaatin muodostaman, Otsherin tehtaalle majoitetun 10. pioneerirykmentin kapina. Vihollisen puolelle siirtymisen kuin myöskin vihamielisten toimien syynä on rykmenttien vastavallankumouksellisuus, joka on selitettävissä sillä, että mobilisatiossa käytetään vanhoja metodeja, joukko-osastoja muodostetaan ilman sotapalvelukseen kutsuttujen ennakkopuhdistusta ja rykmenteissä puuttuu samanaikaisesti alkeellisinkin poliittinen työ.

2. **Motoviliha.** Tehtaan koneisto ja sähköosaston laitteet purettiin, luetteloitiin sekä lastattiin vaunuihin hyvissä ajoin, mutta niitä ei kuljetettu pois eikä tuhottu. Vastuu siitä lankeaa Keskuskollegiolle[51], sotilaskuljetusten päällikölle ja armeijan Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle, jossa ilmeni tavatonta järjestelykyvyttömyyttä. Viisi kuudesosaa Motovilihan työläisistä jäi Permiin, sinne jäi myös tehtaan teknillinen henkilökunta ja raaka-aineet. Kaikesta päättäen tehdas voidaan panna käyntiin noin puolentoista kuukauden kuluttua. Huhut Motovilihan työläisten kapinasta Permin kukistumisen edellä eivät ole tulleet vahvistetuiksi, oli ollut vain voima-

kasta kuohuntaa elintarviketilanteen sekasortoisuuden pohjalla.

3. **Sillan ja arvokkaiden laitteiden räjäyttämisestä.** Silta y.m. olivat jääneet räjäyttämättä armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston järjestelykyvyttömyyden vuoksi ja siksi, että perääntyvien joukko-osastojen ja armeijan esikunnan väliltä puuttui yhteys. Puhutaan, että toveri, jonka piti räjäyttää silta, ei voinut täyttää tehtäväänsä, sillä valkokaartilaiset surmasivat hänet muutamia minuutteja ennen räjäyttämistä. Toistaiseksi ei ole voitu tarkistaa tätä selitystä, sillä sillan vartiosto on paennut ja monet „neuvosto"-työntekijät ovat poistuneet „tuntemattomaan suuntaan".

4. **Permin luona olleista reserveistä.** Reservinä oli yksi ainoa lujittumaton ja epäluotettava „neuvostorykmentti", joka heti rintamalle saavuttuaan siirtyi vihollisen puolelle. Muita reservejä ei ollut.

5. **Kalustomenetys ja mieshukka.** Toistaiseksi ei voida saada täydellistä kuvaa menetyksistä, sillä monet asiakirjat ovat kadonneet ja monet asiaanosalliset „neuvosto"-työntekijät, spesialistit, ovat siirtyneet vihollisen puolelle.

Käytettävissämme olevien niukkojen tietojen mukaan me olemme menettäneet 297 veturia (niistä 86 epäkunnossa-olevaa), noin 3 tuhatta vaunua (ehkä enemmänkin), 900 tuhatta puutaa naftaa ja paloöljyä, kaustista soodaa muutamia satoja tuhansia puutia, suolaa 2 miljoonaa puutaa, lääkkeitä viiden miljoonan ruplan arvosta, Motovilihan tehtaan ja Permin aseman konepajan materiaalivarastot valtavine rikkauksineen, Motovilihan tehtaan koneet ja koneenosat, Kaman joki-

laivaston alusten koneistot, 65 vaununlastia nahkaa, 150 vaununlastia armeijan huolto-osaston elintarvikkeita, Vesiliikenteen piirihallinnon mitä suurimman pumpuli-, kangas-, oleonafta- y.m. varaston, 10 vaunua, joissa oli haavoittuneita sotureita, kulkulaitoksen akselivaraston, jossa oli suuri määrä amerikkalaisia akseleja, 29 tykkiä, 10 tuhatta ammusta, 2 tuhatta kivääriä, 8 miljoonaa patruunaa, yli kahdeksan tuhatta miestä kaatuneina, haavoittuneina ja tietymättömiin kadonneina joulukuun 22 ja 29 päivän välisenä aikana. Permiin jäivät kaikki rautatiespesialistit ja melkein kaikki huoltospesialistit. Menetysten luettelointi jatkuu.

6. **Armeijan nykyinen taistelukuntoinen miesvahvuus.** Kolmannessa armeijassa on nykyään kaksi divisioonaa (29. ja 30.), joissa on 14 tuhatta jalkamiestä, 3 tuhatta ratsumiestä, 323 konekivääriä ja 78 tykkiä. Reservinä on Venäjältä lähetetty 7. divisioonan prikaati, jota ei ole vielä käytetty sen vuoksi, että se on epäluotettava ja kaipaa vakavaa puhdistusta. Vacetisin lupaamat kolme rykmenttiä eivät ole vielä saapuneet (eivätkä saavukaan, sillä ne ovat kuulemma saaneet eilen uuden määräyksen lähteä Narvaan)[52]. Toimivat joukko-osastot ovat rusikoituja, väsyneitä ja suurella vaivalla pysyvät rintamalla.

7. **III armeijan hallintojärjestys.** Päältäkatsoen hallintojärjestys on tavallinen, „sääntöjen mukainen", mutta tosiasiallisesti puuttuu kaikenlainen järjestys ja vallitsee täydellinen leväperäisyys, omasta taistelulohkosta irtaantuneisuus, divisioonien tosiasiallinen autonomisuus.

8. **Ovatko toteutetut toimenpiteet riittäviä perääntymisen pysäyttämiseksi.** Toteutetuista toimenpiteistä

voidaan pitää tärkeinä: 1) II armeijan etenemistä Kunguran suuntaan, mikä on epäilemättä suuri apu III armeijalle, ja 2) sitä, että Stalinin ja Dzierzhynskin ponnistusten tuloksena rintamalle on lähetetty 900 täysin luotettavaa ja reipasta jalkamiestä, joiden tehtävänä on saada aikaan käänne III armeijan masentuneessa mielialassa. Kahden päivän kuluttua me lähetämme rintamalle kaksi ratsuväkieskadroonaa ja 3. prikaatin 62. rykmentin (se on jo seulottu). 10 päivän kuluttua lähtee vielä yksi rykmentti. III armeijan rintama tietää tämän, näkee selustan huolenpidon, ja sen mieliala nousee. Epäilemätöntä on, että tilanne on nyt parempi kuin kaksi viikkoa sitten. Paikotellen armeija on siirtynyt jopa hyökkäykseenkin eikä ilman menestystä. Jos vihollinen antaa meille vielä pari viikkoa hengähdysaikaa, s.o. jos se ei siirrä rintamalle uusia vereksiä voimia, niin voidaan toivoa, että III armeijan lohkolla muodostuu luja tilanne.

Nykyään ponnistelemme sen pohjoisen saarrostusliikkeen likvidoimiseksi, jonka eräät vihollisosastot ovat tehneet Kaigorodin kautta maantietä pitkin Vjatkan suuntaan. Me tulimme Vjatkaan muun muassa lähettääksemme Kaigorodin suuntaan hiihto-osaston, minkä me teemmekin. Mitä tulee muihin toimenpiteisiin (selustan lujittamiseksi), niin mobilisoimme työntekijöitä, sekä rivityöntekijöitä että johtavia, ja lähetämme heidät selustassa oleviin armeijan joukko-osastoihin sekä puhdistamme Glazovin ja Vjatkan edustajain Neuvostot. Mutta tämän työn tulokset eivät tietenkään tule pian tuntumaan.

Siinä ovat kaikki toteutetut toimenpiteet. Niitä ei voida missään tapauksessa pitää riittävinä, sillä

III armeijan väsyneet joukko-osastot eivät voi kauan pitää puoliaan ilman vaihtoa, vaikkapa edes osittaistakin. Siksi tänne on ehdottomasti lähetettävä ainakin kaksi rykmenttiä. Vain siinä tapauksessa voidaan rintaman lujuus pitää taattuna. Sitä paitsi on välttämätöntä:

1) vaihtaa armeijan komentaja,

2) lähettää kolme kyvykästä poliittisen työn tekijää,

3) laskea pikaisesti hajalle Aluekomitea, Alueneuvosto y.m. evakuoituneiden työntekijäin mobilisoimisen jouduttamiseksi.

J. Stalin
F. Dzierzhynski

Tammikuun 19 pnä 1919,
Vjatka

P. S. Muutaman päivän kuluttua matkustamme takaisin Glazoviin lopettaaksemme tutkimukset.

Ensi kerran julkaistu vuonna 1942
Lenin kokoelmassa XXXIV

PUHE PUOLUE- JA NEUVOSTOJÄRJESTÖJEN YHDISTETYSSÄ ISTUNNOSSA VJATKASSA

tammikuun 19 pnä 1919

(Pöytäkirjamuistiinpano)

Puhuttaessa yleisestä tilanteesta on sanottava, että rintaman määrätynlainen lujuus on lähikaudeksi turvattu ja juuri nyt on välttämätöntä muodostaa Vjatkan läänin Sotilaallinen vallankumouskomitea. Jos vihollinen pääsee etenemään, niin sen avuksi tulevat vastavallankumoukselliset kapinat maan sisällä, joita vastaan voi menestyksellisesti taistella vain suppea ja joustava järjestö, jollainen Sotilaallisen vallankumouskomitean pitää juuri ollakin.

On järjestettävä nyt heti uusi keskus, johon tulevat edustajat:

1) Läänin toimeenpanevasta komiteasta,
2) Alueneuvostosta,
3) puolueen Läänikomiteasta,
4) Erikoiskomiteasta,
5) Sotilaspiirin sotilaskomissariaatista.

Vjatkan Sotilaallisen vallankumouskomitean käsiin on keskitettävä kaikki voimat, kaikki varat, mutta neuvostoelimien jokapäiväistä työtä ei saa keskeyttää, vaan sitä on voimistettava.

Läänin keskuksen esimerkin mukaisesti on tällaiset elimet muodostettava myöskin kihlakunnissa.

Tällaisen vallankumouskomiteoiden verkoston avulla tulee toteutetuksi yhteys paikkakuntien kanssa.

Ja vain siten me tulemme olemaan valmiit uuteen hyökkäykseen.

Toveri **Stalin** esittää ehdotuksensa seuraavassa muodossa:

Selustan lujittamiseksi ja turvaamiseksi sekä Vjatkan läänin kaikkien neuvosto- ja puoluejärjestöjen toiminnan yhdistämiseksi muodostetaan Vjatkan Sotilaallinen vallankumouskomitea, jonka päätökset Neuvostovallan ylimpänä elimenä läänissä ovat velvoittavia mainituille laitoksille ja järjestöille.

Ensi kerran julkaistu „Gorkovskaja Kommuna" lehdessä № 290 joulukuun 18 pnä 1934

PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN JA PUOLUSTUSNEUVOSTON KOMISSION SELOSTUS TOVERI LENINILLE PERMIN KUKISTUMISEN SYISTÄ JOULUKUUSSA 1918

YLEINEN KUVA KATASTROFISTA

Katastrofin kiertämättömyys kävi selväksi jo marraskuun lopulla, jolloin vihollinen, saarrostettuaan kolmannen armeijan puolirenkaalla linjalla Nadezhdinski—Verhoturje—Barantshinski—Kyn—Irginski—Rozhdestvenski aina Kamajoen vasempaan rantaan asti, teki vilkkaasti valeliikkeitä oikealla siivellään ja alkoi raivokkaan hyökkäyksen Kushvaan.

Kolmanteen armeijaan kuului sillä hetkellä 30. divisioona, 5. divisioona, Erikoisprikaati, Erikoisjoukko-osasto ja 29. divisioona — yhteensä noin 35 tuhatta jalkaväkisotilasta ja ratsumiestä, joilla oli 571 konekivääriä ja 115 tykkiä (kts. „Taisteluvahvuus- ja majoitusselitystä").

Armeijan taistelukuntoisuus ja moraalinen tila olivat surkeat, sillä joukko-osastot olivat väsyneet kuusi kuukautta jatkuneissa herkeämättömissä taisteluissa. Reservejä ei ollut minkäänlaisia. Selustaa ei oltu turvattu laisinkaan (useita radan räjäyttämistapauksia armeijan selustassa). Armeijan elintarvikehuolto oli satunnaista ja turvaamatonta (29. divisioonaa vastaan tehdyn raivokkaan rynnistyksen vaikeimmalla hetkellä

tämän divisioonan joukko-osastot puolustautuivat viisi vuorokautta kirjaimellisesti ilman leipää ja muita elintarvikkeita).

Vaikka kolmannella armeijalla oli siipiasema, se ei ollut turvattu saarrostukselta pohjoisesta käsin (ei oltu ryhdytty toimenpiteisiin joukko-osastojen erikoisryhmän asettamiseksi armeijan äärimmäiselle vasemmalle siivelle saarrostuksen ehkäisemistä varten). Mitä tulee äärimmäiseen oikeaan siipeen, niin viereinen toinen armeija, joka oli sidottu paikalleen Ylipäällikön epäselvällä toimintaohjeella (Izhevskin ja Votkinskin valtaamisen jälkeen toista armeijaa ei saa viedä taisteluun, sillä se saa uuden tehtävän) ja joutui seisomaan kymmenen päivää paikoillaan, osoittautui kykenemättömäksi antamaan ajoissa apua kolmannelle armeijalle siten, että olisi lähtenyt liikkeelle eteenpäin kaikkein kriitillisimmällä hetkellä Kushvan luovuttamisen edellä (marraskuun loppu).

Jätettynä täten oman onnensa nojaan (etelässä) ja ollen suojaamattomana vihollisen saarrostusliikkeiltä (pohjoisessa) nääntynyt ja rusikoitu kolmas armeija, jolla ei ollut reservejä eikä vähääkään turvattua selustaa ja joka oli huonosti muonitettu (29. divisioona) ja kehnosti varustettu jalkineilla (30. divisioona), joka toimi 35 asteen pakkasessa ja oli levitetty valtavan laajalle alueelle Nadezhdinskista Kamajoen vasemmalle rannalle asti Osan eteläpuolelle (yli 400 virstaa) ja jolla oli heikko ja vähänkokenut armeijan esikunta, — ei tietenkään voinut pitää puoliaan vihollisen ylivoimaisten veresten joukkojen (viisi divisioonaa) rynnistyksen edessä, joilla oli lisäksi kokenut päällikkökunta.

Marraskuun 30 pnä vihollinen ottaa haltuunsa Vyjan aseman ja eristettyään meidän vasemman siipemme keskustasta tuhoaa melkein kokonaan 29. divisioonan 3. prikaatin (pelastuivat vain prikaatin komentaja, esikuntapäällikkö ja komissaari, panssarijuna № 9 joutui vihollisen käsiin). Joulukuun 1 pnä vihollinen valtaa Lysvan suunnalla Krutoi Login aseman ja kaappaa meidän panssarijunamme № 2. Joulukuun 3 pnä vihollinen valtaa Kushvan tehtaan (meidän joukko-osastomme poistuvat Verhoturjesta ja koko pohjoispiiristä, joka oli eristetty keskustasta). Joulukuun 7 pnä vihollinen valtaa Biserin. Joulukuun 9 pnä Lysvan. Joulukuun 12—15 pnä Tshusovskajan, Kalinon ja Seljankan asemat, jolloin neuvostojoukkojen 1. täydennyspataljoona siirtyy vihollisen puolelle. Joulukuun 20 pnä vihollinen valtaa Valezhnajan aseman. Joulukuun 21 pnä Gorin ja Mostovajan, jolloin neuvostojoukkojen 1. jalkaväkirykmentti siirtyy vihollisen puolelle. Vihollinen lähenee Motovilihaa meidän joukkojemme vetäytyessä takaisin koko rintamalohkolla. 25 päivän vastaisena yönä vihollinen ottaa taisteluitta haltuunsa Permin. Kaupungin niinsanottu tykistöpuolustus osoittautui tyhjänpäiväiseksi hankkeeksi, jonka vuoksi viholliselle jäi 29 tykkiä.

Täten armeija teki epäjärjestyksessä perääntyessään 20 päivän aikana yli 300 virstan matkan Verhoturjesta Permiin ja menetti noiden päivien aikana 18 tuhatta sotilasta, kymmeniä tykkejä ja satoja konekiväärejä. (Permin kukistumisen jälkeen kolmannessa armeijassa oli enää kaksi divisioonaa, joissa oli 17 tuhatta jalkaväkisotilasta ja ratsumiestä 35 tuhannen asemesta, 323 konekivääriä 571 asemesta ja

78 tykkiä 115 asemesta. Kts. „Taisteluvahvuus- ja majoitusselitystä".)

Tarkasti sanoen se ei ollut vetäytymistä, ja vieläkin vähemmän sitä voidaan sanoa joukko-osastojen järjestetyksi peräyttämiseksi uusiin asemiin, — se oli täydellisesti hajalle lyödyn ja kokonaan demoralisoituneen armeijan aivan sekasortoista pakoa, armeijan, jonka esikunta ei kyennyt käsittämään tapahtumia, edes jossain määrin huomioimaan ennakolta kiertämätöntä katastrofia eikä ryhtymään ajoissa toimenpiteisiin armeijan säilyttämiseksi peräyttämällä se aikaisemmin valmistettuihin asemiin, vaikka aluemenetysten hinnalla. Kolmannen armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston ja esikunnan voivottelut katastrofin „yllätyksellisyydestä" vain havainnollistavat näiden laitosten irrallisuutta armeijasta, Kushvan ja Lysvan edustalla sattuneiden kohtalokkaiden tapahtumain käsittämättömyyttä sekä niiden kyvyttömyyttä johtaa armeijan liikkeitä.

Kaikki nämä seikat olivat perustana sille vertaansa vailla olevalle hämmingille ja kaaokselle, jotka luonnehtivat monien kaupunkien ja paikkakuntien aivan sekasortoista evakuointia kolmannen armeijan lohkolla, sillan räjäyttämistä ja hylätyn omaisuuden tuhoamista koskevia häpeällisiä tapauksia ja lopuksi kaupungin suojelemista ja sen niinsanottua tykistöpuolustusta.

Huolimatta jo elokuussa aloitetuista evakuointia koskevista keskusteluista itse evakuoinnin käytännöllisen järjestämisen hyväksi ei oltu tehty mitään tai ei juuri mitään. Ei kukaan, ei yksikään järjestö yrittänyt kutsua järjestykseen Keskuskollegiota, joka

hyöri laitosten jaloissa, kävi loppumattomia keskusteluja evakuointisuunnitelmasta, mutta ei tehnyt mitään, ei kerrassaan mitään evakuointikysymyksen hyväksi (ei laatinut edes „omien tavaralastiensa“ luetteloa).

Ei kukaan, ei yksikään laitos yrittänyt järjestää todellista valvontaa Kulkulaitoksen Uralin piirihallintoon nähden, joka osoittautui epäilyttävän avuttomaksi taistelussa rautatievirkailijoiden taitavasti järjestettyä sabotaashia vastaan.

Sotilaskuljetusten päällikön Stogovin nimittäminen evakuatiopäälliköksi, mikä tapahtui joulukuun 12 pnä, ei edistänyt evakuointia askeleenkaan vertaa, sillä huolimatta Stogovin juhlallisesta lupauksesta Permin nopeasta evakuoimisesta („panen pääni pantiksi, että evakuoin kaikki“) osoittautui, ettei hänellä ollut evakuointisuunnitelmaa, ei evakuointielimiä eikä sotavoimaa, jotta olisi voinut estää eräiden laitosten ja epäjärjestykseen joutuneiden sotajoukko-osastojen yritykset „evakuoitua“ järjestymättömästi ja omavaltaisesti (veturien, vaunujen y.m. anastamiset). Seuraukset: evakuoitiin kaikenlaista kamaa, rikkinäisiä tuoleja ja muuta romua, samaan aikaan kun Motovilihan tehtaan ja Kaman laivaston koneistoilla ja koneenosilla valmiiksi lastatut junat sekä junat, joissa oli haavoittuneita sotilaita ja harvinaisia amerikkalaisia akseleja, ja sadat kunnossaolevat veturit ja muu omaisuus jäivät evakuoimatta.

Aluekomitea ja Alueneuvosto, armeijan Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta eivät voineet olla epätietoisia tästä kaikesta, mutta ne eivät nähtävästi „puuttuneet“ tähän asiaan, sillä tutkimus osoit-

taa, että nämä laitokset eivät tarkastaneet järjestelmällisesti evakuointielinten toimintaa.

Armeijan esikunnan puheet Permin tykistöpuolustuksesta, jotka alkoivat jo lokakuussa, jäivät pelkiksi puheiksi, sillä 26 tykkiä (ynnä kolme ei täysin kelvollista) täydellisine valjakkoineen jätettiin viholliselle ainoatakaan laukausta ampumatta. Tutkimus osoittaa, että jos esikunta olisi suvainnut tarkastaa prikaatin komentajan toimintaa tykkien sijoittelussa, niin se olisi havainnut, että sotajoukko-osastojen kaaosmaisen perääntymisen ja yleisen sekasorron tilanteessa Permin kukistumisen edellä (joulukuun 23 pnä), jolloin prikaatin komentaja ei täyttänyt käskyä, vaan lykkäsi tykkien asemiin asettamisen joulukuun 24 päiväksi (tämä prikaatin komentaja karkasi vihollisen puolelle joulukuun 24 pnä), kysymyksessä saattoi olla vain itse tykkien pelastaminen kuljettamalla ne pois tai äärimmäisessä tapauksessa tärvelemällä ne, mutta ei millään muotoa tykistöpuolustus. Se, että niin toinen kuin toinenkin jäi tekemättä, on selitettävissä vain esikunnan huolettomuudella ja leväperäisyydellä.

Sama leväperäisyys ja järjestelykyvyttömyys tuli esiin Kaman sillan räjäyttämisen ja Permiin jätetyn omaisuuden tuhoamisen kysymyksessä. Silta oli miinoitettu muutamia kuukausia ennen Permin kukistumista, mutta ei kukaan ollut tarkastanut miinoitusta (kukaan ei rohkene väittää varmuudella, että miinoitus oli täysin kunnossa suunnitellun räjäyttämisen edellä). Itse räjäyttäminen oli uskottu „täysin luotettavalle“ toverille (Medvedeville), mutta kukaan ei rohkene väittää varmuudella, että sillan vartiosto oli

täysin luotettava, että se (vartiosto) ei jättänyt Medvedeviä yksin viime hetkellä ennen suunniteltua räjäyttämistä, että vartiosto turvasi täydellisesti Medvedevin suojeluksen valkokaartilaisagenttien päällekarkauksilta. Siksi on mahdotonta saada selville:

1) murhasivatko Medvedevin todellakin valkokaartilaisagentit juuri räjäyttämisen edellä, jolloin sillan vartiosto pakeni „tuntemattomaan suuntaan" (eräät arvelevat käyneen siten),

2) karkasiko Medvedev itse haluamatta räjäyttää siltaa, tai

3) ehkä Medvedev teki kaiken voitavansa sillan räjäyttämiseksi, mutta silta ei räjähtänyt sen vuoksi, että johdot tai miinoitus oli mennyt epäkuntoon joko siltaa tulittaneen vihollisen tykkitulesta tai ehkä jo ennen tulitusta, ja Medvedevin ehkä murhasi sitten paikalle ehtinyt vihollinen.

Edelleen, armeijan Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta eivät vaivautuneet antamaan selvästi ja täsmällisesti jonkin elimen tai yksityisen henkilön vastuunalaiseksi tehtäväksi evakuoimatta jääneen omaisuuden tärvelemistä. Eikä siinä vielä kaikki. Mainituilla laitoksilla ei ollut virallista (kirjallista) määräystä jätettyjen laitteiden ja omaisuuden räjäyttämisen tai tärvelemisen välttämättömyydestä. Tämä selittääkin sen, että tärveltiin (poltettiin) pääasiallisesti toisarvoista omaisuutta yksityisten henkilöiden aloitteesta (esimerkiksi vaunuja), kun taas erittäin tärkeä omaisuus (kangas-, sotilasvaatetus- y.m. varastot) jätettiin koskemattomaksi, ja sitä paitsi eräät toimihenkilöt eivät sallineet polttaa ja räjäyttää evakuoimatta jäänyttä omaisuutta „pakokauhun välttä-

misen“ tarkoituksessa (näitä henkilöitä ei ole vielä löydetty).

Kuvaa armeijan ja selustan yleisestä luhistumisesta ja sekasorrosta, armeijan, puolue- ja neuvostolaitosten leväperäisyydestä ja edesvastuuttomuudesta täydentää lukuisten vastuunalaisten työntekijöiden miltei yleinen siirtyminen vihollisen puolelle. Linnoitustöiden johtaja insinööri Banin ja hänen laitoksensa kaikki työntekijät, rautatieinsinööri Adrianovski ja kulkulaitoksen piirihallinnon koko spesialistihenkilökunta, sotilaskuljetusten osaston johtaja Suhorski ja hänen osastonsa työntekijät, sotilaspiirin sotilaskomissariaatin mobilisatio-osaston johtaja Bukin ja hänen osastonsa työntekijät, vartiopataljoonan päällikkö Ufimtsev ja tykistöprikaatin päällikkö Valjuzhenitsh, erikoismuodostelmien osaston päällikkö Eskin ja pioneeripataljoonan päällikkö apulaisensa kanssa, Permi I ja Permi II asemien komendantit, armeijan Huoltohallinnon koko luettelointiosasto ja puolet Keskuskollegion jäsenistä, — he kaikki ja monet muut jäivät Permiin siirtyen vihollisen puolelle.

Kaikki tuo ei voinut olla lisäämättä yleistä pakokauhua, jonka valtaan olivat joutuneet ei ainoastaan perääntyvät joukko-osastot, vaan myöskin Permin kukistumisen edellä muodostettu Vallankumouskomitea, joka ei kyennyt pitämään kaupungissa yllä vallankumouksellista järjestystä, sekä myös Läänin sotilaskomissariaatti, joka oli kadottanut yhteyden eri kaupunginosien kanssa, minkä seurauksena Permistä ei viety pois vartiopataljoonan kahta komppaniaa, jotka valkoiset sitten surmasivat, ja menetettiin hiihtopataljoona, jonka miehistön valkoiset samoin tappoivat.

Valkoisten asiamiesten taitavasti järjestämä provokatoorinen laukaustenvaihto kaupungin eri osissa (joulukuun 23—24 pnä) syvensi ja lisäsi yleistä pakokauhua.

* * *

KOLMAS ARMEIJA JA RESERVIT

Kolmannen armeijan väsyneisyys (kuusi kuukautta jatkuneet herkeämättömät taistelut) ja vähääkään luotettavien reservien puuttuminen olivat tappion välittömiä syitä. Kolmas armeija, ollen levitetty ohueksi nauhaksi 400 virstan pituudelle ja jätetty alttiiksi saarrostukselle pohjoisesta, mikä seikka pakoitti sen levittäytymään vieläkin kauemmaksi pohjoiseen, — oli viholliselle mitä otollisin kohde läpimurron suorittamiseksi missä kohdassa hyvänsä. Kaikki tämä, samoin kuin reservien puuttuminenkin, oli Itärintaman ja Tasavallan Vallankumouksellisten sotaneuvostojen tiedossa jo syyskuussa (kts. „Liitteestä" kolmannen armeijan vastuunalaisten toimihenkilöiden sähkösanomia, joissa vaaditaan „vaihtoa" ja „reservejä" sekä tiedoitetaan kolmannen armeijan joukko-osastojen väsyneisyydestä y.m.), mutta Sotilaskeskus ei lähettänyt reservejä tai lähetti kunnottomia pikku osastoja. Erikoisen usein alkavat toistua vaatimukset vaihdosta ja vetoamiset armeijan väsyneisyyteen joulukuun alussa, Kushvan menettämisen jälkeen. Joulukuun 6 pnä Lashevitsh (armeijan komentaja) kääntyy Itärintaman puoleen vaatien reservejä ja vetoaa tilanteen toivottomuuteen, johon Smilga (Itärintama) vastaa, että „ikävä kyllä, mutta täydennysväkeä ei tule". Joulukuun 11 pnä Trifonov,

kolmannen armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsen, tiedoittaa Smilgalle (Itärintama) lennättimitse: „On hyvin mahdollista, että meidän on pakko jättää lähipäivinä Permi. Riittäisi pari kolme lujaa rykmenttiä. Koettakaa siirtää Vjatkasta tai joltain lähipaikkakunnalta". Smilgan (Itärintama) vastaus: „Täydennysväkeä ei tule. Ylipäällikkö kielsi auttamasta". (Kts. „Liite".) Keskuksen määräysten perusteella kolmas armeija sai elo—joulukuun välisenä aikana täydennysväkeä kaikkiaan 13.153 miestä, niiden mukana 3.388 kivääriä, 134 konekivääriä, 22 tykkiä ja 977 hevosta. Niistä 1. Kronstadtin merimiesrykmentti (1.248 miestä) antautui vangiksi, merijalkaväen 11. erikoispataljoona (834 miestä) karkasi, Kronstadtin linnoituksen 5. kenttäpatterin miehistö on vangittu sen johdosta, että se tappoi petomaisesti päällikkönsä, suomalaiset ja eestiläiset (1.214 miestä) on kutsuttu takaisin länteen. Mitä tulee keskuksen lupaamiin 22 komppanian lähetysmääräyksiin, niin keskus ei yksinkertaisesti ole täyttänyt niitä. Keskuksen lupaama 7. divisioonan 3. prikaati (kolme rykmenttiä) saapui Glazoviin vasta tammikuun ensi päivinä, Permin kukistumisen jälkeen. Sitä paitsi jo ensimmäinen tutustuminen prikaatiin osoitti, että sillä ei ole mitään yhteistä Punaisen Armeijan kanssa (ilmeisen vastavallankumouksellinen mieliala, katkeroituneisuus Neuvostovaltaa kohtaan, prikaatin sisällä on kulakkiainesten kiinteä ryhmä, uhkaukset „on luovutettava Vjatka" j.n.e.). Sen lisäksi prikaati on sotilaallisesti valmentamaton (ei osaa ampua, sillä on kesäkauden kuormasto), komentajat eivät tunne rykmenttejään, poliittinen työ on mitättömän

vähäistä. Vasta kolme neljä viikkoa jatkuneen prikaatin puhdistuksen ja huolellisen seulomisen jälkeen, ja kun siihen oli liitetty paljon kommunisteja tavallisina puna-armeijalaisina ja tehty mitä tarmokkainta poliittista työtä, siitä onnistuttiin tekemään tammikuun loppuun mennessä taistelukykyinen yksikkö (kolmesta rykmentistä, joista prikaati muodostuu, yksi lähetettiin rintamalle tammikuun 20 pnä, toista ei voida lähettää ennen tammikuun 30 päivää ja kolmatta ennen helmikuun 10 päivää). Samanlaisista puutteellisuuksista meidän joukko-osastojen muodostamissysteemissämme on osoituksena 10. ratsuväkirykmentin ja myöskin 10. pioneerirykmentin tapaus, jotka oli majoitettu Otsherin tehtaalle (kumpikin rykmentti on Uralin sotilaspiirin sotilaskomissariaatin muodostama) ja joista ensimmäinen iski meidän joukkojemme selkään ja toinen yritti tehdä samoin, mutta epäonnistui niiden varovaisuustoimenpiteiden vuoksi, joihin oli ryhdytty.

Joukko-osastojen muodostamissysteemissä olevien puutteellisuuksien selityksenä on seuraava seikka. Toukokuun loppuun saakka Punaisen Armeijan joukko-osastojen muodostaminen (Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion johdolla) vapaaehtoisuusperiaatteen mukaan tapahtui sillä perustalla, että armeijaan otettiin työläisiä ja talonpoikia, jotka **eivät riistä** vierasta työvoimaa (kts. Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion laatimia „todistuskorttia“ ja „henkilökorttia“). Mahdollisesti tällä muun muassa onkin selitettävissä vapaaehtoisuuskauden joukkomuodostelmien lujuus. Toukokuun lopusta lähtien, sen jälkeen kun Yleisvenäläinen kol-

legio lakkautettiin ja joukko-osastojen muodostamistehtävä siirrettiin Yleisvenäläiselle pääesikunnalle, tilanne muuttui huonommaksi. Yleisvenäläinen pääesikunta otti täydellisesti käytäntöön joukko-osastojen muodostamisen tsaarinaikaisen systeemin kutsuen puna-armeijalaispalvelukseen kaikki mobilisoidut varallisuusasemasta riippumatta, ja sitä paitsi mobilisoitujen varallisuusasemaa koskevat pykälät, jotka olivat Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion „henkilökortissa", jätettiin pois Yleisvenäläisen pääesikunnan laatimasta „henkilö- ja luettelointikortista" (kts. Yleisvenäläisen pääesikunnan „Henkilö- ja luettelointikorttia"). Kesäkuun 12 pnä 1918 annettiin tosin Kansankomissaarien Neuvoston ensimmäinen asetus työläisten ja sellaisten talonpoikain mobilisoimisesta, **jotka eivät riistä vierasta työvoimaa,** mutta se ei näköjään saanut vastakaikua Yleisvenäläisen pääesikunnan käytännöllisessä toiminnassa, ei sen määräyksissä eikä myöskään „henkilö- ja luettelointikortissa". Tämä pääasiassa selittääkin sen, että meidän joukko-osastojen muodostamislaitostemme toiminnan tuloksena syntyi pikemminkin „kansan armeija" kuin Punainen Armeija. Vasta tammikuun puolivälissä, jolloin Puolustusneuvoston komissio pani Uralin sotilaspiirin sotilaskomissariaatin lujille ja vaati siltä kaiken aineiston ja Pääesikunnan määräykset, jotka koskivat joukko-osastojen muodostamismenetelmiä, — vasta sen jälkeen Yleisvenäläinen pääesikunta suvaitsi harkita vakavasti joukko-osastojen muodostamissysteemiä ja antoi kaikille sotilaspiirien sotilaskomissariaateille lennätinmääräyksen: „Henkilö- ja luettelointikortin 14., 15. ja 16. pykälän sarakkeeseen on kirjoi-

tettava tiedot puoluekannasta, riistääkö (palvelukseen kutsuttu) vierasta työvoimaa, onko käynyt yleisen opetuksen kurssin" (tämä Pääesikunnan lennätinmääräys annettiin tammikuun 18 pnä 1919. Kts. „Liite"). Tämä tapahtui sen jälkeen, kun 11 divisioonaa pidettiin muodostettuna jo joulukuun 1 päivään mennessä, mutta se osa niistä, joka oli lähetetty jo rintamalle, oli ilmaissut kaikki valkokaartilaisen muodostelman tunnusmerkit.

Joukko-osastojen muodostamissysteemissä olevia puutteellisuuksia syvensi Sotilaspiirin sotilaskomissariaatin hämmästyttävän leväperäinen huolenpito muodostettavista joukko-osastoista (kehno ravinto, kehno vaatetus, saunojen y.m. puuttuminen. Kts. „Vjatkan komitean puoluetutkimuskomission lausunto") sekä tarkistamattomien upseerien aivan summittainen nimittäminen komentajiksi, jotka ovat useissa tapauksissa viekoitelleet joukko-osastoja vihollisen puolelle.

Lopuksi, Pääesikunta ei ryhtynyt toimenpiteisiin, että jollain paikkakunnalla mobilisoidut olisi siirretty joukko-osastojen muodostamista varten toiselle paikkakunnalle (toiseen sotilaspiiriin), mikä olisi heikentänyt huomattavasti joukkokarkuruutta. Me emme edes puhukaan vähänkään tyydyttävästi järjestetyn poliittisen työn puuttumisesta joukko-osastoissa (Yleisvenäläisen komissaaritoimiston heikkoutta ja työhön pystymättömyyttä).

On aivan ymmärrettävää, että tuollaiset puolittain valkokaartilaiset reservit, mikäli keskus niitä lähetti (matkalla niistä tavallisesti puolet karkasi), eivät voineet tukea oleellisesti kolmatta armeijaa. Mutta

kolmannen armeijan joukko-osastojen väsymys ja nääntyneisyys perääntymisen aikana meni aina niin pitkälle, että sotamiehet heittäytyivät kokonaisina ryhminä pitkäkseen hangelle ja pyysivät komissaareja ampumaan heidät: „emme jaksa seista jaloillamme, sitä vähemmän kävellä, me olemme väsyneet, tehkää meistä loppu, toverit". (Kts. „Divisioonan komissaarin Mratshkovskin selitys".)

JOHTOPÄÄTÖKSET

On tehtävä loppu reservittömyydestä sodassa, on otettava käytäntöön vakinaisten reservien systeemi, joita ilman ei ole mahdollista nykyisten asemien säilyttäminen enempää kuin menestysten edelleen kehittäminenkään. Ilman sitä katastrofi on kiertämätön. Mutta reservit voivat olla hyödyksi vain siinä tapauksessa, jos Pääesikunnan omaksuma vanha mobilisointi- ja joukko-osastojen muodostamissysteemi muutetaan perinpohjaisesti ja itse Pääesikunnan kokoonpano uusitaan.

Ennen kaikkea on välttämätöntä tarkasti luokitella mobilisoitavat varakkaisiin (epäluotettavat) ja vähävaraisiin (ainoat puna-armeijalaispalvelukseen kelvolliset).

Toiseksi, jollain paikkakunnalla mobilisoidut on lähetettävä joukko-osastojen muodostamista varten toiselle paikkakunnalle, minkä ohella rintamalle lähettämisessä on pidettävä sääntönä: „mitä kauemmaksi kotiläänistä, sitä parempi" (luopuminen alueperiaatteesta).

Kolmanneksi, on luovuttava suurten ja jäykkäliikkeisten yksikköjen (divisioonien) muodostamisesta,

jotka eivät ole kelvollisia kansalaissodan oloissa, ja julistettava prikaati suurimmaksi taisteluyksiköksi.

Neljänneksi, on järjestettävä ankara ja vakinainen valvonta sotilaspiirien sotilaskomissariaatteihin nähden (uusien ensin niiden kokoonpanon), jotka rikollisen huolimattomalla suhtautumisellaan muodostettavien joukko-osastojen majoittamiseen, muonittamiseen ja vaatettamiseen aiheuttavat puna-armeijalaisten keskuudessa suuttumusta (parhaassa tapauksessa joukkokarkuruutta).

Lopuksi on uusittava Yleisvenäläinen komissaaritoimisto, joka lähettää sotilasjoukko-osastoihin „komissaari"-poikasia, jotka ovat aivan kykenemättömiä järjestämään vähänkään tyydyttävää poliittista työtä.

Näiden ehtojen noudattamatta jättäminen johtaa siihen, että meidän joukko-osastojen muodostamislaitoksemme lähettävät rintamalle pikemminkin „kansan armeijaa" kuin Punaista Armeijaa, ja sen lisäksi „komissaari"-sana on muuttunut haukkumanimeksi.

Erikoisesti kolmannen armeijan taistelukuntoisuuden säilyttämiseksi on ehdottoman välttämätöntä varustaa se heti ainakin kolmen luotettavan rykmentin vahvuisella reservillä.

* * *

ARMEIJAN HALLINTOJÄRJESTYS JA KESKUKSEN TOIMINTAOHJEET

Kolmannen armeijan Vallankumouksellisessa sotaneuvostossa on kaksi jäsentä, joista toinen (Lashevitsh), komentaa; mitä tulee toiseen jäseneen (Trifonov), niin hänen tehtäväänsä ja osuuttaan ei ole saatu

selville: hän ei valvo huoltoa, hän ei valvo armeijan poliittisen kasvatuksen elimiä eikä taida tehdä yleensä mitään. Tosiasiallisesti ei ole olemassa mitään Vallankumouksellista sotaneuvostoa.

Armeijan esikunta on irtaantunut rintamalohkostaan, sillä ei ole divisioonissa ja prikaateissa erikoisedustajiaan, jotka informoisivat sitä ja valvoisivat, että divisioonien ja prikaatien komentajat täyttävät täsmällisesti armeijan komentajan käskyt, armeijan esikunta tyytyy divisioonain ja prikaatien komentajain virallisiin tiedoituksiin (usein epätarkkoihin), armeijan esikunta on täydellisesti näiden käsissä (divisioonain ja prikaatien komentajat tuntevat olevansa feodaaliruhtinaita). Siitä johtuu armeijan esikunnan irtaantuminen rintamalohkostaan (armeijan esikunta ei tiedä mitään lohkon todellisesta tilasta) ja keskityksen puuttuminen armeijan sisällä (armeijan esikunnan ainaiset valitukset armeijan taisteluyksikköjen välisten saumakohtien heikkoudesta). Keskitys ei puutu ainoastaan armeijan sisällä, vaan myöskin rintaman (Itärintaman) armeijoiden välillä. Tosiasia on, että marraskuun 10 päivästä kuukauden loppuun, jolloin kolmas armeija vuodatti vertaan ylivoimaisessa taistelussa vihollista vastaan, kolmannen armeijan viereinen toinen armeija tarpoi paikoillaan kokonaista kaksi viikkoa. Selvää on, että jos toinen armeija, joka oli vapautunut Izhevsk — Votkinskin operatiosta jo marraskuun 10 päivänä, olisi lähtenyt eteenpäin (ja se olisi voinut edetä helposti, sillä silloin sitä vastassa ei ollut tai ei juuri lainkaan ollut vihollista), niin vihollinen ei olisi voinut edes aloittaa vakavaa operatiota Permiä vastaan (toisen armeijan uhatessa

vihollisen selustaa), ja kolmas armeija olisi pelastettu pulasta.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että syynä yhteistoiminnan puuttumiseen toisen ja kolmannen armeijan välillä on ollut Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston irtaantuminen rintamasta ja Ylipäällikön harkitsemattomat toimintaohjeet. Haastattelemamme rintaman komentaja Kamenev ilmoitti tämän johdosta seuraavaa:

„Jo ennen Izhevskin ja Votkinskin valloittamista, marraskuun alussa, ennen kymmenettä päivää, saatiin toimintaohje, että toinen armeija on määrätty näiden paikkakuntain valloittamisen jälkeen siirrettäväksi toiselle rintamalle, mutta ei mainittu minne nimenomaan. Tällaisen toimintaohjeen jälkeen armeijaa ei voitu käyttää riittävässä määrin, sitä ei voitu viedä kosketukseen vihollisen kanssa, sillä sitä ei olisi sitten voitu vetää pois taistelusta, koska tilanne oli vaikea, ja armeija rajoittui paikkakunnan puhdistamiseen valkokaartilaisista rosvojoukoista. Sternbergin ja Sokolnikovin piti puuttua asiaan ja käydä Serpuhovissa, ennenkuin toimintaohje saatiin peruutetuksi. Mutta siihen kului noin kymmenen päivää. Siten armeija menetti kymmenen päivää, sen oli pakko tallata paikoillaan. Sitten seurasi toisen armeijan komentajan Shorinin odottamaton kutsu Serpuhoviin, mikä herpaannutti toisen armeijan, joka oli sidottu Shorinin persoonaan, ja pakoitti armeijan tallaamaan paikoillaan vielä viitisen päivää. Serpuhovissa Shorinin otti vastaan Kostjajev ja kysyi, onko tämä esikuntakenraali, ja saatuaan tietää, että ei ole, hän laski Shorinin pois sanoen, että hänet aiottiin nimittää Etelärintaman varakomentajaksi, „mutta muutettiin mieltä““ (kts. „Itärintaman komentajan tiedoitus“).

Yleensä täytyy panna merkille se sallimaton kevytmielisyys, jolla Ylipäällikkö antaa toimintaohjeita. Itärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsen Gusev tiedoitti (joulukuun 26 pnä): „Itärintama sai

hiljattain viiden päivän aikana kolme sähkösanomaa: 1) Pääsuunta Orenburg. 2) Pääsuunta Jekaterinburg. 3) Kolmannen armeijan avuksi“ (kts. Gusevin kirje VKP:n Keskuskomitealle). Kun ottaa huomioon, että jokaisen uuden ohjeen täyttäminen vaatii määrätyn ajan, niin ei ole vaikea ymmärtää, kuinka kevytmielisesti Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto ja Ylipäällikkö suhtautuivat omiin toimintaohjeisiinsa.

Tulee mainita, että Itärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston kolmas jäsen Smilga yhtyi täydellisesti saman Vallankumouksellisen sotaneuvoston kahden muun jäsenen, Kamenevin ja Gusevin, lausuntoon (kts. „Smilgan lausunto“ tammikuun 5 pnä).

JOHTOPÄÄTÖKSET

Armeija ei voi tulla toimeen ilman lujaa Vallankumouksellista sotaneuvostoa. Armeijan Vallankumoukselliseen sotaneuvostoon täytyy kuulua ainakin kolme jäsentä, joista ensimmäinen valvoo armeijan huoltoelimiä, toinen armeijan poliittisen kasvatuksen elimiä ja kolmas komentaa. Vain siten voidaan turvata armeijan oikea toiminta.

Armeijan esikunta ei saa tyytyä divisioonain ja prikaatien komentajain virallisiin tiedoituksiin (usein virheellisiin), vaan sillä on oltava omat edustajansa, asiamiehensä, jotka informoivat säännöllisesti armeijan esikuntaa ja valvovat tarkasti armeijan komentajan käskyjen täsmällistä täyttämistä. Vain siten voidaan turvata esikunnan yhteys armeijaan, tehdä loppu divisioonain ja prikaatien tosiasiallisesta

autonomiasta ja saada aikaan armeijan todellinen keskitys.

Armeija ei voi toimia omintakeisena ja täysin autonomisena yksikkönä, vaan se on toiminnassaan täydellisesti riippuvainen viereisistä armeijoista ja ennen kaikkea Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston toimintaohjeista: taistelukykyisinkin armeija voi muiden välttämättömien ehtojen vallitessa kärsiä tappion, jos keskuksen toimintaohjeet eivät ole oikeita ja armeijalta puuttuu todellinen kosketus viereisiin armeijoihin. Rintamilla, ja ennen kaikkea Itärintamalla, on saatava aikaan eri armeijoiden toiminnan ankara keskittäminen määrätyn, vakavasti harkitun strategisen toimintaohjeen toteuttamisen ympärille. Mielivaltaisuus tai harkitsemattomuus toimintaohjeiden määrittelemisessä, niiden antaminen ilman kaikkien seikkojen huomioonottamista, ja siitä johtuva toimintaohjeiden nopea muuttaminen, ja myöskin itse toimintaohjeiden epämääräisyys, kuten Tasavallan Vallankumouksellisella Sotaneuvostolla tapahtuu, tekee mahdottomaksi armeijoiden johtamisen, johtaa voimien ja ajan hukkaamiseen, saattaa rintaman epäjärjestykseen. Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto on uusittava suppeaksi, rintaman kanssa kiinteässä yhteydessä olevaksi ryhmäksi, johon kuuluu, sanokaamme, viisi henkilöä (heistä kaksi spesialistia, kolmas valvoo Keskushuoltohallinnon toimintaa, neljäs — Pääesikuntaa, viides — Yleisvenäläistä komissaaritoimistoa), jotka ovat riittävän kokeneita ollakseen sallimatta mielivaltaisuutta ja kevytmielisyyttä armeijoiden hallintotyössä.

* * *

SELUSTAN TURVAAMATTOMUUS JA PUOLUE- JA NEUVOSTOLAITOSTEN TOIMINTA

Tutkimuksen tuloksena täytyy todeta, että kolmannen armeijan selusta oli täydellisen hajaannuksen tilassa. Armeijan täytyi sotia kahdella rintamalla: vihollista vastaan, jonka se ainakin näki ja tunsi, ja sille saavuttamattomissa olevaa selustan väestöä vastaan, joka valkokaartilaisten asiamiesten johdolla räjäytteli rautatietä ja aiheutti kaikenlaisia vaikeuksia, jonka vuoksi armeijan selustassa täytyi rautatietä suojella erikoisella panssarijunalla. Kaikki puolue- ja neuvostolaitokset toteavat yksimielisesti Permin ja Vjatkan läänin väestön olevan „kokonaan vastavallankumouksellista". Aluekomitea ja Alueneuvosto sekä Permin läänin toimeenpaneva komitea ja läänikomitea vakuuttavat, että tällä seudulla kaikki kylät ovat „läpeensä kulakkikyliä". Meidän huomautukseemme, että läpeensä kulakkikyliä ei ole olemassa, että kulakkien olemassaolo ilman riistettyjä ei ole mahdollista, sillä täytyyhän kulakkien joitakin riistää, yllämainittujen laitosten edustajat levittelivät käsiään ja kieltäytyivät antamasta muuta selitystä. Myöhempi ja perinpohjaisempi tutkimus osoitti, että edustajain Neuvostoissa on epäluotettavaa väkeä, köyhälistökomiteat ovat kulakkien käsissä, puoluejärjestöt ovat heikkoja, epäluotettavia ja irrallaan keskuksesta, puoluetyö on hunningolla, minkä ohella paikalliset työntekijät yrittävät korvata puolue- ja neuvostolaitosten yleisen heikkouden erikoiskomiteoiden tarmokkaalla toiminnalla, joista on tullut puolue- ja neuvostotyön yleisen

lamaannuksen pohjalla Neuvostovallan ainoita edustajia alueella. Ainoastaan neuvosto- ja puoluejärjestöjen tolkuttomalla toiminnalla, järjestöjen, jotka eivät saaneet vähäisintäkään ohjausta Toimeenpanevan Keskuskomitean (tai Sisäasiain Kansankomissariaatin) ja puolueen Keskuskomitean taholta, on selitettävissä se hämmästyttävä tosiasia, että vallankumouksellinen dekreetti erikoisverosta[53], jonka tarkoituksena oli lyödä kiila maaseudulla ja nostaa köyhälistö taisteluun Neuvostovallan puolesta, että tämä dekreetti muuttui kulakkien käsissä mitä vaarallisimmaksi aseeksi maaseudun liittämisessä Neuvostovaltaa vastaan (tavallisesti kulakkien aloitteesta, jotka olivat kaivautuneet köyhälistökomiteoihin, verollepano tapahtui henkilöluvun eikä varallisuusperiaatteen perusteella, mikä katkeroitti köyhälistöä ja helpoitti kulakkien agitatiota veroja ja Neuvostovaltaa vastaan). Ja poikkeuksetta kaikki työntekijät vahvistavat sen, että „väärinkäsitys" erikoisveroasiassa oli maaseudun vastavallankumouksellistumisen eräs tärkeimmistä syistä, ellei ainoa, tärkein syy. Neuvostojärjestöjen jokapäiväisessä työssä ei ole havaittavissa minkäänlaista ohjausta Sisäasiain Kansankomissariaatin tai Toimeenpanevan Keskuskomitean taholta (kuvaavaa on, että tammikuun 26 päivään mennessä Permin ja Vjatkan läänissä ei oltu vielä aloitettu köyhälistökomiteoiden uusia vaaleja). Puoluejärjestöjen jokapäiväisessä työssä ei ole havaittavissa minkäänlaista ohjausta Keskuskomitean taholta. Koko sinä aikana, jonka olemme olleet rintamalla, meidän on onnistunut löytää vain yksi, Novgorodtseva nimisen „sihteerin" allekirjoittama puolueen Keskuskomitean asiakirja,

joka koskee toveri Korobovkinin siirtoa Permistä Penzaan. (Tätä määräystä ei oltu täytetty sen ilmeisen epätarkoituksenmukaisuuden vuoksi.)

Nuo kaikki seikat johtivat siihen, että puolue- ja neuvostolaitokset menettivät tuen maaseudulla, kadottivat yhteyden köyhälistöön ja alkoivat nojautua erikoiskomiteaan, pakkotoimenpiteisiin, joiden johdosta maaseutu valittaa. Itse erikoiskomiteat taas, koska niiden toimintaa ei täydennetty puolue- ja neuvostolaitosten rinnakkaisella myönteisellä agitatoorisella ja rakentavalla toiminnalla, joutuivat aivan poikkeuksellisen eristettyyn asemaan Neuvostovallan arvovallan vahingoksi. Taitavasti järjestetty puolue- ja neuvostolehdistö olisi voinut ajoissa paljastaa laitostemme mätäpaiseet, mutta Permin ja Vjatkan puolue- ja neuvostolehdistölle ei ole ominaista työn taitava järjestäminen enempää kuin Neuvostovallan lähimpien tehtävien ymmärtäminenkään (ette löydä siitä mitään muuta kuin tyhjiä fraaseja „maailman yhteiskunnallisesta vallankumouksesta"; Neuvostovallan konkreettiset tehtävät maaseudulla, kuntien edustajain Neuvostojen vaalit, erikoisverokysymys, Koltshakia ja muita valkokaartilaisia vastaan käytävän sodan päämäärät, — kaikki nämä „arkipäiväiset" aiheet lehdistö sivuuttaa ylpeästi). Kuinka kuvaava onkaan esimerkiksi sellainen tosiasia, että Vjatkan kaupungin neuvostolaitosten 4.766 työntekijästä oli 4.467 samoilla toimipaikoilla tsarismin aikana läänin kunnallishallinnossa, siis, suoraan sanoen, vanhat, tsaarinaikaiset kunnallishallinnon laitokset oli yksinkertaisesti nimitetty neuvostolaitoksiksi (älkää unohtako, että näiden „neuvostotyöntekijäin" käsissä on Vjatkan läänin

koko nahkateollisuusalue). Tämä hämmästyttävä ilmiö saatiin selville kyselykaavakkeemme avulla tammikuun puolivälissä. Olivatko Aluekomitea ja Alueneuvosto, paikallinen lehdistö ja paikalliset puoluetyöntekijät tietoisia tästä? Eivät tietenkään. Tiesivätkö siitä puolueen Keskuskomitea, Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Sisäasiain Kansankomissariaatti? Eivät tietenkään. Mutta kuinka keskuksesta voidaan johtaa, ellei ole käsitystä paikkakuntien pahimmista mätäpaiseista edes neuvostolaitoksissamme, puhumattakaan niistä paikkakunnilla yleensä?

JOHTOPÄÄTÖKSET

Meidän armeijoidemme kipeänä kohtana on selustan heikkous, joka johtuu pääasiassa puoluetyön lamaantumisesta, edustajain Neuvostojen kykenemättömyydestä toteuttaa käytännössä keskuksen toimintaohjeita, paikallisten erikoiskomiteoiden poikkeuksellisesta (melkein eristetystä) asemasta.

Selustan lujittamiseksi on välttämätöntä:

1. Säätää paikallisten puoluejärjestöjen tiukka ja säännöllinen selostusvelvollisuus Keskuskomitealle; lähettää paikallisille puoluejärjestöille säännöllisesti Keskuskomitean kiertokirjeitä; järjestää Pää-äänenkannattajan yhteyteen lehdistöosasto paikallisen puoluelehdistön johtamiseksi; perustaa puoluetyöntekijäin (pääasiallisesti työläisten keskuudesta lähteneiden) koulu ja järjestää työntekijäin oikea jaoitteleminen. Kaikki tämä tulee antaa puolueen Keskuskomitean Sihteeristön tehtäväksi muodostamalla se Keskuskomitean jäsenistä.

2. Vetää selvä raja Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Sisäasiain Kansankomissariaatin toimialojen välille edustajain Neuvostojen jokapäiväisen työn johtamisessa, yhdistää Yleisvenäläinen Erikoiskomitea Sisäasiain Kansankomissariaattiin*, velvoittaa Sisäasiain Kansankomissariaatti valvomaan, että edustajain Neuvostot täyttävät oikein ja ajoissa keskusvallan asetukset ja määräykset; velvoittaa läänien edustajain Neuvostot selostamaan säännöllisesti toimintaansa Sisäasiain Kansankomissariaatille; velvoittaa Sisäasiain Kansankomissariaatti lähettämään säännöllisesti edustajain Neuvostoille välttämättömiä ohjeita; järjestää „Izvestija" lehden [54] yhteyteen lehdistöosasto paikallisen neuvostolehdistön ohjaamiseksi.

3. Järjestää Puolustusneuvoston yhteyteen valvonta- ja tarkastusvaliokunta tutkimaan kansankomissariaattien sekä selustassa ja rintamalla olevien vastaavien paikallisten osastojen „koneiston puutteellisuuksia".

* * *

HUOLTO- JA EVAKUOINTIELIMET

Huollon alalla on päävikana huoltoelinten tavaton kirjavuus ja niiden välisen yhteistoiminnan puuttuminen.

Armeijaa ja Permin väestöä huolsi elintarvikkeilla „Uralin huolto", „Läänin huolto", „Kaupungin huolto",

---

* Yleisvenäläisen Erikoiskomitean ja Sisäasiain Kansankomissariaatin yhdistämistä koskevassa kysymyksessä toveri Dzierzhynski on toista mieltä.

„Kihlakunnan huolto“ ja „Kolmannen armeijan huoltohallinto“. Tällöin huolto ontui kummallakin jalallaan, sillä armeija (29. divisioona) näki nälkää ja Permin väestö sekä Motovilihan työläiset olivat puolinälässä leipäannoksen jatkuvan pienentämisen vuoksi aina nälkäannokseen ($^1/_4$ naulaan) saakka.

Armeijan huoltoasiain sekavuutta, mikä johtuu mainittujen huoltoelinten välisen yhteistoiminnan puuttumisesta, lisää se, että Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ei ota huomioon Permin läänin menettämistä eikä tähän mennessä ole siirtänyt kolmannen armeijan muonittamismääräyksiä Permin läänistä ja muista kaukaisista lääneistä Vjatkan läänille. On mainittava myös se, että Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ei ole vielä alkanut viljan kuljettamista laitureille eikä Vesiliikenteen Päähallinto laivojen korjausta, mikä voi aiheuttaa tulevaisuudessa epäilemättä suuria vaikeuksia huollon alalla.

Armeijan asehuolto kärsii vieläkin enemmän huoltoelinten kirjavuudesta ja kansliavitkutuksesta. „Keskushuoltohallinto“, „Tykistöpäähallinto“, „Huoltoasiain erikoiskomissio“ ja „Kolmannen armeijan tykistöhuolto“ tämän tästä sotkeutuvat keskenään jarruttaen ja runnellen huollon elävää asiaa. Tämän luonnehtimiseksi katsomme tarpeelliseksi esittää otteita kolmannen armeijan komentajan sähkösanomasta rintaman komentajalle (jäljennös Trotskille) joulukuun 17 pnä 1918, Permin kukistumisen edellä:

„Itärintaman huoltopäällikkö ilmoitti sähkösanomassa № 3249, että Jaroslavlin sotilaspiirille on annettu määräys luovuttaa kuusituhatta japanilaista kivääriä, jota paitsi, kuten Tasavallan Sotaneuvoston esikuntapäällikön Kostjajevin sähkösanomassa № 493

sanotaan, Ylipäällikkö on vahvistanut tämän määräyksen. Kuukausi sitten kolmannen armeijan esikunta lähetti vastaanottajan hakemaan mainittuja kiväärejä. Saavuttuaan Jaroslavlin sotilaspiirin tykistöhallintoon vastaanottaja sähkötti, että siellä ei tiedetä määräyksestä mitään, koska ei ollut Tykistöpäähallinnon määräystä. Vastaanottaja matkusti Moskovaan Tykistöpäähallintoon ja sähkötti sieltä, että kiväärejä ei anneta ilman Ylipäällikön lupaa. Eilen saatiin vastaanottajalta sähkösanoma, että Tykistöpäähallinto kieltäytyi jyrkästi antamasta kiväärejä, ja hän palasi takaisin. Vallankumouksellisen Sotaneuvoston huoltopäällikkö tiedoitti sähkösanomassa № 208, että on annettu määräys lähettää armeijalle kuusituhatta kivääriä II armeijasta, mutta toisen armeijan komentaja lähetti sähkösanoman № 1560, jossa kehoitti lähettämään kiireellisesti vastaanottajan Izhevskiin ottamaan vastaan nämä kiväärit. Vastaanottaja lähetettiin, mutta Izhevskissä hänelle ei annettu kiväärejä, vaan vedottiin siihen, että ei oltu saatu määräystä. Sähkösanomalla № 6542 toisen armeijan komentaja ja sähkösanomalla № 6541 Itärintaman huoltopäällikkö pyysivät antamaan Izhevskin tehtaalle määräyksen mainittujen kiväärien luovuttamisesta. 16. päivään mennessä tehtaalle ei ole annettu kiväärien luovutusmääräystä, ja vastaanottajalta saatujen tietojen mukaan maanantaina pitää Izhevskistä kaikki kiväärit lähettää keskukseen. Täten armeija on jäänyt ilman kymmentätuhatta kivääriä, jotka sen piti noiden määräysten mukaan saada. Armeijan tila on tunnettu, täydennysväkeä ei voida lähettää rintamalle kivääreittä, mutta ilman täydennysväkeä rintama kuihtuu ja tämä johtaa teille tunnettuun tulokseen. Kiväärien luovutusmääräys on annettu Jaroslavlin sotilaspiirin tykistöhallinnolle Ylipäällikön suostumuksella, jonka vuoksi kolmannen armeijan päällystö syyttää virallisesti Tykistöpäähallintoa sabotaashista ja vaatii tämän asian tutkimista".

Tämän sähkösanoman sisällön vahvistaa täydellisesti rintaman komentaja Kamenev. (Kts. „Rintaman komentajan tiedoitus".)

Samanlainen elinten sekavuus ja kirjavuus oli vallalla myös evakuoinnin alalla. Kulkulaitoksen piiri-

hallinnon päällikkö oli täysin kykenemätön tehdäkseen lopun rautatieläisten taitavasti järjestetystä sabotaashista. Usein tapahtuvat junaonnettomuudet, ruuhkat, armeijan tarvitsemien lastien salaperäinen katoaminen putoilivat kuin lumi kulkulaitoksen piirihallinnon niskaan evakuoinnin kaikkein vaikeimpina hetkinä, eikä kulkulaitoksen piirihallinto ryhtynyt tai ei osannut ryhtyä vakaviin toimenpiteisiin pahan välttämiseksi. Keskuskollegio „toimi", s.o. kävi keskusteluja, mutta ei ryhtynyt minkäänlaisiin, ei kerrassaan minkäänlaisiin toimenpiteisiin tavaralastien evakuoimiseksi suunnitelmallisesti. Kolmannen armeijan sotilaskuljetusten päällikkö, joka oli samalla myös evakuointipäällikkö, ei ryhtynyt kerrassaan minkäänlaisiin toimenpiteisiin mitä arvokkaimpien tavaralastien (Motovilihan tehtaan koneistojen ja koneenosien y.m.) poiskuljettamiseksi. Kuljetettiin pois kaikenlaista romua, evakuointityöhön puuttuivat poikkeuksetta kaikki järjestöt, minkä vuoksi itse evakuointiprosessi muuttui kaaokseksi, sekasotkuksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Armeijan huollon parantamiseksi on välttämätöntä:

1. Hävittää armeijan huollon keskuselinten kirjavuus (Keskushuoltohallinto, Huoltoasiain erikoiskomitea, Tykistöpäähallinto, joista jokainen antaa määräyksiä oman mielensä mukaan) supistaen ne yhdeksi, jolla on mitä tiukin vastuunalaisuus tilausten nopeasta täyttämisestä.

2. Velvoittaa armeijan huolto-osasto pitämään divisioonissa koskematon kahden viikon elintarvikevarasto.

3. Velvoittaa Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti siirtämään armeijain varustelumääräykset armeijoita lähimpänä oleville lääneille, muun muassa — siirtämään kolmannen armeijan varustelumääräykset (kiireellisessä järjestyksessä) Vjatkan läänille.

4. Velvoittaa Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ryhtymään viipymättä viljan kuljettamiseen laitureille ja Vesiliikenteen päähallinto laivojen korjaukseen.

Evakuointityön järjestykseen saattamiseksi on välttämätöntä:

1. Lakkauttaa paikalliset keskuskollegiot.

2. Muodostaa Korkeimman kansantalousneuvoston yhteyteen yhtenäinen evakuointielin, jolla on oikeus jakaa evakuoitu omaisuus.

3. Velvoittaa tämä elin lähettämään tarpeen vaatiessa määrätylle seudulle erikoisasiamiehiä evakuointia varten, johon on välttämättä saatava mukaan tämän seudun sotilasviraston ja kulkulaitoksen piirihallinnon edustajia.

4. Nimittää vastaaviin kulkulaitoksen piirihallintoihin, ennen kaikkea Uralin piirihallintoon (sen epätyydyttävän kokoonpanon vuoksi), Liikenneasiain Kansankomissariaatin vastuunalaisia asiamiehiä, jotka kykenevät alistamaan alaisikseen rautatiespesialistit ja murtamaan rautatietoimitsijain sabotaashin.

5. Velvoittaa Liikenneasiain Kansankomissariaatti ryhtymään viipymättä veturien ja vaunujen siirtämiseen seuduilta, joissa niitä on runsaasti, viljaseuduille sekä myös epäkunnossa olevien veturien korjaukseen.

* * *

YLEISET MATERIAALITAPPIOT JA MIESHUKKA

On mahdotonta luoda täydellistä kuvaa menetyksistä sen vuoksi, että paljon asiakirjoja on „kadonnut“ ja hyvin monet asianomaiset neuvostotyöntekijät ja spesialistit ovat siirtyneet vihollisen puolelle. Käsilläolevien tietojen mukaan me olemme menettäneet: 419 tuhatta kuutiosyltä halkoja ja 2.383 tuhatta puutaa hiiltä, antrasiittia ja turvetta; malmia ja muuta raaka-ainetta 66.800 tuhatta puutaa; tärkeimpiä materiaaleja ja valmisteita (valurautaa, alumiinia, tinaa, sinkkiä y.m.) 5 miljoonaa puutaa; harkko- ja kankirautaa sekä martini- ja bessemervalmisteita 6 miljoonaa puutaa; rautaa ja terästä (laatuterästä, kattopeltiä, rautalankaa, ratakiskoja y.m.) 8 miljoonaa puutaa; keittosuolaa 4 miljoonaa puutaa; kaustista ja kalsinoitua soodaa 255 tuhatta puutaa; naftaa ja paloöljyä 900 tuhatta puutaa; lääkkeitä 5 miljoonan ruplan arvosta; Motovilihan tehtaan ja Permin rautatien konepajan materiaalivarastot; kulkulaitoksen akselivaraston, jossa oli paljon amerikkalaisia akseleja; vesiliikenteen Piirihallinnon pumpuli-, kangas-, oleonafta-, naula-, kärry- y.m. varastot; 65 vaununlastia nahkaa; 150 vaununlastia armeijan huolto-osaston elintarvikkeita; 297 veturia (niistä epäkunnossa olevia 86); yli kolmetuhatta vaunua; noin 20 tuhatta kaatunutta, vangiksi joutunutta ja tietymättömiin kadonnutta soturia; 10 vaunua, joissa oli haavoittuneita sotureita; 37 tykkiä, 250 konekivääriä, yli 20 tuhatta kivääriä, yli 10 miljoonaa patruunaa ja yli 10 tuhatta ammusta.

Me emme ota lukuun menetettyä rautatieverkkoa, arvokkaita laitteita y.m.

* * *

TOIMENPITEET, JOIHIN ON RYHDYTTY RINTAMAN LUJITTAMISEKSI

Tammikuun 15 päivään mennessä rintamalle oli lähetetty 1.200 luotettavaa jalkaväkisotilasta ja ratsumiestä; päivän kuluttua lähetettiin kaksi ratsuväkieskadroonaa ja 20 pnä 3. prikaatin 62. rykmentti (ennen sitä se seulottiin huolellisesti). Nämä joukko-osastot tekivät mahdolliseksi vihollisen hyökkäyksen pysäyttämisen, saivat aikaan murroksen III armeijan mielialassa ja panivat alulle meidän hyökkäyksemme Permiä kohti, joka toistaiseksi edistyy menestyksellisesti. Tammikuun 30 pnä lähetetään rintamalle (kuukauden kestäneen puhdistuksen jälkeen) saman prikaatin 63. rykmentti. 61. rykmenttiä ei voida lähettää ennen helmikuun 10 päivää (on tarpeen erikoisen huolellinen puhdistus). Rintaman äärimmäisen vasemman siiven heikkouden vuoksi — se on avoin saarrostukselle vihollisen puolelta — Vjatkassa oleva hiihtopataljoona on täydennetty vapaaehtoisilla (yhteensä 1.000 sotilasta), varustettu pikatykeillä ja lähetetty Vjatkasta tammikuun 28 pnä Tsherdynin suuntaan, jotta se yhtyisi kolmannen armeijan äärimmäiseen vasempaan siipeen. Venäjältä on lähetettävä kolmannen armeijan avuksi vielä kolme luotettavaa rykmenttiä, jotta armeijan tila saataisiin todella lujitetuksi ja sille annettaisiin mahdollisuus kehittää menestyksiään edelleen.

Armeijan selustassa on käynnissä neuvosto- ja puoluelaitosten perusteellinen puhdistus. Vjatkassa ja kihlakuntakaupungeissa on muodostettu vallankumouskomiteat. On aloitettu lujien vallankumouksellisten järjestöjen perustaminen maaseudulle ja sitä jatketaan edelleenkin. Koko puolue- ja neuvostotyö järjestetään uuteen tapaan. Sotilaskontrolli on puhdistettu ja uusittu. Läänin erikoiskomitea on puhdistettu ja täydennetty uusilla puoluetyöntekijöillä. On saatu aikaan Vjatkan ratasolmun kuormituksen keventäminen. Jotta kolmannen armeijan selusta tulisi perinpohjaisesti lujitetuksi, on sinne lähetettävä kokeneita puoluetyöntekijöitä ja tehtävä jatkuvasti sosialistista työtä.

———

Lopettaessaan selostuksensa komissio katsoo tarpeelliseksi korostaa vielä kerran sitä, että Puolustusneuvoston yhteyteen on ehdottomasti järjestettävä valvonta- ja tarkastusvaliokunta kansankomissariaattien ja niiden paikallisten, selustassa ja rintamalla olevien, osastojen niinsanottujen „koneistopuutteiden" tarkastamiseksi.

Keskuksessa ja paikkakunnilla tehtävässä työssä ilmenevien puutteellisuuksien poistamiseksi Neuvostovalta käyttää tavallisesti kurinalaisuuden kohottamisen ja syyllistyneiden työntekijäin edesvastuuseen vetämisen metodia. Tunnustaen tämän metodin ehdottoman välttämättömäksi ja täysin tarkoituksenmukaiseksi komissio pitää sitä kuitenkin riittämättömänä. Työssä ilmenevät puutteet eivät johdu ainoastaan työntekijäin erään osan holtittomuudesta, leväperäisyydestä ja vastuunalaisuuden tunteen puuttumisesta,

vaan myöskin työntekijäin toisen osan kokemattomuudesta. Komissio tapasi paikkakunnilla hyvin paljon ehdottoman rehellisiä, väsymättömiä ja antautuneita työntekijöitä, jotka olivat kuitenkin tehneet työssään joukon virheitä riittämättömän kokeneisuutensa vuoksi. Jos Neuvostovallalla olisi erikoinen laitos, joka kokoaisi sosialistisen valtion rakentamisessa saadun kokemuksen ja tekisi sen tunnetuksi jo ilmaantuneille nuorille työntekijöille, jotka innokkaasti haluavat auttaa proletariaattia, niin sosialistisen Venäjän rakentaminen edistyisi paljon nopeammin ja kivuttomammin. Tällaisena laitoksena tulisi olla edellämainitun, Puolustusneuvoston yhteyteen järjestettävän valvonta- ja tarkastusvaliokunnan. Tällaisen valiokunnan toiminta voisi täydentää keskuksen työtä työntekijöiden toimekkuuden kohottamisessa.

Komissio:

J. Stalin
F. Dzierzhynski

Tammikuun 31 pnä 1919,
Moskova

Ensi kerran julkaistu „Pravda" lehdessä № 16, tammikuun 16 pnä 1935

HALLITUKSEN POLITIIKKA KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ

Vuosi sitten, jo ennen Lokakuun vallankumousta, Venäjä oli valtiona hajaannuksen tilassa. Vanha „laaja Venäjän valtakunta“ ja sen rinnalla kokonainen joukko uusia pieniä „valtioita“, jotka pyrkivät eri tahoille, — sellainen oli näky.

Lokakuun vallankumous ja Brestin rauha vain syvensivät ja kehittivät pitemmälle hajoamisprosessia. Alettiin puhua jo Iso-Venäjästä eikä Venäjästä, jota paitsi reunamaissa muodostuneet porvarilliset hallitukset, jotka olivat täynnä vihaa keskuksen sosialistista Neuvostohallitusta kohtaan, julistivat keskukselle sodan.

Samaan aikaan reunamaissa oli tietysti työväen ja talonpoikain Neuvostojen taholta havaittavissa voimakasta pyrkimystä yhtenäisyyteen keskuksen kanssa. Mutta sisäisiin asioihin puuttuneiden ulkomaisten imperialistien päinvastaiset tendessit vaimensivat ja sittemmin tukahduttivat nuo pyrkimykset.

Itävaltalais-saksalaiset imperialistit, jotka ottivat silloin itselleen pääosan ja pelasivat ovelasti entisen

Venäjän hajoittamiseksi, varustivat runsaskätisesti reunamaiden hallituksia kaikella mitä tarvittiin taistelun käymiseksi keskusta vastaan, miehittivät paikotellen reunamaita ja edistivät yleensä Venäjän lopullista hajoamista. Ententen imperialistit eivät tahtoneet jäädä jälkeen itävaltalaisista ja saksalaisista, vaan lähtivät kulkemaan samaa tietä.

Bolshevikkipuolueen viholliset ovat tietysti (tietysti!) vierittäneet syyn hajoamisesta Neuvostovallan niskoille. Mutta on helppo käsittää, että Neuvostovalta ei voinut eikä halunnutkaan vastustaa tilapäisen hajoamisen kiertämätöntä prosessia. Neuvostovalta ymmärsi, että Venäjän väkivaltaisen yhtenäisyyden, jota oli pidetty yllä imperialismin pistimillä, oli kiertämättä hajottava Venäjän imperialismin kukistuttua: Neuvostovalta ei voinut luonnettaan pettämättä pitää yllä yhtenäisyyttä Venäjän imperialismin menetelmin. Neuvostovalta käsitti, että sosialismia varten ei tarvita minkälaista yhtenäisyyttä hyvänsä, vaan veljellistä yhtenäisyyttä, ja että tällainen yhtenäisyys voi tulla vain Venäjän kansallisuuksien työtätekevien luokkien vapaaehtoisena liittona, tai se ei tule laisinkaan...

Itävaltalais-saksalaisen imperialismin murskaaminen muutti kuvan toisenlaiseksi. Toisaalta reunamaissa, jotka olivat saaneet kokea miehityksen kaikki kauhut, syntyi mitä voimakkain pyrkimys Venäjän proletariaatin ja sen valtiollisen rakennustyön muotojen puoleen, pyrkimys, jonka edessä raukeavat tyhjiin reunamaiden hallitusten separatiopinnistykset. Toisaalta ei ollut enää olemassa sitä ulkomaista aseellista voimaa (itävaltalais-saksalaista imperialismia), joka

oli estänyt miehitettyjen alueiden työtätekeviä joukkoja tuomasta ilmi oman poliittisen hahmonsa. Sittemmin alkanut voimakas vallankumouksellinen nousu miehitetyillä alueilla sekä työläisten ja talonpoikain useiden kansallisten tasavaltain muodostaminen ei jättänyt epäilystä miehitettyjen alueiden poliittisten pyrkimysten suhteen. Kansallisten neuvostohallitusten pyyntöön, joka koski niiden tunnustamista, Venäjän Neuvostovalta vastasi muodostuneiden neuvostotasavaltojen täydellisen riippumattomuuden ehdottomalla tunnustamisella. Menetellen täten Neuvostovalta noudatti entistä, koeteltua politiikkaansa, joka kieltää kaiken väkivallan harjoittamisen kansallisuuksia kohtaan ja vaatii kansallisuuksien työtätekevien joukkojen täydellistä kehitysvapautta. Neuvostovalta käsitti, että yhteisymmärrys voi syntyä vain keskinäisen luottamuksen perustalla, että kansojen luja ja murtumaton liitto voidaan rakentaa vain yhteisymmärryksen perustalle.

Neuvostovallan viholliset eivät lyöneet laimin tilaisuutta syyttääkseen sitä vielä kerran Venäjän paloittelemisen „uudesta yrityksestä". Kaikkein taantumuksellisimmat niistä, vainuttuaan reunamaiden pyrkimyksen lähentyä keskusta, julistivat „uuden" tunnuksen „Suuren Venäjän" jälleenpystyttämisestä, tietysti tulella ja miekalla, kukistamalla Neuvostovallan. Krasnovit ja Denikinit, Koltshakit ja Tshaikovskit, jotka vielä eilen yrittivät pirstota Venäjän moneksi itsenäiseksi vastavallankumouksen pesäkkeeksi, on tänään yht'äkkiä vallannut „yleisvenäläisen valtion" „aate". Englantilais-ranskalaisen pääoman asiamiehet, joista ei voida sanoa, että heiltä puuttuisi

poliittinen vainu, — ne, jotka vielä eilen pelasivat Venäjän hajoittamiseksi, ovat nyt muuttaneet peliänsä niin jyrkästi, että ovat muodostaneet kerralla kaksi „yleisvenäläistä“ hallitusta (Siperiassa ja etelässä). Kaikki tämä on epäilemättä osoituksena reunamaiden vastustamattomasta pyrkimyksestä lähentymiseen keskuksen kanssa, jota seikkaa kotimaiset ja ulkomaiset vastavallankumoukselliset yrittävät nykyään käyttää hyväkseen.

Sanomattakin on selvää, että „vanhan Venäjän“ (ja tietysti vanhoine valtakomentoineen) jälleenpalauttajien vastavallankumoukselliset puuhat ovat nyt, Venäjän kansallisuuksien työtätekevien joukkojen puolitoistavuotisen vallankumouksellisen työn jälkeen, tuomitut raukeamaan tyhjiin. Mutta mitä utopistisempia ovat vastavallankumouksellistemme suunnitelmat, sitä realisempana esiintyy Neuvostovallan politiikka, joka nojautuu täydellisesti Venäjän kansojen keskinäiseen veljelliseen luottamukseen. Enemmänkin, nykyisen kansainvälisen tilanteen vallitessa tämä politiikka on ainoata realista, ainoata vallankumouksellista politiikkaa.

Siitä on kaunopuheisena osoituksena esimerkiksi Bielo-Venäjän Tasavallan Neuvostojen edustajakokouksen[55] viime julistus federatiivisten suhteiden pystyttämisestä Venäjän Neuvostotasavallan kanssa. Asia on siten, että Bielo-Venäjän Neuvostotasavalta, joka hiljattain tunnustettiin riippumattomaksi, julistaa nyt omien Neuvostojensa edustajakokouksessa vapaaehtoisesti liiton Venäjän Tasavallan kanssa. Bielo-Venäjän Neuvostojen edustajakokous lausuu julistuksessaan helmikuun 3 pnä, „että vain kaikkien nyt

riippumattomien neuvostotasavaltojen työtätekevien vapaa ja vapaaehtoinen liitto turvaa työläisten ja talonpoikain voiton heidän taistelussaan koko muuta, kapitalistista maailmaa vastaan".

„Kaikkien riippumattomien neuvostotasavaltojen työtätekevien vapaaehtoinen liitto"... Tämä on juuri se kansojen yhteenliittymisen tie, josta Neuvostovalta on aina puhunut ja joka antaa nyt hyviä tuloksia.

Bielo-Venäjän Neuvostojen edustajakokous päätti sitä paitsi yhtyä Liettuan Tasavallan kanssa ja tunnusti välttämättömäksi kummankin tasavallan federatiiviset suhteet Venäjän Neuvostotasavallan kanssa. On saatu lennätinsanoma, että Liettuan Neuvostohallitus on samalla kannalla, ja Liettuan kommunistipuolueen konferenssi, puolueen, joka on Liettuan vaikutusvaltaisin puolue, osoittautuu hyväksyvän Liettuan Neuvostohallituksen kannan. On kaikki perusteet odottaa, että nykyään koollekutsuttava Liettuan Neuvostojen edustajakokous[56] lähtee samalle tielle.

Sellainen on vielä eräs todistus siitä, että Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä on oikea.

Tällä tavalla Venäjän kansat tulevat entisen imperialistisen yhtenäisyyden **hajoamisesta** riippumattomien neuvostotasavaltojen **kautta** uuteen vapaaehtoiseen veljelliseen yhtenäisyyteen.

Tämä tie ei ole tietenkään helpoimpia, mutta se on ainoa tie, joka johtaa Venäjän kansallisuuksien työtätekevien joukkojen murtumattomaan sosialistiseen liittoon.

„Izvestija" № 30,
helmikuun 9 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

TURKESTANIN EDUSTAJAIN NEUVOSTOILLE JA PUOLUEJÄRJESTÖILLE

Itäisten reunamaiden vapautuessa puolue- ja neuvostotyöntekijöille asettuu tehtävä saada näiden reunamaiden kansallisuuksien työtätekevät joukot mukaan sosialistisen valtion yleiseen rakennustyöhön. On kohotettava työtätekevien kerrosten kulttuuritasoa, valistettava niitä sosialistisesti, kehitettävä kirjallisuutta paikallisilla kielillä, otettava proletariaatille läheisimpiä paikallisia henkilöitä neuvostoelimiin, saatava heidät mukaan alueen hallintotyöhön.

Vain sillä tavalla voidaan Neuvostovalta tehdä läheiseksi ja omaksi Turkestanin työtätekeville.

Tulee ottaa huomioon, että maantieteellisen sijaintinsa puolesta Turkestan on siltana, joka yhdistää sosialistisen Venäjän Idän sorrettuihin maihin, ja että sen vuoksi Neuvostovallan lujittumisella Turkestanissa voi olla äärettömän suuri vallankumouksellistuttava merkitys koko Idälle. Juuri siksi yllämainittu tehtävä saa Turkestanissa erikoisen tärkeän merkityksen.

Muistuttaen tämän kiertokirjeen mielessä eräistä puolueen Keskuskomitean, Neuvostojen Yleisvenäläi-

sen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston päätöksistä Kansallisuusasiain Kansankomissariaatti lausuu varmana vakaumuksenaan, että Turkestanin puolue- ja neuvostotyöntekijät ja ennen kaikkea edustajain Neuvostojen kansallisuusosastot pystyvät kunnialla täyttämään niille uskotun tehtävän.

Puolueen Keskuskomitean byroon jäsen
Kansankomissaari ***J. Stalin***

Moskova,
helmikuun 12 pnä 1919

„Zhizn Natsionalnostei“ № 7,
maaliskuun 2 pnä 1919

KAKSI LEIRIÄ

Maailma on jakautunut jyrkästi ja peruuttamattomasti kahteen leiriin: imperialismin leiriin ja sosialismin leiriin.

Siellä, **niiden** leirissä, ovat Amerikka ja Englanti, Ranska ja Japani pääomineen, aseistuksineen, koeteltuine asiamiehineen, kokeneine hallintomiehineen.

Täällä, **meidän** leirissämme, ovat Neuvosto-Venäjä nuorine neuvostotasavaltoineen ja Euroopan maissa kasvava proletaarinen vallankumous, mutta ilman pääomia, ilman koeteltuja asiamiehiä, ilman kokeneita hallintomiehiä, mutta sen sijaan näillä on kokeneita agitaattoreita, jotka osaavat sytyttää työtätekevien sydämet vapausliekillä.

Näiden kahden leirin välinen taistelu muodostaa koko nykypäivien elämän akselin, se antaa koko sisällön vanhan ja uuden maailman toimihenkilöiden nykyiselle sisä- ja ulkopolitiikalle.

Eesti ja Liettua, Ukraina ja Krimi, Turkestan ja Siperia, Puola ja Kaukaasia ja vihdoin itse Venäjä eivät ole itsetarkoituksia, vaan ainoastaan kahden voiman: orjuuden iestä lujittamaan pyrkivän impe-

rialismin ja orjuudesta vapautumisen puolesta taistelevan sosialismin välillä elämästä ja kuolemasta käytävän taistelun areena.

Imperialismin voima on kansanjoukkojen tietämättömyydessä, jotka rikastuttavat isäntiänsä ja takovat itselleen sorron kahleita. Mutta joukkojen tietämättömyys on ohimenevä ilmiö, jolla on taipumus ajanoloon, joukkojen tyytymättömyyden kasvaessa ja vallankumouksellisen liikkeen laajetessa vääjäämättömästi haihtua. Imperialistien pääomat... mutta kukapa ei tietäisi, että pääomat ovat voimattomia vääjäämättömän edessä? Juuri siksi imperialismin herruus ei ole pitkäaikainen eikä luja.

Imperialismin heikkous on sen kyvyttömyydessä lopettaa sota ilman katastrofia, **ilman** joukkoluontoisen työttömyyden lisäämistä, **ilman** omien työläistensä ja talonpoikiensa uutta ryöväämistä, **ilman** vieraiden maiden uusia anastuksia. Kysymys ei ole sodan lopettamisesta eikä edes Saksan voittamisesta, vaan siitä, kenen niskoille sälytetään miljardien suuruiset sotamenot. Venäjä poistui imperialistisesta sodasta uudistuneena siksi, että se lopetti sodan imperialistien, sisäisten ja ulkomaisten imperialistien laskuun, se sälytti sotamenot suoranaisten sotasyyllisten niskoille pakkoluovuttamalla heidän omaisuutensa. Imperialistit eivät voi menetellä siten, he eivät voi pakkoluovuttaa omaa omaisuuttaan, muuten he eivät olisikaan imperialisteja. Lopettaakseen sodan imperialistisesti heidän „on pakko“ syöstä työläiset nälän kouriin (joukkotyöttömyys „epäedullisten“ tuotantolaitosten sulkemisen perustalla, uudet välilliset verot ja elintarvikkeiden hintojen huimaava nousu), heidän

„on pakko“ ryövätä Saksaa, Itävalta-Unkaria, Romaniaa, Bulgariaa, Ukrainaa, Kaukaasiaa, Turkestania ja Siperiaa.

Onko tarpeellista todistella, että kaikki tuo laajentaa vallankumouksen perustaa, horjuttaa imperialismin perustuksia ja jouduttaa kiertämätöntä katastrofia?

Voitosta päihtynyt imperialismi kalisteli kolme kuukautta sitten aseita uhaten peittää Venäjän armeijansa sotalaumoilla. Neuvosto-Venäjä, joka on „köyhä“ ja „sivistymätön“, — voisiko se pitää puoliaan englantilaisten ja ranskalaisten „kurinalaista“ armeijaa vastaan, joka on lannistanut „jopa“ saksalaisetkin kuuluisine teknillisine saavutuksineen? Niin he luulivat. Mutta heiltä jäi huomaamatta „pikku seikka“, he eivät ottaneet huomioon sitä, että rauha, vaikkapa se olisi „säädytönkin“, murtaa välttämättä „kurin“ armeijassa, nostattaa tämän uutta sotaa vastaan, ja työttömyys ja kallis aika taas voimistavat kiertämättä työläisten vallankumouksellista liikettä omia imperialistejaan vastaan.

Ja miten kävi? „Kurinalainen“ armeija osoittautui kelpaamattomaksi interventioon: se sairastui väistämättömään tautiin — rappeutumiseen. Kehuttu „kansalaisrauha“ ja „järjestys“ muuttuivat omaksi vastakohdakseen, kansalaissodaksi. Hätäpikaa kokoonkyhätyt porvarilliset „hallitukset“ Venäjän reunamaissa osoittautuivat saippuakupliksi, jotka olivat sopimattomia intervention verhoamiseksi, joka pyrki toteuttamaan tietenkin (tietenkin!) „humaanisuuden“ ja „sivistyksen“ tarkoitusperiä. Mitä tulee Neuvosto-Venäjään, niin ei siinä kyllä, ettei sitä voitu hurraten

voittaa, vaan vieläpä katsottiin tarpeelliseksi perääntyä hiukkasen kutsumalla se „neuvottelukokoukseen" Prinssisaarille[57]. Sillä Punaisen Armeijan menestykset, uusien kansallisten neuvostotasavaltojen syntyminen, jotka tartuttivat vallankumouksen hengellä naapurimaita, vallankumouksen kasvu Lännessä ja työväen ja sotilaiden neuvostojen ilmaantuminen Ententen maissa eivät voineet olla tekemättä enemmänkin kuin vakuuttavaa vaikutusta. Eikä siinä kaikki. Asia kehittyi vieläpä niinkin pitkälle, että „leppymätön" Clémenceau, joka vielä eilen kieltäytyi antamasta passeja Bernin konferenssiin[58] ja valmistautui nielaisemaan „anarkistisen" Venäjän, ei kieltäydy nyt, kun vallankumous on jonkin verran rusikoinut häntä, käyttämästä hyväkseen rehellisen „marxilaisen" välittäjän Kautsky vanhuksen palveluksia, vaan lähettää hänet Venäjälle neuvottelemaan... se on „tutkimusta" varten.

Eikö totta:

> „Minne häipyikään puhe mahdikas,
> voima ylväs tuo, jalous ylhäinen?.." [59]

Koko tuo muutos tapahtui joittenkin kolmen kuukauden kuluessa.

Meillä on kaikki perusteet väittää, että kehitys tulee edelleenkin tapahtumaan samaan suuntaan, sillä täytyy tunnustaa, että nykyisenä „myrskyjen ja onnettomuuksien" kautena Venäjä on ainoa maa, missä yhteiskunnallinen ja taloudellinen elämä kulkee „normaalisesti", ilman lakkoja ja hallitukselle vihamielisiä mielenosoituksia, ja Neuvostohallitus on **lujin** kaikista Euroopassa nykyisin olevista hallituksista,

minkä ohella Neuvosto-Venäjän voima ja vaikutus, sekä maan sisällä että sen ulkopuolella, kasvavat päivästä toiseen samassa suhteessa kuin imperialististen hallitusten voima ja vaikutus pienenevät.

Maailma on jakautunut kahteen keskenään sovittamattomaan leiriin: imperialismin leiriin ja sosialismin leiriin. Kuolemankielissä oleva imperialismi tarttuu viimeiseen keinoon, „Kansainliittoon", yrittäen pelastaa tilanteen liittämällä kaikkien maiden rosvot yhteen liittoon. Mutta sen ponnistukset ovat turhia, sillä tilanne ja aika tekevät työtä sitä vastaan, sosialismin puolesta. Sosialistisen vallankumouksen aallot kasvavat hillittömästi ja saartavat imperialismin linnakkeita. Niiden pauhu kantautuu sorretun Idän maihin. Maa alkaa palaa imperialismin jalkojen alla. Imperialismi on tuomittu kiertämättömään tuhoon.

„Izvestija" № 41,
helmikuun 22 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

MEIDÄN TEHTÄVÄMME IDÄSSÄ

Punaisen Armeijan edetessä itään ja teiden avautuessa Turkestaniin meidän eteemme nousee paljon uusia tehtäviä.

Venäjän itäisen osan väestö ei ole niin yhtäläistä kuin keskisten läänien väestö, missä tuo yhtäläisyys on helpoittanut sosialistista rakennustyötä, eikä se ole myöskään kulttuurisesti niin kypsää kuin läntisten ja eteläisten reunamaiden väestö, joissa tuo kypsyys on tehnyt mahdolliseksi Neuvostovallan pukemisen nopeasti ja kivuttomasti vastaaviin kansallisiin muotoihin. Näiden reunamaiden ja Venäjän keskiosan vastakohtana itäiset reunamaat: tataarit ja bashkiirit, kirgiisit ja uzbekit, turkmenit ja tadzhikit ja lopuksi monet muut kansalliset muodostumat (noin 30-miljoonainen väestö) edustavat sellaisten kulttuurisesti takapajuisten kansojen mitä runsainta moninaisuutta, jotka eivät ole vielä vapautuneet keskiaikaisuudesta tai ovat vasta hiljattain astuneet kapitalistisen kehityksen piiriin.

Tämä seikka tekee tietysti pulmallisemmiksi ja jonkin verran vaikeammiksi Neuvostovallan tehtävät Idässä.

Puhtaasti sisäisiä elämäntapoja koskevien pulmallisuuksien lisäksi on olemassa vielä „historiallis"-luontoisia pulmallisuuksia, jotka on tuotu, niin sanoaksemme, ulkoapäin. Tarkoitamme tsaarin hallituksen imperialistista politiikkaa, joka oli suunnattu Idän kansojen kuristamiseen, venäläisten kauppiaiden rajatonta ahneutta, jotka tunsivat olevansa itäisten reunamaiden isäntiä, ja lopuksi venäläisten pappien jesuiittamaista politiikkaa, jotka yrittivät kaikin keinoin vetää muhamettilaiset kansat kreikkalaiskatolisuuden helmaan, — seikkoja, jotka olivat synnyttäneet Idän kansojen keskuudessa epäluottamuksen ja katkeruuden tunteen kaikkea venäläistä kohtaan.

Totta kyllä, proletaarisen vallankumouksen voitto Venäjällä ja Neuvostovallan vapautuspolitiikka sorrettujen kansojen suhteen on epäilemättä puhdistanut kansallisuusvihan ilmapiiriä ja voittanut Venäjän proletariaatille Idän kansojen luottamuksen ja kunnioituksen. Eikä siinä kaikki. On kaikki perusteet väittää, että Idän kansat, niiden tietoiset edustajat, alkavat nähdä Venäjässä imperialismin kahleista vapautumisensa tuen ja lipun. Mutta kulttuurin rajoittuneisuus ja elämän takapajuisuus, joita ei voida hävittää yhdellä iskulla, kuitenkin tuntuvat (ja tulevat vielä tuntumaan) Neuvostovallan rakennustyössä Idässä.

Juuri nämä vaikeudet ottaakin huomioon Venäjän Kommunistisen Puolueen ohjelmaluonnosta laativa valiokunta[60] lausuessaan luonnoksessa, että kansallista vapautta koskevassa kysymyksessä: „VKP on historiallisella luokkakannalla ja ottaa huomioon sen, millä historiallisen kehityksensä asteella kysymyksessäoleva

kansakunta on: tiellä keskiaikaisuudesta porvarilliseen demokratiaan vaiko porvarillisesta demokratiasta neuvostodemokratiaan", että „niiden kansakuntain proletariaatin taholta, jotka ovat olleet sortavia kansakuntia, on välttämätöntä erikoinen varovaisuus ja huomaavaisuus sorrettujen tai vajaa-oikeudellisten kansakuntien työtätekevien joukkojen kansallisten tunteiden jätteitä kohtaan".

Tehtävänämme on:

1) Kaikin voimin kohottaa takapajulle jääneiden kansojen kulttuuritasoa, järjestää laaja koulu- ja valistuslaitosten verkosto, kehittää suullista ja kirjallista neuvostoagitatiota seudun työtätekevän väestön omalla ja sille ymmärrettävällä kielellä.

2) Saada Idän työtätekevät joukot mukaan Neuvostovaltion rakennustyöhön auttamalla niitä kaikin tavoin muodostamaan omia kunnan, kihlakunnan y.m. edustajain Neuvostoja sellaisista ihmisistä, jotka ovat asettuneet Neuvostovallan puolelle ja ovat läheisiä paikalliselle väestölle.

3) Karsia pois kaikki ja kaikenlaiset vanhalta valtakomennolta perinnöksi jääneet tai kansalaissodan ilmapiirissä syntyneet rajoitukset, sekä muodolliset että asialliset, jotka haittaavat Idän kansojen mitä voimaperäisimmän omintakeisen toiminnan kehittymistä keskiaikaisuuden ja jo murretun kansallisuussorron jätteistä vapautumisen suuntaan.

Vain sillä tavalla voidaan Neuvostovalta tehdä läheiseksi ja omaksi laajan Idän orjuutetuille kansoille.

Vain sillä tavalla voidaan rakentaa silta Lännen proletaarisen vallankumouksen ja Idän imperialismin-

vastaisen liikkeen välille ja luoda siten kaikkiakäsittävä rengas kuolemankielissä olevan imperialismin ympärille.

On rakennettava Neuvostovallan linnake Itään, pystytettävä Kasaniin ja Ufaan, Samarkandiin ja Tashkentiin sosialistinen majakka, joka valaisee tietä Idän lopen kiusattujen kansojen vapautukseen, — sellainen on tehtävä.

Me olemme varmoja siitä, että meidän uhrautuvaiset puolue- ja neuvostotyöntekijämme, jotka ovat kantaneet harteillaan proletaarisen vallankumouksen ja imperialismia vastaan käydyn sodan koko taakan, kykenevät täyttämään kunnialla myöskin tämän, historian heille sälyttämän tehtävän.

„Pravda" № 48,
maaliskuun 2 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

KAHDEN VUODEN AJALTA

Helmi—maaliskuu 1917

Porvarillinen vallankumous Venäjällä. Miljukovin—Kerenskin hallitus. Vallitsevina puolueina Neuvostoissa ovat menshevikit ja eserrät. Pietarin Neuvoston 400—500 jäsenestä on bolshevikkeja tuskin 40—50. Venäjän edustajain Neuvostojen ensimmäisessä konferenssissa[61] bolshevikit saavat vaivoin 15—20% äänistä. Tällä kaudella bolshevikkipuolue on heikoin kaikista Venäjän sosialistisista puolueista. Sen äänenkannattajaa „Pravda“ lehteä[62] hyljeksitään kaikkialla „anarkistisena“. Sotilaat ja työläiset vetävät alas puhujalavalta sen puhujia, jotka kutsuvat taisteluun imperialistista sotaa vastaan. Edustajain Neuvostot eivät hyväksy toveri Leninin kuuluisia teesejä Neuvostojen vallasta[63]. „Isänmaan puolustuksen“ kannalla olevat sosialipatrioottisen suunnan puolueet — menshevikit ja eserrät — elävät täydellisen riemuvoiton kautta.

Mutta samaan aikaan keskeytymätön imperialistinen sota jatkaa kuolemaa-kylvävää työtään rappeuttamalla teollisuutta, hajoittamalla maataloutta, saattamalla sekasortoon elintarvikeasiat ja kulkulaitoksen, nielemällä kymmeniä- ja satojatuhansia uusia uhreja.

* * *

Helmi—maaliskuu 1918

Proletaarinen vallankumous Venäjällä. Kerenskin—Konovalovin porvarillinen hallitus on kukistettu. Neuvostojen valta keskuksessa ja paikkakunnilla. Imperialistisen sodan lopettaminen. Maiden siirtäminen kansan omaisuudeksi. Työväenvalvonnan järjestäminen. Punaisen kaartin järjestäminen. Menshevikkien ja eserrien epäonnistunut yritys siirtää „kaikki valta" Perustavalle kokoukselle Pietarissa. Perustavan kokouksen hajallelaskeminen ja porvariston valtaanpalauttamisen epäonnistuminen. Punaisen kaartin menestykset Etelässä, Uralilla ja Siperiassa. Täydellisesti hajalle lyödyt menshevikit ja eserrät poistuvat reunamaihin, liittyvät siellä yhteen vastavallankumouksellisten kanssa, solmivat liiton imperialismin kanssa ja julistavat sodan Neuvosto-Venäjälle. Tällä kaudella bolshevikkipuolue on voimakkain ja ehein kaikista Venäjän puolueista. Jo Neuvostojen II Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa lokakuussa 1917 bolshevikkipuolueella on ehdoton äänten enemmistö (65—70%). Neuvostojen myöhempi kehitys tapahtuu jatkuvasti bolshevikkien eduksi. Me emme tarkoita vain työväen Neuvostoja, joissa bolshevikkiedustus on yleensä otettuna 90%, emmekä vain sotilaiden Neuvostoja, joissa bolshevikkiedustajia on 60—70%, vaan myös talonpoikain Neuvostoja, joissa bolshevikit ovat voittaneet itselleen enemmistön.

Ja bolshevikkipuolue ei ole tällä kaudella vain voimakkain, vaan se on myöskin ainoa sosialistinen

17*

puolue Venäjällä. Sillä menshevikit ja eserrät, jotka olivat silloin syleilyssä tshekkoslovakialaisten ja Dutovin, Krasnovin ja Aleksejevin, itävaltalais-saksalaisten ja englantilais-ranskalaisten imperialistien kanssa, olivat menettäneet lopullisesti kaiken moraalisen arvovaltansa Venäjän proletaaristen kerrosten keskuudessa.

Kuitenkin tätä poikkeuksellisen edullista tilannetta maan sisällä heikentää ja herpaannuttaa se seikka, että Venäjällä ei ole vielä ulkomaisia liittolaisia, sosialistinen Venäjä on saari, jota ympäröi sotaisan imperialismin meri. Euroopan nääntyneet ja haavoja täynnä olevat työläiset... mutta he ovat kiinni sodassa, eivätkä he jouda miettimään Venäjän sosialistista järjestelmää, sodasta pelastumisen keinoja y.m. koskevia kysymyksiä. Mitä tulee Euroopan „sosialistisiin" puolueisiin, niin olisivatko ne, myytyään miekkansa imperialisteille, voineet olla parjaamatta bolshevikkeja, noita „rauhattomia" ihmisiä, jotka „kiihoittavat" työläisiä „kalliiksikäyvillä" ja „vaarallisilla kokeiluillaan"? Siksi ei ole ihmeellistä, että tuona kautena bolshevikkipuolueessa erikoisesti voimistuu pyrkimys laajentaa proletaarisen vallankumouksen perustaa, saada mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen imperialismia vastaan Lännen (ja myöskin Idän) työläiset ja järjestää vakinaiset yhdyssiteet kaikkien maiden vallankumouksellisten työläisten kanssa.

* * *

Helmi—maaliskuu 1919

Neuvostovallan edelleen lujittuminen Venäjällä. Sen alueen laajeneminen. Punaisen Armeijan järjes-

täminen. Punaisen Armeijan menestykset etelässä, pohjoisessa, lännessä ja idässä. Neuvostotasavallan muodostuminen Eestissä, Latviassa, Liettuassa, Bielo-Venäjällä ja Ukrainassa. Itävaltalais-saksalaisen imperialismin murskaaminen ja proletaarinen vallankumous Saksassa, Itävallassa ja Unkarissa. Scheidemannin—Ebertin hallitus ja Saksan Perustava kokous. Neuvostotasavalta Baijerissa. Poliittisia lakkoja kaikkialla Saksassa tunnuksella „Kaikki valta Neuvostoille", „Alas Ebert—Scheidemann"! Lakkoja ja työläisten neuvostoja Englannissa, Ranskassa ja Italiassa. Vanhan armeijan hajoaminen Ententen maissa ja sotilaiden ja matruusien neuvostojen syntyminen. Neuvostojärjestelmän muuttuminen proletariaatin diktatuurin universaaliseksi muodoksi. Kommunististen vasemmistoainesten voimistuminen Euroopan maissa ja kommunististen puolueiden syntyminen Saksassa, Itävallassa, Unkarissa ja Sveitsissä. Yhteys niiden välillä ja toiminnan yhtenäistyttäminen. II Internationalen luhistuminen. Vallankumouksellisten sosialistipuolueiden kansainvälinen konferenssi Moskovassa[64] ja kaikkien maiden taistelevien työläisten yhteisen taistelujärjestön, Kommunistisen III Internationalen, perustaminen. Venäjän proletaarisen vallankumouksen eristyksen loppu: Venäjällä on nyt liittolaisia. Imperialistinen „Kansainliitto" Pariisissa ja sitä auttava sosialipatrioottinen konferenssi Bernissä, jotka pyrkivät suojaamaan Euroopan työläiset „bolshevistiselta tartunnalta", eivät saavuta päämääräänsä: Neuvosto-Venäjän täytyi kiertämättömästi muuttua ja se todella muuttuikin proletaarisen maailmanvallankumouksen lipunkantajaksi, Lännen ja Idän edisty-

neimpien vallankumouksellisten voimain kokoamisen keskukseksi. Bolshevismi muuttuu „pelkästään venäläisestä tuotteesta“ mahtavaksi kansainväliseksi voimaksi, joka horjuttaa maailman imperialismin perustoja.

Tämän tunnustavat nykyään jopa menshevikitkin, jotka, „jätettyään syrjään huolehtimisen“ Perustavasta kokouksesta ja menetettyään oman „armeijansa“, siirtyvät vähitellen Neuvostojen Tasavallan leiriin.

Sitä eivät kiellä nykyään edes oikeistoeserrätkään, joiden, hävittyään Koltshakeille ja Dutoveille Perustavan kokouksen, on ollut pakko etsiä pelastusta Neuvostojen Maassa.

* * *

Yhteenveto

Proletariaatin kaksivuotisen taistelun kokemus on vahvistanut täydellisesti oikeaksi bolshevikkien ennakkonäkemyksen imperialismin vararikosta ja proletaarisen maailmanvallankumouksen kiertämättömyydestä, oikeisto-„sosialististen“ puolueiden mädänneisyydestä ja II Internationalen hajoamisesta, neuvostojärjestelmän kansainvälisestä merkityksestä ja Perustavan kokouksen tunnuksen vastavallankumouksellisuudesta, bolshevismin yleismaailmallisesta merkityksestä ja III taistelu-Internationalen perustamisen välttämättömyydestä.

„Zhizn Natsionalnostei“ № 8,
maaliskuun 9 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

IMPERIALISMIN RESERVIT

Imperialismin ja sosialismin välinen sota jatkuu. Kansallinen „liberalismi“ ja „pienten“ kansojen „suojeleminen“, Ententen „rauhanrakkaus“ ja interventiosta „luopuminen“, „aseistariisumisen“ vaatiminen ja „valmeus“ neuvottelujen käyntiin, „huolehtiminen“ „Venäjän kansasta“ ja „halu“ „auttaa“ sitä kaikin „mahdollisin keinoin“, — kaikki tuo ja monet muut samantapaiset seikat ovat vain kaihdin, joka peittää hyökkäysvaunujen ja taistelutarvikkeiden voimaperäistä kuljetusta sosialismin vihollisille, tavallinen diplomaattinen temppu, jonka tarkoituksena on peittää maailman silmiltä uusien, „yleisen mielipiteen“ kannalta „hyväksyttävien“ sosialismin kuristamisen sekä „pienten“ kansojen, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden kuristamisen muotojen „etsimistä“.

Liittoutunut imperialismi, joka oli voittanut itävaltalais-saksalaiset kilpailijansa, asetti noin neljä kuukautta sitten jyrkästi ja selvästi kysymyksen aseellisesta puuttumisesta (interventio!) „Venäjän asioihin“. Ei minkäänlaisia neuvotteluja „anarkistisen“ Venäjän kanssa! On siirrettävä osa „vapautuneista“

sotajoukoista Venäjän alueelle, liitettävä ne **Skoropadskien ja Krasnovien, Denikinien ja Bitsherahovien, Koltshakien ja Tshaikovskien** valkokaartilaisjoukkoihin ja puristettava vallankumouksen tulipesäke Neuvosto-Venäjä „rautarenkaaseen", — sellainen oli imperialistien suunnitelma. Mutta tuo suunnitelma pirstoutui vallankumouksen aaltoihin. Vallankumouksellisen liikkeen valtaamat Euroopan työläiset alkoivat kiihkeän kamppailun aseellista puuttumista vastaan. „Vapautuneet sotajoukot" osoittautuivat ilmeisen kelpaamattomiksi aseelliseen taisteluun vallankumousta vastaan. Eikä siinä kaikki. Joutuessaan kosketuksiin kapinaannousseiden työläisten kanssa ne saivat itse bolshevismi-„tartunnan". Neuvostosotajoukkojen suorittama Hersonin ja Nikolajevin valtaus, joissa Ententen sotajoukot kieltäytyivät sodasta työläisiä vastaan, on siitä erikoisen kaunopuheisena osoituksena. Mitä tulee suunniteltuun „rautarenkaaseen", niin se osoittautui kaikkea muuta kuin „kuolettavaksi", ja sen lisäksi siihen tuli vielä monta murtumaa. Suoranaisen ja peittelemättömän intervention suunnitelma osoittautui siten ilmeisen „epätarkoituksenmukaiseksi". Tämä muuten selittääkin Lloyd Georgen ja Wilsonin viime lausunnot neuvottelujen „sallittavuudesta" bolshevikkien kanssa ja „puuttumattomuudesta" Venäjän sisäisiin asioihin, Bernin valiokunnan [65] lähettämisen Venäjälle ja lopuksi Venäjän kaikkien „tosiasiallisten" hallitusten suunnitellun kutsumisen (toisen kerran!) „rauhan" konferenssiin [66].

Mutta luopuminen **peittelemättömästä** interventiosta ei johtunut vain tästä seikasta. Siihen on selityksenä vielä se, että taistelun kulussa hahmottui uusi

kombinatio, aseellisen puuttumisen uusi, **peitetty** muoto, joka oli tosin monimutkaisempi kuin avoin puuttuminen, mutta sen sijaan „sopivampi“ „sivistyneelle“ ja „humaaniselle“ Ententelle. Me tarkoitamme imperialismin hätäpikaa kokoonkyhäämää Romanian, Galitsian, Puolan, Saksan ja Suomen porvarillisten hallitusten liittoa Neuvosto-Venäjää **vastaan**. Totta kyllä nämä hallitukset olivat vielä eilen kiinni toistensa kurkussa „kansallisten“ etujen ja kansallisen „vapauden“ vuoksi. Totta kyllä, eilen vielä huudettiin kaikilta katoilta Romanian ja Galitsian, Galitsian ja Puolan sekä Puolan ja Saksan välisestä „isänmaallisesta sodasta“. Mutta mitä merkitsee „isänmaa“ Ententen rahasäkin rinnalla, Ententen, joka oli käskenyt lopettamaan „sisällissodan“. Entente käski muodostamaan yhteisrintaman Neuvosto-Venäjää vastaan, — saattoivatko he, nuo imperialismin palkkarengit, olla astumatta „rintamaan“. Vieläpä Saksankin hallitus, jonka Entente oli ryvettänyt ja polkenut lokaan, vieläpä sekin, menetettyään alkeellisimmankin omanarvontuntonsa, kärtti itselleen oikeuden osallistua ristiretkeen sosialismia vastaan... tuon saman Ententen hyväksi! Eikö ole selvää, että Ententellä on täysi syy hieroskella käsiään tyytyväisyydestä ja puhua korulauseita „puuttumattomuudesta“ Venäjän asioihin ja „rauhan“ neuvotteluista bolshevikkien kanssa. Miksi ryhdyttäisiin imperialismille „vaaralliseen“ peittelemättömään interventioon, joka vaatii vielä lisäksi suuria uhrauksiakin, kun kerran on mahdollisuus järjestää kansallisella lipulla verhottu ja „aivan vaaraton“ interventio toisten kustannuksella, „pienten“ kansojen kustannuksella? Romanian ja Galitsian,

Puolan ja Saksan sota Venäjää vastaan? Mutta sehän on sotaa „kansallisen olemassaolon“ puolesta ja „itäisen rajan suojelemiseksi“, sotaa bolshevistista „imperialismia“ vastaan, sotaa, jota käyvät romanialaiset ja galitsialaiset sekä puolalaiset ja saksalaiset „itse“, — eihän Entente ole siinä mukana? Totta kyllä, viimemainittu varustaa niitä rahavaroilla ja aseistuksella, mutta sehän on pelkkä „sivistyneen“ maailman kansainvälisen oikeuden siunaama finanssioperatio. Eikö ole selvää, että Entente on puhdas kuin pulmunen ja että se on interventiota „vastaan“...

Siis imperialismin on ollut pakko siirtyä aseiden kalistelemisen politiikasta, avoimen intervention politiikasta naamioidun intervention politiikkaan, pienten ja suurten riippuvaisten kansakuntien vetämiseen taisteluun sosialismia vastaan.

Avoimen intervention politiikka kärsi tappion Euroopan vallankumouksellisen liikkeen kasvun vuoksi, sen myötätunnon vuoksi, jota kaikkien maiden työläiset tuntevat Neuvosto-Venäjää kohtaan. Vallankumouksellinen sosialismi käytti tuon politiikan täydellisesti hyväkseen imperialismin paljastamiseksi.

Epäilemätöntä on, että tuo viimeisiin reserveihin, niinsanottuihin „pieniin“ kansoihin vetoamisen politiikka, jonka tarkoituksena on vetää nämä viimemainitut sotaan sosialismia vastaan, päätyy loppujen lopuksi samanlaiseen tappioon. Eikä vain siksi, että Lännessä kasvava vallankumous jäytää kaikesta huolimatta imperialismin perustuksia, eikä vain siksi, että itse „pienten“ kansojen syvissä riveissä kasvaa herkeämättömästi vallankumouksellinen liike, vaan myöskin siksi, että näiden kansojen „asevoimien“

kosketus Venäjän vallankumouksellisten työläisten kanssa „tartuttaa“ ne kiertämättä bolshevismin basillilla. Sosialismi käyttää hyväkseen kaikki mahdollisuudet avatakseen näiden kansojen työläisten ja talonpoikain silmät näkemään imperialismin „isällisen huolenpidon“ rosvoluonteen.

„Pienten“ kansojen vetäminen vallankumouksen piiriin, sosialismin perustan laajeneminen — sellainen on naamioidun intervention imperialistisen politiikan kiertämätön tulos.

„Izvestija“ № 58,
maaliskuun 16 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

SOTILASKYSYMYSTÄ KOSKEVASTA PUHEESTA VKP(b):n VIII EDUSTAJAKOKOUKSESSA[67]

maaliskuun 21 pnä 1919

Kaikki täällä kosketellut kysymykset johtavat yhteen ja samaan: tuleeko Venäjällä olemaan tiukasti kurinalainen säännöllinen armeija vai eikö.

Puoli vuotta sitten meillä oli vanhan, tsaarin armeijan hajoamisen jälkeen olemassa uusi armeija — vapaaehtoinen, huonosti järjestetty armeija, jolla oli kollektiivinen johto ja joka ei aina alistunut käskyihin. Se oli kautta, jolloin hahmottui Ententen hyökkäys. Armeija oli pantu kokoon pääasiallisesti, ellei kokonaankin, työläisistä. Sen vuoksi, kun tässä vapaaehtoisessa armeijassa ei ollut kuria, kun käskyjä ei aina täytetty, kun armeijan johdossa vallitsi sekasorto, me kärsimme tappioita, luovutimme viholliselle Kasanin, ja etelästä hyökkäsi menestyksellisesti Krasnov... Tosiasiat osoittavat, että vapaaehtoinen armeija ei kestä arvostelua, että me emme pysty puolustamaan Tasavaltaamme, ellemme luo uutta armeijaa, säännöllistä armeijaa, joka on kurin hengen elähdyttämä, jolla on hyvin järjestetty poliittinen osasto ja joka ensimmäisestä käskystä osaa nousta ja kykenee nousemaan liikekannalle ja lähtemään vihollista vastaan.

Minun on sanottava, että ne ainekset, ei-työläisainekset, jotka muodostavat armeijassamme enemmistön — talonpojat, eivät tule taistelemaan sosialismin puolesta vapaaehtoisesti. Siitä ovat osoituksena lukuisat tosiasiat. Monet kapinat selustassa ja rintamilla sekä monet hillittömyydet rintamilla ovat osoituksena siitä, että epäproletaariset ainekset, jotka muodostavat armeijassamme enemmistön, eivät halua taistella vapaaehtoisesti kommunismin puolesta. Siitä johtuu meidän tehtävämme — on kasvatettava nämä ainekset uudelleen rautaisen kurin hengessä, saatava ne proletariaatin mukaan ei vain selustassa, vaan myöskin rintamilla, pantava ne taistelemaan meidän yhteisen sosialistisen asiamme puolesta ja vietävä sodan kulussa päätökseen todellisen säännöllisen armeijan rakentaminen, sillä vain se on kykenevä suojaamaan maan.

Siitä on kysymys.

...Joko me luomme todellisen työläis- ja talonpoikaisarmeijan, ankarasti kurinalaisen säännöllisen armeijan ja suojaamme Tasavallan, tai jätämme sen tekemättä, jolloin asia tulee turmelluksi.

...Smirnovin esittämä luonnos on kelpaamaton, sillä se voi vain horjuttaa kuria armeijassa ja tekee mahdottomaksi säännöllisen armeijan luomisen.

Ensi kerran julkaistu kirjassa:
J. Stalin. Oppositiosta.
Kirjoituksia ja puheita
vuosilta 1921—1927,
M.— L., 1928

VALTION KONTROLLIN UUDESTIJÄRJESTÄMISESTÄ

Alustus Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa huhtikuun 9 pnä 1919

(Sanomalehtiselostus)

Toveri **Stalin** sanoo, että Valtion Kontrolli on ainoa hallintovirasto, joka tähän mennessä ei ole joutunut sellaisen puhdistuksen ja uudestaanjärjestämisen alaiseksi, mikä on suoritettu kaikissa muissa laitoksissa. Todellisen, tosiasiallisen eikä paperilla olevan valvonnan aikaansaamiseksi täytyy alustajan mielipiteen mukaan nykyinen Valtion Kontrollin koneisto järjestää uudestaan täydentämällä sitä uusilla, vereksillä voimilla. Nykyiset työväenvalvonnan elimet on yhdistettävä yhdeksi kokonaisuudeksi ja liitettävä kaikki valvonnan alalla toimivat voimat yleiseen Valtion Kontrolliin. Valtion Kontrollin uudestijärjestämisen perusajatuksena on näinollen sen demokratisoiminen ja lähentäminen työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin.

Alustajan esittämä dekreettiluonnos [68] hyväksytään yksimielisesti.

„Izvestija" № 77,
huhtikuun 10 pnä 1919

ENGLANNIN IMPERIALISMIN ASIAMIESTEN TOIMEENPANEMASTA 26 BAKULAISEN TOVERIN AMPUMISESTA

Kiinnitämme lukijain huomiota kahteen asiakirjaan[69], jotka ovat todistuksena siitä petomaisesta verilöylystä, jonka englantilaiset imperialistit järjestivät syksyllä viime vuonna Neuvostovallan vastuunalaisille toimihenkilöille Bakussa. Näiden asiakirjojen lähteenä on Bakun eserräläinen sanomalehti „Znamja Truda“[70] ja bakulainen sanomalehti „Jedinaja Rossija“[71], t.s. ne samat piirit, jotka vielä eilen kutsuivat avukseen englantilaisia kavaltaen bolshevikit, mutta nyt ovat tapaustenkulun vuoksi pakoitettuja paljastamaan eilisiä liittolaisiaan.

Ensimmäinen asiakirja kertoo siitä, kuinka englantilainen kapteeni Teeg-Jones ammutti raakalaismaisesti ilman oikeudenkäyntiä ja tutkimista vuoden 1918 syyskuun 21 päivän vastaisena yönä 26 Bakun kaupungin neuvostotyöntekijää (Shaumjanin, Dzhaparidzen, Fioletovin, Malyginin y.m.) heidän ollessaan matkalla Krasnovodskista Ashabadiin, jonne Teeg-Jones oli lähettänyt heidät sotavankeina. Teeg-Jones ja hänen eserrä- ja menshevikkikumppaninsa luulivat voivansa hämätä asian ja aikoivat laskea julkisuuteen

väärennettyjä todistuksia bakulaisten bolshevikkien „luonnollisesta“ kuolemasta vankilassa tai sairaalassa, mutta tuo suunnitelma meni nähtävästi myttyyn, koska osoittautui jääneen todistajia, jotka eivät halua vaieta, vaan ovat valmiit paljastamaan englantilaiset raakalaiset loppuun saakka. Tämä asiakirja on eserrä Tshaikinin allekirjoittama.

Toinen asiakirja kertoo englantilaisen kenraalin Thomsonin keskustelusta ensimmäisen asiakirjan laatijan Tshaikinin kanssa maaliskuun lopulla 1919. Kenraali Thomson vaatii, että Tshaikin nimeäisi henkilöitä, jotka voisivat todistaa englantilaisen kapteenin Teeg-Jonesin panneen toimeen 26 bakulaisen bolshevikin petomaisen murhaamisen. Tshaikin suostuu esittämään asiakirjoja ja nimeämään todistajia ehdolla, että muodostetaan tutkintovaliokunta englantilaisen päällystön, Bakun väestön ja turkestanilaisten bolshevikkien edustajista, minkä lisäksi Tshaikin vaatii takeita siitä, että englantilaisten asiamiehet eivät murhaa turkestanilaisia todistajia. Kun Thomson ei hyväksy tutkintovaliokuntaa koskevaa ehdotusta eikä anna takeita todistajien henkilöllisestä turvallisuudesta, niin keskustelu päättyy ja Tshaikin poistuu. Asiakirja on mielenkiintoinen siinä suhteessa, että vahvistaessaan välillisesti todeksi englantilaisten imperialistien raakalaismaisuuden se ei vain puhu, vaan huutaa niiden englantilaisten asiamiesten rankaisemattomuudesta ja hillittömästä riehunnasta, jotka kohtelevat bakulaisia ja takakaspialaisia „alkuasukkaita“ samalla tavalla kuin mustaihoisia Keski-Afrikassa.

26 bakulaista bolshevikkia koskevan tapahtuman historia on seuraavanlainen. Vuoden 1918 elokuussa,

jolloin turkkilaiset sotajoukot tulivat aivan Bakun edustalle ja Bakun Neuvoston eserrä- ja menshevikkijäsenet saivat bolshevikkien vastustuksesta huolimatta vietellyksi mukaansa Neuvoston enemmistön ja kutsuivat avuksi englantilaisia imperialisteja, vähemmistöksi jääneet Shaumjanin ja Dzhaparidzen johtamat bakulaiset bolshevikit luopuivat valtuuksistaan ja vapauttivat toimikentän poliittisille vastustajilleen. Bakussa vastamuodostuneen englantilais-eserräläis-menshevistisen vallan luvalla bolshevikit päättivät evakuoitua Petrovskiin, lähimmälle paikkakunnalle, missä oli Neuvostovalta. Mutta matkalla Petrovskiin bakulaisia bolshevikkeja ja heidän perheitään kuljettava höyrylaiva joutui sitä takaa-ajavien englantilaisten alusten tulituksen kohteeksi, ja se vietiin Krasnovodskiin. Tämä tapahtui elokuussa.

Venäjän Neuvostohallitus kääntyi tämän jälkeen monta kertaa englantilaisen päällystön puoleen ja vaati vapauttamaan bakulaiset toverit ja heidän perheensä vaihtamalla heidät vankeina olleisiin englantilaisiin, mutta englantilainen päällystö ei antanut kertaakaan vastausta. Jo lokakuusta lähtien alkoi yksityisiltä henkilöiltä ja järjestöiltä saapua tietoja bakulaisten tovereiden ampumisesta. Maaliskuun 5 pnä 1919 Astrakaani sai Tiflisistä radiosanoman, jossa sanottiin, että „Dzhaparidze ja Shaumjan eivät ole englantilaisen päällystön hallussa, vaan paikallisten tietojen mukaan ryhmä työläisiä on murhannut heidät omavaltaisesti Kizyl-Arvatin luona“. Nähtävästi tämä oli englantilaisten murhamiesten ensimmäinen virallinen yritys vierittää syy omista petomaisuuksistaan työläisten niskoille, jotka olivat pitäneet rajattomasti

Shaumjanista ja Dzhaparidzesta. Nyt, edellämainittujen asiakirjojen julkaisemisen jälkeen, voidaan pitää todistettuna, että „sivistyneen“ ja „humaanisen“ Englannin ihmissyöjät ovat todella ampuneet ilman oikeudenkäyntiä ja tutkimusta meidän bakulaiset toverimme, jotka olivat poistuneet vapaaehtoisesti poliittiselta toimikentältä ja lähteneet evakuoitumisjärjestyksessä Petrovskiin.

„Sivistys“-maissa on otettu tavaksi puhua bolshevikkien harjoittamasta terrorista ja hirmuteoista. Samanaikaisesti englantilaiset ja ranskalaiset imperialistit kuvataan tavallisesti terrorin ja ampumisten vihollisiksi. Mutta eikö ole selvää, että Neuvostovalta ei ole milloinkaan kohdellut vihollisiaan niin halpamaisesti ja konnamaisesti kuin „sivistyneet“ ja „humaaniset“ englantilaiset ja että vain läpeensä mädille ja kaikki moraaliset piirteensä menettäneille imperialistisille ihmissyöjille voivat olla tarpeen öiset murhat ja rosvohyökkäykset vastakkaisen leirin aseettomien poliittisten työntekijäin kimppuun? Jos vielä löytyy ihmisiä, jotka epäilevät sitä, niin lukekoot alempana esitetyt asiakirjat ja nimittäkööt asioita niiden oikeilla nimillä.

Kutsuessaan englantilaisia Bakuun ja kavaltaessaan bolshevikit bakulaiset menshevikit ja eserrät aikoivat „käyttää hyväkseen“ englantilaisia „kutsuvieraita“ voimana, ja samalla oletettiin, että maan isänniksi jäävät menshevikit ja eserrät, kun taas „kutsuvieraat“ matkustavat pois kotiinsa. Todellisuudessa tapahtui päinvastoin: „kutsuvieraista“ tuli rajattomia isäntiä, eserrät ja menshevikit muuttuivat 26 bolshevikkikomissaarin katalan ja halpamaisen murhaamisen

välttämättömiksi osanottajiksi. Samalla eserrien oli siirryttävä oppositioon ja ryhdyttävä paljastamaan varovasti vastailmaantuneita isäntiä, ja menshevikkien oli pakko alkaa saarnata bakulaisessa „Iskra“ [72] lehdessään liittoa bolshevikkien kanssa eilisiä „toivottuja vieraita“ vastaan.

Eikö ole selvää, että eserrien ja menshevikkien liitto imperialismin asiamiesten kanssa on orjien ja lakeijoiden „liitto“ omien isäntiensä kanssa? Jos vielä löytyy ihmisiä, jotka epäilevät sitä, niin lukekoot alempana esitetyn kenraali Thomsonin „keskustelun“ herra Tshaikinin kanssa ja sanokoot rehellisesti: muistuttaako herra Tshaikin isäntää ja kenraali Thomson „toivottua vierasta“?

„Izvestija“ № 85,
huhtikuun 23 pnä 1919
Allekirjoitus: J. S t a l i n

SÄHKÖSANOMA SHTSHIGRYYN VALTION KONTROLLIN ERIKOISTARKASTAJALLE

Tutkiessanne agraarilevottomuuksien syntymisen syitä pyydän teitä kihlakunnan talonpoikaisjoukkojen yleisen poliittisen mielialan tutkimisen lisäksi kiinnittämään huomiota:

1) Maaosaston ja Neuvostotilojen Hallinnon politiikkaan neuvostotilojen muodostamisen yhteydessä: eikö ole ollut tapauksia, että talonpoikain käytöstä on otettu maata neuvostotilojen järjestämiseksi epäoikeudenmukaisesti; eikö niiden järjestämisen yhteydessä ole käytetty muita pakkotoimenpiteitä, jotka ovat vaikuttaneet aineellisesti talonpoikaistalouden tilaan.

2) Maaosaston politiikkaan kollektiivisen maanviljelyksen järjestämisen yhteydessä: eikö maatalouskommuunien, -arttelien, yhteisten kylvömaiden j.n.e. järjestämisessä ole ilmennyt pakoituskeinojen käyttämistä; eikö kollektiivisen maanviljelyksen järjestämisen yhteydessä ole loukattu paikallisen talonpoikaiston oleellisia etuja.

3) Sokerinviljelyksen Päähallinnon politiikkaan maiden kansallistamisessa sokerijuurikasplantaaseja varten: eikö kansallistamista toteutettaessa ole loukattu

talonpoikaiston perusetuja; eivätkö kansallistetut maapalstat aiheuta vaikeuksia talonpoikaiston maankäytössä; eikö ole havaittavissa muita toimenpiteitä, jotka voivat aiheuttaa talonpoikaiston keskuudessa kiihtymystä (esimerkiksi sellaisten maa-alojen pitäminen sokeritehtaiden hallussa, jotka ovat ilmeisesti niiden tarvetta suuremmat; sellaisten maapalstojen kansallistaminen, joilla aikaisemmin ei ole viljelty sokerijuurikasta j.n.e.).

4) Vielä seuraaviin kysymyksiin: eivätkö agraarilevottomuudet ole seurauksena maan vähyydestä kysymyksessäolevalla seudulla; ovatko työtätekemättömien ainesten maat siirtyneet talonpoikaiston käyttöön ja minkälaisilla ehdoilla; eikö kihlakunnan Maaosaston tai sen yksityisten edustajain toiminnassa tai kuntien maaosastojen toiminnassa ole yleensä havaittavissa tekoja, jotka saattavat aiheuttaa talonpoikaistossa kiihtymystä sen vuoksi, että ne eivät ole keskuksen määräysten ja tarkoituksenmukaisuusvaatimusten mukaisia, ja myöskin eikö ole ollut havaittavissa viranomaisten toimettomuutta ja väärinkäytöksiä asioissa.

Sähkösanoman saamisesta ja suoritetuista toimenpiteistä sähköttäkää Valtion Kontrollille.

Valtion Kontrollin
kansankomissaari
J. Stalin

Toukokuun 7 pnä 1919

Julkaistaan ensi kertaa

LENNÄTINSANOMA V. I. LENINILLE PIETARISTA[78]

Epäilemätöntä on, että juokko-osastojen siirtely on järjestetty nykyään paremmin kuin noin kolme kuukautta sitten, mutta minulle on selvää myöskin se, ettei Ylipäällikkö eikä hänen esikuntapäällikkönsäkään tunne Pietariin lähetettäviä joukko-osastoja. Siksi tapahtuu sellaisia yllätyksiä kuin esimerkiksi se, että 2. prikaatin tai ratsuväkiprikaatin rykmenttien nimellä Kasanista lähetetään miltei tyhjiä yksikköjä. Joka tapauksessa todella taistelukykyisiä joukkoja Pietari on toistaiseksi saanut vain kuusisataa sotakoululaista.

Mutta kysymys ei ole tietenkään joukko-osastojen lukumäärästä, vaan laadusta. Me tarvitsemme kaiken kaikkiaan kolme jalkaväkirykmenttiä, tietysti taistelukykyistä, ja ainakin yhden ratsuväkirykmentin voidaksemme ajaa koko vihollislauman Narvan taakse. Jos te olisitte voineet täyttää tämän pienen pyynnön ajoissa, niin eestit olisi ajettu pois jo eilen.

Levottomuuteen ei muuten ole syytä, sillä tilanne rintamalla on vakiintunut, rintamalinja lujittunut ja paikotellen meikäläiset jo etenevät.

Tänään tarkastelin linnoitusvarustuksiamme Karjalassa, ja mielestäni tilanne on yleensä siedettävä. Suomalaiset vaikenevat itsepintaisesti ja ihmeeksemme eivät ole käyttäneet tilaisuutta hyväkseen, mutta tuon ihmeen selittää se, että suomalaisilla käy tilanne maan sisällä yhä epävakaammaksi, kuten meille vakuuttavat asiaa tuntevat suomalaiset toverit.

Tänään minulle näytettiin Ylipäällikön ehdotus laivaston supistamisesta polttoainepulan vuoksi. Pidin sen johdosta neuvottelun kaikkien laivastotyöntekijäimme kanssa ja tulin vakuuttuneeksi siitä, että Ylipäällikön ehdotus on aivan virheellinen. Perustelut: ensimmäinen — suuret yksiköt, jos ne muutetaan uiviksi lautoiksi, menettävät tykkien käyttämisen mahdollisuuden, s.o. viimemainituilla ei yksinkertaisesti voida ampua, sillä laivan liike ja tykin toiminta ovat suoranaisessa yhteydessä toisiinsa; toinen — ei ole totta, että meillä ei ole järeitä ammuksia, viime päivinä on „löydetty“ kaksitoista ammuksilla lastattua lotjaa; kolmas — polttoainepula on menemässä ohi, sillä olemme onnistuneet jo varastoimaan neljäsataa kaksikymmentä tuhatta puutaa hiiltä, lukuunottamatta masuuttia, minkä lisäksi saamme joka päivä junanlastin hiiltä; neljäs — olen tullut vakuuttuneeksi siitä, että meidän laivastomme on muuttumassa todelliseksi laivastoksi kurinalaisine matruuseineen, jotka ovat valmiit puolustamaan Pietaria kaikin voimin.

En halua tässä mainita jo valmiiden taisteluyksikköjen lukumäärää, mutta katson velvollisuudekseni sanoa, että meillä olevilla merivoimilla me voisimme puolustaa kunnialla Pietaria kaikilta mereltäkäsin tapahtuvilta hyökkäyksiltä.

Kaiken tämän perusteella minä, kuten kaikki pietarilaisetkin toverit, vaadin Ylipäällikön ehdotuksen hylkäämistä.

Edelleen pidän ehdottoman välttämättömänä hiilen tuonnin lisäämistä kahteen junanlastiin päivässä kolmen neljän viikon ajaksi. Laivastotyöntekijäimme vakuuttelujen mukaan se antaa meidän laivastollemme, sekä vedenpäälliselle että vedenalaiselle, täydellisen mahdollisuuden päästä lopullisesti jaloilleen.

Stalin

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1919
Ensi kerran julkaistu kokoelmassa:
Asiakirjoja Pietarin sankarillisesta puolustuksesta vuonna 1919
M., 1941

SÄHKÖSANOMA V. I. LENINILLE

Krasnaja Gorkan jälkeen on tehty loppu Seraja Loshadista[74]. Niiden tykit ovat täydessä kunnossa. On käynnissä kaikkien linnakkeiden ja linnoitusten nopea tarkastus.

Merivoimien erikoistuntijat väittävät, että Krasnaja Gorkan valtaaminen mereltäkäsin kumoaa merivoimatieteen. Minun täytyy vain surkutella niinsanottua tiedettä. Gorkan nopean valloittamisen selityksenä on minun ja yleensä siviilihenkilöiden mitä suorasukaisin sekaantuminen operatiivisiin asioihin aina meri- ja maavoimille annettujen käskyjen kumoamiseen ja omien käskyjen antamiseen saakka.

Katson velvollisuudekseni sanoa, että tulen edelleenkin toimimaan samalla tavalla kaikesta tiedettä kohtaan tuntemastani kunnioituksesta huolimatta.

Stalin

Kesäkuun 16 pnä 1919

Ensi kerran julkaistu „Pravda" lehdessä № 301, joulukuun 21 pnä 1929

LENNÄTINSANOMA V. I. LENINILLE PIETARISTA

Katson tarpeelliseksi kiinnittää Teidän huomiotanne seuraaviin kysymyksiin.

Ensiksi. Koltshak on vaarallisin vihollinen, sillä hänellä on riittävästi aluetta perääntymistä varten, riittävästi ihmisreservejä armeijaa varten ja viljarikas selusta. Koltshakiin verrattuna kenraali Rodzjanko on kärpänen, sillä hänellä ei ole selustassa viljaa, ei aluetta perääntymistä varten eikä riittävästi ihmisreservejä. Kahdenkymmenen ikäluokan mobilisoiminen, mikä hänen on nyt pakko suorittaa kahdessa kolmessa kihlakunnassaan ihmisreservien riittämättömyyden vuoksi, tulee muuttumaan hänen haudakseen, sillä talonpojat eivät kestä tuollaista mobilisatiota, ja he kääntyvät varmasti pois Rodzjankosta. Siksi Itärintamalta ei saa **missään tapauksessa** ottaa Pietarin rintamalle sellaista määrää sotajoukkoja, että se voisi pakoittaa meidät keskeyttämään hyökkäyksemme Itärintamalla. Rodzjankon ahdistamiseksi Eestin rajalle (etemmäksi meillä ei ole syytä mennä) riittää yksi divisioona, jonka ottaminen ei

aiheuta hyökkäyksen keskeyttämistä Itärintamalla. Pyydän kiinnittämään tähän erikoista huomiota.

Toiseksi. Kronstadtin piirissä on paljastettu suuri salaliitto. Siihen ovat sekaantuneet koko Kronstadtin linnoituspiirin kaikkien linnakkeiden patterien päälliköt. Salaliiton päämääränä oli ottaa linnoitus omiin käsiinsä, alistaa laivasto, avata tuli meidän sotajoukkojemme selustaan ja puhdistaa Rodzjankolle tie Pietariin. Meillä on hallussamme vastaavat asiakirjat. Nyt käsitän, mistä johtui se, että Rodzjanko marssi niin julkeasti Pietaria vastaan verrattain pienillä voimilla. Käsitettävää on myös suomalaisten röyhkeys. Käsitettäviä ovat rivistöupseeriemme joukkoluontoiset karkaamiset vihollisen puolelle. Käsitettävää on myös se kummallinen ilmiö, että Krasnaja Gorkan kavalluksen hetkellä englantilaiset alukset katosivat jonnekin: englantilaiset eivät nähtävästi pitäneet „soveliaana“ suoranaista asiaan puuttumista (interventio!), vaan katsoivat paremmaksi ilmaantua myöhemmin, linnoituksen ja laivaston siirryttyä valkoisille, tarkoituksella „auttaa Venäjän kansaa“ uuden „demokraattisen järjestelmän“ pystyttämisessä.

Ilmeistä on, että Rodzjankon ja Judenitshin (jonka käsissä olivat salaliiton kaikki langat, jota Englanti rahoitti italialais-sveitsiläis-tanskalaisen lähetystön kautta) koko hanke perustui salaliiton onnistuneeseen lopputulokseen, salaliiton, jonka me toivottavasti olemme tukahduttaneet alkuunsa (kaikki salaliittoon sekaantuneet on vangittu, tutkimuksia jatketaan).

Minulla on pyyntö: lähetystöjen vangituille virkamiehille ei pidä antaa minkäänlaisia huojennuksia, heitä on pidettävä ankaran valvonnan alaisina

tutkintojen päättymiseen asti, joka paljastaa uusia tärkeitä lankoja.

Yksityiskohtaisemmin kerron noin kolmen neljän päivän kuluttua, jolloin aion tulla päiväksi Moskovaan, ellei Teillä ole mitään sitä vastaan.

Lähetän kartan. Tähän mennessä en ole voinut sitä lähettää yksinkertaisesti sen vuoksi, että olen ollut koko ajan poissa rintaman asioilla, useimmiten rintamalla.

Stalin

Kesäkuun 18 pnä 1919,
klo 3 aamulla

Ensi kerran julkaistu „Pravda" lehdessä № 53, helmikuun 23 pnä 1941

PIETARIN RINTAMASTA

„Pravda" lehdelle annettu haastattelu

Palattuaan hiljattain Pietarin rintamalta toveri Stalin kertoi kirjeenvaihtajallemme vaikutelmistaan rintaman tilanteesta.

1. PIETARIIN JOHTAVAT TIET

Pietariin johtavat tiet ovat niitä paikkoja, joista lähtemällä vihollinen voi onnistuessaan saartaa Pietarin, eroittaa sen Venäjästä ja lopulta vallata sen. Sellaisia ovat: a) Petroskoin lohko, jonka suuntana on Zvanka, päämäärä — Pietarin saartaminen idästäkäsin; b) Aunuksen lohko suuntanaan Lotinapelto, päämäärä — meneminen petroskoilaisten sotajoukkojemme selustaan; c) Karjalan lohko, jonka suunta on suoraan Pietariin, päämäärä — Pietarin valtaaminen pohjoisestakäsin; d) Narvan lohko suuntanaan Hatsina ja Krasnoje Selo, päämäärä — Pietarin valtaaminen lounaastakäsin tai ainakin Hatsinan—Tosnon radan valtaaminen ja Pietarin saarrostaminen etelästä; e) Pihkovan lohko suuntanaan Dno—Bologoje, päämäärä — Pietarin eristäminen Moskovasta; f) lopuksi Suomenlahti ja Laatokka, jotka tekevät mahdolliseksi vihollisen maihinnousun Pietarin länsi- ja itäpuolella.

2. VIHOLLISEN VOIMAT

Vihollisen voimat ovat näillä lohkoilla kirjavia ja erilaisia. Petroskoin lohkolla toimii serbialaisia, puolalaisia, englantilaisia, kanadalaisia ja venäläisten valkokaartilaisupseerien ryhmä. Niitä kaikkia pidetään yllä niinsanottujen liittolaisten varoilla. Aunuksen lohkolla on valkosuomalaisia, jotka Suomen hallitus on värvännyt sopimuksilla pariksi kolmeksi kuukaudeksi. Valkosuomalaisten johdossa on saksalaisen miehityksen ajalta jääneitä saksalaisia upseereita. Karjalan lohkolla on suomalaisten niinsanottuja säännöllisiä joukkoja. Narvan lohkolla on venäläisistä sotavangeista värvättyjä venäläisiä joukko-osastoja ja paikallisesta väestöstä värvättyjä inkeriläisiä joukko-osastoja. Näiden joukko-osastojen johdossa on kenraalimajuri Rodzjanko. Pihkovan lohkolla on myöskin sotavangeista ja paikallisista asukkaista muodostettuja venäläisiä joukko-osastoja, joiden johdossa on Balahovitsh. Suomenlahdella toimii torpeedoveneitä (5—12) ja sukellusveneitä (2—8), jotka kaikesta päätellen ovat englantilaisia ja suomalaisia.

Kaikki tiedot puhuvat siitä, että Pietarin rintamalla vihollisen voimat eivät ole suuria. Vihollisen aktiivisin Narvan lohko kärsii yhtä suurta taistelukuntoisten „ihmisvarojen“ puutetta kuin muutkin, vähemmän aktiiviset, joskaan ei vähemmän tärkeät lohkot.

Tämä oikeastaan onkin selityksenä sille, että huolimatta „Times“ lehden [75] voitonhuudoista jo kaksi kuukautta sitten Pietarin kukistumisesta „parin kolmen päivän kuluttua“ vihollinen ei suinkaan saavut-

tanut yleistä päämääräänsä — Pietarin saartamista, vaan se ei edes kyennyt tuona aikana toteuttamaan ainoatakaan osittaista lohkotehtävää jonkin ratkaisevan kohdan valloittamisen mielessä.

Ilmeistä on, että Suomessa olevan kenraali Judenitshin johtamaa kuulua „luoteisarmeijaa“, johon vanha kettu Gutshkov panee toiveita Denikinille antamassaan selostuksessa, ei toistaiseksi ole saatu syntymään.

8. VIHOLLISEN LASKELMAT

Kaikesta päätellen vihollinen on rakentanut laskelmansa ei ainoastaan tai oikeammin sanoen ei niinkään paljon omiin voimiinsa kuin kannattajiensa — sotajoukkojemme selustassa, Pietarissa ja rintamilla olevien valkokaartilaisten voimiin. Ennen kaikkea, Pietarissa olleet porvarillisten valtioiden (Ranskan, Sveitsin, Kreikan, Italian, Hollannin, Tanskan, Romanian y.m.) niinsanotut lähetystöt, jotka ovat harjoittaneet valkokaartilaisten rahoittamista sekä vakoilua Judenitshin ja Englannin, Ranskan, Suomen ja Eestin porvariston hyväksi. Nämä herrat kylvivät rahaa oikealle ja vasemmalle lahjoen armeijamme selustassa kaiken lahjottavan. Edelleen, venäläisen upseeriston lahjottavissaoleva osa, joka oli unohtanut Venäjän, menettänyt kunniansa ja oli valmis siirtymään työläisten ja talonpoikain Venäjän vihollisten puolelle. Lopuksi Pietarin proletariaatille katkeroituneet entiset ihmiset, porvarit ja tilanherrat, jotka olivat koonneet, kuten myöhemmin kävi ilmi, aseita ja odottivat sopivaa tilaisuutta iskeäkseen meidän sotajoukkojemme selkään. Näiden voimien varaan vihollinen perusti-

kin laskelmansa hyökätessään Pietaria vastaan. Oli vallattava Krasnaja Gorka, tuo Kronstadtin avain, ja herpaannutettava siten linnoituspiiri, nostatettava kapina linnakkeissa ja tulitettava Pietaria, jotta sitten, yhdistämällä yleisen hämmingin hetkellä aloitettu hyökkäys rintamalla kapinaan Pietarissa, olisi voitu saartaa ja vallata proletaarisen vallankumouksen kehto,—sellaisia olivat vihollisen laskelmat.

4. TILANNE RINTAMALLA

Vihollisen laskelmat eivät kuitenkaan pitäneet paikkaansa. Krasnaja Gorka, joka oli joutunut vasemmistoeserrien sisältäpäin tekemän kavalluksen vuoksi yhdeksi vuorokaudeksi vihollisen käsiin, palautettiin nopeasti Itämeren laivaston merimiesten mereltä ja maalta antamalla voimakkaalla iskulla takaisin Neuvosto-Venäjälle. Itämeren laivaston Vallankumouksellinen sotaneuvosto pani lujalla kädellä nopeasti järjestykseen Kronstadtin linnakkeet, jotka oikeistoeserrien, „isänmaanpuolustaja“-menshevikkien ja upseeriston lahjottavissaolevan osan kavalluksen vuoksi alkoivat eräällä hetkellä jo horjua. Niinsanotut lähetystöt ja niiden vakoilijat vangittiin ja vietiin rauhallisempiin paikkoihin, jolloin eräistä lähetystöistä löydettiin konekiväärejä, kivääreja (vieläpä yksi tykkikin Romanian lähetystöstä), salaisia puhelinkeskuksia y.m. Pietarin porvariskortteleissa suoritettiin yleinen kotitarkastus, jolloin löydettiin neljätuhatta kivääriä ja monta sataa pommia.

Mitä tulee vihollisen yleiseen hyökkäykseen, niin se ei suinkaan päättynyt voittoon, vaikka „Times“

kirkui siitä, vaan se ei ehtinyt edes alkaakaan. Aunuksen seudulla olleet valkosuomalaiset, jotka pyrkivät valtaamaan Lotinapellon, on lyöty takaisin ja ajettu Suomen rajan taa. Vihollisen Petroskoin ryhmä, joka oli muutaman virstan päässä Petroskoista, perääntyy nykyään nopeasti meidän joukkojemme ahdistamana, jotka olivat kiertäneet sen selustaan. Vihollisen Pihkovan ryhmä on päästänyt aloitteen käsistään juuttuen yhteen kohtaan ja vieläpä paikoitellen perääntyenkin. Mitä tulee vihollisen aktiivisimpaan Narvan ryhmään, niin se ei ole suinkaan saavuttanut tarkoitustaan, vaan päinvastoin perääntyy jatkuvasti meidän joukkojemme ahdistamana, hajoaa ja hupenee Punaisen Armeijan iskujen alla Jamburgiin johtavilla teillä. Ententen voitonhuudot ovat näinollen osoittautuneet ennenaikaisiksi. Gutshkovin ja Judenitshin toiveet eivät ole toteutuneet. Yhä vielä passiivisesta Karjalan lohkosta ei voida toistaiseksi sanoa mitään, sillä Viteleen tehtaan [76] luona kärsimänsä tappion jälkeen Suomen hallitus on alentanut huomattavasti ääntään ja lopettanut Venäjän hallituksen törkeän parjaamisen, ja samalla ovat Karjalan rintamalla loppuneet miltei kokonaan niinsanotut selkkaukset.

Onko tämä tyyntä myrskyn edellä vai ei, sen tietää vain Suomen hallitus. Joka tapauksessa voin sanoa, että Pietari on valmis kaikkien mahdollisten yllätysten varalta.

5. LAIVASTO

En voi olla mainitsematta muutamaa sanaa laivastosta. Ei voida olla tervehtimättä sitä, että Itämeren

laivasto, jota pidettiin tuhoutuneena, syntyy uudestaan mitä tosiasiallisimmalla tavalla. Sen tunnustavat ei vain ystävät, vaan myöskin viholliset. Yhtä ilahduttavaa on, että venäläisen upseeriston erään osan mätäpaise — sen lahjottavuus — on kaikkein vähiten tarttunut laivaston päällikkökuntaan: on löytynyt kuitenkin miehiä, jotka kunniakseen pitävät Venäjän arvoa ja riippumattomuutta englantilaista kultaa kalliimpana. Vieläkin ilahduttavampaa on se, että Itämeren laivaston matruusit ovat löytäneet jälleen oman minänsä herättämällä urotöillään henkiin Venäjän vallankumouksellisen laivaston parhaat perinteet. Ilman näitä ehtoja Pietaria ei olisi voitu suojata mitä vaarallisimmilta yllätyksiltä meren puolelta. Mitä kuvaavinta laivastomme uudestisyntymisen luonnehtimiseksi on meidän kahden torpeedoveneemme kesäkuussa käymä epätasaväkinen taistelu vihollisen neljää torpeedovenettä ja kolmea vedenalaista vastaan, josta taistelusta meidän torpeedoveneemme suoriutuivat matruusien uhrautuvaisuuden ja toimineen osaston komentajain taitavan johdon ansiosta voittajina ja upottivat vihollisen yhden sukellusveneen.

6. YHTEENVETO

Usein Rodzjankoa verrataan Koltshakiin siinä mielessä, kuinka vaarallisia he ovat Neuvosto-Venäjälle, jolloin Rodzjankoa ei pidetä vähemmän vaarallisena kuin Koltshakia. Tämä vertailu ei ole oikea. Koltshak on todella vaarallinen, sillä hänellä on sekä aluetta perääntymistä varten, ihmisreservejä sotajoukkojen uusimista varten että viljaa armeijan ruokkimiseksi. Rodzjankon ja Judenitshin onnettomuus on

siinä, että heillä ei ole riittävästi aluetta, ihmisreservejä eikä viljaa. Suomi ja Eesti ovat tietenkin eräänlaisia tukikohtia valkokaartilaisosastojen muodostamiseksi venäläisistä sotavangeista. Mutta ensinnäkään sotavangit eivät voi olla riittävänä ja täysin luotettavana aineksena valkokaartilaisosastoja varten. Toiseksi jo itse tilanne Suomessa ja Eestissä, siellä kasvavan vallankumouksellisen kuohunnan vuoksi, ei luo suotuisia ehtoja valkokaartilaisosastojen muodostamiselle. Kolmanneksi se alue, minkä Rodzjanko ja Balahovitsh ovat valloittaneet (kaikkiaan noin kaksi kihlakuntaa), supistuu vähitellen ja järjestelmällisesti, ja kuululla „luoteisarmeijalla", jos sen on suotu yleensä syntyä, ei ole kohta missä levittäytyä ja manöveerata. Sillä täytyy tunnustaa, ettei Suomi enempää kuin Eestikään ainakaan toistaiseksi ole luovuttanut „omaa aluettaan" Rodzjankolle—Balahovitshille—Judenitshille. Armeija ilman selustaa—sellainen on „luoteisarmeija". Sanomattakin on selvää, että sellainen „armeija" ei voi elää kauan, tietenkin ellei tapausten ketjuun pääse tunkeutumaan jokin uusi, vakava, viholliselle otollinen kansainvälistä luonnetta oleva seikka, jonka odottamiseen vihollisella kaikesta päätellen ei ole minkäänlaisia perusteita.

Punainen Armeija on voittava Pietarin edustalla.

„Pravda" № 147,
heinäkuun 8 pnä 1919

KIRJE V. I. LENINILLE TILANTEESTA LÄNSIRINTAMALLA[77]

Toveri Leninille

Tilanne käy Länsirintamalla yhä uhkaavammaksi. XVI armeijan vanhat, rusikoidut ja väsyneet joukko-osastot, joiden päälle pakkaa Länsirintaman kaikkein aktiivisin vihollinen — puolalaiset, eivät vain ole kestämättä rynnistystä ja kykenemättömiä puolustautumaan, vaan ne ovat myös menettäneet kyvyn suojata perääntyviä pattereita, jotka joutuvat tietysti vihollisen käsiin. Pelkään, että joukko-osastojen tällaisen tilan vuoksi XVI armeija voi Berezinalle peräytyessään jäädä ilman tykkejä ja kuormastoja. On olemassa myöskin se vaara, että useimpien rykmenttien rusikoidut ja kokonaan lamaantuneet kantajoukot eivät kohta kykene assimiloimaan täydennysjoukkoja, joita — täytyy sanoa — saadaan tavattoman myöhästyneinä.

Vihollinen iskee kahdella peruslinjalla Berezinan suuntaan: Borisovin linjalla ja Slutskin—Bobruiskin linjalla. Se iskee menestyksellisesti, sillä se on jo päässyt etenemään noin kolmekymmentä virstaa Borisovin suuntaan, ja etelässä, vallattuaan Slutskin, se

on saanut käsiinsä Bobruiskin avaimen — mainion maantien, joka on piirin ainoa.

Jos Borisov menetetään ja XVI armeijan kokonaan rusikoitu 17. divisioona todennäköisesti perääntyy sen yhteydessä, niin XV armeija saatetaan alttiiksi iskulle ja Polotsk ja Dvinsk joutuvat välittömän uhkan alaisiksi. Siinä tapauksessa taas, että vihollinen valtaa Bobruiskin ja antaa iskun Retshitsaan (vihollinen pyrkii välittömästi tähän päämäärään), XVI armeijan koko Pripjatin ryhmä, s.o. 8. divisioona, romahtaa itsestään, jolloin Homel joutuu välittömän iskun kohteeksi ja XII armeijan sivusta paljastuu.

Lyhyesti sanoen, jos me sallimme vihollisen lyödä hajalle meidän XVI armeijamme, ja se jo lyö sitä hajalle, niin siten me saatamme XV ja XII armeijan tukalaan asemaan ja joudumme parantelemaan ei vain yksistään XVI armeijaa, vaan koko rintamaa ja vielä paljon kalliimmalla hinnalla.

Ilmeistä on, että me olemme suunnilleen samanlaisessa tilanteessa kuin Itärintama viime vuonna, jolloin Vacetis ja Kostjajev sallivat Koltshakin lyödä ensin III armeijan, sitten II, sitten V ja pilasivat siten ilman pakkoa koko rintaman asiat kokonaiseksi puolivuotiskaudeksi.

Tuolla perspektiivillä on kaikki mahdollisuudet muuttua todellisuudeksi Länsirintamalla.

Kirjoitin jo aikaisemmin, että Länsirintama on kuin ränsistynyt talo, jota ei voida korjailla ilman valmiita reservejä, ja että vihollisen yksi vakava isku jollain tärkeällä lohkolla on riittävä, jotta koko rintama alkaisi huojua, oikeammin sanoen horjahtaisi.

Nykyään nuo minun arveluni, ikävä kyllä, alkavat jo käydä toteen.

Mutta samaan aikaan Lännessä oleva vihollinen, joka on yhdistetty yhden johdon alaiseksi, ei ole vielä lähettänyt rintamalle Riiassa, Varsovassa ja Kishinjovissa olevia valmiita tai melkein valmiita venäläisiä armeijakuntia.

Noin kolme viikkoa sitten pidin riittävänä yhtä divisioonaa hyökkäyksen kehittämiseksi ja Molodetshnon ja Baranovitshin solmukohtien valtaamiseksi. Nyt ei yksi divisioona luultavasti riitä edes siihen, että voitaisiin pitää linja Borisov—Bobruisk—Mozyr. Menestyksellisestä hyökkäyksestä ei voida haaveillakaan, sillä sitä varten tarvittaisiin nyt (elokuun 11 pnä) vähintään kaksi kolme divisioonaa.

Päättäkää nyt itse: voitteko antaa meille yhden divisioonan, vaikkapa prikaateina, tai annatteko vihollisen murskata jo ilmankin luhistumassa olevan XVI armeijan. Mutta päättäkää viivyttelemättä, sillä jokainen hetki on kallis.

Teidän *J. Stalin*

P. S. Tämän kirjeen ovat lukeneet ja hyväksyneet Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston kaikki jäsenet, myöskin Länsirintaman komentaja. Samanlainen tiedoitus lähetetään näinä päivinä Tasavallan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle.

J. St.

Smolensk,
elokuun 11 pnä 1919

Julkaistaan ensi kertaa

KIRJE V. I. LENINILLE ETELÄRINTAMALTA[78]

Toveri Lenin!

Pari kuukautta sitten Ylipäällikkö ei periaatteellisesti vastustanut pääiskua, joka annettaisiin Donetsin kaivosalueen kautta lännestä itään. Kun hän ei kuitenkaan sitten suostunut tällaiseen iskuun, niin hän teki sen viittaamalla siihen „perintöön“, mikä oli saatu eteläisten sotajoukkojen kesällisen perääntymisen tuloksena, s.o. joukkojen itsestään tapahtuneeseen ryhmitykseen nykyisen Kaakkoisrintaman lohkolla, jonka (ryhmityksen) uudelleenjärjestäminen johtaisi suureen ajanhukkaan Denikinin eduksi. Vain siksi olin vastustamatta iskun virallisesti hyväksyttyä suuntaa. Mutta nyt on tilanne ja siihen liittyvä voimien ryhmitys muuttunut perusteellisesti: VIII armeija (entisen Etelärintaman perusarmeija) on siirtynyt Etelärintaman lohkolle ja sen rintama on Donetsin kaivosalueen suuntaan; Budjonnyn ratsuväkiarmeijakunta (toinen perusvoima) on myöskin siirtynyt Etelärintaman lohkolle; on tullut lisää uusi voima — latvialainen divisioona, joka kuukauden kuluttua, täydennettyään itsensä, on jälleen hirmuvoima Denikiniä vastaan.

Näette, että vanhaa ryhmitystä („perintöä“) ei enää ole. Mikä sitten pakoittaa Ylipäällikköä (Päämajaa) pitämään kiinni vanhasta suunnitelmasta? Nähtävästi vain pelkkä itsepäisyys, tai jos haluatte — ryhmäkuntalaisuus, mitä tylsin ja Tasavallalle mitä vaarallisin ryhmäkuntalaisuus, jota Ylipäällikössä pitää yllä „strategian“ kukko Gusev. Äskettäin Ylipäällikkö antoi Shorinille toimintaohjeen hyökkäyksestä Tsaritsynin lohkolta Novorossiiskin suuntaan Donin arojen halki linjalla, jota meidän ilmailijoittemme on ehkä helppokin lentää, mutta joka on aivan mahdoton jalkaväkemme ja tykistömme kuljettavaksi. Todistelemattakin on selvää, että tuo mieletön (suunniteltu) sotaretki meille **vihamielisessä** ympäristössä ja ehdottoman **tiettömyyden** oloissa uhkaa meitä täydellisellä häviöllä. Ei ole vaikea ymmärtää, että tuo retki kasakkakyliin, kuten äskeinen kokemus osoitti, voi vain liittää kasakat meitä vastaan Denikinin ympärille kasakkakyliensä puolustamiseksi, voi vain vetää Denikinin esiin Donin pelastajana, voi vain luoda Denikinille kasakka-armeijan, siis voi vain voimistaa Denikiniä.

Juuri siksi on nyt heti, aikaa hukkaamatta, vaihdettava käytännön jo kumoama vanha suunnitelma ja otettava sen tilalle suunnitelma, jonka mukaan pääisku annetaan Voronezhin seuduilta Harkovin ja Donetsin kaivosalueen kautta Rostoviin. Ensinnäkin siellä meillä ei tule olemaan vihamielinen, vaan päinvastoin meille myötätuntoinen ympäristö, mikä helpoittaa etenemistämme. Toiseksi, me saamme mitä tärkeimmän (Donetsin) rautatieverkon ja Denikinin armeijaa ruokkivan päävaltimon, Voronezhin — Rosto-

vin radan (ilman tätä rataa kasakkasotajoukot jäävät talveksi huollotta, sillä Don-joki, jota myöten tapahtuu Donin armeijan huoltaminen, jäätyy, ja Itä-Donetsin rata Lihaja—Tsaritsyn katkaistaan). Kolmanneksi, tällä etenemisellä me halkaisemme Denikinin armeijan kahteen osaan, joista vapaaehtoisen armeijan jätämme Mahnon kaluttavaksi ja kasakka-armeijat saatamme niiden selustaan kiertämisen uhan alaiseksi. Neljänneksi, me saamme mahdollisuuden riitaannuttaa kasakat Denikinin kanssa, joka (Denikin) meidän menestyksellisen etenemisemme tapauksessa yrittää siirtää kasakkajoukot länteen, mihin suurin osa kasakoista ei suostu, tietenkin jos me siihen mennessä asetamme kasakoille kysymyksen rauhasta, rauhasta käytävistä neuvotteluista j.n.e. Viidenneksi, me saamme hiiltä, mutta Denikin jää hiilettä.

Tämän suunnitelman hyväksymisessä ei saa viivytellä, sillä Ylipäällikön antama rykmenttien siirtämisen ja jaoittelemisen suunnitelma uhkaa tehdä tyhjiksi meidän viimeaikaiset voittomme Etelärintamalla. Minä en edes puhukaan siitä, että Keskuskomitean ja hallituksen viime päätöksen—„Kaikki Etelärintaman hyväksi“—Päämaja jättää huomiotta ja on sen jo tosiasiallisesti kumonnut.

Lyhyesti sanoen: vanhaa, elämän jo kumoamaa suunnitelmaa ei pidä missään tapauksessa herättää henkiin,—se olisi vaarallista Tasavallalle, se helpoittaisi varmasti Denikinin asemaa. Se täytyy vaihtaa toiseen suunnitelmaan. Tilanne ja olosuhteet eivät ole vain kypsyneet sitä varten, vaan vieläpä käskevästi sanelevat sellaisen vaihtamisen välttämättö-

myyden. Silloin rykmenttien jaoitteleminenkin alkaa tapahtua uudella tavalla.

Ilman sitä minun työni Etelärintamalla käy mielettömäksi, rikolliseksi ja tarpeettomaksi, mikä antaa minulle oikeuden poistua tai oikeammin sanoen velvoittaa minut poistumaan minne hyvänsä, vaikka hiiteen, mutta ei jäämään Etelärintamalle.

Teidän ***Stalin***

Serpuhov,
lokakuun 15 pnä 1919

Ensi kerran julkaistu
„Pravda" lehdessä № 301,
joulukuun 21 pnä 1929

SÄHKÖSANOMA V. I. LENINILLE

Voronezhin edustalla käydyissä taisteluissa toveri Budjonnyn ratsuväkiarmeijakunta on lyönyt täydellisesti Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiarmeijakunnat, jotka Entente ja Denikin olivat pitkäaikaisin ponnistuksin luoneet vastavallankumouksen perusturvaksi. Punaiset sankarit ovat valloittaneet Voronezhin. On kaapattu suuri sotasaalis, jonka luettelointi on käynnissä. Tähän mennessä on saatu selville, että on vallattu vihollisen kaikki nimikkopanssarijunat kenraali Shkurolle nimetystä panssarijunasta alkaen. Hajalle lyödyn vihollisen takaa-ajo jatkuu. Toveri Budjonnyn ratsuväkiarmeijakunnan punaisten sankarien uljuus on lyönyt pirstoiksi kenraali Mamontovin ja Shkuron nimen ympärille luodun voittamattomuuden sädekehän.

Etelärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto

Stalin

Lokakuun 25 pnä 1919

„Petrogradskaja Pravda" № 244, lokakuun 26 pnä 1919

AVAUSPUHE IDÄN KANSOJEN KOMMUNISTISTEN JÄRJESTÖJEN II YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA

marraskuun 22 pnä 1919

Toverit!

Minun tehtäväkseni on annettu avata Idän muhamettilaisten kommunististen järjestöjen edustajain II edustajakokous Kommunistisen puolueen Keskuskomitean nimessä[79].

I edustajakokouksen ajoista on kulunut vuosi. Tänä aikana on sosialismin historiassa tapahtunut kaksi tärkeätä tapahtumaa. Ensimmäinen — Länsi-Euroopan ja Amerikan vallankumouksellistuminen ja kommunististen puolueiden syntyminen siellä, Lännessä, toinen — Idän kansojen herääminen, vallankumouksellisen liikkeen kasvu Idässä, Idän sorrettujen kansojen keskuudessa. Siellä, Lännessä, proletaarit uhkaavat murskata imperialististen valtioiden etujoukon ja ottaa vallan omiin käsiinsä. Täällä proletaarit uhkaavat hajoittaa imperialismin selustan — sen rikkauden lähteen, Idän, sillä Itä on se perusta, jolla imperialismi luo rikkautensa, se on se lähde, josta imperialismi ammentaa voimia ja minne se haluaa perääntyä, jos se tulee lyödyksi Länsi-Euroopassa.

Vuosi sitten yleismaailmallinen imperialismi Lännessä uhkasi saartaa Neuvosto-Venäjän tiukkaan renkaaseen. Nyt osoittautuu, että se itse on saarrettu, sillä sitä lyödään sekä sivustoilla että selustassa. Erotessaan vuosi sitten toisistaan Idän kansojen muhamettilaisten I edustajakokouksen edustajat vannoivat tekevänsä kaikkensa Idän kansojen herättämiseksi ja sillan rakentamiseksi Lännen vallankumouksen ja Idän sorrettujen kansojen välille. Silmäillessämme nyt tätä työtä voimme todeta tyydytyksellä, että tämä vallankumouksellinen työ ei ole mennyt hukkaan, että silta kaikkien sorrettujen kansojen vapauden kuristajia vastaan on rakennettu.

Ja lopuksi, kun meidän sotajoukkomme, meidän punaiset sotajoukkomme etenivät Itään niin nopeasti, niin teidän työnne merkitys, toverit edustajat, ei ollut siinä tietenkään viime tilalla. Kun tie Itään on nykyään auki, niin siitäkin vallankumous on kiitollisuudenvelassa meidän edustajatovereittemme viime aikoina suorittamalle valtavalle työlle.

Vain Idän kansojen, ensi kädessä tataarien, bashkiirien, kirgiisien ja Turkestanin kansojen muhamettilaisten kommunististen järjestöjen luja yhtenäisyys, vain niiden yhtenäisyys on selityksenä sille nopealle tapaustenkululle, minkä me havaitsemme Idässä.

Minä olen varma siitä, toverit, että tämä edustajakokous, II edustajakokous, joka on sekä määrällisesti että laadullisesti rikkaampi kuin I edustajakokous, kykenee jatkamaan alettua työtä Idän kansojen herättämiseksi, Lännen ja Idän välille rakennetun sillan lujittamiseksi, työtätekevien joukkojen vapauttamiseksi vuosisataisesta imperialismin ikeestä.

Me luotamme siihen, että I edustajakokouksen nostaman lipun, Idän työtätekevien joukkojen vapauttamisen lipun ja imperialismin murskaamisen lipun, muhamettilaisten kommunististen järjestöjen toimihenkilöt vievät kunnialla perille. (Suosionosoituksia.)

„Zhizn Natsionalnostei“ № 46,
joulukuun 7 pnä 1919

TERVEHDYS PIETARILLE ETELÄRINTAMALTA

Etelärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto lausuu toverillisen kiitollisuutensa tervehdyksestä ja Etelärintaman rykmenteille lupaamistanne punaisista lipuista.

Etelärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto ei unohda, että Pietari tuli ensimmäisenä Etelärintaman avuksi lähettämällä sille tuhansia taisteluissa karaistuneita eturivin työläisiä, jotka innoittivat divisiooniamme voitonvarmuudella ja muuttivat rintamamme kokonaan toiseksi.

Viime menestyksistään Etelärintama on kiitollisuudenvelassa ennen kaikkea näille työläisille, punaisen Pietarin ansiokkaille pojille.

Olkaa varmoja, toverit, että Etelärintaman sotajoukot täyttävät Venäjän proletariaatin toiveet ja vievät kunnialla täydelliseen voittoon niille lahjoitettavat liput.

Olemme jo valloittaneet Kievin ja Kupjanskin, — se hetki on lähellä, jolloin punaiset liput alkavat liehua Rostovin ja Novotsherkasskin yllä.

Tervehdys Pietarin työläisille, tervehdys Itämeren laivaston mainehikkaille merimiehille!

Stalin

„Petrogradskaja Pravda“ № 289, joulukuun 18 pnä 1919

ETELÄN SOTILAALLISESTA TILANTEESTA

I

ENTENTEN EPÄONNISTUNEET SUUNNITELMAT

Vuoden 1919 keväällä Neuvosto-Venäjää vastaan suunniteltiin tehtäväksi Koltshakin, Denikinin ja Judenitshin yhdistetty sotaretki. Pääisku piti antaa Koltshakin, jonka kanssa Denikin toivoi voivansa yhtyä Saratovissa yhteistä hyökkäystä varten Moskovaa vastaan idästä. Judenitshin tehtäväksi annettiin suorittaa avustava isku Pietaria vastaan.

Sotaretken päämäärä oli määritelty Gutshkovin Denikinille antamassa selostuksessa: „bolshevismin murskaaminen yhdellä iskulla riistämällä siltä sen tärkeimmät elinkeskukset — Moskovan ja Pietarin".

Itse sotaretken suunnitelma taas oli hahmoteltu Denikinin Koltshakille kirjoittamassa kirjeessä, joka joutui keväällä 1919 käsiimme yhdessä Grishinin ja Almazovin esikunnan kanssa. „Tärkeintä on olla pysähtymättä Volgalla", kirjoitti Denikin Koltshakille, „ja lyödä syvemmälle bolshevismin sydämeen, Moskovaan. Toivon tapaavani teidät Saratovissa... Puolalai-

set tekevät tehtävänsä; mitä taas tulee Judenitshiin, niin hän on valmis eikä viivyttele iskeäkseen Pietariin..."

Siten kirjoitti Denikin keväällä, jolloin Koltshakin hyökkäys Volgan suuntaan oli täydessä käynnissä.

Tuo suunnitelma ei kuitenkaan onnistunut. Koltshak heitettiin Uralin taakse. Denikin pysäytettiin linjalla: Seim-joki—Liski—Balashov. Judenitsh ahdistettiin Jamburgin taakse.

Neuvosto-Venäjä jäi ehjäksi ja vahingoittumattomaksi.

Mutta Ententen ihmissyöjät eivät rauhoittuneet. Vuoden 1919 syksyksi laadittiin uusi tuhoisan sotaretken suunnitelma. Koltshak oli tietysti heitetty pois laskuista. Painopiste siirrettiin idästä etelään, josta Denikinin piti antaa pääisku. Judenitshin tehtäväksi annettiin, kuten keväälläkin, avustavan iskun antaminen — uusi sotaretki Pietaria vastaan. Vapaaehtoisen armeijan entinen komentaja kenraali Mai-Majevski sanoi seuraavana päivänä Orelin valtaamisen jälkeen pitämässään puheessa, että hän on sotajoukkoineen Moskovassa „viimeistään joulukuun lopulla, jouluna vuonna 1919".

Denikiniläisten itsevarmuus meni niin pitkälle, että Donetsin alueen kapitalistit jo lokakuussa ilmoittivat antavansa miljoonapalkinnon (Nikolain rahassa) sille vapaaehtoisen armeijan rykmentille, joka ensimmäisenä marssii Moskovaan...

Mutta kohtalon sallimuksesta tämäkin suunnitelma meni myttyyn. Denikinin sotajoukot on heitetty Poltavan—Kupjanskin—Tshertkovon taakse. Judenitsh on lyöty ja viskattu Narvan taakse. Mitä tulee

Koltshakiin, niin Novo-Nikolajevskajan edustalla kärsimänsä täydellisen hävityksen jälkeen hänen armeijastaan on jäänyt vain pelkkä muisto.

Venäjä jäi tälläkin kerralla ehjäksi ja vahingoittumattomaksi.

Vastavallankumouksen romahdus oli tällä kerralla niin odottamaton ja äkillinen, että imperialistisen Saksan voittajain, Ententen vanhojen susien oli pakko kuuluttaa: „aseiden voimalla ei bolshevismia voida voittaa“. Ja imperialismin fakiirien hämmennys meni niin pitkälle, että menetettyään kyvyn löytää vastavallankumouksen tappion todelliset syyt he alkoivat verrata Venäjää milloin „lentohiekkaerämaahan“, missä „parhainkin sotapäällikkö“ ehdottomasti epäonnistuu, milloin taas „rannattomaan erämaahan“, missä kaikkia „parhaimpiakin sotajoukkoja“ odottaa varma kuolema.

II

VASTAVALLANKUMOUKSEN TAPPION SYISTÄ

Mitkä ovat vastavallankumouksen ja ennen kaikkea Denikinin tappion syyt?

A) Vastavallankumouksellisten sotajoukkojen **selustan heikkous.** Yksikään armeija maailmassa ei voi voittaa ilman lujaa selustaa. Mutta Denikinin (ja myös Koltshakin) selusta ei ole lainkaan luja. Tämän vastavallankumouksellisten sotajoukkojen selustan heikkouden selityksenä on Denikinin—Koltshakin hallituksen yhteiskunnallinen luonne, hallituksen, joka on nuo sotajoukot muodostanut. Denikin ja Koltshak tuovat tullessaan ei vain tilanherran ja kapitalistin ikeen,

vaan myöskin englantilais-ranskalaisen pääoman ikeen. Denikinin ja Koltshakin voitto merkitsee Venäjän itsenäisyyden menetystä, Venäjän muuttumista englantilais-ranskalaisten rahasäkkien lypsylehmäksi. Tässä mielessä Denikinin—Koltshakin hallitus on kaikkein kansanvastaisin, kaikkein kansallisvastaisin hallitus. Tässä mielessä Neuvostohallitus on ainoa kansanhallitus, ainoa kansallinen hallitus tämän sanan parhaassa merkityksessä, sillä se tuo mukanaan ei vain työtätekevien vapautuksen pääoman vallasta, vaan myös koko Venäjän vapautumisen maailman imperialismin ikeestä, Venäjän muuttumisen siirtomaasta itsenäiseksi vapaaksi maaksi.

Eikö ole selvää, että Denikinin—Koltshakin hallitus ja sen sotajoukot eivät voi nauttia venäläisen väestön laajojen kerrosten kunnioitusta eikä tukea?

Eikö ole selvää, että Denikinin ja Koltshakin sotajoukoissa ei voi olla sitä kiihkeätä voitonhalua ja sitä innostusta, joita ilman voitto on yleensä mahdoton?

Denikinin ja Koltshakin selusta rakoilee horjuttaen rintaman perustoja, sillä Denikinin—Koltshakin hallitus on Venäjän kansan orjuuttamisen hallitus, hallitus, joka herättää laajoissa väestökerroksissa mitä suurinta epäluottamusta.

Neuvostosotajoukkojen selusta lujittuu ruokkien mehullaan punaista rintamaa, sillä Neuvostohallitus on Venäjän kansan vapauttamisen hallitus, hallitus, joka nauttii laajojen väestökerrosten mitä suurinta luottamusta.

B) Vastavallankumouksen **reunamaa-asema.** Jo Lokakuun kumouksen alussa hahmottui vallankumouk-

sen ja vastavallankumouksen välille jonkinlainen maantieteellinen raja. Kansalaissodan myöhemmän kehityksen kulussa vallankumouksen ja vastavallankumouksen alueet tulivat lopullisesti selviksi. Sisä-Venäjä teollisine, kulttuuri- ja valtiollisine keskuksineen — Moskova ja Pietari, — kansallisessa suhteessa yhdenlaisine, pääasiallisesti venäläisine väestöineen, — tuli vallankumouksen tukikohdaksi. Sitävastoin Venäjän reunamaat, pääasiallisesti etelän ja idän reunamaat, joissa ei ole tärkeitä teollisia, kulttuuri- ja valtiollisia keskuksia ja joissa väestö on kansallisessa suhteessa mitä erilaisinta ja muodostuu toisaalta etuoikeutetuista kasakkakolonisaattoreista ja toisaalta vajaa-oikeudellisista tataareista, bashkiireista, kirgiiseistä (idässä), ukrainalaisista, tshetsheneistä, ingusheista ja muista muhamettilaisista kansoista, — muuttuivat vastavallankumouksen tukikohdaksi.

Ei ole vaikea ymmärtää, että Venäjän taistelevien voimien tällaisessa maantieteellisessä jakaantumisessa ei ole mitään luonnotonta. Todellakin: kuka muu voisi olla Neuvostohallituksen tukena kuin Pietarin ja Moskovan proletariaatti? Kuka muu olisi voinut olla denikiniläisen ja koltshakilaisen vastavallankumouksen tukena kuin Venäjän imperialismin ikivanha ase — kasakkaväki, joka nauttii etuoikeuksia ja on järjestetty sotilassäädyksi ja joka on ammoisista ajoista pitäen riistänyt ei-venäläisiä kansoja reunamaissa?

Eikö ole selvää, että minkään muunlaista „maantieteellistä jakaantumista“ ei olisi voinut ollakaan?

Tästä seikasta on ollut (ja on edelleenkin) seurauksena kokonainen joukko kohtalokkaita ja vääjäämättömiä kielteisiä puolia vastavallankumoukselle ja saman

verran vääjäämättömiä myönteisiä puolia vallankumoukselle.

Ankaran kansalaissodan kaudella toimivien sotajoukkojen menestykselle on ehdottoman välttämätöntä sen väestön yhtenäisyys ja yhteenkuuluvaisuus, jonka aineksilla nämä sotajoukot kartuttavat itseään ja jonka tuotteilla ne pitävät itseään yllä, ja tämä yhtenäisyys voi olla kansallista (erikoisesti kansalaissodan alussa) tai luokkayhtenäisyyttä (erikoisesti kehittyneen kansalaissodan oloissa). Ilman tällaista yhtenäisyyttä eivät jatkuvat sotilaalliset menestykset ole ajateltavissa. Mutta siinähän se asia onkin, että Venäjän reunamaat (itäiset ja eteläiset) eivät muodosta eivätkä voi muodostaa Denikinin ja Koltshakin sotajoukoille edes sitä väestön yhtenäisyyden vähimmäismäärää enempää kansallisessa kuin luokkasuhteessakaan, mitä ilman (kuten edellä sanoin) vakava voitto on mahdoton.

Todellakin, minkälainen **kansallinen** yhtenäisyys voi vallita toisaalta tataarien, bashkiirien, kirgiisien (idässä), kalmukkien, tshetshenien, ingushien ja ukrainalaisten (etelässä) kansallisten pyrkimysten ja toisaalta Koltshakin ja Denikinin aitovenäläisen itsevaltaisen hallitusvallan välillä?

Tai vielä: minkälainen **luokkayhtenäisyys** voi vallita toisaalta Uralin, Orenburgin, Donin ja Kubanin etuoikeutetun kasakkaväen ja toisaalta reunamaiden koko muun väestön välillä, niihin lukien myös venäläiset „muualtatulleet", joita naapureina asuvat kasakat ovat ammoisista ajoista sortaneet ja riistäneet?

Eikö ole selvää, että noista erilaisista aineksista muodostetut sotajoukot tulevat kiertämättömästi

hajoamaan neuvostoarmeijoiden ensimmäisestä lujasta iskusta, että jokainen tällainen isku tulee kiertämättömästi voimistamaan Venäjän reunamaiden ei-kasakka-ainesten pyrkimystä Neuvostohallituksen puoleen, joka perinpohjaisesti hylkää suurvaltalaiset pyyteet ja ottaa mielellään varteen heidän kansalliset pyrkimyksensä.

Reunamaiden vastapainoksi sisä-Venäjä antaa kokonaan toisenlaisen kuvan. Ensiksikin, kansallisessa suhteessa se on yhtenäinen ja ehyt, sillä yhdeksän kymmenesosaa sen väestöstä on isovenäläisiä. Toiseksi, rintamaa ja neuvostosotajoukkojen välitöntä selustaa huoltavan väestön luokkayhtenäisyyden aikaansaamista helpoittaa se, että sen keskuudessa on talonpoikaiston suosiota nauttiva Pietarin ja Moskovan proletariaatti, joka liittää lujasti tämän väestön Neuvostohallituksen ympärille.

Tämä muun muassa onkin selityksenä sille hämmästyttävälle yhtenäisyydelle, mikä vallitsee Neuvosto-Venäjällä selustan ja rintaman välillä ja millä Koltshakin—Denikinin hallitus ei ole milloinkaan loistanut: Neuvostohallituksen tarvitsee antaa vain kehoitus rintaman auttamisesta, kun Venäjä siinä tuokiossa antaa joukoittain uusia rykmenttejä.

Tästä samasta seikasta tulee etsiä myös sen hämmästyttävän voiman ja vertaansa vailla olevan kimmoisuuden lähdettä, joka Neuvosto-Venäjässä tavallisesti ilmenee kriitillisinä hetkinä.

Tästä samasta seikasta tulee etsiä myös selitystä siihen Ententen sivistyneille shamaaneille käsittämättömään tosiasiaan, että „päästyään määrätyille rajoille (sisä-Venäjän rajoille) vastavallankumoukselliset sotajoukot kärsivät kiertämättä katastrofin...“.

Mutta vastavallankumouksen ja ennen kaikkea Denikinin häviön yllämainittujen perussyiden lisäksi on olemassa vielä muita välittömiä syitä (tarkoitamme pääasiassa Etelärintamaa).

Sellaisia ovat:

1) Reservi- ja täydentämistilanteen paraneminen Neuvostomaan Etelärintamalla.

2) Huoltotilanteen paraneminen.

3) Kommunistityöläisten virtaaminen rintamalle Pietarista, Moskovasta, Tveristä ja Ivanovo-Voznesenskista, jotka ovat liittyneet meidän eteläisiin rykmentteihimme ja muuttaneet ne kokonaan toisiksi.

4) Hallintokoneiston kuntoonsaaminen, jonka Mamontovin päällekarkaukset olivat aikaisemmin saattaneet kokonaan epäjärjestykseen.

5) Etelärintaman päällystön taitavasti soveltamat sivustaiskut hyökkäyksen yhteydessä.

6) Itse hyökkäyksen metodisuus.

III

NYKYTILANNE ETELÄRINTAMALLA

Tärkeimpänä voimana Denikinin kaikista joukko-osastoista tulee pitää vapaaehtoista armeijaa (jalkaväki), joka on parhaiten koulutettu ja jolla on rykmenteissä suuri reservi kaaderiupseereja, sekä Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiarmeijakuntia (ratsuväki). Vapaaehtoisen armeijan tehtävänä oli Moskovan valloittaminen, kun taas Shkuron ja Mamontovin ratsuväen tehtävinä olivat läpimurrot ja meidän eteläisten armeijoidemme selustan hajoittaminen.

Meidän jalkaväkemme ensimmäiset ratkaisevat voitot tulivat esiin taisteluissa Orelin edustalla, Kromin—Dmitrovskin seuduilla. Siellä meidän jalkaväkemme löi hajalle vapaaehtoisen armeijan ensimmäisen armeijakunnan (parhaan armeijakunnan), kenraali Kutepovin armeijakunnan, johon kuului Kornilovin, Drozdovin, Markovin ja Aleksejevin divisioonat.

Meidän ratsuväkemme ensimmäiset ratkaisevat voitot tulivat taas esiin taisteluissa Voronezhin edustalla, Ikorets-, Usman-, Voronezh- ja Don-jokien seutuvilla. Siellä meidän toveri Budjonnyn ratsuväkiryhmämme kohtasi ensi kerran silmästä silmään Shkuron ja Mamontovin yhdistetyt armeijakunnat ja kohdattuaan ne löi ne pakosalle.

Voittomme Orelin ja Voronezhin edustalla laskivat perustan armeijoidemme koko myöhäisemmälle etenemiselle etelään. Voitot Kievin, Harkovin, Kupjanskin ja Liskin edustalla ovat vain Orelin ja Voronezhin edustalla saatujen perusvoittojen seurausta ja edelleen kehittämistä. Nykyään vapaaehtoinen armeija peräänty y epäjärjestyksessä meidän joukko-osastojemme edessä kadotettuaan yhteyden ja johdon, menetettyään kaatuneina, haavoittuneina ja vankeina vähintään puolet entisestä miesvahvuudestaan. Voidaan sanoa varmuudella, että ilman selustaan siirtämistä ja perusteellista paikkailemista se menettää pian kokonaan taistelukykynsä.

Mitä tulee Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiryhmään, niin huolimatta siitä, että sitä on vahvistettu kahdella uudella kubanilaisella armeijakunnalla (kenraalien Ulagain ja Naumenkon armeijakunnat) ja kenraali Tshesnokovin yhdistetyllä ulaanidivisioonalla,

se ei kuitenkaan voi olla vakavana uhkana meidän ratsuväellemme. Todisteena siitä ovat äskettäiset taistelut Lisitshanskin edustalla, jossa meidän ratsuväkemme löi täydellisesti Shkuron ja Mamontovin vahvistetun ryhmän, joka jätti paikalle seitsemäntoista tykkiä, kahdeksankymmentä konekivääriä ja toista tuhatta maahanhakattua miestä.

Ei tietenkään voida sanoa, että Denikinin armeijat on jo murskattu. Denikinin armeijain hajoaminen ei vielä ole mennyt niin pitkälle kuin Koltshakin armeijain hajoaminen. Denikin kykenee vielä toistaiseksi jonkinlaisiin taktillisiin ja ehkä myöskin strategisiin metkuihin. Ei saa myöskään unohtaa, että kymmenen viikon aikana me olemme ehtineet ottaa Denikiniltä kaikkiaan vain noin 150 tykkiä, 600 konekivääriä, 14 panssarijunaa, 150 veturia, 10 tuhatta vaunua ja noin 16 tuhatta vankia. Mutta epäilemätöntä kuitenkin on, että **Denikinin armeijat vierivät hillittömästi rinnettä alas Koltshakin armeijoiden jälkiä, kun taas meidän armeijamme päivä päivältä vahvistuvat laadullisesti ja määrällisesti.**

Se on takeena Denikinin lopullisesta murskaamisesta.

Serpuhov,
joulukuun 26 pnä 1919

„Pravda“ № 293,
joulukuun 28 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

P. S.[80] Tämä kirjoitus oli kirjoitettu ennen sitä, kun sotajoukkomme murtivat Denikinin rintaman

Taganrogin luona. Siitä oikeastaan johtuukin sen varovainen sävy. Mutta nyt, Denikinin rintaman murtamisen jälkeen, kun vapaaehtoiset divisioonat on eristetty Denikinin Donin ja Kaukaasian armeijoista, kun kahden taistelupäivän aikana (tammikuun 1—2 pnä) meidän sotajoukkomme valtasivat Taganrogiin johtavilla teillä viholliselta yli kaksisataa tykkiä, seitsemän panssarijunaa, neljä hyökkäysvaunua ja suuren määrän muuta sotasaalista ja kun meidän sotajoukkomme vallattuaan Taganrogin piirittävät vastavallankumouksen tukikohtia — Novotsherkasskia ja Rostovia, — niin nyt voidaan varmuudella sanoa, että Denikinin armeijoiden murskaaminen edistyy täydellä höyryllä.

Vielä isku — ja täydellinen voitto on taattu.

Kursk,
tammikuun 7 pnä 1920

Aikakauslehti „Revoljutsionnyi Front" № 1, helmikuun 15 pnä 1920

Allekirjoitus: J. Stalin

PÄIVÄKÄSKY UKRAINAN TYÖARMEIJALLE

maaliskuun 7 pnä 1920

Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan kaikkien asevoimien Ylipäällikön toimintaohjeella № 1247/op/123/sh ja Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston päiväkäskyllä № 271 neljäskymmenes toinen divisioona liitetään maaliskuun 7 päivästä Ukrainan työarmeijan[81] kokoonpanoon.

Uljaan 42. divisioonan, joka taisteli sankarillisesti Venäjän vihollisia vastaan rinta rinnan rintaman muiden divisioonain kanssa ja yhdessä niiden kanssa löi täydellisesti Denikinin vapaaehtoisen armeijan, on nyt pantava aseet syrjään ryhtyäkseen taisteluun taloudellista rappiotilaa vastaan ja turvatakseen maan kivihiilellä.

42. divisioonan komentajat! Taisteluissa Denikiniä vastaan te pystyitte johtamaan puna-armeijalaisia voitosta voittoon, — osoittakaa, että taistelussa hiilipulaa vastaan te kykenette saavuttamaan yhtä suuria voittoja.

42. divisioonan komissaarit! Taistelukentällä te pystyitte pitämään puna-armeijalaisten keskuudessa yllä mallikelpoisen järjestyksen ja kurin, — osoittakaa,

että hiilestä käytävässä taistelussa te kykenette säilyttämään tahrattomana työkurin pyhän lipun.

42. divisioonan puna-armeijalaiset! Te pystyitte rehellisesti ja uhrautuvasti taistelemaan työläisten ja talonpoikain Venäjän vihollisia vastaan, — osoittakaa, että kykenette yhtä rehellisesti ja uhrautuvasti työskentelemään hiilen kuljettamisessa rautatieasemille, sen lastaamisessa vaunuihin ja hiililastien saattamisessa määräpaikkoihinsa.

Muistakaa, että hiili on Venäjälle yhtä tärkeä kuin voitto Denikinistä.

Uralilla ovat III armeijan rykmentit jo kunnostautuneet polttopuiden valmistamisessa ja kuljetuksessa. Vara-armeijan rykmentit ovat Volganvarrella niittäneet mainetta vetureiden ja vaunujen korjaamisessa. 42. divisioonan on osoitettava, että se ei jää jälkeen toisista, vaan turvaa maalle hiilen kuljetuksen, lastauksen ja perille saattamisen.

Työläisten ja talonpoikain Venäjä odottaa teidän tekevän tämän.

Ukrainan työarmeijan Neuvoston puheenjohtaja

J. Stalin

Ensi kerran julkaistu v. 1940
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija“ № 3

PUHEET UKRAINAN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN (BOLSHEVIKIT) IV KONFERENSSISSA[82]

maaliskuun 17—23 pnä 1920

1. KONFERENSSIN AVAUSPUHE

maaliskuun 17 pnä

Toverit! Tähän saakka teillä, Ukrainan selustan ja rintaman kommunisteilla, on ollut yksi perustehtävä—pysäyttää hyökkäävät puolalaiset, murskata Petljura ja karkoittaa Denikin. Tätä tehtävää täytetään menestyksellisesti, kuten sen nykyään tunnustavat ei vain ystävät, vaan myöskin viholliset.

Nyt, kun Ukraina on vapautettu vallankumouksen kaikkein petomaisimmasta vihollisesta — Denikinin armeijasta, teidän edessänne on toinen yhtä tärkeä ja vaikea tehtävä — Ukrainan hajoitetun talouden kuntoonpalauttamisen tehtävä. Epäilemätöntä on, että te, jotka olette suoriutuneet Denikinistä, suoriudutte myöskin rappiotilasta, että te kykenette ponnistamaan kaikki voimanne ja koko sen tarmon, minkä puolesta kommunistit eroavat muista puolueista, lieventääksenne rappiota ja auttaaksenne tovereita pohjoisessa.

On merkkejä siitä, että pohjoisessa tätä tehtävää on aloitettu täyttää. Työarmeijoiden tiedoitukset kertovat, että vetureiden ja vaunujen korjaus edistyy, polttoaineen hankinta kehittyy ja voimistuu. Uralin

teollisuus myöskin kasvaa ja kohoaa. Olen varma, että pohjolan tovereiden esimerkkiä noudattaen te saatte aikaan saman.

Tämän tehtävän ratkaisemisesta kommunistit ehdottomasti suoriutuvat voittajina, sillä meidän puolueemme on ehyt, yhtenäinen ja asialleen uskollinen, ja kaiken tämän yllä meillä on tunnuksenamme — „aloitettu työ on vietävä loppuun vaikka hengen uhalla". Vain kurin ja sisäisen eheytensä ansiosta puolueemme voi menestyksellisesti siirtää tuhansia työntekijöitä kaikkiin piireihin ja kaikille alueille. Tämä kuri ja eheys tekivät mahdolliseksi voiton saavuttamisen imperialismista, ja ne antavat myöskin toiveen, että me saavutamme voiton toisestakin vihollisesta — rappiotilasta.

2. SELOSTUS TALOUSPOLITIIKASTA

maaliskuun 19 pnä

Minun on selostettava taloudellisen rakennustyön päiväjärjestyksessä olevia tehtäviä.

Vuosi sitten, jolloin meidän Federatiomme oli kansainvälisen imperialismin avustamien sotajoukkojen tiiviin renkaan ympäröimänä, Puolustusneuvosto antoi tunnuksen: „Kaikki rintaman hyväksi". Se merkitsee, että koko meidän rakennustyömme oli asetettu rintaman huoltamisen raiteille, rintaman lujittamisen raiteille. Käytäntö vuoden ajalta osoitti, että Puolustusneuvosto oli oikeassa, sillä vuoden kuluessa meidän verivihollisemme tulivat ajetuiksi pois, — Judenitsh, Koltshak ja Denikin on pääpiirteissään murskattu. Täten tunnus „Kaikki rintaman hyväksi" käytännössä toteutettuna antoi myönteisen tuloksen.

Pari kuukautta sitten Puolustusneuvosto antoi toisen tunnuksen: „Kaikki kansantalouden hyväksi“. Se merkitsee, että koko meidän luova työmme on järjestettävä uudestaan uusille, taloudellisille raiteille, kaikki elävät voimat on uhrattava talouden alttarille. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että meillä ei ole enää sotilaallisia tehtäviä. Ententen kaksi yritystä lyödä Federatiivinen Neuvosto-Venäjä: ensimmäinen idästä Koltshakin avulla ja toinen etelästä Denikinin avulla meni myttyyn. Nykyään nähtävästi suunnitellaan uutta iskua, lännestä. Entente ei ole niin tyhmä, että jättäisi käyttämättä Puolan aateliston voimia vaikkapa meidän Federatiomme uuden rakennustyön häiritsemisen tarkoituksessa. Sitä paitsi me emme vielä tiedä, minkälaisia lähimpiä tulevaisuuden näköaloja avautuu Saksan valtiokeikauksen [83] yhteydessä. Kuten näkyy, länsi kantaa kohdussaan eräitä uusia, mutta aivan selviä selkkautumisia. Siksi ei voida sanoa, että suunnatessamme kaiken työmme kansantalouden kuntoonpalauttamiseen me siten käännymme pois sotilaallisista tehtävistä. Mutta siitä huolimatta perustunnuksen täytyy aina olla perustunnuksena.

Mikä on aiheuttanut Puolustusneuvoston ja puolueemme Keskuskomitean antaman uuden tunnuksen? Sen, toverit, on aiheuttanut se, että silmäillessämme ulkoisen vihollisen murskaamisen jälkeen ympärillemme meidän eteemme avautui kuva kansantalouden täydellisestä hävityksestä.

Minkälaisia kysymyksiä nousee ratkaistavaksemme sodan hajoittaman kansantalouden kuntoonpalauttamisen tehtävän yhteydessä?

Kansantalouden kuntoonpalauttamisen peruskysymyksenä on polttoainekysymys. Kaikki imperialistiset sodat on käyty polttoaineen vuoksi. Ententen kaikki juonet oli tähdätty polttoaineen riistämiseen meiltä. On kolme polttoainelajia: hiili, nafta ja puu. Alamme hiilikysymyksestä.

Vuonna 1916, siis ennen vallankumousta, me tuotimme hiiltä vähintään 140—150 miljoonaa puutaa kuukaudessa ja kuljetimme sitä muille seuduille vähintään 120 miljoonaa puutaa. Nykyään me tuotamme hiiltä ja antrasiittia korkeintaan 18 miljoonaa puutaa ja kuljetamme muualle korkeintaan 4—5 miljoonaa puutaa. Kuva on selvä.

Toinen polttoainelaji on nafta. Naftapolttoaineen perusseutuna on Bakun seutu. Yleensä Baku antoi vuonna 1916 noin 500 miljoonaa puutaa naftaa, Grozny noin 100 miljoonaa, Urali (Emba) noin 15 miljoonaa. Kuten tunnettua, meillä ei ole tärkeintä naftansaantilähdettä — Bakua. Groznysta ei kannata puhuakaan. En tiedä, minkälaisessa kunnossa me saamme Groznyn takaisin. Polttoainelähteen mielessä siellä on mitä rikkaimpia naftakerrostumia. Viime vuonna siellä tuotanto nousi kahteensataan miljoonaan puutaan. Mutta minkälaisessa kunnossa saamme sen takaisin, sitä en tiedä. Se vain on tiettyä, että valkoiset ovat hävittäneet sitä perusteellisesti.

Kolmas polttoainelaji on polttopuut. Yleensä, jos lasketaan polttopuut hiilenä, niin entisinä aikoina niitä saatiin noin 500 miljoonaa puutaa. Metsäteollisuuden Pääkomitean tietojen mukaan polttopuiden valmistus ei nykyään ylitä 50 prosenttia.

Kuten näette, polttoaineen alalla meillä on kriitillinen tilanne.

Toinen kysymys on metallurgiakysymys. Voidaan sanoa, että miltei ainoana malmin, valuraudan ja valmiiden tuotteiden saantilähteenä meillä on ollut ja on edelleenkin Donetsin ja Krivoi Rogin kaivosalueet. Vuonna 1916 tuotettiin kuukaudessa vähintään 16 miljoonaa puutaa valurautaa. Donetsin kaivosalueella meillä oli silloin toiminnassa ainakin 65 sulatusuunia. Nyt näistä 65 ei ole toiminnassa yksikään. Vuonna 1916 me saimme metallurgisista tehtaistamme noin 14 miljoonaa puutaa puolivalmisteita kuukaudessa. Nyt saamme korkeintaan 5 prosenttia. Vuonna 1916 me saimme valmiita tuotteita noin 12 miljoonaa puutaa kuukaudessa. Nyt 2—3 prosenttia. Metallurgiankin alalla asiat ovat tavattoman huonosti.

Kolmas kysymys on viljakysymys. Jotta teollisuus saataisiin kuntoonpalautetuksi, on työläiset ruokittava. Viljanpuute — se on peruspuute ja teollisuutemme herpaantumisen tärkein syy. Ennen sotaa me korjasimme Federation alueella noin 5 miljardia puutaa jyväviljaa. Siitä me veimme yli viisisataa miljoonaa puutaa ulkomaille. Koko muu ylijäämä meni maan sisäiseen käyttöön. Vieläpä vuonna 1914, jolloin alkoi sota, me ehdimme kymmenen kuukauden aikana, kun rajat oli jo suljettu, viedä ulkomaille noin kolmesataa miljoonaa puutaa viljaa. Myöhemmin vienti aleni kolmeenkymmeneen miljoonaan.

Kaikki tämä puhuu siitä, että meillä on ja täytyy olla ylijäämiä. Ilmeistä on, että jos asetetaan kysymys, onko meillä olemassa objektiivinen mahdollisuus hankkia viljaa ja luoda viljavarastot, joita ilman ei

voida nostaa teollisuutta, niin voidaan vastata, että on varmasti. Kolmesatamiljoonaisen varaston kokoaminen, josta meidän toverimme puhuvat, on meille objektiiviselta näkökannalta katsoen täysin mahdollinen tehtävä. Koko kysymys on siinä, että on luotava joustava koneisto, huomioitava talonpoikaiston mieliala, aseistauduttava kärsivällisyydellä ja taitavuudella ja siirrettävä tähän työhön välttämättömät työntekijät, joiden taloudellinen käsi pystyy muuttamaan sanan teoksi. Tässä asiassa voisin viitata Ukrainassa saamaamme kokemukseen. Joku aika sitten kävi selville, että viime sadosta Ukrainaan on kertynyt vähintään 600 miljoonaa puutaa viljaa. Vissillä voimain jännittämisellä nämä kuusisataa miljoonaa olisi voitu saada. Mutta meidän elintarvike-elimemme päättivät julistaa korkeintaan 160 miljoonan puudan luovutusvelvollisuuden, jolloin myös päätettiin, että maaliskuuhun mennessä voidaan koota noin 40 miljoonaa. Sitä ei kuitenkaan onnistuttu tekemään. Meidän elintemme leväperäisyyden vuoksi, tilanteessa, jolloin mahnolaiset kirjaimellisesti metsästävät elintarviketyöntekijöitä ja eräillä seuduilla on tapahtunut kulakkikapinoita, me onnistuimme kokoamaan vain noin kaksi miljoonaa 40 miljoonan asemesta.

Seuraava kysymys on sokerikysymys. Vuonna 1916 meillä valmistettiin noin 115 miljoonaa puutaa sokeria. Tarve oli sata miljoonaa puutaa. Mutta nykyään meillä on vain noin kolme miljoonaa puutaa.

Sellainen on nykyään sodan hajoittaman kansantaloutemme tila.

Federatiomme talouden tällainen tila pakoittaa meidät luonnollisesti antamaan tunnuksen: „Kaikki kansantalouden hyväksi".

Mitä tämä tunnus merkitsee? Se merkitsee sitä, että meidän koko agitatio- ja rakennustyömme on järjestettävä uudelleen uusille taloudellisille raiteille. Nyt meidän on nostettava työläisistä omia talousalan aliupseereja ja upseereja, jotka opettavat kansaa taistelemaan rappiotilaa vastaan ja rakentamaan uutta taloutta. Uuden rakentaminen on mahdollista vain rappiotilaa vastaan käytävän taistelun kulussa, ja sitä varten meidän on kasvatettava omia työupseereja. Kun me viime vuonna järjestimme kilpailua sotajoukko-osastojen välillä, niin nyt meidän on tehtävä se sama työtätekevien keskuudessa tuotantolaitoksissa, tehtaissa, rautateillä ja kaivoksilla. Ilmeistä on, että tähän asiaan on saatava mukaan ei vain työläiset, vaan myöskin talonpojat ja muut työtätekevät.

Edelleen on yllämainitun lisäksi vielä huomautettava, että paikallisille talouselimille, erikoisesti alue- ja piirielimille, on annettava teollisuuden kuntoonpalauttamisessa enemmän oikeuksia, enemmän itsenäisyyttä kuin tähän asti. Tähän asti on ollut siten, että työtä ovat johtaneet päähallinnot ja vain päähallinnot, mutta nyt on kiinnitettävä erikoista huomiota paikkakuntiin ja annettava niille mahdollisuus vihdoinkin tuoda esiin se aloitteellisuus, jota ilman talouden kunnostaminen on vaikeata.

Täytyy vihdoin kiinnittää huomiota niiden järjestöjen tukemiseen, jotka Puolustusneuvosto on siirtänyt sotilaallisen työn raiteilta talouden kehittämisen

raiteille. Tarkoitan työarmeijoiden Neuvostoja. Kokemus on osoittanut, että ei aina ole tarkoituksenmukaista siirtää kaavallisesti kokonaisia armeijan joukko-osastoja taloudelliseen työhön. Tässä pitää saada aikaan reservijoukkojen työn määrätynlainen yhdistäminen työtätekevien työhön selustassa.

Siirtyessäni puhumaan Ukrainan työarmeijasta minun on sanottava, että monien syiden vuoksi se vasta äskettäin ryhtyi työhön. Ensimmäisenä tehtävänä oli vallitsevan tilanteen selvillesaaminen ja sitten kysymyksen asettaminen käytännöllisten toimenpiteiden toteuttamisen välttämättömyydestä. Se, mikä on saatu selville, ei näytä lohduttavalta. Erikoisen vaikeassa asemassa on rautatieliikennelaitos. Täytyy sanoa, että Ukrainan neljällä rautatiellä — Lounaisella, Eteläisellä, Donetsin ja Katariinan rautateillä on verrattain paljon vetureita, mutta 70% niistä on epäkunnossa. Se merkitsee, että 45 junaparin asemesta, jotka ennen lähetettiin päivittäin Harkovin—Moskovan radalla, me voimme lähettää nyt vain 4—5, parhaimmassa tapauksessa 8 paria.

Saatuaan kaikki nämä tiedot Ukrainassa vallitsevasta tilanteesta työarmeijan Neuvosto ryhtyi useihin käytännöllisiin toimenpiteisiin, joista minun on mainittava seuraavat:

Ensiksi, työn militarisoiminen hiiliteollisuudessa ja myöskin maaseudun väestön mobilisoiminen työvelvollisuuden perusteella hiilen kuljetukseen;

Toiseksi, lisävoimien vetäminen teollisuuteen työläisistä, sillä me tiedämme, että ennen vallankumousta työskennelleistä 250 tuhannesta työläisestä on jäänyt vain 80 tuhatta. Mutta sitä varten, että nämä uudet

voimat saataisiin mukaan, on saatava järjestykseen elintarvikeasia, ja tällä alalla me ryhdymme useihin toimenpiteisiin;

Kolmanneksi, Keskushallinnon muodostaminen hiiliteollisuuden johtoon ja sanitäärihallinnon, yhteysosaston, huolto-osaston, sotatribunaalin ja poliittisen osaston muodostaminen sen yhteyteen.

Tämä kaikki on välttämätöntä sitä varten, että Ukrainan teollisuus ja kulkulaitos voitaisiin panna asianvaatimaan kuntoon, että työvoimalla ja elintarvikkeilla, lääkintäavulla ja poliittisilla työntekijöillä turvaaminen saataisiin säännölliseksi, että pinnareille ja työkarkureille ei olisi houkuttelevaa livistää muuanne Donetsin kaivosalueelta ja että teollisuudessa ja kulkulaitoksessa saataisiin juurrutetuksi työkuri. VKP:n Keskuskomitean ja Ukrainan Keskuskomitean suostumuksella kommunistisen puolueen Donetsin läänikomitean puheenjohtaja julistetaan tästä lähtien samalla hiiliteollisuuden Poliittisen osaston päälliköksi. Kaikki työ puoluevoimien jaoittelemisen alalla ja puoluetyöntekijäin siirtäminen piiristä toiseen hiiliteollisuuden tehtävissä siirtyy Poliittiselle osastolle.

Sellaisia ovat yleensä ne toimenpiteet, jotka on toteutettava käytännössä, jotta voitaisiin ryhtyä kunnostamaan sodan hävittämää Federation kansantaloutta ja viedä sitä eteenpäin nopeimman kehityksen tietä.

Lopettaessani selostukseni kehoitan teitä tutustumaan VKP:n Keskuskomitean teeseihin taloudellisesta rakennustyöstä[84].

3. LOPPULAUSUNTO SELOSTUKSEEN TALOUSPOLITIIKASTA

maaliskuun 20 pnä

Täytyy todeta, että kukaan edustajista ei yrittänyt asettaa Keskuskomitean teesejä vastaan jotain muuta päätöslauselmaa. Harkovin konferenssin päätöslauselma on vain täydennystä Neuvostojen VII edustajakokouksen[85] päätöslauselmiin, jota paitsi se ei kajoa moniin kysymyksiin, joita kosketellaan Keskuskomitean teeseissä taloudellisen rakennustyön päiväjärjestyksessä olevista tehtävistä.

Minä jo sanoin, että perustehtävänä nykyään on hiiliteollisuuden kuntoonpalauttaminen. Sen vuoksi Ukrainan työarmeijan Neuvosto kiinnittää perushuomionsa hiiliteollisuuden sellaisen hallinnon järjestämiseen, joka pystyy saamaan aikaan säännöllisen huollon ja juurruttamaan kurin hiiliteollisuudessa.

Kuten tiedetään, teollisuutemme elää koko Federatiossa tällä hetkellä sitä leväperäisyyden ja partisaanilaisuuden kautta, jota Punainen Armeija eli puolitoista vuotta sitten. Silloin puoluekeskus antoi tunnuksen ryhdistymisestä, kurin juurruttamisesta ja partisaanijoukkojen muuttamisesta säännöllisiksi joukoiksi. Se sama meidän on tehtävä nyt lamatilassa olevassa teollisuudessamme. On nostettava ja järjestettävä tämä lamaantunut teollisuus, muuten me emme selviydy rappiotilasta.

Eräs toveri sanoi täällä, että työläiset eivät pelkää militarisointia, sillä parhaimmat työläiset ovat kyllästyneet järjestyksen puuttumiseen. Se on aivan oikein.

Työläiset ovat kyllästyneet leväperäisyyteen, ja he ottavat mielellään vastaan johdon, joka pystyy saamaan aikaan järjestyksen ja juurruttamaan teollisuuteen työkurin.

4. PUHE KONFERENSSIN LOPUSSA

maaliskuun 23 pnä

Loppulausunnossaan toveri **Stalin** tekee yhteenvetoja Yleisukrainalaisen konferenssin työstä. Hän antaa arvion eri kysymyksistä tehdyistä päätöksistä ja puhuu maaseudulla tehtävää työtä ja taloudellista rakennustyötä koskevista päätöslauselmista. Viimemainittu kysymys ratkaistaan lopullisesti VKP:n IX edustajakokouksessa[86].

— Politiikkamme tärkein kysymys, maaseudulla tehtävää työtä koskeva kysymys, on mielestäni ratkaistu oikein. Minun mielestäni me elämme täällä Ukrainassa maaseudun kehityksen samaa kautta kuin Venäjä eli vuosi tai puolitoista vuotta sitten, jolloin Volganvarren seudut ja monet paikkakunnat keski-Venäjällä olivat kapinavaiheessa. Tämä kausi siirtyy teillä menneisyyteen samoin kuin tapahtui Venäjälläkin. Työssämme maaseudulla meidän on nojauduttava köyhään talonpoikaan. Keskitalonpoika siirtyy meidän puolellemme vasta sitten, kun hän tulee vakuuttuneeksi siitä, että Neuvostovalta on voimakas. Vasta sen jälkeen keskitalonpojat siirtyvät meidän puolellemme.

Tämän toteaman perusteella voidaan sanoa, että päätöslauselma, jonka te hyväksyitte, on ehdottomasti oikea.

On vielä toinen tärkeä kysymys, jonka konferenssi ratkaisi,— se on kysymys borotbalaisten [87] liittymisestä meidän puolueeseemme. Borotbalaiset ovat puolue, joka on ravinnut itseään maaseudun mehuilla. Nyt, borotbalaisten liityttyä meidän puolueeseemme, me voimme täydessä mitassaan toteuttaa proletariaatin ja maalaisköyhälistön liiton. Te tiedätte itse, että tämä liitto on meidän Federatiivisen Tasavaltamme mahdin ja voiman perusta.

Sallikaa minun onnitella teitä konferenssin hedelmällisen työn johdosta.

Julistan konferenssin päättyneeksi. (Suosionosoituksia.)

Julkaistaan Ukrainan työarmeijan esikunnan sihteeristön muistiinpanojen ja harkovilaisen „Kommunist" lehden № 62, 64, 65 ja 66; maaliskuun 18, 21, 23 ja 24 pnä 1920 julkaistujen lehtiselostusten mukaan

LENIN VENÄJÄN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN JÄRJESTÄJÄNÄ JA JOHTAJANA

On olemassa kaksi marxilaisten ryhmää. Ne kumpikin toimivat marxilaisuuden lipun alla ja pitävät itseään „oikeina“ marxilaisina. Ja kuitenkaan ne eivät ole läheskään samanlaisia. Eikä siinä kaikki: niiden välillä on kokonainen kuilu, sillä niiden toimintamenetelmät ovat suoraan vastakkaiset.

Ensimmäinen ryhmä rajoittuu tavallisesti marxilaisuuden ulkonaiseen tunnustamiseen, sen juhlalliseen julistamiseen. Osaamatta tai haluamatta syventyä marxilaisuuden olemukseen, osaamatta tai haluamatta toteuttaa sitä käytännössä, se muuttaa marxilaisuuden elävät ja vallankumoukselliset toteamat kuolleiksi, mitään sanomattomiksi kaavioiksi. Se ei rakenna toimintaansa kokemukseen eikä käytännöllisen työn huomioimiseen, vaan Marxin teoksista otettuihin lainauksiin. Ohjeita ja suuntaviivoja se ei ammenna elävän todellisuuden erittelystä, vaan analogioista ja historiallisista rinnastuksista. Ero sanojen ja tekojen välillä on tämän ryhmän perustauti. Siitä johtuu pettymyksiä ja ainaista tyytymättömyyttä kohtaloon, joka sitä tavan takaa pettää, antaa sille „pitkän

nenän". Tämän ryhmän nimi on menshevismi (Venäjällä) ja opportunismi (Euroopassa). Toveri Tyshko (Jogiches) Lontoon edustajakokouksessa[88] luonnehti aika osuvasti tätä ryhmää sanoessaan, että se ei seiso, vaan **makaa** marxilaisuuden kannalla.

Toinen ryhmä päinvastoin siirtää kysymyksen painopisteen marxilaisuuden ulkonaisesta tunnustamisesta sen noudattamiseen, sen toteuttamiseen käytännössä. Tämä ryhmä kiinnittää pääasiassa huomionsa tilannetta vastaavien marxilaisuuden toteuttamisteiden ja -keinojen viitoittamiseen, näiden teiden ja keinojen muuttamiseen silloin, kun tilanne muuttuu. Tämä ryhmä ei ammenna ohjeita ja suuntaviivoja historiallisista analogioista ja rinnastuksista, vaan ympäröivien olosuhteiden tutkimisesta. Toiminnassaan se ei nojaudu lainauksiin eikä lauselmiin, vaan käytännölliseen kokemukseen, tarkistaen jokaisen askeleensa kokemuksen pohjalla, ottaen oppia virheistään ja opettaen muita rakentamaan uutta elämää. Täten oikeastaan onkin selitettävissä se seikka, että tämän ryhmän toiminnassa ei ole eroa sanojen ja tekojen välillä ja että Marxin oppi säilyttää kaiken elävän vallankumouksellisen voimansa. Tähän ryhmään sopivat täydellisesti ne Marxin sanat, joiden mukaan marxilaiset eivät voi tyytyä selittämään maailmaa, vaan heidän on mentävä pitemmälle muuttaakseen sen[89]. Tämän ryhmän nimi on bolshevismi, kommunismi.

Tämän ryhmän järjestäjä ja johtaja on V. I. Lenin.

I

LENIN VENÄJÄN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN JÄRJESTÄJÄNÄ

Proletaarisen puolueen muodostuminen Venäjällä tapahtui erikoisoloissa, toisenlaisissa kuin olivat Lännen olot silloin, kun siellä järjestettiin työväenpuoluetta. Kun Lännessä, Ranskassa ja Saksassa, työväenpuolue syntyi ammattiliitoista, näiden liittojen ja puolueiden ollessa legaalisia, porvarillisen vallankumouksen jälkeen vallinneessa tilanteessa, jolloin oli olemassa porvarillinen parlamentti ja jolloin valtaan päässyt porvaristo seisoi vastakkain proletariaatin kanssa, niin Venäjällä sitävastoin proletaarisen puolueen muodostuminen tapahtui mitä julmimman itsevaltiuden vallitessa, porvarillis-demokraattista vallankumousta odoteltaessa, jolloin toisaalta puoluejärjestöihin tuli ylenmäärin porvarillisia „legaalis-marxilaisia“ aineksia, joilla oli kiihkeä halu käyttää työväenluokkaa porvarillisen vallankumouksen hyväksi, ja toisaalta tsaarin santarmit veivät puolueen riveistä parhaat puoluetyöntekijät, samaan aikaan kun vaistovaraisen vallankumousliikkeen kasvu vaati lujaa, yhteenliittynyttä ja kyllin konspiratiivista vallankumouksellisten taistelevaa ydinjoukkoa, joka pystyy suuntaamaan liikkeen itsevaltiuden kukistamiseen.

Tehtävänä oli erottaa vuohet lampaista, päästä eroon vieraista aineksista, järjestää kokeneiden vallankumouksellisten kaaderit (kantajoukot) eri puolilla maata, antaa heille selvä ohjelma ja varma taktiikka sekä vihdoin koota nämä kaaderit yhtenäiseksi ammatti-

vallankumouksellisten taistelujärjestöksi, joka on kyllin konspiratiivinen kestääkseen santarmien hyökkäilyt, mutta samalla riittävästi sidottu joukkoihin pystyäkseen viemään ne oikealla hetkellä taisteluun.

Menshevikit, ne samat, jotka „makaavat“ marxilaisuuden kannalla, ratkaisivat kysymyksen yksinkertaisesti: kun kerran Lännessä työväenpuolue on syntynyt työväenluokan taloudellisen aseman parantamisen puolesta taistelevista puolueettomista ammattiliitoista, niin Venäjällä on, mikäli mahdollista, tehtävä samoin, s.o. rajoituttava toistaiseksi „työläisten taloudelliseen taisteluun tehtaanisäntiä ja hallitusta vastaan“ eri puolilla maata, perustamatta yleisvenäläistä taistelujärjestöä, ja sitten... sitten, ellei siihen mennessä ilmaannu ammattiliittoja, kutsuttava koolle puolueeton työväen edustajakokous ja julistettava se puolueeksi.

Sitä, että tuo menshevikkien „marxilainen“ „suunnitelma“, joka Venäjän oloissa oli utopistinen, edellyttää kuitenkin laajaa agitatiotyötä, joka tähtää puolueaatteen halventamiseen, puoluekaaderien tuhoamiseen, proletariaatin jättämiseen vaille omaa puoluetta ja työväenluokan luovuttamiseen liberaalien raadeltavaksi, — sitä tuskin silloin aavistivat menshevikit ja luultavasti monet bolshevikitkaan.

Leninin erittäin suuri ansio Venäjän proletariaattia ja sen puoluetta kohtaan on siinä, että hän paljasti menshevistisen organisatio-„suunnitelman“ koko vaarallisuuden jo siihen aikaan, kun „suunnitelma“ oli tuskin alulla ja kun „suunnitelman“ laatijat itsekin töintuskin olivat selvillä sen ääriviivoista, ja paljastettuaan sen alkoi ankaran hyökkäyksen menshevikkien organisatoorista holtittomuutta vastaan keskittäen

käytännönmiesten koko huomion tähän kysymykseen. Sillä kysymys oli puolueen olemassaolosta, puolueen elämästä ja kuolemasta.

Yleisvenäläisen poliittisen sanomalehden perustaminen puoluevoimien kokoamisen keskukseksi, vankkojen puoluekaaderien järjestäminen eri puolilla maata puolueen „vakinaisiksi joukko-osastoiksi", näiden kaaderien kokoaminen yhteen sanomalehden kautta ja niiden yhdistäminen yleisvenäläiseksi taistelupuolueeksi, jolla on selvästi vedetyt rajat, selvä ohjelma, varma taktiikka ja yhtenäinen tahto,— sellaisen suunnitelman kehitti Lenin kuuluisissa kirjasissaan: „Mitä on tehtävä?"[90] ja „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin"[91]. Tämän suunnitelman ansio oli siinä, että se vastasi täydellisesti Venäjän tosioloja ja mestarillisesti yleisti parhaiden käytännönmiesten organisatiokokemuksen. Taistelussa tämän suunnitelman puolesta venäläisten käytännönmiesten enemmistö lähti päättävästi Leninin mukaan pelkäämättä puolueen kahtiajakautumista. Tämän suunnitelman voitto laski perustuksen sille lujasti yhteenliittyneelle ja karaistuneelle kommunistiselle puolueelle, jonka veroista maailma ei tunne.

Toverimme (eikä vain menshevikit!) usein syyttivät Leniniä liiallisesta taipumuksesta väittelyyn ja kahtiajakoon, leppymättömästä taistelusta sovittelijoita vastaan y.m. Epäilemättä, aikoinaan oli kumpaakin. Mutta ei ole vaikea ymmärtää, että puolueemme ei olisi voinut päästä vapaaksi sisäisestä heikkoudesta ja höllyydestä, se ei olisi voinut saavuttaa sille ominaista voimaa ja lujuutta, ellei se olisi karkoittanut keskuudestaan epäproletaarisia, opportunistisia ainek-

sia. Porvariston herruuden kaudella voi proletaarinen puolue kasvaa ja lujittua vain siinä määrin, kuin se käy taistelua opportunistisia, vallankumousvastaisia ja puoluevastaisia aineksia vastaan omassa keskuudessaan ja työväenluokan keskuudessa. Lassalle oli oikeassa sanoessaan: „puolue lujittuu puhdistamalla itseään“ [92].

Syyttäjät vetosivat tavallisesti Saksan puolueeseen, jossa silloin kukoisti „yhtenäisyys“. Mutta kaikenlainen yhtenäisyys ei ensinnäkään ole voiman merkki, ja toiseksi riittää, kun vilkaistaan nyt entiseen Saksan puolueeseen, joka on revennyt kolmeksi puolueeksi [93], jotta ymmärrettäisiin, että Scheidemannin ja Nosken „yhtenäisyys“ Liebknechtin ja Luxemburgin kanssa oli kokonaan valheellista ja näennäistä. Ja kukapa tietää, eikö Saksan proletariaatille olisi ollut parempi, jos Saksan puolueen vallankumoukselliset ainekset olisivat ajoissa tehneet eron sen vallankumousvastaisista aineksista... Ei, Lenin oli tuhat kertaa oikeassa johtaessaan puoluetta leppymättömän taistelun tietä puoluevastaisia ja vallankumousvastaisia aineksia vastaan. Sillä vain sellaisella organisatiopolitiikalla saattoi puolueemme luoda keskuudessaan sen sisäisen yhtenäisyyden ja hämmästyttävän lujuuden, joiden avulla se pääsi kivuttomasti heinäkuun kriisistä Kerenskin aikana, jaksoi kantaa harteillaan Lokakuun kapinan, kesti järkytyksittä Brestin kauden kriisin, järjesti voiton Ententestä ja vihdoin saavutti sen ennenkuulumattoman joustavuuden, jolla se kykenee millä hetkellä hyvänsä järjestämään rivinsä uudelleen ja keskittämään satoja tuhansia jäseniään mihin suureen työhön tahansa aiheuttamatta hämmennystä keskuudessaan.

II

LENIN VENÄJÄN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN JOHTAJANA

Mutta Venäjän Kommunistisen Puolueen arvokkaat organisatooriset ominaisuudet ovat vasta asian toinen puoli. Puolue ei olisi voinut kasvaa ja lujittua niin nopeasti, elleivät sen toiminnan poliittinen sisältö, sen ohjelma ja taktiikka olisi vastanneet Venäjän tosioloja, elleivät sen tunnukset olisi innostaneet työväenjoukkoja ja työntäneet vallankumouksellista liikettä eteenpäin. Siirrymme asian tähän puoleen.

Venäjän porvarillis-demokraattinen vallankumous (v. 1905) tapahtui olosuhteissa, jotka olivat toisenlaiset kuin Lännessä vallankumouksellisten mullistusten aikana, esimerkiksi Ranskassa ja Saksassa. Kun vallankumous Lännessä puhkesi kapitalismin manufaktuurikauden ja kehittymättömän luokkataistelun oloissa, jolloin proletariaatti oli heikko ja vähälukuinen eikä sillä ollut omaa puoluetta, joka olisi pystynyt määrittelemään sen vaatimukset, ja porvaristo taas oli riittävän vallankumouksellinen herättääkseen työläisissä ja talonpojissa luottamusta itseään kohtaan sekä viedäkseen heidät taisteluun ylimystöä vastaan, niin Venäjällä sitävastoin vallankumous alkoi (v. 1905) kapitalismin koneaikakauden ja kehittyneen luokkataistelun oloissa, jolloin verrattain monilukuinen ja kapitalismin lujasti yhteenliittämä Venäjän proletariaatti oli jo käynyt useita taisteluja porvaristoa vastaan, jolloin sillä oli oma puolueensa, joka oli lujemmin yhteenliittynyt kuin porvariston puolue, ja

jolloin sillä oli omat luokkavaatimuksensa, kun taas Venäjän porvaristo, joka sitäpaitsi eli hallituksen tilauksista saamillaan tuloilla, oli proletariaatin vallankumouksellisuuden siinä määrin pelästyttämä, että etsi liittoa hallituksen ja tilanherrain kanssa työläisiä ja talonpoikia vastaan. Se tosiasia, että Venäjän vallankumous puhkesi Mandshurian kentillä kärsittyjen sotilaallisten vastoinkäymisten seurauksena, — tämä tosiasia vain joudutti tapahtumain kulkua, muuttamatta kuitenkaan mitään itse asiassa.

Tilanne vaati proletariaattia astumaan vallankumouksen johtoon, liittämään lujasti ympärilleen vallankumouksellisen talonpoikaiston ja käymään päättäväistä taistelua samanaikaisesti tsarismia ja porvaristoa vastaan maan täydellisen kansanvaltaistuttamisen ja omien luokkaetujensa turvaamisen nimessä.

Mutta menshevikit, ne samat, jotka „makaavat“ marxilaisuuden kannalla, ratkaisivat kysymyksen omalla tavallaan: kun kerran Venäjän vallankumous on porvarillinen ja porvarillisissa vallankumouksissa johtavat porvariston edustajat (kts. Ranskan ja Saksan vallankumousten „historiaa“), niin proletariaatti ei voi olla Venäjän vallankumouksen hegemoni, johto on luovutettava Venäjän porvaristolle (sille samalle, joka kavaltaa vallankumouksen), talonpoikaisto on samaten annettava porvariston hoiviin, ja proletariaatin on jäätävä äärimmäisen vasemmisto-opposition asemaan. Ja tuollaisia liberaali pahaisten tylsiä renkutuksia menshevikit esittivät „oikean“ marxilaisuuden viimeisenä sanana!..

Leninin erittäin suuri ansio Venäjän vallankumousta kohtaan on siinä, että hän paljasti perinjuurin

menshevikkien historiallisten rinnastusten tyhjyyden ja menshevistisen „vallankumouskaavan“ koko vaarallisuuden, kun se heittää työväen asian porvariston raadeltavaksi. Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattinen diktatuuri porvariston diktatuurin asemesta, Bulyginin duuman[94] boikotti ja aseellinen kapina Duumaan osallistumisen ja siinä suoritettavan elimellisen työn asemesta, ajatus „vasemmistolaisesta liittoutumasta“ sen jälkeen, kun Duuma kaikesta huolimatta oli kokoontunut, ja Duuman puhujalavan käyttäminen Duuman ulkopuolella käytävässä taistelussa kadettiministeristön ja Duuman taantumuksellisen „varjelemisen“ asemesta, taistelu kadettipuoluetta, tätä vastavallankumouksellista voimaa vastaan sen kanssa solmittavan liiton asemesta,— sellaisen taktillisen suunnitelman kehitti Lenin kuuluisissa kirjasissaan: „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa“[95] ja „Kadettien voitto ja työväenpuolueen tehtävät“[96].

Tämän suunnitelman ansio oli siinä, että määrittelemällä suoraan ja päättävästi proletariaatin luokkavaatimukset Venäjän **porvarillis-demokraattisen vallankumouksen** kaudella se helpoitti siirtymistä sosialistiseen vallankumoukseen ja sisälsi ituna **proletariaatin diktatuurin** aatteen. Taistelussa tämän taktillisen suunnitelman puolesta venäläisten käytännönmiesten enemmistö päättävästi ja peruuttamattomasti lähti Leninin mukaan. Tämän suunnitelman voitto laski pohjan sille vallankumoukselliselle taktiikalle, jonka ansiosta meidän puolueemme nykyään järkyttää maailman imperialismin perusteita.

Tapahtumain myöhempi kehitys, nelivuotinen imperialistinen sota ja koko kansantalouden järkkyminen, helmikuun vallankumous ja kuuluisa kaksoisvalta, Väliaikainen hallitus porvarillisen vastavallankumouksen pesänä ja Pietarin edustajain Neuvosto syntyvän proletariaatin diktatuurin muotona, Lokakuun kumous ja Perustavan kokouksen hajoittaminen, porvarillisen parlamentarismin lakkauttaminen ja Neuvostojen Tasavallan julistaminen, imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi ja maailman imperialismin hyökkäys proletaarista vallankumousta vastaan yhdessä niiden kanssa, jotka ovat „marxilaisia“ sanoissa, sekä vihdoin Perustavaan kokoukseen kiinnitarrautuneiden menshevikkien kurja asema, kun proletariaatti oli heittänyt heidät yli laidan ja vallankumouksen aalto viskannut kapitalismin rannoille,— kaikki tämä vain vahvisti oikeiksi vallankumouksellisen taktiikan perusteet, jotka Lenin oli määritellyt kirjassaan „Kaksi taktiikkaa“. Puolue, jolla oli hallussaan sellainen perintö, saattoi purjehtia eteenpäin rohkeasti, pelkäämättä salakareja.

Meidän aikanamme, proletaarisen vallankumouksen aikana, jolloin puolueen jokainen tunnus ja johtajan jokainen lause tarkistetaan käytännössä, proletariaatti asettaa johtajilleen erikoisia vaatimuksia. Historia tuntee proletariaatin johtajia, myrskyisen ajan johtajia, johtajia, jotka ovat olleet käytännönmiehiä, uhrautuvia ja rohkeita, mutta heikkoja teoriassa. Joukot eivät unohda pian sellaisten johtajain nimiä. Sellaisia ovat olleet esimerkiksi Lassalle Saksassa ja Blanqui Ranskassa. Mutta liike kokonaisuudessaan ei

voi elää pelkillä muistelmilla: se tarvitsee selvän päämäärän (ohjelman) ja varman linjan (taktiikan).

On myöskin toisenlaisia johtajia, rauhan ajan johtajia, vahvoja teoriassa, mutta heikkoja organisation ja käytännöllisen työn asioissa. Sellaiset johtajat ovat suosittuja vain proletariaatin huippukerroksessa ja siinäkin ainoastaan määrättyyn hetkeen asti. Vallankumouskauden tultua, kun johtajilta vaaditaan vallankumouksellisia ja käytännöllisiä tunnuksia, teoreetikot poistuvat näyttämöltä luovuttaen paikkansa uusille miehille. Sellaisia ovat olleet esimerkiksi Plehanov Venäjällä ja Kautsky Saksassa.

Voidakseen pysyä proletaarisen vallankumouksen ja proletaarisen puolueen johtajan paikalla johtajassa pitää olla yhtyneinä teoreettinen voima ja proletaarisen liikkeen käytännöllinen organisatiokokemus. Ollessaan vielä marxilainen P. Axelrod kirjoitti Leninistä, että hänessä „onnellisella tavalla yhdistyy hyvän käytännönmiehen kokemus teoreettiseen sivistykseen ja avaraan poliittiseen näköpiiriin“ (kts. P. Axelrodin esipuhetta Leninin kirjaseen „Venäjän sosialidemokraattien tehtävät“ [97]). Mitä tuo „sivistyneen“ kapitalismin ideologi herra Axelrod sanoisi Leninistä nyt, se on helppo arvata. Mutta meille, jotka tunnemme Leninin läheisesti ja voimme katsoa asiaa objektiivisesti, on epäilemätöntä, että tuo vanha ominaisuus on säilynyt Leninissä täydellisesti. Tästä muun muassa on etsittävä selitystä sille tosiasialle, että Lenin, ja nimenomaan hän, on nyt maailman voimakkaimman ja karaistuneimman proletaarisen puolueen johtaja.

„Pravda“ № 86,
huhtikuun 23 pnä 1920

Allekirjoitus: J. Stalin

PUHE VKP(b):n MOSKOVAN KOMITEAN KOKOUKSESSA V. I. LENININ SYNTYMÄN 50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA

huhtikuun 23 pnä 1920

Pidettyjen puheiden ja kerrottujen muistelmien jälkeen minulla on enää vähän sanottavaa. Haluaisin vain mainita eräästä piirteestä, josta kukaan ei ole vielä puhunut, — se piirre on toveri Leninin vaatimattomuus ja hänen rohkeutensa tunnustaa virheensä. Minä muistan, kuinka Lenin, tämä jättiläinen, kaksi kertaa tunnusti tekemänsä harha-askeleen.

Ensimmäinen tapaus — Tampereella, Suomessa, joulukuussa 1905 kokoontuneen bolshevikkien yleisvenäläisen konferenssin [98] päätös Witten Duuman boikotista. Silloin oli kysymys Witten Duuman boikotista. Leniniä lähellä olleet henkilöt, seitsikko, jolle me, paikkakuntien edustajat, annoimme erilaisia nimiä, vakuutti, että Iljitsh on boikottia vastaan ja Duuman vaaleihin osallistumisen kannalla. Ja kuten myöhemmin kävi selville, se oli todellakin niin. Mutta kun alkoi keskustelu, niin paikalliset boikotistit, pietarilaiset, moskovalaiset, siperialaiset ja kaukaasialaiset alkoivat hyökkäyksen. Kuinka suuri olikaan hämmästyksemme, kun Lenin esiintyi meidän pitämiemme puheiden jälkeen ja sanoi, että hän oli

vaaleihin osallistumisen kannattaja, mutta nyt huomaa erehtyneensä ja yhtyy paikkakuntien edustajiin. Me hämmästyimme. Se teki meihin sähköiskun vaikutuksen. Osoitimme hänelle raikuvasti suosiota.

Vielä samanlainen tapaus. Kerenskin aikana syyskuussa 1917, ajankohtana, jolloin kutsuttiin koolle Demokraattinen neuvottelukokous ja jolloin menshevikit ja eserrät järjestivät uuden laitoksen — esiparlamentin, jonka piti valmistella siirtyminen Neuvostoista Perustavaan kokoukseen, tuolla hetkellä meillä oli Keskuskomiteassa Pietarissa päätös olla hajoittamatta Demokraattista neuvottelukokousta ja kulkea eteenpäin Neuvostojen lujittamisen tietä, kutsua koolle Neuvostojen edustajakokous, aloittaa kapina ja julistaa Neuvostojen edustajakokous valtiovallan elimeksi. Iljitsh, joka oli siihen aikaan Pietarin ulkopuolella maanalaisuudessa, ei ollut samaa mieltä Keskuskomitean kanssa ja kirjoitti, että se roistoväki (Demokraattinen neuvottelukokous) on heti hajoitettava ja vangittava.

Meistä näytti siltä, että asia ei ole niin yksinkertainen, sillä me tiesimme, että Demokraattisen neuvottelukokouksen kokoonpanosta on puolet tai ainakin kolmasosa rintaman edustajia, että vangitsemisella ja hajoittamisella me voimme vain pilata asian ja huonontaa välejämme rintaman kanssa. Me ajattelimme, että me, käytännönmiehet, näemme paremmin kaikki meidän tiellämme olevat rotkot, syvänteet ja kuopat. Mutta Iljitsh on suuri, hän ei pelkää tiellään olevia kuoppia, syvänteitä eikä rotkoja, hän ei pelkää vaaroja ja sanoo: „Nouse ja kulje suoraan päämäärää kohden“. Me, käytännönmiehet, taas olimme sitä

mieltä, että silloin oli epäedullista menetellä siten ja että nämä esteet on kierrettävä, jotta sitten voitaisiin tarttua härkää sarvista. Ja huolimatta Iljitshin kaikista vaatimuksista me emme totelleet häntä, vaan lähdimme kulkemaan eteenpäin Neuvostojen lujittamisen tietä ja johdimme asian Neuvostojen edustajakokouksen kokoontumiseen lokakuun 25 pnä ja menestykselliseen kapinaan. Iljitsh oli silloin jo Pietarissa. Hymyillen ja katsoen meihin veikeästi hän sanoi: „Niin, te taisitte olla oikeassa".

Se taaskin hämmästytti meitä.

Toveri Lenin ei pelännyt tunnustaa virheitään.

Tuo vaatimattomuus ja rohkeus viehätti meitä erikoisesti. (Suosionosoituksia.)

Ensi kerran julkaistu kokoelmassa:
Vladimir Iljitsh Uljanov-Leninin 50-vuotispäivä. M., 1920

ENTENTEN UUSI SOTARETKI VENÄJÄÄ VASTAAN

Epäilemätöntä on, että paanien Puolan sotaretki työläisten ja talonpoikain Venäjää vastaan on tosiasiallisesti Ententen sotaretki. Kysymys ei ole vain siitä, että Kansainliitto, jonka johtajana on Entente ja jonka jäsen Puola on, on nähtävästi hyväksynyt Puolan sotaretken Venäjää vastaan. Kysymys on ennen kaikkea siitä, että ilman Ententen tukea Puola ei olisi voinut järjestää hyökkäystään Venäjää vastaan, että ennen kaikkea Ranska ja sitten myöskin Englanti ja Amerikka tukevat kaikin tavoin Puolan hyökkäystä aseilla, vaatetuksella, rahavaroilla ja neuvonantajilla. Ententen sisällä olevat erimielisyydet Puolan kysymyksessä eivät muuta asiaa, sillä ne koskevat vain Puolan tukemisen muotoja eivätkä itse tukemista yleensä. Asiaa ei muuta myöskään Curzonin diplomaattinen kirjeenvaihto toveri Tshitsherinin[99] kanssa eivätkä englantilaisen lehdistön suurialupaavat artikkelit interventiota vastaan, sillä kaikella tällä hälinällä on vain yksi ja sama tarkoitus: sokaista naiivien poliitikkojen silmät ja fraaseilla Venäjän kanssa tehtävästä rauhasta peittää Ententen järjestämän todellisen aseellisen intervention likaista asiaa.

I

YLEINEN TILANNE

Ententen nykyinen sotaretki on järjestyksessään kolmas.

Ensimmäinen sotaretki tehtiin vuoden 1919 keväällä. Tämä sotaretki oli yhdistetty, sillä se edellytti Koltshakin, Denikinin, Puolan, Judenitshin sekä Turkestanissa ja Arkangelissa olleiden englantilaisten ja venäläisten yhdistettyjen joukkojen yhteistä hyökkäystä sotaretken painopisteen ollessa Koltshakin toimintapiirissä.

Tuona kautena yhtenäinen ja ehyt Entente on avoimen intervention kannalla: työväenliikkeen heikkous Lännessä, Neuvosto-Venäjän vihollisten monilukuisuus ja täysi varmuus Venäjän voittamisesta sallivat Ententen johtomiesten toteuttaa peittelemättömän intervention röyhkeätä politiikkaa.

Tuona kautena Venäjä eli kriitillistä aikaa, sillä sen, ollessaan eristettynä vilja-alueista (Siperia, Ukraina, Pohjois-Kaukaasia) ja poltto-aineista (Donetsin kaivosalue, Grozny, Baku), oli pakko taistella kuudella rintamalla. Entente näkee tämän ja tuntee edeltäkäsin voitonnautintoa. „Times" lyö sotarumpua. Mutta siitä huolimatta Venäjä pääsi onnellisesti tuosta kriisistä, ja voimakkain vihollinen, Koltshak, tuli lyödyksi pois rivistä. Asia oli niin, että Venäjän selusta ja siis myöskin Venäjän armeija osoittautuivat lujemmiksi ja joustavammiksi kuin sen vihollisten selusta ja armeijat.

Ententen **toinen sotaretki** tehtiin vuoden 1919 syksyllä. Tämä sotaretki oli myöskin yhdistetty, sillä

se edellytti Denikinin, Puolan ja Judenitshin (Koltshak oli heitetty laskuista pois) yhteistä hyökkäystä. Sotaretken painopiste oli tällä kerralla etelässä, Denikinin toimintapiirissä.

Tänä kautena Entente alkaa ensi kertaa kokea sisäisiä erimielisyyksiä, se alkaa ensi kertaa alentaa röyhkeätä sävyään, koettaa puhua avointa interventiota vastaan, julistaa sallittaviksi neuvottelut Venäjän kanssa, ryhtyy viemään pois sotajoukkojaan pohjoisesta: vallankumouksellisen liikkeen kasvu Lännessä ja Koltshakin tappio tekivät nähtävästi entisen avoimen intervention politiikan Ententelle vaaralliseksi. Entente ei rohjennut enää puhua peittelemättömästä interventiosta.

Huolimatta Koltshakin voittamisesta ja yhden vilja-alueen (Siperian) palauttamisesta Venäjä elää tänä kautena jälleen kriitillistä aikaa, sillä päävihollinen Denikin on Tulan, meidän armeijamme tärkeimmän patruunoilla, kivääreillä ja konekivääreillä varustajan, porteilla. Siitä huolimatta Venäjä pääsee jälleen kriisistä vahingoittumattomana. Syy oli sama: selustamme ja siis myöskin armeijamme suurempi lujuus ja suurempi joustavuus.

Ententen **kolmas sotaretki** alkaa aivan toisenlaisessa tilanteessa. Ensiksikin, eroitukseksi edellisistä sotaretkistä tätä sotaretkeä ei voida sanoa yhdistetyksi, sillä paitsi sitä, että Ententen entiset liittolaiset (Koltshak, Denikin, Judenitsh) olivat tipahtaneet pois, ei vielä ole liittynyt myöskään uusia liittolaisia (jos sellaisia on), ellei oteta lukuun naurettavaa Petljuraa „hänen“ naurettavine „sotajoukkoineen“. Puola on toistaiseksi Venäjää vastassa yksin, ilman vakavia taisteluliittolaisia.

Edelleen, kuuluisa saarto on murrettu ei vain moraalisesti ja käytännöllisesti, vaan myöskin muodollisesti. Ententen on pakko suostua diplomaattisten suhteiden välttämättömyyteen Venäjän kanssa ja sietää viimemainitun virallisia edustajia Lännessä. Euroopan valtioissa tapahtuva vallankumouksellinen joukkoliike, joka omaksuu III Internationalen tunnuksia, ja neuvostosotajoukkojen uudet voitot idässä voimistavat hajaannusta Ententen sisällä, kohottavat Venäjän arvovaltaa puolueettomissa ja rajavaltioissa, tekevät Venäjän ententeläisen eristämispolitiikan utopistiseksi. Puolan „synnynnäinen“ liittolainen Eesti on tehty puolueettomaksi. Latvia ja Liettua, Puolan eiliset taisteluliittolaiset, käyvät tänään rauhanneuvotteluja Venäjän kanssa. Samaa voidaan sanoa Suomesta.

Lopuksi, täytyy sanoa, että Venäjän sisäinen tilanne oli Ententen kolmanteen sotaretkeen tultaessa muuttunut perinpohjaisesti paremmaksi. Venäjä ei ollut vain avannut tietä vilja- ja polttoainealueille (Siperia, Ukraina, Pohjois-Kaukaasia, Donetsin kaivosalue, Grozny, Baku), vaan oli myöskin supistanut rintamien määrää kuudesta kahteen saaden siten mahdollisuuden sotajoukkojen keskittämiselle länteen. Edelläsanottuun täytyy lisätä se hyvin tärkeä tosiasia, että Puola on hyökkäävä puoli, joka on hylännyt Venäjän tekemät rauhanehdotukset, ja Venäjä on puolustautuva puoli, mikä antaa Venäjälle valtavan ja verrattoman moraalisen etuisuuden.

Kaikki nämä seikat luovat uuden tilanteen, uusia mahdollisuuksia Venäjän voitolle, joita ei ollut Ententen Venäjää vastaan tekemien ensimmäisen ja toisen sotaretken aikana.

Tämä pääasiassa onkin selityksenä imperialistisen lehdistön alakuloisen skeptilliselle sävylle Lännessä puolalaisten sotajoukkojen menestysten arvioinnissa.

II

SELUSTA. ISKUALUE

Yksikään armeija maailmassa ei voi voittaa (puhe on tietysti pysyvästä ja kestävästä voitosta) ilman lujaa selustaa. Selusta on rintamalle ensimmäinen asia, sillä se ja vain se pitää yllä rintamaa ei vain kaikenlaisilla tarvikkeilla, vaan myöskin ihmisillä — sotureilla, mielialoilla ja aatteilla. Heikko ja sitäkin enemmän vihamielinen selusta muuttaa parhaimman ja lujimmankin armeijan heikoksi ja hauraaksi massaksi. Koltshakin ja Denikinin heikkous johtui siitä, ettei heillä ollut „omaa“ selustaa, että heidän, jotka olivat aitovenäläisten ja suurvaltalaisten pyrkimysten läpitunkemia, oli pakko rakentaa rintama sekä huoltaa ja täydentää sitä huomattavassa määrin eivenäläisten ainesten avulla, jotka olivat vihamielisiä tuollaisia pyrkimyksiä kohtaan, heidän oli pakko toimia alueilla, jotka olivat aivan vieraita heidän sotajoukoilleen. Oli luonnollista, että sotajoukot, joilta puuttui sisäinen, kansallinen ja erikoisesti luokkayhteenkuuluvaisuus ja joita ympäröi vihamielinen ilmapiiri, hajosivat neuvostosotajoukkojen ensimmäisestä voimakkaasta iskusta.

Puolalaisten sotajoukkojen selusta eroaa tässä suhteessa huomattavasti Koltshakin ja Denikinin selustasta suureksi eduksi Puolalle. Eroitukseksi Koltshakin ja Denikinin selustasta puolalaisten sotajouk-

kojen selusta on yhdenlaista ja **kansallisesti** yhteenkuuluvaista. Siitä johtuu sen yhtenäisyys ja lujuus. Sen vallitseva mieliala — „isänmaallisuuden tunne“ — siirtyy monilukuisten lankojen kautta Puolan rintamalle ja luo joukko-osastoissa kansallisen yhteenkuuluvaisuuden hengen ja vankkuuden. Siitä johtuu puolalaisten sotajoukkojen lujuus. Puolan selusta ei ole tietenkään yhdenlainen (eikä voikaan olla yhdenlainen!) **luokkasuhteessa**, mutta luokkien väliset yhteenotot eivät ole vielä kehittyneet niin pitkälle, että ne voisivat murtaa kansallisen yhtenäisyyden tunteen ja tartuttaa ristiriidoilla luokkasuhteessa erilaatuisen rintaman. Jos puolalaiset sotajoukot toimisivat varsinaisen Puolan alueella, niin niitä vastaan olisi epäilemättä vaikea taistella.

Mutta Puola ei halua rajoittua omaan alueeseensa, vaan se marssittaa sotajoukkojaan etemmäksi, valloittaa Liettuaa ja Bielo-Venäjää ja tunkeutuu Venäjälle ja Ukrainaan. Tämä seikka muuttaa tilanteen perinpohjaisesti suureksi vahingoksi puolalaisten sotajoukkojen lujuudelle.

Marssiessaan Puolan rajojen ulkopuolelle ja tunkeutuessaan Puolaan rajautuville alueille puolalaiset sotajoukot loittonevat omasta kansallisesta selustastaan, heikentävät yhteyksiään siihen ja joutuvat niille vieraaseen ja suurimmaksi osaksi vihamieliseen kansalliseen ympäristöön. Eikä siinä kaikki. Tätä vihamielisyyttä syventää se seikka, että valtava enemmistö Puolaan rajautuvien alueiden (Bielo-Venäjä, Liettua, Venäjä, Ukraina) väestöstä on ei-puolalaisia **talonpoikia**, joita painaa puolalaisten **tilanherrojen** sorto, että nämä talonpojat pitävät puolalaisten

sotajoukkojen hyökkäystä sotana puolalaisten paanien vallan puolesta, sotana sorrettuja ei-puolalaisia talonpoikia vastaan. Tämä oikeastaan onkin selityksenä sille, että neuvostosotajoukkojen tunnus „Alas puolalaiset paanit!“ saa voimakasta vastakaikua mainittujen alueiden väestön suurimman osan keskuudessa, että näiden alueiden talonpojat ottavat neuvostosotajoukot vastaan tilanherrain ikeestä vapauttajina, että odottaessaan neuvostosotajoukkoja he nousevat ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa kapinaan ja antavat puolalaisille sotajoukoille iskuja selustasta. Tämä sama on myöskin selityksenä vertaansa vailla olevalle mielialan nousulle neuvostosotajoukkojen keskuudessa, minkä meidän kaikki sotilashenkilömme ja poliittisen työn tekijämme ovat todenneet.

Tämä kaikki ei voi olla aiheuttamatta puolalaisten sotajoukkojen keskuudessa epävarmuuden ja turvattomuuden ilmapiiriä, ei voi olla murtamatta niissä mielialan lujuutta, uskoa asiansa oikeuteen, uskoa voittoon, ei voi olla muuttamatta puolalaisten sotajoukkojen kansallista yhteenkuuluvaisuutta myönteisestä tekijästä kielteiseksi tekijäksi.

Ja mitä kauemmaksi ne etenevät (jos ne yleensä tulevat etenemään), sitä voimakkaampina tulevat tuntumaan nuo Puolan sotaretken kielteiset puolet.

Voiko Puola kehittää tuollaisissa oloissa voimakkaan, mahtavan, kestäviä menestyksiä lupaavan hyökkäyksen?

Eivätkö Puolan sotajoukot joudu tuollaisissa oloissa samantapaiseen tilanteeseen kuin joutuivat selustastaan irtautuneet Saksan sotajoukot Ukrainassa vuonna 1918?

Tässä me tulemme iskualuetta koskevaan kysymykseen. Sodassa yleensä, ja kansalaissodassa erikoisesti, menestys ja ratkaiseva voitto riippuvat usein iskualueen onnistuneesta valinnasta, sen alueen onnistuneesta valinnasta, josta te aiotte antaa viholliselle pääiskun ja kehittää sitä edelleen. Eräs Denikinin suurista virheistä oli se, että hän valitsi pääiskun alueeksi kaistaleen: Donetsin kaivosalue — Harkov — Voronezh — Kursk, siis alueen, joka oli Denikinille selvästi epäluotettava, alueen, joka oli Denikinille vihamielinen, alueen, jossa Denikin ei voinut luoda vankkaa selustaa enempää kuin suotuisaa tilannettakaan sotajoukkojensa etenemiselle. Neuvostosotajoukkojen Denikinin rintamalla saavuttamien menestysten selityksenä on muun muassa se, että neuvostosotajoukkojen päällystö siirsi ajoissa pääiskunsa Tsaritsynin alueelta (epäsuotuisa alue), Donetsin kaivosalueelle (erittäin suotuisa alue), jossa väestö otti neuvostosotajoukot vastaan innostuksella ja josta oli helpointa murtaa Denikinin rintama, halkaista se kahteen osaan ja jatkaa etenemistä aina Rostoviin asti. Tällä seikalla, jonka vanhat sotilashenkilöt jättävät monesti huomioon ottamatta, on kansalaissodassa usein ratkaiseva merkitys.

Täytyy sanoa, että Puolan asiat tässä suhteessa, pääiskun alueen suhteen, ovat erittäin huonosti. Asia on niin, että edellämainittujen syiden vuoksi ainoatakaan Puolaan rajautuvaa aluetta ei voida pitää puolalaisille sotajoukoille suotuisana enempää iskualueen mielessä kuin myöskään tuon iskun edelleen kehittämisen mielessä: etenevätpä puolalaiset sotajoukot minne hyvänsä, niin kaikkialla ne kohtaavat

vastarinnan ukrainalaisen, venäläisen ja bielovenäläisen talonpojan taholta, joka odottaa neuvostosotajoukoilta vapautusta puolalaisista tilanherroista.

Sitävastoin neuvostosotajoukkojen asema on tässä suhteessa täysin suotuisa: niille kaikki alueet ovat niin sanoakseni „sopivia", sillä edetessään neuvostosotajoukot eivät lujita, vaan kumoavat puolalaisten paanien valtaa ja vapauttavat talonpojat sorronalaisuudesta.

III

TULEVAISUUDEN NÄKÖALAT

Puola sotii Venäjää vastaan toistaiseksi yksin. Mutta olisi naiivia luulla, että se jää yksinäiseksi. Me emme tarkoita tässä vain sitä kaikinpuolista tukea, jota Puola epäilemättä saa Ententeltä, vaan myöskin niitä Puolan taisteluliittolaisia, joita Entente on jo osaksi löytänyt (esimerkiksi Denikinin sotajoukkojen rippeet) ja joita osaksi tullaan todennäköisesti vielä löytämään eurooppalaisen „sivistyksen" kunniaksi. Ei ole sattuma, että Puolan hyökkäys alkoi San Remon konferenssin[100] aikana, johon Venäjän edustajia ei päästetty. Ei ole sattuma myöskään se, että Romania on sotkenut kysymyksen rauhanneuvotteluista Venäjän kanssa... Täten on täysin mahdollista, että Puolan hyökkäys, joka näyttää ensi silmäykseltä seikkailulta, edellyttää todellisuudessa yhdistetyn sotaretken laajakantoista suunnitelmaa, joka pannaan vähitellen täytäntöön.

Ja kuitenkin täytyy sanoa, että jos Entente järjestäessään kolmannen sotaretken Venäjälle on

luullut sen voittavansa, niin se on erehtynyt laskelmissaan, sillä vuonna 1920 on vähemmän, paljon vähemmän edellytyksiä Venäjän häviölle kuin vuonna 1919.

Edellä me puhuimme Venäjän voiton mahdollisuuksista, siitä, että nuo mahdollisuudet kasvavat ja tulevat kasvamaan, mutta se ei tietenkään merkitse sitä, että meillä on siten jo voitto taskussamme. Yllämainituilla voiton mahdollisuuksilla voi olla reaalinen merkitys vain silloin, kun meillä on muut välttämättömät ehdot, s.o. **sillä ehdolla, että me nyt jännitämme voimamme niin kuin aikaisemminkin, Denikinin hyökkäyksen aikana, että sotajoukkojamme huolletaan ja täydennetään huolellisesti ja säännöllisesti, että meidän agitaattorimme valistavat punaarmeijalaisia ja heitä ympäröivää väestöä kolminkertaisella tarmolla, että selustamme puhdistetaan kaikenlaisista hylkiöistä ja lujitetaan sitä kaikin voimin ja kaikin keinoin.**

Vain näiden ehtojen vallitessa voidaan voitto katsoa taatuksi.

„Pravda" № 111 ja 112;
toukokuun 25 ja 26 pnä 1920
Allekirjoitus: J. Stalin

TILANTEESTA LOUNAISRINTAMALLA

Venäjän sähkösanomatoimiston Ukrainan osaston edustajalle annettu haastattelu

Toissapäivänä Harkoviin palasi Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsen toveri J. V. Stalin.

Toveri Stalin oli rintamalla noin kolme viikkoa; hänen siellä ollessaan alkoi ja vähitellen kehittyi punaisten sotajoukkojen operatio, joka aloitettiin punaisen ratsuväen suorittamalla Puolan rintaman kuuluisalla läpimurrolla.

Venäjän sähkösanomatoimiston Ukrainan osaston edustajalle antamassaan haastattelussa toveri Stalin kertoi seuraavaa:

LÄPIMURTO

— Puhuessaan toveri Budjonnyn Ratsuväkiarmeijan operatiosta Puolan rintamalla kesäkuun alussa monet vertaavat sitä — tätä vihollisen rintaman läpimurtoa — Mamontovin ratsuväen viimevuotiseen retkeen.

Mutta sellainen rinnastus on aivan väärä.

Mamontovin operatio oli luonteeltaan satunnainen, niin sanoakseni partisaanimainen, eikä sitä oltu sidottu Denikinin armeijan yleisiin hyökkäysliikkeisiin.

Ratsuväkiarmeijan suorittama läpimurto sitävastoin on rengas Punaisen Armeijan hyökkäysliikkeiden yleisessä ketjussa.

Meidän ratsuväkemme retki alkoi kesäkuun viidentenä päivänä. Nyrkiksi kokoontunut punainen ratsuväki antoi tuon päivän aamuna iskun toiselle puolalaiselle armeijalle, murti vihollisen rintaman, marssi Berditshevin piirin läpi ja kesäkuun seitsemännen päivän aamuna valtasi Zhitomirin.

Zhitomirin valtauksen yksityiskohdista ja kaapatusta sotasaaliista on jo tiedoitettu lehdistössä, joten en ryhdy puhumaan siitä, panen vain merkille erään kuvaavan seikan. Ratsuväkiarmeijan Vallankumouksellinen sotaneuvosto tiedoitti rintaman esikunnalle: „Puolan armeija tuntee ehdotonta ylenkatsetta meidän ratsuväkeämme kohtaan. Me katsomme velvollisuudeksemme todistaa puolalaisille, että ratsuväkeä pitää kunnioittaa". Läpimurron jälkeen toveri Budjonny kirjoitti meille: „Paanit ovat oppineet kunnioittamaan ratsuväkeä; pakenevat puhdistaen meille tietä ja kaataen kumoon toisiaan".

LÄPIMURRON TULOKSET

Läpimurron tulokset ovat seuraavat:

Puolan toinen armeija, jonka yli meidän Ratsuväkiarmeijamme meni, on tullut taistelukyvyttömäksi, — se menetti toista tuhatta miestä vankeina ja noin kahdeksan tuhatta miestä maahanhakattuina.

Viimemainitun luvun olen tarkistanut monien lähteiden perusteella, ja se on lähellä totuutta, etenkin kun puolalaiset alussa kieltäytyivät jyrkästi antautumasta vangiksi ja meidän ratsuväkemme piti kirjaimellisesti hakata itselleen tie auki.

Se on ensimmäinen tulos.

Toinen tulos: Puolan kolmas armeija (Kievin lohko) joutui eristetyksi selustastaan ja vaaraan tulla saarretuksi. Sen vuoksi alkoi sen yleinen perääntyminen suuntaan Kiev — Korosten.

Kolmas tulos: Puolan kuudes armeija (Kamenets-Podolskin lohko), menetettyään tuen vasemmalla siivellään, alkoi yleisen vetäytymisensä peläten joutuvansa puristetuksi Dnestriä vasten.

Neljäs tulos: läpimurron hetkestä alkoi meidän yleinen nopea hyökkäyksemme koko rintamalla.

PUOLAN KOLMANNEN ARMEIJAN KOHTALO

Koska kysymys Puolan kolmannen armeijan kohtalosta ei ole kaikille vielä selvä, niin selitän sitä yksityiskohtaisemmin.

Eristettynä tukikohdastaan ja menetettyään yhteydet Puolan kolmas armeija oli vaarassa joutua kokonaisuudessaan vangiksi. Siksi se alkoi polttaa kuormastoja, räjäyttää varastoja ja tärvellä tykkejä.

Ensimmäisten epäonnistuneiden yritysten jälkeen perääntyä järjestyksessä sen oli pakko turvautua pakoon (yleinen pakeneminen).

Kolmasosa armeijasta (Puolan kolmannessa armeijassa laskettiin olleen kaikkiaan noin kaksikymmentä tuhatta sotilasta) joutui vangiksi tai hakattiin maahan. Toinen kolmasosa siitä, ellei enemmänkin, heitti aseensa ja pakeni soille ja metsiin — hajaantui. Vain viimeinen kolmannes, ja vähemmänkin, ehti livahtaa omiensa luo Korostenin kautta. Ja epäilemätöntä on, että elleivät puolalaiset olisi ajoissa ehtineet antaa

Shepetovkan—Sarnyn kautta avuksi vereksiä joukko-osastoja, niin Puolan kolmannen armeijan tämäkin osa olisi jäänyt vangiksi tai hajaantunut metsiin.

Joka tapauksessa voidaan sanoa, että Puolan kolmatta armeijaa ei ole olemassa. Sen rippeet, jotka pääsivät omiensa luo, kaipaavat perusteellista paikkailemista.

Puolan kolmannen armeijan murskaamisen luonnehtimiseksi minun on sanottava, että koko Zhitomirin maantie on täynnänsä puolittain palaneita kuormia ja kaikenlaisia automobiilejä; viimemainittujen lukumäärä nousee yhteyspäällikön tiedoitusten mukaan neljään tuhanteen. Olemme kaapanneet 70 tykkiä, vähintään 250 konekivääriä, valtavan määrän kiväärejä ja patruunoja, joita ei vielä ole laskettu.

Sellainen on sotasaaliimme.

TILANNE RINTAMALLA

Nykyistä tilannetta rintamalla voidaan kuvata seuraavalla tavalla: Puolan kuudes armeija vetäytyy takaisin, toinen viedään uudelleenmuodostettavaksi, kolmatta ei tosiasiallisesti ole olemassa, sen tilalle tulee uusia puolalaisia joukko-osastoja, jotka on otettu länsirintamalta ja syvästä selustasta.

Punainen Armeija hyökkää koko rintamalla siirtyen yli linjan: Ovrutsh — Korosten — Zhitomir — Berditshev — Kazatin — Kalinovka — Vinnitsa — Zhmerinka.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Mutta olisi virheellistä ajatella, että puolalaisista on meidän rintamallamme jo selviydytty.

Mehän emme taistele vain puolalaisia vastaan, vaan myös koko Ententeä vastaan, joka on mobilisoinut kaikki Saksan, Itävallan, Unkarin ja Romanian mustat voimat ja huoltaa puolalaisia kaikenlaisilla tarvikkeilla.

Sitä paitsi ei saa unohtaa, että puolalaisilla on reservejä, jotka on jo keskitetty Novograd-Volynskin seuduille ja joiden toiminta tulee lähipäivinä epäilemättä näkymään.

Tulee myöskin muistaa, että joukkoluontoinen hajoaminen ei ole vielä alkanut Puolan armeijassa. Epäilemätöntä on, että edessä on vielä taisteluja, ja ankaria taisteluja.

Siksi en pidä sopivana sitä kerskailua ja asialle vahingollista omahyväisyyttä, jota on esiintynyt eräillä tovereilla: eräät heistä eivät tyydy rintamalla saavutettuihin menestyksiin, vaan kirkuvat „Varsovaan marssimisesta“, toiset, jotka eivät tyydy Tasavaltamme puolustamiseen vihollisen hyökkäykseltä, sanovat korskeasti, että he voivat tyytyä vain „punaiseen neuvosto-Varsovaan“.

En ryhdy todistelemaan sitä, että tuo kerskailu ja omahyväisyys ei lainkaan vastaa Neuvostohallituksen politiikkaa eikä vihollisvoimien tilaa rintamalla.

Minun täytyy mitä päättäväisimmin sanoa, että ilman kaikkien voimien jännittämistä selustassa ja rintamalla me emme voi suoriutua voittajina. Ilman sitä me emme voi voittaa Lännestä tulevia vihollisia.

Tätä seikkaa korostaa erikoisesti Wrangelin sotajoukkojen hyökkäys, joka ilmaantui kuin „salama kirkkaalta taivaalta“ ja on saanut uhkaavat mittasuhteet.

KRIMIN RINTAMA

Siitä, etteikö Entente olisi sanellut Wrangelin hyökkäystä puolalaisten vaikean aseman helpoittamiseksi, ei ole pienintäkään epäilystä. Vain naiivit poliitikot voivat uskoa, että Curzonin kirjeenvaihdolla toveri Tshitsherinin kanssa olisi voinut olla jokin muu tarkoitus kuin peittää rauhanfraaseilla Wrangelin ja Ententen valmistautumista hyökkäykseen Krimiltä.

Wrangel ei ollut vielä valmis, ja siksi (vain siksi!) „ihmisystävällinen“ Curzon pyysi Neuvosto-Venäjää armahtamaan Wrangelin joukko-osastoja ja säilyttämään wrangelilaisten hengen.

Entente ilmeisesti laski, että sillä hetkellä, kun Punainen Armeija lyö puolalaiset ja lähtee eteenpäin, — sillä hetkellä Wrangel menee meidän sotajoukkojemme selustaan ja tekee tyhjiksi Neuvosto-Venäjän kaikki suunnitelmat.

Epäilemätöntä on, että Wrangelin hyökkäys on helpoittanut huomattavasti puolalaisten asemaa, mutta tuskinpa on perusteita ajatella, että Wrangelin onnistuu murtautua meidän länsiarmeijoittemme selustaan.

Joka tapauksessa lähitulevaisuus näyttää Wrangelin hyökkäyksen voiman ja painavuuden.

„Kommunist“ (Harkov) № 140,
kesäkuun 24 p:nä 1920

SÄHKÖSANOMA V. I. LENINILLE

Rintamakenraali Revishin, jonka otimme vangiksi Krimin rintamalla kesäkuun kymmenentenä päivänä, ilmoitti minun läsnäollessani: a) Wrangelin sotajoukot saavat vaatetuksen, tykit, kiväärit, hyökkäysvaunut ja sapelit pääasiallisesti englantilaisilta ja myöskin ranskalaisilta; b) Wrangelia palvelevat mereltäkäsin suuret englantilaiset ja pienet ranskalaiset alukset; c) polttoaineen (nestemäisen) Wrangel saa Batumista (siis Baku ei saa antaa polttoainetta Tiflisille, joka voi myydä sen Batumille); d) Gruusian internoima ja meille luovutettavaksi kuuluva kenraali Erdeli oli toukokuussa jo Krimillä (siis Gruusia kieräilee ja petkuttaa meitä).

Kenraali Revishinin antamat tiedot Englannin ja Ranskan avusta Wrangelille pikakirjoitetaan ja lähetetään hänen allekirjoittaminaan teille aineistoksi Tshitsheriniä varten.

Stalin

Kesäkuun 25 pnä 1920

Ensi kerran julkaistu „Pravda" lehdessä № 318, marraskuun 14 pnä 1935

TILANTEESTA PUOLAN RINTAMALLA

„Pravda" lehdelle annettu haastattelu

Äskettäin Lounaisrintaman piiristä saapunut toveri Stalin kertoi edustajallemme antamassaan haastattelussa seuraavaa:

1. TOUKO—KESÄKUU

Kaksi viime kuukautta, touko- ja kesäkuu, antavat rintamatilanteesta kaksi aivan erilaista kuvaa.

Toukokuu on puolalaisten sotajoukkojen erikoisten menestysten kuukausi. Oikealla siivellään puolalaiset etenevät menestyksellisesti Kiev—Zhmerinka linjan taa uhaten Odessaa. Vasemmalla siivellään he tekevät menestyksellisesti tyhjiksi meidän sotajoukkojemme hyökkäystoimia Molodetshnon—Minskin suuntaan. Keskustassa, varmennettuaan itselleen Mozyrin ja vallattuaan Retshitsan, puolalaiset sotajoukot uhkaavat Homelia.

Kesäkuu on päinvastoin puolalaisten sotajoukkojen toukokuussa saavuttamien menestysten nopean ja ratkaisevan hävittämisen kuukausi. Puolalaisten etenemisestä Ukrainaan on jo tehty loppu, sillä puolalaisia ei ole vain karkoitettu Kievistä, vaan myös heitetty Rowne—Proskurov—Mogiljov linjan taakse.

Puolalaisten etenemisestä Homelin suuntaan on myöskin tehty loppu, sillä puolalaiset sotajoukot on heitetty Mozyrin taakse. Mitä tulee puolalaisten vasempaan siipeen, joka Puolan lehdistön lausuntojen mukaan on kaikkein lujin, niin on sanottava, että meidän sotajoukkojemme viime päivinä aloittama voimakas isku Molodetshnon suuntaan ei jätä epäilystä siitä, etteivätkö puolalaiset tulisi käännytetyiksi takaisin tälläkin lohkolla.

Heinäkuu tuo näkyviin ratkaisevan käänteen rintamalla Venäjän hyväksi yliotteen ollessa selvästi neuvostosotajoukkojen puolella.

2. ZHITOMIRIN LÄPIMURTO

Epäilemätöntä on, että ratsuväkemme läpimurrolla Zhitomirin seudulla oli ratkaiseva merkitys rintamalla tapahtuneessa käänteessä.

Monet vertaavat tätä läpimurtoa Mamontovin läpimurtoon ja retkeen ja pitävät niitä samanlaisina. Mutta se on väärin. Mamontovin läpimurto oli luonteeltaan satunnainen, jota ei oltu sidottu suoranaisesti Denikinin hyökkäysliikkeiden kanssa. Toveri Budjonnyn läpimurto sitävastoin on välttämätön rengas meidän hyökkäysliikkeidemme yhtäjaksoisessa ketjussa, ja sen tarkoituksena ei ollut vain vihollisen selustojen hajoittaminen, vaan myöskin määrätyn strategisen tehtävän suoranainen täyttäminen.

Itse läpimurto alkoi kesäkuun 5 päivänä, aamun sarastaessa. Tuona päivänä meidän ratsuväkiosastomme, kokoonnuttuaan iskunyrkiksi ja koottuaan kuormaston nyrkin keskustaan, murtautuivat vihollisen asemien

läpi Popelnjan—Kazatinin seuduilla, marssivat Berditshevin piirin läpi ja valtasivat kesäkuun 7 päivänä Zhitomirin. Puolalaisten raivokkaan vastarinnan vuoksi meidän ratsuväkemme piti kirjaimellisesti hakata itselleen tie auki, minkä tuloksena Ratsuväkiarmeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston tiedoitusten mukaan puolalaisilta jäi paikalle haavoittuneina, kuulien kaatamina ja maahanhakattuina vähintään kahdeksantuhatta sotilasta.

3. LÄPIMURRON TULOKSET

Ennen Zhitomirin läpimurtoa puolalaiset, rakennettuaan rintaman tärkeimmille osille ampumahautalinjoja ja piikkilankaesteitä, eroitukseksi Denikinistä, yhdistivät menestyksellisesti manööverisodan asemasodan kanssa. Siten he vaikeuttivat hyvin huomattavasti meidän etenemistämme. Zhitomirin läpimurto kumosi puolalaisten laskelmat saattamalla yhdistetyn sodan arvon vähimmäismääräänsä.

Se on läpimurron ensimmäinen myönteinen tulos.

Edelleen läpimurto saattoi vihollisen huoltoportaat, huoltotiet ja yhteyslinjat välittömän vaaran alaiseksi. Sen tuloksena:

a) Puolan kolmas armeija (Kievin lohko), peläten saarroksiin joutumista, alkoi nopean vetäytymisen, mikä muuttui sitten yleiseksi paoksi;

b) Puolan toinen armeija (Berditshevin lohko), joka sai osakseen Ratsuväkiarmeijan pääiskun, alkoi nopean perääntymisen;

c) Puolan kuudes armeija (Zhmerinkan lohko), menetettyään tuen vasemmalla siivellä, alkoi säännöllisen vetäytymisen länteen;

d) meidän armeijamme lähtivät nopeaan hyökkäykseen koko rintamalla.

Sellainen on Zhitomirin läpimurron toinen myönteinen tulos.

Vihdoin läpimurto löi alas puolalaisten korskeuden, murti heidän uskonsa omiin voimiinsa ja horjutti mielenlujuutta. Ennen läpimurtoa puolalaiset joukko-osastot suhtautuivat meidän sotajoukkoihimme, varsinkin meidän ratsuväkeemme, mitä ylenkatseellisimmin, taistelivat hurjasti eivätkä antautuneet vangiksi. Vasta läpimurron jälkeen puolalaisten keskuudessa alkoi vangiksi antautuminen kokonaisina ryhminä ja joukkoluontoinen karkuruus — ensimmäinen merkki puolalaisten joukko-osastojen lujuuden murtumisesta. Toveri Budjonny kirjoittaakin rintaman Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle: „Paanit ovat oppineet kunnioittamaan meidän ratsuväkeämme".

4. VAARA ETELÄSTÄ

Menestyksemme Puolan-vastaisilla rintamilla ovat epäilemättömiä. Epäilemätöntä on myöskin se, että nämä menestykset tulevat kehittymään edelleen. Mutta olisi sopimatonta pöyhkeilyä luulla, että puolalaisista on jo pääpiirteissään selviydytty ja että tehtäväksemme on jäänyt vain „marssia Varsovaan".

Tuollainen pöyhkeily, joka lamaannuttaa työntekijäimme tarmoa ja kehittää asialle vahingollista omahyväisyyttä, on sopimatonta ei vain siksi, että Puolalla on reservejä, jotka se epäilemättä heittää rintamalle, että Puola ei ole yksinään, että Puolan selän takana on Entente, joka täydellisesti tukee sitä Venäjää vastaan, vaan myöskin ja ennen kaikkea

siksi, että meidän sotajoukkojemme selustaan on ilmaantunut Puolan uusi liittolainen — Wrangel, joka uhkaa selustastakäsin **murskata** puolalaisista saamiemme voittojen hedelmät.

Ei pidä lohdutella itseään toiveella, että Wrangel ei voi sopia puolalaisten kanssa. Wrangel on jo sopinut heidän kanssaan ja toimii yhdessä heidän kanssaan.

Wrangelilaisten innoittaja, Sevastopolissa ilmestyvä Shulginin lehti „Velikaja Rossija" („Suuri Venäjä") kirjoittaa eräässä kesäkuun numerossaan:

„Epäilemätöntä on, että hyökkäyksellämme me tuemme puolalaisia, sillä vedämme osan niistä bolshevikkivoimista itseämme vastaan, jotka on tarkoitettu Puolan rintamaa varten. Epäilemätöntä on myöskin se, että puolalaiset tukevat operatioillaan tuntuvasti meitä. Ei tarvita myötämielisyyttä eikä vastenmielisyyttä puolalaisia kohtaan; meidän on pidettävä ohjeenamme vain kylmää poliittista laskelmaa. Tänään meille on eduksi liitto puolalaisten kanssa yhteistä vihollista vastaan, mutta huomenna... se nähdään huomenna".

Wrangelin rintama on ilmeisesti Puolan rintaman jatkoa, kuitenkin sillä eroituksella, että Wrangel toimii meidän puolalaisia vastaan taistelevien sotajoukkojemme selustassa, siis meille kaikkein vaarallisimmassa kohdassa.

Siksi on naurettavaa puhua „marssista Varsovaan" ja yleensä meidän menestystemme kestävyydestä niin kauan kuin wrangelilainen vaara on hävittämättä. Wrangel sitä paitsi voimistuu, mutta ei näy, että me olisimme tehneet jotain erikoista ja vakavaa etelästäpäin kasvavaa vaaraa vastaan.

5. MUISTAKAA WRANGEL

Puolalaisia vastaan käymiemme hyökkäysliikkeiden tuloksena rintamamme alkaa taipua kaaren muotoiseksi, jonka kovera puoli on länteenpäin ja jonka eteenpäin työntyneistä kärjistä eteläinen on Rownen seuduilla ja pohjoinen Molodetshnon seuduilla. Tätä nimitetään sivustasaarrostuksen asennoksi puolalaisiin sotajoukkoihin nähden, s.o. viimemainituille kaikkein vaarallisimmaksi asennoksi.

Epäilemätöntä on, että Entente, joka yrittää kaikin tavoin vetää Romanian sotaan Venäjää vastaan, etsii Puolalle kuumeisesti uusia liittolaisia, tukee kaikin tavoin Wrangelia ja yleensä pyrkii pelastamaan puolalaiset, ottaa tämän seikan huomioon. On täysin mahdollista, että Ententen onnistuu löytää Puolalle uusia liittolaisia.

Ei ole syytä epäillä sitä, etteikö Venäjä löytäisi itseltään voimia vastaiskun antamiseksi myös uusille vihollisille. Mutta eräs seikka on kuitenkin pidettävä mielessä: niin kauan kuin Wrangel on ehjä, niin kauan kuin Wrangelilla on mahdollisuus uhata armeijoidemme selustaa, meidän rintamamme tulevat ontumaan kummallakin jalallaan, meidän voittomme Puolan-vastaisella rintamalla eivät voi olla kestäviä. Vasta sitten, kun Wrangelista on tehty loppu, voidaan voittoamme Puolan paaneista pitää turvattuna. Siksi puolueen on piirrettävä lippuunsa uusi päiväjärjestyksessä oleva tunnus: „Muistakaa Wrangel!“, „Kuolema Wrangelille!“.

„Pravda“ № 151,
heinäkuun 11 pnä 1920

KUINKA PUNAISET SOTAJOUKOT OTETAAN VASTAAN

Tiedoitus „Krasnoarmejets" lehdelle[101]

Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsen toveri **Stalin** sanoo, että hän ei voi olla panematta merkille paikallisen väestön aivan erikoista suhtautumista Punaiseen Armeijaan Puolan rintamalla.

— Sellaista suhtautumista en ole joutunut näkemään enempää idässä kuin etelässäkään, sanoo toveri **Stalin**.

Huolimatta talonpoikaisjoukkojen köyhyydestä lännessä Volganvarren seutuihin ja etelään verraten talonpojat jakoivat silti viimeisensäkin puna-armeijalaisten kanssa.

Tavattoman raskas „rahti"-velvollisuus täytettiin nurisematta.

Puna-armeijalaisille annettiin kaikenlaista tukea, kaikenlaista apua, ja suuri oli väestön suru, kun meidän piti toukokuun lopussa alkaa vetäytyä takaisin.

Rintamavyöhykkeen väestö oli joutunut kokemaan puolalaisen miehityksen koko taakan, ja siksi se käsitti mainiosti, mitä Puolan paanien hyökkäys sille merkitsee.

Meidän rintamallamme on kokonainen sotajoukkoryhmä, jonka koko sanitääripalvelus on talonpoikain ja talonpoikaisnaisten käsissä, jotka ovat ilmaisseet mitä suurinta huolenpitoa haavoittuneista puna-armeijalaisistamme.

Mitä tulee bielovenäläisten talonpoikain mielialaan rintamavyöhykkeen takana, niin saamiemme tietojen mukaan siellä tapahtuu kaikkialla kapinoita ja toimii partisaaniosastoja, jotka hajoittavat vihollisen selustaa, polttavat varastoja ja ottavat hengiltä tilanherroja. Voidaan rohkeasti sanoa, että siellä toistuu se sama, mitä tapahtui Siperiassa Koltshakille.

Meidän joukko-osastojemme lähetessä vihollisen selusta alkaa kaikkialla räjähdellä sisältäkäsin.

Meillä on nykyään todellinen talonpoikaisvallankumous Bielo-Venäjällä puolalaisia tilanherroja vastaan.

„Krasnoarmejets“ № 337,
heinäkuun 15 pnä 1920

KAIKILLE PUOLUEJÄRJESTÖILLE

VKP(b):n Keskuskomitean kirjeen luonnos[102]

Saamiemme tietojen mukaan Wrangelin ympärille on kerääntynyt ryhmä kokeneita ja hurjapäisiä tappelupukari-kenraaleja, jotka eivät kavahda mitään. Wrangelin sotamiehet on yhdistetty mainiosti joukko-osastoiksi, ja he taistelevat raivokkaasti ja tekevät mieluummin itsemurhan kuin antautuvat vangiksi. Teknillisesti Wrangelin sotajoukot on varustettu paremmin kuin meidän, hyökkäysvaunujen, panssariautojen, lentokoneiden, patruunien ja vaatetuksen tuonti lännestä on jatkunut aina tähän hetkeen saakka huolimatta Englannin tekemästä ilmoituksesta tuonnin lopettamisesta.

Wrangelia vastaan taistelevien sotajoukkojemme heikkoutena on: ensiksikin se, että niitä on laimennettu sotavangeilla — entisillä denikiniläisillä, joita usein karkaa vihollisen puolelle, ja toiseksi se, että ne eivät saa keskuksesta enempää ryhminä kuin yksityisinä henkilöinäkään mobilisoituja kommunisteja ja vapaaehtoisia.

Nämä sotajoukot on puhdistettava entisistä sotavangeista ja säännöllisesti lähetettävä niihin mobilisoi-

tuja kommunisteja ja vapaaehtoisia suurina ryhminä, jotta niissä saataisiin aikaan käänne ja tehtäisiin niille mahdolliseksi petomaisen vihollisen voittaminen.

Krimi on palautettava Venäjälle hinnalla millä hyvänsä, sillä päinvastaisessa tapauksessa Ukraina ja Kaukaasia tulevat olemaan aina Neuvosto-Venäjän vihollisten uhkaamina.

Keskuskomitea velvoittaa teidät voimistamaan joukkoagitatiota tämän kiertokirjeen hengessä ja järjestämään viipymättä kommunistien säännöllisen lähettämisen Krimin rintamalle, vaikka toisten rintamien vahingoksikin.

Kirjoitettu heinäkuussa 1920
Ensi kerran julkaistu vuonna 1945
Leninin kokoelmassa XXXV

TASAVALLAN RINTAMARESERVIEN MUODOSTAMISESTA

1. KIRJE VKP(b):n KESKUSKOMITEAN POLIITTISELLE BYROOLLE

Ranskan ja Amerikan menettely, jotka avoimesti tukevat puolalaisia ja Wrangelia, kuin myöskin Englannin menettely, joka vaieten hyväksyy tuon tukemisen, toisaalta, ja puolalaisten menestykset, odotettavissa oleva Wrangelin vahvistaminen uusilla voimilla ja Romanian itäisen armeijan keskittäminen Dorohoin seuduille, toisaalta, — muodostavat Tasavallalle vaikean kansainvälisen ja sotilaallisen tilanteen. On ryhdyttävä heti toimeen Tasavallan turvaamiseksi vereksillä jalkaväkisotilailla (noin sata tuhatta), vereksillä ratsumiehillä (noin 30 tuhatta) ja tarpeellisilla sotilaallisilla varustuksilla.

Puolalaisten viime menestykset ovat paljastaneet meidän armeijoittemme peruspuutteen — voimakkaiden rintamareservien puuttumisen, — siksi on Tasavallan sotilaallisen mahdin lujittamisen lähimmän ohjelman tärkeimmäksi kohdaksi otettava voimakkaiden reservien muodostaminen, jotka voidaan heittää rintamalle millä hetkellä hyvänsä.

Edelläsanotun perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavan **ohjelman Tasavallan rintamareservien muodostamiseksi:**

1. Jatkaen tulilinjoilla olevien taistelukuntoisten divisioonien normaalista täydentämistä on heti alettava taistelukyvyttömiksi tulleiden tyhjien ja puolityhjien divisioonien (jalkaväen) siirtäminen selustaan.

2. Otaksuen, että rintamalta pois siirrettäviä jalkaväkidivisioonia tulee olemaan noin 12—15, ne on keskitettävä sellaisille seuduille (ehdottomasti viljaseuduille), mistä ne voidaan suuremmitta viivytyksittä heittää tilanteesta riippuen Wrangelin, Puolan tai Romanian rintamalle (kolmasosa poissiirretyistä divisioonista voitaisiin keskittää esimerkiksi Olviopolin seuduille, toinen kolmannes Konotopin—Bahmatshin seuduille ja viimeinen kolmannes Ilovaiskajan—Volnovahan seuduille).

3. Näitä divisioonia on täydennettävä ja varustettava silmälläpitäen sitä, että joka divisioonan miesvahvuus kohotetaan 7—8 tuhanteen ja että ne kaikki tulevat täysin taisteluvalmiiksi vuoden 1921 tammikuun 1 päivään mennessä.

4. On ryhdyttävä heti täydentämään meidän toimivia ratsuväkiosastojamme siten, että lähimpien kuukausien aikana (tammikuuhun mennessä) 1. Ratsuväkiarmeija saa 10 tuhatta, 2. Ratsuväkiarmeija 8 tuhatta ja Gajan armeijakunta 6 tuhatta ratsumiestä.

5. On ryhdyttävä heti muodostamaan viittä 1.500 miehen vahvuista ratsuväkiprikaatia (yksi prikaati terekiläisistä kasakoista, toinen Kaukaasian vuoristolaisista, kolmas uralilaisista kasakoista, neljäs orenburgilaisista kasakoista, viides siperialaisista). Prikaatien muodostaminen on suoritettava kahden kuukauden aikana.

6. On ryhdyttävä kaikkiin välttämättömiin toimenpiteisiin autoteollisuuden kunnostamiseksi ja kehittämiseksi kiinnittäen erikoista huomiota „Osten“ ja „Fiat“ autojen korjaamiseen ja valmistamiseen.

7. On kehitettävä kaikin keinoin panssarituotantoa silmälläpitäen pääasiassa autojen panssaroimista.

8. On kehitettävä kaikin keinoin lentokoneteollisuutta.

9. On laajennettava huolto-ohjelmaa edellämainittuja seikkoja vastaavasti.

J. Stalin

Elokuun 25 pnä 1920.
Moskova. Kreml.

2. LAUSUNTO VKP(b):n KESKUSKOMITEAN POLIITTISELLE BYROOLLE

Trotskin vastaus reserveistä on tyhjää sanahelinää. Trotskin edellisessä sähkösanomassa, johon hän vetoaa vastauksessaan, ei ole viittaustakaan reservien muodostamisen **suunnitelmaan** ja sellaisen suunnitelman välttämättömyyteen: **milloin** divisioonat on siirrettävä pois; **mille** seuduille; **missä** ajassa on suoritettava divisioonien täydentäminen, täydennyksen koulutus ja sisäinen yhdistäminen,—kaikki nämä kysymykset (ne eivät ole lainkaan sivuseikkoja!) on sivuutettu.

Kesäkamppailussa oli tärkeä (**kielteinen**) merkitys sillä seikalla, että reservit olivat **etäällä** rintamista (Uralilla, Siperiassa, Pohjois-Kaukaasiassa): reservit eivät saapuneet ajoissa, vaan suuresti myöhästyneinä ja useimmiten eivät saavuttaneet tarkoitustaan. Siksi

on jo ennakolta huomioitava reservien keskittämisen seudut mitä tärkeimpänä tekijänä.

Yhtä tärkeä (myöskin kielteinen) merkitys oli täydennysväen **kouluttamattomuudella:** puolivalmiit ja sisäisesti yhteenliittämättömät täydennykset, jotka kelpasivat yleishyökkäyksen vyöryn tilanteessa, eivät tavallisesti kestäneet vihollisen vakavia vastaliikkeitä, vaan luovuttivat miltei koko sotakalustonsa ja antautuivat viholliselle vangiksi kymmenin tuhansin. Siksi on myöskin koulutuksen ja täydentämisen määräaika huomioitava jo ennakolta mitä tärkeimpänä tekijänä.

Vielä tärkeämpi (myöskin kielteinen) merkitys oli reserviemme **satunnaisella** ja **tilapäisellä** luonteella: kun meillä ei ollut varsinaisia reservijoukkoja, niin reservejä otettiin usein satunnaisesti ja sangen hätäpikaa kaikenlaisista kirjavista joukko-osastoista aina VOHR:n sotaväkeä[103] myöten, mikä horjutti armeijoittemme lujuutta.

Lyhyesti sanoen: on alettava (heti!) **suunnitelmallinen** työ Tasavallan turvaamiseksi huomattavilla reserveillä, — muuten voimme joutua uuden „odottamattoman“ („kuin lumi niskaan“) sotilaallisen katastrofin partaalle.

Huolto ei ole „kaikkein tärkein“, kuten Trotski väärin luulee. Kansalaissodan historia osoittaa, että huolimatta köyhyydestämme me olemme kuitenkin suoriutuneet huollosta, ja sittenkin puolet sotilaalle annettujen „paitojen“ ja „saappaiden“ kokonaismäärästä osoittautui joutuneen talonpojille. Miksi? Siksi, että sotilas vaihtoi (ja tulee vaihtamaan!) niillä talonpojalta maitoa, voita ja lihaa, siis sitä, mitä me emme kykene hänelle antamaan. Huollosta me suoriuduimme

myöskin tämän (kesä-) kamppailun aikana, mutta siitä huolimatta kärsimme tappion (luullakseni ei kukaan ole vielä rohjennut syyttää huoltomiehiämme syypäiksi tappioihimme Puolan rintamalla...). Ilmeisesti on olemassa huoltoa tärkeämpiä tekijöitä (joista kts. edeltä). On kerta kaikkiaan ja ainiaaksi luovuttava siitä vahingollisesta „opista", jonka mukaan sotaväen huolto annetaan siviilivirastojen tehtäväksi, mutta kaikki muu — Kenttäesikunnalle. Keskuskomitean on tiedettävä ja valvottava sotilashallinnon elinten **kaikkea työtä**, siihen lukien rintamareservien valmennuksen ja rintamaoperatiot, ellei se halua joutua uuden katastrofin partaalle.

Siksi vaadin tiukasti, että:

1) sotilashallinto ei pyrkisi pääsemään asiasta fraaseilla „sotilaspaidoista", vaan laatisi (ryhtyisi heti laatimaan) Tasavallan rintamareservien muodostamisen konkreettisen suunnitelman;

2) että Keskuskomitea käsittelisi (Puolustusneuvoston kautta) tämän suunnitelman;

3) että Keskuskomitea voimistaisi valvontaa Kenttäesikuntaan nähden ottamalla käytäntöön Ylipäällikön tai Kenttäesikunnan päällikön aika-ajoittaiset selostukset Puolustusneuvostolle tai Puolustusneuvoston jäsenistä muodostetulle erikoisvaliokunnalle.

J. Stalin

Elokuun 30 pnä 1920

Julkaistaan ensi kertaa

NEUVOSTOVALLAN POLITIIKKA KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ VENÄJÄLLÄ

Kolme vuotta vallankumousta ja kansalaissotaa Venäjällä on osoittanut, että ilman keskus-Venäjän ja reunamaiden välistä keskinäistä tukea vallankumouksen voitto ja Venäjän vapautuminen imperialismin kynsistä on mahdotonta. Keskus-Venäjä, tämä maailman vallankumouksen ahjo, ei voi pysyä kauan pystyssä ilman reunamaiden apua, joissa on runsaasti raaka- ja polttoaineita sekä elintarvikkeita. Venäjän reunamaat ovat vuorostaan tuomitut kiertämättömään imperialistiseen orjuuteen ilman kehittyneemmän keskus-Venäjän valtiollista, sotilaallista ja organisatoorista apua. Jos pitää paikkansa väittämä, että kehittyneempi proletaarinen Länsi ei voi tehdä loppua maailman porvaristosta ilman vähemmän kehittyneen, mutta raaka- ja polttoaineista rikkaan talonpoikaisen Idän tukea, niin yhtä paikkansa pitävä on toinen väittämä, että kehittyneempi keskus-Venäjä ei voi viedä vallankumouksen asiaa päätökseen ilman vähemmän kehittyneen, mutta välttämättömistä ainevaroista rikkaiden Venäjän reunamaiden tukea.

Tämän seikan Entente huomioi epäilemättä heti Neuvostohallituksen ilmaantumisen ensi päivinä, jol-

loin se (Entente) toteutti keskus-Venäjän taloudellisen saarron suunnitelmaa irroittamalla siitä kaikkein tärkeimpiä reunamaita. Myöhemmin Venäjän taloudellisen saarron suunnitelma on ollut muuttumattomana perustana Ententen kaikissa sotaretkissä Venäjää vastaan, vuodesta 1918 aina vuoteen 1920, siihen lukien sen nykyiset vehkeilyt Ukrainassa, Azerbaidzhanissa ja Turkestanissa.

Sitä suuremman merkityksen saa Venäjän keskiosan ja reunamaiden välisen lujan liiton turvaaminen. Tästä johtuu sellaisten määrättyjen suhteiden ja määrättyjen yhteyksien pystyttämisen välttämättömyys Venäjän keskiosan ja reunamaiden välille, jotka turvaavat kiinteän ja murtumattoman liiton niiden kesken.

Mutta minkälaisia tulee olla näiden suhteiden, minkälaisiin muotoihin niiden on valauduttava? Toisin sanoen: minkälaista on Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä Venäjällä?

Reunamaiden Venäjästä eroamisen vaatimus keskiosan ja reunamaiden välisten suhteiden muotona on hylättävä ei vain siksi, että se on ristiriidassa itse sen kysymyksen asettamisen kanssa, joka koskee keskiosan ja reunamaiden välisen liiton pystyttämistä, vaan ennen kaikkea siksi, että se on perinpohjin ristiriidassa niin keskiosan kuin reunamaidenkin kansanjoukkojen etujen kanssa. Puhumattakaan siitä, että reunamaiden eroaminen horjuttaisi Lännen ja Idän vapausliikettä innoittavan keskus-Venäjän vallankumouksellista mahtia, eronneet reunamaat itse joutuisivat kiertämättä kansainvälisen imperialismin orjuuteen. Ei tarvitse muuta kuin katsahtaa Venäjästä

eronneisiin Gruusiaan, Armeniaan, Puolaan, Suomeen y.m., joilla on säilynyt vain näennäinen riippumattomuus, mutta jotka tosiasiassa ovat muuttuneet Ententen ehdottomiksi vasalleiksi, ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleensä Ukrainan ja Azerbaidzhanin äskettäinen tapaus, jolloin ensinmainitun ryöväsi saksalainen pääoma ja toisen Entente, jotta käsittäisi reunamaiden eroamisvaatimuksen koko vastavallankumouksellisuuden nykyisissä kansainvälisissä oloissa. Proletaarisen Venäjän ja imperialistisen Ententen välillä kiihtyvän ankaran taistelun tilanteessa reunamailla on vain kaksi ulospääsyä:

joko yhdessä Venäjän kanssa, ja silloin — reunamaiden työtätekevien joukkojen vapautuminen imperialistisesta sorrosta;

tahi yhdessä Ententen kanssa, ja silloin — kiertämätön imperialistinen ies.

Kolmatta ulospääsyä ei ole.

Niinsanottujen riippumattomien Gruusian, Armenian, Puolan, Suomen y.m. niinsanottu riippumattomuus on vain pettävää näennäisyyttä, joka verhoaa näiden luvallanne sanoen valtioiden täydellistä riippuvaisuutta imperialistien tuosta tai tästä ryhmästä.

Venäjän reunamailla, niissä asuvilla kansakunnilla ja heimoilla, niin kuin kaikilla muillakin kansakunnilla, on tietenkin eittämätön oikeus erota Venäjästä, ja jos jonkin kansakunnan enemmistö päättäisi erota Venäjästä, kuten Suomi teki vuonna 1917, niin Venäjän täytyisi luultavasti todeta tapahtunut ja hyväksyä eroaminen. Mutta tässä ei ole kysymys kansakuntien oikeuksista, jotka ovat kiistämättömiä, vaan sekä keskiosan että reunamaiden

kansanjoukkojen eduista, kysymys on sen agitation luonteesta, joka (luonne) johtuu näistä eduista ja jota (agitatiota) meidän puolueemme on velvollinen harjoittamaan, jos se (puolue) ei halua kieltää itseään, jos se haluaa vaikuttaa kansallisuuksien työtätekevien joukkojen tahtoon määrättyyn suuntaan. Ja kansanjoukkojen edut osoittavat, että vallankumouksen nykyisessä vaiheessa reunamaiden eroamisen vaatimus on syvästi vastavallankumouksellinen.

Samoin on myöskin hylättävä niinsanottu kansallinen kulttuuriautonomia Venäjän keskiosan ja reunamaiden välisen liiton muotona. Itävalta-Unkarin (kansallisen kulttuuriautonomian kotimaan) käytäntö viimeisten kymmenen vuoden aikana on osoittanut kansallisen kulttuuriautonomian kokonaan kestämättömäksi ja elinkyvyttömäksi monikansaisen valtion kansallisuuksien työtätekevien joukkojen välisen liiton muotona. Springer ja Bauer, nuo kansallisen kulttuuriautonomian luojat, jotka nyt istuvat viisaan kansallisuusohjelmansa säretyn kaukalon ääressä, ovat siitä elävänä todistuksena. Vihdoin, kansallisen kulttuuriautonomian julistajan Venäjällä, aikoinaan kuulun Bundin, oli pakko äskettäin virallisesti tunnustaa kansallisen kulttuuriautonomian tarpeettomuus ja sanoa avoimesti, että:

„Kapitalistisen järjestelmän puitteissa asetettu kansallisen kulttuuriautonomian vaatimus menettää merkityksensä sosialistisen vallankumouksen oloissa“ (kts. „Bundin XII konferenssi“ s. 21, 1920).

Jää jälelle erikoisten elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta erilaisten reunamaiden

alueautonomia, joka on keskiosan ja reunamaiden välisen liiton ainoa tarkoituksenmukainen muoto, autonomia, jonka tehtävänä on yhdistää Venäjän reunamaat keskiosan kanssa federatiivisen yhteyden siteillä. Siis se sama neuvostoautonomia, jonka Neuvostovalta julisti heti ensimmäisinä päivinä maailmaan ilmaannuttuaan ja jota toteutetaan nykyään reunamaissa hallinnollisten kommuunien ja autonomisten neuvostotasavaltojen muodossa.

Neuvostoautonomia ei ole jotain jähmettynyttä ja kerta kaikkiaan määrättyä, vaan se sallii kehityksensä mitä moninaisimpia muotoja ja asteita. Suppeasta, hallinnollisesta autonomiasta (Volganvarren saksalaiset, tshuvashit, karjalaiset) se siirtyy laajempaan, valtiolliseen autonomiaan (bashkiirit, Volganvarren tataarit, kirgiisit), laajasta, valtiollisesta autonomiasta sen vieläkin laajempaan muotoon (Ukraina, Turkestan), ja vihdoin autonomian ukrainalaisesta tyypistä autonomian korkeimpaan muotoon, sopimussuhteisiin (Azerbaidzhan). Tämä neuvostoautonomian joustavuus on sen parhaita ominaisuuksia, sillä se (joustavuus) tekee mahdolliseksi huomioida Venäjän reunamaiden koko moninaisuuden, jotka ovat mitä erilaisimmalla kulttuuri- ja taloudellisen kehityksen asteella. Kolme vuotta neuvostovallan politiikkaa kansallisuuskysymyksessä Venäjällä osoittaa, että toteuttaessaan neuvostoautonomiaa sen erilaisissa muodoissa Neuvostovalta on oikealla tiellä, sillä vain sellaisen politiikan ansiosta se on onnistunut raivaamaan itselleen tien Venäjän reunamaiden mitä syrjäisimmille seuduille, nostamaan poliittiseen elämään mitä takapajuisimmat ja kansallisessa suhteessa mitä kirjavimmat joukot,

yhdistämään nämä joukot keskiosan kanssa mitä erilaisimmin yhdyssitein, — se on ollut sellainen tehtävä, jota yksikään hallitus maailmassa ei ole ratkaissut eikä edes ole asettanutkaan itselleen (ovat pelänneet asettaa!). Venäjän hallinnollista jakoa neuvostoautonomian perustalla ei ole vielä suoritettu loppuun, pohjoiskaukaasialaiset, kalmukit, tsheremissit, votjakit, burjatit y.m. odottavat vielä kysymyksen ratkaisua, mutta saakoonpa tulevan Venäjän hallinnollinen kartta minkälaisen muodon hyvänsä ja olkootpa puutteellisuudet tällä alalla minkälaisia tahansa — ja eräitä puutteellisuuksia on todella ollut, — niin on tunnustettava, että suorittaessaan hallinnollisen jaon alueautonomian perustalla Venäjä on ottanut mitä suurimman askeleen eteenpäin reunamaiden yhdistämiseksi proletaarisen keskiosan ympärille, hallitusvallan tekemiseksi läheisemmäksi reunamaiden laajoille kansanjoukoille.

Mutta neuvostoautonomian tämän tai tuon muodon julistaminen, vastaavien dekreettien ja päätösten julkaiseminen, vieläpä reunamaiden hallitusten muodostaminen autonomisten tasavaltain kansankomissaarien alueneuvostojen muodossa ei ole likimainkaan riittävää reunamaiden ja keskiosan välisen liiton lujittamiseksi. Tämän liiton lujittamiseksi on ennen kaikkea hävitettävä se reunamaiden vieraantuneisuus ja sulkeutuneisuus, se patriarkaalisuus ja sivistyksen puute, se epäluottamus keskiosaa kohtaan, mitä reunamaihin on jäänyt tsarismin petomaisen politiikan perintönä. Tsarismi kehitti tarkoituksellisesti reunamaissa patriarkaalis-feodaalista sortoa pitääkseen joukot orjuudessa ja pimeydessä. Tsarismi asutti tarkoi-

tuksellisesti reunamaiden parhaat kolkat kolonisaattoriaineksilla tunkeakseen paikalliset kansalliset joukot huonoimmille seuduille ja kiihdyttääkseen kansallista eripuraisuutta. Tsarismi ahdisteli ja toisinaan suorastaan lakkautti paikallisia kouluja, teattereita ja valistuslaitoksia pitääkseen joukot pimeydessä. Tsarismi tukahdutti paikallisen väestön parhaiden ihmisten kaiken aloitteellisuuden. Vihdoin tsarismi tukahdutti reunamaiden kansanjoukkojen kaikenlaisen aktiivisuuden. Tällä kaikella tsarismi synnytti paikallisten kansallisten joukkojen keskuudessa mitä syvimmän epäluottamuksen kaikkea venäläistä kohtaan, mikä toisinaan kasvoi vihamieliseksi suhteeksi. Keskus-Venäjän ja reunamaiden välisen liiton lujittamiseksi on hävitettävä tämä epäluottamus, on luotava keskinäisen ymmärtämyksen ja veljellisen luottamuksen ilmapiiri. Mutta epäluottamuksen hävittämiseksi on ennen kaikkea autettava reunamaiden kansanjoukkoja vapautumaan feodaalis-patriarkaalisen ikeen jätteistä, on poistettava — poistettava teoissa eikä vain sanoissa — kolonisaattoriainesten kaikki ja kaikenlaiset etuoikeudet, on tehtävä kansanjoukot osallisiksi vallankumouksen aineellisista antimista.

Lyhyemmin sanoen: on todistettava joukoille, että proletaarinen keskus-Venäjä puolustaa niiden ja vain niiden etuja, ja se on todistettava ei vain pelkillä kolonisaattoreja ja porvarillisia natsionalisteja vastaan kohdistetuilla pakkotoimenpiteillä, jotka usein ovat joukoille aivan käsittämättömiä, vaan ennen kaikkea johdonmukaisella ja harkitulla talouspolitiikalla.

Kaikille on tunnettu liberaalien vaatimus yleisestä oppivelvollisuudesta. Kommunistit reunamaissa eivät

saa olla oikeammalla kuin liberaalit, heidän on toteutettava siellä yleinen opetus, jos he haluavat poistaa kansan pimeyden, jos he haluavat lähentää henkisesti Venäjän keskiosan ja reunamaat toistensa kanssa. Mutta sitä varten on kehitettävä paikallista kansallista koulua, kansallista teatteria, kansallisia valistuslaitoksia, kohotettava reunamaiden kansanjoukkojen kulttuuritasoa, sillä tuskinpa tarvinnee todistella sitä, että sivistymättömyys ja pimeys ovat Neuvostovallan pahimpia vihollisia. Emme tiedä, miten menestyksellisesti meidän tähän suuntaan käyvä työmme yleensä edistyy, mutta meille tiedoitetaan, että eräässä tärkeimmistä reunamaista paikallinen Valistusasiain Kansankomissariaatti käyttää varoistaan vain 10% paikalliseen kouluun. Jos se on totta, niin pitää tunnustaa, että tällä alalla me ikäväksemme emme ole päässeet kovinkaan pitkälle „vanhaan komentoon" verraten.

Neuvostovaltaa ei saa pitää kansasta irrallisena valtana, — päinvastoin, se on laatuaan ainoa valta, joka on lähtöisin venäläisistä kansanjoukoista ja on niille oma ja läheinen. Tämä muuten onkin selityksenä sille ennenkuulumattomalle voimalle ja kimmoisuudelle, jota Neuvostovalta tavallisesti ilmaisee kriitillisinä hetkinä.

On välttämätöntä, että Neuvostovalta tulisi yhtä omaksi ja läheiseksi Venäjän reunamaidenkin kansanjoukoille. Mutta tullakseen niille omaksi Neuvostovallan on ennen kaikkea tultava niille ymmärrettäväksi. Siksi on välttämätöntä, että kaikki neuvostoelimet reunamaissa, oikeuslaitos, hallintolaitos, talouselimet, välittömän vallan elimet (ja myöskin puolue-elimet)

muodostettaisiin mikäli mahdollista paikallisista ihmisistä, jotka tuntevat paikallisen väestön elämän, luonteen, tavat ja kielen, ja että näihin laitoksiin saataisiin mukaan paikallisten kansanjoukkojen kaikki parhaat ihmiset, että paikalliset työtätekevät joukot saataisiin mukaan maan hallinnon kaikille aloille, lukien niihin myöskin sotaväenosastot, jotta joukot näkisivät, että Neuvostovalta ja sen elimet ovat niiden omien ponnistusten tulosta ja niiden toiveiden olennoituma. Vain tällä tavalla voidaan joukkojen ja vallan välillä saada aikaan murtumaton henkinen yhteys, vain tällä tavalla Neuvostovalta voidaan tehdä ymmärrettäväksi ja läheiseksi reunamaiden työtätekeville joukoille.

Eräät toverit pitävät Venäjän autonomisia tasavaltoja ja yleensä neuvostoautonomiaa väliaikaisena, joskin välttämättömänä pahana, jota ei ole voitu olla sallimatta eräiden asianhaarojen vuoksi, mutta jota vastaan on taisteltava, jotta se voitaisiin ajanoloon poistaa. Tuskinpa on tarpeen todistella, että tuo katsantokanta on perinjuurin väärä ja että sillä ei missään tapauksessa ole mitään yhteistä Neuvostovallan kansallisuuspolitiikan kanssa. Neuvostoautonomiaa ei saa käsittää joksikin abstraktiseksi ja keksityksi, sitä vähemmin sitä voidaan pitää pelkkänä julistusluontoisena lupauksena. Neuvostoautonomia on reunamaiden ja keskus-Venäjän yhdistämisen mitä realisin ja konkreettisin muoto. Kukaan ei ryhdy väittämään sitä vastaan, että Ukraina, Azerbaidzhan, Turkestan, Kirgiisia, Bashkiiria, Tataria ja muut reunamaat, kun ne kerran pyrkivät kansanjoukkojen kulttuurin ja aineellisen elämän kukoistukseen, eivät voi tulla

toimeen ilman äidinkielistä koulua, ilman oikeuslaitosta, hallintolaitosta ja vallan elimiä, jotka on muodostettu pääasiassa paikallisesta väestä. Enemmänkin, näiden alueiden todellinen neuvostoiminen, niiden tekeminen neuvostomaiksi, jotka ovat kiinteästi yhdistetyt keskus-Venäjän kanssa yhdeksi valtiolliseksi kokonaisuudeksi, **on mahdoton** ilman äidinkielisen koulun laajaa järjestämistä, ilman oikeuslaitoksen, hallintolaitoksen, vallan elimien y.m. muodostamista ihmisistä, jotka tuntevat väestön elämän ja kielen. Mutta koulun, oikeuslaitoksen, hallintolaitoksen ja vallan elinten järjestäminen äidinkielellä — se juuri merkitseekin neuvostoautonomian toteuttamista käytännössä, sillä neuvostoautonomia ei ole mitään muuta kuin kaikkien näiden laitosten summa, jotka on puettu ukrainalaiseen, turkestanilaiseen, kirgiisialaiseen j.n.e. muotoon.

Kuinka voidaan tämän jälkeen puhua vakavasti neuvostoautonomian kestämättömyydestä, taistelun välttämättömyydestä sitä vastaan y.m.?

Jompikumpi:

joko ukrainan, azerbaidzhanin, kirgiisian, uzbekian, bashkiirian ja muut kielet ovat todellinen realisuus, jolloin näillä alueilla on siis ehdottoman välttämätöntä kehittää äidinkielistä koulua sekä paikallisesta väestä muodostettua oikeuslaitosta, hallintolaitosta ja vallan elimiä, ja silloin — neuvostoautonomia on toteutettava näillä alueilla loppuun saakka ja ilman varauksia;

taikka ukrainan, azerbaidzhanin ja muut kielet ovat perätöntä keksintöä, ja äidinkielisiä kouluja ja muita laitoksia ei siis tarvita, ja silloin — neuvostoautonomia on viskattava pois tarpeettomana romuna.

Kolmannen tien etsiminen on asiantuntemattomuuden tai ikävän väärinkäsityksen seurausta.

Eräs neuvostoautonomian toteuttamisen tiellä olevista vakavista esteistä on suuri puute paikallisista sivistyneistövoimista reunamaissa, instruktöörien puute poikkeuksetta kaikilla neuvosto- ja puoluetyön aloilla. Tämä puute ei voi olla jarruttamatta niin valistustyötä kuin myöskin vallankumouksellista rakennustyötä reunamaissa. Ja juuri sen vuoksi olisi typerää ja asialle vahingollista sysätä luotaan näitä muutenkin vähälukuisia paikallisen sivistyneistön ryhmiä, jotka mahdollisesti haluaisivatkin palvella kansanjoukkoja, mutta eivät voi sitä tehdä ehkä siksi, että ei-kommunisteina he luulevat olevansa epäluottamuksen ilmapiirin ympäröimiä ja pelkäävät mahdollisia pakkotoimenpiteitä. Näihin ryhmiin nähden voidaan menestyksellä soveltaa niiden neuvostotyöhön mukaanvetämisen politiikkaa, politiikkaa, jonka tarkoituksena on niiden vähitellen neuvostoiminen vetämällä ne teollisuus-, maatalous-, elintarvike- ja muiden alojen toimiin. Sillä tuskinpa voidaan väittää, että nämä sivistyneistöryhmät olisivat vähemmän luotettavia kuin esimerkiksi ne vastavallankumoukselliset sotilasspesialistit, jotka otettiin heidän vastavallankumouksellisuudestaan huolimatta kuitenkin työhön ja sitten neuvostoitiin mitä tärkeimmillä toimipaikoilla.

Mutta kansallisten sivistyneistöryhmien käyttäminen ei ole vielä likimainkaan riittävää instruktööritarpeen tyydyttämiseksi. Samanaikaisesti on reunamaissa järjestettävä hallinnon kaikkia aloja käsittävien kurssien ja koulujen laaja verkosto instruktöörikaaderien kouluttamiseksi paikallisesta väestä. Sillä on

selvää, että ilman tällaisia kaadereita tulee äidinkielisen koulun, äidinkielellä toimivan oikeuslaitoksen, hallinto- ja muiden laitosten järjestäminen olemaan äärimmäisen vaikeata.

Yhtä vakavana esteenä neuvostoautonomian toteuttamisen tiellä on usein karkeaksi tahdittomuudeksi muuttuva kiirehtiminen, jota eräillä tovereilla ilmenee reunamaiden neuvostoimisessa. Kun nämä toverit sellaisilla alueilla, jotka ovat jääneet keskus-Venäjästä jälkeen kokonaisen historiallisen ajanjakson ja joissa keskiaikainen talousmuoto ei ole vielä täydellisesti hävitetty, ottavat suorittaakseen „sankarillisia voimanponnistuksia“ „puhtaan kommunismin“ toteuttamiseksi, niin voidaan sanoa varmuudella, että sellaisesta ratsuväkirynnäköstä, sellaisesta „kommunismista“ ei seuraa hyvää. Noille tovereille me haluaisimme muistuttaa ohjelmamme tunnetusta pykälästä, jonka mukaan:

„VKP on historiallisella luokkakannalla ja ottaa huomioon sen, millä historiallisen kehityksensä asteella kysymyksessäoleva kansakunta on: tiellä keskiaikaisuudesta porvarilliseen demokratiaan vaiko porvarillisesta demokratiasta neuvosto- eli proletaariseen demokratiaan j.n.e.“

Ja edelleen:

„Joka tapauksessa niiden kansakuntain proletariaatin taholta, jotka ovat olleet sortavia kansakuntia, on välttämätöntä erikoinen varovaisuus ja huomaavaisuus sorrettujen tai vajaa-oikeudellisten kansakuntien työtätekevien joukkojen kansallisten tunteiden jätteitä kohtaan“ (kts. „VKP:n ohjelma“).

Siis, jos esimerkiksi asuntojen suoranainen lisäasuttaminen Azerbaidzhanissa loitontaa meistä azerbaidzhanilaisia joukkoja, jotka pitävät asuntoa, koti-

liettä koskemattomana ja pyhänä, niin on selvää, että asuntojen lisäasuttamisen suoranainen tie on korvattava välillisellä, kiertotiellä saman tarkoitusperän saavuttamiseksi. Tai vielä: kun esimerkiksi dagestanilaiset joukot, jotka ovat voimakkaiden uskonnollisten ennakkoluulojen vallassa, kulkevat kommunistien mukana „shariaatin perusteella“, niin on selvää, että suoranainen taistelutie uskonnollisia ennakkoluuloja vastaan on tässä maassa korvattava välillisillä, varovaisemmilla teillä. J.n.e., j.n.e.

Lyhyemmin sanoen: ratsuväkirynnäköistä takapajuisten kansanjoukkojen „viipymättömän kommunisoimisen“ alalla on siirryttävä varovaiseen ja harkittuun politiikkaan, jonka tarkoituksena on näiden joukkojen vetäminen vähitellen neuvostokehityksen yleiseen uomaan.

Tällaisia ovat yleensä ne neuvostoautonomian käytännölliset toteuttamisehdot, joiden voimaansaattaminen turvaa Venäjän keskiosan ja reunamaiden henkisen lähentymisen ja lujan vallankumouksellisen liiton.

Neuvosto-Venäjä suorittaa maailmassa ennenkuulumatonta koetta monien kansakuntien ja heimojen yhteiselämän järjestämiseksi yhtenäisen proletaarisen valtion puitteissa keskinäisen luottamuksen perusteilla, vapaaehtoisen ja veljellisen sopimuksen perusteilla. Kolme vallankumousvuotta ovat osoittaneet, että tällä kokeella on kaikki menestymisen edellytykset. Mutta se, tuo koe, voi toivoa täydellistä menestystä vain siinä tapauksessa, jos meidän käytännöllinen politiikkamme kansallisuuskysymyksen alalla paikkakunnilla tulee käymään yhteen julistetun neuvostoautonomian

vaatimusten kanssa sen kaikissa moninaisissa muodoissa ja asteissa ja jos meidän jokainen käytännöllinen tekomme paikkakunnilla tulee auttamaan reunamaiden kansanjoukkojen yhdistämistä korkeimpaan proletaariseen henkiseen ja aineelliseen kulttuuriin sellaisissa muodoissa, jotka vastaavat näiden joukkojen elämää ja kansallisia piirteitä.

Siinä on se keskus-Venäjän ja Venäjän reunamaiden vallankumouksellisen liiton lujittamisen tae, jonka edessä hajoavat kuin tuhka tuuleen Ententen kaikki juonet.

„Pravda" № 226,
lokakuun 10 pnä 1920
Allekirjoitus: J. S t a l i n

AVAUSPUHE TYÖLÄIS-TALONPOIKAISINSPEKTION VASTUUNALAISTEN TYÖNTEKIJÄIN I YLEISVENÄLÄISESSÄ NEUVOTTELUKOKOUKSESSA

lokakuun 15 pnä 1920

Sallikaa minun julistaa Työläis-talonpoikaisinspektion ensimmäinen Yleisvenäläinen neuvottelukokous avatuksi.

Toverit! Sallikaa minun ennen neuvottelukokouksen varsinaiseen työhön siirtymistä lausua Työläistalonpoikaisinspektion Kansankomissariaatin mielipide kysymyksestä: tarvitaanko työläisten ja talonpoikain valtiossa inspektioita ja, jos tarvitaan, niin minkälaisia tulee olla sen perustehtävien.

Venäjä on ainoa, ensimmäinen maa, jossa työläiset ja talonpojat ovat ottaneet vallan omiin käsiinsä. Vallanoton edellytyksenä oli maailman syvällisin kumous, jota seurasi valtiovallan vanhojen elinten hävittäminen ja uusien syntyminen. Ennenvanhaan asia oli niin, että työläiset tekivät tavallisesti työtä herroille ja herrat hallitsivat maata. Tämä oikeastaan selittääkin sen, että vallankumoukseen saakka maan hallitsemisen koko kokemus keskittyi hallitsevien luokkien käsiin. Mutta Lokakuun vallankumouksen jälkeen valtaan tulivat työläiset ja talonpojat, jotka eivät olleet milloinkaan hallinneet, jotka tunsivat

vain työskentelyn toisia varten ja joilla ei ollut riittävää kokemusta maan hallitsemisessa.

Sellainen on ensimmäinen seikka, joka on ollut niiden puutteiden lähteenä, joita nykyään Neuvostomaan valtiohallinnon virastot potevat.

Edelleen, valtiohallinnon vanhojen elinten hävittämisen yhteydessä murrettiin byrokratismi, mutta byrokraatit jäivät. Pukeutuen neuvostotyöntekijöiksi he tulivat meidän valtioelimiimme ja käyttäen hyväkseen vasta valtaan tulleiden työläisten ja talonpoikain riittämätöntä kokeneisuutta alkoivat soveltaa vanhoja salajuonia valtion omaisuuden ryöstämiseksi ja toivat vanhoja porvarillisia tapoja.

Sellainen on toinen seikka, joka on ollut perustana meidän valtioelimissämme havaittaville puutteellisuuksille.

Ja lopuksi, uusi valta sai perinnöksi vanhalta vallalta aivan hajalle saatetun talouskoneiston. Tätä hajaannusta syvensi kansalaissota, johon Entente pakoitti Venäjän. Tämä seikka oli myöskin eräänä syynä koneistossa oleviin vikoihin ja puutteisiin.

Siinä, toverit, ovat ne perussyyt, joiden pohjalla ovat kasvaneet valtioelimissämme havaittavat puutteet.

Selvää on, että niin kauan kuin nämä syyt ovat olemassa, niin kauan kuin valtioelimissämme tulee olemaan puutteellisuuksia — me tarvitsemme inspektion.

Työväenluokka pyrkii tietenkin hankkimaan kokemusta maan hallitsemisessa, mutta valtaan nousseen uuden luokan edustajilla on vielä kuitenkin riittämättömästi kokemusta.

Uudestipukeutuneet byrokraatit, jotka ovat kavunneet meidän virastoihimme, tullaan tietenkin panemaan kuriin, mutta niille ei ole vielä pantu riittävää kuria.

Meillä vallitseva rappiotila tietenkin lievenee valtioelintemme tarmokkaan toiminnan tuloksena, mutta tämä rappiotila jää siitä huolimatta yhä vielä olemaan.

Ja juuri siksi, niin kauan kuin nämä syyt ovat olemassa, niin kauan kuin nämä puutteellisuudet ovat olemassa, on tarpeen erikoinen valtiokoneisto, joka tutkisi näitä puutteellisuuksia, joka poistaisi niitä ja auttaisi meidän valtioelimiämme kulkemaan eteenpäin toiminnan parantamisen tietä.

Mitkä ovat inspektion perustehtävät?

Perustehtäviä on kaksi.

Ensimmäinen on se, että inspektion työntekijät auttaisivat tarkastustyönsä tuloksena tai jo sen kulussa tovereitamme, jotka toimivat valtiovallan elimissä, sekä keskuksessa että paikkakunnilla, säätämään valtion omaisuuden luetteloinnin kaikkein tarkoituksenmukaisimmat muodot, auttaisivat säätämään tilityksen tarkoituksenmukaiset muodot, auttaisivat järjestämään huoltoelimet, rauhan- ja sota-ajan elimet, talouselimet.

Tämä on ensimmäinen perustehtävä.

Toinen perustehtävä on se, että Työläis-talonpoikaisinspektio kouluttaisi työnsä kulussa työläisistä ja talonpojista instruktööreja, jotka kykenisivät ottamaan haltuunsa koko valtiokoneiston. Toverit, todellisuudessa maata eivät johda ne, jotka valitsevat edustajiaan parlamentteihin porvarillisen järjestelmän

vallitessa tai Neuvostojen edustajakokouksiin neuvostojärjestelmän vallitessa. Ei. Maata johtavat tosiasiallisesti ne, jotka ovat todellisuudessa ottaneet haltuunsa valtion toimeenpanevat elimet ja jotka johtavat näitä elimiä. Jos työväenluokka todella haluaa ottaa käsiinsä valtiokoneiston maan hallitsemista varten, niin sillä täytyy olla kokeneita asiamiehiä ei vain keskuksessa, ei vain niillä paikoilla, missä kysymyksistä keskustellaan ja päätetään, vaan myöskin niillä paikoilla, missä nämä päätökset pannaan täytäntöön. Vasta silloin voidaan sanoa, että työväenluokka on todella ottanut valtion haltuunsa. Tämän aikaansaamiseksi täytyy olla riittävä määrä maan hallitsemisen instruktöörikaadereita. Työläis-talonpoikaisinspektion perustehtävänä on näiden kaadereiden kasvattaminen ja kouluttaminen saamalla mukaan työhönsä työläisten ja talonpoikain laajat kerrokset. Työläis-talonpoikaisinspektion täytyy olla tällaisten työläisistä ja talonpojista nousevien kaaderien kouluna.

Sellainen on työläis-talonpoikaisinspektion toinen tehtävä.

Tästä johtuvat ne työmenetelmät, joita työläis-talonpoikaisinspektion on käytettävä. Ennenvanhaan, ennen vallankumousta, valvonta oli valtiovirastojen ulkopuolella, se oli ulkopuolinen voima, joka pyrki virastoja tarkastamalla saamaan kiinni syyllisiä, saamaan kiinni rikollisia ja rajoittui siihen. Sellaista menetelmää sanoisin poliisimenetelmäksi, rikollisten kiinnisaamisen menetelmäksi, siinä tarkoituksessa tehtävien huomiota-herättävien paljastusten menetelmäksi, että koko sanomalehdistö pitäisi siitä melua. Sellainen menetelmä on hylättävä. Sellainen mene-

telmä ei ole työläis-talonpoikaisinspektion menetelmä. Meidän inspektiomme ei saa pitää tarkastettavinaan olevia virastoja vieraina, vaan omina virastoinaan, joita pitää opettaa, joita pitää tehdä paremmiksi. Pääasiana ei ole se, että saadaan kiinni yksityisiä rikollisia, vaan ennen kaikkea se, että tutkitaan tarkastettavina olevia virastoja, tutkitaan syvällisesti, tutkitaan vakavasti, tutkitaan puutteet ja hyvät puolet ja viedään eteenpäin näiden virastojen toiminnan parantamista. Kaikkein pahinta ja kaikkein epäsuotavinta on se, jos inspektio viehättyy poliisimenetelmiin, jos se tarrautuu pikkumaisesti kiinni tarkastettavanaan olevaan virastoon, jos se alkaa näykkiä ja kalvaa, jos se alkaa tarkastella ilmiöiden pintapuolta ja jättää peruspuutteet huomiotta.

Työläis-talonpoikaisinspektion työmenetelmien tulee olla sellaisia, että voidaan saada ilmi peruspuutteet. Tiedän, että tämä työläis-talonpoikaisinspektion tie on hyvin vaikea, tiedän, että se herättää usein tyytymättömyyttä tarkastettavina olevien virastojen eräiden työntekijöiden keskuudessa, tiedän, että työläis-talonpoikaisinspektion mitä rehellisimmät työntekijät saavat usein osakseen eräiden riehaantuneiden virkamiesten ja myöskin eräiden kommunistien vihan, jotka ovat kallistaneet korvansa noiden virkamiesten kuiskutuksille. Mutta työläis-talonpoikaisinspektio ei saa pelätä sitä. Sen perussääntönä on oltava: ei ole säälittävä yksityisiä henkilöitä, olkootpa he minkälaisessa tehtävässä hyvänsä, on suojeltava vain asiaa, vain asian etuja.

Tämä on hyvin vaikea ja arkaluontoinen tehtävä, se vaatii työntekijöiltä suurta lujuutta ja suurta

rehellisyyttä, moitteetonta rehellisyyttä. Mielipahakseni minun täytyy sanoa, että eräissä meillä täällä Moskovassa suoritetuissa muutamien virastojen tarkastuksissa itse tarkastusasiamiehet eivät ole olleet tehtäviensä tasalla. Minun on sanottava, että sellaisiin asiamiehiin nähden komissariaatti tulee olemaan armoton. Komissariaatti tulee vaatimaan heille ankarinta rangaistusta, sillä he tahraavat työläis-talonpoikaisinspektion työntekijäin mainetta. Kun työläis-talonpoikaisinspektion osalle on langennut jalo tehtävä — poistaa meidän virastojemme puutteellisuudet, auttaa näiden virastojen työntekijöitä pääsemään eteenpäin, perehtymään työhönsä, kun työläis-talonpoikaisinspektion on oltava säälimätön kaikkia kohtaan ja suojeltava vain asian etua, niin on ilmeistä, että itse työläis-talonpoikaisinspektion työntekijöiden täytyy olla rehellisiä, moitteettomia ja oikeudenmukaisuudessaan armottomia. Tämä on ehdottoman välttämätöntä sitä varten, että heillä olisi ei vain muodollinen, vaan myöskin moraalinen oikeus tarkastaa toisia, opettaa toisia.

„Työläis-talonpoikaisinspektion Tiedonantaja“ № 9—10,
marras—joulukuu 1920

TEKIJÄLTÄ

Esipuhe vuonna 1920 julkaistuun kansallisuuskysymystä käsittelevien kirjoitusten kokoelmaan

Tähän kirjaseen on otettu vain kolme kansallisuuskysymystä käsittelevää kirjoitusta. Kustannusliikkeen tekemän kirjoitusten valinnan ajatuksena on nähtävästi se, että valitut kolme kirjoitusta kuvastavat kolmea mitä tärkeintä vaihetta kansallisuuskysymyksen ratkaisemisessa puolueessamme, minkä ohella koko kirjasen tarkoituksena on nähtävästi antaa enemmän tai vähemmän ehyt kuva puolueemme politiikasta kansallisuuskysymyksessä.

Ensimmäinen kirjoitus („Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys", kts. aikakauslehti „Prosveshtshenije", 1913)[104] kuvastaa Venäjän sosialidemokratian riveissä kansallisuuskysymyksestä käytyä periaatteellista väittelyä tilanherralais-tsaristisen taantumuksen kaudella puolitoista vuotta ennen imperialistisen sodan puhkeamista, Venäjän porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisen kaudella. Siihen aikaan taisteli toisiaan vastaan kaksi kansakuntateoriaa ja sitä vastaavasti kaksi kansallisuusohjelmaa: **itävaltalainen**, jota kannattivat Bund ja menshevikit, ja **venäläinen**, bolshevistinen. Lukija löytää kirjoituksesta kumman-

kin suunnan luonnehtimisen. Myöhemmät tapahtumat, erikoisesti imperialistinen sota ja Itävalta-Unkarin hajoaminen erillisiksi kansallisiksi valtioiksi, osoittivat silminnähtävästi, kuka oli oikeassa. Nykyään, kun Springer ja Bauer istuvat kansallisuusohjelmansa särkyneen kaukalon ääressä, tuskin voitaneen epäillä sitä, etteikö historia olisi tuominnut „itävaltalaista koulua". Vieläpä Bundinkin on ollut pakko tunnustaa, että „kapitalistisen järjestelmän puitteissa asetettu kansallisen kulttuuriautonomian (s.o. itävaltalaisen kansallisuusohjelman. **J. St.**) vaatimus menettää merkityksensä sosialistisen vallankumouksen oloissa" (kts. „Bundin XII konferenssi", 1920). Bund ei edes aavistakaan, että siten se tunnusti (tunnusti vahingossa!) itävaltalaisen kansallisuusohjelman teoreettisten perusteiden **periaatteellisen** paikkansapitämättömyyden, itävaltalaisen kansakuntateorian **periaatteellisen** paikkansapitämättömyyden.

Toinen kirjoitus („Lokakuun kumous ja kansallisuuskysymys", kts. „Zhizn Natsionalnostei", 1918)[105] kuvastaa sitä Lokakuun vallankumouksen jälkeistä kautta, jolloin Neuvostovalta, voitettuaan vastavallankumouksen keskus-Venäjällä, joutui yhteenottoihin reunamaiden porvarillis-natsionalististen hallitusten kanssa, jotka olivat vastavallankumouksen pesäkkeitä, jolloin Entente, jonka oli saattanut levottomaksi Neuvostovallan kasvava vaikutus sen (Ententen) siirtomaissa, alkoi avoimesti tukea porvarillis-natsionalistisia hallituksia Neuvosto-Venäjän kuristamisen tarkoituksessa, jolloin voittoisan taistelun kulussa porvarillis-natsionalistisia hallituksia vastaan meidän eteemme nousi käytännöllinen kysymys alueellisen

neuvostoautonomian konkreettisista muodoista, autonomisten neuvostotasavaltojen järjestämisestä reunamaissa, Neuvosto-Venäjän vaikutuksen levittämisestä Venäjän itäisten reunamaiden kautta Idän sorrettuihin maihin, Lännen ja Idän yhtenäisen vallankumouksellisen rintaman muodostamisesta maailman imperialismia vastaan. Kirjoitus panee merkille kansallisuuskysymyksen eroittamattoman yhteyden valtakysymykseen ja käsittelee kansallisuuspolitiikkaa sorrettuja kansoja ja siirtomaita koskevan yleiskysymyksen osana, siis sen saman, jota vastaan „itävaltalainen koulu", menshevikit, reformistit ja II Internationale tavallisesti väittivät ja jonka myöhäisempi tapaustenkulku on todistanut oikeaksi.

Kolmas kirjoitus („Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä Venäjällä", kts. „Zhizn Natsionalnostei", lokakuu 1920)[106] liittyy nykyiseen kauteen, jolloin Venäjän hallinnollinen uudelleenjärjestely alueellisen neuvostoautonomian perustalla ei ole vielä päättynyt, kauteen, jolloin reunamaissa järjestetään hallinnollisia kommuuneja ja autonomisia neuvostotasavaltoja Venäjän Sosialistiseen Federatiiviseen Neuvostotasavaltaan kuuluvina osina. Kirjoituksen painopisteenä on neuvostoautonomian tosiasiallinen elämässä toteuttaminen, s.o. kysymys keskiosan ja reunamaiden välisen vallankumouksellisen liiton turvaamisesta takeena imperialismin interventioyrityksiä vastaan.

Näyttänee ehkä kummalliselta, että kirjoitus hylkää päättävästi reunamaiden Venäjästä eroamisen vaatimuksen vastavallankumouksellisena hankkeena. Mutta asiallisesti siinä ei ole mitään kummallista. Me olemme Intian, Arabian, Egyptin, Marokon ja muiden

siirtomaiden Ententestä eroamisen **kannalla**, sillä tässä tapauksessa eroaminen merkitsee näiden sorrettujen maiden vapautumista imperialismista, imperialismin asemien heikkenemistä ja vallankumouksen asemien lujittumista. Me olemme reunamaiden Venäjästä eroamista **vastaan**, sillä tässä tapauksessa eroaminen merkitsee reunamaiden imperialistista orjuutusta, Venäjän vallankumouksellisen mahdin heikkenemistä ja imperialismin asemien lujittumista. Juuri sen vuoksi Entente taistellessaan Intian, Egyptin, Arabian ja muiden siirtomaiden eroamista vastaan taistelee samalla reunamaiden Venäjästä eroamisen puolesta. Juuri sen vuoksi kommunistit taistellessaan siirtomaiden Ententestä eroamisen puolesta eivät voi olla samalla taistelematta reunamaiden Venäjästä eroamista vastaan. Ilmeistä on, että kysymys eroamisesta ratkaistaan konkreettisten kansainvälisten ehtojen mukaisesti, vallankumouksen etujen mukaisesti.

Ensimmäisestä kirjoituksesta olisi voitu jättää pois eräitä kohtia, jotka ovat mielenkiintoisia vain historian kannalta, mutta kirjoituksen polemiikkiluonteen vuoksi se piti julkaista kokonaan ja ilman muutoksia. Toinen ja kolmas kirjoitus julkaistaan myöskin ilman muutoksia.

Lokakuu, 1920

J. Stalin. Kirjoituskokoelma.
Valtion kustannusliike, Tula, 1920

TASAVALLAN POLIITTISESTA TILANTEESTA

Selostus Donin ja Kaukaasian kommunististen järjestöjen alueneuvottelussa Vladikavkazissa lokakuun 27 pnä 1920

Toverit! Lokakuun vallankumoukseen asti eräissä Länsi-Euroopan sosialistipiireissä vallitsi vakaumus, että sosialistinen vallankumous voi tapahtua ja voittaa ennenkaikkea kapitalistisesti kehittyneissä maissa, jota paitsi eräät arvelivat, että sellainen maa on Englanti, toiset pitivät sellaisena Belgiaa j.n.e. Mutta melkein kaikki sanoivat, että kapitalistisesti takapajuisissa maissa, joissa proletariaatti on vähälukuinen ja heikosti järjestynyt, kuten esimerkiksi Venäjällä, sosialistinen vallankumous ei voi alkaa. Lokakuun vallankumous kumosi tuon katsantokannan, sillä sosialistinen vallankumous alkoi nimenomaan kapitalistisessa suhteessa takapajuisessa maassa, s.o. Venäjällä.

Edelleen, eräillä Lokakuun vallankumouksen osanottajilla oli vakaumus, että sosialistinen vallankumous Venäjällä voi voittaa ja tämä voitto voi olla pysyvä vain siinä tapauksessa, että välittömästi Venäjän vallankumouksen jälkeen alkaa syvällisempi ja perusteellisempi vallankumouksellinen purkaus Lännessä, mikä tukee ja sysää eteenpäin Venäjän vallankumousta, ja oletettiin, että tällainen purkaus alkaa

ehdottomasti. Tapaukset kumosivat tämänkin katsantokannan, sillä sosialistinen Venäjä, joka ei ole saanut välitöntä vallankumouksellista tukea Lännen proletariaatilta ja on vihamielisten valtioiden ympäröimä, on ollut olemassa jo kolme vuotta ja kehittyy menestyksellisesti edelleen.

On osoittautunut, että sosialistinen vallankumous voi ei ainoastaan alkaa kapitalistisesti takapajuisessa maassa, vaan myöskin voittaa, kehittyä edelleen ja olla esimerkkinä kapitalistisesti kehittyneille maille.

Neuvottelukokouksen päiväjärjestykseensä ottama kysymys Venäjän nykyisestä tilanteesta saa täten seuraavan muodon: voiko Venäjä, joka on jätetty enemmän tai vähemmän oman onnensa nojaan, joka on määrätynlaisena sosialismin keitaana ja joka on vihamielisten kapitalististen valtioiden ympäröimä, voiko tämä Venäjä pitää puoliaan edelleenkin, lyödä ja tuhota vihollisiaan samalla tavoin kuin se on tehnyt tähänkin asti?

Tämän kysymyksen ratkaisemiseksi on ennenkaikkea selitettävä ne tekijät, jotka ovat turvanneet ja voivat edelleenkin turvata Neuvosto-Venäjän olemassaolon ja saavutukset. Nämä tekijät ovat kahdenlaisia: vakinaisia, meistä riippumattomia tekijöitä, ja muuttuvia, ihmisistä riippuvia tekijöitä.

Ensimmäisiin tekijöihin meidän täytyy lukea ensiksikin se seikka, että Venäjä on äärettömän, valtavan suuri maa, jonka alueella voidaan pitää kauan puolia perääntymällä epäonnistumisen tapauksessa sisämaahan, jotta voimien kokoamisen jälkeen voitaisiin siirtyä uudelleen hyökkäykseen. Jos Venäjä olisi Unkarin tapainen pikku maa, jossa vihollisen voimakas

rynnistys ratkaisee nopeasti maan kohtalon, jossa on vaikea manöveerata ja jossa ei ole minne perääntyä, jos Venäjä olisi tuollainen pikku maa, niin sosialistisena maana se olisi tuskin voinut pitää näin kauan puoliaan.

Edelleen, on olemassa vielä toinen, myöskin vakinainen tekijä, joka edistää sosialistisen Venäjän kehitystä. Tämä on se seikka, että Venäjä on eräs niistä maailman harvoista maista, jolla on maan sisällä runsaasti kaikenlaisia polttoaineita, raaka-aineita ja elintarvikkeita, siis maa, joka on riippumaton ulkomaista polttoaineen, elintarvikkeiden y.m. puolesta, maa, joka voi tulla toimeen tässä suhteessa ilman ulkomaita. Epäilemätöntä on, että jos Venäjä eläisi vieraalla viljalla ja polttoaineella, kuten esimerkiksi Italia, niin se olisi joutunut kriitilliseen asemaan heti toisena vallankumouspäivänä, sillä olisi tarvinnut vain saartaa se, niin se olisi jäänyt viljatta ja polttoaineetta. Mutta Ententen toimeenpanema Venäjän saarto iski ei vain Venäjän etuihin, vaan myöskin itse Ententen etuihin, sillä viimemainittu jäi ilman venäläistä raaka-ainetta.

Mutta vakinaisten tekijäin ohella on olemassa vielä muuttuvia tekijöitä, jotka ovat yhtä välttämättömiä Neuvosto-Venäjän olemassaololle ja kehitykselle kuin vakinaisetkin. Mitä nämä tekijät ovat? Ne ovat tekijöitä, jotka turvaavat Venäjälle reservit. Asia on niin, että Venäjän ja Ententen välisessä ankarassa sodassa, jota on kestänyt jo kolme vuotta ja voi kestää vielä kolme vuotta, tällaisessa sodassa taistelureservejä koskeva kysymys on ratkaiseva kysymys.

Minkälaisia ovat Ententen reservit?

Minkälaisia ovat meidän reservimme?

Ententen reservejä ovat ennen kaikkea Wrangelin sotajoukot ja niiden nuorten porvarillisten valtioiden nuoret armeijat, jotka eivät ole vielä toistaiseksi „luokkaristiriitojen myrkyn“ tartuttamia (Puola, Romania, Armenia, Gruusia y.m.). Ententen heikkona kohtana on tässä suhteessa se, että sillä ei ole omaa vastavallankumouksellista armeijaa. Vallankumouksellisen liikkeen vuoksi Lännessä se ei voi lähettää Venäjän kimppuun omia, s.o. englantilaisia, ranskalaisia ja muita sotajoukkoja, minkä vuoksi sen on pakko käyttää vieraita armeijoita, joita se rahoittaa, mutta joita se ei voi täydellisesti oman mielensä mukaan käskeä kuin omia armeijoitaan. Se seikka, että nuo armeijat toimivat Ententen ohjeiden mukaan, ei lainkaan kumoa niiden kahnausten olemassaoloa, joita on ja tulee olemaan Ententen ja niiden valtioiden kansallisten etujen välillä, joiden sotajoukkoja Entente käyttää hyväkseen. Rauha Puolan kanssa, joka solmittiin Ententen kuiskutteluista huolimatta, todistaa vielä kerran tuollaisten kahnausten olemassaolon. Ja tämä seikka ei voi olla horjuttamatta Ententen taistelureservien sisäistä voimaa.

Ententen reservejä ovat toiseksi ne vastavallankumoukselliset voimat, jotka toimivat meidän armeijoittemme selustassa ja järjestävät erilaisia sissihyökkäyksiä ja muita esiintymisiä.

Vihdoin on olemassa vielä Ententen reservejä, jotka toimivat Ententen orjuuttamissa siirto- ja puolisiirtomaissa, noissa maissa alkavan vallankumouksellisen liikkeen tukahduttamisen tarkoituksessa.

Me emme edes puhukaan itse Euroopassa olevista Ententen reserveistä kaikkien ja kaikenlaisten skorpioonien muodossa, aina II Internationaleen saakka, joiden tarkoitusperänä on sosialistisen vallankumouksen tukahduttaminen Lännessä.

Venäjän reservejä on ennen kaikkea Punainen Armeija, joka on muodostettu työläisistä ja talonpojista. Ententen palkkaamista ja ostamista armeijoista Punainen Armeija eroaa siinä, että se taistelee oman maansa vapauden ja riippumattomuuden puolesta, että sen edut sulautuvat yhteen sen maan etujen kanssa, jonka puolesta se vuodattaa vertaan, ja sen hallituksen etujen kanssa, jonka toimintaohjeiden mukaan se taistelee. Siinä on Neuvosto-Venäjän perusreservien sisäinen ehtymätön mahti.

Venäjän reservejä ovat toiseksi ne vallankumoukselliset liikkeet Lännessä, jotka kehittyessään kasvavat sosialistiseksi vallankumoukseksi. Epäilemätöntä on, että ilman tätä vallankumouksellista liikettä Lännessä Ententellä olisi omat vastavallankumoukselliset sotajoukot ja se uskaltautuisi suoranaiseen sotilaalliseen puuttumiseen Venäjän asioihin.

Vihdoin Venäjän reservinä on se kasvava kuohunta Idässä sekä Ententen siirto- ja puolisiirtomaissa, joka kasvaessaan avoimeksi vallankumoukselliseksi liikkeeksi Idän maiden vapauttamiseksi imperialismin ikeestä uhkaa jättää Ententen ilman raaka- ja polttoainelähteitä. Tulee muistaa, että siirtomaat ovat imperialismin Akilleen kantapää, johon kohdistettu isku saattaa Ententen kriitilliseen asemaan. Epäilemätöntä on, että vallankumouksellinen

liike Idässä luo Ententen ympärille epävarmuuden ja hajaannuksen ilmapiirin.

Sellaiset ovat meidän reservimme.

Minkälainen on näiden tekijöiden historiallinen kehitys?

Vuonna 1918 Neuvosto-Venäjä käsitti sisä-Venäjän, joka oli eristetty raaka-aine-, elintarvike- ja polttoainelähteistä (Ukraina, Kaukaasia, Siperia ja Turkestan) ja jolla ei ollut vankkaa armeijaa eikä Länsi-Euroopan proletariaatin tukea. Silloin Entente saattoi puhua suoranaisesta sotilaallisesta puuttumisesta Venäjän asioihin, minkä se tekikin. Kahden vuoden kuluttua Venäjä näyttää jo aivan toisenlaiselta. Siperia, Ukraina ja Kaukaasia Turkestanin kanssa on jo vapautettu. Judenitsh, Koltshak ja Denikin on murskattu. Osa nuorista porvarillisista valtioista (Suomi, Eesti, Latvia, Liettua ja Puola) on tehty puolueettomaksi. Denikinin armeijan rippeet (Wrangelin armeija) ovat häviön partaalla. Vallankumouksellinen liike Lännen maissa on nousemassa ja lujittaa taisteluelintään — III Internationalea, ja Entente ei uskalla enää haaveilla suoranaisesta sotilaallisesta puuttumisesta Venäjän asioihin. Vallankumouksellinen liike Idässä Ententeä vastaan kasvaa nostaen esiin perusvoimanaan vallankumouksellisen Turkin ja luoden oman taisteluelimensä — Toiminta- ja propagandakomitean [107].

Lyhyemmin sanoen: Ententen reservit hupenevat päivä päivältä, Neuvosto-Venäjän reservit lisääntyvät.

On selvää, että nyt, vuonna 1920, mahdollisuuksia Venäjän tappioon on vähemmän, verrattomasti

vähemmän, kuin kaksi vuotta sitten. On selvää, että kun Venäjä kesti kaksi vuotta sitten Ententen rynnistyksen, niin sitä paremmin se kestää sen nyt, jolloin Venäjän reservit kasvavat taistelun kaikilla aloilla. Merkitseekö tämä, että sota Ententen kanssa lähenee loppuaan, että me voimme panna aseet syrjään, laskea sotajoukot hajalle ja ryhtyä rauhanajan työhön?

Ei, ei merkitse. Entente, joka karvain mielin tyytyi Puolan kanssa solmittuun rauhaan, ei kaikesta päätellen aio laskea aseitaan, vaan aikoo nähtävästi siirtää sotanäyttämön etelään, Taka-Kaukaasian alueelle, ja on täysin mahdollista, että Gruusia, Ententen jalkavaimon velvollisuuksia täyttäen, ei kieltäydy tekemästä palvelusta Ententelle.

Ententen on nähtävästi ahdasta olla maapallolla yhdessä Venäjän kanssa, toisen taikka toisen puolen on tuhouduttava, jotta maapallolla vakiintuisi rauha. Jos kysymys on siten, jos Entente asettaa sen siten — ja se asettaa sen vain siten, — niin on selvää, että Venäjä ei voi panna aseita syrjään. Meidän on päinvastoin ponnistettava kaikki voimamme pannaksemme liikkeelle maan kaikki voimat uuden iskun torjumiseksi. Punaisen Armeijan, maamme vapauden ja riippumattomuuden puolustajan, voimistaminen ja lujittaminen, Lännen sosialistisen vallankumouksen kaikinpuolinen tukeminen, vapautuksensa puolesta Ettenteä vastaan taistelevien Idän maiden tukeminen kaikin voimin ja kaikin keinoin, — sellaisia ovat meidän päiväjärjestyksessä olevat velvollisuutemme, jotka meidän on täytettävä horjumatta ja koko tarmolla, jos haluamme voittaa.

Ja me varmasti voitamme, jos täytämme tunnollisesti nuo velvollisuudet.

Lopettaessani puheeni haluaisin muistuttaa eräästä seikasta, jota ilman vallankumouksen voitto Lännessä olisi sangen vaikea. Tarkoitan elintarvikevarastojen luomista Lännen vallankumousta varten. Asia on niin, että Lännen valtiot (Saksa, Italia y.m.) ovat täydellisesti riippuvaisia Amerikasta, joka varustaa Eurooppaa viljalla. Vallankumouksen voitto noissa maissa saattaisi proletariaatin elintarvikepulaan heti seuraavana vallankumouspäivänä, jos porvarillinen Amerikka kieltäytyisi varustamasta niitä viljalla, mikä on täysin todennäköistä. Venäjällä ei ole erikoisia elintarvikevarastoja, mutta määrätynlaisia varastoja se voisi kuitenkin koota, ja kuvatun elintarviketilanteen näköalan mahdollisuuden ja todennäköisyyden vuoksi olisi nyt heti asetettava kysymys elintarvikevarastojen muodostamisesta Venäjällä Lännessä olevia tovereitamme varten. Eräät toverit eivät kiinnitä tähän kysymykseen riittävästi huomiota, mutta sillä, kuten näette, voi olla oleellinen merkitys vallankumouksen kululle ja lopputulokselle Lännessä.

„Kommunist" (Vladikavkaz) № 172, lokakuun 30 pnä 1920

KOLME VUOTTA PROLETARIAATIN DIKTATUURIA

Selostus Bakun Neuvoston juhlaistunnossa marraskuun 6 pnä 1920

Toverit! Ennen kuin aloitan selostukseni, haluaisin lausua teille, Bakun työväen edustajain Neuvostolle, sekä Azerbaidzhanin Vallankumouskomitealle ja sen päämiehelle toveri Narimanoville tervehdyksen Venäjän Neuvostojen Yleisvenäläiseltä Toimeenpanevalta Keskuskomitealta ja Kansankomissaarien Neuvostolta, ja Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston puolesta lausun sydämellisen tervehdyksen XI Punaiselle armeijalle, joka on vapauttanut Azerbaidzhanin ja puolustaa miehuullisesti sen vapautta. (Suosionosoituksia.)

Peruskysymyksenä Venäjän elämässä on näiden Neuvostovallan kolmen toimintavuoden aikana ollut epäilemättä Venäjän kansainvälistä asemaa koskeva kysymys. Oli aika, jolloin Neuvosto-Venäjää ei huomattu, sitä ei otettu lukuun, sitä ei tunnustettu. Se oli ensimmäinen kausi — Neuvostovallan pystyttämispäivästä Venäjällä Saksan imperialismin murskaamiseen. Tänä kautena Lännen imperialistit, kumpikin liittoutuma — englantilainen ja saksalainen, olivat tois-

tensa kimpussa eivätkä huomanneet Neuvosto-Venäjää, niillä oli, niin sanoakseni, tarpeeksi ilman sitäkin.

Toinen kausi — Saksan imperialismin murskaamisesta ja Saksan vallankumouksen alkamisesta Denikinin laajaan hyökkäykseen Venäjää vastaan, jolloin hän oli Tulan porteilla. Venäjän kansainvälisen aseman näkökannalta katsoen tämän kauden erikoisuutena on se, että Entente — englantilais-ranskalais-amerikkalainen liittoutuma — murskattuaan Saksan lähetti kaikki vapaat voimansa Neuvosto-Venäjää vastaan. Tämä oli se kausi, jolloin meitä uhattiin 14 vallan liitolla — mikä myöhemmin osoittautui taruksi.

Kolmas kausi on se, jota me parhaillaan elämme, jolloin meidät on ei ainoastaan huomattu sosialistisena valtiona, ei ainoastaan tosiasiallisesti tunnustettu, vaan meitä myöskin pelätään.

ENSIMMÄINEN KAUSI

Kolme vuotta sitten, lokakuun 25 pnä (eli marraskuun 7 pnä uutta lukua) 1917, pieni ryhmä bolshevikkeja, Pietarin Neuvoston toimihenkilöitä, kokoontui ja päätti piirittää Kerenskin palatsin, ottaa hänen jo hajoamistilassa olevat sotajoukkonsa vangiksi ja antaa vallan silloin kokoontuneelle työväen, talonpoikain ja sotilaiden edustajain Neuvostojen II edustajakokoukselle.

Tuona ajankohtana useat pitivät meitä parhaassa tapauksessa haihattelijoina ja pahimmassa tapauksessa „Saksan imperialismin asiamiehinä".

Kansainvälisen aseman kannalta tätä kautta voitaisiin nimittää Neuvosto-Venäjän täydellisen yksinäisyyden kaudeksi.

Venäjään suhtautuivat vihamielisesti meitä ympäröineet porvarilliset valtiot, ja vieläpä meidän sosialistiset „toverimmekin“ Lännessä katselivat meihin epäluottamuksella.

Kun Neuvosto-Venäjä silloin kuitenkin säilyi valtiona, niin siten tapahtui vain siksi, että Lännen imperialistit olivat kiinni ankarassa taistelussa keskenään. Ja sitäpaitsi he suhtautuivat pilkallisesti bolshevikkien kokeeseen Venäjällä: he laskivat, että bolshevikit saavat luonnollisen kuoleman.

Sisäisen tilanteen kannalta tämä kausi voidaan luonnehtia vanhan maailman hajoittamisen kaudeksi Venäjällä, vanhan porvarillisen vallan koko koneiston hajoittamisen kaudeksi.

Teoreettisesti me tiesimme, että proletariaatti ei voi yksinkertaisesti ottaa vanhaa valtiokonetta ja panna sitä käyntiin. Tämä Marxin antama teoreettinen väittämämme tuli käytännössä todistetuksi täydellisesti oikeaksi, kun jouduimme tsaarin virkamiesten, toimitsijain ja proletariaatin huippukerroksen erään osan harjoittaman sabotaashin kauteen, joka oli valtiovallan täydelliseen sekasortoon saattamista.

Porvarillisen valtion ensimmäinen ja tärkein laitos, vanha armeija ja sen kenraalisto, romutettiin. Se tuli meille kalliiksi. Tuon romuttamisen vuoksi meidän oli jäätävä tilapäisesti ilman minkäänlaista armeijaa ja allekirjoitettava Brestin rauha. Mutta muuta ulospääsyä ei ollut, historia ei antanut meille mitään muuta tietä proletariaatin vapauttamiseksi.

Edelleen hajoitettiin ja romutettiin toinen laitos, joka on porvariston käsissä yhtä tärkeä,— virkamieslaitos, porvarillinen hallintolaitos.

Maan taloudellisen hallinnon alalla oli luonteenomaisinta se, että porvariston käsistä riistettiin porvariston talouselämän päähermo — pankit. Pankit otettiin pois porvariston käsistä, ja se jätettiin, niin sanoakseni, ilman sielua. Sitten seurasi porvariston vanhojen talouselämän laitosten murskaamistyö ja porvariston omaisuuden pakkoluovuttaminen — tehtaiden ottaminen pois siltä ja niiden siirtäminen työväenluokan haltuun. Ja vihdoin vanhojen elintarvikelaitosten romuttaminen ja yritys uusien laitosten muodostamiseksi, jotka voivat koota viljan ja jakaa sen väestölle. Ja kaiken lopuksi — Perustavan kokouksen likvidoiminen. Sellaisia olivat likipitäen ne toimenpiteet, jotka Neuvosto-Venäjän oli pakko tuolla kaudella toteuttaa porvarillisen valtiokoneiston hajoittamiseksi.

TOINEN KAUSI

Toinen kausi alkaa siitä ajasta, jolloin englantilais-ranskalais-amerikkalainen liittoutuma, murskattuaan Saksan imperialismin, ryhtyi nujertamaan Neuvosto-Venäjää.

Kansainväliseltä näkökannalta tämä kausi voidaan luonnehtia Ententen voimien ja Neuvosto-Venäjän voimien välisen avoimen sodan kaudeksi. Kun ensimmäisen kauden aikana meitä ei huomattu, meitä ivailtiin ja pilkattiin, niin tällä kaudella sitävastoin kaikki mustat voimat nousivat jalkeille tehdäkseen lopun niinsanotusta „anarkiasta“ Venäjällä, joka uhkasi hajoittaa koko kapitalistisen maailman.

Sisäisten suhteiden kannalta tämä kausi täytyy luonnehtia rakennustyön kaudeksi, kaudeksi, jolloin

porvarillisen valtion vanhojen laitosten hajoittaminen oli pääriirteissään päättynyt ja oli alkanut uusi rakennustyön vaihe, jolloin pannaan kuntoon isänniltä pois otettuja tehtaita, luodaan todellinen työväenvalvonta ja proletariaatti siirtyy sitten valvonnasta välittömään hallitsemiseen, jolloin hajoitetun elintarvikelaitoksen tilalle rakennetaan uusi, hajoitetun rautatiehallintolaitoksen tilalle rakennetaan keskuksessa sekä paikkakunnilla uusia elimiä, vanhan armeijan tilalle — uusi armeija.

On tunnustettava, että rakennustyö tällä kaudella yleensä ontuu, sillä rakennustyön perusenergia — yhdeksän kymmenesosaa tästä energiasta — menee Punaisen Armeijan luomiseen, koska ankarassa taistelussa Ententen voimia vastaan on kysymyksessä Neuvosto-Venäjän itse olemassaolo, ja tämä olemassaolo voitiin tuona kautena suojata vain mahtavan Punaisen Armeijan voimilla. Ja on sanottava, että meidän ponnistuksemme eivät ole menneet hukkaan, sillä Punainen Armeija, joka voitti Judenitshin ja Koltshakin, näytti jo tällä kaudella koko mahtinsa.

Venäjän kansainvälisen aseman kannalta tätä toista kautta voidaan nimittää Venäjän yksinäisyyden ja eristettynä olemisen vähitellen tapahtuvan hävittämisen kaudeksi. Alkaa ilmaantua Venäjän ensimmäisiä liittolaisia. Saksan vallankumous antaa lujasti yhtyneitä työläisten kantajoukkoja, kommunistisia kantajoukkoja, pannen alun uudelle kommunistiselle puolueelle Liebknechtin ryhmän muodossa.

Ranskassa ennen huomaamattomaksi jäänyt pieni Loriotin ryhmä muuttuu kommunistisen liikkeen tärkeäksi ryhmäksi. Italiassa ensi aikoina heikko

kommunistinen virtaus valtaa miltei koko Italian sosialistisen puolueen, sen enemmistön.

Idässä alkaa Punaisen Armeijan voittojen yhteydessä kuohunta, joka muuttuu esimerkiksi Turkissa suoranaiseksi sodaksi Ententeä ja sen liittolaisia vastaan.

Itse porvarilliset valtiot eivät tänä kautena olleet enää sellainen yhtenäinen Venäjälle vihamielinen joukko kuin ensimmäisellä kaudella, puhumattakaan erimielisyyksistä itse Ententen sisällä Neuvosto-Venäjän tunnustamista koskevassa kysymyksessä, jotka erimielisyydet ajanoloon voimistuivat. Alkaa kuulua ääniä neuvotteluihin ryhtymisestä Venäjän kanssa, sopimuksesta sen kanssa. Sellaisia olivat esimerkiksi Eesti, Latvia ja Suomi.

Ja vihdoin Englannin ja Ranskan työläisten keskuudessa kansanomaiseksi tullut tunnus „Kädet irti Venäjästä“ tekee mahdottomaksi Ententen suoranaisen aseellisen puuttumisen Venäjän asioihin. Ententen on pakko luopua englantilaisten ja ranskalaisten sotilaiden lähettämisestä Venäjää vastaan. Ententen on pakko rajoittua vieraiden armeijain käyttämiseen Venäjää vastaan, joista se ei kuitenkaan voi määrätä oman mielensä mukaan.

KOLMAS KAUSI

Kolmas kausi on tämä kausi, jota me parhaillaan elämme. Tätä kautta voidaan nimittää siirtymiskaudeksi. Tämän kauden ensi puoliskolle on ominaista se, että Venäjä, lyötyään hajalle päävihollisensa — Denikinin — ja ennakolta huomioiden sodan

päättymisen, asetti tehtäväkseen sodan tarkoituksiin sovellettujen valtionlaitosten siirtämisen uusille raiteille, taloudellisen rakennustyön raiteille. Kun ennen sanottiin: „kaikki sodan hyväksi“, „kaikki Punaisen Armeijan hyväksi“, „kaikki ulkoisen vihollisen voittamiseksi“, niin nyt alettiin sanoa: „kaikki taloudellisen elämän lujittamiseksi“. Mutta tämän kolmannen kauden vaiheen, joka alkoi Denikinin murskaamisen ja Ukrainasta karkoittamisen jälkeen, keskeytti kuitenkin Puolan hyökkäys Venäjän kimppuun. Tällä kertaa Ententen tarkoituksena oli estää Neuvosto-Venäjää lujittumasta taloudellisesti ja muuttumasta maailman mitä mahtavimmaksi valtakunnaksi. Entente pelkäsi sitä, ja se usutti Puolan Venäjän kimppuun. Valtion laitokset, jotka olivat jo soveltautuneet taloudelliseen rakennustyöhön, oli järjestettävä uudelleen; Ukrainassa, Uralilla ja Donilla muodostetut työarmeijat oli järjestettävä uudelleen sotilaalliseen tapaan, jotta niiden ympärille olisi voitu liittää taisteluosastoja ja lähettää ne Puolaa vastaan. Tämä kausi päättyy siihen, että Puola on jo neutralisoitu ja toistaiseksi meille ei ole ilmaantunut uusia vihollisia. Ainoana suoranaisena vihollisenamme ovat Wrangelin ympärillä olevat Denikinin armeijan rippeet, joita meidän toverimme Budjonny parhaillaan lyö.

Nyt on syytä olettaa, että Neuvosto-Venäjä saa ainakin joksikin ajaksi tuntuvan hengähdyshetken suunnatakseen kaikkien niiden uupumattomien työntekijäinsä koko energian, jotka loivat miltei yhdessä päivässä Punaisen Armeijan, taloudellisen rakennustyön raiteille, panemaan kuntoon tehtaita, maanviljelystä ja elintarvikealan laitoksia.

Ulkoisten, kansainvälisten suhteiden kannalta kolmannelle kaudelle on luonteenomaista se, että Venäjää ei suinkaan enää jätetä huomiotta, ei ainoastaan aleta taistella sitä vastaan vetäen kaikin voimin näyttämölle jopa 14 tarumaista valtiotakin, joilla Churchill uhkasi Venäjää, vaan vieläpä aletaan pelätäkin Venäjää, kun oli tultu moneen kertaan lyödyiksi ja käsitettiin, että Venäjässä kasvaa mitä mahtavin kansan sosialistinen valtakunta, joka ei salli itseään loukattavan.

Sisäisten suhteiden kannalta tälle kaudelle on ominaista se, että Wrangelin murskaamisen jälkeen Venäjä saa vapaat kädet, ja se suuntaa kaikki voimansa sisäiseen rakennustyöhön, ja jo nyt havaitaan, että meidän talouselimemme työskentelevät paljoa paremmin, paljoa perusteellisemmin kuin toisella kaudella. Vuoden 1918 kesällä moskovalaiset työläiset saivat kerran kahdessa päivässä $^1/_8$ naulaa öljykakun sekaista leipää. Tuo ikävä ja vaikea kausi on sivuutettu. Moskovalaiset työläiset samoin kuin pietarilaisetkin saavat nykyään leipää puolitoista naulaa päivässä. Se merkitsee, että meidän elintarvikealan laitoksemme on saatu kuntoon, ne ovat tulleet paremmiksi ja oppineet hankkimaan viljaa.

Mitä tulee politiikkaamme sisäisten vihollisten suhteen, niin sen on jäätävä ja se jää sellaiseksi, kuin se on ollut kaikkina näinä kolmena kautena, s.o. proletariaatin kaikkien vihollisten nujertamisen politiikaksi. Tätä politiikkaa ei tietenkään voida pitää „yleisen vapauden" politiikkana,— proletariaatin diktatuurin aikakaudella meillä ei voi olla minkäänlaista yleistä vapautta, s.o. minkäänlaista sananvapautta,

paino- y.m. vapautta porvaristoa varten. Meidän sisäpolitiikkamme on siinä, että proletaarisille kerroksille kaupungissa ja maaseudulla annetaan enimmäismäärä vapautta, jotta porvaristoluokan rippeet eivät saisi edes vähimmäismäärää vapautta.

Siinä on meidän proletariaatin diktatuuriin nojautuvan politiikkamme olemus.

NÄKÖALAT

Meidän rakennustyömme ei tietenkään ole ollut näiden kolmen vuoden aikana niin menestyksellistä kuin olisi ollut toivottavaa, mutta on otettava huomioon ne vaikeat ja mahdottomat työehdot, joita ei voida välttää ja joita vastaan ei voida kiistää, mutta jotka on voitettava.

Ensiksikin meidän oli rakennettava tulen alla. Kuvitelkaa mielessänne muuraria, joka toisella kädellään rakentaa taloa ja toisella kädellään puolustaa rakentamaansa taloa.

Toiseksi, me emme ole rakentaneet porvarillista taloutta, jossa ei kukaan omia yksityisiä etujaan takaa ajaessaan huolehdi valtiosta kokonaisuudessaan, ei aseta itselleen kysymystä talouden suunnitelmallisesta järjestämisestä valtion mittakaavassa. Ei, me olemme rakentaneet sosialistista yhteiskuntaa. Se merkitsee, että on otettava huomioon koko yhteiskunnan tarpeet kokonaisuudessaan, talous on järjestettävä suunnitelmallisesti, määrätietoisesti ja yleisvenäläisessä mittakaavassa. Epäilemätöntä on, että tämä tehtävä on verrattomasti monimutkaisempi ja vaikeampi.

Siksi meidän rakennustyömme ei ole voinut antaa maksimaalisia tuloksia.

Tällaisen asiaintilan vallitessa meidän näköalamme ovat selviä: me olemme ulkoisten vihollistemme voittamisen kynnyksellä, meidän kaikkien valtionlaitostemme sota-ajan raiteilta taloudellisen rakennustyön raiteille siirtämisen kynnyksellä. Ulkopolitiikassa me olemme rauhan kannalla, me emme ole sodan kannattajia. Mutta jos meidät pakoitetaan sotaan, ja eräistä tiedoista päätellen Entente yrittää siirtää sotatoimien näyttämön etelään, Taka-Kaukaasiaan, jos tuo meidän moneen kertaan lyömämme Entente vielä kerran pakoittaa meidät sotaan, niin on ilman muuta selvää, että me emme laske aseita kädestämme emmekä laske hajalle sotajoukkojamme. Kuten ennenkin me ponnistamme kaikki voimamme, jotta Punainen Armeija kukoistaisi ja olisi taisteluvalmis, jotta se voisi puolustaa Neuvosto-Venäjää vihollisilta yhtä rohkeasti ja urhoollisesti, kuin se on puolustanut sitä tähänkin asti.

Silmäillessäni Neuvostovallan menneisyyttä tulee pakostakin mieleeni lokakuun 25 päivän ilta vuonna 1917, kolme vuotta sitten, jolloin me, toveri Leninin johtama pieni bolshevikkiryhmä, jolla oli käsissään Pietarin Neuvosto (se oli silloin bolshevistinen) sekä pieni Punainen kaarti ja jolla oli käytettävissään aivan pieni ja vielä lujittumaton, 200—250 tuhatta jäsentä käsittävä kommunistinen puolue, — jolloin me, tämä pieni ryhmä, poistettuamme vallasta porvariston edustajat, siirsimme vallan työväen, talonpoikain ja sotilaiden edustajain Neuvostojen II edustajakokoukselle.

Tuosta ajasta on kulunut kolme vuotta.

Ja käydessään tulen ja myrskyn läpi Venäjä on tämän kauden kuluessa takoutunut maailman mitä mahtavimmaksi sosialistiseksi valtakunnaksi.

Kun meillä silloin oli käsissämme vain Pietarin Neuvosto, niin nyt, kolmen vuoden kuluttua, meidän ympärillemme ovat liittyneet Venäjän kaikki Neuvostot.

Perustavan kokouksen asemesta, johon vastustajamme valmistautuivat, meillä on nyt Neuvostojen Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea, joka on kasvanut Pietarin Neuvostosta.

Kun meillä silloin oli pieni kaarti, joka oli muodostettu pietarilaisista työläisistä, jotka osasivat tehdä selvän Pietarissa kapinaan nousseista upseerikoululaisista, mutta eivät osanneet taistella ulkoista vihollista vastaan, siksi että olivat heikkoja, niin nyt meillä on monimiljoonainen mainehikas Punainen Armeija, joka lyö Neuvosto-Venäjän vihollisia ja joka on voittanut Koltshakin ja Denikinin ja tuhoaa nyt meidän ratsuväkemme koetellun johtajan toveri Budjonnyn johdolla Wrangelin armeijan viimeisiä rippeitä.

Kun meillä silloin, kolme vuotta sitten, oli pieni eikä vielä täydellisesti lujittunut kommunistien puolue — kaikkiaan noin 200—250 tuhatta jäsentä, — niin nyt, kolmen vuoden kuluttua, sen tulen ja myrskyn jälkeen, joiden läpi Neuvosto-Venäjä on kulkenut, meillä on 700-tuhantinen puolue, joka on taottu teräksestä, puolue, jonka jäsenet voidaan minä hetkenä hyvänsä rivistää uudella tavalla ja lähettää sadoin tuhansin mihin puoluetyöhön tahansa, puolue,

joka riviensä sekaantumista pelkäämättä voi Keskuskomitean yhdestä kädenviittauksesta järjestää uudelleen rivinsä ja lähteä vihollista vastaan.

Kun meillä silloin, kolme vuotta sitten, oli Lännessä vain pieniä meille myötätuntoisten ryhmiä, Loriotin ryhmä Ranskassa, Maclainen ryhmä Englannissa ja kapitalismin roistojen murhaaman Liebknechtin ryhmä Saksassa, niin nyt, kolmen vuoden kuluttua, meille on kasvanut kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen mitä mahtavin järjestö — III Kommunistinen Internationale, joka on vallannut Euroopan tärkeimmät puolueet: Saksan, Ranskan ja Italian puolueen. Meillä on nyt kansainvälisen sosialistisen liikkeen ydinjoukko — Kommunistinen Internationale, joka on lyönyt hajalle II Internationalen. Eikä ole sattuma, että vallankumous on lyönyt II Internationalen johtajan herra Kautskyn ulos Saksasta, että hänen on ollut pakko etsiä turvapaikka takapajuisesta Tiflisistä, gruusialaisten sosiali-duhanshtshikkien[108] luota.

Ja vihdoin, kun me kolme vuotta sitten kohtasimme sorretun Idän maissa vain välinpitämättömyyttä vallankumousta kohtaan, niin nyt Itä on herännyt ja me näemme Idässä monia vapausliikkeitä, jotka on suunnattu Ententeä vastaan, imperialismia vastaan. Meillä on vallankumouksellinen ydin, joka liittää ympärilleen kaikkia muita siirto- ja puolisiirtomaita, — Kemalin hallitus, joka on porvarillis-vallankumouksellinen, mutta käy kuitenkin ase kädessä taistelua Ententeä vastaan.

Kun me kolme vuotta sitten emme rohjenneet edes haaveillakaan siitä, että Itä alkaa liikehtiä, niin nyt

meillä on ei vain vallankumouksellinen ydin Idässä — porvarillinen vallankumouksellinen Turkki, vaan meillä on myöskin Idän sosialistinen elin: „Toiminta- ja propagandakomitea".

Kaikki nämä tosiasiat, jotka puhuvat siitä, kuinka köyhiä me olimme vallankumouksellisessa suhteessa kolme vuotta sitten ja kuinka rikkaiksi me olemme tulleet nyt, — kaikki nämä tosiasiat antavat meille perusteen väittää, että Neuvosto-Venäjä tulee elämään, että se tulee kehittymään ja että se voittaa vihollisensa.

Epäilemätöntä on, että tiemme ei ole helpoimpia, mutta epäilemätöntä on myös se, että vaikeudet eivät meitä säikytä. Mukaillen Lutherin tunnettuja sanoja[109] Venäjä voisi sanoa:

„Tässä seison, vanhan, kapitalistisen ja uuden, sosialistisen maailman välisellä rajalla, tässä, tällä rajalla minä yhdistän Lännen proletaarien ponnistukset Idän talonpoikaiston ponnistuksiin, jotta vanha maailma saataisiin hajoitetuksi. Ja auttakoon minua historian jumala".

„Kommunist" (Baku) № 157 ja 160;
marraskuun 7 ja 11 pnä 1920

DAGESTANIN KANSOJEN EDUSTAJAKOKOUS[110]

marraskuun 13 pnä 1920

1. JULISTUS DAGESTANIN NEUVOSTOAUTONOMIASTA

Toverit! Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Tasavallan Neuvostohallituksella, joka on viime aikoihin asti ollut kiinni sodan kysymyksissä, jota on käyty ulkoisia vihollisia vastaan sekä etelässä että lännessä, Puolaa ja Wrangelia vastaan, ei ole ollut mahdollisuutta eikä aikaa ryhtyä ratkaisemaan Dagestanin kansaa askarruttavaa kysymystä.

Nyt kun Wrangelin armeija on murskattu ja sen surkeat rippeet pakenevat Krimille ja kun Puolan kanssa on solmittu rauha, Neuvostohallituksella on mahdollisuus ottaa käsiteltäväkseen Dagestanin kansan autonomiaa koskeva kysymys.

Ennen Venäjällä valta oli tsaarien, tilanherrojen ja tehtailijoiden käsissä. Ennen Venäjä oli tsaarien ja pyövelien Venäjä. Venäjä eli sillä, että sorti niitä kansoja, jotka kuuluivat entiseen Venäjän valtakuntaan. Venäjän hallitus eli niillä elinnesteillä ja voimilla, joita se pusersi sortamistaan kansoista, niiden joukossa myöskin Venäjän kansasta.

Se oli aikaa, jolloin kaikki kansat kirosivat Venäjää. Mutta nyt tuo aika on jäänyt menneisyyteen.

Se on haudattu, eikä tule milloinkaan uudelleen palaamaan.

Tuon sortavan tsaristisen Venäjän raunioille on kasvanut uusi Venäjä — työläisten ja talonpoikain Venäjä. On alkanut Venäjään kuuluvien kansojen uusi elämä. On alkanut näiden kansojen vapautuksen vaihe, kansojen, jotka olivat kituneet tsaarien ja pohattojen, tilanherrojen ja tehtailijoiden ikeen alla.

Uusi kausi, joka alkoi Lokakuun vallankumouksen jälkeen, jolloin valta siirtyi työläisille ja talonpojille ja valta tuli kommunistiseksi, ei merkinnyt yksinomaan Venäjän kansojen vapautumista. Se nosti myös yleensä kaikkien kansojen, siinä luvussa myös Lännen imperialistien ikeestä kärsivien Idän kansojen, vapautuksen tehtävän.

Venäjä on muuttunut vapautusliikkeen voimavivuksi, joka panee liikkeelle ei vain meidän maamme kansat, vaan myöskin koko maailman kansat.

Neuvosto-Venäjä on soihtu, joka valaisee koko maailman kansoille tietä vapautumiseen sortajien ikeestä.

Saatuaan vihollisten voittamisen tuloksena mahdollisuuden ryhtyä huolehtimaan sisäisen kehityksen kysymyksistä Venäjän hallitus on katsonut nyt välttämättömäksi ilmoittaa teille, että Dagestanin tulee olla autonominen, että sillä tulee olemaan sisäinen itsehallinto sen säilyttäessä veljellisen yhteyden Venäjän kansoihin.

Dagestania tulee hallita sen erikoisuuksien, sen oman elämän ja tapojen mukaisesti.

Meille on kerrottu, että Dagestanin kansojen keskuudessa on suuri merkitys shariaatilla. Tietoomme

on tullut myöskin, että Neuvostovallan viholliset levittelevät sellaisia huhuja, että Neuvostovalta kieltää shariaatin.

Minä olen valtuutettu ilmoittamaan Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan hallituksen nimessä, että nuo huhut ovat perättömiä. Venäjän hallitus antaa jokaiselle kansalle täyden oikeuden hallita omien lakiensa ja tapojensa mukaan. Neuvostohallitus katsoo shariaatin samanlaiseksi oikeutetuksi tavanomaiseksi oikeudeksi, jollainen on myöskin muilla Venäjällä asuvilla kansoilla.

Jos Dagestanin kansa tahtoo säilyttää lakinsa ja tapansa, niin ne on säilytettävä.

Kuitenkin pidän tarpeellisena mainita, että Dagestanin autonomia ei merkitse eikä voi merkitä sen eroamista Neuvosto-Venäjästä. Autonomia ei ole riippumattomuutta. Venäjän ja Dagestanin on säilytettävä välillään yhteys, sillä vain siinä tapauksessa Dagestan voi säilyttää vapautensa. Antaessaan Dagestanille autonomian Neuvostohallituksella on tietty pyrkimys nostaa paikallisten työntekijöiden keskuudesta rehellisiä ja uskollisia, kansaansa rakastavia ihmisiä ja uskoa heidän huostaansa Dagestanin kaikki hallintoelimet, sekä taloudelliset että hallinnolliset. Vain siten ja vain tällä tavalla voidaan Neuvostovalta Dagestanissa lähentää kansaan. Neuvostovallalla ei ole mitään muita tarkoitusperiä kuin Dagestanin kohottaminen korkeammalle kulttuuritasolle saamalla mukaan tähän työhön paikallisia työntekijöitä.

Neuvostovalta tietää, että sivistymättömyys on kansan pahin vihollinen. Siksi on perustettava enemmän äidinkielellä toimivia kouluja ja hallintoelimiä.

Tällä tavalla Neuvostovalta toivoo voivansa nostaa Dagestanin kansat ylös siitä tietämättömyyden ja sivistymättömyyden suosta, johon entinen Venäjä oli ne syössyt.

Neuvostohallitus olettaa, että Dagestanissa on välttämätön sentapaisen autonomian pystyttäminen kuin on Turkestanin, Kirgiisian ja Tatarian tasavalloilla.

Neuvostovalta kehoittaa teitä, Dagestanin kansojen edustajia, antamaan Dagestaninne vallankumouskomitean tehtäväksi valita edustajat Moskovaan lähettämistä varten ja laatia siellä yhdessä korkeimman Neuvostovallan edustajain kanssa Dagestanin autonomian suunnitelma.

Viime tapahtumat Dagestanin eteläosassa, jossa Dagestanin vapautta vastaan on esiintynyt petturi Gotsinski, kenraali Wrangelin tahdon täyttäjä, sen saman Wrangelin, joka taistellessaan kapinallisia vastaan Denikinin aikana hajoitti Pohjois-Kaukaasian vuoristolaisten aulia, — nuo viime tapahtumat puhuvat paljon.

Minun on mainittava, että taisteluissa Gotsinskia vastaan, puolustaessaan omaa Neuvostovaltaansa, Dagestanin kansa on punaisten partisaaniensa kautta todistanut uskollisuutensa punaiselle lipulle.

Kun te karkoitatte Gotsinskin, Dagestanin työtätekevien vihollisen, niin siten te osoitatte olevanne sen luottamuksen arvoisia, jota korkein Neuvostovalta osoittaa antaessaan Dagestanille autonomian.

Neuvostohallitus on ensimmäinen hallitus, joka vapaaehtoisesti antaa Dagestanille autonomian.

Me uskomme, että Dagestanin kansat osoittavat olevansa Neuvostohallituksen luottamuksen arvoisia.

Eläköön Dagestanin kansojen liitto Venäjän kansojen kanssa!

Eläköön Dagestanin neuvostoautonomia!

2. LOPPULAUSUNTO

Toverit! Nyt, kun Neuvostovallan viimeinen vihollinen on murskattu, käy selväksi sen autonomian poliittinen merkitys, jonka Neuvostohallitus on vapaaehtoisesti Dagestanille antanut.

On kiinnitettävä huomiota erääseen seikkaan. Kun tsaarin hallitus ja yleensä kaikki porvarilliset hallitukset maailmassa tekevät kansalle myönnytyksiä ja antavat joitain reformeja tavallisesti vain siinä tapauksessa, että niiden on pakko se tehdä vaikean tilanteen vuoksi, niin Neuvostovalta sitävastoin antaa Dagestanille autonomian täysin vapaaehtoisesti ollessaan menestystensä kukkuloilla.

Se merkitsee, että Dagestanin autonomia tulee Dagestanin Tasavallan elämään sen lujaksi ja murtumattomaksi perustaksi. Sillä lujaa on vain se, mikä annetaan vapaaehtoisesti.

Lopuksi haluaisin tähdentää sitä, että tulevassa taistelussa meidän yhteisiä vihollisiamme vastaan Dagestanin kansat todistaisivat ansainneensa sen suuren luottamuksen, jota Neuvostovalta on teille osoittanut.

Eläköön Autonominen Neuvosto-Dagestan!

„Sovetski Dagestan" № 76,
marraskuun 17 pnä 1920

TEREKIN ALUEEN KANSOJEN EDUSTAJAKOKOUS[111]

marraskuun 17 pnä 1920

1. ALUSTUS TEREKIN ALUEEN NEUVOSTOAUTONOMIASTA

Toverit! Tämä edustajakokous on kutsuttu koolle sitä varten, jotta voitaisiin saattaa tiedoksi Neuvostohallituksen tahto Terekin kansojen elämän järjestämisestä ja näiden kansojen suhteesta kasakoihin.

Ensimmäisenä kysymyksenä on suhde kasakoihin. Elämä on osoittanut, että kasakoiden ja vuoristolaisten yhteinen elämä yhteisen hallinnollisen yksikön puitteissa on johtanut loppumattomiin eripuraisuuksiin.

Elämä on osoittanut, että keskinäisten loukkausten ja verenvuodatuksen välttämiseksi on kasakoiden joukot eroitettava vuoristolaisten joukoista.

Elämä on osoittanut, että rajankäynti on eduksi kummallekin puolelle.

Tämän perusteella hallitus on päättänyt erottaa suurimman osan kasakkaväestöstä erikoiseksi lääniksi, ja suurimman osan vuoristolaisista autonomiseksi Vuoristolaisten Neuvostotasavallaksi siten, että niiden välisenä rajana on Terek-joki.

Neuvostovalta on pyrkinyt siihen, ettei kasakkaväen etuja loukattaisi. Se ei ole aikonut, toverit kasakat, ottaa teiltä pois maata. Sillä on ollut vain yksi pyrkimys — vapauttaa teidät tsaarin kenraalien ja pohattojen ikeestä. Sellaista politiikkaa se on toteuttanut vallankumouksen alusta lähtien.

Mutta kasakat ovat käyttäytyneet enemmän kuin epäilyttävästi. He ovat vilkuilleet alituisesti metsään eivätkä ole luottaneet Neuvostovaltaan. Milloin he lyöttäytyivät Bitsherahovin mukaan, milloin taas seurustelivat Denikinin ja Wrangelin kanssa.

Ja viime aikoina, jolloin Puolan kanssa ei ollut vielä rauhaa ja Wrangel hyökkäsi Donetsin kaivosalueelle, tuona hetkenä osa Terekin kasakkaväestä nousi valapattoisesti, muuten ei voi sanoa, kapinaan meidän sotajoukkojamme vastaan selustassa.

Tarkoitan äskettäistä kapinaa Sunzhan radalla, minkä tarkoituksena oli Bakun eristäminen Moskovasta.

Tilapäisesti kasakat siinä onnistuivat.

Vuoristolaiset osoittautuivat tuona hetkenä, kasakoiden häpeäksi, luotettavammiksi Venäjän kansalaisiksi.

Neuvostovalta oli kauan kärsivällinen, mutta kaikella kärsivällisyydelläkin on rajansa. Ja niinpä sen vuoksi, että eräät kasakkaryhmät osoittautuivat valapattoisiksi, niitä vastaan piti ryhtyä ankariin toimenpiteisiin, täytyi karkoittaa syyllistyneet kasakkakylät ja asuttaa niihin tshetshenejä.

Vuoristolaiset ovat käsittäneet tämän niin, että nyt voidaan Terekin kasakoita loukata rankaisematta, heitä voidaan ryövätä, riistää heiltä karjaa ja häväistä naisia.

Sanon, että jos vuoristolaiset ajattelevat siten, niin he ovat erehtyneet pahasti. Vuoristolaisten on

tiedettävä, että Neuvostovalta suojelee Venäjän kansalaisia yhtäläisesti, kansallisuuteen katsomatta, riippumatta siitä, ovatko he kasakoita vai vuoristolaisia. On muistettava, että elleivät vuoristolaiset lopeta omavaltaisuuksia, niin Neuvostovalta rankaisee heitä vallankumouksellisen vallan koko ankaruudella.

Tästä lähtien kasakoiden kohtalo, sekä niiden, jotka tulevat kuulumaan erikoiseen lääniin, että myöskin niiden, jotka jäävät Vuoristolaisten Autonomisen Tasavallan puitteisiin, riippuu täydellisesti heidän omasta käyttäytymisestään. Minun on sanottava, että elleivät kasakat luovu valapattoisista hyökkäilyistä työläisten ja talonpoikain Venäjää vastaan, niin hallituksen on jälleen turvaannuttava pakkotoimenpiteisiin.

Mutta jos kasakat tulevat tästä lähtien käyttäytymään rehellisten Venäjän kansalaisten tavoin, niin sanon tässä koko edustajakokouksen edessä, että ei yksikään hius tule putoamaan kasakan päästä.

Toisena kysymyksenä on suhde Terekin alueen vuoristolaisiin.

Toverit vuoristolaiset! Se vanha kausi Venäjän historiassa, jolloin tsaari ja tsaarin kenraalit polkivat teidän oikeuksianne ja hävittivät teidän vapauksianne, — tuo sorron ja orjuuden kausi on vierähtänyt iäisyyteen. Nyt, kun valta Venäjällä on siirtynyt työläisille ja talonpojille, Venäjällä ei saa enää olla sorrettuja.

Antaessaan teille autonomian Venäjä palauttaa siten teille ne vapaudet, jotka verenimijä-tsaarit ja tsaarin sortajakenraalit olivat teiltä ryöstäneet. Se merkitsee, että teidän sisäinen elämänne on järjestet-

tävä teidän elinolojenne, tapojenne ja tottumustenne perustalle, tietenkin Venäjän yleisen Perustuslain puitteissa.

Joka kansalla, tshetsheneillä, ingusheilla, osetiineilla, kabardiineilla, balkareilla, karatshaijeilla, sekä myöskin vuoristolaisten autonomiselle alueelle jääneillä kasakoilla tulee olla oma kansallinen Neuvostonsa, joka hoitaa vastaavien kansojen asioita näiden elämäntapojen ja erikoisuuksien mukaisesti. Minä en edes puhukaan muualtatulleista, jotka ovat olleet ja ovat edelleenkin Neuvosto-Venäjän uskollisia poikia ja joita Neuvostovalta tulee aina lujasti puolustamaan.

Jos tulee todistetuksi, että shariaatti on tarpeen, niin jääköön shariaatti. Neuvostovalta ei aio julistaa sotaa shariaatille.

Jos tulee todistetuksi, että Erikoiskomitean ja Erikoisosaston elimet eivät osaa soveltautua väestön elämäntapoihin ja erikoisuuksiin, niin on selvää, että tälläkin alalla on tehtävä vastaavia muutoksia.

Kansallisten Neuvostojen johdossa on oltava Vuoristolaisten Tasavallan Kansankomissaarien Neuvoston, jonka valitsee tämän Tasavallan Neuvostojen edustajakokous ja joka on välittömässä yhteydessä Moskovan kanssa.

Merkitseekö tämä sitä, että täten vuoristolaiset eroitetaan Venäjästä, että Venäjä hylkää heidät, että Punainen Armeija viedään pois Venäjälle, kuten vuoristolaiset huolestuneina kyselevät? Ei, ei merkitse. Venäjä käsittää, että omiin hoiviinsa jätetyt Terekin pikku kansallisuudet eivät kykene puolustamaan vapauttaan maailman rosvoja ja näiden asiamiehiä —

vuoristolaisia tilanherroja vastaan, jotka ovat paenneet Gruusiaan ja punovat siellä juonia työtätekeviä vuoristolaisia vastaan. Autonomia ei merkitse eroamista, vaan itsehallinnollisten vuoristolaiskansojen liittoa Venäjän kansojen kanssa. Tämä liitto on vuoristolaisten neuvostoautonomian perusta.

Toverit! Ennen oli asia tavallisesti siten, että hallitukset suostuivat määrättyihin reformeihin ja myönnytyksiin kansojen hyväksi vain vaikeina hetkinä, jolloin nuo hallitukset olivat heikentyneitä ja tarvitsivat kansojensa kannatusta. Niin menettelivät aina tsaarin hallitukset ja yleensä porvarilliset hallitukset. Eroitukseksi niistä Neuvostohallitus toimii toisin. Neuvostohallitus ei anna teille autonomiaa vaikeana hetkenä, vaan taistelutantereilla saatujen suurien voittojen hetkellä, imperialismin viimeisestä tukikohdasta Krimillä saadun täydellisen voiton hetkellä.

Elämä osoittaa, että se, minkä hallitukset antavat kriitillisenä hetkenä, ei ole kestävää eikä lujaa, sillä se voidaan ottaa aina takaisin, kun kriitillinen hetki on mennyt ohi. Reformit ja vapaudet voivat olla kestäviä vain siinä tapauksessa, kun niitä ei anneta tilapäisen, hetkellisen välttämättömyyden pakon painostuksesta, vaan silloin, kun ollaan täysin tietoisia reformin hyödyllisyydestä ja kun hallituksen voima ja mahti ovat kukoistuksessaan. Juuri siten tekeekin nyt Neuvostohallitus palauttaessaan teille vapautenne.

Menetellessään näin Neuvostovalta tahtoo sanoa, että se luottaa täydellisesti teihin, toverit vuoristolaiset, että se luottaa teidän itsehallintokykyynne.

Toivomme, että te kykenette osoittamaan olevanne työläisten ja talonpoikain Venäjän luottamuksen arvoisia.

Eläköön Terekin alueen kansojen liitto Venäjän kansojen kanssa!

2. LOPPULAUSUNTO

Toverit! Olen saanut eräitä autonomiaa koskevia kirjeellisiä kysymyksiä. Vastaan niihin.

Ensimmäinen kysymys koskee Vuoristolaisten Neuvostotasavallan alueellisia rajoja. Tasavallan rajoina yleensä ovat: pohjoisessa Terek ja muilla suunnilla Terekin alueen kansojen: tshetshenien, ingushien, kabardiinien, osetiinien, balkarien, karatshaijien, lukien niihin muualtatulleiden ja kasakkaväen kylät Terekin tällä puolen, maiden rajat. Sellainen on Vuoristolaisten Autonomisen Tasavallan alue. Mitä tulee rajojen tarkkoihin ääriviivoihin, niin ne tulee määrittelemään Vuoristolaisten Tasavallan ja viereisten läänien edustajain komissio.

Toinen kysymys: missä tulee olemaan Vuoristolaisten Autonomisen Tasavallan keskus ja tulevatko Groznyn ja Vladikavkazin kaupungit kuulumaan tasavaltaan? Tulevat tietysti. Tasavallan pääkaupungiksi voidaan nimittää mikä kaupunki hyvänsä. Minä itse olen sitä mieltä, että sellaisena keskuksena pitäisi olla Vladikavkazin, joka on yhteydessä Terekin alueen kaikkien kansallisuuksien kanssa.

Kolmas kysymys — kysymys itse autonomian puitteista. Minulta kysytään: minkä tyyppinen autonomia Vuoristolaisten Tasavallalle annetaan?

Autonomia voi olla erilainen: hallinnollinen, kuten karjalaisilla, tsheremisseillä, tshuvasheilla ja Volganvarren saksalaisilla, valtiollinen, kuten bashkiireilla, kirgiiseillä ja Volganvarren tataareilla. Vuoristolaisten Tasavallan autonomia on valtiollista ja tietenkin neuvostoautonomiaa. Se on samantyyppistä autonomiaa kuin Bashkiiriassa, Kirgiisiassa ja Tatariassa. Tämä merkitsee, että Vuoristolaisten Neuvostotasavallan johdossa tulee olemaan Neuvostojen Toimeenpaneva keskuskomitea, joka valitaan Neuvostojen edustajakokouksessa. Toimeenpaneva keskuskomitea asettaa Kansankomissaarien Neuvoston, joka on välittömässä yhteydessä Moskovan kanssa. Tasavaltaa tullaan rahoittamaan Federatiivisen Tasavallan yleisistä varoista. Kansankomissariaatit, jotka hoitavat talous- ja sotilaallisia asioita, tulevat olemaan välittömässä yhteydessä keskuksen vastaavien komissariaattien kanssa. Muut komissariaatit: oikeusasiain, maanviljelysasiain, sisäasiain, valistusasiain y.m. tulevat olemaan Vuoristolaisten Neuvostotasavallan Toimeenpanevan keskuskomitean alaisia, joka on yhteydessä Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean kanssa. Ulkomaankauppa ja ulkoasiat tulevat olemaan kokonaan keskusvallan hoidossa.

Sitten seuraa kysymys autonomian käytännössä toteuttamisen ajasta. Seikkaperäisten sääntöjen eli, oppineesti sanoen, tasavallan „konstitution“ laatimiseksi on välttämätöntä valita edustajat — yksi edustaja joka kansasta, — jotka voisivat yhdessä hallituksen edustajain kanssa Moskovassa laatia Vuoristolaisten Autonomisen Tasavallan perustuslain.

Olisi hyvä, jos te jo tässä edustajakokouksessa valitsisitte tätä varten yhden edustajan tshetsheneistä, ingusheista, osetiineista, kabardiineista, balkareista, karatshaijeista ja niistä kasakkakylistä, jotka tulevat kuulumaan Vuoristolaisten Autonomiseen Tasavaltaan, yhteensä seitsemän edustajaa.

Minulta kysytään kansallisten Neuvostojen vaalijärjestyksestä. Vaalit täytyy suorittaa perustuslain säätämässä järjestyksessä, s.o. vaalioikeus Neuvostojen vaaleissa myönnetään vain työtätekeville. Neuvostojen täytyy olla työtätekevien Neuvostoja. Meillä Venäjällä ollaan sitä mieltä, että ken ei työtä tee, hänen ei syömänkään pidä. Teidän tulee sanoa, että ken ei työtä tee, hänen ei valitsemankaan pidä. Se on neuvostoautonomian perusta. Siinä on ero porvarillisen ja neuvostoautonomian välillä.

Seuraava kysymys koskee armeijaa.

Armeijan pitää olla ehdottomasti yhteinen, sillä omalla pienellä armeijallaan Vuoristolaisten Tasavalta ei voi suojata vapauttaan, ei voi asettaa mitään Ententen tukemia sotajoukkoja vastaan.

Lopettaessani puheeni haluaisin korostaa tärkeintä, minkä autonomia voi teille, vuoristolaisille, antaa.

Suurin paha, joka on painanut vuoristolaisia koko heidän elämänsä ajan, on heidän takapajuisuutensa ja sivistymättömyytensä. Vain tämän pahan poisjuuriminen, vain joukkojen laaja valistaminen voi pelastaa vuoristolaiset sukupuuttoon häviämiseltä ja liittää heidät korkeamman kulttuurin piiriin. Juuri sen vuoksi vuoristolaisten on omassa autonomisessa tasavallassaan aloitettava ennen kaikkea koulujen sekä kulttuuri- ja valistuslaitosten järjestämistyö.

Autonomian koko tarkoitus on siinä, että se nostaisi vuoristolaiset mukaan oman maansa hallintaan. Teillä on täällä liian vähän paikallisia ihmisiä, jotka osaavat hallita omaa kansaansa. Juuri siksi Elintarvikekomitean, Erikoiskomitean, Erikoisosaston ja kansantalouden virastoissa työskentelee venäläisiä, jotka eivät tunne teidän elämäntapojanne ja kieltänne. On välttämätöntä, että teidän väkenne saataisiin mukaan maan hallinnon kaikille aloille. Autonomia, josta täällä puhutaan, merkitsee sitä, että kaikissa hallintoelimissä olisi teidän väkeänne, joka tuntee kielenne ja elämäntapanne.

Sellainen on autonomian tarkoitus.

Autonomian on opetettava teidät kävelemään omilla jaloillanne,—sellainen on autonomian päämäärä.

Autonomian tulokset eivät tule näkyviin heti: ei voida yhdessä päivässä kasvattaa paikallisesta väestä maan hallinnon kokeneita työntekijöitä. Mutta ei mene kahta kolmea vuotta, kun te tulette mukaan maanne hallitsemiseen ja nostatte omasta keskuudestanne opettajia, talousmiehiä, maatalouden erikoistuntijoita, elintarvike-, sotilas- ja oikeusalan työntekijöitä sekä yleensä puolue- ja neuvostotyöntekijöitä. Ja silloin näette, että olette oppineet hallitsemaan itse.

Eläköön vuoristolaisten autonomia, joka opettaa teidät hallitsemaan maatanne ja auttaa teitä tulemaan yhtä tietoisiksi kuin ovat Venäjän työläiset ja talonpojat, jotka ovat oppineet ei vain hallitsemaan maataan, vaan myöskin voittamaan verivihollisensa!

„Zhizn Natsionalnostei" № 39 ja 40:
joulukuun 8 ja 15 pnä 1920

TILANNE KAUKAASIASSA

„Pravda" lehdelle annettu haastattelu

Palattuaan komennusmatkalta etelästä toveri Stalin kertoi lehtemme edustajalle antamassaan haastattelussa seuraavaa Kaukaasian tilanteesta:

— Kaukaasian tärkeä merkitys vallankumoukselle johtuu ei vain siitä, että se on raaka-aineiden, polttoaineen ja elintarvikkeiden tuotannon lähde, vaan myöskin sen sijainnista Euroopan ja Aasian välissä, erikoisesti Venäjän ja Turkin välissä, ja sen alueella olevista mitä tärkeimmistä taloudellisista ja strategisista teistä (Batum—Baku, Batum—Tabris, Batum—Tabris—Erzerum).

Entente, jonka käsissä on nykyään Konstantinopoli, tämä Mustanmeren avain, ja joka haluaisi säilyttää suoran yhteyden Itään Taka-Kaukaasian kautta, ottaa tämän kaiken huomioon.

Kuka loppujen lopuksi saa lujitetuksi asemansa Kaukaasiassa, kuka tulee käyttämään hyväkseen naftaa ja mitä tärkeimpiä Aasian sisäosiin johtavia teitä, vallankumous vaiko Entente,— siitä on kysymys.

Azerbaidzhanin vapauttaminen heikensi huomattavasti Ententen asemaa Kaukaasiassa. Turkin taistelu

Ententeä vastaan johti samanlaisiin tuloksiin. Siitä huolimatta Entente ei rauhoitu, vaan kutoo hämähäkinverkkoaan Kaukaasiassa.

Tiflisin muuttaminen vastavallankumouksellisen toiminnan tukikohdaksi; Azerbaidzhanin, Dagestanin ja Terekin alueen vuoristolaisten porvarillisten hallitusten muodostaminen, tietenkin Ententen varoilla ja Gruusian porvariston avustuksella; kemalistien liehittely ja Turkin suojeluksen alaisen Kaukaasian kansojen federation ajatuksen saarnaaminen; Ententen järjestämä ministerimylläkkä Persiassa, sipahien ahtaminen Persiaan,— kaikki tuo ja muu sellainen punuu siitä, että Ententen vanhat sudet eivät torku. Epäilemätöntä on, että Wrangelin murskaamisen jälkeen Ententen asiamiesten toiminta tähän suuntaan on voimistunut huomattavasti ja saanut kuumeisen luonteen.

Minkälaisia mahdollisuuksia on Ententellä ja minkälaisia mahdollisuuksia on vallankumouksella Kaukaasiassa?

Varmaa on, että Ententen mahdollisuudet esimerkiksi Dagestanissa ja Terekin alueella ovat vähentyneet olemattomiin. Wrangelin murskaaminen ja neuvostoautonomian julistaminen Dagestanissa ja Terekin alueella, samalla kuin näillä alueilla on tehty voimaperäistä neuvostorakennustyötä, ovat lujittaneet Neuvostohallituksen asemaa näillä seuduilla. Ei ole sattuma, että Terekin ja Dagestanin väestön miljoonajoukkojen edustajain kansanedustajakokoukset juhlallisesti vannoivat taistelevansa Neuvostojen puolesta kiinteässä liitossa Venäjän työläisten ja talonpoikain kanssa.

Vuoristolaiset ovat arvioineet oikein autonomian julistamisen, joka ei tapahtunut Neuvostovallalle vaikeana hetkenä, vaan sen sotajoukkojen suurien voittojen hetkellä hallitusvallan luottamuksenosoituksena vuoristolaisia kohtaan. „Se, minkä hallitusvalta antaa kansalle“, sanoivat minulle vuoristolaiset yksityiskeskustelussa, „vaikeana hetkenä, hetkellisen välttämättömyydenpakon painostuksesta, ei ole kestävää. Kestäviä ovat vain ne reformit ja ne vapaudet, jotka annetaan vihollisista saatujen voittojen tuloksena ylhäältäkäsin, kuten Neuvostohallitus tekee nyt“.

Yhtä vähäisiä ovat Ententen mahdollisuudet Azerbaidzhanissa, joka on saavuttanut riippumattomuutensa ja tehnyt vapaaehtoisen liiton Venäjän kansojen kanssa. Tuskinpa tarvitsee todistella, että Ententen rosvonkynnet, jotka on kurotettu Azerbaidzhanin ja Bakun naftaa kohti, herättävät vain inhoa Azerbaidzhanin työtätekevien keskuudessa.

Ententen mahdollisuudet Armeniassa ja Gruusiassa ovat myöskin laskeneet huomattavasti Wrangelin murskaamisen jälkeen. Dashnakkien Armenia kukistui epäilemättä Ententen provokation uhrina, joka usutti sen Turkin kimppuun ja sitten jätti sen häpeällisesti turkkilaisten raadeltavaksi. Tuskinpa voidaan epäillä sitä, että Armenialle ei ole jäänyt mitään muuta pelastumismahdollisuutta kuin liitto Neuvosto-Venäjän kanssa. Tämä seikka tulee epäilemättä olemaan opetuksena kaikille niille kansoille, joiden porvarilliset hallitukset eivät ole lakanneet pokkuroimasta Ententen edessä, ja ennen kaikkea se on opetuksena Gruusialle.

Gruusian katastrofinen taloudellinen ja elintarviketilanne on tosiasia, jonka toteavat jopa nykyiset

Gruusian vallanpitäjätkin. Gruusia, joka on sotkeutunut Ententen verkkoihin ja menettänyt sen vuoksi sekä Bakun naftan että Kubanin viljan, Gruusia, joka on muuttunut Englannin ja Ranskan imperialististen operatioiden perustukikohdaksi ja joutunut sen vuoksi vihamielisiin suhteisiin Neuvosto-Venäjän kanssa,— tämä Gruusia elää nyt viimeisiä elonpäiviään. Kuolevan II Internationalen rappeutunut johtaja herra Kautsky, jonka vallankumousaalto on heittänyt ulos Euroopasta, ei ole suotta löytänyt turvapaikkaa ummehtuneessa ja Ententen verkkoihin sotkeutuneessa Gruusiassa, vararikon kärsineiden gruusialaisten sosialiduhanshtshikkien luona. Tuskinpa voi olla epäilystä siitä, etteikö Entente vaikean hetken tullen hylkäisi Gruusiaa samalla tavalla kuin se hylkäsi Armeniankin.

Englantilaisten asema Persiassa viimemainitun valloittajana käy yhä läpikuultavammaksi. Tunnettua on, että satumaisen useasti vaihtuva Persian hallitus on Englannin sotilaslähetystön verho. Tunnettua on, että niinsanotut persialaiset sotajoukot ovat lakanneet olemasta, sillä niiden tilalle on ilmaantunut englantilaisten sipaheja. Tunnettua on, että tällä pohjalla on Teheranissa ja Tabriksessa puhjennut monia esiintymisiä Englantia vastaan. Tuskinpa voidaan epäillä sitä, että tämä seikka ei voi suurentaa Ententen mahdollisuuksia Persiassa.

Ja vihdoin Turkki. Epäilemätöntä on, että Turkkia vastaan yleensä ja kemalisteja vastaan erikoisesti tähdätyn Sèvres'in sopimuksen[112] kausi on päättymässä. Kemalistien taistelu Ententeä vastaan ja tällä pohjalla voimistuva kuohunta Englannin siirtomaissa toisaalta ja Wrangelin murskaaminen ja Venizeloksen

kukistuminen Kreikassa toisaalta on pakottanut Ententen lieventämään huomattavasti politiikkaansa kemalisteihin nähden. Kemalistien toimeenpanema Armenian murskaaminen Ententen ollessa ehdottoman „puolueeton“, huhut aikomuksesta palauttaa Traakia ja Smyrna Turkille, huhut neuvotteluista kemalistien ja sulttaanin, tuon Ententen asiamiehen, välillä ja aikomuksesta jättää Konstantinopoli, ja vihdoin hiljaisuus Turkin Länsirintamalla,— kaikki nuo ovat merkkejä siitä, että Entente liehittelee vakavasti kemalisteja ja että kemalistit ovat nähtävästi ottaneet määrätynlaisen askeleen oikealle.

Kuinka Ententen liehittely päättyy ja kuinka pitkälle kemalistit menevät oikealle siirtymisessään, sitä on vaikea sanoa. Mutta se on kuitenkin varmaa, että muutamia vuosia sitten alkanut taistelu siirtomaiden vapautuksen puolesta tulee kaikesta huolimatta voimistumaan, että Venäjä, tämän taistelun tunnustettu lipunkantaja, tulee kaikin voimin ja kaikin keinoin tukemaan tämän taistelun kannattajia, että tämä taistelu johtaa voittoon **yhdessä** kemalistien kanssa, elleivät he petä sorrettujen kansojen vapautuksen asiaa, tai kemalisteista **huolimatta,** jos he siirtyvät Ententen leiriin.

Siitä puhuu Lännessä kiihtyvä vallankumous ja Neuvosto-Venäjän kasvava mahti.

„Pravda“ № 269,
marraskuun 30 pnä 1920

ELÄKÖÖN NEUVOSTO-ARMENIA!

Kiusattu ja kovia kokenut Armenia, joka on Ententen ja dashnakkien armosta joutunut nälänhätään, hävitykseen ja karkuteille,— tämä kaikkien „ystävien" pettämä Armenia on nyt löytänyt pelastuksensa siitä, että on julistanut itsensä neuvostomaaksi.

Eivät Englannin, tuon Armenian etujen „ikuisen puolustajan", vakuuttelut, eivät kuulut Wilsonin neljätoista pykälää[113] eivätkä Kansainliiton suurieleiset lupaukset ja sen „mandaatti" Armenian hallitsemiseen ole voineet (eivätkä olisi voineet!) pelastaa Armeniaa verilöylyiltä ja fyysilliseltä tuhoamiselta. Ainoastaan Neuvostovallan aate toi Armenialle rauhan ja kansallisen uudestisyntymisen mahdollisuuden.

Tässä eräitä tosiasioita, jotka johtivat Armenian neuvostoitumiseen. Dashnakkien, Ententen asiamiesten, turmiollinen politiikka johtaa maan anarkiaan ja kurjuuteen. Dashnakkien aikaansaama sota Turkin kanssa kärjistää Armenian vaikean aseman äärimmilleen. Nälän ja oikeudettomuuden kiusaannuttamat Armenian pohjoiset maakunnat nousevat marraskuun lopulla

kapinaan ja muodostavat Armenian sotilaallisen vallankumouskomitean, jonka päämiehenä on toveri Kasjan. Marraskuun 30 päivänä saadaan Armenian vallankumouskomitean puheenjohtajalta toveri Leninille osoitettu tervehdyssähkösanoma, jossa tiedoitetaan Neuvosto-Armenian syntymisestä ja Delizhanan kaupungin valtaamisesta vallankumouskomitean toimesta. Joulukuun 1 päivänä Neuvosto-Azerbaidzhan luopuu vapaaehtoisesti riidanalaisista maakunnista ja julkaisee asetuksen Zangezurin, Nahitshevanin ja Vuoristo-Karabahin luovuttamisesta Neuvosto-Armenialle. Joulukuun 1 päivänä vallankumouskomitea saa tervehdyksen turkkilaiselta päällystöltä. Joulukuun 2 päivänä saadaan toveri Ordzhonikidzen tiedoitus, että Erivanin dashnakkihallitus on karkoitettu ja Armenian sotaväki on suostunut alistumaan vallankumouskomitean määräysvaltaan.

Armenian pääkaupunki Erivan on nykyään Armenian Neuvostovallan käsissä.

Vuosisatoja jatkunut viha Armenian ja sitä ympäröivien muhamettilaisten välillä ratkaistiin yhdellä iskulla, luomalla veljellinen solidaarisuus Armenian, Turkin ja Azerbaidzhanin työtätekevien kesken.

Tietäkööt kaikki, joiden tietämän pitää, että niinsanotun Armenian „probleemin“ ratkaiseminen, jonka ratkaisemiseksi imperialistisen diplomatian vanhat sudet turhaan vaivasivat päätään, on ollut voimainmukaista vain Neuvostovallalle.

Eläköön Neuvosto-Armenia!

„Pravda“ № 273,
joulukuun 4 pnä 1920

Allekirjoitus: J. Stalin

HUOMAUTUKSIA

1 Syyskuun 29 pnä 1917 alkoi saksalaisten joukkojen maihinnousu Saarenmaalle, Hiidenmaalle ja muille Riianlahden suulla oleville Itämeren saarille. — *4*.

2 Ukrainan Keskusrada muodostettiin Kievissä huhtikuussa 1917 porvarillisten ja pikkuporvarillisten puolueiden ja ryhmien blokin toimesta. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen Rada kieltäytyi tunnustamasta Neuvostohallitusta ja lähti avoimen taistelun tielle Neuvostovaltaa vastaan tukemalla Kaledinia ja muita valkokaartilaiskenraaleja Donilla. Huhtikuussa 1918 saksalaiset miehitysjoukot asettivat Radan sijalle Skoropadskin hetmanihallituksen. — *8*.

3 V. I. Leninin kirjoittamassa Kansankomissaarien Neuvoston „Uhkavaatimuksessa“ eli „Manifestissa Ukrainan kansalle ja ultimatiivisessa vaatimuksessa Ukrainan Radalle“ sanottiin: „...me, Kansankomissaarien Neuvosto, tunnustamme Ukrainan kansan Tasavallan ja sen oikeuden erota kokonaan Venäjästä tai tehdä Venäjän Tasavallan kanssa sopimuksen federatiivisista ja muista sellaisista keskinäissuhteista niiden välillä.

Kaiken sen, mikä koskee Ukrainan kansan kansallisia oikeuksia ja kansallista riippumattomuutta, me, Kansankomissaarien Neuvosto, tunnustamme heti, ilman rajoituksia ja ehdottomasti“ (kts. V. I. Lenin. Teokset, XXII osa, s. 121—123).

Kansankomissaarien Neuvoston „Vastauksessa" Pietarin ukrainalaiselle esikunnalle (tarkemmin: Pietarin sotilaspiirin sotilasradan ukrainalaiselle esikunnalle), joka kävi Keskusradan nimessä neuvotteluja Kansankomissaarien Neuvoston kanssa, sanottiin: „Mitä tulee Radan esittämiin ehtoihin, niin ne niistä, jotka ovat luonteeltaan periaatteellisia (itsemääräämisoikeus), eivät ole muodostaneet eivätkä muodosta kiistan tai selkkauksen aihetta, koska Kansankomissaarien Neuvosto tunnustaa nuo periaatteet ja toteuttaa niitä täydellisinä" (kts. „Izvestija" № 245, joulukuun 7 pnä 1917). — *10.*

4 Sähkösanomassa tiedoitettiin, että Neuvostojen Toimeenpaneva Keskuskomitea, joka valittiin työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen ja talonpoikain edustajain Neuvostojen osan Yleisukrainalaisessa edustajakokouksessa joulukuun 13 pnä 1917, on ottanut itselleen kaiken vallan Ukrainassa (kts. „Izvestija" № 252, joulukuun 15 pnä 1917). — *21.*

5 Työväen, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen Kolmas Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Pietarissa tammikuun 10—18 pnä 1918. Edustajakokouksessa oli läsnä 1.046 edustajaa. Selostuksen Kansankomissaarien Neuvoston toiminnasta teki V. I. Lenin, työväen, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen Toimeenpanevan Keskuskomitean toiminnasta — J. M. Sverdlov. J. V. Stalin piti edustajakokouksessa selostuksen kansallisuuskysymyksestä. Edustajakokous teki päätöslauselman, jossa hyväksyttiin TpKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston politiikka, vahvisti V. I. Leninin J. V. Stalinin osanotolla kirjoittaman „Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksen", Kansankomissaarien Neuvoston asetukset Suomen ja Armenian riippumattomuudesta ja myöskin J. V. Stalinin esittämän päätöslauselman Venäjän Tasavallan federatiolaitoksista. — *34.*

6 Tarkoitetaan kolmatta universalia (manifestia), jonka Ukrainan Keskusrada hyväksyi marraskuun 7 pnä 1917. — *38.*

7 Kaukaasian eli Taka-Kaukaasian komissariaatin perustivat Tiflisissä menshevikit, eserrät, dashnakit ja mussavatistit

marraskuussa 1917; toimi vuoden 1918 toukokuun 26 päivään asti. — *39.*

8 Ukrainan Neuvostotasavallan Kansansihteeristö — Ukrainan Tasavallan ensimmäinen Neuvostohallitus — valittiin Ukrainan Neuvostojen Toimeenpanevan keskuskomitean jäsenistä joulukuussa 1917. Saksalaisten sotajoukkojen miehitettyä Ukrainan järjestettiin Kansansihteeristö huhtikuussa 1918 uudelleen, ja sen päätehtäväksi tuli kansanjoukkojen kapinataistelun johtaminen saksalaisia miehittäjiä ja haidamakkijoukkoja vastaan. — *43.*

9 Välirauhansopimus Venäjän ja Neljän vallan liiton (Saksa, Itävalta-Unkari, Bulgaria ja Turkki) välillä allekirjoitettiin Brest-Litovskissa joulukuun 2 pnä 1917 28 päiväksi. Rauhansopimuksen solmimisesta käytyjen neuvottelujen pitkistymisen vuoksi välirauhaa jatkettiin. Helmikuun 18 pnä 1918 saksalaiset alkoivat hyökkäyksen koko rintamalla rikkoen välirauhansopimuksen. — *43.*

10 Tarkoitetaan sopimusta, joka solmittiin tammikuun 27 pnä 1918 Ukrainan Keskusradan edustajain ja Neljän vallan liiton välillä käytyjen salaisten neuvottelujen jälkeen Brest-Litovskissa. — *44.*

11 **„Bakinski Rabotshi“** („Bakun Työmies“) — Bakun bolshevikkijärjestön äänenkannattaja; ilmestyi vuonna 1906, syys—lokakuussa vuonna 1908 ja vuoden 1917 huhtikuusta vuoden 1918 elokuuhun. Neuvostovallan voiton jälkeen Azerbaidzhanissa lehden julkaisemista alettiin jatkaa heinäkuun 25 pnä 1920 ensin „Azerbaidzhanskaja Bednota“ („Azerbaidzhanin Köyhälistö“) nimisenä ja sitten vuoden 1920 marraskuun 7 päivästä lähtien entisellä nimellä. Nykyään „Bakinski Rabotshi“ on Azerbaidzhanin KP(b):n Keskuskomitean ja Bakun komitean äänenkannattaja. — *59.*

12 Amerikan etelävaltioiden sotaa pohjoisvaltioita vastaan käytiin v. 1861—1865, ja se päättyi pohjoisvaltioiden voittoon.

Eräänä sodan seurauksena oli etelävaltioiden separatismin hävittäminen ja keskitetyn valtion muodostaminen. — *72.*

13 Sonderbund — Sveitsin seitsemän katolisen kantonin taantumuksellinen liitto — muodostui vuonna 1845. Vuonna 1847 syttyi aseellinen taistelu Sonderbundin ja Sveitsin muiden kantonien välillä, jotka olivat vallan keskittämisen kannalla Sveitsissä. Sota päättyi Sonderbundin tappioon ja Sveitsin muuttumiseen valtioiden liitosta yhtenäiseksi liittovaltioksi. — *72.*

14 Yleisvenäläisen TpKK:n Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan Perustuslain luonnosta laativa valiokunta muodostettiin huhtikuun 1 pnä 1918. Valiokuntaa johtivat J. V. Stalin ja J. M. Sverdlov. Valiokunnan työn pohjaksi otettiin „Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistus“ ja päätöslauselma „Venäjän Tasavallan federatiolaitoksista“, jonka Neuvostojen III edustajakokous oli hyväksynyt J. V. Stalinin selostuksen johdosta. J. V. Stalinin laatima luonnos „VSFNT:n Perustuslain yleiset säännökset“ käsiteltiin ja hyväksyttiin valiokunnan istunnossa huhtikuun 19 pnä 1918. — *85.*

15 Turkestanin alueen Neuvostojen V edustajakokous pidettiin huhtikuun 20 ja toukokuun 1 päivän välisenä aikana 1918. Edustajakokous julisti Turkestanin Federatiivisen Neuvostotasavallan autonomian ja valitsi Toimeenpanevan keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston. — *87.*

16 Neuvottelukokous Tatarialais-Bashkiirialaisen Neuvostotasavallan perustavan edustajakokouksen koollekutsumiseksi pidettiin Moskovassa toukokuun 10–16 pnä 1918 J. V. Stalinin puheenjohdolla. Läsnä oli tataarien, bashkiirien, tshuvashien ja tsheremissien edustajia. Neuvottelukokous valitsi toimikunnan Tataria-Bashkiirian Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumista varten. Alkaneen kansalaissodan vuoksi edustajakokous ei kokoontunut. — *91.*

[17] „**Nashe Vremja**" („Meidän Aikamme") — eserräläissuuntainen iltalehti; ilmestyi Moskovassa vuoden 1917 joulukuusta vuoden 1918 heinäkuuhun. — ***100***.

[18] Rauhanneuvottelut Taka-Kaukaasian eduskunnan edustajain ja Turkin välillä alkoivat Batumissa toukokuun 11 pnä 1918. Taka-Kaukaasian tasavallan hajottua toukokuun 26 pnä neuvotteluja kävi Batumissa „riippumattoman" Gruusian menshevikkihallitus. Kesäkuun 4 pnä 1918 allekirjoitettiin rauhansopimus, jonka mukaan Batumi sekä Ahaltsihen ja osa Ahalkalakin kihlakunnasta joutui Turkille. Sitä paitsi Turkki sai sotajoukoilleen vapaan kauttakulkuoikeuden Gruusian rautateillä. — ***102***.

[19] Kapina Taka-Kaukaasian vastavallankumouksellista eduskuntaa vastaan alkoi Abhaziassa maaliskuussa 1918. Taka-Kaukaasian komissariaatin valtaelimet lakkautettiin ja julistettiin Neuvostovalta. Menshevikit lähettivät kapinallisia vastaan suuria sotaväkiosastoja. Sankarillisesta taistelusta huolimatta, jota jatkui vuoden 1918 toukokuun 17 päivään saakka, menshevikkien sotajoukkojen onnistui murtaa kapinallisten vastarinta. Seurasi ankaria vainotoimenpiteitä, jotka kohdistuivat myöskin rauhalliseen väestöön. — ***103***.

[20] Tarkoitetaan VSFNT:n ja Ukrainan hetmanihallituksen edustajain rauhankonferenssia, joka alkoi istuntonsa toukokuun 23 pnä 1918 Kievissä. — ***111***.

[21] Toukokuun 29 pnä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto nimitti J. V. Stalinin elintarvikeasiain yleisjohtajaksi etelä-Venäjälle. Toveri Stalinin valtakirjassa sanottiin:

„Kansankomissaarien Neuvosto nimittää Kansankomissaarien Neuvoston jäsenen ja Kansankomissaari Josef Vissarionovitsh **Stalinin** erikoisoikeuksilla varustetuksi elintarvikeasiain yleisjohtajaksi etelä-Venäjällä. Paikalliset ja alueiden kansankomissaarien neuvostot, edustajain neuvostot, vallankumouskomiteat, esikunnat ja joukko-osastojen päälliköt, rautatiejärjestöt ja asemapäälliköt, joki- ja merikauppalaivaston

järjestöt, posti ja lennätin sekä elintarvikealan järjestöt ja kaikki komissaarit ja emissaarit velvoitetaan täyttämään toveri Stalinin määräykset.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)". — ***124.***

[22] Viiden kollegio — Moskovan—Kievin—Voronezhin ja muiden rautateiden Hallinnon johtava hallinnollis-teknillinen elin, joka sijaitsi Voronezhissa — ***125.***

[23] Heinäkuun 7 päivän vastaisena yönä vuonna 1918 V. I. Lenin tiedoitti lennättimitse J. V. Stalinille „vasemmisto"-eserrien kapinasta Moskovassa. V. I. Leninin lennätinsanomassa, jonka Tsaritsynissa otti vastaan J. V. Stalin itse, sanottiin: „Nuo viheliäiset ja hysteeriset seikkailijat, jotka ovat muuttuneet vastavallankumouksellisten välikappaleeksi, on kukistettava kaikkialla armottomasti... Siis olkaa armottomia vasemmistoeserriä kohtaan ja lähettäkää useammin tiedoituksia" („Pravda" № 21, tammikuun 21 pnä 1936). — ***126.***

[24] Kirje Bakuun Bakun kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajalle S. G. Shaumjanille kts. „Asiakirjoja Neuvostoliiton kansalaissodan historiasta", I osa, 1940, s. 289. — ***126.***

[25] Tarkoitetaan englantilaisten sotajoukkojen Murmanskin miehittämistä vuonna 1918. — ***127.***

[26] Tshokprod — Alueen elintarvikeasiain erikoiskomitea etelä-Venäjällä. — ***133.***

[27] Saatuaan J. V. Stalinin kirjeen V. I. Lenin pyyhki yli puhuttelusanat, jotka koskivat henkilökohtaisesti häntä, sekä allekirjoituksen ja lähetti J. V. Stalinin kirjeen omana toimintaohjeenaan Pietariin. — ***135.***

[28] **„Soldat Revoljutsii"** („Vallankumouksen Soturi") — Tsaritsynin rintaman armeijalehti; perustettiin J. V. Stalinin aloitteesta. Elokuun 7 päivästä 1918 lehti ilmestyi Pohjois-Kaukaasian sotilaspiirin Sotaneuvoston äänenkannattajana. Syyskuun

26 päivästä (numerosta 42) lähtien „Soldat Revoljutsii“ oli Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston äänenkannattaja ja lokakuun 29 päivästä (numerosta 69) lehden julkaisemisen loppuun asti X armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston äänenkannattaja. — *140*.

29 „Borjba“ („Taistelu“) — VSDTP(b):n Tsaritsynin komitean äänenkannattaja; alkoi ilmestyä toukokuussa 1917. Vuoden 1917 lopussa „Borjba“ tuli työläisten, sotilaiden, talonpoikain ja kasakoiden edustajain Tsaritsynin Neuvoston äänenkannattajaksi. Lehti ilmestyi vuoden 1933 maaliskuuhun asti. —*140*.

30 Riian luovutti saksalaisille kenraali Kornilov elokuun 21 pnä 1917. — *143*.

31 Esiparlamentti eli Tasavallan väliaikainen neuvosto oli porvarillisen Väliaikaisen hallituksen yhteydessä oleva neuvotteleva elin, joka valittiin Pietarissa syyskuun 14—22 pnä 1917 kokoontuneen Demokraattisen neuvottelukokouksen jäsenistä. Esiparlamentin muodostaminen oli eserrien ja menshevikkien yritys pysäyttää kasvava vallankumous ja suunnata maa neuvostovallankumouksen raiteilta porvarillisen parlamentarismin raiteille. — *143*.

32 „Puolustusneuvottelun“ kutsui koolle työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen eserräläis-menshevistinen TpKK Pietarissa elokuun 7 pnä 1917 tarkoituksella mobilisoida väestön voimia ja varoja imperialistisen sodan jatkamista varten. — *152*.

33 Musta edustajakokous — neuvottelukokous, joka pidettiin Rodzjankon puheenjohdolla Moskovassa lokakuun 12—14 pnä 1917. Neuvottelukokouksessa oli läsnä suurtilanherroja, suurtehtailijoita, papiston edustajia sekä kenraaleja ja upseereja. Neuvottelukokous pidettiin vastavallankumouksellisten voimien yhdistämisen merkeissä taistelun käymiseksi bolshevismia ja kasvavaa vallankumousta vastaan. — *162*.

34 „Rabotshi Putj" („Työmiehen Tie") — sanomalehti, bolshevikkipuolueen Pää-äänenkannattaja, joka ilmestyi Väliaikaisen hallituksen heinäkuun päivinä 1917 lakkauttaman „Pravdan" asemesta. Lehteä julkaistiin syyskuun 3 päivästä lokakuun 26 päivään 1917. „Rabotshi Putj" lehden vastaava toimittaja oli J. V. Stalin. — *163.*

35 Torpparit — maattomia talonpoikia Suomessa; vuokrasivat maanomistajilta maata orjuuttavilla ehdoilla. — *172.*

36 Tarkoitetaan muhamettilaisten kommunistien I edustajakokousta, joka pidettiin Moskovassa marraskuussa 1918. Edustajakokous valitsi VKP(b):n muhamettilaisten järjestöjen Keskustoimiston. — *183.*

37 Artikkeli „Ukraina vapautuu" julkaistiin eräin muutoksin myöskin otsikolla „Vapautuva Ukraina" „Pravda" lehden № 261 pääkirjoituksena joulukuun 1 pnä 1918. — *184.*

38 Ukrainan Väliaikainen työläisten ja talonpoikain hallitus muodostettiin marraskuun 20 päivän paikkeilla 1918. Ukrainan Neuvostohallitus oli ensin Kurskissa ja sittemmin Sudzhassa. Hallitukseen kuuluivat K. J. Voroshilov, F. A. Sergejev (Artjom) ynnä muita. Marraskuun 29 pnä 1918 Ukrainan Neuvostohallitus julkaisi manifestin, jossa se julisti hetmanin kukistetuksi ja Neuvostovallan pystytetyksi Ukrainassa. — *185.*

39 Ukrainan direktorio — vastavallankumouksellinen natsionalistinen hallitus, jonka ukrainalaiset natsionalistit muodostivat Petljuran ja Vinnitshenkon johdolla Kievissä vuoden 1918 lopussa. Ukrainan kapinaan nousseet työläiset ja talonpojat hävittivät direktorion helmikuussa 1919. — *186.*

40 Artikkeli „Valoa Idästä" julkaistiin samaan aikaan pääkirjoituksena ilman allekirjoitusta „Pravda" lehden № 273, joulukuun 15 pnä 1918. — *188.*

41 Eestin työkansan kommuuni — Eestin Neuvostotasavalta — muodostui marraskuun 29 pnä 1918, sen jälkeen kun Punainen Armeija oli vapauttanut Narvan saksalaisista miehittäjistä. Joulukuun 7 pnä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti J. V. Stalinin kirjoittaman dekreetin Eestin Neuvostotasavallan riippumattomuuden tunnustamisesta. — *189.*

42 Neuvostovalta julistettiin Latviassa joulukuun puolivälissä 1918. Latvian Väliaikainen Neuvostohallitus julkaisi joulukuun 17 pnä 1918 manifestin Latvian työtätekevälle kansalle valtiovallan siirtymisestä Neuvostojen käsiin. Manifestissa sanottiin: „Me tiedämme, että tällä vaikealla tiellä ja tässä vaikeassa taistelussa me emme ole yksin. Meidän puolestamme on VSFNT, jonka kanssa me tulemme edelleenkin olemaan läheisessä yhteydessä muutenkin kuin vain ulkoisten yhdyssiteiden kautta". — *190.*

43 Liettuan tariba (porvarillinen kansallisneuvosto) muodostettiin syyskuussa 1917 saksalaisten miehitysviranomaisten valvonnan alaisuudessa. — *190.*

44 Kolmipäiväinen lakko Harkovissa tapahtui joulukuun alkupäivinä 1918. Syynä lakkoon oli se, että petljuralaiset vangitsivat Harkovin Neuvoston puhemiehistön. Lakossa olivat kaikkien tuotantolaitosten, raitiotieliikenteen ja sähköasemien työläiset. Petljuralaisten oli pakko vapauttaa vangitut, minkä jälkeen lakko lopetettiin Neuvoston päätöksellä. — *191.*

45 Mielenosoitukset ja poliittinen yleislakko Vilniuksessa ja Liettuan muissa kaupungeissa tapahtuivat joulukuun 16 pnä 1918. Ne järjestettiin Liettuan ja Bielo-Venäjän kommunistisen puolueen Keskuskomitean kehoituksesta vastalauseeksi porvarillisen tariban ja saksalaisten miehittäjäin politiikkaa vastaan. Vilniuksessa mielenosoitukseen osallistui noin 20 tuhatta työläistä ja kaupungin köyhälistöä. Mielenosoitus tapahtui tunnuksella „Kaikki valta Neuvostoille!". Mielenosoittajat vaativat myöskin saksalaisten harjoittaman rautatie- ja muun kaluston Liettuasta poiskuljettamisen lakkauttamista sekä valtiollisten vankien vapauttamista. — *194.*

46 Tervehdykset Kansankomissaarien Neuvostolle ja Punaiselle Armeijalle hyväksyttiin Vilniuksen Neuvoston istunnossa joulukuun 16 pnä 1918. Tervehdyksessä VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvostolle sanottiin: „Kansankomissaarien Neuvosto, jota johtaa maailman proletariaatin varma johtaja toveri Lenin, on johtotähtenä Liettuan työväenluokalle kehkeytyvässä taistelussa sen täydellisen vapautuksen puolesta".

Tervehdyksessä Punaiselle Armeijalle sanottiin: „...Me Liettuan työläiset seuraamme mitä suurimmalla riemulla sitä sankarillista uljuutta, jota te osoitatte taistelussa vastavallankumouksen aseellisia voimia vastaan. Samoin tervehdimme niitä työläisiä ja talonpoikia, Liettuan kansan poikia, jotka ovat liittyneet tämän armeijan riveihin, panevat henkensä alttiiksi työväenluokan yleisen vapautuksen hyväksi ja samalla veljiensä vapauttamiseksi, jotka huokaavat raskaan miehitysvallan ikeen alla...". — *195.*

47 Liettuan Väliaikainen vallankumouksellinen työväen hallitus muodostui joulukuun ensi puoliskolla 1918. Sen johdossa oli bolshevikki V. S. Mitskevitsh-Kapsukas. Joulukuun 16 pnä 1918 Väliaikainen työväen hallitus julkaisi manifestin, jossa tiedoitti, että „1. Kaikki valta annetaan työväen, maattomien ja vähämaisten talonpoikain edustajain Neuvostoille. 2. Saksalaisten miehittäjäin valta katsotaan nyt kumotuksi. 3. Liettuan keisarillinen tariba ja sen ministerineuvosto katsotaan kukistetuksi ja lain ulkopuolella olevaksi". — *195.*

48 Joulukuun 22 pnä 1918 annetulla Leninin allekirjoittamalla asetuksella VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvosto tunnusti Liettuan Neuvostotasavallan riippumattomuuden. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean joulukuun 23 pnä 1918 tekemässä päätöksessä, joka hyväksyttiin J. V. Stalinin selostuksen johdosta, sanottiin: „Toimeenpaneva Keskuskomitea julistaa uudelleen proletaaristen ja talonpoikaisten joukkojen vallankumouksellisen taistelun tuloksena muodostetuille Eestin, Latvian ja Liettuan Neuvostotasavalloille, että se seikka, että nämä maat kuuluivat aikaisemmin entiseen tsaarin valtakuntaan, ei langeta niille minkäänlaisia velvoituksia, ja samalla Toimeenpaneva Keskuskomitea lausuu

varmana vakaumuksenaan, että vasta nyt, itsemääräämisen täydellisen vapauden tunnustamisen ja vallan siirtymisen pohjalla työväenluokan käsiin, muodostuu kaikkien niiden kansakuntien työtätekevien vapaa, vapaaehtoinen ja murtumaton liitto, jotka asuvat entisen Venäjän valtakunnan alueella...“. — *195.*

49 Sen katastrofimaisen tilanteen vuoksi, mikä oli muodostunut Itärintamalla ja varsinkin III armeijan lohkolla, VKP(b):n Keskuskomitea teki joulukuun 30 pnä 1918 V. I. Leninin ehdotuksesta päätöksen J. V. Stalinin lähettämisestä Itärintamalle. Tammikuun 1 pnä 1919 muodostettiin puolueen Keskuskomitean ja Puolustusneuvoston komissio, johon tulivat Keskuskomitean jäsenet J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski, Permin luovuttamisen ja rintamatappioiden syiden tutkimista varten sekä myöskin toimenpiteisiin ryhtymistä varten puolue- ja neuvostotyön kunnostamiseksi III ja II armeijan toimintapiirissä. Tammikuun 3 pnä 1919 J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski matkustivat Itärintamalle, jossa he suorittivat suuren työn III armeijan taistelukuntoisuuden palauttamiseksi sekä rintaman ja selustan lujittamiseksi. Komission toiminnan tuloksena saatiin Itärintamalla vuoden 1919 tammikuun loppuun mennessä aikaan käänne. — *198.*

50 Tammikuun 13 pnä 1919 J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski lähettivät V. I. Leninille ja puolueen Keskuskomitealle „Lyhyen ennakkoselostuksen“ Permin katastrofin syiden tutkimisen kulusta. Selostuksessa tiedoitettiin myöskin niistä toimenpiteistä, joita komissio oli suunnitellut tilanteen parantamiseksi III armeijan lohkolla ja armeijan hyökkäykseen siirtymisen turvaamiseksi. Tammikuun 14 pnä V. I. Lenin vastasi tähän selostukseen seuraavanlaisella sähkösanomalla:

„**Glazov,** Stalinille ja Dzierzhynskille
heidän oleskelupaikkaansa

Sain ja luin ensimmäisen salakirjoitussähkösanoman. Pyydän erikoisesti teitä kumpaakin henkilökohtaisesti johtamaan

suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamista paikanpäällä, sillä muuten ei ole takeita menestyksestä.

Lenin". — *202*.

51 Keskuskollegio (Tsentrokollegija) — Yleisvenäläisen evakuointikomission paikallinen elin. — *203*.

52 Puhe on rykmenteistä, jotka Ylipäällikön piti J. V. Stalinin ja F. E. Dzierzhynskin vaatimuksesta lähettää III armeijaan. Lähettäessään tämän selostuksen Tasavallan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle V. I. Lenin kirjoitti siihen: „... Minun mielestäni se on **h ä v y t t ö m y y d e n h u i p p u**, kun Vacetis antoi 3 rykmenttiä Narvan edustalle. **P e r u u t t a k a a s e!**" (kts. Lenin kokoelma XXXIV, s. 90). — *205*.

53 Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean dekreetti kaupunki- ja maaseutuväestön omistavien ryhmien erikoisverosta julkaistiin marraskuun 2 pnä 1918. Dekreetissä määrättiin, että köyhälistö on vapautettava erikoisverosta, keskitalonpoikaistoa verotettava kohtuullisesti ja koko verotaakka sälytettävä kulakkien kannettavaksi. — *230*.

54 „Izvestija VTsIK" („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantaja") — päivälehti; alkoi ilmestyä helmikuun 28 pnä 1917 nimellä „Työväen ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston Tiedonantaja". Neuvostojen I Yleisvenäläisen edustajakokouksen jälkeen lehdestä tuli työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen Toimeenpanevan Keskuskomitean äänenkannattaja, ja vuoden 1917 elokuun 1 päivästä lähtien se ilmestyi nimellä „Toimeenpanevan Keskuskomitean sekä työväen ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston Tiedonantaja". Vuoden 1917 lokakuun 27 päivästä, Neuvostojen II Yleisvenäläisen edustajakokouksen jälkeen, lehdestä tulee Neuvostovallan virallinen äänenkannattaja. Vuoden 1918 maaliskuun 12 päivästä lähtien se ilmestyy Moskovassa nimellä „Talonpoikain, työläisten, sotilaiden ja kasakoiden edustajain Neuvostojen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantaja". Vuoden 1918 kesäkuun 22 päivän jälkeen

„Tiedonantaja" on Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Moskovan Neuvoston äänenkannattaja ja sittemmin Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean äänenkannattaja. — *233.*

55 Bielo-Venäjän Neuvostojen I edustajakokous alkoi Minskissä helmikuun 2 pnä 1919. Edustajakokouksessa oli läsnä 230 edustajaa. Edustajakokous julisti Bielo-Venäjän riippumattomaksi Sosialistiseksi Neuvostotasavallaksi, vahvisti Bielo-Venäjän SNT:n Perustuslain ja valitsi Toimeenpanevan keskuskomitean. Edustajakokouksen työhön osallistui Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtaja J. M. Sverdlov, joka esitti Yleisvenäläisen TpKK:n päätöksen Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan riippumattomuuden tunnustamisesta. — *245.*

56 Liettuan Neuvostojen I edustajakokous kokoontui Vilniuksessa helmikuun 18—20 pnä 1919. Edustajakokouksessa oli läsnä 220 edustajaa. Edustajakokous käsitteli Liettuan Väliaikaisen työläisten ja talonpoikain hallituksen toimintaselostuksen, kysymyksen Bielo-Venäjään liittymisestä ja muita kysymyksiä. Katsoen välttämättömäksi Liettuan ja Bielo-Venäjän Neuvostotasavaltojen yhteenliittymisen ja federatiivisten suhteiden solmimisen Venäjän Neuvostotasavallan kanssa edustajakokous lausui päätöslauselmassaan tämän johdosta: „Tuntien elävästi katkeamattoman yhteytensä kaikkiin sosialistisiin neuvostotasavaltoihin edustajakokous antaa Liettuan ja Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan työläisten ja talonpoikain hallituksen tehtäväksi ryhtyä heti neuvotteluihin VSFNT:n, Latvian, Ukrainan ja Eestin työläisten ja talonpoikain hallitusten kanssa yhtenäisen VSFNT:n muodostamiseksi kaikista näistä tasavalloista". — *246.*

57 Puhe on Ententen Neuvoston Prinssisaarille (Marmaramerellä) helmikuuksi 1919 suunnittelemasta neuvottelukokouksesta, johon piti kutsuttaman Neuvostohallituksen sekä Koltshakin, Denikinin y.m. vastavallankumouksellisten hallitusten edustajia.

Konferenssin tarkoitukseksi julistettiin rauhan palauttaminen Venäjällä. Konferenssi ei kokoontunut. — *252.*

58 Bernin konferenssi — II Internationalen sosiali-chauvinististen ja keskustalaisten puolueiden kansainvälinen konferenssi, joka pidettiin Bernissä (Sveitsi) helmikuun 3—10 pnä 1919. — *252.*

59 A. V. Koltsovin runosta „Les“ („Metsä“) (kts. A. V. Koltsov. „Kootut runot“. Leningrad, 1939, s. 90). — *252.*

60 VKP(b):n ohjelmaluonnosta laativa valiokunta valittiin puolueen VII edustajakokouksessa maaliskuun 8 pnä 1918. Siihen tulivat V. I. Lenin, J. V. Stalin ynnä muita. Valiokunnan laatima luonnos otettiin sen ohjelman pohjaksi, minkä puolueen VIII edustajakokous hyväksyi.

Tässä kirjoituksessa lainattu luonnoksen kohta otettiin puolueen ohjelmaan ilman muutoksia (kts. „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä“, I osa, 6. painos, 1940, s. 287). — *255.*

61 Tarkoitetaan Pietarin Neuvoston Toimeenpanevan komitean koollekutsumaa työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen Yleisvenäläistä neuvottelukokousta. Neuvottelukokous pidettiin Pietarissa vuonna 1917 maaliskuun 29 ja huhtikuun 3 päivän välisenä aikana. — *258.*

62 „Pravda“ („Totuus“) — työväen bolshevistinen päivälehti; se perustettiin J. V. Stalinin aloitteesta V. I. Leninin ohjeiden mukaisesti; julkaistiin Pietarissa huhtikuun 22 päivästä 1912 heinäkuun 8 päivään 1914. Helmikuun vallankumouksen jälkeen (maaliskuun 5 pnä 1917) se alkoi ilmestyä uudelleen bolshevikkipuolueen Pää-äänenkannattajana. Maaliskuun 15 pnä 1917 J. V. Stalin määrättiin „Pravdan“ toimitukseen. Palattuaan huhtikuussa 1917 Venäjälle „Pravdaa“ johti V. I. Lenin. „Pravdan“ lähimpiä avustajia olivat V. M. Molotov, J. M. Sverdlov, M. S. Olminski, K. N. Samoilova y.m. Huoli-

matta vaino- ja sortotoimenpiteistä „Pravda“ tekee tuona kautena valtavaa työtä työläisten, vallankumouksellisten sotilaiden ja talonpoikain liittämiseksi lujasti bolshevikkipuolueen ympärille, paljastaa imperialistista porvaristoa ja sen perässäjuoksijoita — menshevikkejä ja eserriä ja taistelee porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen puolesta. — *258*.

63 Kts. V. I. Leninin Huhtikuun teesit — „Proletariaatin tehtävistä nykyisessä vallankumouksessa“ (Teokset, XX osa, s. 87—90). — *258*.

64 Vallankumouksellisten sosialistipuolueiden kansainvälinen konferenssi pidettiin Moskovassa maaliskuun 2—6 pnä 1919. Siihen osallistui 52 edustajaa Euroopan ja Amerikan tärkeimmistä maista. Venäjän kommunistisen puolueen edustajina olivat V. I. Lenin, J. V. Stalin, V. V. Vorovski y.m. Konferenssi julisti itsensä Kommunistisen Internationalen ensimmäiseksi kongressiksi. Päiväjärjestyksen tärkeimpänä kysymyksenä oli V. I. Leninin alustus porvarillisesta demokratiasta ja proletariaatin diktatuurista. Kongressi muodosti Kominternin Toimeenpanevan Komitean — III Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan elimen. — *261*.

65 Bernin valiokunta — sosiali-chauvinistien Bernin konferenssin nimittämä valiokunta „Venäjän yhteiskunnallisen ja poliittisen tilanteen tutkimiseksi“. Sen kokoonpanoon merkittiin Kautsky, Hilferding, Longuet y.m. Valiokunnan saapumislupapyyntöön Neuvostohallitus ilmoitti helmikuun 19 pnä 1919, että vaikka se ei pidäkään Bernin konferenssia sosialistisena eikä missään määrin työväenluokkaa edustavana, se kuitenkin sallii valiokunnan saapumisen Neuvosto-Venäjälle. „Berniläisten ylhäisten reviisorien“, kuten V. I. Lenin nimitti valiokunnan jäseniä, matkasta ei tullut mitään. — *264*.

66 Tarkoitetaan Englannin lehdistössä vuoden 1919 helmikuun lopulla ollutta tiedoitusta Ententen Neuvoston aikomuksesta uudistaa kutsu Prinssisaarilla pidettävään konferenssiin. — *264*.

67 VKP(b):n VIII edustajakokous pidettiin Moskovassa maaliskuun 18—23 pnä 1919. Edustajakokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Keskuskomitean toimintaselostus; 2) VKP(b):n ohjelma; 3) Kommunistisesta Internationalesta; 4) Sotilaallinen tilanne ja sotilaallinen politiikka; 5) Työstä maaseudulla; 6) Organisatooriset kysymykset; 7) Keskuskomitean vaalit. Keskuskomitean toimintaselostuksen sekä alustukset puolueohjelmasta ja työstä maaseudulla teki V. I. Lenin.

Sotilaskysymystä edustajakokous käsitteli täysistunnoissa ja sotilasjaostossa. Edustajakokouksessa esiintyi niinsanottu „sotilasoppositio", joka yhdisti entisiä „vasemmistokommunisteja" ja osan työntekijöistä, jotka eivät kuuluneet mihinkään oppositioon, mutta olivat tyytymättömiä Trotskin johtoon armeijassa. Taistellessaan Trotskin harjoittamaa puolueen sotilaallisen politiikan vääristelemistä vastaan, hänen puoluevastaista käytäntöään vastaan, „sotilasoppositio" kuitenkin puolusti armeijassa ilmeneviä partisaanilaisuuden peruja ja muita virheellisiä katsantokantoja eräissä sotilaallista rakennustyötä koskevissa kysymyksissä. „Sotilasoppositiota" vastaan esiintyivät V. I. Lenin ja J. V. Stalin. Edustajakokous hylkäsi „sotilasopposition" eräät ehdotukset (Smirnovin luonnoksen), mutta tuomitsi samalla Trotskin turmiollisen kannan. Edustajakokouksen valitsema sotilasvaliokunta, johon kuuluivat toverit Stalin, Jaroslavski y.m., laati sotilaskysymyksestä päätöslauselman, jonka edustajakokous hyväksyi yksimielisesti.

VKP(b):n VIII edustajakokouksesta ja sen päätöksistä sotilas- y.m. kysymyksistä kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 222—225 (4. suomenkielinen painos, s. 248—249). — *268.*

68 Asetusluonnoksen Valtion Kontrollin uudestijärjestämisestä valmisteli valiokunta, johon kuuluivat J. V. Stalin, J. M. Sverdlov y.m. Luonnosta käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnoissa maaliskuun 8 ja huhtikuun 3 pnä 1919. Luonnosta koskevat alustukset piti J. V. Stalin. V. I. Lenin osallistui välittömästi luonnoksen valmisteluun ja lopulliseen toimittamiseen. — *270.*

69 Kaksi asiakirjaa: ensimmäinen otsikolla „26 komissaarin teloitus“ ja toinen „Kenraali Thomsonin kohtaus herra Tshaikinin kanssa maaliskuun 23 pnä 1919“ julkaistiin „Izvestijassa“ huhtikuun 23 pnä 1919 liitteenä tähän kirjoitukseen. — *271.*

70 „**Znamja Truda**“ („Työn Lippu“) — eserrien Bakun komitean lehti; ilmestyi tammikuusta 1918 marraskuuhun 1919. — *271.*

71 „**Jedinaja Rossija**“ („Yhtenäinen Venäjä“) — kadettisuuntainen lehti; sitä julkaisi niinsanottu „Bakun venäläinen kansalliskomitea“ joulukuusta 1918 heinäkuuhun 1919. — *271.*

72 „**Iskra**“ („Kipinä“) — menshevikkien Bakun komitean lehti; ilmestyi marraskuusta 1918 huhtikuuhun 1920. — *275.*

73 Judenitshin toukokuussa 1919 toimeenpaneman hyökkäyksen johdosta ja Pietarin jouduttua valkoisten piirityksen ja valtauksen uhan alaiseksi Pietarin rintamalle lähetettiin Puolustusneuvoston erikoisvaltuutettuna J. V. Stalin. Puolustusneuvoston toukokuun 17 pnä 1919 antamassa valtakirjassa sanottiin, että J. V. Stalin komennetaan Länsirintaman Pietarin ja muihin sotatoimipiireihin „kaikkiin välttämättömiin erikoistoimenpiteisiin ryhtymistä varten Länsirintamalla muodostuneen tilanteen vuoksi“. Toukokuun 19 pnä 1919 J. V. Stalin saapui Pietariin. — *278.*

74 Krasnaja Gorka ja Seraja Loshad — linnakkeita Pietarin edustalla. Kesäkuun 13 pnä 1919 näiden linnakkeiden varuskunta, joka oli uskonut eserriin ja menshevikkeihin yhteydessä olleiden vastavallankumouksellisten agitatioon, nosti kapinan Neuvostovaltaa vastaan. Kesäkuun 13 pnä Itämeren laivaston alukset lähtivät J. V. Stalinin käskystä merelle toimiakseen kapinallisia vastaan. Samaan aikaan Oranienbaumissa muodostettiin sotaväen Rannikkoryhmä, jonka ydinjoukkona olivat merimiesosastot. Kesäkuun 14 pnä J. V. Stalin saapui Oranienbaumiin ja piti siellä meri- ja maavoimien päällystön edustajien sekä osastojen ja joukko-osastojen komentajien ja komissaarien neuvottelukokouksen. Neuvot-

telukokouksessa hyväksyttiin J. V. Stalinin esittämä suunnitelma Krasnaja Gorkan valloittamisesta mereltä ja maalta samanaikaisesti annettavalla iskulla. J. V. Stalinin välittömän johdon alaisena, hänen ollessa tulilinjoilla, Rannikkoryhmä ja muut joukko-osastot alkoivat kesäkuun 15 pnä Itämeren laivaston tukemina hyökkäyksen. Murskattuaan kapinalliset Krasnaja Gorkan edustalla neuvostosotajoukot valloittivat linnakkeen kesäkuun 16 pnä klo 00.30. Muutaman tunnin kuluttua valloitettiin Seraja Loshadin linnake. — *281.*

75 „Times“ — Englannin suurporvariston vaikutusvaltainen lehti, jota on julkaistu Lontoossa vuodesta 1788; Judenitshin hyökkäyksen aikana kehoitti auttamaan häntä. — *286.*

76 Viteleen tehdas Laatokan itärannalla oli niiden valkosuomalaisten tärkein tukikohta, jotka toimivat Pietarin rintaman Aunuksen lohkolla. Kesäkuun 27 pnä 1919 Punaisen Armeijan joukko-osastot valtasivat Äänisen laivueen ja Itämeren laivaston alusten tukemina yllättävällä iskulla Viteleen, tuhosivat niinsanotun „Aunuksen vapaaehtoisen armeijan“ esikunnan ja kaappasivat suuret ampumatarvike-, sotilasvaruste- ja elintarvikevarastot. Valkosuomalaiset heitettiin Suomen rajan taakse. — *289.*

77 Heinäkuun alussa 1919 valkopuolalaiset aloittivat yleisen hyökkäyksen aiheuttaen Neuvostotasavallalle uhkan lännestä. Puolueen Keskuskomitea antoi J. V. Stalinin tehtäväksi Länsirintaman välittömän johtamisen. Heinäkuun 9 pnä 1919 J. V. Stalin, joka oli nimitetty Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäseneksi, saapui rintaman esikuntaan Smolenskiin. — *292.*

78 Syyskuun 26 pnä 1919 VKP(b):n Keskuskomitea teki päätöksen J. V. Stalinin lähettämisestä Etelärintamalle järjestämään Denikinin murskaamista. Lokakuun 3 pnä J. V. Stalin saapui rintaman esikuntaan. Puolueen Keskuskomitea hyväksyi J. V. Stalinin esittämän suunnitelman Denikinin murskaamisesta. — *295.*

79 Idän kansojen kommunististen järjestöjen II Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Moskovassa vuoden 1919 marraskuun 22 ja joulukuun 3 päivän välisenä aikana. Edustajakokouksessa oli läsnä noin 80 edustajaa — Turkestanin, Azerbaidzhanin, Chivan, Bukharan, Kirgiisian, Tatarian, Tshuvashian, Bashkiirian, Kaukaasian ja eri kaupunkien (Permin, Vjatkan, Orenburgin y.m.) muhamettilaisten kommunististen järjestöjen edustajia. V. I. Lenin teki selostuksen päivän tilanteesta. Edustajakokous kuuli VKP(b):n muhamettilaisten järjestöjen Keskustoimiston toimintaselostuksen, käsitteli Itää koskevan kysymyksen ja muita kysymyksiä sekä viitoitti puolue- ja neuvostotyön tehtävät Idässä. — *300.*

80 J. V. Stalin kirjoitti jälkikirjoituksen artikkeliinsa „Etelän sotilaallisesta tilanteesta" sen yhteydessä, kun tämä artikkeli julkaistiin aikakauslehdessä **„Revoljutsionnyi Front"** („Vallankumouksellinen Rintama") — Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston ja työarmeijan Ukrainan neuvoston äänenkannattajassa. — *314.*

81 Ukrainan työarmeija muodostettiin helmikuussa 1920. Sen kokoonpanoon yhdistettiin ne sotajoukko-osastot, jotka Lounaisrintama antoi taloudellisen rakennustyön alalla käytettäviksi, pääasiallisesti Donetsin kaivosalueen kunnostamistöihin. Ukrainan työarmeijan johtamiseksi VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvosto yhdessä Yleisukrainalaisen vallankumouskomitean kanssa muodosti talousalojen kansankomissariaattien ja Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston edustajista Työarmeijan neuvoston, jonka puheenjohtajaksi nimitettiin Puolustusneuvoston jäsen ja erikoisvaltuutettu J. V. Stalin. — *316.*

82 Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalainen konferenssi pidettiin Harkovissa maaliskuun 17—23 pnä 1920. Siihen osallistui 278 edustajaa. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Ukrainan KP(b):n Keskuskomitean poliittinen ja organisatoorinen toimintaselostus; 2) Ukrainan Neuvostotasavallan ja VSFNT:n keskinäissuhteet; 3) Suhtau-

tuminen muihin poliittisiin puolueisiin; 4) Talouspolitiikka; 5) Maakysymys ja työ maaseudulla; 6) Elintarvikekysymys; 7) Ukrainan KP(b):n Keskuskomitean vaalit ja edustajain vaalit VKP(b):n IX edustajakokoukseen.

J. V. Stalin osallistui konferenssiin VKP(b):n Keskuskomitean edustajana. Keskeisenä kysymyksenä konferenssissa oli talouspolitiikkaa koskeva kysymys. Tämän kysymyksen käsittelemisen yhteydessä annettiin vastaisku puoluevastaiselle „demokraattisen sentralismin" ryhmälle (Sapronov y.m.), joka esiintyi yksipäällikkyyttä vastaan teollisuuden johtamisessa. Maaseudulla tehtävää työtä koskevassa kysymyksessä konferenssi teki tärkeän päätöksen vähämaisten ja maattomien talonpoikain liittojen (vähäväkisten talonpoikain komiteoiden) muodostamisesta Ukrainassa. Konferenssi valitsi J. V. Stalinin edustajaksi VKP(b):n IX edustajakokoukseen. — *318.*

83 Tarkoitetaan Saksan taantumuksellisten järjestämää vastavallankumouksellista valtiokeikausta (niinsanottua Kappin kapinaa) Berliinissä maaliskuun 13 pnä 1920. Kappin hallitus kumottiin muutaman päivän kuluttua työläisten yleislakon tuloksena. — *320.*

84 Puhe on VKP(b):n Keskuskomitean teeseistä VKP(b):n IX edustajakokoukselle — „Taloudellisen rakennustyön lähimmät tehtävät". Teesit julkaistiin „VKP(b):n Keskuskomitean Tiedonannoissa" № 14, maaliskuun 12 pnä 1920. — *326.*

85 Neuvostojen VII Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Moskovassa joulukuun 5—9 pnä 1919. Edustajakokous kuuli V. I. Leninin selostuksen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston toiminnasta sekä käsitteli kysymykset: sotilaallisesta tilanteesta, neuvostorakennustyöstä, elintarviketilanteesta, polttoaineesta y.m. Edustajakokouksen hyväksymät päätökset päiväjärjestyksen peruskysymyksistä (päätöslauselmat: „Elintarvikeasiain järjestelystä VSFNT:ssa", „Neuvostorakennustyöstä", „Polttoaineasiain järjestelystä VSFNT:ssa") olivat omistetut

neuvostotalouden ja neuvostohallinnon järjestämisen tehtäville.

Harkovin konferenssin päätöslauselma — päätöslauselma taloudellisesta rakennustyöstä, jonka Ukrainan KP(b):n Harkovin läänikonferenssi hyväksyi maaliskuun 15 pnä 1920 talouspolitiikasta tehdyn selostuksen johdosta. — *327*.

86 VKP(b):n IX edustajakokous pidettiin Moskovassa vuoden 1920 maaliskuun 29 ja huhtikuun 5 päivän välisenä aikana. Edustajakokous käsitteli seuraavat kysymykset: 1) Keskuskomitean toimintaselostus; 2) Taloudellisen rakennustyön lähimmät tehtävät; 3) Ammatillinen liike; 4) Kommunistisen Internationalen tehtävät; 5) Organisatooriset kysymykset; 6) Suhde osuustoimintaan; 7) Miliisijärjestelmään siirtyminen; 8) Keskuskomitean vaalit. V. I. Lenin teki edustajakokouksessa Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen ja piti puheen taloudellisesta rakennustyöstä ja osuustoiminnasta.

Edustajakokous määritteli maan lähimmät taloudelliset tehtävät kulkulaitoksen ja teollisuuden alalla. Erikoista huomiota edustajakokous kiinnitti yhtenäiseen taloussuunnitelmaan. Tärkein sija tässä suunnitelmassa oli kansantalouden sähköistämistä koskevalla kysymyksellä. Edustajakokouksessa annettiin vastaisku puoluevastaiselle „demokraattisen sentralismin“ ryhmittymälle (Sapronov, Osinski y.m.), joka esiintyi yksipäällikkyyden säätämistä vastaan teollisuudessa. — *328*.

87 Borotbalaiset — ukrainalaisia vasemmistoeserriä, jotka perustivat toukokuussa 1918 oman puolueensa. He nimittivät itseään borotbalaisiksi puolueensa pää-äänenkannattajan „Borotba“ lehden mukaan. Bolshevikkien vaikutusvallan kasvaessa Ukrainan talonpoikaisjoukkojen keskuudessa borotbalaisten täytyi maaliskuussa 1920 laskea puolueensa hajalle ja liittyä Ukrainan Kommunistiseen puolueeseen (bolshevikit). Ukrainan KP(b):n IV konferenssi teki päätöksen borotbalaisten ottamisesta puolueeseen, ja kaikkien puolueeseen vastahyväksyttyjen piti käydä läpi uudestiluettelointi. Myöhempinä vuosina monet borotbalaisista astuivat kaksinaamaisuuden ja puolueen pettämisen tielle ja johtivat vastaval-

lankumouksellisten natsionalististen ainesten neuvostovastaista taistelua Ukrainassa; heidät paljastettiin Ukrainan kansan pahimpina vihollisina. — *329.*

88 Lontoon edustajakokous — VSDTP:n V edustajakokous, joka pidettiin Lontoossa vuoden 1907 huhtikuun 30 ja toukokuun 19 päivän välisenä aikana. — *331.*

89 Kts. K. Marx. Teesit Feuerbachista. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1941, s. 382. — *331.*

90 Kts. V. I. Lenin. Teokset, IV osa, s. 359—508. — *334.*

91 Kts. V. I. Lenin. Teokset, VI osa, s. 155—336. — *334.*

92 Nämä sanat Lassallen kirjeestä Marxille kesäkuun 24 pnä 1852 V. I. Lenin on esittänyt „Mitä on tehtävä?" kirjansa epigrafissa (kts. Teokset, IV osa, s. 359). — *335.*

93 Tarkoitetaan kolmea puoluetta, jotka muodostuivat Saksan vanhan sosialidemokraattisen puolueen jakaantumisen jälkeen: Saksan sosialidemokraattinen puolue, riippumaton sosialidemokraattinen puolue ja kommunistinen puolue. — *335.*

94 Bulyginin duuma — neuvotteleva edustuslaitos, jonka tsaarin hallitus aikoi kutsua koolle vuonna 1905. Lakiluonnoksen neuvottelevan Valtakunnanduuman perustamisesta ja asetuksen Duuman vaaleista laati toimikunta, jonka puheenjohtajana oli sisäministeri Bulygin, ja ne julkaistiin yhdessä tsaarin manifestin kanssa elokuun 6 pnä 1905. Bolshevikit julistivat Bulyginin duuman aktiivisen boikotin. „...Bulyginin duumaa ei kutsuttu milloinkaan koolle. Vallankumouksen vihuri pyyhkäisi sen pois ennen kuin se oli kutsuttu koolle" (V. I. Lenin. Teokset, XIX osa, s. 352). — *338.*

95 Kts. V. I. Lenin. Teokset, VIII osa, s. 27—126. — *338.*

96 Kts. V. I. Lenin. Teokset, IX osa, s. 79—143. — *338.*

97 Kirjasen „Venäjän sosialidemokraattien tehtävät" V. I. Lenin kirjoitti ollessaan karkoituksella vuoden 1897 lopussa.

Kirjasen ensimmäisen painoksen julkaisi „Venäjän sosialidemokraattien liitto“ P. Axelrodin esipuheella varustettuna Genevessä vuonna 1898 (kts. V. I. Lenin. Teokset, II osa, s. 167—190). — *340.*

98 Tampereen konferenssi — bolshevikkien ensimmäinen konferenssi, joka pidettiin joulukuun 12—17 pnä 1905. Tässä konferenssissa V. I. Lenin ja J. V. Stalin kohtasivat toisensa ensi kerran henkilökohtaisesti. Siihen asti he olivat olleet keskenään yhteydessä kirjeiden ja tovereiden välityksellä.

Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Selostukset paikkakunnilta; 2) Selostus päivän tilanteesta; 3) Keskuskomitean organisatoorinen toimintaselostus; 4) VSDTP:n kummankin osan yhdistämisestä; 5) Puolueen uudelleenjärjestämisestä; 6) Agraarikysymys; 7) Valtakunnanduumasta.

Selostukset päivän tilanteesta ja agraarikysymyksestä sekä myös puheen suhteesta Witten duumaan piti V. I. Lenin. J. V. Stalin teki konferenssissa selostuksen bolshevikkien Taka-Kaukaasian järjestön toiminnasta ja piti puheen Duuman aktiivisen boikotin leniniläisen taktiikan puolesta. Konferenssi hyväksyi päätöksen yhtenäisyyden palauttamisesta puolueessa, joka oli tosiasiallisesti jakautunut kahdeksi puolueeksi, ja V. I. Leninin ehdottaman päätöslauselman agraarikysymyksestä. J. V. Stalin osallistui yhdessä V. I. Leninin kanssa valiokunnan työhön, joka laati päätöslauselman suhteesta Duumaan. Tässä päätöslauselmassa konferenssi kehoitti puoluetta ja työväenluokkaa boikotoimaan Duumaa ja velvoitti kaikkia puoluejärjestöjä käyttämään laajasti vaalikokouksia proletariaatin vallankumouksellisen järjestäytymisen laajentamiseksi ja agitation harjoittamiseksi kaikkien kansankerrosten keskuudessa aseellisen kapinan puolesta. — *341.*

99 Tarkoitetaan diplomaattista kirjeenvaihtoa, joka alkoi Englannin ulkoministerin Curzonin huhtikuun 11 pnä 1920 VSFNT:n ulkoasiain kansankomissaarille lähettämän nootin johdosta. Tässä nootissa Curzon ehdotti Neuvostohallitukselle

Wrangelin ja hänen sotajoukkojensa täydellistä antautumista Krimillä ehdolla, että niille annetaan amnestia. Tästä kirjeenvaihdosta kts. myös tämä osa, s. 359. — *344.*

100 Entente-maiden konferenssi San Remossa (Italia) pidettiin huhtikuun 19—26 pnä 1920. Konferenssissa käsiteltiin kysymystä, kuinka Saksa täyttää Versaillesin rauhansopimusta, rauhansopimuksen luonnosta Turkin kanssa ja muita kysymyksiä. — *352.*

101 **„Krasnoarmejets“** („Puna-armeijalainen“) — Länsirintaman XVI armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston Poliittisen osaston joka päivä ilmestyvä puna-armeijalaislehti; julkaistiin maaliskuun 20 päivästä 1919 toukokuun 15 päivään 1921. — *367.*

102 Tämän kirjeen luonnoksessa on V. I. Leninin VKP(b):n Keskuskomitean sihteerille osoittama lausunto, jossa sanotaan: „Minä olen viipymättömän lähettämisen kannalla, sillä se on kiistaton asia“. Keskuskomitea lähetti kirjeen puoluejärjestöille vuoden 1920 heinäkuun jälkipuoliskolla. — *369.*

103 VOHR:n sotaväki — Tasavallan sisäisen suojeluksen sotajoukot; ne suorittivat v. 1919—1920 vartiopalvelusta kaupunkien, tehtaiden, rautateiden, varastojen y.m. suojelemiseksi selustassa ja rintamavyöhykkeellä. — *374.*

104 Kirjoituksen „Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys“ (kts. Teokset, 2. osa, s. 319—402) J. V. Stalin kirjoitti Wienissä vuoden 1912 lopulla ja vuoden 1913 alussa: ensi kerran julkaistiin K. Stalinin allekirjoituksella varustettuna aikakausjulkaisussa „Prosveshtshenije“ № 3—5 vuonna 1913 otsikolla „Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia“.

„Prosveshtshenije“ („Valistus“) — bolshevikkien kuukausijulkaisu, julkaistiin Pietarissa joulukuusta 1911 kesäkuuhun 1914, jolloin tsaarin hallitus lakkautti sen. Syksyllä 1917 ilmestyi vielä yksi kaksoisnumero. Aikakauslehteä johti V. I. Lenin. Pietarissa ollessaan J. V. Stalin osallistui läheisesti aikakauslehden julkaisemiseen. — *396.*

105 Kirjoitus „Lokakuun kumous ja kansallisuuskysymys" (kts. tämä osa, s. 165—177) julkaistiin „Zhizn Natsionalnostei" lehdessä № 1, marraskuun 9 pnä 1918.

Sanomalehti „Zhizn Natsionalnostei" („Kansallisuuksien Elämä") — Kansallisuusasiain Kansankomissariaatin äänenkannattaja; ilmestyi joka viikko Moskovassa marraskuun 9 päivästä 1918 helmikuun 16 päivään 1922. Helmikuun 25 pnä 1922 lehti muutettiin aikakausjulkaisuksi, joka ilmestyi samalla nimellä vuoden 1924 tammikuuhun asti. — *397*.

106 Kts. tämä osa, s. 376—389. — *398*.

107 Idän kansojen Toiminta- ja propagandakomitea eli Propaganda- ja toimintaneuvosto muodostettiin Idän kansojen I edustajakokouksessa Bakussa vuoden 1920 syyskuussa. Komitean tehtävänä oli propagandan järjestäminen sekä vapautusliikkeen tukeminen ja yhdistäminen Idässä. Komitea oli olemassa noin vuoden. — *405*.

108 Syyskuun 14 pnä 1920 Gruusiaan saapui „sosialistisen edustajiston" nimellä II Internationalen johtajia (Vandervelde, Macdonald, Renaudel y.m.). K. Kautsky, jota pidettiin „edustajiston" eräänä johtajana, saapui Tiflisiin syyskuun 30 pnä. Menshevikit järjestivät „edustajistolle" ja Kautskylle juhlallisen vastaanoton. Kahden viikon kuluttua „edustajisto„ matkusti takaisin Länsi-Eurooppaan, mutta Kautsky jäi Tiflisiin ja oli siellä vuoden 1920 joulukuuhun asti. — *419*.

109 Tarkoitetaan sanoja Lutherin puolustuspuheesta Wormsin valtiopäivillä (v. 1521), jossa katolinen kirkko kehoitti Lutheria luopumaan opistaan (kts. D. Martin Luthers Werke. Kritische Gesammtausgabe. Weimar, 1897, Band 7, S. 838). — *420*.

110 Dagestanin kansojen edustajakokous pidettiin Temir-Han-Shurassa marraskuun 13 pnä 1920. Edustajakokouksessa oli läsnä noin 300 edustajaa. Sen jälkeen, kun J V. Stalin oli julistanut Dagestanin autonomian, G. K. Ordzhonikidze piti edustajakokouksessa tervehdyspuheen. Edustajakokous hyväk-

syi päätöslauselman, jossa puhuttiin Dagestanin kansojen ja Neuvosto-Venäjän työtätekevien kansojen välisen liiton murtumattomuudesta. — *421.*

111 Terekin alueen kansojen edustajakokous pidettiin Vladikavkazissa marraskuun 17 pnä 1920. Edustajakokouksessa oli läsnä yli 500 edustajaa. Edustajakokoukseen osallistuivat G. K. Ordzhonikidze ja S. M. Kirov. J. V. Stalinin alustuksen johdosta hyväksytyssä päätöslauselmassa edustajakokous lausui varmuutensa siitä, että „autonomia lujittaa yhä enemmän niitä veljessiteitä, jotka yhdistävät Terekin alueen työtätekeviä joukkoja Neuvosto-Venäjän kanssa“. — *426.*

112 Sèvres'in sopimus — rauhansopimus, jonka Entente saneli Turkille, Saksan liittolaiselle ensimmäisessä maailmansodassa; allekirjoitettiin elokuun 10 pnä 1920 Sèvres'ssä (lähellä Pariisia). Tämän konstantinopolilaisen hallituksen kanssa solmitun sopimuksen orjuuttavat ehdot hävittivät tosiasiallisesti Turkin riippumattomuuden. — *438.*

113 Wilsonin neljätoista pykälää — rauhanohjelma, jonka Yhdysvaltojen presidentti Wilson esitti tammikuussa 1918. Eräässä pykälässä puhuttiin sekä suurten että pienten valtioiden riippumattomuuden ja eheyden takaamisesta. — *440.*

ELÄMÄKERRALLISIA TIETOJA

(Lokakuu 1917—1920)

1917

Lokakuun 25—26. V. I. Lenin ja J. V. Stalin johtavat työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen II Yleisvenäläistä edustajakokousta.

Lokakuun 26. Neuvostojen II edustajakokouksessa J. V. Stalin valitaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi ja vahvistetaan kansallisuusasiain kansankomissaariksi.

Lokakuun 28 vastainen yö. V. I. Lenin ja J. V. Stalin käyvät Pietarin sotilaspiirin esikunnassa, jossa laativat yhdessä sotilastyöntekijöiden kanssa operatiivisen suunnitelman Kerenskin ja Krasnovin sotajoukkojen murskaamiseksi.

Lokakuun 28. V. I. Lenin ja J. V. Stalin allekirjoittavat Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen porvarillisten lehtien ilmestymiskiellosta.

Lokakuun 31. J. V. Stalin puhuu Sotilaallisen vallankumouskomitean istunnossa tiedoittaen tilanteesta rintamalla.

Marraskuun 2. V. I. Lenin ja J. V. Stalin allekirjoittavat „Venäjän kansojen oikeuksien julistuksen", jonka J. V. Stalin oli kirjoittanut.

Marraskuun 3. J. V. Stalin käyttää puheenvuoron poliittisten puolueiden, Putilovin tehtaan työläisten ja Rautatieläisten Yleisvenäläisen ammattiliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean edustajain neuvottelukokouksessa.

Marraskuun 6. J. V. Stalin pitää Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa puheen „yleissosialistisen hallituksen" muodostamisen kysymyksestä.

Marraskuun 9. V. I. Lenin ja J. V. Stalin allekirjoittavat päiväkäskyn kenraali Duhoninin eroittamisesta korkeimman ylipäällikön tehtävistä.

Marraskuun 14. J. V. Stalin pitää puheen Suomen sosialidemokraattisen työväenpuolueen edustajakokouksessa Helsingissä.

Marraskuun 16. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa ehdotuksen historiallisten arvoesineiden luovuttamisesta Ukrainan kansalle; hänet valitaan valiokuntaan, joka laatii dekreetin vallankumouksellisista tuomioistuimista.

Marraskuun 19. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa selostukset: 1) kaupankäynnistä Suomen kanssa ja 2) Ukrainasta ja Radasta.

Marraskuun 20. J. V. Stalin esittää Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi luonnoksen Neuvostohallituksen julistuksesta „Kaikille Venäjän ja Idän työtätekeville muhamettilaisille"; tekee Kansankomissaarien Neuvostolle selostuksen Perus-

tavan kokouksen vaalilautakunnan vastavallankumouksellisesta toiminnasta.

Marraskuun 22. J. V. Stalin puhuu Sotilaallisen vallankumouskomitean istunnossa vastavallankumouksellisten sanomalehtien lakkauttamisen kysymyksestä.

Marraskuun 27. J. V. Stalin puhuu Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa sosialistisen valtion finanssi- ja talouspolitiikan käytännössä toteuttamisesta.

Ei ennen marraskuun 27. V. I. Lenin ja J. V. Stalin laativat rauhanneuvottelujen ohjelman konseptin.

Marraskuun 28. V. I. Lenin ja J. V. Stalin allekirjoittavat V. I. Leninin kirjoittaman „Asetuksen vallankumouksenvastaisen kansalaissodan johtajien vangitsemisesta".

Marraskuun 29. Puolueen Keskuskomitea muodostaa Keskuskomitean Byroon, johon valitaan V. I. Lenin, J. V. Stalin ja J. M. Sverdlov.

Joulukuun 1. J. V. Stalin keskustelee Yleisvenäläisen muhamettilaisten neuvoston Toimeenpanevan komitean puheenjohtajan kanssa „Osmanin pyhän koraanin" palauttamisesta muhamettilaisille.

Joulukuun 2. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa selostukset Ukrainasta ja Bielo-Venäjän Neuvostojen edustajakokouksen järjestämisestä.

Joulukuun 5. „Pravda" lehdessä julkaistiin V. I. Leninin, J. V. Stalinin ja J. M. Sverdlovin allekirjoittama dekreetti Korkeimman kansantalousneuvoston (KKTN:n) muodostamisesta.

J. V. Stalin solmii Bielo-Venäjän aluekomitean edustajain kanssa sopimuksen yhteistoiminnasta Neuvostovallan lujittamiseksi Bielo-Venäjällä.

Joulukuun 12. J. V. Stalin kirjoittaa artikkelin „Vastaus ukrainalaisille tovereille selustassa ja rintamalla".

Joulukuun 14. J. V. Stalin tekee Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa selostuksen keskinäissuhteista Ukrainan Radan kanssa.

Joulukuun 16. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa selostukset tilanteesta Orenburgissa, Uralin alueella, Turkestanissa ja Kaukaasiassa.

Joulukuun 18. V. I. Lenin ja J. V. Stalin allekirjoittavat dekreetin Suomen valtiollisesta riippumattomuudesta.

J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa ilmoituksen sotilaallisesta tilanteesta Orenburgin alueella.

Joulukuun 19. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa selostuksen Ukrainan Keskusradasta.

Joulukuun 21. V. I. Lenin ja J. V. Stalin osallistuvat Punaisen Armeijan järjestämisen ja muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion istuntoon.

Joulukuun 22. J. V. Stalin tekee Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa selostuksen Suomen riippumattomuutta koskevasta kysymyksestä.

Joulukuun 23. J. V. Stalin nimitetään Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi V. I. Leninin loman ajaksi.

Joulukuun 24. J. V. Stalin on puheenjohtajana Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa ja tekee selostukset tilanteesta Donilla, työtätekevän kasakkaväen edustajakokouksesta ja vallankumouksellisten osastojen Orenburgiin hyökkäyksen valmistelusta.

Joulukuun 27. Kansankomissaarien Neuvosto tekee J. V. Stalinin puheenjohdolla pidetyssä istunnossa päätöksen Putilovin tehtaiden kansallistamisesta ja Simferopolin Anatrin lentokonetehtaan y.m. pakkoluovuttamisesta.

Joulukuun 27 ja 28. J. V. Stalin keskustelee Donin alueen kasakkakokouksen vasemmisto-osan edustajain ja 8. kasakkadivisioonan edustajan kanssa.

Joulukuun 31. J. V. Stalinin kirjoitus „Turkin Armeniasta" julkaistiin „Pravda" lehden numerossa 227.

J. V. Stalinin kirjoittama dekreetti „Turkin Armeniasta" julkaistiin „Pravdan" samassa numerossa V. I. Leninin ja J. V. Stalinin allekirjoittamana.

1918

Tammikuun 8. Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa J. V. Stalin valitaan Neuvostovallan toimenpiteitä elintarvikepolitiikan alalla suunnittelevaan valiokuntaan.

Tammikuun 10—18. J. V. Stalin osallistuu Neuvostojen III Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen.

Tammikuun 11. J. V. Stalin käyttää puolueen Keskuskomitean istunnossa puheenvuoron kannattaen V. I. Leninin ehdotusta saksalaisten kanssa solmittavasta rauhasta.

Tammikuun 15. J. V. Stalin tekee Neuvostojen III edustajakokouksen bolshevikkiryhmän istunnossa selostuksen Neuvostotasavaltojen Federatiosta.

J. V. Stalin tekee Neuvostojen III edustajakokouksen istunnossa selostuksen kansallisuuskysymyksestä ja esittää loppulausunnon siitä. Edustajakokous hyväksyy J. V. Stalinin esittämän päätöslauselman Venäjän Tasavallan federatiolaitoksista.

Tammikuun 24. Puolueen Keskuskomitean istunnossa, jossa käsiteltiin puolueen VII edustajakokouksen koollekutsumista, J. V. Stalin käyttää puheenvuoron VSDTP(b):n ohjelman tarkistamisen puolesta.

Bolshevikkipuolueen Keskuskomitean toimeksiannosta J. V. Stalin pitää eräiden Euroopan ja Amerikan maiden sosialistipuolueiden vallankumouksellisen sivustan toimihenkilöiden neuvottelukokouksen.

Tammikuun 28. V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät rauhan neuvottelujen neuvostoedustajistolle Brest-Litovskiin sähkösanoman siitä, että on välttämätöntä solmia viipymättä rauha Saksan kanssa.

Helmikuun 21 (8)*. Saksalaisten sotajoukkojen hyökkäyksen johdosta V. I. Lenin ja J. V. Stalin antavat bolshevikkipuolueen Pietarin kaupunkikomitealle ja piirikomiteoille toimintaohjeen vastarinnan järjestämisestä saksalaisia anastajia vastaan ja porvariston mobilisoimisesta ampuma-

* Vuoden 1918 helmikuun 21 (8) päivästä lähtien elämäkerrallisissa tiedoissa päivämäärät osoitetaan uuden ajanlaskun mukaan.

	hautojen kaivamiseen työläisten valvonnan alaisina. Samanlaisen toimintaohjeen J. V. Stalin lähettää Kievin bolshevikeille.
Helmikuun 23.	J. V. Stalin kannattaa puolueen Keskuskomitean istunnossa V. I. Leniniä taistelussa Trotskia ja Buharinia vastaan Brestin rauhan kysymyksessä.
Helmikuun 24.	J. V. Stalin antaa lennättimitse Ukrainan Neuvostotasavallan Kansansihteeristölle toimintaohjeen rauhanedustajiston lähettämisestä Brestiin ja sen taktiikan perusteista neuvotteluissa saksalaisten imperialistien kanssa.
Ei ennen maaliskuun 2.	V. I. Lenin ja J. V. Stalin vaativat lennätinkeskustelussaan Murmanskin Neuvoston puheenjohtajan kanssa ryhtymistä pikaisiin diplomaattisiin toimenpiteisiin Murmanskin suojaamiseksi Englannin ja Ranskan sotajoukkojen miehitykseltä.
Maaliskuun 6—8.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n VII edustajakokoukseen.
Maaliskuun 8.	VKP(b):n VII edustajakokouksessa J. V. Stalin valitaan puolueen Keskuskomitean jäseneksi ja puolueen ohjelmaluonnosta laativan valiokunnan jäseneksi.
Ennen maaliskuun 10.	J. V. Stalin valitaan Pietarin Neuvoston edustajaksi Neuvostojen IV Yleisvenäläiseen Ylimääräiseen edustajakokoukseen.
Maaliskuun 10.	J. V. Stalin siirtyy yhdessä hallituksen kanssa Moskovaan.
Maaliskuun 14.	„Izvestija“ lehden № 47 julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Ukrainan solmu“.

V. I. Lenin ja J. V. Stalin vaativat G. K. Ordzhonikidzelle, Ukrainan erikoiskomissaarille, kirjoittamassaan kirjeessä Krimin ja Donetsin kaivosalueen yhtenäisen taistelurintaman muodostamista koko Venäjän kanssa taistelun käymiseksi saksalaisten miehittäjäin maahanhyökkäystä vastaan.

Maaliskuun 14—16. J. V. Stalin osallistuu Neuvostojen IV Yleisvenäläiseen Ylimääräiseen edustajakokoukseen.

Maaliskuun 16. Neuvostojen IV Yleisvenäläinen Ylimääräinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi.

Maaliskuun 19. S. Shaumjanille ja A. Dzhaparidzelle kirjoittamassaan kirjeessä J. V. Stalin kiinnittää huomiota Bakun lujittamiseen sotilaallisessa suhteessa.

Maaliskuun 26 ja 27. „Pravda“-lehden numeroissa 55 ja 56 julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Taka-Kaukaasian vastavallankumoukselliset sosialismin naamiossa“.

Maaliskuun 31 vastainen yö. J. V. Stalin keskustelee lennättimitse Tashkentin Neuvoston puheenjohtajan kanssa Turkestanin sisäisestä tilanteesta.

Huhtikuun 1. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean bolshevikkiryhmä valitsee J. V. Stalinin Venäjän Neuvostotasavallan ensimmäisen Perustuslain luonnosta laativan valiokunnan jäseneksi.

Huhtikuun 2. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa ehdotuksen rauhanneuvottelujen alkamisesta viipymättä Ukrainan Keskusradan

	kanssa saksalaisten Harkovia vastaan aloittaman hyökkäyksen yhteydessä.
Huhtikuun 3 ja 4.	„Pravda" lehden numeroissa 62 ja 63 julkaistiin J. V. Stalinin „Pravda" lehdelle antama haastattelu Venäjän Federatiivisen Tasavallan rakenteesta.
Huhtikuun 5.	J. V. Stalin pitää puheen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean VSFNT:n Perustuslain luonnosta laativan valiokunnan ensimmäisessä istunnossa.
Huhtikuun 9.	„Pravda" lehden numerossa 67 julkaistiin J. V. Stalinin vetoomus Kasanin, Ufan, Orenburgin, Turkestanin y.m. Neuvostoille otsikolla „Eräs päiväjärjestyksessä olevista tehtävistä".
Huhtikuun 12.	J. V. Stalin tekee Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean VSFNT:n Perustuslain luonnosta laativan valiokunnan istunnossa alustuksen Venäjän Neuvostotasavallan federatiotyypistä.
Huhtikuun 19.	Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Perustuslain luonnosta laativan valiokunnan istunnossa käsitellään ja hyväksytään J. V. Stalinin luonnos „VSFNT:n Perustuslain yleiset säännökset".
Huhtikuun 27.	Kansankomissaarien Neuvosto nimittää J. V. Stalinin VSFNT:n täysivaltaiseksi edustajaksi Ukrainan Keskusradan kanssa rauhansopimuksen solmimisesta käytäviin neuvotteluihin.
Huhtikuun 29.	J. V. Stalin saapuu edustajiston kanssa Kurskiin.
Ei ennen toukokuun 2.	J. V. Stalin matkustaa Kurskista Moskovaan tekemään selostusta Kansankomissaarien Neuvostolle.

Toukokuun 5.	V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät Voronezhiin, Rostoviin ja Brjanskiin radiosanoman välirauhan solmimisesta Ukrainan rintamalla.
Toukokuun 10—16.	J. V. Stalin johtaa Tatarialais-Bashkiirialaisen Neuvostotasavallan Neuvostojen Perustavan edustajakokouksen koollekutsumista käsittelevää neuvottelukokousta ja pitää neuvottelukokouksen avauspuheen sekä puheen sen lopussa.
Toukokuun 23.	„Pravda" lehden numerossa 100 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Tilanne Kaukaasiassa".
Toukokuun 29.	Kansankomissaarien Neuvosto nimittää J. V. Stalinin erikoisvaltuuksilla varustetuksi elintarvikeasiain yleisjohtajaksi etelä-Venäjälle.
Kesäkuun 1.	„Pravda" lehden numerossa 108 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Donin alueesta ja Pohjois-Kaukaasiasta (Tosiasioita ja salajuonia)".
Kesäkuun 4.	J. V. Stalin matkustaa Moskovasta Tsaritsyniin.
Kesäkuun 6.	J. V. Stalin saapuu Tsaritsyniin.
Kesäkuun 7.	J. V. Stalin sähköttää V. I. Leninille toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty liikenteen kunnostamiseksi, vallankumouksellisen järjestyksen pystyttämiseksi Tsaritsynissa ja viljan lähettämiseksi keskukseen.
Kesäkuun 13.	J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille sähkösanomalla liikennetilanteen paranemisesta, viljanhankinnan suunnitelmasta ja viljan lähettämisestä Moskovaan.
Kesäkuun 25.	J. V. Stalin saapuu Kamyshiniin järjestämään kulkulaitosta ja elintarvikelastien kuljetusta.

Kesäkuun 29. J. V. Stalin tiedoittaa Tsaritsynista lennättimitse V. I. Leninille elintarvikejunien lähettämisestä pohjoiseen.

Heinäkuun 7. V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät toisilleen sähkösanomia „vasemmisto"-eserrien kapinan johdosta.

J. V. Stalin tiedoittaa kirjeessään V. I. Leninille sotilaallisesta tilanteesta Tsaritsynin lohkolla sekä Turkestanista.

Heinäkuun 8. J. V. Stalin kirjoittaa S. Shaumjanille Bakuun kirjeen VSFNT:n ja Azerbaidzhanin sisä- ja ulkopolitiikan kysymyksistä.

Heinäkuun 10. V. I. Leninille kirjoittamassaan kirjeessä J. V. Stalin esittää vastalauseensa Trotskin määräyksiä vastaan, jotka johtavat Tsaritsynin rintaman hajoamiseen ja Pohjois-Kaukaasian alueen menettämiseen.

Heinäkuun 15. J. V. Stalin lähettää Sota-asiain Kansankomissariaatille sähkösanoman Neuvosto-Turkestanin kiireellisen auttamisen välttämättömyydestä.

Heinäkuun 17. J. V. Stalin sähköttää V. I. Leninille Tsaritsynin rintamalle tekemänsä matkan tuloksista.

Heinäkuun 18. J. V. Stalin tiedoittaa lennättimitse V. I. Leninille viiden elintarvikejunan lähettämisestä Moskovaan heinäkuun 12 ja 16 päivien välisenä aikana.

Heinäkuun 19. Muodostettiin J. V. Stalinin johtama Pohjois-Kaukaasian sotilaspiirin Sotaneuvosto.

Heinäkuun 20. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston nimessä S. Shaumjanille lähettämässään sähkösanomassa

J. V. Stalin vaatii Bakun Neuvostoa toteuttamaan riippumatonta ulkopolitiikkaa ja käymään päättävää taistelua ulkomaisen pääoman asiamiehiä vastaan.

Heinäkuun 24. J. V. Stalin keskustelee lennättimitse V. I. Leninin kanssa Moskovan ja Pietarin elintarviketilanteesta.

Elokuun 4. J. V. Stalin tiedoittaa kirjeessään V. I. Leninille etelän sotilaallisesta ja elintarviketilanteesta.

Elokuun 6. J. V. Stalin allekirjoitti Pohjois-Kaukaasian sotilaspiirin Sotaneuvoston päiväkäskyn kaikkien rintaman huoltoa hoitavien elinten uudestijärjestämisestä.

Elokuun 8. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov ovat Kotelnikovon asemalla; he antavat Tsaritsynin rintaman eteläisen lohkon komentajalle määräyksen joukkojen siirtämisestä Krasnovin rosvojoukkojen hyökkäyksen vuoksi.

Elokuun 13. J. V. Stalin allekirjoitti Sotaneuvoston päiväkäskyn Tsaritsynin ja Tsaritsynin läänin julistamisesta piiritystilaan.

Elokuun 14. J. V. Stalin allekirjoitti Sotaneuvoston päiväkäskyn porvariston mobilisoimisesta Tsaritsynissa kaivamaan ampumahautoja.

Elokuun 17. J. V. Stalin sähköttää Moskovaan Parhomenkolle tilanteen paranemisesta Tsaritsynin rintamalla.

Elokuun 19. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov ovat rintamalla tapahtuvien taistelutoimien vuoksi Sareptassa.

Elokuun 24. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov allekirjoittavat operatiivisen päiväkäskyn hyökkäyksen kehittämisestä Tsaritsynin rintamalla.

Elokuun 26. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov allekirjoittavat päiväkäskyn Tsaritsynin tykkitehtaan uudestijärjestämisestä rintaman panssariautotarpeen tyydyttämiseksi.

Elokuun 31. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov lähettävät Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtajalle J. M. Sverdloville sähkösanoman V. I. Leniniä vastaan tehdyn katalan murhayrityksen johdosta.

Syyskuun 6. J. V. Stalin sähköttää Kansankomissaarien Neuvostolle neuvostosotajoukkojen menestyksellisestä hyökkäyksestä Tsaritsynin seuduilla.

Syyskuun 8. J. V. Stalin sähköttää V. I. Leninille eserrien järjestämän „Gruzoles“ rykmentin vastavallankumouksellisen kapinan kukistamisesta Tsaritsynissa.

Syyskuun 10. J. V. Stalin tervehtii ulkoilmakokouksessa Tsaritsynissa Kansankomissaarien Neuvoston ja Pohjois-Kaukaasian sotilaspiirin Sotaneuvoston nimessä taisteluissa kunnostautuneita Tsaritsynin rykmenttejä ja luovuttaa niille lippuja, joissa oli kirjoitus: „Uljuudesta taisteluissa“.

Syyskuun 12. J. V. Stalin matkustaa Moskovaan tekemään V. I. Leninille selostusta Etelärintaman tilannetta koskevista kysymyksistä.

Syyskuun 15. V. I. Lenin, J. M. Sverdlov ja J. V. Stalin neuvottelevat Tsaritsynin rintaman kysymyksistä.

Syyskuun 17. J. V. Stalin nimitetään Etelärintaman vastajärjestetyn Vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtajaksi.

Syyskuun 19. J. V. Stalin käsittelee Kansallisuusasiain Kansankomissariaatin kollegion kokoonpanoa ja työtä koskevia kysymyksiä.

V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät tervehdyssähkösanoman Tsaritsynin rintaman vallankumouksellisille sotajoukoille.

Syyskuun 21. „Izvestija" lehdessä julkaistiin J. V. Stalinin „Izvestija" lehdelle antama haastattelu tilanteesta Tsaritsynin rintamalla.

Syyskuun 22. J. V. Stalin palaa Moskovasta Tsaritsyniin.

Syyskuun 28. J. V. Stalin johtaa Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston ensimmäistä istuntoa, jossa käsiteltiin kysymystä rintaman sotajoukko-osastojen jakamisesta neljäksi armeijaksi.

Lokakuun 3. J. V. Stalin ja K. J. Voroshilov lähettävät V. I. Leninille sähkösanoman, jossa vaativat käsittelemään Keskuskomiteassa kysymyksen Trotskin toiminnasta, joka uhkaa johtaa Etelärintaman hajoamiseen.

Lokakuun 6. J. V. Stalin matkustaa uudestaan Moskovaan.

Lokakuun 8. Kansankomissaarien Neuvoston päätöksellä J. V. Stalin nimitetään Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäseneksi.

Lokakuun 11. J. V. Stalin palaa Moskovasta Tsaritsyniin.

J. V. Stalin antaa J. M. Sverdloville lennättimitse tilanneselostuksen Tsaritsynin rintamasta.

Lokakuun 16. „Soldat Revoljutsii" lehden numerossa 58 julkaistiin J. V. Stalinin ja Sotaneuvoston muiden jäsenten allekirjoittama „Kirje Donin köyhälistölle".

Lokakuun 18. J. V. Stalin sähköttää V. I. Leninille Krasnovin sotajoukkojen murskaamisesta Tsaritsynin edustalla.

Lokakuun 19. J. V. Stalin matkustaa Tsaritsynista Moskovaan.

Lokakuun 22. J. V. Stalin lähettää tervehdyssähkösanoman vallankumouksellisille rykmenteille, jotka olivat murskanneet valkokaartilaiset sotajoukot Tsaritsynin edustalla.

Ukrainan kommunistisen puolueen (bolshevikit) II edustajakokouksessa J. V. Stalin valitaan Ukrainan KP(b):n Keskuskomitean jäseneksi.

Lokakuun 29. J. V. Stalin tekee Moskovan Neuvoston täysistunnossa selostuksen asiaintilasta Etelärintamalla.

„Pravda“ lehden numerossa 234 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Tosiasiain logiikkaa (Menshevikkien Keskuskomitean „Teesien“ johdosta)“.

Marraskuun 6. „Pravda“ lehden numerossa 241 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Lokakuun kumous (Lokakuun 24 ja 25 päivä 1917 Pietarissa)“.

Marraskuun 6—9. J. V. Stalin osallistuu Neuvostojen VI Yleisvenäläiseen Ylimääräiseen edustajakokoukseen.

Marraskuun 9. Neuvostojen VI Yleisvenäläinen Ylimääräinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi.

Marraskuun 11. J. V. Stalin pitää VKP(b):n Keskuskomitean nimessä tervehdyspuheen muhamettilaisten kommunistien I edustajakokouksessa Moskovassa.

Marraskuun 13. J. V. Stalin valitaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistön jäseneksi.

Marraskuun 17. „Zhizn Natsionalnostei" lehden numerossa 2 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Välimuuri".

Marraskuun 24. „Zhizn Natsionalnostei" lehden numerossa 3 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Älkää unohtako Itää".

Marraskuun 30. J. V. Stalin nimitetään Työläisten ja Talonpoikain Puolustusneuvoston jäseneksi ja Neuvoston varapuheenjohtajaksi.

Joulukuun 1. J. V. Stalin käyttää puheenvuoron Työläisten ja Talonpoikain Puolustusneuvoston ensimmäisessä istunnossa.

Puolustusneuvoston päätöksellä V. I. Leninille ja J. V. Stalinille annetaan oikeus vahvistaa Puolustusneuvoston valiokuntien päätökset.

Joulukuun 3. J. V. Stalin johtaa Puolustusneuvoston valiokunnan istuntoa, jossa käsitellään rautatielaitoksen kunnostamiskysymystä.

Joulukuun 7. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti J. V. Stalinin kirjoittaman asetusluonnoksen Eestin Neuvostotasavallan tunnustamisesta.

Joulukuun 11. J. V. Stalin tekee Puolustusneuvoston istunnossa alustukset: rautatielaitoksen kunnostamisesta, poliittisesta agitatiosta ja komissaarien lähettämisestä muodostettavina oleviin divisiooniin ja sotajoukko-osastojen majoittamisesta.

Joulukuun 22. „Zhizn Natsionalnostei" lehden numerossa 7 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Asiat edistyvät".

Joulukuun 25. J. V. Stalin keskustelee Bielo-Venäjän kansallisen komissariaatin vastuunalaisten toimihenkilöiden kanssa Bielo-Venäjän valtiorakenteesta.

J. V. Stalin antaa lennättimitse ohjeita Mjasnikoville Smolenskiin Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan ja Bielo-Venäjän Kommunistisen puolueen (bolshevikkien) järjestämistä koskevista kysymyksistä.

Joulukuun 29. J. V. Stalin tekee Puolustusneuvoston istunnossa selkoa rintamavyöhykkeen elintarviketilanteesta.

Joulukuun 30. VKP(b):n Keskuskomitea tekee V. I. Leninin ehdotuksesta päätöksen J. V. Stalinin lähettämisestä Itärintamalle.

1919

Tammikuun 1. VKP(b):n Keskuskomitea ja Puolustusneuvosto muodostivat puoluetutkimuskomission, johon tulivat J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski, tutkimaan Permin luovuttamisen syitä ja ryhtymään toimenpiteisiin puolue- ja neuvostotyön kunnostamiseksi Itärintaman III ja II armeijan toimintapiirissä.

Tammikuun 5. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski saapuvat Vjatkaan.

Vjatkasta V. I. Leninille kirjoittamassaan kirjeessä J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski asettavat kysymyksen täydennysjoukkojen lähettämisestä III armeijalle.

Tammikuun 7 vastainen yö. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski matkustavat Glazoviin, III armeijan esikuntaan.

Tammikuun 7. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski lähettävät Vjatkaan puolueen Aluekomitealle ohjeet kommunistien mobilisoimisesta rintamalle.

Tammikuun 13. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski lähettävät V. I. Leninille lyhyen ennakkoselostuksen Permin katastrofin syiden tutkimisen kulusta.

Tammikuun 18. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski matkustavat Glazovista Vjatkaan.

Tammikuun 19. J. V. Stalin pitää puolueen Keskuskomitean ja Puolustusneuvoston komission koollekutsumassa Uralin ja Vjatkan puolue- ja neuvostojärjestöjen yhdistetyssä istunnossa puheen Vjatkan sotilaallisen vallankumouskomitean muodostamista koskevasta kysymyksestä.

J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski pitävät Liikenneasiain kansankomissariaatin, III armeijan sotilaskuljetusten osaston ja muiden järjestöjen edustajain neuvottelukokouksen Vjatkan ratasolmun kuormituksen keventämisestä.

J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski lähettävät V. I. Leninille selostuksen toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty III armeijan rintaman ja selustan lujittamiseksi.

Tammikuun 20. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille tilanteen paranemisesta Itärintamalla.

Tammikuun 21. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski matkustavat Vjatkasta Glazoviin, III armeijan esikuntaan.

Tammikuun 25. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski palaavat Glazovista Vjatkaan.

Tammikuun 27. J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski matkustavat Vjatkasta Moskovaan.

Tammikuun 31. Palattuaan Itärintamalta J. V. Stalin ja F. E. Dzierzhynski esittävät V. I. Leninille puolueen Keskuskomitean ja Puolustusneuvoston komission selostuksen.

Helmikuun 9. „Izvestija“ lehden numerossa 30 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Hallituksen politiikka kansallisuuskysymyksessä“.

Helmikuun 17. J. V. Stalin tekee Puolustusneuvoston istunnossa selostuksen erikoisjunien järjestämisestä viljan ja kivihiilen kuljetusta varten.

Helmikuun 22. „Izvestija“ lehden numerossa 41 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Kaksi leiriä“.

Maaliskuun 2. „Pravda“ lehden numerossa 48 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Meidän tehtävämme Idässä“.

Maaliskuun 2—6. J. V. Stalin osallistuu Kominternin I kongressiin Venäjän kommunistisen puolueen (bolshevikit) edustajiston jäsenenä.

Maaliskuun 8. J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa alustuksen Valtion Kontrollin uudestijärjestämisen dekreettiluonnoksesta.

Maaliskuun 9. „Pravda“ lehden numerossa 53 ja „Zhizn Natsionalnostei“ lehden numerossa 8 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Kahden vuoden ajalta“.

Maaliskuun 16. „Izvestija“ lehden numerossa 58 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Imperialismin reservit“.

Maaliskuun 18—23. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n VIII edustajakokoukseen.

Maaliskuun 19. J. V. Stalin valitaan VKP(b):n VIII edustajakokouksen istunnossa puolueohjelman lopullisen toimittamisen valiokunnan jäseneksi.

Maaliskuun 21.	J. V. Stalin pitää VKP(b):n VIII edustajakokouksessa puheen sotilaskysymyksestä.
Maaliskuun 22.	J. V. Stalin valitaan VKP(b):n VIII edustajakokouksen istunnossa valiokuntaan, joka laati päätöslauselman sotilaskysymyksestä.
Maaliskuun 23.	J. V. Stalin valitaan VKP(b):n VIII edustajakokouksessa VKP(b):n Keskuskomitean jäseneksi.
	„Izvestija" lehdessä julkaistiin V. I. Leninin ja J. V. Stalinin allekirjoittama „Neuvostojen keskusvallan sopimus Bashkiirian hallituksen kanssa Autonomisesta Neuvosto-Bashkiiriasta".
Maaliskuun 25.	J. V. Stalin hyväksytään VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa VKP(b):n Keskuskomitean Poliittisen byroon ja Organisatiobyroon jäseneksi.
Maaliskuun 30.	J. V. Stalin vahvistetaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean päätöksellä Valtion Kontrollin kansankomissaariksi.
Huhtikuun 3.	J. V. Stalin tekee Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa alustuksen Valtion Kontrollin uudestijärjestämisen asetusluonnoksesta.
Huhtikuun 9.	J. V. Stalin tekee Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean täysistunnossa alustuksen Valtion Kontrollin uudestijärjestämisestä.
	V. I. Lenin, J. V. Stalin ja M. I. Kalinin allekirjoittavat Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean vahvistaman dekreetin Valtion Kontrollista.
Huhtikuun 13.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon.

Huhtikuun 21. V. I. Lenin ja J. V. Stalin nimitetään Puolustusneuvoston päätöksellä valiokunnan jäseniksi, jonka tehtävänä oli tutkia sotilasomaisuuden luetteloinnin tilaa Punaisen Armeijan Huoltoasiain erikoiskomiteassa.

Huhtikuun 23. „Izvestija" lehden numerossa 85 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Englannin imperialismin asiamiesten toimeenpanemasta 26 bakulaisen toverin ampumisesta".

Huhtikuun 30. J. V. Stalin allekirjoittaa tiedoituksen „Neuvostotasavallan kaikille kansalaisille" Valitusten ja anomusten keskustoimiston muodostamisesta Valtion Kontrollin kansankomissariaatin yhteyteen. Tiedoitus julkaistiin „Izvestija" lehden numerossa 97, toukokuun 8 pnä 1919.

Toukokuun 4. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon.

Toukokuun 5. J. V. Stalin tekee Puolustusneuvoston istunnossa selostuksen neuvostovirastojen tarkastuksen yhteenvedoista.

Toukokuun 8. V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät Ukrainan Kansankomissaarien Neuvostolle VKP(b):n Keskuskomitean toimintaohjeen Etelärintaman sotilaallisen avustamisen voimistamisesta Denikinin alkaessa uhata Donetsin kaivosaluetta.

Toukokuun 17. Judenitshin alettua hyökkäyksensä ja Pietarin jouduttua uhanalaiseksi puolueen Keskuskomitea ja Puolustusneuvosto lähettävät J. V. Stalinin Pietarin rintamalle.

Toukokuun 19. Saavuttuaan Pietariin J. V. Stalin pitää Ylipäällikön, Länsirintaman komentajan ja VII armeijan komentajan kanssa neuvottelun rintamatilannetta koskevasta kysymyksestä.

J.V. Stalin tiedoittaa lennättimitse V.I. Leninille tilanteesta Pietarin edustalla ja toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty rintaman lujittamiseksi.

Toukokuun 20. J. V. Stalin matkustaa Pietarista Staraja-Russaan, Länsirintaman esikuntaan.

Toukokuun 21. J. V. Stalin tiedoittaa lennättimitse V. I. Leninille ja Tasavallan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle rintamatilanteesta Hatsinan edustalla.

Toukokuun 22. J. V. Stalin matkustaa Staraja-Russasta Hatsinan lohkolle, joka oli valkoisten välittömän iskun kohteena.

Toukokuun 25. J. V. Stalin tutustuu Kronstadtissa Itämeren laivaston tilaan.

J. V. Stalin tarkastaa rintaman Karjalan lohkon varustuksia.

Toukokuun 28. J. V. Stalin palaa rintamalle tekemältään matkalta Pietariin.

Toukokuun 30. J. V. Stalin pitää Ylipäällikön sekä Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston ja Länsirintaman, VII armeijan ja Itämeren laivaston päällystön edustajain kanssa neuvottelun Pietariin johtavien teiden puolustamisesta.

Kesäkuun alku. J. V. Stalin kääntyy Pietaria puolustavien sotajoukkojen puoleen julistuksella, jossa kehoittaa taisteluun karkureita ja pettureita vastaan rintamalla.

Kesäkuun 8—9. J. V. Stalin on rintaman Narvan lohkolla.

Kesäkuun 10. VKP(b):n Keskuskomitea antaa J. V. Stalinin tehtäväksi Länsirintaman johdon keskittämisen.

Kesäkuun 13. Krasnaja Gorkan ja Seraja Loshadin linnakkeissa puhjenneen vastavallankumouksellisen kapinan johdosta J. V. Stalin antaa käskyn Itämeren laivaston aluksien siirtämisestä ulkoreitille Krasnaja Gorkan linnakkeen tulittamista varten sekä antaa ohjeen sotajoukkojen Rannikkoryhmän muodostamisesta Oranienbaumissa Krasnaja Gorkaa vastaan mantereelta suoritettavaa hyökkäystä varten.

Kesäkuun 14. J. V. Stalin saapuu Oranienbaumiin ja pitää neuvottelun maa- ja merivoimien päällystön edustajain sekä Rannikkoryhmän joukko-osastojen komentajien ja komissaarien kanssa Krasnaja Gorkaa vastaan tehtävän hyökkäyksen suunnitelmasta.

Kesäkuun 15. J. V. Stalin matkustaa Oranienbaumista sotatoimien piiriin johtamaan Krasnaja Gorkan valtaamisoperatiota.

Kesäkuun 16. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Punaisen Armeijan joukko-osastojen valloittaneen Krasnaja Gorkan ja Seraja Loshadin linnakkeet.

J. V. Stalin saapuu Krasnaja Gorkan linnakkeeseen ja osallistuu Itämeren laivaston merimiesten ja Punaisen Armeijan joukko-osastojen joukkokokoukseen.

Kesäkuun 22. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Pietarin rintamalla alkaneesta Punaisen Armeijan joukko-osastojen hyökkäyksestä.

Kesäkuun 28. J. V. Stalin lähettää tervehdyksen I jalkaväkidivisioonalle sekä Äänisen laivueen ja Itämeren laivaston merimiehille, jotka olivat valloittaneet Viteleen — valkosuomalaisten sotilaallisen tukikohdan Suomen rajalla.

Heinäkuun 3. J. V. Stalin saapuu Moskovaan.

Heinäkuun 3—4. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon.

Heinäkuun 5. J. V. Stalin nimitetään Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäseneksi.

Heinäkuun 8. „Pravda“ lehdessä julkaistaan J. V. Stalinin „Pravda“ lehdelle antama haastattelu Pietarin rintaman tilanteesta.

Heinäkuun 9. J. V. Stalin saapuu Smolenskiin, Länsirintaman esikuntaan.

Heinäkuun 13. J. V. Stalin pitää Minskissä neuvottelun Liettuan — Bielo-Venäjän hallituksen jäsenten kanssa hallituksen ja Minskin Puolustusneuvoston hajallelaskemisesta ja niiden jäsenten liittämisestä rintamaelimiin.

Heinäkuun 23. J. V. Stalin allekirjoitti Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen Pietarin ja Läntisen alueen sotilaspiirien sotilaskomissariaateille puolustussolmujen järjestämisestä.

Elokuun 5. J. V. Stalin allekirjoitti Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston päiväkäskyn Pietarin linnoitetun vyöhykkeen luomisesta.

J. V. Stalin allekirjoitti Länsirintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen rintaman armeijoille valkoisten murskaamisesta Pietarin johtavilla teillä ja Pihkovan valtaamisesta.

Elokuun 11. J. V. Stalin tiedoittaa kirjeessään V. I. Leninille tilanteesta Länsirintamalla.

Elokuun 13. J. V. Stalin tiedustelee lennättimitse G. K. Ordzhonikidzelta tilannetta Länsirintaman XVI armeijan toimintapiirissä.

Elokuun 26. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Punaisen Armeijan joukko-osastojen vallanneen Pihkovan.

Elokuu. J. V. Stalin johtaa Länsirintaman vastuunalaisten poliittisen työn tekijäin Erikoisneuvottelua, joka laati „Ohjeet rykmentin komissaarille toimivissa joukko-osastoissa".

Syyskuun 2. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Dvinskin edustalla alkaneesta Punaisen Armeijan joukko-osastojen vastahyökkäyksestä.

Syyskuun 10. J. V. Stalin matkustaa Smolenskista Moskovaan.

Syyskuun 15. J. V. Stalin palaa Smolenskiin.

Syyskuun 25. J. V. Stalin matkustaa Smolenskista Moskovaan.

Syyskuun 26. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon. Keskuskomitean täysistunto päättää lähettää J. V. Stalinin Etelärintamalle järjestämään Denikinin murskaamista.

Syyskuun 27. J. V. Stalin nimitetään Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäseneksi.

J. V. Stalin osallistuu Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston istuntoon. J. V. Stalinin ehdotuksesta tehdään päätös yhdistetyn divisioonan muodostamisesta Länsirintaman rykmenteistä Etelärintamalle lähettämistä varten ja Joukko-osastojen muodostamisen Etelärintaman Hallinnon perustamisesta.

Syyskuun 28. J. V. Stalin saapuu Smolenskiin.

Syyskuun 30. J. V. Stalin matkustaa Smolenskista Moskovaan.

Lokakuun 2. J. V. Stalin osallistuu Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston istuntoon. J. V. Stalinin ehdotuksesta tehdään päätös Etelärintamalle lähetettävän Latvialaisen divisioonan täydentämisestä.

Lokakuun 3. J. V. Stalin saapuu Sergijevskojen kylään, Etelärintaman esikuntaan.

Lokakuun 9. J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen sotajoukkojen iskuryhmän muodostamisesta taistelua varten Denikinin armeijaa vastaan Orelin edustalla.

Lokakuun 11. Etelärintaman esikunnan siirtymisen vuoksi J. V. Stalin matkustaa Sergijevskojesta Serpuhoviin.

Lokakuun 15. J. V. Stalin esittää kirjeessään V. I. Leninille strategisen suunnitelman hyökkäyksestä Denikiniä vastaan Voronezhin seuduilta Harkovin ja Donetsin kaivosalueen kautta Rostoviin.

Lokakuun 17. J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen XIV armeijan päällystölle Orelin valloittamisesta. Lokakuun 20 pnä Punaisen Armeijan joukko-osastot valloittivat Orelin.

Lokakuun 20. J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen rintaman armeijoille perääntyvien Denikinin armeijoiden takaa-ajamisesta pitäen pääiskun suuntana Kurskia.

Lokakuun 25. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Budjonnyn Ratsuväkiarmeijakunnan murskanneen

Voronezhin edustalla Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiarmeijakunnat ja punaisten sotajoukkojen vallanneen Voronezhin.

Lokakuun 30. J. V. Stalin matkustaa Serpuhovista Etelärintaman sotatoimien piiriin.

Marraskuun 3. J. V. Stalin palaa Serpuhoviin rintamalle tekemältään matkalta.

Marraskuun 4. J. V. Stalin matkustaa Moskovaan.

Marraskuun 6. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean Poliittisen byroon istuntoon. J. V. Stalinin ehdotuksesta tehtiin päätös täydennysjoukkojen lähettämisestä Etelärintamalle.

Marraskuun 9. J. V. Stalin palaa Serpuhoviin, Etelärintaman esikuntaan.

J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen hyökkäyksen kehittämisestä koko rintamalla ja denikiniläisten sotajoukkojen Kurskin ryhmän murskaamisesta.

Marraskuun 11. J. V. Stalinin ehdotuksesta Etelärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto teki päätöksen Ratsuväkiarmeijan muodostamisesta.

Marraskuun alkupuolisko. J. V. Stalin johtaa ohjeiden laatimista Neuvostovallan järjestämisen inspektoimista varten miehityksestä vapautetuilla seuduilla ja ohjeiden laatimista Etelärintaman alueen vallankumouskomiteoita varten.

Marraskuun 16. J. V. Stalin matkustaa Moskovaan.

Marraskuun 17. J. V. Stalin osallistuu Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston istuntoon, jossa

käsiteltiin kysymystä Ratsuväkiarmeijan muodostamisesta.

Marraskuun 18. J. V. Stalin palaa Serpuhoviin, Etelärintaman esikuntaan.

Marraskuun 19. J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston päiväkäskyn I Ratsuväkiarmeijakunnan nimen muuttamisesta Ratsuväkiarmeijaksi.

Marraskuun 21. J. V. Stalin osallistuu V. I. Leninin puheenjohdolla pidettyyn Idän kansojen kommunististen järjestöjen II Yleisvenäläisen edustajakokouksen edustajien ennakkoneuvotteluun Moskovassa.

Marraskuun 22. J. V. Stalin pitää avauspuheen Idän kansojen kommunististen järjestöjen II Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa.

Marraskuun 27. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö tekee päätöksen J. V. Stalinin palkitsemisesta Punaisen Lipun kunniamerkillä tunnustukseksi hänen ansioistaan Pietarin puolustamisessa ja uhrautuvaisesta toiminnasta Etelärintamalla.

J. V. Stalin matkustaa Serpuhovista Etelärintaman sotatoimien piiriin.

Marraskuun 29. J. V. Stalin saapuu Voronezhiin.

Joulukuun 5. J. V. Stalin saapuu Kastornajan asemalle, josta lähtee Staryi Oskoliin.

Joulukuun 6. J. V. Stalin saapuu I Ratsuväkiarmeijan toimintapiiriin (Novyi Oskolin lähellä sijaitsevaan Veliko-Mihailovkan kylään).

J. V. Stalin pitää Etelärintaman ja I Ratsuväkiarmeijan Vallankumouksellisten sotaneuvostojen yhdistetyssä istunnossa puheen I Ratsuväkiarmeijan tehtävistä Denikinin murskaamissuunnitelman toteuttamisen yhteydessä.

Joulukuun 6—7. J. V. Stalin tutustuu Ratsuväkiarmeijan joukko-osastojen tilaan ja taisteluoperatioiden kulkuun.

Joulukuun 7. J. V. Stalin ja S. M. Budjonny tarkastavat taistelukentän Veliko-Mihailovkan luona.

Joulukuun 8. J. V. Stalin saapuu Novyi Oskoliin.

Joulukuun 9. Neuvostojen VII Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen TpKK:n jäseneksi.

Joulukuun 10. J. V. Stalin saapuu Voronezhiin.

Joulukuun 12. J. V. Stalin palaa rintamalle tekemältään matkalta Serpuhoviin, Etelärintaman esikuntaan.

J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen rintaman armeijoille Kievin ja Donetsin kaivosalueen valloittamisesta.

Joulukuun 13. J. V. Stalin matkustaa Serpuhovista Moskovaan.

Joulukuun 17. J. V. Stalin palaa Moskovasta Serpuhoviin.

Joulukuun 18. „Petrogradskaja Pravda" lehdessä julkaistiin J. V. Stalinin Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston nimessä lähettämä tervehdys Pietarin työläisille, jossa heille lausuttiin kiitollisuus Etelärintaman auttamisesta.

Joulukuun 26. J. V. Stalin kirjoitti kirjoituksen „Etelän sotilaallisesta tilanteesta". Kirjoitus julkaistiin „Pravda" lehden numerossa 293, joulukuun 28 pnä.

Joulukuun 29. J. V. Stalin matkustaa Serpuhovista Moskovaan.

1920

Tammikuun 3. J. V. Stalin saapuu Oreliin.

J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen rintaman armeijoille Rostovin valloittamisesta.

Tammikuun 5. J. V. Stalin saapuu Kurskiin, Etelärintaman esikuntaan.

Tammikuun 10. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Budjonnyn ratsuväen joukko-osastojen valloittaneen Rostovin.

J. V. Stalin allekirjoitti Etelärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston päiväkäskyn rintaman armeijoille, jossa niitä onniteltiin Denikinin armeijoiden murskaamisen sekä Donetsin kaivosalueen ja Rostovin valloittamisen johdosta.

Tammikuun 11. J. V. Stalin matkustaa Kurskista Lounaisrintaman * XIV armeijan toimintapiiriin.

Tammikuun 13. J. V. Stalin allekirjoitti Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen rintaman armeijoille Denikinin armeijoiden takaa-ajosta, jotka vetäytyivät Mustanmeren satamia kohden.

Tammikuun 14. J. V. Stalin palaa rintamalle tekemältään matkalta Kurskiin.

Tammikuun 15. J. V. Stalin matkustaa Kurskista Moskovaan.

---

* Tammikuun 10 pnä 1920 Etelärintama nimitettiin Lounaisrintamaksi.

Tammikuun 20. J. V. Stalin esittää Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa „Asetuksen työarmeijan Ukrainan neuvostosta". Kansankomissaarien Neuvosto vahvistaa „Asetuksen" ja nimittää J. V. Stalinin työarmeijan Ukrainan neuvoston puheenjohtajaksi.

Helmikuun 2. J. V. Stalin saapuu Moskovasta Kurskiin, Lounaisrintaman esikuntaan.

Helmikuun 7. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean sessiassa J. V. Stalin valittiin Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistön valiokuntaan, joka käsitteli VSFNT:n federatiivisen rakenteen kysymyksiä.

Helmikuun 10. J. V. Stalin saapuu Harkoviin sen yhteydessä, että Lounaisrintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta olivat siirtyneet sinne.

Helmikuun 12. J. V. Stalin pitää työarmeijan Ukrainan neuvoston jäsenten ennakkoneuvottelun.

Helmikuun 13. J. V. Stalin tiedoittaa lennättimitse V. I. Leninille Ukrainan työarmeijan järjestämisen toimenpiteistä.

Helmikuun 16. J. V. Stalin johtaa työarmeijan Ukrainan neuvoston ensimmäistä istuntoa, jossa tekee alustuksen Työarmeijan neuvoston järjestämisestä ja sen tehtävistä.

Helmikuun 20. J. V. Stalin allekirjoittaa työarmeijan Ukrainan neuvoston päätöksen Donetsin kaivosalueen hiiliteollisuuden militarisoimisesta ja työläisten varustamisesta välttämättömillä tarvikkeilla.

Maaliskuun 7. J. V. Stalin kääntyy Ukrainan työarmeijan päiväkäskyllä Ukrainan työarmeijaan liitetyn

42. divisioonan rivimiesten, komentajien ja komissaarien puoleen kehoittaen heitä viemään voittoon hiilestä käytävän taistelun.

Maaliskuun 9. J. V. Stalin pitää työarmeijan Ukrainan neuvoston jäsenten, Ukrainan Kansankomissaarien Neuvoston ja muiden järjestöjen jäsenten neuvottelukokouksen elintarviketyötä koskevasta kysymyksestä.

Maaliskuun 15. J. V. Stalin pitää työarmeijan Ukrainan neuvoston ylimääräisen istunnon sen yhteydessä, että V. I. Lenin oli kehoittanut määrittelemään Donetsin läänin rajat.

Maaliskuun 17—23. J. V. Stalin johtaa Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaista konferenssia Harkovissa.

Maaliskuun 17. J. V. Stalin pitää puheen Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaisen konferenssin avajaisissa.

Maaliskuun 19. J. V. Stalin tekee Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaisessa konferenssissa selostuksen talouspolitiikasta.

Maaliskuun 20. J. V. Stalin esittää Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaisessa konferenssissa loppulausunnon selostukseen talouspolitiikasta.

Maaliskuun 23. J. V. Stalin valitaan Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaisessa konferenssissa edustajaksi VKP(b):n IX edustajakokoukseen.

J. V. Stalin pitää puheen Ukrainan KP(b):n IV Yleisukrainalaisen konferenssin lopussa.

J. V. Stalin matkustaa Harkovista Moskovaan.

Maaliskuun 29— huhtikuun 5. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n IX edustajakokoukseen.

Huhtikuun 1.	J. V. Stalin valitaan VKP(b):n IX edustajakokouksen istunnossa ammattiliittoja ja niiden järjestämistä koskevasta kysymyksestä päätöslauselmaa laativaan valiokuntaan.
Huhtikuun 4.	J. V. Stalin valitaan VKP(b):n IX edustajakokouksessa VKP(b):n Keskuskomitean jäseneksi.
Huhtikuun 5.	VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa J. V. Stalin vahvistetaan VKP(b):n Keskuskomitean Poliittisen byroon ja Organisatiobyroon jäseneksi.
Huhtikuun 16.	J. V. Stalin esittää Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa tiedoituksen Donetsin kaivosalueen kivihiiliteollisuuden tilasta.
Huhtikuun 23.	„Pravda“ lehden numerossa 86 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Lenin VKP:n järjestäjänä ja johtajana“.
	J. V. Stalin pitää puheen VKP(b):n Moskovan komitean kokouksessa, joka oli omistettu V. I. Leninin syntymän 50-vuotispäivälle.
Huhtikuun 29—toukokuun 2.	V. I. Lenin ja J. V. Stalin osallistuvat VKP(b):n Keskuskomitean teesien laatimiseen agitation järjestämisestä Puolan kanssa alkaneen sodan johdosta.
Toukokuun 4.	J. V. Stalin nimitetään Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa Tatarian Autonomisen Neuvostotasavallan muodostamiskysymystä käsittelevän valiokunnan puheenjohtajaksi.
Toukokuun 10.	J. V. Stalin nimitetään Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksellä Länsirintaman armeijoiden vaatetusvarustelusta huolehtivan valiokunnan puheenjohtajaksi.

Toukokuun 14. J. V. Stalin tekee Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa selostuksen Länsirintaman armeijoiden vaatetusvarustelusta.

Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksellä J. V. Stalin nimitetään armeijan patruunoilla, kivääreillä ja konekivääreillä varustamisen sekä patruuna- ja asetehtaiden työn tehostamisen kysymyksiä käsittelevän valiokunnan puheenjohtajaksi.

Toukokuun 17. J. V. Stalin pitää armeijan patruunoilla, kivääreillä ja konekivääreillä varustamisen sekä patruuna- ja asetehtaiden työn tehostamisen kysymyksiä käsittelevän valiokunnan istunnon.

Toukokuun 20. „Izvestija“ lehdessä julkaistiin työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissaarin J. V. Stalinin allekirjoittama „Ohjesääntö vaalijärjestyksestä ja työläisten ja talonpoikain osallistumisesta työläis-talonpoikaisinspektioon“.

Toukokuun 21. J. V. Stalin tekee Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa selostuksen armeijan patruunoilla, kivääreillä ja konekivääreillä varustamisen kysymyksiä käsittelevän valiokunnan työn tuloksista.

Toukokuun 25 ja 26. „Pravda“ lehden numeroissa 111 ja 112 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Ententen uusi sotaretki Venäjää vastaan“.

Toukokuun 26. Puolan hyökkäyksen vuoksi Neuvostotasavaltaa vastaan VKP(b):n Keskuskomitea lähettää J. V. Stalinin Lounaisrintamalle.

Toukokuun 27. J. V. Stalin saapuu Harkoviin, Lounaisrintaman esikuntaan.

Toukokuun 29.	J. V. Stalin tiedoittaa sähkösanomalla V. I. Leninille toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty Lounaisrintaman Krimin lohkon lujittamiseksi.
	J. V. Stalin matkustaa Harkovista Krementshugiin.
Toukokuun 31.	J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Lounaisrintaman tilanteesta.
	J. V. Stalin allekirjoittaa Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen XIII ja XIV armeijan päällystölle toimenpiteistä Odessan puolustamiseksi.
Kesäkuun alku.	J. V. Stalin pitää Krementshugissa neuvottelun I Ratsuväkiarmeijan komentajain kanssa ja tekee selostuksen rintamatilanteesta ja Ratsuväkiarmeijan toimintasuunnitelmasta.
Kesäkuun 3.	J. V. Stalin allekirjoittaa Lounaisrintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston toimintaohjeen I Ratsuväkiarmeijan komentajalle puolalaisten sotajoukkojen Kievin ryhmän murskaamisesta.
Kesäkuun 12.	J. V. Stalin kirjoittaa V. I. Leninille kirjeen, jossa esittää huomautuksensa V. I. Leninin Kominternin II kongressille laatiman kansallisuus- ja siirtomaakysymystä koskevan teesiluonnoksen johdosta.
	J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Punaisen Armeijan joukko-osastojen vallanneen Kievin.
Kesäkuun 20.	J. V. Stalin palaa Krementshugista Harkoviin.
Kesäkuun 24.	J. V. Stalin matkustaa Sinelnikovoon (Lounaisrintaman Krimin lohko).

	Harkovilaisessa „Kommunist“ lehdessä julkaistiin J. V. Stalinin Venäjän sähkösanomatoimiston Ukrainan osaston edustajalle antama haastattelu tilanteesta Lounaisrintamalla.
Heinäkuun 3.	J. V. Stalin palaa Sinelnikovosta Harkoviin.
Heinäkuun 7.	J. V. Stalin matkustaa Moskovaan.
Ennen heinäkuun 11.	J. V. Stalin pitää Ylipäällikön, Sotajoukkojen Kenttäesikunnan päällikön ja Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston varapuheenjohtajan kanssa neuvottelun täydennysjoukkojen lähettämisestä Lounaisrintaman Krimin lohkolle.
Heinäkuun 11.	„Pravda“ lehdessä julkaistiin J. V. Stalinin „Pravda“ lehdelle antama haastattelu tilanteesta Puolan rintamalla.
Heinäkuun 12.	J. V. Stalin palaa Moskovasta Harkoviin, Lounaisrintaman esikuntaan.
Heinäkuun 14.	J. V. Stalin matkustaa Volnovahaan (rintaman Krimin lohko).
Heinäkuun 16.	J. V. Stalin kävi Mariupolissa, jossa tutustui Asovanmeren laivaston tilaan.
	VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto hyväksyy J. V. Stalinin esittämät ehdotukset Wrangelin murskaamisen järjestämisestä. V. I. Lenin tiedoittaa siitä J. V. Stalinille.
Ennen heinäkuun 19.	J. V. Stalin kirjoitti VKP(b):n Keskuskomitean puoluejärjestöille osoitetun kirjeen luonnoksen kommunistien mobilisoimisesta Krimin rintamalle. V. I. Leninin ehdotuksesta kirje lähetetään puoluejärjestöille.
Heinäkuun 19.	J. V. Stalin saapuu Volnovahasta Lozovajaan.

Heinäkuun 20. J. V. Stalin palaa rintamalle tekemältään matkalta Harkoviin.

Heinäkuun 31. J. V. Stalin matkustaa Lozovajaan.

Elokuun 2. J. V. Stalin saa V. I. Leniniltä tiedoituksen VKP(b):n Keskuskomitean Poliittisen byroon päätöksestä erottaa Wrangelin-vastainen rintama itsenäiseksi rintamaksi. Poliittinen byroo antaa J. V. Stalinin tehtäväksi rintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston muodostamisen ja kehoittaa keskittämään koko huomion tähän rintamaan.

Elokuun 7. J. V. Stalin tiedoittaa V. I. Leninille Punaisen Armeijan joukko-osastojen ylittäneen Dnjeprin ja valloittaneen Aljoshekin, Kahovkan ja muita paikkakuntia Dnjeprin vasemmalla rannalla.

Elokuun 9. J. V. Stalin saapuu Lozovajasta Aleksandrovskiin.

Elokuun 14. J. V. Stalin palaa rintamalle tekemältään matkalta Harkoviin.

Elokuun 17. J. V. Stalin matkustaa Moskovaan.

Elokuun 19. V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettävät Ukrainan KP(b):n Keskuskomitealle, VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian ja Siperian byroolle, VKP(b):n Pietarin komitealle ja Länsirintaman Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle toimintaohjeet Krimin rintaman auttamistoimenpiteistä.

Elokuun 25. J. V. Stalin esittää VKP(b):n Keskuskomitean Poliittiselle byroolle kirjoittamassaan kirjelmässä Tasavallan rintamareservien muodostamisen ohjelman.

Syyskuun 22—25.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n IX Yleisvenäläiseen konferenssiin.
Syyskuun 22.	J. V. Stalin pitää puheen VKP(b):n IX Yleisvenäläisessä konferenssissa Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta.
Lokakuun 10.	„Pravda" lehden numerossa 226 julkaistiin J. V. Stalinin kirjoitus „Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä Venäjällä".
Lokakuun 15.	J. V. Stalin pitää avauspuheen työläis-talonpoikaisinspektion vastuunalaisten työntekijäin I Yleisvenäläisessä neuvottelukokouksessa.
Lokakuun 16.	J. V. Stalin matkustaa VKP(b):n Keskuskomitean määräyksestä Pohjois-Kaukaasiaan ja Azerbaidzhaniin.
Lokakuun 18.	J. V. Stalin saapuu Donin Rostoviin ja tutustuu siellä puoluetyön tilaan.
Lokakuun 21.	J. V. Stalin saapuu Vladikavkaziin.
Lokakuun 26.	J. V. Stalin lähettää VKP(b):n Keskuskomitealle ja V. I. Leninille tiedoituksen tilanteesta Kaukaasiassa.
Lokakuun 27—29.	J. V. Stalin johtaa Vladikavkazissa Donin ja Kaukaasian kommunististen järjestöjen alueneuvottelukokouksen työtä.
Lokakuun 27.	J. V. Stalin tekee Donin ja Kaukaasian kommunististen järjestöjen alueneuvottelukokouksessa selostuksen „Tasavallan poliittisesta tilanteesta".
Lokakuun 30.	J. V. Stalin matkustaa Vladikavkazista Bakuun.
Marraskuun 4.	J. V. Stalin osallistuu Azerbaidzhanin KP(b):n Keskuskomitean Poliittisen byroon ja VKP(b):n

Keskuskomitean Kaukaasian byroon jäsenten yhteiseen istuntoon, jossa käsiteltiin Gruusian kanssa käytäviä neuvotteluja ja tilannetta Armeniassa.

Marraskuun 6. J. V. Stalin tekee Bakun Neuvoston juhlaistunnossa selostuksen „Kolme vuotta proletariaatin diktatuuria".

Marraskuun 9. J. V. Stalin tekee Azerbaidzhanin KP(b):n Keskuskomitean, VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian byroon ja Bakun puolue- ja neuvostojärjestöjen yhdistetyssä istunnossa selostuksen puolue- ja neuvostotyön tehtävistä Azerbaidzhanissa.

Marraskuun 12. J. V. Stalin matkustaa Temir-Han-Shuraan.

Marraskuun 13. J. V. Stalin tekee puolueaktiivin kokouksessa selostuksen puolue- ja neuvostoelinten tehtävistä Dagestanin autonomian julistamisen yhteydessä.

J. V. Stalin esittää Dagestanin kansojen edustajakokouksessa julistuksen Dagestanin neuvostoautonomiasta.

Marraskuun 16. J. V. Stalin saapuu Vladikavkaziin.

Marraskuun 17. J. V. Stalin tekee Terekin alueen kansojen edustajakokouksessa alustuksen „Terekin alueen neuvostoautonomiasta".

J. V. Stalin ottaa vastaan Terekin alueen kansojen edustajakokouksen edustajaryhmän — kasakkaväen ja talonpoikain ryhmän jäseniä.

Marraskuun 20. J. V. Stalin matkustaa Vladikavkazista Moskovaan.

Marraskuun 30. „Pravda“ lehdessä julkaistaan J. V. Stalinin „Pravda“ lehdelle antama haastattelu tilanteesta Kaukaasiassa.

Joulukuun 4. „Pravda“ lehden numerossa 273 julkaistaan J. V. Stalinin kirjoitus „Eläköön Neuvosto-Armenia!“.

Joulukuun 22—29. J. V. Stalin osallistuu Neuvostojen VIII Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen.

Joulukuun 29. Neuvostojen VIII Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen TpKK:n jäseneksi.

Joulukuun 31. J. V. Stalin valitaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa Yleisvenäläisen TpKK:n Puhemiehistön jäseneksi.

SISÄLTÖ

1919

KUVALIITE

Karjalais-Suomalainen SNT
Ministerineuvoston
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32